

shelve as

Gerefor-
meerde
Kerken in
Neder-
land.
Het zend-
ingsblad

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken

Matth. 24 : 14a

*

*

REDACTIE-ADRES: Ds. W. Breukelaar, Santpoort.

*

*

Het blad verschijnt in het midden van elke maand. Stukken of berichten moeten voor of op den eersten dag van de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

*

*

ADRESVERANDERINGEN EN AANTALSVERANDERINGEN aan de Uitgevers: Gebr. Zomer & Keuning, Drukkerij „Vada”, Wageningen.

*

*

ABONNEMENTSPRIJS per jaar f 0.84 franco p. p.

Bij getallen aan een adres boven 3 ex. f 0.72 fr. p. p.

*

NO 1 - JANUARI 1934 - INHOUD

Versterk hetgeen Gij hebt gewrocht. — Dr. H. S. Pruijs. — Van Zendingaangelegenheden: Het jaar 1934 en de Zending. Het veranderd gewaad van het Zendingsblad. — Zending Noord-Holland: Dr. C. L. Zwaan en gezin. Nieuwe afdeling Petronella Hospitaal. Het personeel van de operatiekamer van het Petronella Hospitaal. Begroting 1934. — Zending Groningen, Drente en Overijssel: D. H. Krijger en gezin. Brief van Ds. W. v. Dijk. De Meisjesleerlingen van de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo. — Zending Zuid-Holland Zuid: Groeiende kracht. De Vereeniging Medische Zending te Rotterdam. — Zending Zuid-Holland Noord: Solo-Kring. De docenten der Opleidingsschool te Djokjakarta. Zendingarbeid onder de Oosterlingen in eigen land. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

Versterk hetgeen Gij hebt gewrocht.

Uw God heeft uwe sterkte geboden; Sterk,
o God! wat Gij aan ons gewrocht hebt.
Ps. 68 : 29.

„Uw God heeft uwe sterkte geboden.”

Zoo sprak eenmaal koning David tot Israël, zijn volk. Dat deed hij, naar men aanneemt, naar aanleiding van de overwinningen, ons beschreven in 2 Sam. 8. De Filistijnen waren geslagen, de Moabieten tot knechten gemaakt, Hadad-ezer, de koning van Zoba, beroofd, en de Syriërs van Damascus verplicht om te dienen onder tribuut.

Dat was geen vrucht van eigen wijsheid en dapperheid. 't Was God, die de kracht Zijn's werk had getoond in het volk, waarbij Hij zoo gunstrijk woonde. Vandaar dat David hier tot Israël zegt:

Uw God, o Isrel! heeft de kracht
Door zijn bevel u toegebracht.

En daarop laat hij dan, als in één adem, de bede volgen: „Sterk, o God! wat Gij aan” of voor „ons gewrocht hebt”. Want David kent ter dezer zake slechts ééne begeerte: de behaalde overwinningen bevestigend, aangevuld, voltooid te zien! En de eenige, die dat kan bewerken, is de Heere, Israëls God. Vandaar dus zijn bede:

Versterk hetgeen Gij hebt gewrocht,
En laat uw hulp, door ons verzocht,
Uw volk voortaan verhoogen.

* *

En wij?

Wanneer wij denken aan al den arbeid, gedurende het jaar, dat voorbij ging, verricht in en ten behoeve van het werk der zending, och, dan kunnen wij het niet nalaten om met David te zeggen: „Uw God heeft uwe sterkte geboden.” Want wat een bezieling, wat een krachtsontplooiing, ook nu weer, aan den dag getreden in het werk van de Missionaire Dienaren des Woords, Zendelingen, Helpers, Colporteurs, Zendingartsen, Verpleegsters, Onderwijzers en Onderwijzeressen, gesteund niet slechts door de gemeente des Heeren, waarvan zij uitgingen, maar ook door de Inlandsche kerken met hun Pandita's, ouderlingen, diakenen en leden. Er werd gezaaid aan alle wateren, gewerkt en gewaakt, geofferd en gebeden, geleden en gestreden, menigmaal bij dag en bij nacht.

En de vrucht bleef niet uit. Het evangelie van Christus drong door, gelijk een zuurdeesem. Bekeerlingen werden gewonnen, belangstelling gewekt, gemeenten tot openbaring gebracht. En dat, o dat brengt er ons

als van zelve toe om het uit te juichen:

Uw God, o Isrel! heeft de kracht
Door zijn bevel u toegebracht!

En wanneer wij *dan* denken aan de toekomst, aan de zwakheid van onzen moed en de kleinheid onzer kracht, aan de teerheid en de onvastheid van 't geen reeds voor Christus werd gewonnen, aan de geweldige macht van het Heidendom en het Mohammedanisme, welke zich verzetten tegen het evangelie, aan de gevaren, die dreigen en de zorgen, die drukken, och, dan buigen wij zonder aarzelen ons hoofd en storten wij onze ziel uit in de bede:

Versterk, hetgeen Gij hebt gewrocht,
En laat uw hulp, door ons verzocht,
Uw volk voortaan verhoogen.

* *

En die bede vindt verhooring!

Neen! niet om onzentwil, niet om onzes werks wil, ook niet terwille van de godsvrucht van den Inlandschen Christen. Want wat is hij, wat zijn wij en wat is ons werk, anders dan onrein en verwerpelijk in de oogen van God? Verhoord wordt deze bede echter, omdat zij wordt opgezonden ten behoeve van het werk, dat God zelf heeft gewrocht, en dat Hij aanving om het te voleindigen, en omdat Hij in Christus verhooring gunt aan onze stamelende gebeden.

Wirdum (Fr.). H. HANGELBROEK.

Dr. H. S. Pruijs.

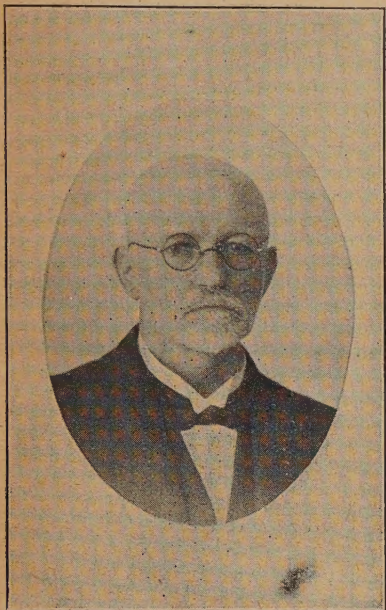
(bij de foto).

Op zijn dringend verzoek heeft Dr. H. S. Pruijs, de oudste van onze missionaire artsen op Midden Java, ontslag ontvangen uit den actieven dienst der Zending. Het is niet zonder weemoed, dat we dezen energieke, kundigen en beginselvasten zendingsman den hospitaaldienst zien verlaten. Zijn krachten lieten echter niet meer toe, dat hij nog langer in actieven dienst bleef. Het was om die redenen alleen, dat hij, ook op medisch advies, ontslag vroeg. En het spreekt van zelve, dat hem dit op de meest eervolle wijze is verleend. Het is ingegaan 1 Jan. 1934.

Dr. H. S. Pruijs mag terug zien op een staat van dienst zooals slechts aan weinigen is gegeven. Het grootste deel van zijn leven heeft hij in Indië doorgebracht. Hij is geboren 21 Januari 1869. Aan de Stadsuniversiteit te Amsterdam studeerde hij in de medicijnen. Nadat hij zijn studie voorspoedig had volbracht, is hij als officier van gezondheid in 's Lands dienst naar Indië gegaan. Omstreeks 10 jaar is hij als officier van gezondheid in Indië werkzaam geweest. Het

was in dien tijd, dat hij persoonlijk den pionier onzer medische zending, Dr. J. G. Scheurer, en diens arbeid leerde kennen. Die kennismaking leidde hem tot hooge waardeering van diens persoon en arbeid en wekte in hem de liefde voor de medische zending.

In 1906 moest Dr. Scheurer wegens ernstige krankheid zijn geliefden arbeid neêrleggen en naar Holland terugkeeren. Weldra bleek, dat hij niet weer zou kunnen teruggaan naar Java. En toen rees de spannende vraag wie den sympathieken en door allen zoo hoog gewaardeerden Dr. Scheurer zou opvolgen. Het was in die dagen niet zoo gemakkelijk als thans om een missionair arts te vinden.

Dr. H. S. Pruijs.

Dr. H. S. Pruijs verklaarde zich toen bereid om zijn mooie positie in dienst van het rijk te verlaten en de ledige plaats van Dr. Scheurer te vervullen.

Tot 1918 was de directie van het Petronella-hospitaal in de handen van Dr. Pruijs.

Hij heeft de directie van het allengs zich uitbreidend hospitaal gevoerd geheel in den geest van Dr. Scheurer en in strenge gebondenheid aan diens beginselen, die ook zijn beginselen waren. Als er eenig beginsel in 't gedrang kwam stond Dr. Pruijs steeds pal.

De lijnen, die Dr. Scheurer naar den medischen dienst der zending had getrokken, heeft hij streng gehandhaafd en met vaste hand doorgetrokken.

Het instituut der hulphospitalen is door Dr. Pruijs het eerst in het leven geroepen. Toen hij met dat denkbeeld voor den dag kwam, trokken velen aan de schouders. Maar Dr. Pruijs ging door. Rondom het hoofdhospitaal te Djokja werd een kring van hulphospitalen opgericht. En de praktijk heeft later bewezen hoe volkomen juist de blik van Dr. Pruijs is geweest, gelijk thans ieder erkent.

In 1918 noodzaakte zijn toen wankelende gezondheid hem de directie van het Petronella Hospitaal neder te leggen. Dr. J. Offringa trad in zijn plaats. Hij zelf ging toen naar het koelere en gezonde Wonosobo. Zoodra

echter zijn gezondheid het toeliet, heeft hij daar toen eenige jaren de medische praktijk uitgeoefend en het kleine ziekenhuis verzorgd, dat in latere jaren door de Zending is overgenomen.

Omstreeks 10 jaar heeft Dr. Pruijs te Wonosobo doorgebracht. Allengs sterkte de Heere weêr zijn krachten. In 1928 liet zijne gezondheid weer toe om terug te keeren naar Djokja en als missionair arts in het Petronella Hospitaal werkzaam te zijn in actieven dienst.

Na langdurige krankheid heeft de Heere in 1930 zijn echtgenoot, Mevr. Pruijs—v. d. Bom, weggenomen. Dit verlies greep hem zeer aan en ondermijnde zijn krachten, zoodat een verlof naar Holland door de medici van het Petronella Hospitaal voor hem gewenscht geacht werd. Het was trouwens niet voor den tijd, dat hij eens naar Europa kwam, want het was toen bijna 24 jaar geleden, dat hij het laatst met verlof in Nederland was.

In December 1930 kwam Dr. Pruijs naar Europa. De rust van het verlof werd door God dermate gezegend, dat hij den 31 Juli 1931 nog weêr met opgewektheid en arbeidslust naar Djokja terugkeerde en het werk in het hospitaal hervatte. Hij heeft echter niet lang meer zijn geliefden arbeid kunnen verrichten. Enkele maanden geleden begonnen zich tekenen van verzwakking te toonen. In overleg met den directeur heeft hij toen tegen 1 Januari 1934 eervol ontslag aangevraagd en verkregen.

Omstreeks 37 jaar heeft Dr. Pruijs in Indië doorgebracht. Het wordt slechts aan weinigen gegeven zoo lang in het warme Indië, met zijn vaak afmattend klimaat, werkzaam te mogen zijn. De Heere heeft Dr. Pruijs bijzonder gesteund en zijn arbeid voor duizenden ten zegen gesteld. Moge voor hem in rijke mate de belofte vervuld worden: „En het zal geschieden ten tijde des avond, dat het licht zal wezen.

Naar wij vernemen zal Dr. Pruijs niet naar Holland komen, maar op Java blijven, waar ook de meesten van zijn kinderen een positie bekleeden.

W. B.

Van Zendingsaangelegenheden.

Het jaar 1934 en de Zending.

In zware zorgen is ook de zending het jaar 1934 begonnen. De wereldzending verkeert in een finantieele nood, zooals wellicht nooit te voren is gekend. Ook de Nederlandsche Zendingsorganisaties worstelen bijna alle met zoo geweldige tekorten, dat men soms vreest groote gedeelten van het werk te zullen moeten afbreken. Vergeleken met andere zendingen staat de Zending onzer Kerken er nog betrekkelijk gunstig voor. Toch is men ook in onze kringen wel in zorge of men de benodigde gelden wel zal kunnen vinden. Als men op het zendingsveld het werk, dat daar begonnen is, wil in stand houden, kan op de uitgaven niet veel worden bezuinigd. Daarbij komt, dat de drastische bezuinigingsmaatregelen, die de Regeering in Indië genoodzaakt is te nemen, door de intrekking of verlaging der subsidies, vooral de Zendingsscholen, maar ook de Zendingshospitalen zeer in het gedrang brengen. Het is zeer te vreezen, dat er onderscheidene scholen zullen moeten worden gesloten en dat de medische dienst hier en daar ingekrompen zal moeten worden.

En de draagkracht onzer Kerken daalt nog gedurig. In tal van Kerken zal het metterdaad heel wat inspan-

ning eischen om bijeen te brengen wat voor de Zending noodig is. Ook de Zending ondervindt dus ter dege de gevolgen van den druk der malaise. En het is goed, dat we die dreigende gevaren voor de Zending nuchter onder de oogen zien. Het jaar, dat pas begon, zal naar het zich laat aanzien zoowel op het zendingsveld, als voor de Kerken hier te lande een jaar worden van geen geringe zorg.

De Heere geeft echter ook teekenen, die moedgevend zijn. In het jaar, dat voorbij ging, bleven, ondanks den nood der tijden, de inkomsten voor de Zending over het algemeen nog vrijwel op peil. Wel zijn er hier en daar enkele Kerken geweest, die in gebreke zijn gebleven de bijdrage voor de Zending te storten, welke van haar werd verwacht. Maar dat zijn slechts weinige Kerken geweest. Ook waren er onderscheidene Kerken, die het wel wat moeite heeft gekost om het noodige bedrag bijeen te brengen. Daar tegenover staat echter, dat in sommige Kerken nog meer voor de Zending werd verzameld dan in vorige jaren. Voor zoover we konden nagaan, zijn over het algemeen in 1933 de inkomsten voor de Zending bij onze Kerken nog niet, althans niet beduidend, gedaald.

Wij achten dit een zeer verblijdend teeken. Want hieruit blijkt, dat er in onze Kerken liefde voor de Zending is. Wel moet er ook in ons Kerkelijk leven worden bezuinigd. Waar dit maar eenigszins mogelijk is moeten de uitgaven worden ingekrompen. Maar blijkbaar gevoelt men in onze Kerken, dat hiervoor de Zending geenszins allereerst in aanmerking mag komen. En terecht.

Zoolang het eenigszins kan, mag men wat men voor de Zending bijdraagt niet gaan verminderen. Dat wordt door velen in onze Kerken goed verstaan. Nog niet door allen. Er zijn er helaas ook onder ons nog wel, die voor de zending weinig voelen en bijna niets er voor afzonderen. Dat komt voort of uit gebrek aan kennis van het Zendingswerk, of uit gebrek aan liefde voor de zaak des Heeren. Wie den Heere Jezus liefheeft, heeft ook de Zending, als hij haar maar eenigszins kent, hartelijk lief.

Gelukkig mag over het algemeen van onze Kerken gezegd worden, dat er belangstelling en liefde voor het werk der zending is. En daarom maken we ons ook niet ongerust. We verwachten, dat de liefde voor dit werk des Heeren in onze Kerken sterk genoeg is om ook in 1934, ondanks den druk van der tijden nood, voor de zending af te zonderen wat de voortzetting van haar zoo rijk gezegend werk zal vragen.

Bovendien is er nog iets anders, dat ons moed geven mag. Het is zeer opmerkelijk, dat, naar de berichten luiden, op bijna alle zendingsvelden der wereld de zendingsarbeid zeldzaam voorspoedig voortgaat. Dat geldt ook de zendingssterreinen onzer Kerken, zoowel op Java als op Soemba. Ofschoon we, gelijk we boven opmerkten, met onze zendingsscholen zeer in het gedrang zijn geraakt en de medische dienst op onderscheidene terreinen veel zorg baart, gaat toch bijna overal het werk zeer gezegend voort. Vooral is daarbij een gunstig verschijnsel, dat juist den laatsten tijd de activiteit der Inlandsche Christenen zich allengs meer ontwikkelt.

Veel erger nog dan in ons land wordt in Indië de druk der malaise gevoeld. Menig gezin op Java moet van enkele centen per dag leven. Ontstellend is de armoede der dessabevolking. Tot die bevolking behooren ook bijna alle Inlandsche Christenen. Maar ondanks die armoede, waarvan we ons bijna geen voorstelling

kunnen vormen, daalt op de meeste terreinen het bedrag nog niet, dat men voor eigen Kerkelijk leven en voor de Zending bijeen brengt. Treffend teekent die naar verhouding toenemende offervaardigheid der Inlandsche Christenen, die ons Hollandsche Christenen vaak tot een beschamend voorbeeld zou kunnen zijn, dat de zaak des Heeren leeft in de liefde van hun hart.

Dit blijkt ook uit hun toenemende actie op het terrein van het Koninkrijk Gods. Steeds meer beginnen zij den arbeid voor Kerk en School te zien als hun eigen zaak, door de Heere hun op de hand gezet. Het eigen initiatief neemt toe. De actie van de Christelijke Schoolvereeniging der Inlandsche Christenen te Djokja „Sedya Moelja” biedt daarvan een sprekend voorbeeld.

Trouwens, dien kant moet het uit, dat geleidelijk de Inlandsche Christenen den arbeid voor Kerk en school van de Zending gaan overnemen. En het stemt tot dank te mogen zien, dat het die richting begint uit te gaan. Ook dit is een rijke vrucht der Zending, dat de Inlandsche Gemeenten steeds meer zelfstandig worden, voor eigen kerkelijk leven gaan zorgen, en eigen actie op schoolgebied gaan ontplooiën.

Natuurlijk zeggen we dit niet, alsof we zouden denken, dat de Zending wel reeds zou kunnen beginnen zich wat terug te trekken. Dat zij verre. Wanneer we er maar even aan denken, dat van de 8.000.000 Inlanders op het zendingsterrein van Midden Java ten Zuiden nog slechts ruim 8000 zijn gewonnen voor het Christendom, dus nog slechts omstreeks 1 op de 1000, dan voelen we oogenblikkelijk hoe ontstellend groot het werk is, waarvoor de zending op Java nog staat. Maar wel mag op die groeiende actie der Inlandsche Christenen gewezen als op een moedgevend teeken bij al den druk, waaronder de Zending door den nood der tijden gebogen gaat.

En wat het meest bemoedigt is dit: de zending is niet onze zaak, maar de zaak des Heeren. Misschien vergeten we dat wel eens te veel.

Als we letten op den voorspoedigen groei van het Christendom op den zendingsakker der wereld, dan schijnt het wel, alsof de Heere ons eens wil laten zien, dat Hij onze kracht en ons geld niet noodig heeft om Zijn zaak te doen voortgaan, maar dat het ons een voorrecht moet wezen Hem in den arbeid der Zending te mogen dienen. Het is Zijn zaak waarvoor wij staan. En „daar het geldt Zijn zaak, Zijn eer, kan zij niet ondergaan.”

Het veranderd gewaad van het Zendingsblad.

Bij het begin van den nieuwen jaargang is het gewaad, waarin het Zendingsblad verschijnt, een beetje gewijzigd. Alleen menschen van het vak, die verstand hebben van drukkerszaken, zullen wellicht dadelijk, zoodra zij het nieuwe costuum zien, waarin het blad nu verschijnt, begrijpen waarom tot deze verandering is besloten. Dit is allermint gebeurd, omdat het oude pakje niet langer beviel. Wel was het vorige model niet jong meer. Precies tien jaar verscheen het Zendingsblad van maand tot maand in dat zeer eenvoudig costuum, dat gespeend was aan alles wat naar luxe of sierlijkheid zweemde. Maar dat eenvoudig gewaad paste geheel bij den aard van het blad. Er is trouwens ook niemand geweest, die eenige aanmerking maakte op het sober uiterlijk waarin het blad geregeld al die jaren

verscheen. Geen enkel voorstel tot verandering is ingekomen. En ook wij zouden er niet aan hebben gedacht het costuum van ons blad te gaan veranderen, indien niet een zeer ernstig motief daartoe had gedrongen.

Het was de eisch van onzen finantieel zoo zorgvollen tijd, die tot wijziging drong. Zoo ooit, dan is men in onze dagen verplicht bij alle dingen zich te bezinnen of er ook kan worden bezuinigd. Dat nu is ook gebeurd inzake het model, waarin het Zendingblad verschijnt. De drukker is eens aan het passen en rekenen gegaan en kwam daarbij tot de slotsom, dat het blad beduidend goedkooper zou gedrukt kunnen worden, als het in wat grooter model verscheen. Dat zit bijna alleen in de pers, die dan bij het drukken kan worden gebruikt. Zooals het blad vroeger verscheen, moest het op een snelpers worden gedrukt, maar kon geen gebruik worden gemaakt van een rotatiepers. In het model, zooals het thans voor het eerst de wereld ingaat, kan het Zendingblad gedrukt worden op een z.g. illustratie rotatiepers. Dat brengt onderscheidene voordeelen meê. Vooreerst kan op deze wijze het blad wellicht circa f5000 per jaar goedkooper worden gedrukt dan voorheen. Het spreekt van zelf, dat dit een beduidend bedrag is, dat voor de kas der zending heel wat beteekent.

Bovendien kan op deze manier het blad veel vlugger worden bewerkt dan vroeger, zoodat de copy wel een week later naar de drukkerij kan worden gezonden dan voorheen, zonder dat het blad later in de maand verschijnt dan anders het geval was.

Mitsdien hebben de deputaten der Generale Synode voor de Zending, die op last van de Generale Synode het Zendingblad hebben te bezorgen, geoordeeld, dat het blad van nu aan maar in een ander gewaad moest verschijnen, waarvan het gebruik beduidend goedkooper is, dan dat van het oude model.

De verandering van gewaad is dus enkel een maatregel van bezuiniging. Wij vertrouwen, dat deze maatregel door niemand ons kwalijk zal worden genomen.

De papiersoort is van dezelfde kwaliteit als voorheen en heeft dus geen verandering ondergaan.

En de ruimte, die het blad thans biedt, is niet onbelangrijk grooter geworden. Met het oog op het gedurig gebrek aan plaats, dat in het verleden vaak noopte óf copie te laten overstaan voor een volgend No., óf een grooter No. dan van 16 pagina's te geven, was die meerdere ruimte wel zeer gewenscht.

Nog moeten we hierbij iets mededeelen, dat we liever anders hadden gewenscht. Tot nu toe was er ook gelegenheid om het Zendingblad te ontvangen, gedrukt op bijzonder mooi, geglanst papier. Voor een illustratirotatiepers is dat mooie papier echter niet geschikt. We zijn dus genoodzaakt de uitgave op beter papier thans te staken. Het getal abonné's op die mooiere uitgave was slechts zeer gering. En dat getal daalde den laatsten tijd al meer. Ofschoon we nu wel gaarne hadden gewild, dat het Zendingblad ook op beter papier verkrijgbaar was gebleven, konden we om die reden alleen toch niet afzien van de bezuinigingsmaatregelen, die thans zijn genomen.

We hopen, dat de abonné's op de betere uitgave het niet al te euvel zullen duiden, dat deze uitgave wordt gestaakt en dat zij tevreden zullen zijn in het vervolg de gewone uitgave te zullen ontvangen. Dit spaart hun ook de meerdere kosten, die men voor de luxe-uitgave boven de gewone moest betalen.

Ook willen we nog even de vraag beantwoorden of de prijs van het Zendingblad niet iets zou kunnen da-

len, vooral wanneer een kerk voor de verspreiding een nog al groot getal exemplaren betreft. Meermalen wordt die vraag ons gedaan.

Hierbij willen we in de eerste plaats opmerken, dat ons blad reeds bijzonder goedkoop is. Wanneer men meer dan drie exemplaren bestelt, kost een geheele jaargang slechts 72 cent. Voor dat kleine bedrag heeft men in 1933 niet minder dan 288 pagina's ontvangen. Niemand zal beweren, dat dit niet zeer billijk is.

Voorts herinneren we eraan, dat de winst, die het Zendingblad oplevert, geheel ten goede komt aan de Generale Kas der Zending. De bate van het Zendingblad is voor de Generale kas één der beste bronnen van inkomst. Zonder die winst zouden alle Kerken elk jaar tenminste één extra collecte moeten houden voor deze kas. Het is dus niet geraden om die inkomst in gevaar te brengen. En dat zou stellig gebeuren wanneer de prijs ook maar eenigszins zou worden verlaagd.

Gesteld, dat de prijs per maand met één cent verminderd werd en van zeven op zes cent werd gebracht, dan zou dit voor de Generale kas een verlies van meer dan f8000.— beteekenen. Dat zegt nog al wat. Een verlaging van den prijs met één cent in de maand zou op zich zelf heel gering zijn, maar voor de Zendingkas zou het een groot verlies veroorzaken. Dit ligt natuurlijk aan de groote oplage, die ons blad heeft en die bijna 80.000 exemplaren bedraagt.

Ook zou het zeer onbillijk zijn tegenover de kleinere Kerken, wanneer er bij afname van een groot aantal exemplaren reductie werd toegestaan. Alleen de groote Kerken kunnen een groot getal Zendingbladen plaatsen en de kleine en meestal finantieel zwakke Kerken kunnen slechts een klein getal bestellen. Nu zou het toch zeer onbillijk zijn wanneer de kleinere Kerken per exemplaar meer zouden moeten betalen, dan de grootere Kerken. De deputaten hebben daarom gemeend hierin geen verandering te mogen brengen.

Van harte hopen we, dat het Zendingblad in zijn nieuwe gewaad welwillend moge worden ontvangen.

Santpoort,

W. B.

27 Dec. 1933.

Zending Noord-Holland.

Dr. C. L. Zwaan en gezin.

(bij de foto).

Reeds is voor Dr. C. L. Zwaan en gezin de tijd van verlof al weer bijna voorbij. Het vorige jaar in Juni kwam hij met de „Dempo” naar Holland, om hier, na eenige jaren van zeer drukken arbeid te Djokja, eenige maanden rust te genieten. Thans staat hij gereed met zijn gezin weer terug te keeren om zijn arbeid als missionair arts aan het Petronella Hospitaal te hervatten.

Cornelis Lourens Zwaan is een zoon van den Emeritus missionairen predikant Ds. C. Zwaan, die omstreeks 20 jaar te Djokja heeft gearbeid in den dienst der Zending. Hij is geboren te Poerworedjo 10 Maart 1901, genoot het lager en M. U. L. onderwijs te Djokjakarta, volgde de H. B. S. te den Helder en werd in October 1919 student in de Medicijnen aan de Universiteit te Amsterdam. In Juni 1926 deed hij zijn artsexamen en volgde daarna een tropencursus. Nadat hij was benoemd tot missionair arts in dienst van de Kerk te Amsterdam en de met haar samenwerkende Kerken

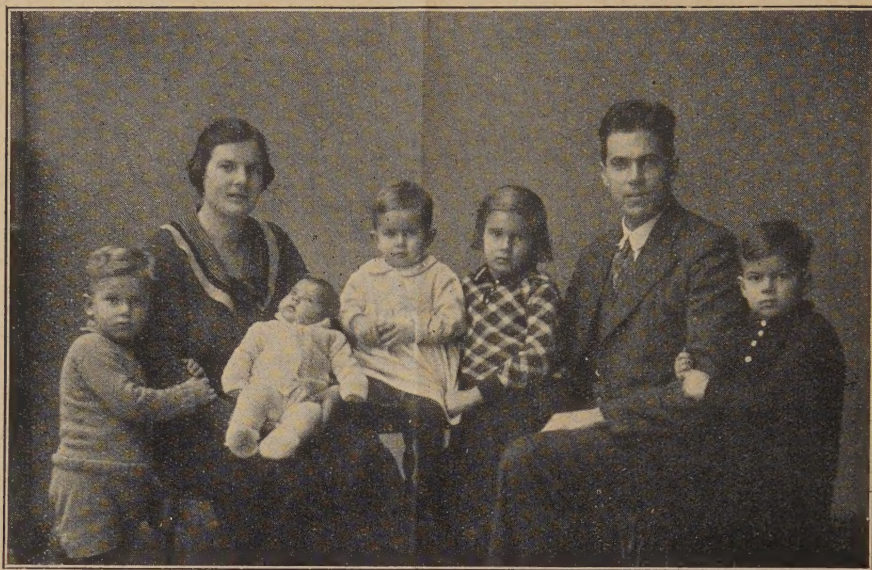
van Noord Holland, vertrok hij 24 Mei 1927 per „J. P. Coen” naar Java.

Vooraf was hij 17 Dec. 1926 te Den Helder in het huwelijk getreden met Mej. Hendrika Colpa, geboren 12 Juni 1906 te Winkel (N. H.).

De Heere heeft hun echt mildelijk gekroond met een erfdeel zijner hand. De foto laat ons met het echtpaar

Nieuwe afdeling bij het Petronella-Hospitaal.

Tot nu toe was er aan het Petronella-Hospitaal geen afdeling voor betalende patiënten. Andere zendings-ziekenhuizen op Midden-Java, zooals te Solo, Keboemen enz., hebben dit reeds sinds lang. Dit brengt bij onderscheidene ziekenhuizen een aardige bate in de hospitaal-

Dr. C. L. Zwaan en gezin.

Zwaan—Colpa ook de vijf kinderen zien, die de Heere hun gaf.

De oudste is het lieve meisje, dat bij Vaders knie staat. Zij heet Cornelia Helena en is geboren 7 Oct. 1927.

Dan volgt Cornelis Lourens, met zijn heldere kijkers. Hij kreeg denzelfden naam als Vader. Zijn geboortedatum is 13 Febr. 1929.

No. 3 is wéér een flinke jongen. Hij lijkt op zijn Vader. Men noemde hem Peter. Hij dateert van 19 Mei 1930.

De vierde is weer een meisje. Men ziet ze midden op de foto. Dit vriendelijk kind werd 4 Febr. 1932 aan het drietal toegevoegd. Haar naam is Elizabeth. Al deze vier kinderen zijn te Djokja geboren.

De jongste is nog maar vier maand. Zij werd 22 Sept. l.l., dus tijdens het verlof te Hilversum geboren en kreeg tot naam Hendrika.

Het echtpaar Zwaan—Colpa verheugt zich in een goede gezondheid en keert met opgewektheid terug tot den arbeid te Djokja, die hun zeer lief is geworden. D.V. gaan zij 22 Januari a.s. met de Sibajak wéér terug naar Java.

De hoofdarbeid van Dr. Zwaan in het Petronella-Hospitaal is de „Chirurgie”. Hij deelt het chirurgisch werk met Dr. W. Pruijs. Bij beurten, om het halfjaar wisselend, doet een van hen de operaties in de mannenafdeling en de andere in de vrouwenafdeling. Het spreekt echter van zelf, dat Dr. Zwaan ook wel ander medisch werk verricht.

Brenge de Heere hem met zijn gezin in welstand weer terug te Djokja en stelle Hij zijn arbeid voor velen ten zegen.

W. B.

kas. Het Petronella-Hospitaal, dat uit andere bronnen weleer aanzienlijke inkomsten genoot, had dit vroeger minder noodig. Vandaar dat er geen bepaalde afdeling voor meer gegoede betalende patiënten bestond. Die andere bronnen van inkomsten vloeien echter de laatste jaren veel minder dan voorheen. De bijdragen der ondernemingen en der Spoorweg Mij. zijn, evenals de Gouvernemenssubsidie, zeer beduidend gedaald.

Dit heeft de Directeur van het Petronella Hospitaal Dr. K. P. Groot na overleg met de andere missionaire artsen er toe gebracht aan de Kerken van Noord-Holland voor te stellen om aan het Petronella-Hospitaal een afdeling te verbinden voor betalende patiënten. Liever had hij dit niet gedaan. Maar met het oog op de zeer noodige vermeerdering van inkomsten diende hij dit voorstel in.

Op advies der Commissie voor de Zending heeft de Kerkeraad te Amsterdam besloten dit voorstel goed te keuren.

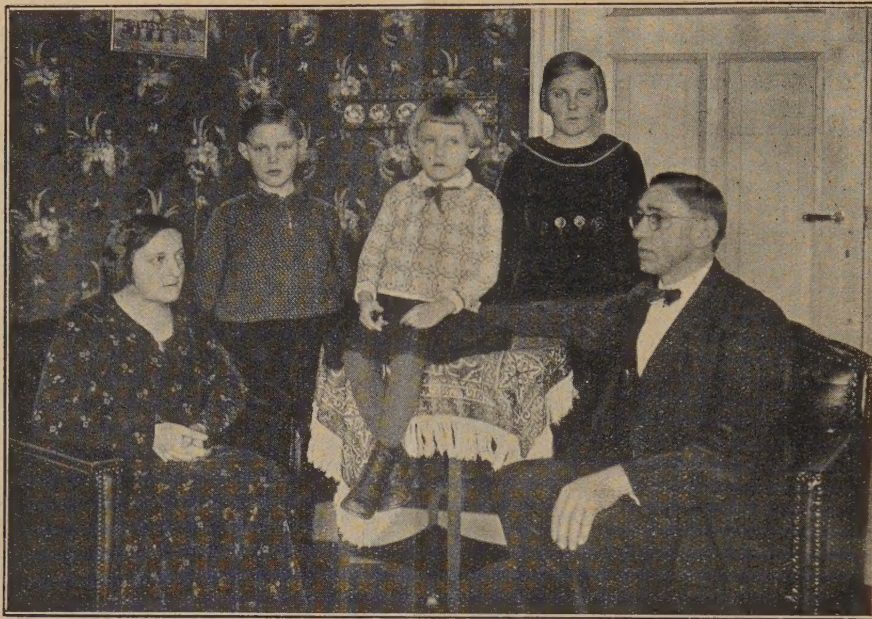
Naar het voornemen is zal er nu in 1934 bij het Petronella Hospitaal een nieuwe afdeling bijgebouwd worden, die zal worden ingericht alleen voor betalende patiënten. De kosten voor bouw en inrichting zijn geraamd op f25000. Hiervoor behoeft echter uit Holland geen geld te worden gezonden. Heel dit bedrag kan in Indië worden geleend, terwijl uit de opbrengst der exploitatie naar verwacht wordt, rente en aflossing gemakkelijk kan worden betaald. Bovendien zal die afdeling, naar het uitzicht is, nog wel een aardige bate afwerpen voor de hospitaalkas.

Ten behoeve van deze afdeling behoeft het getal der missionaire artsen te Djokja niet te worden vermeerderd. De exploitatiekosten zullen niet zeer hoog

Voor de eerste maal ging Br. Krijger in 1922 naar Soemba. Zijn eerste verlof moest hij nemen in 1925. Thans is zijn tweede verlof voorbij en gaat hij zijn derde arbeidsperiode op Soemba beginnen.

Br. Krijger heeft veel zegen op zijn arbeid mogen aanschouwen en is in gewillige gehoorzaamheid aan

weer aantrof, zooals ik 'ze verlaten had. Over sommige kringen waren er, niet ongegronde, klachten — andere gemeenten weer waren een voorbeeld van standvastigheid en trouw. Wat die klachten betreft: die waren er waarschijnlijk ook geweest, wanneer ik niet afwezig ware geweest. Bij zulke jonge gemeenten spiegelt zich

D. H. Krijger en zijn gezin.

zijn roeping, ten derde male naar Soemba gegaan, gelijk ook zijn echtgenoot Mevr. Krijger—Stuitje. Ditmaal viel echter dat heengaan niet gemakkelijk. Zij moesten hun oudste twee kinderen in Nederland achter laten. Trijntje, die 23 Jan. 1922 is geboren, is de oudste en hun eenig zoontje Geert heeft als geboortedatum 19 April 1924. Deze kinderen zijn met het oog op hun opvoeding hier in Holland gebleven. Alleen de jongste, Barbera, een meisje van 5 jaar, is met Vader en Moeder meegegaan naar Soemba.

Dat moeten achterlaten van kinderen is voor de Zendingmenschen, vooral op meer afgelegen eilanden als Soemba, wellicht wel het zwaarste offer, dat men in den dienst der Zending heeft te brengen.

Vergezelle de Heere het echtpaar Krijger—Stuitje en wake Hij over de kinderen, die zij achterlieten!

W. B.

Brief van Ds. W. van Dijk.

Zeër geachte Vriend en Broeder.

Hoewel ik eerst van plan was om aan het einde van 1932 geen gebruikelijk „jaarverslag” te schrijven, omdat ik eenerzijds slechts een half jaar van het verslagjaar in het werk hier was en anderzijds de statistische gegevens reeds verschaft (ondertusschen werden de visitatie-rapporten ook reeds verzonden!) wil ik toch wel het een en ander van de verschillende kringen en van het werk in het algemeen zeggen. Dit moge dan tegelijk gelden als een soort „jaarverslag”, al komt het daarvoor wel wat laat.

In het algemeen kan gezegd, dat ik de gemeente

zoo duidelijk af het op en neer in het geloofsleven van den enkeling overal, die pas tot God werd bekeerd. Daarom worden we in ons klagen en bezorgd zijn wel eens beschaamd, terwijl we in ons roemen en juichen wel eens teleurgesteld worden.

Aan het einde van 1932 was er over het werk in de verschillende landschappen het volgende te zeggen:

1. Landschap Laura, Karoeni (onze standplaats). Tot dezen kring behooren nog weinig kampong-Soembaneezen. Wel Soembaneezen in dienst van de Zending en verder veel Savoeneezen. In de omgeving van Karoeni wordt nog op 3 plaatsen des Zondags een koempoelan gehouden, n.l. te Komi — waar hoofdzakelijk de daar woonachtige leden der gemeente en enkele Chineezzen komen. Ds. Krijger leidt gewoonlijk 's Zondagsvoormiddags deze samenkomst. Verder te Rêketa Dadi, waar we een Soembaneesch kerkje gebouwd hebben. En in de derde plaats te Kalimbo Komi, waar we ook een particulier Zendingsschooltje hebben. Op de beide laatste plaatsen is het werk uitsluitend onder de kampong-Soembaneezen. Er beginnen zich tekenen van leven te vertoonen. Reeds zijn er enkelen, die getrouwd ter catechisatie komen met het doel om na belijdenis gedoopt te worden. — In het landschap Laura ligt ook de kring van Mata. Kort voor ons vertrek met verlof naar Nederland werden de eerstelingen hier gedoopt. Veel nieuwe kwamen er sedert niet bij. De kring heeft in de leiding met bijzondere moeilijkheden te worstelen. Ook van Mata uit wordt naar buiten uit geëvangeliiseerd en er komt eenige toenadering van den kant der heidenen. Mata is trouwens het brandpunt van de Roomsche Missie — natuurlijk krijgt ook ons

werk, daardoor een eenigszins ander aspect. Afvalligen naar Rome hebben we tot nog toe niet onder de gemeentelieden daar. Naar Rome gaan tot nog toe alleen maar malcontente goeroes over, — helaas!

In het Landschap Laura hebben we ook nog een particuliere Zendingsschool te Waikalo. Hoofdzakelijk opgericht voor de aldaar wonende Islamitische Endeneezen. Het hoofd is tevens goeroe-indjil, die zijn opleiding ontvangen heeft bij Ds. Krijger. Het schooltje bloeit nog niet erg en de evangelisatie draagt er nog weinig zichtbare vrucht.

Over het algemeen mag echter van het Landschap Laura gezegd, dat er hoopvolle teekenen gezien worden. God geve, dat we in dit Landschap, waar de Zending in West-Soemba begon, niet beschaamd mogen worden.

2. Landschap Waidjewa, het Landschap dat zich tot nog toe het meest ontvankelijk toonde voor het Evangelie. Hier zijn 5 kringen waar geregeld de sacramenten bediend worden. Van deze ligt het dichtst bij onze standplaats. (pl.m. 22 K.M. hier vandaan) Waimangoera, een bloeiende kring; die in 1927 ontstond. Deze kring heeft nog geen eigen goeroe-indjil, wat de evangelisatie naar buiten zeer belemmert. De schoolgoeroe, die de kring leidt, en dat alleszins prijzenswaardig doet, heeft weinig tijd om naar buiten te werken. Vandaar, dat er ook weinig uitbreiding naar buiten verwacht kan worden. Toch ging deze kring door groei van binnen uit, iets vooruit in ledental. Een paar moeilijke tuchtgevallen kwamen hier voor, waarvan er een, waarbij twee, drie families betrokken waren, reeds tot schuldbelijdenis en betering des levens leidde. Waimangoera is anders in vele opzichten een vaste en voorbeeldige kring.

Tenggaba is de oudste kring in dit landschap. Veel bijzonders is er niet van te vertellen. Allerlei moeilijke gevallen van tucht komen er voor, maar daartegenover staan vaak ook weer dingen, die reden zijn tot groote blijdschap. Het is echt een kring, zooals men die verwachten kan bij eerstelingen uit de heidenen. Hier is de standplaats van goeroe-indjil, die éénmaal per maand naar Waimangoera gaat om daar het werk gaande te houden. Tenggaba groeit langzaam aan door toewas van binnen en van buiten.

Palla, een kleinere kring, niet aan den hoofdweg, in de bergen gelegen, blijft nog dikwijls zorg geven. De goeroes, die de gemeente moesten leiden toen deze kring ontstond, leefden, voor ons heimelijk maar voor het oog der Inlanders wel openbaar, in liederlijke zonden. Het is alsof het stempel, dat dat slechte voorbeeld op dezen kring gezet heeft, maar niet uitgewischt kan worden. Telkens komen daar weer tuchtkwesties voor ten aanzien van het zevende gebod. — Palla heeft een eigen goeroe indjil, die trouw zijn werk doet. Van hier uit wordt er gewerkt op een plaatsje, waar we ook een particulier Zendingsschooltje opgericht hebben: Weë Baro — waar eenig leven schijnt te zijn. In Palla zelf echter hebben we al menige teleurstelling beleefd bij christenen, waar we zulke goede verwachtingen van hadden.

Een van de meest vaste en grootste kringen is Rara. Sedert het ontstaan daarvan in Augustus 1928 werkt hier met ijver en tact de goeroe indjil Mete Malo. Het is de kring, waarin tot nog toe de minste moeilijkheden voorkwamen. Naar binnen gewillig zich latende leiden, naar buiten vast, en een licht in de donkere heidensche

omgeving. Deze kring breidt zich nog steeds sterk uit ook naar buiten, zoodat Rara voor het grootste gedeelte reeds voor het christendom gewonnen is.

Verder ligt in het landschap Waidjewa nog de kring te Ende — die in Augustus 1932 ontstond. Aanvankelijk maakte het groepje in zijn hoofdpersoon zulk een goeden indruk. Al spoedig deden zich echter moeilijkheden voor; de hoofdpersoon in de gemeente, een flinke jonge man, op wien de anderen min of meer steunden, neemt er in eens een tweede vrouw bij, op heidensche manier, en brengt daardoor de heele kring in opschudding en uit het evenwicht. Ook hier dus weer zorgen over het jonge, onervaren en nog zoo weinig vaste christenleven. Ende wordt zoo nu en dan bezocht door den goeroe indjil van Rara. De schoolgoeroes die hier zijn, missen ook de kracht om voldoende leiding te geven.

Waidjewa heeft 7 gesubsidieerde en bovendien nog 2 ongesubsidieerde Zendingsscholen.

Rome is voortdurend bezig om hier ingang te krijgen, vooral in de buurt van Tana Riwoe. Tot nog toe echter zonder zichtbaar resultaat — behalve dan, dat het haar gelukte uit dat landschap verschillende leerlingen voor haar school te requireeren. Dat is zoo de weg naar Rome.

3. Landschap Kodi. Valt uiteen in Kodi Bengedo en Kodi Bokol, vroeger ieder zelfstandig, thans vereenigd tot één landschap. De christenen, die in deze beide deelen wonen, zijn vereenigd in één kring. Hier werken echter twee goeroe indjil, wat voor de uitgestrektheid van het terrein wel noodig is. In den eersten tijd waren hier zeer veel moeilijkheden en gedeeltelijk zijn ze er nog. Toch is het zuiveringsproces hier wel begonnen en de moeilijkheden, die zich thans telkens weer voordoen, zijn het normale verschijnsel bij den strijd tusschen licht en duisternis. Zonder strijd en worsteling komt geen christen tot het gestelde doel — zoo gaat het in de gemeenten in haar geheel ook. — Kodi heeft 5 gesubsidieerde scholen en 1 ongesubsidieerde. De school te Kodi Besor (Tossi) brandde dit jaar af, waarschijnlijk kwaadwilligheid — echter niet uit vijandschap tegen de Zending. Langzaam aan vindt het Christendom zijn ingang ook in dit landschap.

4. Landschap Laoeli. Hoofdplaats Waikaboebak, waar 't Zendingsziekenhuis staat en (een anderhalve K.M. buiten de plaats) Dr. Onvlee woont, bij wien gedurende dit jaar Ds. en Mevr. Luyendijk inwoonden. — Te Waikaboebak is een uitgebreide kring, bestaande uit hoofdzakelijk Savoneezen en Soembaneezen in Zendingdienst. — Verder inheemschen van Roti en Timor, maar nog geen eigenlijke kampong-Soembaneezen. Wel wordt er des Zondags een samenkomst voor deze laatsten gehouden, maar deze wordt slecht bezocht en geeft tot nog toe weinig hoop.

Goeroe Wadoe is hier geplaatst als goeroe indjil; van de goeroes indjil die wij hebben wel de meest geschikte voor een plaats als Waikaboebak. De evangelisatie in het ziekenhuis behoort ook tot zijn taak — zoo vaak er tijd en gelegenheid voor is, gaat hij de kampong in om te evangeliseeren en verder verzorgt hij de (niet gemakkelijke) gemeente Waikaboebak.

Ik vraag me wel eens af, of voor Waikaboebak de tijd voor institueering nog niet gekomen is. Het ledental is voldoende — ook zijn er wel enkele menschen voor de ambten. In 1933 zal er echter nog wel niet van komen — de gemeente zelf is toch nu nog wel te zwak.

Zoo nu en dan gaat goeroe Wadoe van hier uit naar Wai Pangali, waar we een ongesubsidieerde Zendings-school hebben. Er wordt daar geëvangeliiseerd door een wegmantri, die ook anders veel voor de bevolking doet en daar reeds een aardig kringetje om zich verzameld heeft. Niet zoo heel ver van Waikaboebak is er nog een school in Laui, n.l. te Wai Bangga. Men merkt daar echter nog geen levensteekenen. Over het algemeen toont Laui zich nog weinig ontvankelijk voor het Evangelie.

5. Het Landschap Lamboja.

Hier is een kringetje Christenen, dat trouw is en geregeld leeft en niet veel reden tot klagen geeft. Maar een goede leider voor dezen kring hebben we nog niet. De schoolgoeroe is wel een goede man en doet zoo 's Zondags ook wel iets voor de gemeente zelf, maar voor evangelisatie heeft hij niet zoo heel veel tijd en is hij ook niet zoo erg geschikt. De eigenlijke leider, een lid van de gemeente, kan er ook niet steeds op uit, hoewel de kring daar heel veel aan hem heeft. En zoo komt het, dat er niet zooveel groei naar buiten in dezen kring is. We hebben er één bloeiende school. We zouden er nog graag een oprichten in Nggaaura (of Nggaroe). In den loop van het jaar ben ik eens naar dit gebied geweest, dat nog geheel onontgonnen is. En de menschen waren er reeds bezig met het oprichten van een gebouwtje, omdat hen voor ons verlof toegezegd was, dat wanneer zij voor een gebouwtje zorgden, de Zending voor een goeroe zou zorgen. Maar dat is nu weer stop gezet en daar zal, helaas, wegens de ver doorgedreven bezuiniging, ook wel niets van kunnen komen onder de tegenwoordige omstandigheden.

De overige landschappen behoren tot het gebied, dat waarschijnlijk 1 Juli overgedragen zal worden aan Ds. Luyendijk. Het zijn:

6. Anakalang, de plaats waar Ds. Luyendijk komt te wonen.

Hier staat een flinke (gesubsidieerde) school en te Wai Manoe is nog een ongesubsidieerde Zendings-school. Op beide plaatsen wordt de Zondags wel koempoelan gehouden, maar een kring van Christenen is er nog niet. Er is echter wel goede grond voor de hoop dat, wanneer straks Ds. Luyendijk zich hier vestigt, het spoedig zal kunnen komen tot het doopen van enkelen, die reeds geruimen tijd onderricht ontvangen, en zoo tot vorming van een kring. M.i. wacht Anakalang op intensieve bearbeiding en biedt het, menselijk gesproken, de Zending een groote kans.

7. Wanokaka. Het landschap, waarvan de vorst Christen is, maar waar een kring van Christenen is, die veel moeite en zorg geeft. Ook de vorst zelf is slap en meegaand met de grooten, die bijna alle nog heidenen zijn.

Langen tijd, vooral in den eersten tijd, toen deze gemeente het zoo bijzonder noodig had, heeft het ook aan goede leiding ontbroken. In de gemeente zelf was geen enkele flinke figuur, die de anderen, zwakken, kon steunen en een goeroe, die voor zijn taak als leider van de gemeente niet berekend was. De Christenen waren bijna allen jonge ongetrouwde menschen. En toen de tijd kwam, dat ze trouwden (met heidensche meisjes, omdat er geen christen-meisjes waren) en ze daardoor opgenomen werden in heidensche kringen, gingen velen terug of leefden mee in den heidenschen kring, waarin ze door hun huwelijk kwamen. Uiterst moeilijk is het, om in zulke omstandigheden de tucht toe te

passen. Thans is er reeds enkele jaren een goeroe indjil geplaatst, die ook hoe langer hoe meer invloed krijgt en ijverig werkt. Er is thans ook duidelijk vooruitgang te bespeuren en we mogen goede hoop hebben, dat deze kring straks een krachtige gemeente wordt. Hier staat nog één school, n.l. te Roca. De school is wel goed, maar er zijn nog geen Christenen daar. Voor evangelisatie is de goeroe, hoewel een flinke onderwijzer, daar niet geschikt. Hij kent de taal niet en doet er schijnbaar ook geen moeite voor om die te leeren en voelt in het algemeen weinig voor evangelisatie.

8. Het groote landschap Oemboe Ratoe Nggai (het vroegere landschap Lawonda met enkele toevoegingen). In dit uitgestrekte landschap zijn verscheidene scholen, die voor het meerendeel niet erg bloeien. Een goede school is er te Lawonda, maar op de overige plaatsen (Bolabokat, Lénang, Soroë, Langgeliroe en Pare Wetana) is het steeds sukkelen. Deze scholen lagen ook te ver af van de Zendingspost Karoeni om er geregeld het oog op te houden. Vaak bleken ook de goeroes, die zoo ver af woonden, niet altijd even trouw te zijn in de uitoefening van hun ambt. Nu Ds. Luyendijk er spoedig dichterbij komt te wonen, hopen we, dat het beter zal gaan. In dit landschap zijn twee kringen van Christenen; één te Bolobokat en één te Pare Wetana. Die te Pare Wetana is de jongste — maar belooft (zoo het thans schijnt) meer voor de toekomst dan die van Bolobokat, waar nogal eens wat hapert. — Hier is één goeroe indjil, die ook Anakalang er nog bij moet verzorgen: Natuurlijk kan dat niet en komt er en van de eigenlijke geestelijke verzorging der beide kringen en van de evangelisatie naar buiten veel te weinig. Een hulp-goeroe indjil staat hem terzijde, maar dit is een jong persoontje, waar nog geen kracht van uitgaat onder de heidensche Soembaneesche bevolking. De bewoners van dit groote landschap herinneren in taal en gewoonte al zeer sterk aan de bewoners van Oost-Soemba. Oemba Ratoe Nggai schijnt zoo langzaam aan wel te openen voor het christendom.

Het laatste nog te noemen landschap van West-Soemba is Memboro, gelegen aan de Noordkust, maar toch te rekenen tot „Zuid-West Soemba” en daarom behoorend tot het a.s. terrein van Ds. Luyendijk. Memboro is geestelijk dor en doodsch. Er werkt ook geen goeroe indjil, omdat we er geen voor hebben. De vader (en misschien één of twee broers) van goeroe T. T. Billi, mijn hulp te Karoeni, staat dicht bij het christendom, maar dat is bij mijn weten ook de eenige. De scholen willen er ook niet in het Memborosche. Er zijn wel verschillende oorzaken, die dit verschijnsel verklaren, maar toch moet nog van Memboro gezegd, dat het blijkbaar nog gesloten is voor het Evangelie.

Ik voeg hierbij nu nog een staatje van het aantal christenen der verschillende kringen.

Karoeni)	50	39	38	127
Mata) Laura	16	16	8	40
Kodi	63	15	55	133
Waimangoera)	26	25	49	100
Rara)	42	38	63	143
Ede) Waiwjéwa	17	7	8	32
Tenggaba)	33	40	93	166
Pala)	18	14	40	72
Waikaboebak	47	49	63	159
Wanokaka x	35	9	12	56
Lomboja	30	17	35	82

Bolobokat	x	8	4	11	23
Para Wetana	x	17	9	12	38

De met een x geteekende behooren tot het a.s. terrein van Ds. Luyendijk.

(Het eerste getal is dat der mannen, het tweede dat der vrouwen, het derde dat der kinderen en het vierde is het totaal.)

R. H.

zaak van vreugde en dankbaarheid.

Er zijn gemeenten, die wij nooit verlaten zonder een gevoel van druk en zorg.

Het is daartegenover zulk een groot voorrecht ook gezegende plekjes als Adjibarang te hebben.

Het groeit daar niet zoo snel, maar wel geregeld.

Het is daar geen toeloop, die ons bij alle vreugde doet vragen: „Is het echt en zal het stand houden?”

Meisjesinternaat Kweekschool Solo.

De meisjesleerlingen van de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo.

(bij de foto).

In het Dec. No. van het Zendingsblad plaatsten we een kiekje van het meisjesinternaat, dat in 1933 bijgebouwd is bij de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo. Ditmaal zijn we in de gelegenheid een kiekje te geven van de leerlingen, die in dit internaat zijn gehuisvest. Mevr. Vermolen—Weeda te Solo was zoo vriendelijk ons deze aardige foto te zenden, waarvoor we haar dank zeggen.

Al de meisjes-leerlingen der Kweekschool zijn opgenomen in dit internaat. Het zijn er ongeveer 36.

De zorg voor dit internaat is opgedragen aan den Heer en Mevrouw Vermolen—Weeda. Een internaat te verzorgen, gelijk dit behoort, is vaak een moeilijk maar altoos een bijzonder mooi werk. Voor de christelijke vorming der leerlingen is de stille, van dag tot dag voortgaande invloed, die uitgaat van de leiding in het internaat, van zeer groote beteekenis. De paedagogische waarde van een goed internaat kan niet gemakkelijk te hoog worden geschat.

W. B.

Zending Zuid-Holland ten Zuiden.

Groeiende kracht.

Adjibarang, een plaatsje ongeveer 12 K.M. ten Westen van Poerwokerto, is ons telkens weer een oor-

Maar het maakt zoo geheel den indruk van echt te leven in groeiende kracht.

Onder den zegen Gods is dat niet het minst te danken aan den trouwen ijver van onzen goeroe Indjil daar.

Hij is de man, die zooals reeds vroeger is meegedeeld, voor het eerst de gramfoon in dienst heeft gesteld van de Evangelie-verkondiging. In afgelegen dessa's trok hij de scharen door dit middel van de moderne techniek en verkondigde hen dan de Blijde Boodschap.

Zoo telkens weer geeft hij blijken van zijn oorspronkelijkheid. Kort geleden verraste hij ons en al zijn collega's met de mededeeling dat hij bij den eeredienst de gemeente liet opstaan onder het gebed.

Het is de groote vraag of dit gewenscht moet worden geacht, daar de Javaan zijn eerbied niet uitdrukt, door te staan, maar door te zitten; doch het geeft blijk van initiatief en leven.

Dit stempel draagt heel de gemeente.

Enkele weken geleden is daar een nieuw Kerkgebouw in gebruik genomen. Met groote liefde en onder medewerking van allen is dit tot stand gekomen.

Wonderlijk wat er gebeuren kan voor weinig geld.

Op den morgen van de ingebruikname van het nieuwe gebouwtje hebben mijn vrouw en ik den dienst bijgewoond.

Daar stond blijdschap en begrijpelijke trots te lezen op de gezichten. De Zending heeft in geen enkel opzicht iets bijgedragen tot dezen bouw. Dat was wel het zeer verblijdende.

Het schoonste geschenk kan nooit die voldoening ge-

ven, als dit eenvoudig resultaat van gezamenlijk offeren.

Zoo staat dit gebouwtje met zijn felle kleuren en zijn klevende banken, als een symbool van de groeiende kracht in Adjibarang's gemeente.

Een week na de ingebruikname der Kerk heeft Dr. Esser het Avondmaal daar bediend.

Tevens werden toen twee volwassenen gedoopt. Eén van hen, een Chineesche vrouw, bezocht reeds enkele jaren de godsdienstoefening en de catechisatie. Haar man verzette zich met alle kracht tegen den doop, en zag zelfs met leede oogen, dat zij de samenkomsten bezocht. Zij heeft volgehouden. En nu eindelijk heeft zij den H. Doop kunnen ontvangen. Haar kinderen nog niet. Doch wij hopen en bidden met haar, dat ook dit bezwaar moge worden weggenomen.

Zoo is Adjibarang een nieuwe periode ingetreden.

Het kerkgebouw heeft nu nog vele onbezette plaatsen. Er is op groei gerekend. Moge God onze verwachting niet beschamen.

R.
„Uit Poerbolingo”.

De Vereeniging „Medische Zending” gevestigd te Rotterdam.

Deze vereeniging zond haar 24ste Jaarverslag de wereld in. Gelijk men weet, werkt deze vereeniging ten behoeve van de ziekenhuizen op het zendingsterrein van de Kerken van Zuid-Holland ten Zuiden te Poerbolingo en te Poerwokerto. Uit dit verslag blijkt de actie die deze vereeniging ontwikkelt. Zij doet veel en nuttig werk. Om er een denkbeeld van te geven laten we hieronder volgen de opgave van wat verzonden werd, alsmede het overzicht van ontvangsten en uitgaven.

„19 Juli werden verzonden: 4 kisten en 1 baal. Inhoud: 87 lakens, 43 sloopen, 252 luiers, 2 wollen luiers, 36 waschhandjes, 36 blauwe handdoeken, 24 witte doeken, 48 droogdoeken, 16 kruippakjes, 76 babybaadjes, 8 vrouwenbaadjes, 145 mansbroeken, 36 verplegersschorten, 60 verplegstersschorten, 123 mannen- en jongensjassen, 25 molton dekens

1 November werden verzonden: 3 kisten en 9 balen. Inhoud: 29 goerita's, 80 babybaadjes, 53 groote en kleine vr. baadjes, 15 mansjassen, 15 mansbroeken, 1 verplegersschort, 119 kussensloopen, 36 droogdoeken, 638 luiers, 3 flanelletjes, eenig babygoed, voorts 70 dozijn bonte handdoeken, 20 dozijn badhanddoeken, 2 dozijn theedoeken, 500 molton dekens, 250 geelkatoenen lakens, 250 geelkatoenen kussensloopen, 360 waschhandjes, 3 dozijn instrumentdoekjes.

Verder een buitengewoon groot aantal cadeaux, waarvoor wij de vriendelijke gevers en geefsters nogmaals hartelijk dank zeggen.

Hier volgt de specificatie: ongeveer 16 dozijn stukken toiletzeep, 5 pakken Sunlight zeep, 22 kleine, 8 grotere fleschjes eau de cologne, 12 tafelkleedjes, 5 sarongs, 26 babyhemdjes, servetten, kruippakjes, enz., 3 handwerkkleedjes met materiaal, (kinder)speelgoed, als poppen, leg- en bouwdoosjes, kraaltjes en andere snuisterijen, ook een groote hoeveelheid doosjes strooi-poeder voor de babykamer. De ontvangen f 5.— werden eveneens voor geschikte cadeautjes besteed.

Ge begrijpt, dat deze enorme hoeveelheid goederen, die met het oog op de twee ziekenhuizen dringend noodzakelijk was, buitengewone onkosten met zich bracht.

Daar zijn niet honderden, maar duizenden mee gemoeid. Wij kunnen dit echter onmogelijk uit onze ge-

wone inkomsten bekostigen. Mogen wij daarom bij ons a.s. jubileum op een feestgave van al onze lezers, zowel in Rotterdam als daar buiten, rekenen? Eéns in de 25 jaar is dit toch wel geoorloofd.”

Overzicht.

ONTVANGSTEN		UITGAVEN	
Saldo	f 6.74	Drukloon	f 187.85
Contr. Nov.-Mei	- 1428.35	Diversen	- 2.—
Contr. Mei-Nov.	- 1572.57	Afgedragen aan	
Giften Nov. 1932		Deputaten ..	- 3355.44
—Nov. 1933 ..	- 651.41	Saldo giro	- 65.15
		In kas	- 48.63
	f 3659.07		f 3659.07

Overzicht Linnenkast.

ONTVANGSTEN		UITGAVEN	
Aan giften	f 433.20	Onkosten	f 28.90
Voorschot N.N.	- 400.—	Kisten verzenden	- 84.17
Van Deputaten ..	- 1755.44	Aank. goederen	- 2475.57
	f 2588.64		f 2588.64

Tot zoover het verslag.

Gaarne bevelen we vooral bij de Kerken in Zuid-Holland ten Zuiden het mooie werk aan, dat deze Vereeniging doet.

Het Bestuur bestaat uit de dames: Mevr. D. Bavinck-Schippers, presidente, Schiekade 120, Rotterdam; Mevr. A. v. d. Nagel—v. d. Heiden, penningmeesteresse, Noordsingel 206, Rotterdam, Giro No. 93760; Mevr. C. S. Bouman—Flesch, Secretaresse, Proveniersingel 79, Rotterdam.

W. B.

Zending Zuid Holland Noord.

Solo-Kring.

In 1933 werd weer met veel ijver gewerkt voor ons hospitaal. 4 kisten, inhoudende ongeveer 2300 stuks konden verzonden worden. Al lijkt dit veel, het is toch slechts een gedeelte van wat men in 't Ziekenhuis nodig heeft. In Solo wordt ook flink genaaid, om in de behoeften van alle zieken te voorzien. Naar 't hospitaal in Klaten konden we ook een kist zenden, inhoudende 234 stuks.

Van harte hopen we, dat ook in het komende jaar, onder Gods zegen, weer veel gedaan zal mogen worden voor ons Ziekenhuis.

J. B. VAN BAREN—

v. d. VOORN GROOTENBOER.

Delft, Dec. '33.

De docenten der Opleidingsschool te Djokjakarta.

(bij de foto.)

Dr. F. L. Bakker is weer terug in Djokja. Hij heeft zijn arbeid weer hervat en geeft althans weer eenige lessen. De Heere heeft de gebeden verhoord en hem aanvankelijk uit zijn ernstige krankheid weer opgericht. Hem zij dank!

Gedurende enkele maanden stond Ds. Pos bijna alleen voor het werk der opleiding aan den Javaanschen en den Hollandschen cursus. Gelukkig kon de Directeur der Keucheniuschool eenige hulp bieden.

Thans zijn beide docenten weer werkzaam in den arbeid der opleiding, die voor het werk der zending van zoo onberekenbare betekenis is.

Daarbij worden zij nu ook geholpen door den heer D. J. Wolterbeek, die naar het voornemen was met Januari zijn werk zou beginnen.

Ds. F. L. Bakker en Ds. A. Pos.

Bijgaand kiekje geeft ons de beide docenten te zien gezeten voor één der huizen.

Links zit Dr. F. L. Bakker en rechts Ds. A. Pos.
W. B.

Zendingsarbeid onder Oosterlingen en Chineezinnen in eigen land. III.

Er ligt nog al een ruimte tusschen II en III. Het laatst schreef ik in het Augustusnummer.

Maar U hebt sedert dien wel gelezen wat er in Middeburg besloten is door onze Synode. De kerken gaan den arbeid der samenwerkende Classes en kerken steunen en nu konden Deputaten dus aan het uitwerken der voorloopige plannen beginnen.

Er zit veel meer aan vast, dan men als toeschouwer wellicht vermoedt. De arbeid onder de Chineezinnen behoeft niet geheel nieuw opgezet te worden, want daar werd al een paar jaren wat gedaan en het laatste jaar was er naar een bepaald plan gewerkt, tot bevrediging. Hetzelfde systeem hebben wij ook in Amsterdam toegepast en ook daar gaf het bevrediging. Wij moeten op een terrein waar Chineezinnen wonen, maar niet wat rondlopen en hier en daar eens een praatje houden, maar de Chineezinnen moeten bemerken, dat wij weten, wat wij willen.

En al staan zij dan eerst nog wat afkeerig, meest uit verlegenheid, geleidelijk verandert dat, vooral als zij bemerken, dat er geen bijbedoelingen zijn. En bijbedoelingen zijn voor den Chinees, als het hem geld zou moeten kosten. Zij hebben wel geen geld, tenminste de Chineezinnen, die op Katendrecht wonen, maar als hij eens werk krijgt op een boot of schip, dan heeft hij dat door een bemiddelaar en die berekent een behoorlijk percentage, dat den armen Chinees minder uitbetaald wordt, want de tusschenpersoon verrekenet met de Maatschappij, op wier boot of schip de Chinees in dienst trad.

De tusschenpersoon is noodig, omdat die of Nederlandsch of Engelsch spreekt, terwijl de Chinees, die werk zoekt, alleen in eigen taal zich verstaanbaar kan maken.

De „bemiddelaar” is ook Chinees, maar ontwikkeld.

Doorgaans is hij ook boardinghousemaster en daardoor zit de werkzoekende al aan hem verbonden. Hij moet toch pension hebben als hij aan den wal is en niets verdient en zoo staat hij bij ev. aanmonstering soms aardig in de schuld bij den boardingmaster, die tevens tusschenpersoon is voor den Chinees bij de Scheepvaartmaatschappij.

Over deze toestanden zijn de Chineezinnen niet tevreden. Er wordt nog al gemopperd, maar het best is om daar niet al te veel van te verstaan.

Doch nu zal het ook duidelijk zijn, dat zij de zending eerst ook als tusschenpersoon beschouwden.

Wie weet in welke relaties wij stonden tot de Scheepvaartmaatschappij en dan zouden zij misschien zelf ons betalen, terwijl zij ons nòch begeerd nòch geroepen hadden.

Maar die geest van wantrouwen is snel weg.

Zij loopen ons lokaal niet meer voorbij, maar stappen binnen en soms zit er een heele club.

De jonge broeder, die sedert Sept. '32 het werk leidt, erd onlangs ziek. Hij moet zich aan een operatie onderwerpen, die, Gode zij dank, goed is geslaagd. Wij hebben goede hoop dat onze broeder in 1933 nog weer aan het werk zal gaan.

Maar als bewijs, dat zijn arbeid door de Chineezinnen gewaardeerd wordt moge de belangstelling dienen, die hij in het ziekenhuis van hen ondervond.

Wij waren er erg dankbaar voor, want ook in dien arbeid is eene bemoediging wel noodig.

Maar de Heere weet wat het allerbest is en Die zorgt er voor, dat wij die geheel onverwachts krijgen. V.

Korte Berichten.

Mej. Dr^a. C. J. Miedema.

Tot leerares in Nederlandsche taal aan de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo is benoemd Mej. Dr^a. C. J. Miedema te Groningen.

Mej. J. Bijl.

Door den Kerkeraad te Amsterdam is benoemd tot verpleegster aan het Petronella-Hospitaal te Djokjakarta Mej. J. Bijl, thans werkzaam in het academisch ziekenhuis te Groningen.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage. Postrekening Nr. 184489.

A. Zendingsbusjes.

- Zendingsknikkertjes (z.g.n. Javaantjes) ad f 5.— per stuk.
- Zendingsbusjes met deksel, per stuk f 0.60; 5 stuks f 2.25; 10 stuks f 4.—; elk busje méér f 0.40.
Bijpassende hangslotjes f 0.20 per stuk.
- Spaarbusjes met gleuf (zonder sluiting) per stuk f 0.25; 5 stuks f 1.—; 10 stuks f 1.55; elk busje méér f 0.15.
- cartonnen busjes: per stuk f 0.10.
Strooken, om deze busjes — na opening — weder te sluiten f 0.90 per 100 stuks.

(Toezending van de busjes sub d. heeft alleen plaats, indien minstens 10 stuks tegelijk besteld worden, tenzij voor portokosten f 0.25 extra gezonden wordt.)

Levering alleen bij vooruitbetaling. Men kan het goedkoopst en gemakkelijkst bestellen en betalen per Giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der zendkosten. De catalogus is verkrijgbaar tegen f 0.15 (afgehaald) of f 0.20 (per post).

C. Zendingstentoonstelling.

De voorwaarden, waarop het Tentoonstellingsmateriaal wordt uitgeleend, worden — op aanvraag — gaarne toegezonden.

D. Informatiedienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter steeds postzegel voor antwoord in te sluiten.

Het bureau is dagelijks geopend van 9—12 uur, (behalve des Zaterdags). Des Maandags bovendien ook van 2—4 uur.

Spreekuur van den Directeur: Maandags van 11—12.30 en van 2—4 uur.

Informatiebureau.

Het adres van het informatiebureau van het Christelijk Comité voor Indië is: J. J. Kraan, Loosduinsche kade 111, Den Haag.

Java Soemba Film.

Het adres van de Java Soemba Film is Verlengde Lodewijkstraat 6a, Groningen.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Leestafel.

Verborgen schatten, door Dr. B. Wielenga, bij Kok te Kampen. Geb. f 6.50.

Een dagboek. Maar niet naar de orde van den kalender voor elken dag van het jaar een korte meditatie, doch naar de volgorde der Bijbelboeken 384 korte Schriftoverdenkingen. Bijna elke meditatie brengt uit den gekozen tekst een „verborgen schat” naar voren. Met zeldzaam genot lezen we eenige meditatieën. Een prachtwerk. Inhoud, taal en stijl — alles even fijn.

Genesis, door Dr. G. Ch. Aalders, bij Kok te Kampen. f 3.25.

Kok's pers kent geen rust. Thans verscheen van de bekwame hand van Prof. Aalders het eerste deel van Genesis opnieuw uit den grondtekst vertaald en verklaard. Dit deel behandelt Hoofdstuk I—XI. Vooraf gaat een bijzondere belangrijke inleiding en daarna volgt de korte verklaring. Zeer urgente en gewichtige vragen vinden hier een klare beantwoording.

De crisis in China en haar verhouding tot het Christendom, door Dr. Ir. H. G. van Beusekom. N.V. Zendingsboekhandel den Haag. f 1.70.

Gaarne vestigen we nog eens de aandacht op dit belangrijke Zendingsboek, dat in korten tijd zijn derden druk beleefd. Deze druk is geheel herzien en belangrijk vermeerderd. Ook is de titel wat veranderd en meer passend bij den inhoud.

De stille Tuin, door Willem de Merode, bij Kok te Kampen f 1.90, geb. f 2.90.

Een bundel gedichten, vijf en vijftig in getal. Veelal echte, diep gevoelde poëzie. Gaarne gaven we enkele voorbeelden, maar onze ruimte laat dit niet toe.

De mensch en zijn gezondheid, door P. de Zeeuw J.Gz. bij G. B. van Goor Zonen's Uitg. Mij. den Haag f 0.80.

Een hygiënisch leesboek voor de hoogste klassen aan de L. en U.L.O. scholen met den Bijbel. Voor het doel, naar het ons voorkomt, zeer geschikt.

Het Jodendom, een boek voor Joden en Christenen, door Jac. van Nes Czn., bij Kok, Kampen. f 5.50 geb. f 6.50.

Onze missionaire predikant voor de Zending onder de Joden biedt ons in dit uitvoerig werk de vrucht van jarenlang onderzoek. Hij beoogt met zijn boek „er toe bij te dragen, dat onder de Christenen meer kennis van de Joden komt en ook, dat de Joden een zuiverder kijk op Christus en het Christendom krijgen.” Voor dat doel is zijn werk uitstekend geschikt. De joden leven in het midden van ons. Maar als men dit boek leest dan is de eerste gedachte: wat weten we toch weinig van de Joden. Stellig zal dit boek veel aftrek vinden. Dat is het waard.

Het lied der liefde. Beschouwingen over het Hooglied. Vrij bewerkt naar A. Miller. Bij J. V. Voorhoeve, Den Haag. Geb. f 2.75.

De schrijver hoort — o.i. terecht — in het Hooglied de zang der liefde tusschen Christus als de hemelsche Bruidegom, en de Gemeente als zijn Bruid. Er zijn schoone gedachten in dit boek ontvouwd. Het is de overdenking zeer waard.

N.C.R.V.-Kalender 1934, f 0.95.

Een prachtkalender. Het blok geeft in elk blad de data van twee weken. De uitvoering is zeer artistiek.

Jozef Zalman, een gezondene uit Israel door A. R. Zalman bij J.V. Voorhoeve, den Haag, f 2.50.

Dit boek biedt een boeiende biografie van den bekenden Zendeling onder de Joden, zelf van Joodsche herkomst, Jozef Zalman, die zich hier te lande met zeldzame toewijding heeft gegeven voor den arbeid onder de Joden.

Op den Uitkijk. Kerstnummer.

Het biedt eenige mooie artikelen en enkele schoone illustraties. Ook ditmaal is het Kerstnummer weer schitterend geslaagd.

Waarom Christelijk Onderwijs, door C. A. Vreugdenhil, bij Oosterbaan en Le Cointre, Goes, f 0.03.

Een zeer goed geschreven pleidooi voor de School met den Bijbel.

Lief en leed met onze Kleinen, door P. M. Legène. Uitgegeven door het Zendingsgenootschap te Zeist, f 0.35.

De schrijver weet smakelijk te vertellen. Een aardig Zendingsboekje, dat we gaarne aanbevelen.

Het Jodenprobleem in Joodsch licht, door J. Rottenberg. Uitgave Elim, Rotterdam.

De schrijver bedoelt het Joodsche volk te wijzen naar de eenige oplossing van zijn eeuwenoud probleem en de Christenen dieper inzicht te geven in den geestelijken nood der Joden. Voor dat doel geschikt.

Een alleen, een nieuwe zangbundel, door Aug. Weiss en J. C. Andreae, met medewerking van Ferd. Timmermans, bij Daamen's Uitg. Mij., den Haag, f 2.75, geb. f 3.50.

We kunnen de muzikale waarde niet beoordeelen. Maar van meer bevoegde zijde hoorden we dezen bundel zeer prijzen. Het tekstboekje alleen kost f 0.25.

Harpklanken, bijeengebracht door F. Pijlman. Uitgave van de Adm. van „de Harp”, Amsterdam, per band f 0.75.

Band 1, 2 en 3 behelzen Christelijke feestliederen; band 4 Vaderlandsche liederen en band 5 Psalmvoorspelen. De inhoud der liederen is goed en de melodieën, naar een meer deskundige ons zei, heel mooi. Ook de voorspelen. Alleen bevreemdt het, dat daaronder geen enkel voorspel van C. Kee is opgenomen.

De Christelijke Illustratie De Spiegel. Het Kerstnummer. Uitgave van Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Inhoud en illustreering beantwoorden aan de verwachting. Goed werk.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door A. v. d. Heide van de leerl. Chr. Sch. Vrouwe Parochie f2.—. Door Ds. M. v. Alphen 10 pCt. van de ontvangsten in de Classe Apeldoorn f501.73. Door M. Kroon te Voorschoten collecte jaarverg. J.-V. en M.-V. f20.—.

Santpoort, 21 Dec. 1933.
Giro No. 32806.

W. BREUKELAAR.

Suriname.

Steeds dieper wegen.

„Nu volhouden” was het parool, dat wij de vorige maand meenden te moeten uitgeven. Of dit ook noodig is blijkt uit het volgende:

Bij de snelle daling der inkomsten moesten de Herrnhutters eerst door inkrimping, centralisatie, zeer strenge versobering enz. de begroting naar beneden zien te krijgen. Toen de daling voortging volgden tot twee maal toe een vermindering van de toch reeds zoo lage zendelingssalarissen. De derde maatregel meldden wij reeds in het October-nummer: ontslag of niet uitzending van een tiental zendingsarbeiders. Thans wordt overwogen of het niet noodzakelijk zal blijken, om den zendelingen hun recht op Europeesch verlof te ontnemen. Zulk een maatregel is gemakkelijk te nemen, maar wie schetst het familieleed, dat daarmee de Herrnhutter-zendingen weer zal treffen. Hier is een oude vader of moeder, die zoo vurig gehoopt had nog éénmaal haar kinderen en kleinkinderen aan deze zijde des grafs te mogen ontmoeten. Daar ziet een ouderpaar op het zendingsveld

zich met bloedend hart de mogelijkheid afgesneden hun kinderen, die hier in Holland op school zijn, weer eens te ontmoeten. En dat terwijl de Herrnhutter-zending toch al minder vaak met verlof kon komen, dan anderen, die in de tropische landen arbeiden.

Ieder, die in Lunteren of elders die dappere broeders en zusters heeft leeren kennen, allen die hen daar Vrijdagsavonds meê het „Ga in vrede” toegezongen hebben, maar ook allen, die zich de situatie kunnen indenken, zullen toch zeker de handen ineenslaan en met een spontaan gebaar en een blijmoedig hart iets af willen zonderen om onze broeders en zusters dit nieuwe leed te besparen.

Sinds vorige verantwoording ontvangen: Via Mej. E. van Meisjesvereen. N. L. f3.50; Leerl. Chr. Sch. N. B. f3.75; H. te V. f2.50; via F. d. H. te E. f2.50; H. G. v. D. te 's-H. f10; K. te E. f2; v. d. P. (coll. J.-V. en M.-V.) te H. f16; M. P. te K. of H. f1; via K. G. v. L. te K. f10; Zengiber te D. f2.50; G. K. te V. f2.50; via Dr. K. te V. f23; H. te S. f2.50; M. te S. f2.50; N.N. te L. f2.40 (postz.); N.N. te O. f2; Mej. R. (Meisjesvereen. te S.) f1.30; via P. W. (J.-V.) f2; Pers. Chr. Sch. T. A. f10; K. te E. f5; M. te A. D. f10; G. K. te V. f2; K. te 's-Gr. f2.50; Mevr. v. D. te D. f5; W. te Z. f2.50; Mej. W. f1.50; via den heer M. te 's-Gr. f25; via Dr. B. en 4 giften N.N. en een N. M. f2; via v. L. van Ger. Zend. Vereen. Aalten f124.92 met dankoffert f2 en f3.53; van Chr. Sch. te L.; via S. te B. van St. te O. f5; S. te A. f2.50; La. v. L. en Gé W. f7.47; Coll. Jaarl. J.-V. en M.-V. te A. f28.58; Meisjesver. W. f2.50; Vereen. W. K. te W. f4.50; Pers. Bilderdijsch. f11; v. S. te 's-Gr. f1; via d. J. te D. f5; Mevr. N. N. te Fr. f2; v. d. G. te W. f4; Zend. Comm. R. f10; van N.N., J. M. v. d. B. te W. f3.25; Mevr. v. S. te Z. f10; Meisjesvereen. B. en W. te O. f15; Mej. H. te Z. f3.20; Mej. T. te S. f2; via J. Bolwijn Solo van O.-Indië vrienden f290; Mej. D. te S. f2.50; Pers. Chr. Sch. 's-Gr. f5; K. te W. f1.70; via v. C. van Classis Utrecht f100; A. te H. f2.50; gev. in coll. G. K. te T. N. f1.44.

Allen zeer hartelijk dank.

J. VAN KEULEN.

Laren N.-H., Postrek. 95494.

Vredelaan 10.

Comité tot steun der Rijsche Zending in de Bataklanden.

14e Verantw. van 22 Nov.—22 Dec. 1933.

In de afgelopen maand ontvingen wij de volgende giften: W. H. H. te K. f5; L. B. te O. T. f2; J. v. d. Sch. te R. f10; J. K. te 's-Gr. f2.50; coll. Watergr. f23.08; Mevr. v. D. te D. f2.50; H. G. B. te R. f10; Ds. H. A. W. te V. f2; Lichtb. avond E. L. te A. f10; Mevr. H. te A. f2.50; H. te A. R. f2.50; N. N. f0.90; J. L. de M. te R. f2.50; Leerl. Dr. de Moorsch. te 's-Gr. f3.60; C. G. M. te T. f0.94; Ds. E. J. v. V. te K. f1.50; Mevr. de Wed. S. W. v. Sch. te Z. f5; M. L. te V. f2; tezamen f88.52. Totaal met de vorige verantwoording f4069.14½.

Met hartelijken dank verantwoord ik deze giften, vooral die van de leerlingen van de Dr. de Moorsch. school te Den Haag. Dit is reeds de 2e inzameling van hen in korten tijd. Overigens loopt het niet hard met de giften. Moge het Licht van Bethlehem onze harten verlichten en ons nopen tot grootere offervaardigheid, opdat wij onze roeping vervullen tegenover het duistere heidendom.

Namens het Steuncomité,

J. N. MUNNIK, Penningm.

Den Haag, Galileistraat 139; Postrek. 6104.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

12e Verantwoording van 25 Nov.—23 Dec. 1933.

Prov. Groningen:

H. Boskma, Uithmeeden, drie giften f10; Mej. S. Westerhof, Lutjegast, busje Emke Faber f1.95; E. ten Have, Siddeburen, collecte f256.25; J. Jonkman, Baflo, Zend. comm. f125; Geref. Kerk Gerkesl. Stroobos, busjes kinderen langs de huizen f40.56; K. Heeres, Overschild, Knapenvereën. f3.73; Zend.comm. f14.27; kinderen Geref. School f7; Geref. Meisjesvereën. „Dorcas“, N. Pekela f4.87; A. Donkerbroek, Niezijl, Jonged. vereën. f15; W. Woltjer, Zend.comm. Loppersum: busjes: Rieka Miske f5.30; Gr. Wiersema f6.01; P. v. d. Molen f4.57½; Bouwe Nieuwenhuis f9.72½; G. J. Eggink, busjes Chr. School, Ter Apel f28.70; Geref. Kerk, Helpman, collecte f39.17; A. Visscher, Zijldijk, busje H. Kuiper f1.67; Geref. Kerk, Oldehove, ½-jaarl. contr. f35.55; Ds. D. Veenhuizen, Valthermond, busje Martha Kloppenburg f13.39; idem f5.60½; idem Mientje Kloppenburg en Aaltje Meens f7.35½; idem Annie Koops f9.68; idem Zwaantje de Vries f7.77; H. Huizinga, Kommerzijl, v. d. Zend.comm. f55; D. Homan, Thesinge f20.25; Geref. Kerk, Ten Post, Java—S.-film f22- H. Wegener, Wildervank f24.07; J. Veltman, Oude Pekela f80; Geref. Kerk, Ten Boer, coll. gift f50; D. A. Koebrugge, Onstwedde, Zend.kas f60; idem busje A. Drenth f14.22; J. Douma, Nieuw Buinen, Nikk. Geref. Sch. f4.50; Mej. W. G. Dop, Westerlee, Nikk. Schoolkind. f10.24; E. Compaan, Zuidhorn, Geref. School f7; R. Wijma, Toibert f20; G. Bos, Zend. ver., Houwerzijl f65; J. Bos Jzn., Spijk, busjes Godlinze f24.57½; idem busjes Spijk f87.45½; Geref. Meisjesver. „Dorcas“, Munnekezijl f7.50; Mej. A. A. Volhand, Nieuwolda, Nikk. Geref. Sch. f2.50; Ds. M. Stadig, Ezinge, 100 h. c. D. J. D. f0.50; idem, zend. ver. f50; O. v. d. Wal, v. d. zend. comm. Groningen f600; K. Bosma Jr., Middelstum, busje J. V. A. f4; idem busje J. V. B. f1.79; idem busje J. V. C. f5.93; idem Meisjesver. f5.20; idem kl. 1 t/m 6 Chr. School f19.80; idem v. d. Zend. Comm. f100; P. Kruijzinga, Kantens, schoolbusjes f10; A. Kaspers, Winsum, Gr. Spreekb. br. Krijger f78.96; O. v. d. Wal, v. d. zend. comm. Gron. (Inclus. van Helpman f183.55), totaal f415; W. Renkema, Enumatil, zend. comm. f76.40; L. ten Boer, 100 halve ct. f0.50; Mej. Graafhuis, Haren, schoolkind. f17.65½; Wed. M. S. te B. f1; Chr. School te Ten Boer f13.50; Geref. Mulosch., Groningen, (incl. 70 halve ct. R. Houwen, 100 halve ct. Wim Douma, 50 halve ct. Jan Sloterbeek). tezamen f10.

Provincie Drenthe:

Ds. S. Hania, Schoonoord, busje M. Paas, J. Seubring en G. Schepers, f19.88; Ds. J. F. de Gier, Zuidwolde, Dr. oversch. kalenders f7.75; B. J. Scharft, Roden, schoolbusjes f13.68; C. Koolstra, Holl. veld, busje f3.64; Geref. Kerk, Nw. Dordrecht, collecte f78.75; P. v. Rotterdam, busje Chr. School, Klazinaveen f20; H. L. Smeman Coevorden, vaste bijdr. f26.37; Ds. H. Zandbergen, Dwingelo, saldo Soemba-film f30.07; Per Mej. J. H. Mulders, Meppel, f101; idem f0.75; Ds. D. Drenth: spreekbeurt broeder Krijger te Haulerwijk f3.90; idem Zendingsbusjes, Zuidlaren f200; Ds. N. v. Haeringen, Zweelo, batig saldo verkoop Zendingskal. f5.76; Ds. D. Drenth: busje T. G. te Oosterwolde f10.53; B. Roosjen, Diever, schoolbusjes f16.48; idem, kalenders f10.09; J. Kruithof, Koekange, Schoolbusje f2.30.

Provincie Overijsel:

R. v. Dieren, Wilsum, Ov. busjes f59.20; Ds. H. Veltman, Bruchterveld, busjes en zend. av. f13.70; J. v. Dalen Sr., Ambt Vollenh. Geref. Jongel. ver. f7.04; Ds. J. H. Meuleman, Den Ham, coll. gift f2.50; S. Malda, Lutten, twee-maandel. bijdr. Sept.—Oct. f50; A. G. v. Gorkum, Vriezenveen, v. d. Schoolkinderen f5; Geref. Kerk, Enschedé f600; Jurr. Gunnink, Kamperveen, busjes

f18.81; R. Boukema, Nikk. Geref. Sch., Witharen—Ommen f7.32; S. Malda, Lutten, twee-maandel. bijdr. f50; idem, coll. bruiloft ten huize v. R. Smit f5.92; L. Oosterhof, Daarle, zend. busjes f40.29; D. Ypma, v. d. Geref. Kerk, Den Ham, f50; H. Munneke, Ommen f25; H. A. Beukenkamp, Den Ham, Nikk. Geref. Sch. f50.50; H. Munneke, Rijsen, zend. comm. f15; Ds. Broek Roelofs, spreekb. br. Krijger, Vroomshoop f5.73.

Oost-Friesl. en Bentheim:

Altref. Gemeinde, Wilsun, coll. gift R.M. 5.— is f2.95; Ds. J. E. Goudappel, Emlichheim, coll. gift f10.

Pinkstercoll. Overijsel:

Lemelerveld f18.56.

Pinkstercoll. Groningen:

Nieuwe Schans f12.80.

Extra coll. Groningen:

Schildwolde f95.55; Oldekerk f40; Kielwindeweer f15.24; Onderdendam, nagift f2; Onstwedde f40.05; Meeden f22.25; Pieterburen f37.47; Oldehove f43.93; Garrelswaer f90.57; Baflo f54.50; Appingedam f50.07; Veendam f270.42; Zuidbroek 30.24; Ezinge 54.59; Middelstum f78.75; Winsum Gr. f123.02; Stedum f50; Enumatil f67.86.

Extra coll. Drenthe:

Beilen f30.95; Dwingelo f72.65; Hoogeveen f136.61; Holl. Veld f25.41; idem, nagift f2.50; Westerbork f26.50; Alteveer f14.86; Meppel f410.48; Ruinerwold Koekange f66.38; Zweelo, nagift f1.

Extra coll. Overijsel:

Bruchterveld f11.30; De Krim f67.52; Hengelo f79.62; Hardenberg f86.85; Rijsen f20.35; Vriezenveen f16; Enter f13.93; Lemelerveld f15.65.

Extra coll. Oost-Friesl. en Bentheim:

Bentheim, plus coll. giften M. 95 is f55.55.

Soembaweken Groningen:

De Wilp f43.60; Zoutkamp f24.79; Harkstede f56.50; Ten Boer f185.75; Kantens f37.75.

Soembaweken Drenthe:

Schoonoord f63.90; Roden f87.85; Schoonebeek f103.30; Coevorden f77.45; Sleen f18.13.

Soembaweken Overijsel:

Stad Vollenhove f44.67; Gramsbergen f129.10; Zwartsluis f141.35; Rijsen f60; Bergentheim f66.87; Daarle f50; Genemuiden f25; Kampen f725.

Van Heinde en Verre:

L. F. Elzenga, Bandoeng, kerkcoll. f32.91.

Totaal 12e verantw. f 8513.48½

Iste tot en met de 12e verantw. „ 72367.92½

Totaal tot op heden f 80881.41

Mag ik als vorige jaren alle medewerkers opwekken om zoo spoedig mogelijk de laatste bijdragen op mijn Postrekening te storten? Hoewel dankbaar voor de ondervonden vriendelijke medewerking en de betoonde offervaardigheid in 1933, mag ik toch niet nalaten er op te wijzen, dat tot op heden ongeveer vijfduizend gulden minder is ontvangen dan verleden jaar op 25 December.

Het zal Deputaten zeker niet gelukken de rekening over 1933 sluitend te krijgen, tenzij, wat nog steeds gehoopt wordt, de laatste dagen van het jaar blijde verrassingen mochten brengen. In ieder geval wordt dringend verzocht, dat men gelden, bestemd voor Soemba, geen dag langer onder eigen berusting houdt dan noodig is. Tot 5 Januari wordt alles nog op het oude jaar geboekt. Met heilbode bij de jaarwisseling,

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.

Postrekening 138000.

Groningen, 27 Dec. 1933.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

EN DIT EVANGELIE DES
KONINKRIJKS ZAL IN DE
GEHEELE WERELD GEPRE-
DIKT WORDEN TOT EEN GE-
TUIGENIS ALLEN VOLKEN

Matth. 24 : 14a

REDACTIE-ADRES: Ds. W. Breukelaar, Sanipoort.

Het blad verschijnt in het midden van elke maand. Stukken of berichten moeten vóór den 1sten dag van de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

ADRES- EN AANTALSVERANDERINGEN aan de Uitgevers:
Gebr. Zomer & Keuning, Drukkerij „Vada“, Wageningen.

ABONNEMENTSPRIJS per jaar f0.84 franco per post.
Bij getallen aan een adres boven 3 ex. f0.72 franco p. p.

INHOUD:

Menschen vangen. — Ds. J. D. v. d. Munnik †. — Van Zendingaangelegenheden: De intendance. Wonosobo. De Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo. Rectificatie. De modelverandering van het Zendingsblad. — Zending Noord-Holland: Mej. J. Bijl. Een nieuwe tak van arbeid. — Zending Utrecht en Gelderland: Verslag Zendingssynode. — Zending Zeeland, Noord-Brabant en Limburg: Het ziekenhuis te Magelang. De Heer en Mevr. Beekhuizen—de Heer. — Zending Zuid-Holland Noord: Jeugdwerk te Solo. Een kijkje in het Zendingshospitaal te Solo. De Zendingsbibliotheek. Onze Zendingsdagen. — Korte Berichten. — Leestafel. — Giften.

MENSCHEN VANGEN.

Luc. V : 10. Van nu aan zult gij menschen vangen.

„Van nu aan zult gij menschen vangen“. Zoo staat er hier. „Ik zal maken, dat gij visschers der menschen zult worden“, zoo lezen wij in Marc. 1 : 17. Dat heeft de Christus gesproken, de Zoon van God, die mensch is geworden, om menschen, d.w.z. zondaren te zoeken en zalig te maken. „Van nu aan zult gij menschen vangen“. Zoo heeft Christus gezegd tot Petrus, tot zijn andere discipelen, later ook tot Paulus. En zoo is het ook gebeurd. Die discipelen, die voor het grootste deel gewone visschers waren, en ook de tollenaar Mattheus, en ook Paulus, ze hebben hun visscherij en andere arbeid er aan gegeven, en zij zijn er op uit gegaan, toen de tijd daarvoor gekomen was, om op 's Heeren bevel menschen te gaan vangen. Gaat heen in de geheele wereld, naar alle volken, naar alle creaturen.

Vangen, visschen van menschen. Natuurlijk, dat is beeldspraak. En met beelden moet men altijd voorzichtig zijn. Die gaan nooit geheel op, daarmede moet de uitlegging rekenen. Menschen zijn geen visschen. En de apostelen, de gezanten van Christus wege, de predikers en zendelingen zijn geen visschers. Visschen worden gevangen om gedood en gegeten te worden. Maar het visschen en vangen van menschen, zooals het hier bedoeld wordt, is voor die menschen een heerlijke, de allergrootste weldaad. Visschen, die buiten het net blijven zijn vrij, maar menschen, die niet gevangen worden in het net der Apostelen en profeten, die zijn niet vrij, maar gaan juist verloren.

Dit vangen van menschen, waartoe Christus zijn Apostelen uitzond, en Zijn Kerk heeft gesteld, beteekent juist bevrijding en verlossing. Zelfs kan van die bevrijding het meer van Gennesareth, waar deze latere menschen-vangers eerst hun gewone visschersbedrijf hebben uitgeoefend, ons iets leeren. Door dat meer heen stroomt de van den Libanon komende Jordaan. Van uit dat meer loopt zij dan verder Zuidwaarts, tot zij haar wateren in de Doode Zee stort. Nu, daar in de Doode Zee kunnen de visschen niet leven. En als daar visschen zich mee laten drijven door de Jordaan naar de Doode Zee dan gaan ze te gronde. En zoo kunnen wij toch nog wel vergelijken: Inderdaad, wij menschen, wij zondaren, naam-Christenen, Joden, Heidenen, wij zijn als visschen in de groote zee. En onweersaanbaar voert de levensstroom ons naar de wateren van de Doode Zee.

Wij worden gestuwd naar het verderf, het onzalig einde van alle menschenleven..... tenzij, tenzij wij gevangen worden in de netten van het Koninkrijk Gods, overgezet worden uit de duisternis tot het licht des levens.

Daarom, het gaat ons allen aan, ten nauwste, en naar allerlei zijden, dat Jezus Christus „visschers der menschen“ heeft uitgezonden.

En dat, nadat Hij getoond had, dat Hij kan gebieden over de visschen der zee, door ze in menigte naar de netten der visschers te leiden. Zonder die netten van Petrus en Paulus, van Kerk en Zending, zonder die visschers zouden er geen Christenen zijn, d.w.z. geen gevangen van Christus, d.w.z. geen vrijgemaakten zijn. Zonder dat zouden wij en zouden de volken in de wereld blijven ronddolen tot het einde der duisternis.

Wat wij ons nu hebben af te vragen is, of wij toch wel waarlijk bruikbare Christenen zijn. Of we niet behooren tot de visschen, die bij het onderzoek als slechte worden teruggeworpen.

En anderzijds: of het met onze netten en het gebruik daarvan in orde is, d.w.z. of we onze Zendingsroeping verstaan, om ijverig en zuiver te zijn in het brengen van de boodschap des heils.

ELBURG.

J. KRUGER.

Ds. J. D. v. d. MUNNIK.

15 Mei 1852—31 Januari 1932.

Weder riep de Heere uit onze kringen één onzer voormannen weg, die tal van jaren in ons Kerkelijk leven en inzonderheid in den arbeid der Zending een belangrijke plaats innam.

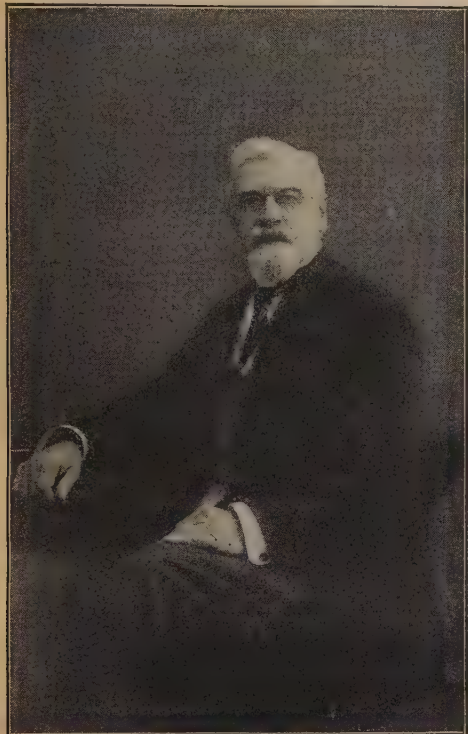
Na een ongesteldheid van enkele weken is Ds. J. D. v. d. Munnik „gesterkt door den eenigen troost in leven en sterven“ zooals de kennisgeving luidde, den 31sten Januari in stillen vrede ontslapen.

Jan Daniël van de Munnik is geboren den 15 Mei 1852. Hij studeerde aan de Theol. School te Kampen, waar hij in 1881 zijn candidaatsexamen heeft afgelegd. Na met eere in onderscheidene Kerken te hebben gediend, deed hij in April 1900 zijn intrede in de Kerk te Leeuwarden.

Hier was het vooral, dat zijn rijke en veelzijdige gaven tot volle ontplooiing zijn gekomen.

Het ligt niet op den weg van het Zendingsblad te herinneren aan al den arbeid, die door Ds. v. d. Munnik in den dienst onzer Kerken is verricht. Hij was in heel ons Kerkelijk leven een man van beteekenis en invloed. Niet het minst was het echter de Zending,

die in zijn bijzondere belangstelling deelde. Reeds in 1900 werd hij deputaat der Generale Synode voor de Zending. En hij is dit gebleven totdat hij in 1927 op vijf-en-zeventig-jarigen leeftijd al zijn deputatenschappen neerlei en volledige rust nam.

Ds. J. D. v. d. Munnik.

In den kring dezer deputaten was hij een man van invloed en gezag. Vooral wanneer er naar zijn oordeel één of ander beginsel in 't spel kwam, liet zijn welsprekend woord zich krachtig gelden. Voor de behartiging der algemeene Zendingsbelangen gaf hij gaarne een flink deel van zijn tijd en kracht.

Weldra werd hij in den kring der algemeene Zendingsdeputaten gekozen tot assessor naast den grooten Zendingsman Ds. H. Dijkstra, die jaren als praeses fungeerde. Toen de Heere Ds. Dijkstra wegnam, werd Ds. v. d. Munnik als van zelf aangewezen om den voorzittersstoel in te nemen.

Bovendien was hij ook tal van jaren Voorzitter van de Friesche Zendingsdeputaten, in wier kring hij veelal het beslissend woord sprak.

Eindelijk drong zijn leeftijd hem om al den arbeid neder te leggen en ook van het Zendingswerk afscheid te nemen.

Op zijn 70sten verjaardag werd van Regeeringswege zijn verdienste erkend door zijn benoeming tot Officier in de orde van Oranje Nassau.

Zaterdag 3 Februari is zijn stof ter aarde besteld op de begraafplaats Oud Eik en Duinen te 's-Gravenhage, waar hij de laatste jaren woonde. W. B.

Van Zendingsaangelegenheden.

De intendance.

Toen de Duitschers in 1870 en '71 de Franschen hadden overwonnen en de Duitsche legerscharen Parijs waren binnengekomen, richtte Duitschland's Keizer Wilhelm — zoo verhaalt men — zich tot Bismarck en dankte hem voor zijn beleid, want daardoor had, naar het oordeel des Keizers, Duitschland de zege behaald. Maar Bismarck weigerde dien dank te aanvaarden en wees naar Generaal von Moltke, die de opperste legerleiding gevoerd had.

Toen wendde zich de Keizer tot von Moltke om hem te danken voor de behaalde overwinning. Maar ook von Moltke wilde voor zich dien dank niet aannemen en wees naar de intendance, die van achter de vuurlinie, van uit het Vaderland, het leger voortreffelijk van al het noodige verzorgd had. Aan de intendance kwam, naar de meening van von Moltke, den dank des Keizers toe. Zonder de voortreffelijke zorg der intendance zouden de Duitsche legerscharen niet hebben kunnen overwinnen.

Ook de Zending heeft haar intendance. De Zendingsarbeiders op het Zendingsterrein staan in de vuurlinie. Zij voeren den strijd tegen Mohammedanisme en Heidendom. Maar bij de Kerken hier te lande is de intendance. Harer is het te zorgen, dat de Zendingsarbeiders op het Zendingsterrein alles ontvangen wat zij noodig hebben. Evenals het voor een leger, dat in de gevechtlinie staat, volstrekt noodig is, dat de intendancedienst perfect in orde is, zoo is het ook voor den arbeid der Zending op het terrein van de grootste beteekenis, dat de intendance hier te lande werkt gelijk het behoort.

We vreezen echter wel, dat de intendancedienst bij onze Kerken hier en daar nog wel wat te wenschen overlaat.

Het Zendingswerk heeft twee zijden: een geestelijke en een stoffelijke.

Echte Zendingsarbeid is een door en door geestelijk werk, dat alleen door geestelijke krachten gedijen kan. Al zou een Zending beschikken over geld in overvloed en over een leger van alleszins bekwame arbeiders, dan is daardoor haar welslagen nog geenszins gewaarborgd. De Zending kan alleen overwinnen door hemelsche krachten. „Niet door kracht noch door geweld, maar door Mijnen Geest zal het geschieden, zegt de Heere". Dat woord geldt inzonderheid van de Zending. Nooit mogen wij dat vergeten.

Maar ofschoon we op die geestelijke zijde van het Zendingswerk alle nadruk willen leggen, dat neemt toch geenszins weg, dat de Zending ook een stoffelijke zijde heeft. Het Zendingswerk kost geld; als het naar eisch zal gedaan worden zelfs veel geld. De Zending heeft geld noodig om te voorzien in het levensonderhoud van haar Hollandsche en Inlandsche arbeiders, die haar op het Zendingsterrein in de vuurlinie dienen, hetzij in den hoofddienst, hetzij in de hulpdiensten. Er is geld noodig voor de oprichting en het instandhouden van de gebouwen en voor alles dat zij hebben moet voor haar werk. Wel ter dege heeft de Zending ook een stoffelijke zijde.

En met die twee zijden van het werk heeft de intendance der Zending te rekenen.

Allereerst met die geestelijke zijde. Voor alle dingen heeft de Zending noodig, dat zij leve in de belangstel-

ling, de liefde en het gebed onzer Kerken. De Zending is bij uitnemendheid de zaak des Heeren. Eer de Heere Christus heenging van de aarde, heeft Hij met onuitwischaar schrift in het arbeidsprogram Zijner Kerk op aarde het woord geschreven: „Gaaf dan heen, onderwijst alle volken”. Dat woord geldt heel Gods Kerk. Elk geloovige heeft mede te arbeiden om dat hooge bevel des Heeren uit te voeren. En dat kan.

Ook al is men arm, zoodat men geen geld voor de Zending zou kunnen geven, dan toch kan men mede-arbeiden. Veel meer dan wat geld, heeft de Zending noodig onze liefde en ons gebed. Steeds behoort in ons persoonlijk en huiselijk gebed de Zending een plaats te hebben. Daardoor kan elk, die bidden geleerd heeft, mede werken. Het gebed, geboren uit de liefde voor den Heere en Zijn zaak, dat is het eerste wat de Zending behoeft; dat is het eerste stuk in der dienst der intendance. En daarbij spreekt het van zelf, dat liefde en belangstelling voor de Zending alleen gewekt en onderhouden worden kan, als men van het werk der Zending ook eenige kennis neemt.

Nu kan niemand ons zeggen in hoeverre het werk der Zending metterdaad leeft in de liefde en het gebed van ons volk. Dat weet de Heere alleen. Maar dit weten we wel: als het met dit stuk van den dienst der intendance in orde is, dan komt het ook in orde met al het andere. Zou er echter bij ons in ons persoonlijk leven niet een schuldig tekort zijn aan liefde en gebed?

Veel meer ook dan nu in onderscheidene Kerken geschiedt, behoort de Zending een plaats te hebben in den openbaren dienst des Woords en der gebeden.

De Zendingsgedachte loopt door heel de Heilige Schrift heen. Gods Woord is er vol van. Bij de bediening van het Woord blijft echter de Zendingsgedachte in menige Kerk wel wat al te veel op den achtergrond. En dan wordt ook in de openbare gebeden de Zending wel eens te veel vergeten.

Dat is een gebrek in den dienst der intendance.

De Zending heeft dringend noodig, dat zij in den dienst des Woords gedurig naar voren gebracht wordt en in elke samenkomst der Gemeente een plaats hebbe in het openbare gebed. Vooral het gebed der Gemeente kan zij niet missen. Dat is voor de Zending een levensvoorwaarde.

Dit is de geestelijke kant van den intendance-dienst.

Ook ligt het voor de hand, dat de belangstelling van de leden der Gemeente in het werk der Zending onderhouden en versterkt wordt, wanneer in den dienst des Woords en in den dienst der gebeden aan de Zending gedurig gedacht wordt. En naar mate de belangstelling voor de Zending versterkt wordt, zal bij de leden der Gemeente ook de liefde groeien en de drang tot gebed voor de Zending toenemen.

En als het nu met de geestelijke zijde van den intendance-dienst onzer Zending bij onze Kerken maar gaat zooals het behoort, dan maken we ons geen oogenblik bezorgd over de stoffelijke zijde, waarvoor die intendance-dienst heeft te zorgen.

Wanneer de Heere in onze Kerken maar veel belangstelling, liefde en gebed geeft voor de komst van Zijn Koninkrijk en daarom ook voor het werk der Zending, dan komt het ook in orde met de intendance der Zending naar haar stoffelijken kant.

Daarover hopen we een volgende maal iets te zeggen.

Wonosobo.

Uit Indië meldde de dagbladpers het bericht, dat de Regeering aldaar nu definitief heeft besloten het Gouvernements-hospitaal te Wonosobo aan de Zending aldaar over te dragen. Of de overdracht ook al feitelijk heeft plaats gehad, weten we op heden nog niet. Gelijk bekend is, heeft de Friesche Zending in 1930 Wonosobo als Zendingsterrein van de Kerk te Delft overgenomen onder goedkeuring der Generale Synode.

Nu was eenige jaren geleden door de Regeering subsidie toegezegd voor den bouw en de inrichting van een Zendingenziekenhuis te Wonosobo. Mede met het oog op die toezegging is in 1930 besloten aldaar van wege de Zending een hospitaal te stichten. Volgens de raming der kosten, die namens de Alg. Vergadering op Midden-Java bij de Generale Synode te Arnhem was ingediend, zou, behalve de subsidie en de voor dit doel reeds aanwezige gelden, voor bouw en inrichting uit Holland nog f 30.000 moeten worden gezonden. De Generale Synode van Arnhem stelde voor dit doel dit bedrag beschikbaar. Tot een maximum van f 30.000 zou de Generale Zendingkas bijdragen voor den bouw en de inrichting van het hospitaal te Wonosobo. Natuurlijk had de Generale kas dit geld niet zoo maar in reserve. Vandaar dat de Synode hare deputaten opdroeg voor dit doel van alle Kerken een collecte te vragen. De verwachting was, dat die collecte wel ongeveer f 30.000 zou opbrengen.

Sinds 1930 zijn echter de toestanden zeer veranderd. Ten gevolge van de malaise, die de Ind. Regeering drong tot krasse bezuiniging, heeft deze de toezegging van subsidie voor den bouw van een hospitaal ingetrokken. In plaats daarvan heeft zij onder zekere voorwaarden haar eigen hospitaal te Wonosobo aangeboden aan de Zending. Thans schijnt het met de onderhandelingen daarover zoover te zijn, dat dit hospitaal aan de Zending is, of spoedig zal worden overgedragen.

Naar gemeld werd moet er echter aan dit hospitaal vrij wat worden veranderd en uitgebreid, zal het geschikt zijn voor een Zendingshospitaal. Een voorlooppige raming der kosten, die eenigen tijd geleden werd opgemaakt, kwam hiervoor zelfs tot een bedrag, dat f 30.000 nog beduidend te boven ging. Een bepaald plan met een begroting der kosten is echter thans nog niet ingediend. Maar het staat wel te vreezen, dat voor verbouwing en inrichting wel f 30.000 uit Holland zal moeten gezonden worden.

De l.g. Generale Synode heeft hare deputaten voor de Zending gemachtigd, als dit beslist noodzakelijk blijkt, hiervoor f 30.000 te zenden.

De collecte, die voor dit doel is gehouden, heeft echter tot heden nog slechts omstreeks f 20.000 opgebracht. Zij heeft dus niet aan de verwachting, die de Synode van 1930 koesterde, beantwoord.

Hiervoor is tweërlei oorzaak.

Vooreerst zijn er nog een vrij groot getal Kerken, die geen collecte hebben gehouden. Ook hebben onderscheidene Kerken in plaats van een collecte een soms zeer luttele gift gezonden, verre beneden hetgeen van haar mocht worden verwacht.

En in de tweede plaats heeft de geweldige malaise, waarvan de omvang en de gevolgen in 1930 nog door niemand werden voorzien, ook bij deze collecte ter dege haar invloed laten gelden.

Gezien den nood der tijden, bevreemdt het niet, dat de verwachting niet is vervuld, maar stemt het tot dank, dat nog zooveel is ontvangen. Maar het is wel bedroevend, dat er nog zooveel Kerken zijn geweest, die niets hebben gezonden en ook niets van zich lieten hooren.

De l.g. Synode van Middelburg besloot dan ook te betreuren dat zoovele Kerken nog niet voldaan hebben aan het verzoek der vorige Generale Synode om eene collecte te houden voor den bouw van een nieuw hospitaal te Wonosobo, zonder dat zij eenige reden van verhinderling tot het houden dezer collecte hebben gemeld, en deze Kerken te verzoeken alsnog, indien haar dit eenigszins mogelijk is, eene collecte voor dit doel te houden en af te dragen; en

aan de te benoemen deputaten voor de Zending op te dragen:

aan de Kerken, die nog geen collecte hielden voor den hospitaal-bouw te Wonosobo kennis te geven van het sub 3 genoemde en deze alsnog te verzoeken voor dit doel een collecte te houden en te zenden aan de Generale kas.

Dezer dagen wordt aan de nalatige Kerken namens de Generale Synode een verzoek gericht om alsnog een collecte te houden. Het is zeer te hopen, dat alle Kerken, die tot heden in gebreke bleven, nu aan dit verzoek zullen voldoen. De zaak dringt. En 't is niet billijk, dat men zich onttrekt aan wat de Kerken gezamenlijk hebben te dragen.

De Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo.

Meermalen wezen we er op, hoezeer de Christ. Scholen op ons Zendingsterrein in het gedrang zijn gekomen tengevolge van de aldoor dieper ingrijpende bezuinigingsmaatregelen der Ind. Regeering. Ook de Christ. Holl. Inl. Kweekschool heeft dit ondervonden. Zij heeft de zoogenaamde onderbouw reeds moeten loslaten.

De eerste drie leerjaren, waarin het onderwijs veel gelijkheid had met dat van een M.U.L.O.school, heeft zij voor het vervolg moeten opgeven. Maar de zoogenaamde bovenbouw, waarin gedurende drie jaar de meer speciale opleiding voor Holl. Inl. onderwijzer gegeven wordt, mocht tot heden blijven bestaan en kon zelfs tijdens de crisis nog worden uitgebreid. Terwijl de Keucheniuschool te Djokja en onderscheidene andere scholen in hun voortbestaan werden bedreigd en als ten doode werden opgeschreven, scheen er voor de Kweekschool, wat haar voortbestaan betreft, niet het minste gevaar.

Thans is echter uit Indië het bericht gekomen, dat de Regeering den eisch stelt de kweekscholen te Solo en te Probolinggo tegen 1 Augustus a.s. samen te voegen. Ten gevolge hiervan zal de Kweekschool te Solo haar zelfstandig afzonderlijk bestaan verliezen.

Deze Kweekschool, die in 1919 is opgericht, is jaren lang de eenige Protestantsche Christelijke Kweekschool in geheel Indië geweest. Zij is de grootste Zending-inrichting op geheel ons Zendingsterrein. Kostelijk werk heeft zij verricht niet alleen voor onze Zending, maar voor geheel de Protestantsche Zending in Indië.

Later is er een tweede Christ. Kweekschool bijgekomen, die eerst in eenig contact stond met de Kweekschool te Solo en later geheel zelfstandig is geworden.

Deze Kweekschool, die uitgaat van de samenwerkende Zendingscorporaties te Oegstgeest, was eerst gevestigd te Bandoeng, daarna te Malang en staat nu te Probolinggo.

Thans wil de Regeering, dat die twee Christ. Kweekscholen samengevoegd worden. Natuurlijk is dit weer een nieuwe bezuinigings-maatregel.

Hoe die samenvoeging der beide Kweekscholen zal geschieden en waar de verenigde school zal zijn gevestigd, is nog niet beslist. We zijn echter wel bevreesd, dat wij met onze uitnemende Kweekschool te Solo ernstig in moeite zullen komen.

Rectificatie.

In het Zendingblad van October 11. plaatsten we een stuk over het Zendingsterrein Wonosobo. Daarin schreven we op blz. 223, dat Ds. K. van Dijk, nog eer de Kerk van Heeg een beslissing had genomen over het voorstel, dat één van de twee missionaire predikanten van Friesland naar Wonosobo zou gaan, zich inmiddels te Wonosobo ging vestigen. We ontvingen echter een schrijven van Ds. K. van Dijk, dat deze voorstelling onjuist is. Hier in Holland leefde voor zoo ver we weten, algemeen de gedachte, dat Ds. K. van Dijk, doordrongen van de noodzakelijkheid der bearbeiding van Wonosobo, reeds daarheen was gegaan en den arbeid daar had aangevangen eer hier te lande nog een beslissing te dezer zake was genomen. Hoe die voorstelling is ontstaan, weten we niet. Er moet één of ander schrijven uit Indië zijn ontvangen, dat aanleiding tot deze voorstelling heeft gegeven.

Naar Ds. K. van Dijk ons nu meldde, heeft hij echter eerst gewacht totdat hij telegrafisch uit Holland bericht had ontvangen, dat de Friesche Kerken en ook de deputaten der Generale Synode in het voorstel zijner vestiging te Wonosobo bewilligden, en eerst daarna heeft hij zoo spoedig mogelijk maatregelen genomen om naar Wonosobo te vertrekken.

Het doet ons leed, dat we geheel te goeder trouwe een onjuiste voorstelling hebben helpen verbreiden.

Gaarne herstellen we deze onjuistheid, waartoe deze mededeeling moge dienen. Intusschen zeggen we Ds. K. v. Dijk dank voor zijn rectificatie.

De modelverandering van het Zendingblad.

In het vorige No. deelden we mede, dat het Zendingblad in wat anderen vorm is verschenen, wij hierdoor een niet onbelangrijke besparing van kosten kon worden verkregen. Nu is er gevraagd, waarom dit dan niet eer is geschied. Hierop zij geantwoord, dat het laatste contract voor de uitgave van het Zendingblad is gesloten tegen het eind van 1930. Dit contract gold voor drie jaar en liep dus eerst af tegen het eind van 1933. En in 1930 bestonden de perspectieven voor een even soliede en beduidend goedkoopere uitgave nog niet, zooals thans het geval was. Was dat wel het geval geweest, dan zou stellig reeds toen daartoe zijn overgegaan. Intusschen doet het ons genoegen, dat we tot nu toe geen klacht over de modelverandering van het Zendingblad hebben gehoord.

Santpoort, 31 Januari 1934.

W. B.

Zending Noord Holland.

Mej. J. Bijl.

(bij de foto).

D.V. zal de volgende maand weêr een arbeidster uitgaan om in den medischen dienst der zending te Djokja werkzaam te zijn. Mej. J. Bijl, die enkele weken gele-

Mej. J. Bijl.

den is benoemd tot verpleegster aan het Petronella Hospitaal, is voornemens in Maart a.s. te vertrekken naar de plaats harer bestemming. Voor haar is plaats besproken op de „Christ. Huijgens”, die 9 Maart zal afvaren van Genua, waar Mej. J. Bijl aan boord denkt te gaan.

Jansje Bijl is geboren te Enkhuizen den 10den Juni 1896. Eerst in 1925 kwam zij als leerling-verpleegster in het Academisch Ziekenhuis te Groningen. Hier heeft zij in 1928 haar diploma voor ziekenverpleging behaald en in 1930 de aantekening voor kraamverpleging. Onmiddellijk daarna werd zij door de directie aangesteld tot hoofd van de wacht in de chirurgische afdeling van ditzelfde ziekenhuis. Toen behoefde zij niet meer in het ziekenhuis in te wonen, maar kon zij bij hare Moeder, die naar Groningen was gekomen, te huis zijn. Het is haar niet lang gegeven geworden nog met hare geliefde Moeder in Groningen te mogen samenwonen. In Augustus l.l. is haar Moeder overleden.

Niet lang daarna deelde Dr. K. P. Groot, de directeur van het Petronella-hospitaal, die haar van nabij kende, haar mede, dat er te Djokja een verpleegster noodig was en vroeg haar of zij geen lust had de zending te dienen. Daaraan ontbrak het haar niet. Zij melde zich aan bij den Kerkeraad te Amsterdam.

Na voor verblijf in de tropen te zijn goedgekeurd, werd zij uit onderscheidene sollicitanten gekozen en

benoemd tot hoofdverpleegster in den dienst der Zending te Djokja. Gaarne nam zij de benoeming aan. Zij gaat heen, gelijk zij ons schreef „met blijdschap en dankbaarheid in het hart”. Brengte de Heere haar in welstand te Djokja.

W. B.

Een nieuwe tak van arbeid.

De directeur van het Petronella-hospitaal, Dr. K. P. Groot, zond een schrijven, waarin hij mededeelde, dat het in overweging is nog weêr een nieuwe tak van arbeid aan te vangen. In het verleden is er meermalen over gedacht en ook wel over gesproken om ook op Java een gesticht op te richten voor christelijke verzorging van krankzinnigen. Tot het vormen van bepaalde plannen is het echter nimmer gekomen. En de laatste jaren is er ook niet veel meer over gesproken. Tot nu toe werd er op het zendingsterrein van de Geref. Kerken op Midden Java, voor zoo ver ons is bekend, van christelijke zijde voor de verpleging van krankzinnigen niets gedaan.

Thans schijnt het met het oog op den druk der malaise, waaronder men op Java nog veel meer dan hier in Holland gebogen gaat, wel allermint de tijd om met den arbeid eener christelijke verzorging van krankzinnigen te beginnen. Het spreekt dan ook wel van zelf, dat er vande oprichting van een volledig christelijk krankzinnigengesticht geen sprake kan zijn. De Regeering zou, in dezen tijd van drastische bezuinigingsmaatregelen, hiervoor natuurlijk geen subsidie geven. En de oprichting van een volledig krankzinnigengesticht zou zoo'n geweldig kapitaal vragen, dat er niet aan gedacht kan worden dit thans bijeen te brengen.

Maar al is het onmogelijk om thans te komen tot de oprichting van een volledig christelijk gesticht voor de verzorging van krankzinnigen, dan sluit dit toch niet uit, dat er in deze richting toch misschien nog wel iets zou kunnen worden gedaan.

Te Djokja is de vraag in overweging of er, in verband met het Petronella-hospitaal, op zeer bescheiden voet niet met de verpleging en verzorging van rustige krankzinnigen zou kunnen worden begonnen, zonder dat hierdoor de kas der Zending zou worden bezwaard.

De directeur pleegt te dezer zake overleg met eenige autoriteiten, om te overwegen of men niet zou kunnen komen tot de oprichting van een werkkolonie, waar rustige patiënten een christelijke verzorging zouden kunnen ontvangen. Er zou dan op dit terrein, dat nog geheel braak ligt, toch iets geschieden.

Men stelt zich voor, dat deze werkkolonie op het gebied voor de krankzinnigen-verzorging zoo iets zou worden wat een hulphospitaal is voor de verzorging van gewone zieken. Voor zware zieken en ernstige operatiepatiënten is er in een hulphospitaal geen plaats. Maar toch zijn de hulphospitalen voor lichtere gevallen van onschatbare waarde en van groote betekenis voor het werk der Zending. Zoo nu zou ook een werkkolonie van veel nut kunnen zijn voor rustige krankzinnigen. En de kosten zouden niet hoog zijn.

Indien deze plannen, die nog slechts in begin van overweging zijn en nog niet een vasten vorm hebben verkregen, tot uitvoering komen, zal deze werkkolonie in verband komen te staan met het Petronella-hospitaal en daarvan een geheel afzonderlijke afdeling vormen. De hoofdleiding zal worden uitgeoefend door de dokters van het hospitaal. Een afzonderlijk directeur

zal hiervoor niet noodig zijn. Maar wel zal er dan waarschijnlijk een gediplomeerd Europeesch verpleger moeten worden benoemd, die wordt belast met de dagelijksche leiding en het beheer, terwijl voorts met Inlandsche krachten kan worden gewerkt. Voorloopig stelt men zich voor, dat deze werkkolonie plaats zal bieden voor omstreeks 250 patiënten.

Eén van de beste middelen ter genezing van rustige krankzinnigen is, naar de medici tegenwoordig oordeelen, hen bezig te houden met geschikten arbeid, die hun de noodige afleiding brengt. Dat wil men ook te Djokja met de werkkolonie beoogen. Het werk zal vooral bestaan in landbouw, matten vlechten en weven, evenals ook hier te lande met dezen arbeid aan de patiënten vaak de gepaste bezigheid en afleiding gegeven wordt.

Natuurlijk zal de uitvoering van deze plannen, als het daartoe komt, wel wat geld kosten. Maar de Zendingskas zal er niet voor worden aangesproken.

Het ligt niet in de bedoeling de Zendingskas met dit werk te bezwaren. Zooals thans de toestanden zijn mag trouwens van de Kerken in Noord-Holland geen geld voor een nieuwen tak van arbeid worden gevraagd. De instandhouding van het bestaande vordert reeds groote inspanning. Maar indien, zonder dat de Kerken worden bezwaard, iets kan worden gedaan tot christelijke verzorging van krankzinnigen, gelijk in het voornemen ligt, dan zullen wij ons van harte verheugen als deze zeer bescheiden plannen tot uitvoering mogen komen. De christelijke barmhartigheid vindt hier een schoon arbeidsveld, dat ook voor de Zending van groote beteekenis kan worden.

Uit N. H. K.

W. B.

Zending Utrecht en Gelderland.

De „Zendingssynode” van Utrecht en Gelderland is den 30sten Nov. l.l. te Utrecht gehouden.

In de „Utrechtsche Kerkbode” is een verslag opgenomen waarvan we het volgende gaarne doorgeven aan de lezers van het Zendingsblad.

In bespreking komt het jaarverslag van den missionairen predikant Ds. A. F. Keuchenius.

In Gandek is in het verslagjaar een nieuwe post geopend. Er is groeiende belangstelling.

Tlepok, dat al eenige jaren een eigen inlandschen Dienaar des Woords heeft en dus geheel zelfstandig is, kan zichzelf financieel nog niet onderhouden. Het is dus een hulpbehoevende Kerk. Besloten wordt over de financiële verhouding tusschen de zendende Kerk en Tlepok, alsmede over de plaats, die bij steunverleening moet worden ingenomen door de classis der inlandsche Kerken, waartoe Tlepok behoort, een schrijven te richten aan Ds. Wirjotenojo en aan zijn classis. Daarbij zal ook verzocht worden een overzicht van ontvangsten en uitgaven over te leggen.

In Koetoe-Ardjo is opvallende belangstelling voor het Evangelie. De gemeente is er pas geïnstitueerd.

Ook Dermosari is een hoopvolle post. „Er gaat als het ware een stroom van nieuw leven door de gemeente, nu zij doende zijn om een kerk te bouwen”, aldus Ds. K. Een collectie, die Ds. Keuchenius voor dien kerkbouw wil vragen aan de 101 Kerken van Utrecht en Gelderland kan echter niet worden toegestaan.

Poerworedjo is de tweede inlandsche Kerk op ons terrein met een Pandita Djawa. Hemelvaartsdag werd

Josaphat Darmo-Atmedjo er als predikant bevestigd.

Ds. Keuchenius doet in zijn jaarverslag ook de mededeeling van de aansluiting van gemeenten van Sadrach-Christenen bij de Zending, waardoor de arbeid weer vermeerderd. Andere gemeenten houden zich nog afzijdig.

’t Belangrijkste punt uit zijn verslag is wel het verzoek van Ds. Keuchenius, dat een 2de missionaire predikant zal worden beroepen en uitgezonden. Hij moet nu reeds in 13 gemeenten het H. Avondmaal bedienen, dus 52 maal per jaar, en is dus nimmer in de gelegenheid eens een goeroe-indjil in diens eigen gemeente te gaan hooren, wat toch van groote beteekenis is. Over ’t geheel is hij met werk overbelast. ’t Groote belang van deze zaak wordt algemeen erkend. De afgevaardigden zullen ze in de onderscheiden verg. der classis brengen. Maar, nu kan het verzoek van Ds. K. zeker nog niet worden ingewilligd.

Het jaarverslag van den Geneesheer-Directeur van het Zendingsziekenhuis, Dr. J. C. Flach, komt in behandeling. De belangrijkste mededeeling hieruit is, dat in Koetoe-Ardjo de regentschapsraad aan de Zending een ziekenhuis ten gebruike heeft beschikbaar gesteld, terwijl die raad ook de onderhouds- en exploitatiekosten zal betalen. Met groote dankbaarheid is dit aanvaard. De opening zou 1 November plaats vinden, als hulpziekenhuis van Poerworedjo. Het aantal poliklinieken is weer uitgebreid met een tweetal gelegenheden, n.l. te Pitoeroek en Boeboetan. In Kaligesing kwam een gebouwtje hiervoor klaar; het werd door den Regent van Poerworedjo aan de Zending ter exploitatie overgedragen. Het Personeel mocht zich in een goede gezondheid verheugen en verrichtte zijn arbeid met opgewektheid.

Een brief van Dr. Slettenaar, mede namens Ds. Keuchenius, waarin zij den moreelen steun vragen van de Zendingssynode en van Deputaten voor een actie in Nederland, om gedurende enkele jaren door kleine giften een kapitaal bijeen te brengen voor een nieuw Kerkgebouw in Poerworedjo, wordt behandeld. Aan Dr. Slettenaar zal worden megedeeld, dat de Synode het wenschelijk oordeelt, dat hij deputaten meedeelt, waarom een nieuw kerkgebouw wenschelijk wordt geacht; voorts dat hij uiteraard volkomen vrij is, persoonlijk een actie voor dit doel te voeren, doch dat de Synode bezwaar heeft, in dezen tijd haar medewerking daaraan te verleenen.

Br. v. d. Beek dient de begroting in voor den Hoofddienst over 1934. Ontvangen f 51271.50. Uitgaven f 52940.—. Tekort f 1668.50. De quota blijven gelijk.

Gezien de onmogelijkheid om de quota te verhoogen wordt besloten de begroting zóó, met dit tekort, vast te stellen. Eventueel zal door deputaten van de Kerken een extra bijdrage worden gevraagd.

Op de begroting van den Med. Dienst, ingediend door Br. Rijkse, zijn de ontvangsten geraamd op f 70990.50, de uitgaven op f 71211.30. Tekort f 220.80. Quota als vorig jaar. Ook deze begroting wordt vastgesteld.

De volgende deputaten voor de samenwerking worden naar art. 8 van de overeenkomst benoemd:

Voor de cl. Amersfoort. Ds. B. Alkema te Soest, pr.; Ds. J. G. Meijnen te Baarn, sec.; voor de cl. Apeldoorn: Ds. M. van Alphen te Voorst, pr.; Ds. H. J. Jager te Voorthuizen, sec.; voor de cl. Arnhem: Ds. H. L. Both te Arnhem, pr.;

Ds. J. H. Koers te Oosterbeek, sec.;
 voor de cl. Breukelen: Ds. F. de Vries te Mijdrecht,
 pr.; Ds. G. J. Sybesma te Vinkeveen, sec.;
 voor de cl. Tiel: Ds. W. H. Bouwman te Herwijnen,
 pd.; Ds. J. W. Eggink te Geldermalsen, sec.;
 voor de cl. Utrecht: Ds. S. Datama te Driebergen,
 pr.; Ds. G. v. d. Zanden te Bilthoven, sec.;
 voor de cl. Zutphen: Ds. G. Renting te Winterswijk,
 pr.; M. A. v. Pernis te Doetinchem, sec.
 De deputaten voor de cl. Harderwijk zullen, zoo spoedig mogelijk, door die classis worden aangewezen.
 Als roepende kerk voor de volgende Synode wordt aangewezen de kerk van Arnhem.

Zending Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

Het Ziekenhuis te Magelang.

Wanneer wij dit neerschrijven — ons ziekenhuis te Magelang — kunnen wij niet anders, dan God groot maken vanwege Zijn leiding op ons Zendingsterrein.

Het werk der medische Zending, nog niet zoo lang geleden begonnen, groeit en wordt rijk door God gezegend. Zendingscomité en Deputaten stonden indertijd voor een geweldige beslissing, toen een besluit moest genomen worden inzake de oprichting van een hospitaal, doch Christus — de Koning der Kerk — maakte de harten gewillig, zoodat ook door dezen arbeid Zijn Koninkrijk komt.

Waar versterking der middelen geboden blijft, dringen wij er bij alle kerkeraden in Zeeland op aan, voortdurend te wijzen op het hooge belang van en de noodzakelijke roeping tot het Zendingswerk, waartoe ook de medische dienst behoort.

De kerk, die Zending drijft, wordt gezegend en de oogst is in onze dagen zoo groot. Het zal ons een blijdschap zijn steeds te mogen hooren van uit de verte, dat de provincie Zeeland haar roeping verstaat. Deze arbeid was ons lief geworden en heeft ons doen zien, wat God in Magelang en omstreken wil doen door onze Zendingsarbeiders en -arbeidsters.

Waar voortdurend contact met Indië gewenscht en de inlichtingendienst van groote beteekenis is, opdat alles beter voor ons zou leven, stellen wij de brieven uit Indië over het Zendingswerk op hoogen prijs.

Hierbij laten wij volgen een brief van Dr. Dreckmeier:

„Vanavond kom ik U weer eens iets meer vertellen van het ziekenhuis dan in mijn laatste brieven, die slechts korte toelichtingen waren op de maandstaten. Laat ik beginnen met een goede tijding. Wij hebben hier examen gehad voor het personeel. De 9 kandidaten, 4 leerling-verpleegsters en 5 leerling-verplegers zijn tot ons aller groote vreugde allen geslaagd. Het heeft nog heel wat correspondentie gekost om het eindelijk zoover te krijgen. In October vroeg ik al de officieele toestemming tot opleiding voor het gouvernementsdiploma. Om die te krijgen moet het ziekenhuis aan bepaalde eischen voldoen: het moet niet al te klein zijn, de outillage moet voldoende zijn; er moet een Europeesche zuster aanwezig zijn voor de praktijkopleiding; er moet voldoende variatie zijn in den aard der ziekten, met name moet er ook geregeld geopereerd worden. Men wilde dus eerst de statistiek van het eerste ex-

ploitatiejaar zien. Bij de inzending daarvan kon ik er op wijzen, dat wij inderdaad doorlopend veel ernstige zieken gehad hadden, die het personeel ruimschoots gelegenheid gaven, om de verpleegkunst te leeren beoefenen. Eindelijk kwam in Mei de officieele erkenning. Ongetwijfeld is daarbij van invloed geweest, dat ik vroeger reeds enkele malen voor dit examen heb opgeleid. Intusschen was ik rustig doorgegaan met de cursus en zoo konden in Augustus de kandidaten aan de tand gevoeld worden. Dat ik betrekkelijk haast gemaakt heb met deze opleiding, heeft verschillende redenen. In de eerste plaats heb ik bij de overname van personeel van andere ziekenhuizen, die al vrij ver gevorderd waren, mij zedelijk verplicht gevoeld hen in de gelegenheid te stellen niet al te ver achter hun kameraden aan te komen met dit examen. Dan is ook te verwachten, dat het aantal bevallingen hier in den loop van enkele jaren zoo zal toenemen, dat ik vroedvrouwen zal noodig hebben. Thans krijg ik wel eens hulp van Javaansche vroedvrouwen uit de plaats zelf, die echter meest getrouwd zijn en daardoor vaak verhinderd hebben. Ik kan nu binnenkort zelf met de opleiding voor vroedvrouw beginnen voor de meisjes, die zoo juist examen hebben gedaan. In Indië is namelijk het mantri-verpleegster-diploma vereischt om als leerling-accoucheuse te worden ingeschreven. Over een jaar zijn deze meisjes al heel bruikbare helpsters en over 2 jaar mogen zij examen doen en mogen dan zelfstandig werken.

Bij de groep, die nu examen gedaan heeft, waren ook een paar leerlingen van Poerworedjo en Wonosobo, die in die plaatsen vroeger reeds door mij gedeeltelijk waren opgeleid en nu daarheen teruggingen. Voor de kas is dat maar gelukkig, want ik zou moeilijk al deze gediplomeerden, die nu flink in salaris omhoog gaan, kunnen bekostigen. Ik heb hen trouwens in het werk ook niet noodig, d.w.z. de jongens niet. Aan oudere meisjes heb ik nog geen overmaat.

Natuurlijk hebben wij na het examen een feestje gehad in het internaat. De stemming was er al dadelijk in en ze hebben zich kostelijk vermaakt. Een ketel chocolade-melk (het was een vrij koude avond) en een paar eigengebakken taarten verheugden de feestvreugde. Zoo'n avond van vroolijk gelach en spelletjes doen is wel een goede afwisseling in het drukke leven van iederen dag.

De vorige week had ik met Ds. Merkelijn en de goeroe een bespreking over de internaatsleiding. Dit vormt nog altijd een moeilijk punt. Aan onze gedachten over een internaat zijn altijd voorstellingen van discipline verbonden, die heel moeilijk te waardeeren zijn voor een Javaan, die van een ongeregeld leven houdt (dit is natuurlijk niet in ongunstige zin bedoeld). Als de maan mooi schijnt, kan hij er onmogelijk toe besluiten naar bed te gaan en blijft liefst de halve nacht een beetje buurten aan den kant van den weg. Ieder kind doet wat het wil, eet en slaapt als het daartoe lust gevoelt, zoodat het heel gewoon is midden in den nacht menschen met kleine kinderen bij een warong te zien eten. Deze verplaatsbare eetgelegenheden kan men te allen tijde, dag en nacht, langs den weg ontmoeten. Natuurlijk kan men in een internaat niet op deze voet leven. Het werk eischt regelmaat, om zoo efficient mogelijk te kunnen worden gedaan. Die regelmaat past natuurlijk ook in de internaten en vraagt dus veel zelfdiscipline van de leider(ster). Daarover hebben wij die

avond wat gesproken; de goeroe ziet dit zelf gelukkig meer en meer in. Zijn ijver voor het andere deel van zijn taak, de evangelie-verkondiging aan de patiënten en oud-patiënten is zeer groot. Onvermoeid gaat hij voort met dezen zaaiarheid, waarvan de vrucht slechts langzaam groeit. Zoo komt het woord en ook lectuur in vele huizen, in alle mogelijke dessa's ver weg en dichtbij.

Den laatsten tijd ben ik er zeer van onder den indruk, dat Magelang (een soldatenstad, zooals U zult weten) zoo goddeloos is.

Wij mogen wel bidden, dat er in de Javaansche kerk een Heldring moge opstaan om dit werk te beginnen. Al ligt dit werk niet direct op den weg der Zending, toch kunnen wij er niet onbewogen bij blijven staan toezien.

Tekort in kas hebben wij gelukkig nog niet, maar wij kunnen de afschrijvingsfondsen niet reserveeren, wat natuurlijk zeer gewenscht is. Ik tracht nu het evenwicht te herstellen door contributies te werven in de stad, wat echter niet zoo heel vlot gaat, daar het niet-Christelijke publiek de urgentie van het ziekenhuis nog niet wil erkennen, daar er nog plaats genoeg is in het militair ziekenhuis. Dat de dessa-Javaan daar niet gemakkelijk heengaat acht men geen factor, die meetelt.

Voor ons is die urgentie al lang daaruit bewezen, dat het ziekenhuis altijd vol ligt. Dit is wat wij wenschen om aan zoovelen als maar mogelijk is het Evangelie te verkondigen. In een moeilijke tijd begonnen, hopen wij toch het hoofd boven water te kunnen houden tot er weer betere tijden komen. En intusschen kan het Zendingswerk doorgaan, dat juist nu een troost brengt voor velen. Wij dragen ons werk altijd weer aan Uw voorbede op, want die hebben wij zeer noodig."

Gedenken wij onze broeders en zusters in onze gebieden en laat uit onze gaven onze liefde tot den Heiland blijken.

M.

Z. K.b.

S.

De Heer en Mevrouw Beekman—de Heer.

(Bij de foto).

De Heer en Mevrouw Beekman zullen D.V. weldra voor de tweede maal terugkeeren naar Indië. Na eerst eenige jaren met volle ambitie in Holland het Christ. onderwijs te hebben gediend, ging de heer H. C. Beekman in 1920 voor het eerst naar Java om daar op het zendingsveld onze Kerken in het Christ. Onderwijs werkzaam te zijn. Hij kwam in dienst van de Christ. Schoolvereniging in Solo.

Na een zeer gelukkige werkkring in Holland te hebben gehad, vielen de zoo geheel andere levensomstandigheden en het zoo diep van den arbeid in Holland verschillende werk te Solo den Heer en Mevrouw Beekman eerst wel wat zwaar. Maar langzamerhand wenden zij aan het Indische leven en groeide steeds meer de liefde voor den arbeid onder de Indische kinderen.

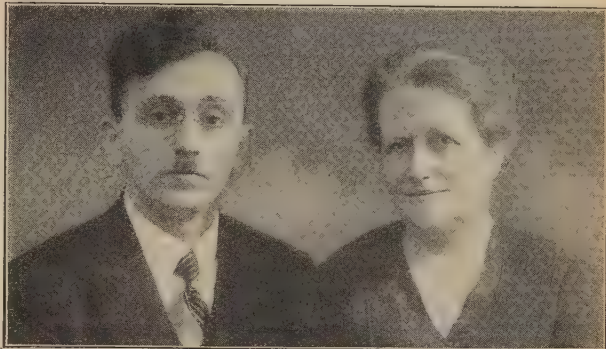
Toen dan ook in 1927 hun verlof ten einde liep gingen zij met blijdschap naar Solo terug.

Nauwelijks waren zij weer te Solo of de heer Beekman werd tot anderen arbeid geroepen.

Hij werd, eerst tijdelijk en in 1928 voor vast, benoemd tot leeraar aan de Christ. Holl. Inl. Kweekschool, die, gelijk men weet, rechtstreeks uitgaat van de Zending onzer Kerken. Sinds is de heer Beekman werk-

zaam in de opleiding van Inl. onderwijzers voor de Christ. Inl. scholen.

Met toenemende liefde hebben hij en Mevrouw daar mogen werken, zoowel in het geven van onderwijs als in de verzorging van de jongelui in een internaat. Zij achten het beiden een reden van groote dankbaarheid, dat de Heere hen voor dit werk wil gebruiken. Gaarne gaan zij dan ook weer terug naar Java.

H. C. Beekman M. F. Beekman—de Heer.

Zij hadden gedacht, dat die terugkeer misschien wel enkele maanden zou moeten worden uitgesteld, maar er kwam bericht, dat zij einde Maart weer te Solo worden verwacht. Er is thans plaats voor hen besproken op de Christ. Huijgens, die naar het voornemen is, 9 Maart van Genua vertrekt. Met opgewektheid keeren zij terug, hopen en biddend, dat de Heere ook in de komende periode hen wil gebruiken in den dienst van zijn Koninkrijk.

W. B.

Zending Zuid Holland Noord.

Jeugdwerk in Solo.

De hoofdleiding van het jeugdwerk in Solo, dat tot grooten bloei is gekomen, berust bij de Solosche jeugdcommissie, die uit Javaansche en Hollandsche leden is samengesteld en waarvan de heer Eygenraam voorzitter, de heer Jonkman secretaris is.

Het is wellicht voor hen, die in het jeugdwerk bezig zijn of het wenschen aan te vatten, van belang, iets over de arbeid mee te deelen naar aanleiding van de vergadering der bovengenoemde Commissie op 15 December j.l.

In het middelpunt van de geheele jeugdactie staat het clubhuis. Iederen Zaterdagavond wordt daar een lezing gehouden, om de beurt Javaansch en Hollandsch. Enkele onderwerpen waren, volgens het door den leider uitgebrachte verslag: Pandita Romabai; Hoe komen we aan onzen Bijbel; Kagawa; Njai Blorong; Het Geloof, enz. Soms worden ook lichtbeelden op dergelijke avonden vertoond. Het aantal bezoekers bedraagt van 50 tot wel 400.

Ds. Van Eyck houdt wekelijks in het gebouw bijbelbespreking met prijaji's, welke vergaderingen door meer dan 20 mensen worden bezocht.

Ook de commissie van de „clubjes van vijf" houdt daar haar samenkomsten, terwijl de gezamenlijke bijeenkomsten dier clubjes eveneens daar plaats vinden. Andere vereenigingen maken ook gaarne van het gebouw gebruik.

Iederen dag is verder het clubhuis geopend voor bezoekers, die er een leestafel vinden en een bibliotheek. Gemiddeld 10 personen per dag bezoeken het clubhuis.

Hoogtepunten in het jeugdwerk zijn de jeugddagen. Er is zoo'n Jeugddag georganiseerd in de Hertenkamp te Kartasoera die gehouden zal worden op a.s. Eersten Kerstdag. Enkele Javaansche jeugdvrienden hebben dezen dag georganiseerd. Van Javaansche zijde bestaat daarvoor groote belangstelling; men verwacht wel ongeveer 1000 bezoekers; ook van buiten de stad Solo is de deelneming bevredigend. Natuurlijk zal de geboorte van den Heere Jezus het onderwerp zijn, waaromheen alles geconcentreerd is.

De kosten bedragen voor hen, die per fiets gaan, 6 cent; voor de treinreizigers 10 cent.

Om het werk onder Javaansch-sprekenden intensiever te maken, heeft zich een Javaansche sub-commissie van 5 leden gevormd, die met de jeugdcommissie samenwerkt.

Na Kerstmis heeft de Jeugdraad voor Midden-Java een Conferentie georganiseerd te Kalioerang, in 't bijzonder voor verenigingen als Moeda Kristen Djawi en dergelijke. Alle Javaansche predikanten zullen daar aanwezig zijn en ook deze conferentie belooft een succes te worden.

Enkele leden van Moeda Kristen Djawi hebben contact gekregen met oud-pupillen van de Witte-kruis kolonie nabij Salatiga, die thans te Solo vertoeven. Men zal trachten met deze jonge menschen in den Christelijken kring op te nemen, hun huisvesting te bieden en hen in het kerkelijk leven te betrekken. Zoo vat deze vereeniging het werk van bewaren aan, een arbeid, die in het groote-stadsleven wel heel noodzakelijk is en grooten omvang kan krijgen.

Moge God dit jeugdwerk zegenen!

Uit Ind. K.bl.

Mej. G. Gort, één der hoofdverpleegsters van het Zendingsziekenhuis te Solo zond voor het Zendingsblad onderstaand stuk met een tweetal foto's. Gaarne willen we het plaatsen.

Een kijkje in het Zendingshospitaal te Solo.

Op de eerste kiek ziet men Mej. Dr. J. G. Hörchner en Mej. G. Gort staan met een groep Javaansche verpleegsters, en een deel van de kinderen van de kinderkamers van het Zendingsziekenhuis te Solo.

Mej. Dr. J. G. Hörchner is de behandelende dokter van de kinderafdeling. Dank zij haar zorg en toewijding mogen onder den zegen Gods vele Javaansche kinderen weer hersteld naar huis teruggaan. Tweemaal in de week is er groote visite. De dokter komt dan op kinderafdeling en babyzaal.

Allen krijgen een goede beurt.

Van de framboesia-kinderen worden de wonden bekeken, en de verder te volgen behandeling voorgeschreven. Nog veel wordt er een Neo Salversan inspuiting gegeven; dat helpt 't beste, maar 't is helaas een duur middel.

Na het onderzoek wordt door de Javaansche verpleegster een verband om de wonden gelegd. Voor deze wonden worden geen linnen verband gebruikt, maar de schil van de pisangboom. Dit heet debog.

Vroeger stond er reeds een kiek van de framboesiemannenzaal in het Zendingsblad, waarop men de pa-

tiënten bezig ziet met 't bewerken van de pisangboom. De stam wordt afgeschild, de dunne vellen in de zon gedroogd, en op maat gemaakt van acht en tien centimeter breedte al naar behoefte.

Het gebruik van debog is door Dr. Verhagen ingevoerd, en beteekent een niet geringe bezuiniging voor ons Ziekenhuis. Want er wordt zeer veel verband gebruikt, en ook meegegeven aan de polikliniekpatiënten, die met wonden binnenkomen. Dr. Verhagen heeft daarom pisang doen aanplanten achter het ziekenhuisterrein.

Dr. Hörchner met zuster Gort en Javaansche verpleegsters.

Het pisangblad wordt gebruikt inplaats van het moselig batist, de ondoordringbare stof die men gebruikt bij 't geven van een priesnitz. Bij framboesia wordt dikwijls Jodoform voorgeschreven. En aangezien er altijd veel van deze patiënten zijn worden er veel waterverbanden gelegd en is er ook veel ondoordringbare stof nodig. En daar mosetig batist vrij duur is, wordt er een dankbaar gebruik gemaakt van het pisangblad, dat ondoordringbaar is, zacht aanvoelt, en soepel is. Zoo wordt in het ziekenhuis de pisangboom op drie manieren productief gemaakt, want ook de vrucht wordt veel gebruikt.

Als de loopende patiëntjes een beurt hebben gehad, volgen bij het bezoek van Dr. Hörchner de bedpatiëntjes. Dat zijn kinderen met Pneumonie, Malaria en koorts, Dysenterie, Beri-beri, en velen, die aan ondervoeding lijden en sterk vermagerd zijn.

Als allen een beurt gehad hebben wordt de juiste voeding voorgeschreven op de lijsten, en de medicijnen in het daarvoor bestemde schrift ingeschreven.

Daarna volgt het bezoek aan de babyzaal. De képala = (het hoofd van de zaal) en de spenzuster maken de visie mee. De képala omdat zij verantwoordelijk is, voor wat op haar zaal gebeurt. Ds spenzuster = (de zuster die de voeding voor de baby's kookt) omdat zij verantwoordelijk is voor de voeding. Want de voeding voor de zuigeling speelt bij 't behandelen en verplegen altijd een groote rol.

Elke baby krijgt een goede beurt en wordt geheel nagezien. De voeding, de temperatuur, 't gewicht, 't aantal tanden, of 't al zitten kan of staan; alles wordt nauwkeurig opgeschreven, en in curve gebracht.

De zuigelingenvoeding eischt hier, omdat 't in dit klimaat zoo warm is, bijzondere zorg. De melk wordt hier erg gauw zuur. Wegens de duurte kunnen we geen

gebruik van ijs maken, en moet op een eenvoudiger, maar toch afdoende manier zorgen, dat de melk niet zuur wordt.

Men kookt tweemaal daags de voering, smorgens om vijf uur en smiddags om twee uur.

Ook alle gebruiksvoorwerpen, die noodig zijn voor 't bereiden en bewaren van de voeding, worden tweemaal daags uitgekookt.

Dit brengt veel werk mede. En dan moet toch voor den nacht de voeding nog eenmaal opgekookt worden, anders is ze, doordat de melk zuur geworden is, 'snachts niet meer te gebruiken. Hoewel men op eenvoudige wijze werkt, gedijen de baby's toch goed, zooals op het kiekje wel te zien is.

De kinderzaal is ruim, licht en vriendelijk. Elk kind heeft een wit gelakt ledikantje met dun kapok matrasje met zeil en lakentje, en een klamboe over 't bedje. Leuke kinderplaten aan den muur maken dat 't er gezellig uitziet.

Het zijn niet alleen zieke zuigelingen die hier verpleegd worden. Velen zijn opgenomen ter voeding. Het gebeurt nog al eens dikwijls dat er kinderen gebracht worden uit de kampong = (stadswijk) van Solo, wier moeder tijdens of kort na de bevalling overleden is. In de kampong worden de vrouwen veelal geholpen door een doekoen. Een doekoen is een vrouw, die niet door theoretische kennis, maar door ervaring bij 't helpen van kraamvrouwen handig geworden is, en graag hulp verleent, en ook meestal door de kampongbewoners te hulp geroepen wordt.

Vele malen loopt alles goed af, maar ook menigmaal als er iets niet in orde is, kan de doekoen niet helpen. En is er niet tijdig een dokter of vroedvrouw aanwezig, dan sterft zoo'n vrouw zonder deskundige hulp.

In het ziekenhuis hoort men dat als ze met de pasgeborene komen, en om opname vragen. Er wordt dan gevraagd hoe alles gegaan is, en ook er hun op gewezen, dat ze altijd, wanneer het weer voorkomt in hun familie of in hun omgeving, dat er hulp noodig is, een Javaansche vroedvrouw van het ziekenhuis moeten roepen, die overal kosteloos helpt, als men niets kan betalen. En in vele kampongs en desa's in den omtrek, wordt de hulp van de Javaansche vroedvrouwen van het ziekenhuis ingeroepen, en is er dan iets niet in orde, dan wordt een van de dokters door de vroedvrouw gewaarschuwd, deze gaat dan met een auto dadelijk er heen om te helpen.

Deze taak is voor de dokter, zoowel als de vroedvrouwen lang niet gemakkelijk, want meestal is het 's nachts dat zij er op uit moeten.

In Solo zijn alleen de hoofdwegen electrisch verlicht. De buitenwegen zijn als 't geen lichte maan is pikdonker. Kan 't nu per auto, dan gaat 't best; maar soms ligt de desa zoo afgelegen, dat er langs de smalle wegen geen auto rijden kan, en men dan soms na een anderhalf uur rijden, nog een half uur of een uur moet lopen zoeken in dikke duisternis langs in den regentijd haast onbegaanbare wegen om dan eindelijk aan te komen in de bewuste desa.

Maar nooit heeft, ondanks al deze moeilijkheden, iemand tevergeefs hulp bij het ziekenhuis gevraagd, en de dokters en vroedvrouwen zijn er menige nacht moedig op uitgegaan. Maar ze mogen ook de voldoening smaken, dat zij veel nood gelenigd, veel pijn gestild hebben, en in het hart van veel lijderessen groote dankbaarheid gebracht hebben. Het is de gewoonte, dat

na de bevalling, de vroedvrouwen, moeder en kind, nog 10 dagen lang twee maal daags gaan helpen.

Door al deze takken van arbeid komen veel personen op verschillende tijden, en onder verschillende omstandigheden in contact met het ziekenhuis.

Velen van de verpleegsters en vroedvrouwen laten in hun leven kennelijk blijken, dat zij den Heere Jezus kennen en liefhebben, en dat zij ook in de kampong of waar zij iemand in nood vinden, met hen het angstig hart tot God verheffen en smeecken om Zijn hulp. En

Dr. Hörchner met 5 pasgeslaagde vroedvrouwen.

als God uitkomst gegeven heeft, dan zeggen zij tegen de patiënt, „Njoewoen Goesi = (dank God en niet ons).

Voor den medischen dienst der zending zijn er natuurlijk veel verplegers, verpleegsters en vroedvrouwen noodig. Deze worden in het hospitaal zelf opgeleid.

Het tweede kiekje laat Mej. Dr. Hörchner zien met een groepje Javaansche vroedvrouwen, die pas zijn geslaagd. Zij zijn door Dr. Hörchner zelf opgeleid en behaalden het diploma. Een mooi resultaat — ook voor Mej. Dr. Hörchner.

Velen van het verpleegpersoneel hoorden voor 't eerst van den Heere Jezus op een van de Christelijke scholen. Later kwamen ze in het ziekenhuis en gingen naar catechisatie en kerk, waarna belijdenis en doop volgden.

Verscheidene vroedvrouwen en ook verpleegsters trouwen later met een van onze verplegers, en komen dan op een hulphospitaal, en in de omliggende desa's zetten de vroedvrouwen hun werk voort. Sommigen trouwen met een christelijk onderwijzer of een Godsdienstonderwijzer. Zoo vormen zich in den omtrek Christelijke gezinnen, die op zichzelf weer tot zegen zijn in hun omgeving.

Moge al het werk dat ook in dit opzicht gedaan wordt, Gods zegen in rijke mate wegdragen.

Solo 27-11-'33.

G. GORT.

De Zendingsbibliotheek.

Van de Zendingsbibliotheek wordt steeds drukker gebruik gemaakt. Vooral uit den kring van Jongelings- en Meisjesvereenigingen komen geregeld aanvragen om boeken bij het Zendingsbureau binnen. Dit is een verblijdend verschijnsel, wijl het bewijst, dat het opgroeiend geslacht zich meer en meer aan de Zendingsstudie gaat wijden, hetgeen vanzelf de Zendingsliefde versterken zal.

Zal nu echter de Bibliotheek ook in de toekomst aan de aanvragen om Zendingenboeken kunnen voldoen, dan dient zij noodzakelijk op peil gehouden en mitsdien geregeld uitgebreid te worden. Maar boeken kosten geld! En de Generale Kas der Zending kan jaarlijks voor de Bibliotheek slechts een bescheiden bedrag beschikbaar stellen, waarvan dan ook nog de abonnementen op de verschillende Zendingenbladen moeten worden betaald.

Vandaar een dringend verzoek aan alle Zendingen-vrienden, ook eens aan de Zendingenbibliotheek te willen denken! Wanneer de uitgevers van Zendingenboeken ertoe konden besluiten, van hun uitgaven een present-exemplaar te zenden voor de Bibliotheek; wanneer voorts de recensenten van Kerkbodes en andere kerkelijke bladen hun exemplaar na gebruik aan de Bibliotheek zouden willen afstaan; wanneer eindelijk 'n ieder, die Zendingenboeken in zijn particuliere bibliotheek heeft staan en deze misschien nooit meer gebruikt, eens aan de Zendingenbibliotheek der kerken zou willen denken — dan zou daarmee een algemeen belang gebaat zijn en zou zulks indirect de Zending zelf ten goede komen!

Wil 'n ieder, wien de Zendingenzaak ter harte gaat, dit eens ernstig overwegen? En niemand denke: 'n ander zal het wel doen, want dan doet waarschijnlijk niemand het. En de bibliotheek kan van sommige boeken best *dubbele* exemplaren gebruiken.

De kerkelijke bladen willen misschien wel zoo goed zijn, dit verzoek door te geven?

Th. RUYS Jr.,
Directeur Zendingenbureau.

Ingezonden.

Onze zendingen dagen zijn iets te eenzijdig.

Het nieuwe jaar heeft zijn intrede gedaan. En de boer begint weer zijn land te bewerken, opdat het straks bereid en klaar ligt om 't zaad te ontvangen en hij in den zomer een goeden oogst mag verwachten.

Ook voor de Zendingen dagen, die men deze zomer weer hoopt te houden, begint men zoo langzamerhand al voorbereidingen te treffen. En het is in verband daarmee, dat ik op iets wil wijzen.

De eene zendingen dag met de andere verschilt niet zoo heel veel. De eene keer wordt de nadruk eens meer gelegd op de zendingen scholen, dan weer op de medische arbeid. Maar steeds is de hoofdschotel vertellen van wat er op de zendingen terreinen gebeurt. Nu is dat niet geheel verkeerd. Maar toch te éénzijdig.

Daar komt nog iets bij, onze kerken leven ook veel te weinig met de zending meê. Van zelf is de opkomst op onze zendingen hoogtijden ook dikwijls maar klein. Men zorgt nog wel, dat de benodigde finantiën er zijn. Dit komt dikwijls omdat men in zijn onderbewustzijn zoo iets voelt, van dat moet er wezen. En daarom komt het er ook.

Maar dat is niet genoeg. Men moet ook mede leven met dien arbeid. En dat men dat niet doet, komt volgens mij, omdat men te eenzijdig wordt voorgelicht.

Zij, die op een zendingen dag vergaderd zijn, moeten er van doordrongen worden, dat we niet enkel zendingen arbeid verrichten om de heidenen of Mohammedanen. Maar we doen zending om het bevel van Christus onze Koning op te volgen. En als leden der kerk, zijn we ook burgers van het Koninkrijk der hemelen.

En mitsdien strijders voor dat Koninkrijk om de macht van satan tegen te staan, ook in de donkere heidenenwereld.

Zoo voorgesteld wordt de zending een zaak die ons persoonlijk bezit wordt. En gaan wij met haar medeleven. Zoo kunnen we bij de jongeren heilig idealisme verwekken. En gaan wij de zaak zoo zien dat ginds de actieve soldaten zijn, en dat wij hier de reserve-troepen vormen, die moeten zorgen voor munitie (finantiën) en voeding (het gebed) 't welk de zendingen zoo van noode hebben. En dan zullen we ook met aandacht aanhooren wat ons verteld wordt van de zendingen velden en dit blijven volgen. Zoo krijgen we een goed geheel.

We moeten de harten der gemeenteleden ontvankelijk maken voor de zending, door ze voor oogen te houden: ten eerste: Het zendingen bevel; ten tweede: De betekenis der zending voor 't geheele leven en voor ons persoonlijk leven.

En dan krijgen we een goede aarde om ook medeleven te krijgen voor de mededeelingen van de zendingen terreinen.

Ik hoop dat dit aller instemming kan wegdragen. En dat er ook rekening mede gehouden zal worden met de regeling voor de komende zendingen dagen.

N.

W. DOORDUYN.

Korte Berichten.

Dr. J. H. Bavinck.

Dr. J. H. Bavinck is voornemens met zijn gezin terug te keeren naar Java met de „Dempo”, die 20 Juli a.s. vertrekt van Rotterdam.

D. J. Bosman.

De heer D. J. Bosman, leeraar a. d. Kweekschool te Solo, zal D.V. in Juni terugkeeren naar Java.

Mej. Dra. C. J. Miedema.

Ten gevolge van pas genomen besluiten der Ind. Regeering zal het vertrek van Mej. Dra. C. J. Miedema, die is benoemd tot leerares aan de Kweekschool te Solo, voorloopig moeten worden uitgesteld.

J. D. Wolterbeek.

De heer Wolterbeek, die door de I.g. Generale Synode is benoemd tot buitengewoon leeraar aan de Opleidingsschool te Djokja, is in welstand aldaar aangekomen en heeft zijn arbeid aan de school aanvaard.

Ds. G. J. van Reenen.

Ds. G. J. van Reenen is met zijn gezin na een zeer voorspoedige reis te Batavia aangekomen.

J. In 't Veld.

De heer J. In 't Veld, leeraar aan de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo, aan wien op zijn verzoek eervol ontslag uit den actieven dienst der Zending wordt verleend, zal D.V. in Maart a.s. met pensioen naar Holland komen.

De Friesche „Zendingen synode”.

D.V. zal de Friesche Zendingen synode gehouden worden den 6e Juni te Leeuwarden.

Een blijde verrassing.

Ds. K. van Dijk schrijft in „Uit Keboemen“:

Tenslotte nog een mededeeling van een blijde verrassing, die we gehad hebben. Voor twee weken ontving ik een postwissel, groot f 100 van iemand, die gelezen had van de terugkeer van de Sadrachchristenen tot het verband met onze Zending, en begreep, dat dit ook voor Wonosobo vermeerdering van uitgaven zou beteekenen. Zoo weet de Heere te zorgen voor hetgeen we in Zijnen dienst noodig hebben. Ik maak me niet ongerust over de inkomsten voor de Zending, al beleven we een ernstigen tijd. Voor *Zijn* werk is de Heere borg.

Mooi resultaat.

Bij het medio December gehouden examen voor „*Handen-arbeid*“ slaagden van de leerlingen der Kweekschool te Solo 18 candidaten. Slechts 4 werden afgewezen. Op het eind-diploma, dat zij in Juni a.s. hopen te behalen, wordt aangeteekend dat zij met goed gevolg dit examen hebben afgelegd. Een aardig resultaat.

Christ. Nationaal Zendingsfeest.

D.V. zal dit jaar 4 Juli a.s. het Christ. Nat. Zendingsfeest weer gehouden worden op Middachten. Graaf Bentinck van Middachten heeft zijn prachtig landgoed daartoe weer welwillend ter beschikking gesteld.

Het budget der „samenwerkende Zendingscorporaties“.

De acht Zendingsorganisaties, die samenwerken in het Zendingsbureau te Oegstgeest, hebben de raming van ontvangst en uitgaaf voor 1934 gesteld op f 960.000.

Het vorige jaar was de raming f 1.089.000. De raming voor 1934 is dus met f 129.000 verlaagd. Deze verlaging kon alleen door vele diep-ingrijpende bezuinigingen tot stand komen.

Het Ned. Bijbelgenootschap.

Het Ned. Bijbelgenootschap zal weldra zijn 120-jarig bestaan mogen gedenken. Naar bericht werd, zal het Hoofdbestuur bij die gelegenheid een ernstige poging doen, om op groote schaal den Bijbel onder de aandacht te brengen van hen, die „zonder hem leven“. Daartoe wordt een uitgave vervaardigd, bestaande uit enkele psalmen, eenige hoofdstukken van Jesaja, een 12-tal stukken uit de evangeliën en een deel van den brief aan de Romeinen.

Deze uitgave zal voor 25 cents per exemplaar worden verkrijgbaar gesteld voor de afdelingen en belangstellenden, die bereid zijn persoonlijk dat boek ten geschenke te geven aan hen, die zonder den Bijbel leven.

Begroeting Medische dienst te Djokja.

De directeur van het Petronella Hospitaal te Djokjakarta, Dr. K. P. Groot, heeft in zijn concept-begroeting voor 1934 betreffende dit hospitaal de ontvangsten geraamd op f 217.329,62 en de uitgaven op f 217.207.—. Bij de ontvangsten is gerekend op f 12.000 van de Kerken uit Holland.

De omvang der Deutsche Zending.

Behalve de Basler Mission, die haar hoofdzetel in Zwitserland heeft, maar omstreeks 2/3 van haar inkomsten uit Duitschland trekt, bezit Duitschland volgens de

laatste statistiek 38 verschillende Zendings-organisaties.

Op de Zendingsvelden der Deutsche Evangelische Zending werken thans 1571 Europeesche zendingskrachten en 10423 bezoldigde inlandsche hulpkrachten. Hun arbeid omvat 1.175.000 heiden-christenen, 65.000 catechumenen, 4000 volks- en 100 hogere scholen met 240.000 leerlingen en 31 ziekenhuizen met 37 artsen.

In de geweldige reorganisatie die de Deutsche Kerken thans doormaken, wordt ook de Zending betrokken, die in nauw verband tot de Kerken gebracht wordt. Ook de Zending wil men van hooger hand aanpassen aan de nieuwe orde van dingen in het Duitsche Rijk.

De Zending op Celebes.

Celebes is één der vier groote eilanden van Ned.-Indië. Het heeft een oppervlakte van bijna 190.000 K.M.² Ofschoon de bevolking slechts ruim 4.000.000 zielen telt, worden er 53 talen gesproken. De Zending droeg op dit eiland reeds rijke vrucht. De Menadoneezen zijn ongeveer geheel gechristianiseerd. Zij tellen omstreeks 200.000 zielen. Met de circa 100.000 Toradja's staat het bijna evenzoo. De sterkste groep in getal vormen de Makassaren. De omstreeks 600.000 Makassaren zijn bijna allen nog heiden of mohammedaan. Onder hen is in 1933 door de Kerk van Soerabaja, in samenwerking met de Kerk te Malang en straks wellicht ook met die van Semarang, een Zending begonnen. Hier werkt gelijk men weet Ds. H. v. d. Brink.

Mekka.

Gelijk men weet is Mekka de „heilige stad“ van den Islam. Voor den oorlog van 1914 bezochten elk jaar omstreeks 200.000 pelgrims deze „heilige stad“. Sinds den oorlog is dat getal zeer gedaald.

Een bericht in een Egyptisch blad deelt mede, dat Nederl. Oost-Indië in 1933 het maximum aantal pelgrims aan de heilige plaatsen van den Islam geleverd heeft, n.l. 17018. Het totaal aantal pelgrims bedroeg 70.000. Van deze 70.000 waren afkomstig uit Nederl. Oost-Indië 17018, Engelsch-Indië 9620, Egypte 4931, Syrië 929, Soedan 929, Yemen 857, Palestina 456, Turkije 279, Mesopotamië 201, Algiers 184, Afghanistan 173, Perzië 150, enz. Naar deze lijst is Nederl. Oost-Indië dus het meest actieve Mohammedaansche land ter wereld.

De Godsdienst-statistiek der wereld.

Volgens het *Zeitsch. für Missionskunde und Rel.-wissenschaft* telt het Christendom 710.000.000, het Jodendom 14.200.000, de Islam 235.000.000, het Hindoeïsme 250.000.000, de Sikhreligie 3.283.000, het Parsisme 101.778, het Boeddhisme 300.000.000, de Chineesche volksreligie 270.000.000, het Shintoïsme 16.000.000, lagere godsdienstvormen 75.000.000.

De geheele bevolking der aarde telt omstreeks 1900.000.000 zielen. Het is dus nog niet 1/3 deel der menschheid, dat tot het Christendom wordt gerekend. En hoevele millioenen zijn er onder die 710 millioen, die wel nog bij het Christendom worden geteld, maar van den Christus, zijn Woord en zijn Kerk geheel zijn vervreemd?

Stanley Jones.

De inzonderheid in Zendingskringen zeer bekende Amerikaan Stanley Jones zal volgens mededeelingen in Amerikaansche bladen binnenkort Europa bezoeken en

dan met name naar Rusland gaan, om daar met voorkennis van den Amerikaanschen president Roosevelt nader de religievrijheid der Amerikaansche burgers in Rusland, gelijk die hun bij verdrag tusschen Amerika en Rusland is toegezegd, met dezen te bespreken.

Naar vernemen werd, zal hij ook in Nederland komen en te Rotterdam en elders spreken.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage. Postrekening Nr. 184489.

A. Zendingsbusjes.

- a. Zendingsknikkertjes (z.g.n. Javaantjes) ad f5.— per stuk.
- b. Zendingsbusjes met deksel, per stuk f0.60; 5 stuks f2.25; 10 stuks f4.—; elk busje méér f0.40. Bijpassende hangslotjes f0.20 per stnk.
- c. Spaarbusjes met gleuf (zonder sluiting) per stuk f0.25; 5 stuks f1.—; 10 stuks f1.55; elk busje méér f0.15.
- d. cartonnen busjes: per stuk f0.10. Strooken, om deze busjes — na opening — weder te sluiten f0.30 per 100 stuks.

(Toezending van de busjes sub d. heeft alleen plaats, indien minstens 10 stuks tegelijk besteld worden, tenzij voor portokosten f0.25 extra gezonden wordt).

Levering alleen bij vooruitbetaling. Men kan het goedkoopst en gemakkelijkst bestellen en betalen per Giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der zendkosten. De catalogus is verkrijgbaar tegen f0.15 (afgehaald) of f0.20 (per post).

C. Zendingstentoonstelling.

De voorwaarden, waarop het Tentoonstellingsmateriaal wordt uitgeleend, worden — op aanvraag — gaarne toegezonden.

D. Informatiedienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter steeds postzegel voor antwoord in te sluiten.

Het bureau is dagelijks geopend van 9—12 uur, (behalve des Zaterdags). Des Maandags bovendien ook van 2—4 uur.

Spreekuur van den Directeur: Maandags van 11—12.30 en van 2—4 uur.

Leestafel.

Jaarboek ten dienste van de Gereformeerde Kerken in Nederland 1934, bij Oosterbaan en Le Cointre, Goes. f1.—, gecart. f1.25.

Lof aan redactie en uitgevers! Het jaarboek verscheen goed op tijd. Dr. Rullman geeft weer een uitnemend kerkelijk overzicht over het laatste jaar. De inhoud is met veel accuratesse bewerkt. Bij het doorbladeren vonden we slechts een enkel foutje. Voor wie eenigszins mede leven wil in ons Kerkelijk leven is dit Jaarboek volstrekt onmisbaar.

Bezinning, door Karl Barth, bij D. A. Daamen te Den Haag f0.50.

Een kloek, ernstig woord van den bekenden Theoloog betreffende de Kerk in Duitschland.

Ook voor ons zeer lezenswaardig.

Opgang. Populair letterkundig tijdschrift, uitgave van Bosch en Keuning te Baarn, f2.— per jaar.

Dit tijdschrift maakt in zijn nieuw gewaad een goeden indruk. De inhoud is rijk. Ook aardig geïllustreerd.

'n Eenzaam land, door Pauline Smith, bij Kok te Kampen, f1.75, geb. f2.40.

Een tiental mooie, goed vertaalde schetsen uit de Kleine Karoo in Zuid-Africa.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door Mej. T. A. Klapwijk coll. Meisj. Vereen. te Berkel en Rodenrijs f22.50; Door G. S. Braatsma van de Zond. Sch. te Broek bij Dokkum f2.—; Door D. Romeijn te Barneveld van de Hulp Zend. Vereen. f14.—; Door J. A. Blaak van de Christ. Sch. te Varsseveld f10.—; Door A. Verheul van het Kind. Zend. feest in 't Gooi f10.—; Door J. Vreeke van de leerl. Chr. Sch. Diepswal Goes f6.50; Deel collecte Christ. Nat. Zend. feest f25.—; Van de Ned. Geref. Zend. Vereen. f72.42; Door N. v. d. Vlist uit het schoolbusje te Krimpen aan de Lek f11.67; Door J. Breekveld van de schoolkinderen te Benschop f6.45; Door S. v. d. Berg uit het busje van de Chr. M.U.L.O. Sch. te Voorburg f15.32; Door Jurrien Veldkamp 2e storting 10 pCt. der ontvangsten in Gron., Dr. en Ov. over 1933 f4000.—; Door H. Redert uit het busje Chr. Sch. te Zuid-Beijerland 2e halfj. 1933 f11.74; Van W. Breekveldt Lochem f5.—; Door R. Potze uit het schoolbusje te Ter Apel f5.—; Van J. H. Breekveldt te Lochem f15.—; Door Ds. A. Schweitzer toeslag verrekening der pensioenen voor Ger. Zend. arbeiders 4e kw. 1933 f260; Door J. de Jong Oranjesch. Amsterdam f2.50; Door Mevr. H. Neijens Dir. Juliana-Ziekenhuis Amsterdam opbrengst Zendingsbus f20.—; Door P. H. Kroon van de leerl. Chr. Sch. Nieuwerbrug a. d. Rijn f8.—; Door Ds. J. Krüger 10 pCt. ontv. Classe Harderwijk 4e kw. 1933 f150.75; N.N. te Leek f10.—; Door Th. Minnema coll. Jaarverg. Chr. Jongel. Vereen Immanuel te Aalsum f3; Door D. Radstake v. d. Zend. Comm. te Wageningen f50.—; Door Ds. F. de Vries Mijdrecht 2e storting 10 pCt. der ontv. Classe Breukelen f155.—; L. L. te M. f2.50; H. Smit, Schokland, Zendingskas f10.—. Santpoort 26 Jan. 1934. W. BREUKELAAR. Giro No. 32806.

Bij Dr. W. G. Harrenstein kwam in voor de Generale Kas een legaat ontvangen door de Ned. Geref. Zend. Vereen. groot f500.—.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

—Van de Geref. Kerk te Nieuwe Schans f5.—; Boornbergen f9.24; Kornhorn f5.—; Metslawier f7.52; Stads-kanaal f53.95; Soest f48.37. Santpoort, 26 Jan. 1934. W. BREUKELAAR.

Ontvangen uit de busjes van Hans en Nelly Burggraaff f7.60½; Nelly en Dini Doedens f1.20; Jan Diexhage f1.75; Willy van Roemburg en Adri en Map de Lugt f4.22; Willy en Lena Schaftenaar f6.70; Jan Vlaanderen f7.31; Albert en Jan Bijkerk f2.03; Geert en Piet Drexhage f7.40; Hanny, Gerard en Lucas Reeskamp f9.62; Ida Schmid f4.07; Diena, Gè en Gerda Wieger f4.36½; Simon en Grietje Bloemendaal f1.92, en 60 h. centen; Anton Laan en Adolf Funcke f2.50; Lutsche en Sip Korimaker f1.73; Cor Mantel en Geert Ladage f2.41; tezamen f66.18.

Uit de busjes van Januari van Anton Laan en Adolf Funcke f2.97½; Co Harreveld f2.12; Lutsche en Sip

Korimaker *f*2.41; Geert en Jan Bijkerk *f*2.20; Duphelina en Rebekka de Ruiters *f*3.25; Hanny, Gerard en Lucas Reeskamp *f*7.65½; Jan Drexhage *f*0.93½; Simon en Grietie Bloemendaal *f*1.88½; Jans, Bets en Andries Beenekreef *f*2.34; Willy van Roemburg en Adri en Map de Lugt *f*2.95; Dina, Gè en Gerda Wiegers *f*5.75; Ida Schmid *f*3.50; Nelly en Dini Doedens *f*1.68; Hans en Nelly Burggraaf *f*3.78; Welly en Lena Schaftenaar *f*13.73½; Collecte *f*0.40. Totaal *f*63.83.

Namens de Kinder Zend. Vereen.

Gooiberg 36, Bussum.

Mej. M. VAN NORREN.

Het water tot over de lippen.

In October moesten we te dezer plaatse melding maken van het ontslag van een geheele reeks van zendelingen in Suriname. Een vorige maal deden we mededeeling van de mogelijkheid, dat de thans nog werkende zendelingen misschien niet meer met verlof zouden kunnen komen. Thans lezen we in het Januari-nummer van Op Suriname dat aan de broeders en zusters op het zendingsveld hun bescheiden tractement over December niet kon uitbetaald worden. Met echte Herrnhutter geloofsmoed staat er onder geschreven: Wij zijn stil en wachten op den Heere, Die het wonder zal doen, waardoor wij in staat gesteld zullen worden hen hun levensonderhoud te zenden. Moge dit heerlijk vertrouwen niet beschaamd worden en laat het ons een eere zijn naar vermogen hier toe mee te werken.

Sinds vorige verantwoording ontvangen: Van Mej. M. te G. *f*2.70; Wed. N. en zuster te L. *f*1.40; N. te L. *f*20.—; G. te A. *f*5.—; v. H. te 's-Gr. *f*2.—; Mej. P. te A. *f*6.50; Mej. d. G. te K. *f*5; Mej. K. te B. *f*2.50; G. K. te E. *f*5; O. te H. *f*5; B. te M. *f*10; Mevr. v. D. te L. *f*2.50; K. te H. *f*2.50; d. H. te d. H. *f*1.25; Mej. B. te M. *f*13.25; K. te A. *f*10; v. S. te 's-Gr. *f*1; Mej. d. J. te W. *f*10.37; Mevr. S. te A. *f*1.25; K. N. te A. *f*1; B. te 's-Gr. *f*23.75; d. W. te IJ. *f*2.50; Pers. Chr. Sch. te 's-Gr. *f*5; B. te R. *f*11.75; D. te Gr. *f*16.25; v. d. L. te W. *f*20.75; C. te M. *f*3; S. te B. *f*7.50; via D. J. Coumou te Bandoeng *f*125; W. te Z. *f*1; D. te N. *f*2; v. d. S. te H. *f*7.25; d. V. te Z. *f*10; Dr. K. te V. *f*20; en *f*10; N. H. T. M. *f*20; Mevr. v. O. te U. *f*25; Zend. Comm. A'dam (Z) *f*469.75; V. te N. *f*1; d. B. te B. *f*2.50; Mej. H. te Z. *f*1; Comm. Bek. A'dam (Z) *f*2.50; K. te B. o. L. *f*1; V. te E. *f*1; d. G. te S. *f*1.50; K. te R. *f*9; V. te C. *f*1.50; v. P. te S. *f*2.50; Mej. B. te N. *f*4.50; K. te 's-Gr. *f*2.50; H. te S. *f*2.50; D. te V. *f*2; Mej. D. te B. *f*8.50; Mej. R. te M. *f*1.25; Mej. S. te Z. *f*2.50; W. te G. *f*10; Mej. B. te W. *f*3.25; v. M. te L. *f*4.35; v. B. te H. *f*30.50; Mej. D. te A. *f*5.50; Ds. S. te E. *f*3; G. K. te D. *f*10; J. P. te M. *f*1; C. A. (Kring Makassar) *f*40; A. H. te 's-Gr. *f*3.50; Gev. M. V. te V. *f*2.50; S. te H. H. *f*2.50; S. te B. *f*4.60; Mej. M. te D. *f*2.25; N. N. te B. *f*2; H. te B. *f*5; v. d. B. te H. *f*0.50; Mej. D. te S. *f*2.50; Ver. M. M. te S. *f*2.50; K. te H. *f*2.50; Mej. N. te D. *f*1; d. J. te D. *f*1.25; B. te O. *f*2.50; Ds. v. d. W. te O. *f*1.75; F. te L. *f*1; L. te R. *f*5; Mej. K. P. te L. *f*2.50; A. G. G. te S. *f*1; Z. te G. *f*2.50; V. te N. *f*3; Ds. B. te A. *f*5; S. te S. *f*5; Mevr. V. R. L. te 's-Gr. *f*2.50; T. te A. *f*9; Mej. V. te A. *f*10; Mej. N. te Z. *f*1; Mej. A. H. te S. *f*5.69; Mevr. A. H. L. A.—K. te H. *f*20; W. M. d. J. te H. *f*1.

Allen een hartelijk dank.

J. VAN KEULEN.

Laren N.-H., Postrek. 95494.

Vredelaan 10.

15e Verantw. van 22 Dec. 1933—22 Jan. 1934.

In de afgelopen maand ontvingen wij de volgende giften: Ger. Kerk te R. *f*10; C. P. M. K. te E. *f*1.50; E. de Gr. te K. a. Z. *f*2.50; F. J. de P. te 's-Gr. *f*2; Ger. Kerk te R. *f*2.50; G. F. te A. *f*2.50; D. v. P. te Sch.

*f*2.50; R. H. M. te H. *f*1; Ger. Kerk te H. *f*5; Ger. Kerk te S. *f*1.50; J. de V. te C. a/d Y. *f*1.50; S. & G. te A. *f*5; Mej. T. J. v. B. te U. *f*25; Mej. H. C. M. te A. a/d R. *f*1.50; Col. te H. *f*14; P. K. te L. *f*5; Ger. K. te W. *f*2; leerl. 6e. kl. Chr. Sch. te G. *f*1; M. de B. te G. *f*1.50; N.N. te 's-Gr. O. *f*7.50; N.N. te 's-Gr. O. *f*1; Tezamen *f*95.50. Totaal met vorige verantw. *f*4165.14.

Hoewel wij dankbaar zijn voor allen die den nood der Rijsche Zending niet vergeten, willen wij er nogmaals aan herinneren, dat die nood zoo groot is, dat met een bedrag van nog geen honderd gulden per maand deze zeker niet wordt gelenigd, zoodat wij moeten uitzien naar nieuwe middelen ter bereiking van ons doel: de instandhouding der Rijsche Zending in de Bataklanden.

Waar 6 Februari van dit jaar de datum is dat het juist honderd jaar is geleden dat de pionier der Rijsche Zending in de Bataklanden geboren werd, moeten wij bij deze gelegenheid eens een dankoffer brengen en wil ik de volgende maand alle giften die met deze aanduiding worden gegeven, als zoodanig ook verantwoorden.

Moge daarbij Nommensen met zijn onwankelbaar geloof, in zijn roeping van Godswege ons te voorbeeld zijn in afwachting van vele dankoffers.

Namens het steuncomité,

J. N. MUNNIK, Penningm.

Den Haag, Galileistraat 138, Postrek. 6104.

13e verantwoording van 25 Dec.—31 Dec. 1933.

Provincie Groningen:

P. Teune, Zendingsvereen. Onderdendam *f*45.—; W. Pool, Chr. School, Marum *f*50.—; J. Wildvank, Delfzijl, busjes *f*90.—; id. 100 halve ct. Martha en Ali Jonker *f*0.50; Geref. Kerk, Bedum, coll. gift *f*5.—; N. Lubberts, Zuidbroek, verjaardagbusjes *f*39.07; idem, kalenders *f*14.50; idem, zendingsbladen *f*8.—; Ds. J. H. Lammermsma, Appingedam, gift N. N. *f*2.—; idem, overschot kalenders *f*35.25; D. Boerema, Midwolde, Meisjesver. Lydia *f*3.02; id. oversch. kalenders *f*7.—; R. Ubels, Uithuizen, schoolbusjes *f*33.44; idem, gift *f*1.50; Geref. Kerk, Mussel, zend.col. *f*15.26; id. busje Meisjesver. *f*34.16; D. Smits, Zuidwolde, Gr. busje E. Z. *f*4.34; id. 108 halve ct. *f*0.54; E. v. Huizen, Roodeschool, spreekb. br. Krijger *f*15.84; J. Veltman, Oude Pekela, busjes *f*40.—; J. Wildvank, Delfzijl, coll. gift *f*2.50; P. v. Eerden, Ten Post, Penningm. Zend. Comm. *f*15.—; T. v. H. te B., Nikkertje *f*3.40; E. ten Have, Siddeburen, zend. comm. *f*15.—; F. Lameris, Wagenborgen, verzam. door kinderen *f*48.67; idem, kalenders *f*14.82; A. Postma, Oldekerk, busje Jonged. Vereen. *f*26.91; Mej. S. Westerhof, Lutjegast, busjes langs de huizen *f*27.72; id. 156 halve ct. B. Zuidema *f*0.78; id. busje Chr. School *f*11.10; Ds. R. Middelveld, Hoogkerk, halve ct. Bertha B. *f*1.61; id. coll. giften *f*4.—; J. T. ten Have, Meeden *f*75.—; Mej. L. Bergmeijer, Musselkanaal, saldo zend.bl. busjes, bruiloften en verl. *f*119.32; Ds. N. Postema, Veendam, giften *f*20.—; Geref. Kerk, Ter Apel, busjes langs de huizen *f*20.53; id. zendingsbl. *f*3.39; Ronner, Winschoten, busjes *f*155.82; Ds. C. Veenhof, Harkstede, busjes *f*8.62; B. Th. Mulder, Schouwerzijl, Nikk. Geref. Sch. *f*13.92; Ds. W. Weener, Munnekerzijl, zend.kas *f*20.—; J. Kadijk, Schouwerzijl *f*63.37; Geref. Kerk, Ten Boer, kalenders *f*17.62; M. v. d. Veen, Houwerzijl *f*16.48; Tj. Feddema, Pieterburen *f*20.—; K. Kladder, Leens, rest bijdr. 1933 *f*270.—; D. Smit, Zuidwolde, Gr. busjes *f*15.02; idem, gift *f*1.—; idem, busjes i. d. kerk *f*8.88; idem, Catech. bus *f*11.73; J. A. Roukema, Harkstede, saldo zend.bl. *f*10.—; id. Nikk. Chr. School *f*9.—; Ds. E. G. v. Teylingen, Oostwold, gift N. N. *f*2.—; id. opbr. kalenders *f*10.60; E. v. d. Veen, Ulrum, leerl. H. de Cocksch. *f*28.20; Ds. J. Dijk, Sellingen, busjes: Trijntje B. en Annie M. *f*7.32, Henny A. *f*4.07, Jan L. B. *f*4.27, Corrie M. *f*3.85, Harmke en Trijntje M. *f*4.43, Grietje

M. f8.55, Trientje M. en Riekje v. E. f11.20; Willem P. f3.18, Geert K. f4.27, Grietje H. f7.34, Miny H. f7.24, Boelem B. f2.12; W. Woltjer, Loppersum, busjes: Rika Miske f5.82½, Gr. Wiersema f3.95½, P. v. d. Molen f5.53½, B. Nieuwenhuis f8.27½; Geref. Kerk, Pekelderweg, busjes, leesgeld, giften f145.31; J. Kassies Azn, Vroomshoop, zend.comm. f75.—; J. Porte, Zoutkamp, 3 maandel. bijdr. f35.—; J. L. Zijlman, De Wilp, zend. bladen f25.—; A. Algra, Stadskanaal, zend.kal. f116.05; H. Boskma, Uithmeeden, kerkbusjes f36.69½; id. saldo zend.bladen f51.87½; H. Alons, 2e Exlmond, busjes: F. Roffel f6.32, M. Vos f13.15½, F. Ottens f5.53½, L. Baulds f7.21, D. Smits, Zuidwolde, Gr. saldo kalenders f72.—; Ds. H. de Zwart, Warffum, schoolbusjes f13.—; H. Schuurman, Nieuw Buinen, saldo kalenders f13.43; idem, busjes f99.50; idem, busje Jongelverein. f5.90; idem busje Meisjesver. f6.58; idem, busje Knapenverein. f7.26; idem, busje kl. Meisjesver. f3.—; Ds. D. Veenhuizen, Valthermond, busjes: Martha Kloppenburg f6.48, Zw. de Vries f1.45, Aaltje Meems en Mientje Kl. f3.44; Annie Koops f5.04; Geref. Kerk, Gerkerkl. Stroobos, kerkbussen f45.50; D. A. Koebrugge, Onstwedde, busjes van: R. v. d. Heide f10.68, A. Bodewits f13.85, R. Huiges f14.23; J. Vriezema, Bovenrijge, Ten Boer, 150 halve ct. f0.75; Geref. Kerk, Oldekerk f85.—; W. Zijlstra, Haren, zend.comm. f149.55; id. gelegenhedsbusjes f15.57; id. fam. Kool, Nikkertje f5.—; id. overschot zend.bladen f1.04; O. v. d. Wal, Groningen, Penningm. Zend.comm. f1034.50; P. Pilon, Stedum, zend.ver. f80.—; M. Antoon, Hoogkerk, busjes f83.97½; id. id. bruiloft Bos-Hut f1.45½; J. Wijchers, Zend.comm. Zevenhuizen f172; Mej. Haan, Groningen, Kinderzend.ver. f300.—; O. v. d. Wal, Gron. Zendingscomm. f465.—; Geref. Kerk, Gron. Zendingsbusje Oosterwijk-Zuid f44.24; id. Zuiderwijk f10.11; N. N. te Bedum f10.—.

Provincie Drenthe:

H. L. Smeman, Coevorden, kalenders, f4.61; id. busjes kerk f6.86; Alb. Santinge, Nieuweroord, zend. comm. f50.—; Ds. J. D. v. Ginhoven, Nijensleek, ged. opr. busjes van de jongens en meisjes f40.—; W. v. d. Heide, v. d. Geref. Kerk te Schoonoord f10.—; Jentje Onvlee, Erica, busjes f7.02; Mej. J. H. Mulder, Meppel, gift f20.—; id. col. giften f3.—; id. kerstcoll. f146.65; id. schoolbusjes Mr. Kieft f10.—; id. coll. huisel. feestje P. V. f4.—; A. Eiling, Gees f5.— Per Ds. D. Drenth: busjes Smilde f3.—; id. busje Jongel. Ver. f5.75; id. busje Knapenver. f3.48; id. busje schoolkinderen f4.12; id. busje kerk f9.64; id. Meisjesver. f7.17; saldo zendingsblad f4.80; saldo zendingskal. f7.57; Geref. Kerk Ruinerwold-Koekange, Kerstcoll. f96.59; Geref. Jongel. Ver. Ruinerwold f6.40; J. Hiddingh, Hooghalen, zend. comm. Hijken f100.—; J. Post, Nieuwland, busjes f17.63; id. coll. feesten f8.20; W. Dunning, Gees, collecte f44.35; Z. Matter, zend. comm. Nijeveen, f25.68.

Provincie Overijsel:

S. Dwarshuis, Balkbrug, busjes Avereest f108.71; S. Malda, Lutten, kinderen Chr. School f80.—; W. F. Eugster, Hengelo, bijdr. 4e kwartaal f51.90; id. netto kalenders f13.27; id. busjes f5.33; A. J. P. ten Hoopen, Haaksbergen, gift Braskamp f2.50; id. gift N. N. f1.50; P. G. A. te L. Overijsel f10.—; Ds. G. Bax, Holten, Kerstgeschenk leerl. Chr. School f30.—; R. Wijma, Gienbrug, busjes f40.—; Geref. Kerk, Genemuiden, coll. Meisjesver. Kamperzeedijk f3.35; R. Buwalda, Zwolle, restant vaste bijdr. f200.—; A. Kottier-Muller, Almelo, zend. comm. f25.—; J. Pals, Dalfsen, coll. Geref. M. V. Tryfosa f2.40; S. Dwarshuis, Balkbrug, coll. Kerstf. Chr. School, Gem. Avereest, f7.—; A. Kolkman, Wierden, saldo 2e helft '33 zend.bl. f45.70; Ds. J. J. Verleur, Zalk, bijdr. f18.—; T. Oegema, Dedemsvaart, zend. comm. f50.—; id. Meisjesver. D. d. H. f5.60; Geref. Kerk, Bruchterveld, busjes f4.70; J. v. Dalen Sr., Ambt Vollenhove B, coll. zend. kalenders f47.28; id. busjes

f29.—; id. vrije giften f10.70; Geref. Kerk, Gramsbergen, zend. busjes f94.75; B. A. v. Marde, Den Hulst, zend. comm. Nieuwleusen f18.80; W. Zandbergen, Heetveld-Ambt Vollenhove A f34.—; J. v. Mulligen, Hasselt, Schoolkinderen f14.72; id. Kerstcoll. f31.65; S. Malda, Lutten, nag. Kerstcoll. f10.—; id. kalenders f10.—; J. Olthoff, Hardenberg, zend. ver. f100.—; Geref. Kerk, Heemse, Catech. bus f22.40; Ds. J. Visser, Oldemarkt, busjes S. Wierda en B. Winters f9.09; Geref. Kerk, Blokzijl, f38.71; J. Aarts, Blokzijl, kinderen Zondagschool f12.88; Ds. J. H. Broek Roelofs voor Ommen: Schoolbusjes f10.54½; id. zendingskas f129.45½; Geref. Kerk, Ambt Vollenhove A, Kerstcoll. f29.26; id. gift f5.—.

Oost-Friesland en Bentheim:

Per S. Sweers voor: Ihrhove M. 34.05 f19.86; Uelsen M. 71.05 f41.43; Bunde M. 60.58 f35.30; Campen M. 29.85 f17.41.

Pinkstercollectes Overijsel:

Hasselt f14.95.

Extra collectes Groningen:

Delfzijl f103.06; Winschoten f144.51; Harkstede f25.31; Munnekezijl f22.90; Lutjegast f30.—; Meeden f28.63; Warffum f47.32; Bedum f144.69; Sellingen f19.02; Zuidbroek f29.68; Midwolda f43.54; Westerlee f56.— Nieuwe Pekela f40.75; Oude Pekela f40.15; 't Zandt f108.82; Nieuw Buinen f39.11; Houwerzijl f36.52; Groningen f754.65.

Extra collectes Drenthe:

Nijeveen f36.40; Coevorden f29.61; Nieuweroord f42.70; Vledder f12.49; Hoogeveen f130.13; Roden f24.76.

Extra collectes Overijsel:

Heemse f53.10; Bergentheim f18.—; Den Ham f105.20; Hardenberg f206.05; Glanerbrug f12.22; Stad Vollenhove f18.43; Lutten f62.23; Zwolle f246.53; Daarle f35.52; Zalk f21.—; Dedemsvaart f100.03; Bruchterveld f17.80; Gramsbergen f45.50; IJsselmuiden f10.28; Hasselt f11.85; Heemse f179.70; Gramsbergen f46.62; Ambt Vollenhove A f27.31.

Soembaweken Groningen:

Pieterburen f61.08; Ter Apel f32.62; Id. nag. f2.—; Aduard f178.63; Ten Boer nag. f1.—; Oostwold f82.62; Schildwolde f150.—; Scheemda f178.50; Pekelderweg f28.87; 2e Exloërmond f71.24; Groetegast f259.—; Warffum f246.75; Nieuw Buinen f44.50; Uithuizen f524.40; Enumatil f70.10; Haren f251.90.

Soembaweken Drenthe:

Coevorden restant f5.75; Nieuwlande f75.10; Hoogersmilde f92.45; Smilde nag. f2.—.

Soembaweken Overijsel:

Haaksbergen f29.50; Ambt Vollenhove B f66.44; Almelo f268.30; Hardenberg, 2e storting f7.65; Gramsbergen, nag. f1.50; Hasselt f37.25; Vroomshoop f153.25; Zwolle f500.—; Rouveen f167.10.

Diversen:

Geref. Kerk, 's-Hertogenbosch, coll. gift f2.50; J. v. d. Vliet, Deventer, rente legaat wl. Mevr. Wed. W. A. Korteling f292.98; G. K. Sch., Rotterdam, f2.50; Ds. H. L. Both, Arnhem, gift uit Renkum-Heelsum f1.—.
13e verantwoording f 14.114.81
1ste tot en met 12e verantwoording „ 80.881.41

Totaal ontvangen in 1933 f 94.996.22
Er werd dus in 1933 f 5000.— minder ontvangen dan in 1932.

Onze meelevende zendingsvrienden zullen in het thans begonnen jaar ongetwijfeld alles willen doen wat mogelijk is, om de schade in te halen en een verdere daling te voorkomen.

Met hartelijke aanbeveling en veel dank voor de van zoo vele zijden ondervonden vriendelijke medewerking.

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.

Groningen, 15 Januari 1934.

Postgiro 138000.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

EN DIT EVANGELIE DES
KONINKRIJKS ZAL IN DE
GEHEELE WERELD GEPRE-
DIKT WORDEN TOT EEN GE-
TUIGENIS ALLEN VOLKEN

Matth. 24 : 14a

REDACTIE-ADRES: Ds. W. Breukelaar, Santpoort.

Het blad verschijnt in het midden van elke maand. Stukken of berichten moeten vóór den 1sten dag van de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

ADRES- EN AANTALSVERANDERINGEN aan de Uitgevers:
Gebr. Zomer & Keuning, Drukkerij „Vada“, Wageningen.

ABONNEMENTSPRIJS per jaar f0.84 franco per post.
Bij getallen aan een adres boven 3 ex. f0.72 franco p. p.

INHOUD:

Gepredikt en geloofd. — Van Zendingaangelegenheden: De intendant: De Generale Kas der Zending. Keucheniuschool. Opleidingschool Djokja. Chr. Holl. Inl. Kweekschool te Solo. De Heer en Mevr. Bosman met hun gezin. — Zending Groningen. Drenthe. Overijsel: Brief uit Soemba. — Zending Friesland: Statistiek van het Zendingsterrein Wonosobo. — Zending Utrecht en Gelderland: Sadrach Gemeente en verkort Jaaroverzicht. De kegel van den vulkaan Merapi. — Zending Noord-Holland: Ds. G. J. van Reenen. — Zending Zeeland. Noord-Brabant en Limburg. Een tweede Miss. Dienaar. Het Zendingswerk der Chr. Geref. Kerk in N. A. — Korte Berichten. — Leestafel — Giften.

GEPREDIKT GELOOFD

..... is gepredikt onder de heidenen,
is geloofd in de wereld

1 Timotheüs 3 : 16.

Dit zoo belangrijke hoofdstuk uit den brief aan Timotheüs waarin Paulus waarschuwt tegen geringschatting van het ambt, dat vooral heeft te zorgen dat de kennis der waarheid in de gemeente niet verloren ga, wordt besloten met een, naar men zegt aan een oud-christelijk lied ontleende omschrijving van „de verborgenheid der godzaligheid”.

Eene waarheid, die vroeger verborgen was gehouden, is onder den nieuwen dag aan het licht getreden:

Christus is God geopenbaard in het vleesch, is gerechtvaardigd in den geest, is gezien van de engelen, *is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld*, is opgenomen in heerlijkheid.

De Christusprediking onder de heidenen behoort mede tot de verborgenheid der godzaligheid, die groot is.

De herauten toch die uitgezonden worden naar de heidenvolken, roepen daar den naam van Christus uit, als de Zalmgmaker, die het Licht der wereld is.

Aan die prediking hebben ze behoefte. Alle volken, zoolang ze heidenen zijn, liggen verzonken in den duisteren nacht van onwetendheid omtrent hunne hoogste en eeuwige belangen. Vervreemd zijn ze van de kennis van den waren God, vervreemd van den eenigen weg, waarin het zondaarshart, dat dorst naar vrede en verzoening, de ware rust vindt.

Van alle heidenen, waar en wanneer ze ook leven, van de beschaafde zoowel als van de onbeschaafde volken geldt het woord: „wandelende in duisternis, wonende in het land van de schaduw des doods”.

Wat 'n zegen, als hun Christus wordt gepredikt, 't Licht dat de nevelen wegvaagt en den dag der kennis van God doet aanbreken!

En dan — in de prediking van Christus onder de heidenen, wordt Hij ook aangekondigd als de Hoogepriester aller volken. Ook aan zulk eene prediking hebben zij behoefte.

De heidenen van vroegere en latere tijden, ook die van onze dagen, dragen in zich om een gevoel van schuld en begeerte naar verzoening. 't Is wel niet het rechte schuldbesef, waarvan Gods Woord spreekt en het verzoeningsbegrip van den heiden verschilt veel van dat, wat het Evangelie leert, maar toch, op den bodem van het heidenhart leeft 'n gevoel van

schuld en ook de gedachte van de noodzakelijkheid der verzoening.

Maar ach — de heidenen kennen den weg der verzoening niet. Zij meenen zelf de schuld te moeten wegnemen door eene verzoenende handeling.

Wat 'n zegen als hun de Christus wordt gepredikt! Als hun wordt toegeroepen: ge kunt al uwe altaren afbreken, ge hebt slechts uw hand te leggen op 't eenige offer der verzoening, eenmaal gebracht op Golgotha's vloekheuvel.

Waarlijk, de heidenen tot wie deze prediking komt en die ze gelooven, moeten verbaasd staan over haar inhoud. Licht en vreugde, vrede en verzoening, vrijmaking en verlossing — en dat alles in den éénen Christus: de verborgenheid der godzaligheid is groot!

Die ze gelooven. De Christusprediking blijft niet vruchteloos. Door de werking des Geestes die haar vergezelt, wordt er geloof gewekt: „is geloofd in de wereld”.

Reeds in Paulus' dagen had de Christusprediking geloof gevonden in de wereld. Er was een begin van de toevergadering der kerk uit de volken.

En hoe zijn die eerstelingen in den loop der eeuwen door een grooten oogst gevolgd!

Ook in onze dagen mogen we daarvan gewagen.

Vaak wordt geklaagd over weinig zendingsvrucht. En zeker, de oogst is *betrekkelijk* gering. 't Getal van hen die in het Christenland afvallig worden, schijnt grooter dan dat van de heidenen, die tot het geloof in Christus komen.

Toch staat daar tegenover dat overal in de Heidenwereld de deuren voor het Evangelie open gaan. Dat overal op den wereldakker, waar Christus gepredikt wordt, heidenen de afgoden gaan wegwerpen en in Christus gelooven.

We moeten ons dan ook meer verwonderen over het betrekkelijk klein getal heidenen dat tot het geloof in Christus komt, dan over de *grootte* schare, die zich aan het heidendom blijven vasthouden.

Als toch een heiden, die in den waan leeft, dat de mensch zelf zijn schuld moet betalen en dat ook wel kan doen, door de prediking van het Evangelie gewezen wordt naar den éénen Middelaar Gods en der menschen, Die 's men-

schen schuld kan en wil verzoenen, dan is dat voor hem iets vreemds, iets wat in strijd is met 's menschen waardigheid en kracht.

En als er dan toch aankomen, die het Evangelie aanvaarden en in Christus gelooven, dan staan we daarbij voor 'n *wonder*, een wonder dat te danken is aan Christus zelf, die door Zijn Geest 't Woord vruchtbaar maakt, een wonder dat noopt tot den uitroep: de verborgenheid der godzaligheid is groot!

Gepredikt onder de heidenen — geloofd in de wereld.

Deze twee gedachten behooren bij elkaar. Zonder prediking valt op geloof niet te rekenen. Hoe zullen ze in Hem gelooven van wien ze niet gehoord hebben? Daarom hebben we ons ijverig te betoonen in het betrachten van onze *roeping* om er aan mee te werken, dat de prediking onverhinderd voortga.

Maar dan ook — de prediking van Christus wordt *gevolgd* door geloof in de wereld. De prediking kan niet vruchteloos blijven, want Gods Woord keert nimmer ledig weder.

Dat mag tot bemoediging zijn, ook in deze dagen van zoovele moeilijkheden op Zendingsgebied. Overal waar de naam van Christus gepredikt wordt, *zal* Hij geloof werken: gepredikt onder de heidenen..... geloofd in de wereld.

Delfzijl.

MEIJERING.

Van Zendingsaangelegenheden.

De intendance.

II.

In het vorige No. van het Zendingsblad schreven we een artikeltje over de „intendance” der Zending. De zendingsarbeiders, die zijn uitgezonden, vormen het leger, dat op het slagveld den strijd voert tegen Mohammedanisme en Heidendom. Maar de dienst der intendance, die heeft te zorgen, dat de mannen, die in de vuurlinie staan, alles ontvangen wat zij noodig hebben, is hier te lande bij de Kerken, die de zendingsarbeiders hebben uitgezonden.

Op den geestelijken kant van den dienst der intendance hebben we de vorige maal gewezen. Voor alle dingen heeft de Zending noodig de belangstelling, de liefde en het gebed der Kerken. Dat is voor den arbeid der Zending de eerste levensvoorwaarde.

Thans willen we een enkel woord zeggen van den stoffelijken kant van den dienst der intendance. Ook de Zending kan van enkel belangstelling en gebed niet leven. Trouwens wie waarlijk voor de Zending bidt, zal ook stellig van het zijne willen afzonderen, naar dat hij welvaart verkreeg, om te voorzien in de stoffelijke behoeften van het Zendingswerk. Zonder geld kan er geen Zending worden gedreven. Ook dat is 's Heeren bestel. Hij geeft ons het voorrecht, dat we ook met ons geld Hem mogen dienen in het werk der Zending.

Voor het bijeenbrengen der noodige gelden is goede organisatie van veel belang.

Vooreerst behoort het ons hierbij helder voor den geest te staan, dat de Zending een stuk vormt van den dienst der Kerk. De behartiging van de belangen der Zending mag niet overgelaten worden aan de particuliere liefhebberij van enkele broeders en zusters. In de praktijk is dit ook onder ons nog veel te veel het geval. Elke plaatselijke Kerk is tot Zendingsarbeid geroepen. En een Kerk, die dit vergeet en verzuimt die roeping te vervullen, maakt zich schuldig tegenover den Heere Jezus Christus, die den last der Zending op de Kerken gelegd heeft.

Mitsdien behoort de plaatselijke arbeid voor de Zending uit te gaan van de Kerk en dus te staan onder de leiding van den Kerkeraad. Daarmede is natuurlijk niet gezegd, dat de Kerkeraad ook zelf het werk uitvoeren moet. Vaak is de Kerkeraad met zoo veel arbeid bezet, dat het beter is, dat hij de behartiging van de zendingsbelangen opdraagt aan eene commissie, gekozen uit de leden der Gemeente, die daarvoor geschikt zijn. Gewenscht is daarbij, dat in die commissie ook één of meer leden van den Kerkeraad zitting hebben, om ook in de praktijk het contact tusschen de Zendingscommissie en den Kerkeraad te bewaren. Natuurlijk ontvangt de Zendingscommissie haar opdracht van den Kerkeraad en is zij aan dezen verantwoordelijk.

Tot den arbeid eener Zendingscommissie behoort wel allereerst te zorgen, dat de belangstelling en de liefde voor de Zending in de Gemeente levendig gehouden worden en worden gewekt, waar deze bij de leden sluimeren mochten. Wel moet vooral ook in de prediking en in den dienst der openbare gebeden, de Zending gedurig worden gedacht, want daardoor wordt de belangstelling voor de Zending in de Gemeente als van zelf gesterkt. Maar bijzonder heeft toch ook de Zendingscommissie hier een taak. Daarbij is het dienstig, dat er geregeld zendingsliteratuur in de Gemeente worde verspreid. Het behoort zoo te wezen, dat in elk gezin een Zendingsblad komt, ook al staat het zeer te vreezen, dat het niet altoos gelezen wordt.

Naast de verspreiding van literatuur verdient het zeer aanbeveling, dat de leden der Zendingscommissie de minder getrouwe leden, die weinig of niets bijdragen, gaan bezoeken, om over die tekortkoming ernstig te spreken.

Voorts kan ook het organiseeren van Zendingssamenkomsten, waar door bekwame sprekers de belangen der Zending worden bepleit, stellig dienstig zijn om de belangstelling te bevorderen. Vaak ziet men echter, dat bij die spreekbeurten de opkomst maar gering is en juist de tragen, voor wie het 't meest noodig is, niet aanwezig zijn.

Het wekken en levendig houden van de belangstelling voor de Zending is van groote beteekenis. In elke Kerk, waar metterdaad bij de leden de belangstelling leeft, komen in den regel ook heel gemakkelijk de noodige gelden bijeen.

Het bijeenbrengen van het bedrag, dat de Kerk voor het werk der Zending heeft te storten, kan natuurlijk op onderscheidene wijze geschieden. Wat in de eene Kerk een zeer geschikt middel is, kan in een andere Kerk wel minder gepast zijn.

Het meeste aanbeveling verdient, dat alle leden der Gemeente een vaste bijdrage voor de Zending geven, evenals dit meestal geschiedt voor de instandhouding

van den eigen Kerkedienst. Het is plicht, dat elk lid naar vermogen bijdraagt voor de kosten van het Kerkelijk leven. Maar eigenlijk staat het met den dienst der Zending evenzoo. De Zendingscommissie behoort alle leden der Gemeente op te wekken om een geregelde bijdrage voor de Zending te geven, die naar verkiezing wekelijks, maandelijks, halfjaarlijks of jaarlijks wordt geïnd.

Natuurlijk is er ook niets op tegen, dat de leden der Gemeente bij de ontvangst van een Zendingsblad daarvoor iets geven. Wel is het verkeerd, dat bij de bezorging van een Zendingsblad de leden, die daarvoor niets kunnen betalen, worden overgeslagen, zoodat deze dan ook geen blad ontvangen. Maar als de leden der Gemeente bij de bezorging van het blad bereid zijn daarvoor iets te geven, dan kan daaruit nog een aardige bate voor de plaatselijke Zendingskas worden verkregen. Bij meer dan 3 exempl. kost het Zendingsblad slechts zes cent per No. En al wordt er dan bij de bezorging slechts 10 cent voor gegeven, dan schiet er in 't jaar nog 48 cent over voor de plaatselijke Zendingskas. Er zijn Kerken waar op deze manier het grootste deel van wat voor de Zending moet worden afgedragen, bijeengebracht wordt, want er zijn er die wel meer willen geven dan 10 cent.

Voorts spreekt het vanzelf, dat bij de regeling der collecten, die bij den openbaren dienst worden gehouden, de Zending niet mag worden vergeten. Behalve de bekende Pinkstercollecte voor de Zending, die wel in alle Kerken zal worden gehouden, behoort er in elke Kerk zoo vaak voor de Zending te worden gecollecteerd als noodig is om het bedrag bijeen te brengen dat voor de Zending moet worden gestort.

En eindelijk mag ook het Zendingsbusje niet worden vergeten. In onderscheidene Kerken plaats de Zendingscommissie in alle gezinnen, die dit willen toestaan, een Zendingsbusje, dat op geregelde tijden geleidigd wordt. Soms brengen die Zendingsbusjes beduidende bedragen bijeen. Aan het Zendingsbureau in den Haag kan men zeer geschikte busjes verkrijgen. Vroeger liet men ook wel vaak kinderen met busjes rondgaan, maar naar het schijnt wordt deze manier van inzameling steeds minder gevolgd. Om onderscheidene redenen is dat rondgaan van kinderen met busjes voor de Zending ook minder gewenscht.

Wanneer de plaatselijke arbeid voor de Zending maar goed georganiseerd is, komt bijna overal het noodige bedrag gemakkelijk bijeen. Als men tobben moet om de gelden, die voor de Zending noodig zijn, bij elkander te krijgen, schort het haast altoos aan een goede organisatie van het werk. Zoo veel vraagt de Zending niet, dat het zoo moeilijk zou zijn het noodige bedrag te vinden. Als de belangstelling er maar is en het gebed voor de Zending in de Gemeente leeft, kan vrijwel in alle Kerken heel gemakkelijk bij een goede organisatie het noodige bedrag gevonden worden.

We weten natuurlijk heel wel, dat de nood der malaise ook zwaar drukt op ons Kerkelijk leven. Metterdaad zijn er ook wel enkele Kerken, waarvan de leden zoo zeer verarmd zijn, dat in de behoeften van het Kerkelijk leven niet meer kan worden voorzien, en het niet meer mogelijk is het gewone bedrag voor de Zending bijeen te brengen. Maar dit is toch met nog betrekkelijk slechts weinige Kerken het geval. In verreweg de meeste Kerken kan het noodige bedrag voor de Zending nog zeer wel bijeengebracht worden,

als plaatselijk de organisatie maar in orde is. Maar in tal van Kerken hapert het aan den dienst der intendance. Het werk is niet behoorlijk georganiseerd, en dan heeft men moeite om het aandeel, dat de Zending vraagt, bij elkander te krijgen. En zoo licht komt dan de gedachte op, dat men zoo zwaar belast is en voor de Zending al zoo veel doet; een gedachte, die door en door valsch is. Want metterdaad doet Nederland en doen ook onze Kerken maar heel weinig voor de Zending.

In vergelijking met andere landen, maakt het Christelijk Nederland, wat de Zending betreft, een pover figuur. Tal van Kerken in het buitenland overtreffen ook onze Kerken zeer verre in offervaardigheid voor de Zending.

Onze Kerken tellen volgens de opgave van het Jaarboek 604139 zielen. En de totale opbrengst voor de Zending zal zoo ongeveer bedragen f450000 per jaar. Dat is dus rijk en arm door elkander omstreeks 75 cent per ziel gedurende een geheel jaar. Laat men met die 1½ cent in de week eens vergelijken hetgeen uitgegeven wordt voor louter weelde en genot. Dan voelen we, dat we heusch nog niet kunnen spreken van offereeren voor de Zending. Aan dat veelzeggende mooie woord offereeren zijn onze Kerken nog lange niet toe. We vreezen, dat wij ons zelf al te zeer wijs maken, dat we wat de Zending betreft, zijn genaderd tot aan de grens van ons kunnen. En dat kan funest werken.

We meenen wel eenigszins onze Kerken te kennen.

Wanneer de Kerkeraden maar zorgen, dat de leden der Gemeente het werk der Zending leeren kennen, dan zal de Zending ook leven in de belangstelling en de liefde der Gemeente. En als dan de plaatselijke intendantendienst der Zending maar behoorlijk is georganiseerd, dan komen de noodige gelden schier overal gemakkelijk bijeen. Een goed georganiseerde intendantendienst is voor de Zending van het grootste belang. Is de intendance in orde, dan komt alles terecht.

De Generale Kas der Zending.

Het schijnt niet overbodig nog eens weêr te herinneren aan de verplichting der Kerken tegenover de Generale Kas onzer Zending.

Sinds onderscheidene jaren heeft elke Generale Synode met nadruk de Kerken opgewekt om van alle inkomsten voor de Zending, zonder eenige uitzondering, 10 % te storten in de Generale Kas. Ook de i.g. Generale Synode heeft dit gedaan. Blijkens Art. 221 3o. harer Acta besloot zij:

Met bijzonderen nadruk al de Kerken op te wekken zich getrouw te houden aan de bepaling, dat van alle inkomsten, ook van inzamelingen voor een bijzonder Zendingsbelang en van ontvangsten met nader bepaalde bestemming, 10 % moet worden gestort in de Generale Kas.

De duidelijke bedoeling der Generale Synode is, dat van alle inkomsten voor de Zending zonder eenige uitzondering 10 % behoort te worden afgedragen. Dus niet alleen van de geregelde bijdragen, die de medewerkende Kerken afdragen aan de zendende Kerken, maar ook van alle bijzondere ontvangsten zooals van: *legaten, ontvangsten voor den medischen dienst, of den schooldienst, giften met bepaalde bestemming, renten van opgelegde gelden enz. enz.* Van alles wat, op welke manier ook, aan de Zending onzer Kerken ten

goede komt, moet, volgens hetgeen al de Kerken, in Generale Synode bijeen, eenparig hebben besloten, 10 % worden gestort in de Generale Kas.

Het is wel eens noodig hieraan te herinneren. Tot ons leedwezen blijkt ons zoo nu en dan, dat er nog wel eens Kerken zijn, die hieraan niet getrouw de hand houden. Natuurlijk is dit tot schade van de Generale Kas.

Gewoonlijk worden de ontvangsten voor de Zending door de plaatselijke Kerken afgedragen aan de Zendende Kerk, waarmede men in de Zending samenwerkt. En de zendende Kerken dragen daarvan dan 10 % af aan de Generale Kas. Maar het gebeurt nog wel eens, dat vergeten wordt ook van andere inkomsten, zooals b.v. van de bijdragen der vereenigingen, die werken voor den Medischen dienst, 10 % in de Generale Kas te storten.

In Utrecht en Gelderland bestaat de gewoonte, dat de quaestor van elke Classe 10 % van de inkomsten dier Classe afdraagt aan de Generale Kas en de Zendende Kerk 10 % stort van wat zij zelf bijeen brengt. Het doet echter niet ter zake op wat wijze de Kerken de 10 % der ontvangsten aan de Generale Kas afdragen, zoo men zich maar houdt aan de bepaling der Generale Synode en de storting der 10 % van *alle ontvangsten zonder eenig onderscheid* maar metterdaad plaats heeft.

Het is vooral tegenwoordig dringend nodig, dat hieraan de hand gehouden worde.

De Generale Kas heeft groote uitgaven te doen. Al de kosten der Opleidingsscholen te Djokja en te Karoeni komen voor haar rekening, wat elk jaar omstreeks f30.000 vraagt. Onderscheidene pensioenen moeten door haar betaald worden. Volgens besluit der Synode moet voorts de Generale Kas zorgen voor de betaling der kosten van het consulaat en de subsidies uitkeeren, die zijn toegestaan voor den Medischen dienst te Magelang en voor den zendingsarbeid te Makassar en op Sumatra. Voorts komt ten haren laste 90 % van al de kosten der Zending in Wonosobo. En eindelijk moeten nog onderscheidene kleinere bedragen door haar betaald worden, zooals voor het Zendingsbureau enz. De Generale Kas is dus metterdaad zwaar belast.

Op de uitgaven is reeds sterk bezuinigd. O.a. is op de traktementen en pensioenen, zoover dit eenigszins kon, reeds 10 % gekort. Ondanks die bezuinigingen zijn de inkomsten niet voldoende om de uitgaven te dekken.

De Generale Kas moet haar inkomsten in hoofdzaak ontvangen uit de 10 %, die de Kerken afdragen. Daarnaast heeft zij als eenige bron van beteekenis alleen de saldo's van het Zendingsblad en den Zendingskalender. Het is maar zelden, dat zij eens beduidende giften en legaten ontvangt.

Reeds was de Generale Kas, om aan hare verplichting te voldoen, de laatste maanden genoodzaakt eenige duizenden guldens te leenen, waartoe de Generale Synode, wanneer dit noodig bleek, vrijheid gaf.

Wanneer alle Kerken zich stipt houden aan hare verplichting om 10 % af te dragen en dit ook op tijd doen, dan hebben we nog eenige hoop, dat het de eerste maanden nog niet noodig zal zijn een extra-collecte van de Kerken te vragen. Maar als dat niet gebeurt, dan vreezen we, dat de deputaten der Generale Synode verplicht zullen zijn gebruik te maken van de machtiging, die de Generale Synode hun gaf, om van alle Kerken een extra-collecte te vragen. Het spreekt echter van zelf dat

zij dit in dezen moeilijken tijd liever niet willen doen. Het is zeer te wenschen, dat de Kerken de Generale Kas niet vergeten.

Santpoort, 27 Febr. '34.

W. B

Keucheniuschool.

Meermalen reeds hebben we gemeld, dat het voortbestaan onzer mooie Keucheniuschool steeds meer in gevaar komt. De Keucheniuschool is één van onze oudste Zendingsinrichtingen op Midden-Java. Zij is in opdracht van de Ned. Gereformeerde Kerk in 1891 opgericht door wijlen Br. J. P. Zuidema. Eerst was zij gevestigd te Poerworedjo. Bij de overname van het Zendingswerk der Ned. Geref. ZendingsVereeniging is ook de Keucheniuschool overgegaan aan de Zending der Gereformeerde Kerken.

In 1905 is de school verplaatst naar Djokja en tevens gereorganiseerd door er een afdeling van Theologische opleiding aan te verbinden. De eerste afdeling vormde onderwijzers voor onze Zendingsscholen en in de tweede afdeling werden jonge mannen, meestal gekozen uit de onderwijzers, nader opgeleid tot helpers bij den dienst des Woords. Later in 1911 zijn de twee afdelingen geheel gescheiden er zelfstandig geworden. Uit de eerste afdeling, die den naam Keucheniuschool bleef behouden, heeft zich de Christelijke normaalschool ontwikkeld zooals die thans bestaat, en die is gelijkgesteld met een Gouvernements-normaalschool.

De gebouwen, waarin de Keucheniuschool in 1905 werd gehuisvest, waren later geheel onvoldoende. Deze gebouwen zijn toen gebruikt voor de Opleidingsschool. Na eerst voor eenigen tijd te zijn ondergebracht in gebouwen, die door de Regeering voor haar ten gebuik waren afgestaan, zijn in 1929 voor de Keucheniuschool nieuwe gebouwen opgericht, die geheel voldeden aan alle redelijke eischen. Natuurlijk is dat geschied met subsidie van het Gouvernement. Den 7den Augustus 1929 zijn die nieuwe gebouwen op plechtige wijze geopend. Het is dus nog maar kort geleden, dat de Keucheniuschool in die nieuwe uitstekende gebouwen haar intrek nam.

Er was toen nog geen wolkje aan de lucht, wat betreft het voortbestaan dezer school. Zij was één der meest noodige Zendingsinrichtingen op heel ons Zendingssterrein.

Het spreekt van zelf, dat de Zending Inlandsche scholen noodig had voor haar werk. En de onderwijzers van die scholen werden opgeleid door de Keucheniuschool.

Nu zijn er twee soorten Inlandsche scholen: de volksschool, een zeer eenvoudige school, die slechts drie leerjaren heeft; en de z.g. Standaardschool, die vijf leerjaren telt en een aanmerkelijk breeder leerplan afwerkt. Het personeel voor de volksschool ontvangt slechts een zeer eenvoudige opleiding. Wie een standaardschool doorliep en daarna een paar jaar een normaalcursus volgt, kan volksschoolonderwijzer worden.

Al het personeel der Standaardschool moest echter tot voor korten tijd met goed gevolg een normaalschool hebben doorlopen. De normaalschool geeft een opleiding, die vier leerjaren omvat en waarvan het einddiploma de bevoegdheid verleent om onderwijzer aan een Standaardschool te worden. Deze opleiding, die natuurlijk veel hooger staat, dan de zeer primitieve

opleiding van een z.g. normaalcursus, werd ook door de Keucheniusschool gegeven.

Genoodzaakt door den hachelijken toestand der finantiën, heeft de Indische Regeering den laatsten tijd tal van maatregelen genomen om op de uitgaven voor het onderwijs te bezuinigen, door het onderwijs te versoberen.

De stichting van nieuwe Inlandsche scholen onder genot van subsidie wordt vrijwel nooit meer toegestaan. Sommige bestaande scholen worden opgeheven of van een Standaardschool verlaagd tot een Volksschool. Voorts is bepaald, dat in de laagste drie klassen der Standaardschool het onderwijs in het vervolg door Volksonderwijzers zal worden gegeven, die veel lager salaris genieten, dan onderwijzers die aan een normaalschool zijn opgeleid. In de toekomst zullen dan alleen voor de hoogste twee klassen van de Standaardscholen z.g. normalisten, die een Normaalschool hebben doorlopen, noodig zijn. Het gevolg van al die bezuinigingsmaatregelen is, dat er, wanneer al de tegenwoordige leerlingen der Normaalscholen eindexamen hebben gedaan, er een overvloed van normalisten zal zijn, zoodat in de sterk ingekrompen behoefte aan onderwijzers, die aan een Normaalschool zijn opgeleid gedurende heel wat jaren zal kunnen worden voorzien, zonder dat er opleiding geschiedt. Mitsdien kunnen voor geruimen tijd alle Normaalscholen worden gesloten. En dat zal nu ook gebeuren.

Reeds zijn onderscheidene bijzondere normaalscholen opgeheven. Tot nu toe mochten echter de Keucheniusschool en de Christ. Normaalschool op Oost-Java te Modjowarno nog blijven doorwerken met behoud van subsidie. Van al de vroegere Christ. Normaalscholen waren deze twee nog alleen over. Thans is het echter zoo goed als zeker, dat ook deze twee normaalscholen weldra zullen moeten worden gesloten.

De directeur Br. J. A. Wiggers schrijft in een brief, die bij de deputaten der Generale Synode inkwam het volgende:

„Wij hebben ook als Raad van Toezicht, het dreigend schrikbeeld van sluiting der Keucheniusschool nog altijd uit onze gedachten willen bannen: we hebben getracht ons te sussen met de hoop, dat het per slot van rekening nog wel niet zoo'n vaart zou nemen. Maar thans is het zoover, dat niemand der leden van den Raad van Toezicht of van de Algemeene Vergadering nog den moed zou hebben tot het ondernemen van een serieuze poging bij het Departement van onderwijs en eeredienst om met 1 Augustus a.s. eene nieuwe klas te mogen aannemen met steun van het Gouvernement. Zulk een poging zou in het licht der werkelijkheid van de Gouvernements-finantiën ook inderdaad geen waardeering verdienen; erger nog: brutaal genoemd kunnen worden.

Tot dat inzicht zijn we niet plotseling, maar bij stukjes en beetjes, langzaam aan, gekomen. En dat is nog maar gelukkig ook. Als een plotselinge slag ware het nauwelijks te dragen geweest.

Thans kunnen en mogen we dan ook niet anders verwachten, dan dat het laatste schooljaar aan de Keucheniusschool in zicht is. In Mei '34 op den gewonen tijd doen de leerlingen van de tegenwoordige vierde klasse eindexamen. Door de Gouvernementeel veranderingen in het cursusjaar blijven de leerlingen van de derde klasse dan nog een maand op school om na de groote vacantie met 1 Augustus a.s. als vierde klasse

verder te gaan. Per ultimo Juli 1935 kan dan alles afgelopen zijn. Op dien datum worden ook de 10 normaalscholen van het Gouvernement gesloten.”

Tot zoover de aanhaling uit den brief van Br. Wiggers.

Het is wel droef, dat de crisisnood thans dringt tot afbraak van wat weleer met zooveel zorg is gebouwd.

De Keucheniusschool is jaren lang tot rijken zegen voor de Zending geweest. Zij heeft eenige honderden onderwijzers afgeleverd voor onze Zendingsscholen. En een groot getal van hare vroegere leerlingen is later opgeleid tot Goeroe Indjil. Voor haar bloei hebben we den Heere gedankt. Thans nadert zij haar einde. We zien het met weemoed. Maar ook deze dingen regeert de Heere. En Hij vergist zich niet.

Laten we ten slotte ook nog eene verblijdende mededeeling mogen doen. In November l.l. zijn weer 10 leerlingen der Keucheniusschool na openbare belijdenis van hun geloof tot het Heilig Avondmaal toegelaten. Zeven van deze tien ontvingen daarbij den H. Doop; drie waren Christen jongens.

W. B.

Opleidingsschool Djokja.

Aan een schrijven van de docenten der Opleidingsschool te Djokja is het volgende ontleend:

„De heer Wolterbeek is 16 December in Djokja aangekomen, waar ten huize van Dr. F. L. Bakker gelegenheid was voor den Hollandschen Zendingskring om hem te begroeten, terwijl hij Maandag 18 December in de school te midden van de leerlingen en enkele genoodigden uit de Javaansche wereld is welkom geheeten.

Sinds wij 9 Januari opnieuw begonnen zijn, geeft de heer Wolterbeek acht lessen in den Hollandschen cursus, namelijk twee uur Hollandsch, wat bedoelt inleiding in Hollandsche theologische lectuur, een uur Bijbel- en één uur Algemeene Geschiedenis, één uur Zendingsgeschiedenis, één uur Archeologie en één uur Catechismus.

Met het oog op het naderend examen in den Javaanschen cursus was het moeilijk Javaansche lessen aan den Heer Wolterbeek over te dragen. De overige lessen blijven dus gelijk die geregeld waren met ingang van 1 Juli 1933. Overigens geeft de heer Wolterbeek buiten de school enkele Catechisaties en neemt met enthousiasme aan allerlei werk deel.

Eén der leerlingen Soedarman, die sinds de September-vacantie ziek was, is na de Kerstvacantie weer hersteld teruggekeerd, zoodat thans het aantal leerlingen weer compleet is, namelijk achttien in de Javaansche en acht in de Hollandsche afdeling.”

W. B.

De Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo.

In het vorige No. van het Zendingsblad deelden we mede, dat de Regeering den eisch heeft gesteld de beide Kweekscholen te Solo en te Probolinggo tegen 1 Augustus a.s. samen te voegen en te vereenigen tot één Kweekschool. Zij heeft dien eisch gesteld als één der maatregelen van de geweldige bezuiniging, waartoe de berooide staat der finantiën haar noodzaakt.

Het spreekt van zelf, dat die eisch der Regeering de leidende commissies heeft gedrongen om met elkander overleg te plegen.

Er is een samenspreking geweest van een Commissie die de Kweekschool te Solo vertegenwoordigde met een Commissie, die voor de Kweekschool te Probolinggo optrad. Ook is de Algemeene Vergadering van onze Zendingsarbeiders op Midden-Java in een buitengewone samenkomst bijeengeweeft om te overwegen wat te doen stond.

Nadat het resultaat der samenspreking van de Commissies der beide scholen alsmede het advies der Algemeene Vergadering was ingekomen, is er overleg gepleegd tusschen de directoren der samenwerkende Zendingscorporaties te Oegstgeest en de deputaten der Generale Synode voor de Zending.

Hoezeer allen betreuren, dat de beide Kweekscholen niet ieder op zich zelf mogen blijven bestaan, maar tot één school moeten worden verenigd, kunnen we toch tot onze blijdschap mededeelen, dat er voorloopig volkomen overeenstemming is bereikt.

Het ligt natuurlijk voor de hand, dat alles nog niet is geregeld, maar wat de hoofdzaken betreft is men eenparig tot overeenstemming gekomen. We kunnen daarvan reeds nu het volgende mededeelen.

Goedgevonden is, dat beide kweekscholen zullen worden overgedragen aan eene organisatie, waarvan het Bestuur voor de helft zal bestaan uit personen behorende tot de Gereformeerde Kerken, en voor de helft uit personen, die daartoe niet behooren. Over den vorm dezer organisatie moet nog nader overleg gepleegd worden. Misschien verdient het wel aanbeveling hiervoor een stichting in het leven te roepen. Later hopen we wel mede te deelen welken vorm gekozen is.

Als plaats van vestiging is Solo aangewezen. Van beide zijden werd Solo daarvoor het meest geschikt geacht. Solo ligt in het midden van Java. En de gebouwen zijn daar uitnemend in orde.

Een zeer belangrijk punt bij de gevoerde bespreking was natuurlijk de vraag, op welken grondslag de organisatie zal moeten staan, die de beide kweekscholen zal overnemen. Uit den aard der zaak zou onzerzijds het liefst zijn gewild, dat voor die organisatie de drie formulieren van eenigheid als grondslag zouden zijn gekozen. Maar het ligt voor de hand, dat van de andere zijde daartegen ernstig bezwaar bestond. Eenparig kon men er zich echter in vinden, wanneer die organisatie kwam te staan op denzelfden grondslag, die de Ned. Zendingsraad heeft.

Deze grondslag luidt aldus: *De Ned. Zendingsraad staat op den grondslag der Heilige Schrift, die hij erkent als het Woord van God en mitsdien als regel van geloof en leven, terwijl hij instemt met de Apostolische geloofsbelijdenis.* Met het oog op dien grondslag heeft de Generale Synode te Arnhem in 1930 uitgesproken dat onze Kerken „*zich zouden kunnen aansluiten bij den Nederlandschen Zendingsraad indien deze een geheel eigen zelfstandig instituut vormde*”. Wat den grondslag betreft, had de Generale Synode geen bezwaar.

Het komt ons derhalve voor, dat er geen overwegende bezwaren zijn om de kweekschool te Solo over te geven aan eene organisatie, die op dezen grondslag komt te staan. In de gegeven omstandigheden, waar het besluit der Regeering noodzaakt tot samenvoeging van beide scholen, kunnen we er ons mede vereenigen, dat deze grondslag voor de vereenigde Kweekschool zal gelden, ook al zouden we een belijnder grondslag wel hebben gewenscht.

Voorts is voorloopig overeengekomen, dat de Gereformeerde Zending eigenaresse blijft van de gebouwen der Kweekschool te Solo, maar deze ten gebruike overgeeft aan de nieuwe organisatie, die de vereende Kweekschool zal exploiteeren.

Door die organisatie zullen dan, naar een wel omschreven plan, de gelden die door onze Zending in den loop der jaren voor den bouw der Kweekschool zijn gestort, voor zoo ver deze nog niet zijn afgeschreven, worden gerestitueerd met bijberekening van rente en zulks zoolang en voorzover het bedrag der rente en afschrijving van het niet door subsidie gedekte deel der bouwkosten op de jaarlijksche aan de Regeering in te dienen afrekening mag worden gebracht.

Over deze belangrijke punten is zonder eenige moeite overeenstemming verkregen. Wel moet er nu nog één en ander nader geregeld worden. Maar het is niet te verwachten, dat zich daarbij nog veel bezwaren zullen voordoen.

Enkele leerkrachten van beide Kweekscholen zullen wellicht wel worden gepensioneerd of op wachtgeld worden gesteld. Maar verreweg het grootste deel der leeraren van beide scholen kan in actieven dienst blijven.

Het personeel der Kweekschool te Probolinggo zal voor 1 Augustus a.s. met de leerlingen moeten verhuizen naar Solo. Zij komen daar in een voor hen nieuwen Zendingskring, waar de levensvormen wel wat verschillen met die van den Zendingskring op Oost-Java. Maar reeds nu is door hen uitgesproken, dat zij wenschen samen te leven met den Zendingskring te Solo in aansluiting aan de aldaar bestaande gebruiken en levensvormen.

De Christ. Holl. Kweekschool te Solo was tot heden één van de grootste en mooiste Zendingsinrichtingen van heel Java. Ook deze inrichting zal onze Zending nu moeten loslaten. Dat valt niet gemakkelijk. Principieel is er echter geen bezwaar, dat onze Kerken deze Kweekschool aan een andere organisatie overgeven. Vroeger is dit meermalen ter sprake geweest. De verzorging eener Kweekschool is geen rechtstreekse roeping der Zending. De Generale Synode van 1927 heeft dit in Artikel 183 harer Acta duidelijk uitgesproken. Maar het stemt wel tot weemoed, dat deze prachtige stichting haar zelfstandig bestaan over enkele maanden zal moeten verliezen ten gevolge van den zwaren druk der malaise.

Of zij in vereeniging met de andere Kweekschool haar bestaan ongehinderd zal kunnen voortzetten, zullen we moeten afwachten. Het is niet ondenkbaar, dat de finantieele nood in Indië zal dringen tot nog dieper ingrijpende maatregelen van bezuiniging, dan nu reeds zijn genomen. Voorloopig zal echter de vereende Kweekschool hare leerlingen mogen blijven opleiden voor onderwijzer aan de Christ. Holl. Inl. Scholen in Ned. Indië. Moge de Heere ook na de samenvoeging haar blijven zegenen.

W. B.

De heer en Mevr. Bosman met hun gezin.

(bij de foto).

De heer D. J. Bosman, de eerste leeraar van de Kweekschool te Solo, moet vroeger naar Java terug dan eerst gedacht werd.

Telegrafisch werd uit Indië gemeld, dat hij tegen het eind van April a.s. te Solo terug verwacht wordt, om

1 Mei zijn arbeid aan de Kweekschool te hervatten. Er is nu plaats voor hem en zijn gezin besproken op de „Dempo”, die 6 April a.s. van Marseille vertrekt.

Het is voor de derde keer, dat de heer Bosman naar Indië gaat.

De eerste maal ging hij uit 8 Maart 1919, om als

haar goed gedaan. De kinderen, die ook allen goed gezond zijn, gaan allen mee terug naar Solo.

Geve de Heere dit gezin een voorspoedige reis en moge de derde arbeidsperiode voor den heer Bosman de meest gezegende worden.

W. B.

De heer en Mevr. Bosman met hun gezin.

onderwijzer aan de „Idenburgschool” te Solo werkzaam te zijn. Zijn arbeid aan die school heeft maar kort geduurd. De heer Bosman, die, behalve de hoofddake, ook acte Wiskunde L.O. en Boekhouden M.O. bezit, werd weldra benoemd tot leeraar aan de toen pas geopende Christ. Holl. Inl. Kweekschool. Reeds in Febr. 1920 ging hij over naar de Kweekschool en staat sinds in rechtstreekschen dienst onzer Zending. Hij was de eerste leeraar, die na den directeur den heer H. Meijerink is benoemd om aan de Kweekschool te arbeiden.

Met groote toewijding heeft de heer Bosman de Zending gediend in den arbeid der opleiding van onderwijzers voor de Christ. Holl. Inl. scholen. Tot tweemaal toe heeft hij tijdens verlof van den directeur de directie waargenomen. Thans zal hij D.V. over een paar weken terugkeeren om zijn derde arbeidsperiode in Indië aan te vangen. Met blijdschap en groote opgewektheid gaat hij terug om het mooie werk te hervatten, waartoe de Heere hem riep.

De heer Bosman, die 23 Febr. 1894 is geboren, is gehuwd met Mej. J. v. d. Linden. De Heere heeft hun echt gekroond met het bezit van een vijftal kinderen. De oudste heet Hermina en is 14 jaar. Dan volgt Johanna, die 13 Febr. 1922 geboren werd. De middelste in de rij is Cornelia. Zij telt thans 10 jaar. Na Cornelia kwam Anna het gezin verrijken. Zij is nog slechts zes jaar. En de vier meisjes hebben met elkander één broertje, waarvan ze zeer veel houden. Hij heet Jan Dirk en is 3½ jaar oud.

De heer Bosman is kerngezond. Ook de gezondheid van Mevrouw is thans bevredigend. Het verlof heeft

Zending Groningen, Drenthe en Overijsel.

Brief uit Soemba.

Na ons verlof in Holland en ons tweejarig verblijf in Wonosobo, zijn we vorig jaar Mei naar Soemba teruggegaan.

De avond voordat we 's morgens in Waikelo aankwamen, stond Hans (hij was vier jaar toen we van Soemba naar Holland gingen) aan de reeling van de K. P. M. boot te turen naar een kust in de verte — „Want ik verlang zoo dat dat Soemba is, moeder.”

Nog diezelfde nacht lagen we stil, we waren voor Waikelo, waar de kapitein bleef liggen om 's morgens zoo vroeg mogelijk alles gelost en geladen te hebben.

't Is een slechte ligplaats, waarom de kapitein en de stuurman, als je in Soerabaja aan boord stapt, meestal met iets verwijtends en medelijden in hun stem zeggen: „U gaat er in Waikelo af, geloof ik?”

Ja, we gingen er in Waikelo af, en dat beteekende voor ons, weer terug zijn op Soemba.

Dien avond was er telkens weer de gedachte: „toch weer terug naar ons werk van vroeger, weer terug, om opnieuw te beginnen, geen voortzetting, maar een nieuw begin.” 't Was zoo absoluut afgesloten geweest, de mogelijkheid weer op Soemba te zullen werken, toen we besloten naar Wonosobo te gaan, dat 't ons tot de morgen van aankomst geen werkelijkheid leek te zijn.

Maar wat ons onwerkelijk en wonderlijk leek, is al

weer gewoon, nu we zes maanden terug zijn; de jaren die er tusschen liggen, zijn als weggefallen. — We waren in Holland, we waren in Wonosobo, maar we zijn op Soemba, niets nieuws is er, zelfs ons begin was niet nieuw. We begonnen weer met al die tekortkomingen, die in ons zelf liggen, waarmee wij elk werk doen, waarmee God zijn werk wil laten doen, tot grootmaking van zijn rijk.

Helaas, dat bijzonders in ons werk van elke dag te zien, is moeilijk, en ontbreekt ons telkens weer, teleurstellingen en verdrietelijkheden brengen ons vaak niet verder dan het denken over een zuinig beheer, voldoende voorraad medicijnen, flink goed personeel, nette gebouwen, hygiënische voorzorgen, hulp bij zieken en zorg bij ernstige gevallen.

Wat beteekent dan ons werk in de Zending? Het verlichten van pijn en ziekte, verzorging en hygiëne brengen heeft beteekenis, maar kan evengoed gedaan worden door gouvernements-artsen, militaire artsen of particulieren.

Waarom zouden we het dan zendingswerk noemen en er over schrijven? Wat zou het werk van ons ziekenhuis dan voor beteekenis hebben buiten de grenzen van West-Soemba tot binnen onze kerken in Holland?

Maar 't zijn niet die zieken, 't is hun heele bestaan, hun heele ellende, die ons roept.

Hoe zullen zij zich losmaken van eigen voorstellingen over ziekte en genezing of dood?

De eenvoudige weg naar medische hulp in een ziekenhuis, dat hen graag ontvangt, kennen ze niet, is in elk geval voor hen geen eenvoudige weg, 't is de moeilijkste weg, die ze kunnen gaan.

Altijd zoeken ze eerst langs hun wegen, offers aan de Marapoe en eigen primitieve middelen.

De kampongs op hun hoogten, die als 't ware om ons ziekenhuis heen staan en er op neerzien, laten kinderen, jonge en oude mensen sterven. In het donkere huis, waar rook en walmen hangen, liggen ze op hun matje, tot de ziel uit 't lichaam is en daar iemand dood ligt. Dan opeens schreien en klagen ze, als één groot verdriet, dat opeens klinken al die stemmen, de gong slaat dagen en nog nachten nadat het lichaam met moeite onder de zware grafsteen geduwd is en wij vanuit ons huis, vanuit ons ziekenhuis met medicijnen en hulp, hooren 't eentonig slaan, onderbroken door een enkele zware doffe slag.

Wat konden we doen voor die zieke? Niets. Ze kwamen geen hulp vragen. We wisten niet, dat ze die noodig hadden — ze hebben op ons neergezien, misschien wel minachtend. — Wij met al onze gebouwen en mensen en drukte, misschien was er niet eens de gedachte aan ons ziekenhuis.

Misschien wel, misschien wel niet, misschien nu nog niet en later wel, zooals die anderen, die teneinde raad dan maar komen en wie weet over hoeveel zich heen gezet hebben, om dat te kunnen doen. Ze hopen op een obaat, die ze mee naar huis kunnen nemen of een injectie, waar ze ook al over hoorden, of die ze van de tournees kenden.

Maar obaat of een injectie kan ze niet voldoende helpen, ze moeten opgenomen worden. Wat een verschil: naar een zaal, inplaats van terug naar hun hoge kamponghuis; op een bed, inplaats van inelkaar gehurkt op een hoek van het huis als ze warm zijn en koorts hebben, of binnen bij 't rookerige vuur. Ze krijgen een schoone lichte sarong, inplaats van hun eigen

zwarte rok, waar de kamponggeuren nog in hangen.

't Is alles vreemd, 't ééne nieuwe volgt 't andere. Een moeder met haar kindje, dat ze aldaar zou willen dragen, tegen zich aan houden, in de veiligheid van haar kain geborgen, moet het stil wegleggen in een bedje, er niet gehurkt naast zitten, maar 't kindje rust geven en frischheid, want 't is zoo erg ziek.

Wat beteekent dit alles voor ze? De weldadige sfeer van het huis, waar ze vol liefde en zorg worden opgenomen en bovendien nog mogen hooren van Jezus, die zieken genas en hun zonden wil vergeven?

O nee, die stakkers, wat zijn ze begonnen uit hun eigen omgeving naar al dit onbekende te gaan.

Het kindje wordt niet beter, de familie blijft weg, 't kindje wordt erger, 't sterft, en de moeder blijft alleen, er is niemand die met haar schreit, zij alleen in dat vreemde huis, waar ze naar toeging, om haar kind beter te laten maken.

't Is nacht en ze woont zoo ver, wie troost haar in haar eigen taal, naar haar eigen behoefte, — waarom heeft ze het toch gedaan, waarom bleef ze niet thuis, ze hadden misschien meer moeten offeren, meer eigen obaat gebruiken. — O, was ze maar thuis!

Maar ze zegt niets; ze schreit zachtjes en doet wat haar gezegd wordt. Wij vragen aan een verpleger of verpleegstertje haar te troosten en gaan dan weg en weten niet wat ze denkt, misschien verwijtend, misschien teleurgesteld, misschien berustend, misschien ook niets.

En dan die anderen, die daar liggen; want elke zaal ligt vol en tusschen de bedden liggen ze nog, op de polikliniek komen ze en vanuit hun kampong vragen ze obaat — zijn die dankbaar, luisteren die naar wat verteld wordt, weten die waarom dit werk gedaan wordt?

O nee, ze zijn blij als ze beter worden, verwonderd misschien, als 't iets is waar ze in de kampong geen hoop meer voor hadden.

En ze denken hier gaan we weer naar toe, als 't in de kampong hopeloos lijkt, die en die moet ook maar eens gaan; als hij dan net zulke injecties krijgt als ik, dan wordt hij ook beter.

Dezen hoorden, soms weken, maanden soms, de boodschap die hun gebracht werd, van God, die ieder kent en liefheeft, die ieder wil helpen, als ze tot Hem komen, die ze aanneemt als kinderen en nooit weer vergeet, de grooten niet, maar ook niet de kleinen, de rijke niet, maar ook niet de arme, mannen en vrouwen, knechten of vorsten, allen zijn voor Hem gelijk.

Nemen ze dit mee als iets groots, als iets nieuws, vertellen ze ook deze boodschap weer, als ze genezen terugkomen?

Wij weten het niet, want ze zeggen er niets over, ze praten zoo weinig, lijken vaak gesloten voor alles.

Ze komen, ze zijn ziek, ze worden beter en ze gaan weer weg; ze lachen eens, praten wat, geven een toestemmend knikje op een vraag, die ze vaak niet eens begripen.

Wat ze er dan van meenamen, welke indruk alles maakte, we weten het niet.

Ze komen en gaan, genezen, gestorven of maar weggehaald omdat het te lang duurde, omdat ze thuis willen sterven.

Ze krijgen medicijnen en verzorging, en hooren het Evangelie. — Maar wat blijft er over?

De uitwerking van de medicijnen kunnen we vaak trotsch op zijn. De verzorging doet vaak wonderen.

Maar 't evangeliewoord, de boodschap des heils, die hen redden moet voor eeuwig?

Vaak zien we niet anders dan de buitenkant van een gesloten deur. Soms lijkt het of er niets anders is geworden, of we altijd maar door zullen moeten gaan, gelooven en werken, doorgaan, omdat het niet ons werk is.

Maar gelukkig zijn er de onbegrijpelijke gevallen, God heeft een deur ontsloten; niet 't wonder van de genezing, maar het wonder der genade is openbaar geworden. En als zoo'n patient uit het ziekenhuis in de kampong terugkomt, zal dat veel meer besproken worden, dan de hopelooze gevallen, die genazen.

Maar 't wonder van de genezing en 't wonder van de bekeering zijn van Hem in Wiens dienst wij staan, Wiens werk wij mogen en kunnen doen, niettegenstaande ons zelf, — en daarom roemen wij in Zijn genade.
G. BERG—MIEDEMA.

Zending Friesland.

Statistiek van het Zendingsterrein Wonosobo,
op 31 Dec. 1933.

PLAATSEN, NAMEN EN AANTAL DER

GEMEENTEN	HELPERS OF VOOR- GANGERS	Gedoopten	Bel. leden	Scholen	Onder- wijzers	Leerlingen
Wonosobo	Sogondo	120	74	—	—	—
Bendoengan	Siméon	68	38	1	3	165
Kalimadé (met Ketjis)	T. Mentaredja	119	66	—	—	—
Taloenamba	J. Kasanwidjaja	82	47	—	—	—
Tripis (met Kaseneng)	E. Resaleksana	70	43	—	—	—
Proemasan (met Gandoekan)	M. Singadidjaja	32	22	—	—	—
Sapoeran	Kasiman	13	7	—	—	—
Totaal 7	2 (+ 5)	504	297	1	3	165

Ds. K. van Dijk geeft bij deze statistiek de volgende toelichting, die stemt tot blijdschap en dank.

De groote uitbreiding van ons getal Christenen danken wij aan het feit, dat al de Sadrach-gemeenten op dit terrein zich tot den laatsten man toe met blijdschap bij ons hebben aangesloten om door ons verder onderwezen te worden. God heeft in dat opzicht inderdaad groote dingen bij ons gedaan.

Overigens is de uitbreiding der Gemeente van Bendoengan, die ik het vorige jaar verwachtte, nog geen feit geworden. Wel blijft het groote bezoek van de samenkomsten aanhouden. Maar we achtten de nieuwe menschen nog niet voldoende onderwezen en ze nu reeds toe te laten tot den Doop en het Avondmaal. Die tijd zal nu wel niet ver meer zijn. Ook in Wonosobo zelf verheugen de samenkomsten zich in groote belangstelling.

Uit de Sadrachgemeenten zijn er 6 jongemannen, die geregeld bij mij komen om onderwijs te ontvangen in geloofsleer en Bijbelsche Gesch. Het zijn menschen, die het volgend jaar gaarne naar de Opleidingsschool te Djogja willen gaan."

Zending Utrecht en Gelderland.

Ds. F. A. Keuchenius, de missionaris-predikant van Utrecht, schrijft in één zijner stukken het volgende, dat we willen doorgeven aan de lezers van het Zendingblad.

Sadrach Gemeenten en verkort Jaaroverzicht.

Zooover ik mij herinner schreef ik tot nu toe niet over de Sadrach-gemeenten wier voormalige Apostel Jothan Modaredja in Mei van het vorig jaar aansluiting bij de Zending heeft gezocht.

Toch hebt gij er recht op te weten hoe het er mee staat speciaal in verband met ons eigen ressort.

In het ressort Poerworedjo waren vóór de aansluiting bij de Zending in Mei j.l. 5 Sadrachgemeenten nl. te Karangdjasa, te Djambean (het stamland van Ds. Darmaatmadja) te Djelok, te Nggowok en te Pitoe-roeh.

De laatste gemeente, die in haar geheel is overgegaan telt 21 zielen. Onze Goeroe Indjil te Koetoardjo heeft daar tot nu toe goeden ingang weten te verkrijgen en arbeidt daar met vreugde. Hij leeft door dien arbeid geheel weer op. Het ligt in mijn bedoeling hem met ingang van 1 Juli meer speciaal voor het werk onder die menschen te bestemmen.

Van de hoofdgemeente Karangdjasa is nu het grootste deel reeds aangesloten bij de Zendingsgemeenten. Zij telt 112 leden klein en groot. De voormalige Apostel treedt er nog geregeld op behalve bij het Avondmaal. Dat zal voor het eerst plaats hebben in Mei a.s. Op z'n vroegst genomen. Dat hoop ik daar dan te bedienen.

Van Djambean hebben de verstandige menschen zich gesteld onder het opzicht van den Kerkeraad te Poerworedjo zoodat deze broeders van daaruit worden verzorgd, wat heel prettig is voor mij.

Wat de beide andere gemeenten betreft daar hebben wij in het geheel nog geen ingang kunnen verkrijgen.

Verder is er overal belangstelling voor het Evangelie. In ons ressort zijn er 191 menschen in dooponderricht. Dat is een mooi getal. Laat ik dit artikel mogen eindigen met een kort overzicht in getallen, die ik gisteren inzend voor het handboekje der Geret. Kerken in Nederlandsch-Indië.

Cijfers zeggen wel weinig maar toch wel iets en vooral dat getal van 191 menschen in dooponderricht geeft hoop. Dit beteekent evenwel niet, dat de toename per jaar zooveel bedraagt, omdat er velen meer dan 1 jaar in dooponderricht blijven en er bovendien soms nog enkelen afvallen. En dan is het ook mogelijk, dat per 1 Jan. er velen bij zijn, die net 1 maand bezig zijn met catechiseeren en dus geen duidelijk beeld geven van den aanwas over het geheele jaar. Toch is het een bewijs van de toenemende belangstelling, want dat is 12 per gemeente gemiddeld en dat is veel.

HOOFDDIENST. Aantal geïnstitueerde kerken 6 (Koetoardjo erbij gekomen Oct 1933). Aantal helpers bij den dienst des Woords 11 (2 G's I van Poerworedjo moesten wegens wangedrag ontslagen, nog geen vervangers) + 2 onderwijzers, die als G. I dienst doen. Onder die 11 zijn 2 behalve G. I. ook mantri-verpleger en is er één die alleen verplegersdiploma heeft.

2 geïnstitueerde kerken hebben een eigen predikant nl. Ds. S. Wirjatanaja van Tlepok en Ds. J. Darmaatmadja te Poerworedjo (25 Mei 1933).

Aantal Javaansche Christenen-belijdende leden 564, doopleden 507; Aantal Chineesche Christenen-belijdende leden 41 doopleden 24. Totaal belijdende leden 605; doopleden 531. Bijgekomen: Sadrach Christ. (2 gem.) belijdende leden 64; doopleden 69.

Behalve in de beide gemeenten met een eigen predikant zullen er vanaf 2de helft Januari nog op 14 plaatsen samenkomsten worden gehouden, ongerekend de diensten in het moederhospitaal en het hulpziekenhuis te Koetoardjo waar 2 x dienst wordt gehouden.

hier aangekomen. Gedurende de heele zeereis hebben we prachtig weer gehad, zoodat we van de gewone bezwaren daarvan weinig hebben gemerkt. In Priok werden we door familieleden van mijn vrouw afgehaald, terwijl namens de broeders uit Djokja Ds. Pos aanwezig was. Den volgenden dag hebben we in gezelschap van de familie Pos onze reis voortgezet. Reeds bij aankomst aan het station hadden we gelegenheid met velen van de Djokjasche zendingsmenschen kennis te maken. Wij zijn toen met de familie Allaart meegegaan, waar we een gastvrij tehuis hebben ge-

De kegel van den vulkaan Merapi.

De kegel van den vulkaan Merapi.

Midden op ons zendingsterrein van Midden-Java ligt de vulkaan Merapi. De hellingen van de Merapi behooren ten deele tot het zendingsterrein Solo, ten deele tot Djokjakarta en ten deele tot Magelang. Deze vulkaan is nog gedurig in werking. Telkens lezen we daarvan in de dagbladen. Deze foto laat ons de kegel van dezen vulkaan zien.

W. B.

Zending Noord-Holland.

Ds. G. J. van Reenen.

De jongste missionaire predikant van Amsterdam Ds. G. J. van Reenen, die 15 December met zijn gezin van Genua is vertrokken naar Djokja, heeft zijn eersten brief uit Djokja aan den kerkeraad te Amsterdam gezonden.

We ontleenen daaraan het volgende:

Na een heel voorspoedige reis zijn we Vrijdag 5 Jan.

vonden. Op die manier werd ons het binnenkomen in een vreemde omgeving wel heel aangenaam gemaakt. Zaterdagavond gaven onze gastheer en gastvrouw gelegenheid kennis te maken met den Hollandschen kring, terwijl we Zondagavond den dienst in de Javaansche Gemeente hebben meegemaakt. Mijn vrouw en ik werden daar welkom geheeten namens de Gemeente en het personeel van het hospitaal. Daarna heb ik in het Javaansch eene korte toespraak gehouden, mijn eerste, en ik moet er bij zeggen, niet voor honderd procent de mijne. 's Morgens was ik toen al met Ds. Allaart meegeweest naar de dessa Ngoelakan. Sindsdien heb ik nog kennis gemaakt met de Gemeente in Wates en Sewoegaloer. En zoo hoop ik binnen afzienbaren tijd al de posten van dit terrein te bezoeken. Het is voor mij een groot voorrecht, dat Ds. Allaart mij op deze manier tot mijn werk inleidt. Ik hoop, dat ik zeer spoedig in staat zal zijn, zelfstandig een deel van het werk te doen. Tegen dien tijd kunnen we ook pas met meer concrete voorstellen betreffende eene verdeling van den arbeid tot u komen. Om te beginnen

heb ik nu eenige catechisaties, die in 't Hollandsch gegeven worden, overgenomen. En verder tracht ik zoo spoedig mogelijk het taalbezwaar te overwinnen.

Op het eind van de vorige week zijn we er in geslaagd een geschikt huis voor ons te huren. Het is gelegen aan de Mataram-boulevard, wel dicht in de nabijheid van het zendingscentrum. Bovendien zijn we er in geslaagd te blijven binnen het bedrag, dat voor dit doel op de begroting is uitgetrokken. 't Is voor ons in deze dagen een vreugd te mogen zien de vrucht van het werk van een betrekkelijk zoo kort aantal jaren. Van harte hopen we, dat God ook onzen arbeid in Zijn dienst hier zal willen zegenen en dienstbaar maken aan de komst van Zijn koninkrijk. Onder Zijn zegen kan ook deze tijd, die in vele opzichten moeilijk is, en naar het ons toeschijnt, niet bevorderlijk voor ons werk, toch worden een tijd van geestelijken rijkdom en van blijde verwondering over Gods groote daden."

Tot zoover het schrijven van Ds. van Reenen, dat in opgewekten toon is gesteld. Stelle de Heere zijn arbeid ten rijken zegen. W. B.

Zending Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

Een tweede Miss. dienaar.

In de *Zeeuwsche Kerkbode* schrijft Ds. A. C. Heer eenige artikelen onder den titel „Onze Zendingstaak in dezen tijd”. Hij bespreekt daarin o.a. ook de *wenschelijkheid der uitzending van een tweeden missionairen dienaar des Woords naar Magelang*. Aan deze artikelen is het volgende ontleend, dat we willen doorgeven aan de lezers van het Zendingsblad.

In Juni 1933 zond Ds. Merkelijn ons een brief, waarin hij vroeg om de uitzending van een tweeden missionairen dienaar des Woords. Die ingrijpende vraag werd door hem gemotiveerd: a) door de uitbreiding van het werk en b) door de vermindering van zijn werkkraft.

Allereerst iets over het laatste. Men moet zich daarvan geen overdreven voorstelling maken. Zeker is onjuist, dat het al vast zou staan, dat de gezondheidstoestand van Ds. Merkelijn hem noper zou om over twee of drie jaar emeritaat aan te vragen. In dien zelfden brief van Juni '33 schreef hij: „Wanneer ik over twee of drie jaar weer met verlof zal kunnen gaan, dan zal het de vraag zijn of ik weer zal kunnen terugkeeren”. En in zijn brief van Januari j.l. deelt hij mee, dat een specialist hem had onderzocht en als zijn oordeel uitsprak, dat hij zich niet ongerust behoefde te maken dat er plotseling iets gebeuren zou, maar dat hij ook niet mocht vergeten dat hij geen 25 jaar meer is en dus niet te hard mag werken.

Evenwel blijft dus, dat Ds. Merkelijn niet te hard mag werken, dus niet zooveel kan blijven doen als hij tot dusver deed.

In het belang van den arbeid op ons Zendingsterrein is het gewenscht, dat Ds. Merkelijn zoo spoedig mogelijk hulp krijgt en wel door de uitzending van een tweede miss. predikant.

Aan die uitzending zou evenwel niet gedacht kunnen worden, wanneer de lasten daarvoor geheel voor de Zending Kerken zouden moeten komen.

Nu bestond echter de mogelijkheid die uitzending te overwegen, door een bijzonder aanbod van de Euro-

peesche Geref. Kerk te Magelang, waardoor het mogelijk zou worden dat er althans tijdelijk twee miss. predikanten op ons Zendingsterrein zouden arbeiden.

De zaak is n.l. deze, dat de Geref. Kerk te Magelang ook bearbeiding noodig heeft door den dienst des Woords in prediking, catechisatie, huisbezoek en ziekenbezoek.

Zoo kwam het plan op, dat wanneer een tweede miss. pred. beroepen werd — en dat in overleg met een paar broeders in Holland, die door de Geref. Kerk van Magelang zouden worden aangewezen — deze dan hulpdiensten in die kerk zou verrichten. De helft van zijn tijd zou hij dan moeten wijden aan de Hollandsche gemeente en de andere helft aan het Zendingswerk. Jaarlijks zou die gemeente daarvoor dan een belangrijke bijdrage geven en ook een bedrag ineens beschikbaar stellen voor de overtocht.

Door ons werd met groote erkentelijkheid van dit voorstel der Geref. Kerk te Magelang, dat van den kleinen kring der Gereformeerden daar groote offers zou vragen, kennis genomen omdat op die manier de mogelijkheid werd geopend althans tijdelijk naast Ds. Merkelijn een tweeden miss. predikant te zenden.

In elk geval is nu wel duidelijk, hopen we, dat zoo spoedig mogelijk een tweede miss. predikant kan worden uitgezonden, nu dat door het aanbod van de Geref. Kerk te Magelang mogelijk wordt, als althans de kerken in Zeeland, Noord-Brabant en Limburg bereid zijn haar bijdrage op het oude peil te handhaven of althans zeker met niet meer dan 5 % te verlagen.

Tot zoover de aanhaling uit de artikelen van Ds. Heer. We kunnen ons niet anders voorstellen of de Kerken van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg zullen met groote blijdschap vernemen, dat de zeer noodige uitzending van een tweede missionaire predikant finantieel ook mogelijk is, wanneer de Kerken hunne bijdrage voor 1934 niet met 10 % maar slechts met 5 % verlagen. W. B.

Het Zendingswerk der Chr. Geref. Kerk in N. A.

Onze groep bestaat zooals U zeker weet, uit dicht bij de 300 kerken, verspreid over de geheele Unie, en insluitend een dozijn kerken in Canada. Het totaal zielen is ongeveer 114,000, waarvan ruim 56,000 communicanten zijn. We hebben dicht bij de 300 predikanten. Het aantal vacante kerken wordt steeds geringer door een overvloed van candidaten, gekweekt aan onze Calvin College en Calvin Seminary gevestigd te Grand Rapids, Michigan.

Het eerste soort zendingswerk door onze groep ondernomen is wat wij de Inwendige Zending noemden, bestaande grootendeels uit het „vergaderen” van kerken door onze overal verspreide geloofs- en stamgenooten op te zoeken. Tot op dit oogenblik wordt deze arbeid voortgezet, binnen de Unie en in Canada. Een dozijn predikanten zijn voor dezen arbeid afgezonderd en nog steeds worden hier en daar, van tijd tot tijd nieuwe gemeenten georganiseerd. Een Fonds dat Kerkhulp heet, helpt die nieuwe kerkjes aan de eerste gebouwen. De salarissen dezer arbeiders komen ten deele uit classicale kassen en ten deele uit een Algemeen Fonds.

Al heel spoedig echter begrepen onze leiders dat er ook heidenzending moest worden verricht in gehoorzaamheid aan des Heilands bevel. In den eersten tijd,

al vanaf 1857, toen onze groep zelfstandig werd, zond men geld naar de Kerk der Vaders in Nederland. Doch daarmede was men niet tevreden. Men beseftte dat er nog heel wat heidenen in eigen land waren, namelijk de Indianen, en in 1888 werd de eerste dienaar des Woords gezonden naar een stam van dat volk. Die eerste uitzending liep op eene mislukking uit. Doch in 1896 begon men opnieuw en wel onder den Navajo stam in het Zuidwesten onzes lands, een stam die tegenwoordig omtrent 45,000 zielen telt. Onder hen hebben wij nu ongeveer een dozijn posten, waarvan de grootste heet Rehoboth, in Nieuw Mexico. Op die plaats hebben wij een kostschool, een internaat, met ongeveer 100 kinderen, en een hospitaal met 30 bedden. Het doel is daar een opleidingsschool te vestigen voor inboorlingen, die lust hebben tot Evangeliewerk. Helaas is daar tot nog toe niet veel van gekomen. Toch heeft het onze Navajo zending niet aan vrucht ontbroken. We hebben nu onder dien stam een viertal georganiseerde gemeenten, met ouderlingen en diakenen die inboorlingen zijn. Vooral de arbeid op Crown Point, Nieuw Mexico, in verband met een regeeringskostschool aldaar, droeg vrucht. Eén zendeling, Ds. J. Bolt, heeft reeds ongeveer 400 jonge Navajoes mogen doopen. Benevens de bovengenoemde stam arbeiden wij onder de Zuni Indianen, ruim 1400 in getal. Deze arbeid echter droeg tot hertoe minder vrucht, ofschoon wij te Zuni, het hoofddorp dezer Indianen, ook een school hebben en flinke gebouwen. Al te samen is het getal onzer arbeiders en arbeidsters onder de Indianen ongeveer 30 benevens enkele inboorling-helpers, die als tolk dienen en één inboorling-evangelist. Doch men begeerde ook buitenlandsche heiden-zending te drijven en zond in 1920 een drietal predikanten naar China. Daar hebben wij twee hoofdstations, n.l. in Jukao en in Tsingkiang, in de provincie Kiangsu, noord van Shanghai. In Jukao hebben wij een klein hospitaal, waarvan de bekende Dr. L. S. Huizenga het hoofd is. Benevens dien broeder zijn er in China 5 geordende leeraars en twee Bijbelvrouwen. Tien Chinezen ongeveer dienen als evangelist en colporteurs, benevens een paar Chineesche Bijbelvrouwen. Tot hertoe bestaat er op het veld in China nog geen georganiseerde kerk. Toch zijn er ongeveer 60 Chineesche belijders en de toekomst is hoopvol.

Ook de Joden-zending werd inmiddels ter hand gevat. Te Chicago hebben wij een flink gebouw, het Nathanael Institute, terwijl er in Paterson, in New Jersey evenzeer een eigen gebouw is voor zending onder het oude Bondsvolk, met een geordend leeraar aan het hoofd.

In Grand Rapids en omgeving, zoowel als in Chicago, wordt heel wat gedaan aan de zoogenaamde Stadszending, die onkerkelijke menschen tracht te evangeliseeren.

In Hoboken, in New Jersey, schuins tegenover den steiger of aanlegplaats der Holland-Amerika lijn, hebben wij een flink gebouw voor Hollandsche zeelieden en immigranten. Aan het hoofd daarvan staat de heer E. Apol, 334 River St., Hoboken, N. J. Die hulp van hem begeert als zeeman of landverhuizer, zal die assistentie niet te vergeefs inroepen. Dan nog ondersteunt de Chr. Geref. Kerk den arbeid onder de Nederlandsche en Zuid Afrikaansche Gereformeerden in Zuid Amerika. Aan dien arbeid is door onze Kerk geleend Ds. B. Bruxvoort, die onlangs te Carembehy in Brazilië eene kerk mocht tot openbaring brengen. Zijn standplaats is Tres Arroyos, Argentinië.

Onze groep had niet genoeg arbeidsgelegenheid voor eigen jongelieden die begeerte hadden om in de zending werkzaam te zijn. Daarom zijn enkelen van onze menschen, noodgedwongen, aan den arbeid getogen onder andere zendingsgroepen. Men vindt van de onzen in België, in Ned. Oost Indië, in China, in Japan, in British Indië, en vooral in Afrika, waaronder Egypte.

Dr. Henry Beets

De meest bekende van deze groep zendelingen is zeker Mej. Johanna Veenstra geweest, die op Palmzondag, 1932, werd afgelost van haar post in den Soedan. Haar arbeid in dat donkere land wordt echter voortgezet door drie jonge dames uit onze kringen, en vol toewijding dienen zij. Er is hoop dat ook dat Soedanveld nog eens wordt overgenomen door onze Kerk, doch de economische ellende waarin wij nu verkeeren, verhindert zulks. Trouwens, heel de Zendingsarbeid lijdt daar onder tegenwoordig, óók in Canada waar zoo'n hoopvol begin gemaakt werd. Ten slotte deelen wij nog mede dat onze Grand Rapids kerken elken Zondagnamiddag door een Radiodienst evangeliseerend trachten op te treden.

Dankend voor de plaatsruimte,

Dr. HENRY BEETS,
Zendingsdirector, Chr. Geref. Kerk,
Grand Rapids, Mich. V.S. A.

Korte Berichten.

Mej. J. A. Vellinga.

De Europeesche verpleegster van het Zendingshospitaal te Waikaboebak. Soemba, Mej. J. A. Vellinga, verlooft thans met verlof in Nederland.

Mej. C. Bronkhorst.

Mej. C. Bronkhorst, de bekwame secretaresse van het Zendingkantoor te Solo, is met verlof hier te lande. Haar adres is 1e Const. Huijgensstraat 111, Amsterdam.

Soenoesno.

De Indische Christen-arts Soenoesno, de zoon van den gepensioneerden Goeroe Indjil Kalan, is benoemd tot Inlandsch arts in dienst van het Petronella-Hospitaal met Wates als standplaats om werkzaam te zijn in de hulphospitalen te Wates en Semoegaloen en in een driel-tal Klinieken daar in den omtrek.

H. Meijerink.

De directeur van de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo, de heer H. Meijerink, heeft in verband met zijn ietwat wankelende gezondheid en zijn langdurigen staat van dienst eervol ontslag aangevraagd uit den actieven dienst der Zending. Al geruimen tijd geleden, toen de beslissing der Regeering betreffende de Kweekschool nog niet bekend was, heeft hij zijn verzoek om ontslag reeds ingediend.

De omvang der Zending in Britsch Indië.

In Britsch-Indië werken 5062 Protestantische zendelingen; 2259 Engelschen, 2208 Amerikanen en 313 uit de andere landen van Europa. Sedert 1921 is het aantal zendelingen teruggedaan, maar het aantal Indiërs, die in zending en kerk een leidende positie innemen is verviervoudigd, het kwam van 330 op 1266.

De zendelingen werken van 1000 centra uit in 750.000 steden en dorpen.

De Nederlandsche Zendingsvereniging.

De Ned. Zendingsvereniging behoort tot de grootste Zendingsorganisaties van Nederland. Zij is opgericht den 2den Dec. 1858 en bestaat dus reeds 75 jaar. Zij hoopt dit verblijdend feit te herdenken op haar Zendingsdag die D.V. gehouden zal worden op Hemelvaartsdag 10 Mei a.s. alsmede in haar voorjaarsvergadering op den volgenden dag.

De Utrechtsche Zendingsvereniging.

Ook de Utrechtsche Zendingsvereniging, die eveneens tot de grootste Zendingsorganisaties van ons land mag worden gerekend, zal weldra 75 jaar hebben bestaan. Zij is opgericht den 10den Mei 1859. Zij stelt zich voor haar 75-jarig bestaan te gedenken in haar Algemeene Vergadering die D.V. 29 Mei a.s. te Utrecht zal worden gehouden.

De Alg. Ned. Zendingsconferentie.

D.V. zal de Alg. Ned. Zendingsconferentie in 1934 gehouden worden van 22 tot 24 October te Amsterdam in het Koloniaal Instituut. Het thema zal zijn: „zelfbe-zinning”. De Zending moet zich — zoo oordeelt men — op-nieuw bezinnen over de plaats van het onderwijs; de medische verzorging en de sociale bemoeiing in het geheel van den arbeid.

Een nieuw blad.

De firma Bottenburg, uitgeefster te Amsterdam en de heer Nolo Kamu, vroeger Minahassisch onderwijzer aan verschillende Inl. en Holl. Scholen in Indië, ontwerpen plannen om dit jaar, omstreeks Juli, een Maleisch maandblad voor de Inl. Christenen in Indië te doen verschijnen. Het blad, dat rijk geïllustreerd zal worden, zal ten doel hebben de steeds toenemende kring der lezende

Inlanders bekend te maken met de overige wereld, inzonderheid met hunne mede-christenen.

Aan het verzoek om op de a.s. verschijning van dit blad de aandacht te vestigen, voldoen we door dit bericht.

Leestafel.

Uit leven en arbeid van Isabella Lilius Frotten Stichtster van de „Algiers Mission Bond”, door E. Barth—van Marle. Uitgave van Drukkerij Stichting Hoenderloo.

Dit mooie Zendingsboekje teekent ons leven en arbeid van Isabella L. Trotter in haar zendingswerk onder de Mohammedanen in Noord-Afrika. Zij was een heldin in geloof en gebed. Dit boekje dat verschenen is in de serie: „Lichtstralen op den akker der wereld”, is zeer waard gelezen te worden.

Van Comrie tot de Cock of Het Credo der Afscheiding. Rede bij de overdracht van het rectoraat en het neerleggen van het ambt aan de Theologische School te Kampen op 17 Januari 1934, gehouden door Dr. A. G. Honig, bij Kok te Kampen f 0.60.

Aan Prof. Honig komt warmen dank toe, dat hij deze zeer uitnemende en actueel rede, rijpe vrucht van breede studie, door den druk verkrijgbaar heeft gesteld. Wordt zij door velen gelezen.

Een bundel Humor, samengesteld door I. Stap. Bij N.V. Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen, f 1.75, geb. f 2.25.

De bedoeling dezer uitgave is de afdeling „luim” op feestelijke vergaderingen van onze Jong. en Meisjes Vereen. op hooger peil te brengen. Voor dat doel is deze uitgave zeer geschikt. Enkele stukken zouden we liever niet opgenomen hebben. Maar over 't algemeen mag de keuze geroemd.

Licht in Duisternis. Een roepstem uit het Doodenland door P. M. Legène. Uitgave Zendinggen. der Evang. Br. gemeente te Zeist. Dit boekje is No. 1 van „Zeister tractaten 1934”.

De bekende schrijver heeft een welversneden pen. Dit tractaat, waarin hij vertelt van het binnenland van Suriname, boeit van het begin tot het eind.

Herinneringsplaat bij het verlaten der Christelijke School. Uitgave van Jacob Dijkstra te Groningen.

De heer Dijkstra geeft een herinneringsplaat uit in twee vormen, voor jongens en meisjes, ter uitreiking bij het verlaten der school. Een aardig geteekende plaat, die roept tot het geloof in Jezus Christus en herinnert aan de voornaamste leervakken der school. Prijs f 0.35. Bij getallen veel lager.

Moeder. Uitgave van Gebr. Zomer en Keuning.

Verbazend is de opgang, die dit tijdschrift in enkele maanden gemaakt heeft. En toch geen wonder. Want inhoud en illustrering voldoen aan de hoogste eischen. Het is een prachttuitgave.

Giften.

Ontvangen van de Generale Kas.

Door J. v. d. Haar te De Meern saldo Kalenders f5.85. Door Ds. H. L. Both 10 pCt. van de ontvangsten in de Classe Arnhem over 1933, 1e storting f500.—

Opgespaarde halve centen van G. Prins te Wierum W. D. f2.—

Santpoort, 25 Febr. 1934.

W. BREUKELAAR.

Giro No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk te Kralingen f102.38. Alkmaar f49.27. Diemen f13.34.

W. BREUKELAAR.

Comité tot steun der Rijsche Zending in de Bataklanden.

16e Verantw. van 22 Jan.—22 Febr. 1934.

Mevr. W. J. v. R. L. te 's-Gr. f2; Ds A. v. d. W. te O. f1; J. v. d. S. te R. f10; J. V. te 's-Gr. f2,50; H. v. W. te L. f0,25; fam. M. te 's-Gr. f25; C. v. K. te 's-Gr. f1; N. N. te 's-Gr. f0,50; K. S. te 's-Gr. f1; J. J. S. te 's-Gr. f1; F. K. te 's-Gr. f1; N. N. te 's-Gr. f0,105; Mevr. S. v. d. B. te 's-Gr. f2,50; Zr. B. K. S. te 's-Gr. f5; L. S. te 's-Gr. f1; Mr. B. C. te 's-Gr. f1; A. T. te 's-Gr. f3; Mej. M. IJ. te 's-Gr. f10; B. te U. f1; H. J. H. L. te Gr. f2,50; A. J. B. te A. f1; E. V. te L. f1; J. G. te Z. f1; J. A. A. te A. f5; H. U. te U. f1; Mej. M. v. d. B. te Ch. f2; L. M. te T. N. f2,50; J. W. W. te D. f5; G. J. L. te S. f1,50; J. A. D. te R. f1; A. S. te S. f2,50; T. Z. te Gr. f1; S. S. te A. f2,50; F. H. H. te St. O. f2,50; M. G. te M. f1; Mej. H. S. te A. f15; G. de V. te H. f10; Ger. Kerk te L. f25; C. B. te S. f5; B. K. te L. f3,50; Mevr. de R. te A. f5; J. D. S. te S. f25; Mej. A. H. te Sch. f2,50; Dr. F. M. P. te E. f2,50; C. v. B. te E. f1; Th. B. te S. f2; Mevr. de Wed. A. S. te A. f3; H. v. d. V. te 's-Gr. f10; J. V. v. Z. te H. f10; N. N. te E. (dankoffer) f2,50; coll. zend. av. te N. f148,92; Mej. V. f2; Mej. O. f2,50; N. N. te N. f2; N. N. te N. f1,75; Chr. m. te W. f16,97; sald. onk. f10,11; J. B. te A. f7,61; J. P. te M. f1; J. B. te B. f1; P. K. te R. f1; Mej. J. D. te Z. f1; N. N. te s'-Gr. f2,50; N. N. 2 x f1 is f2; N. N. te s'-Gr. f5; Mej. de Wed. H. S. te D. M. W. te F. te 's-Gr. f2,50. Tezamen f432,715. Totaal met vorige verantw. f4597,86.

Zeer dankbaar zijn we voor dit resultaat. De propandea-artikelen in de Chr. Pers. waarvoor bij gelegenheid van de herdenking van de geboorte van Zend. Nommensen alle rede was, zijn dus gelezen en niet zonder resultaat gebleven.

60 gevers hebben zich in de afgelopen maand niet onbetuigd gelaten. Onder dezen waren er 18 alleen uit den Haag. Den Haag staat nu bovenaan met een bedrag van ruim f800. Wij vermelden dit niet omdat Den Haag er nu maar uit moet scheiden, doch alleen om de andere groote steden te prikkelen tot grootere activiteit. Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Groningen, zij blijven allen ook relatief ver beneden dit bedrag. Uit Haarlem hooren wij heelemaal niets; nog niet f1, hebben wij uit Haarlem ontvangen. Is daar geen zendingsliefde voor de Bataks?

Onze Zendingsavond in Nijmegen is prachtig geslaagd, zooals reeds genoemd was de geldelijke bate ook zeer mooi, onzen hartelijken dank voor hen die deze zaak hebben georganiseerd, welke plaats volgt er nu?

Een der gevers vermeldde er bij, „dankoffer”, zie ook vorige verantw., wij verwachten nog veel meer dankoffers, want is het geen grooten dank waard, dat God

ons volk reeds zoovele eeuwen geleden het Christendom schonk; terwijl de Bataks voor honderd jaar nog menscheneters waren, onbekend met het heil in Christus? „Nooit kan 't geloof te veel verwachten”.

Namens het Steuncomité,

J. N. MUNNIK, Penningm
Den Haag, Galileistraat 139. Postgiro 6104.

Nieuwe zorg.

Het jaar 1933 nam zijn afscheid onder voor de Heernutterzending ongekende moeilijkheden. 1934 verscheen, na 't ontslag van verschillende zendelingen werd de begroting nog soberder opgezet, men hoopte, dat het zoo sterk verminderde bedrag er nu zou komen. Maar 't schijnt nog verder de diepte in te moeten, slechts 2/3 van hetgeen in Januari noodig was werd bereikt, ongeacht nog het groote tekort dat 1933 naliet. Terecht schrijft de Secretaris van het Zeister Zendinggenootschap: „Wij weten zelfs nog niet hoe het mogelijk zal zijn met het geraamde bedrag uit te komen. Van dag tot dag moeten wij den Heere om het dagelijksch brood aanroepen. Op Zijn woord moeten wij het niet uitwerpen, niet meer steunende op menselijke berekeningen, maar alles van Hem verwachende. Hoe dikwijls moeten wij de broeders op het Zendingsterrein teleurstellen. Zelfs hun tractement moeten zij bij stukjes en brokjes ontvangen. Mogen de moeilijke omstandigheden, waardoor alle menselijke steunpilaren worden weggeslagen tot verdieping en versterking van ons geloofsleven strekken.”

Laat ieder onzer het zijne doen om het kinderlijke geloof niet te beschamen. Elke opgave van dijkwachter, collectant of contribuant, elke bijdrage hoe klein ook, is hartelijk welkom.

Sinds vorige opgave ontvingen wij: Van v. S. te 's-Gr. 2 maal f1; Ds. B. f5; Mej. V. f10; J. N. f15; Mej. D. f2,50; Ds. L. W. f2,50; Wed. v. A. f1; Zend. Comm. G. H. f40; Mevr. B. f2,50 allen te A.; N. N. via Ds. H. te E. f25; Mej. v. D. te D. L. f2,75; Afd. Rijnstreek Chr. Ond. f31; K. te P. f1,25; Wed. B. te D. f1; C. S. J. te K. f5; P. V. te 's-Gr. f2,50; D. te W. f1; Via J. N. M. van N. N. te 's-Gr. f1; G. W. te D. f100; Mej. N. N. te V. f5; E. te T. f2; d. K. te U. f2,50; Mej. A. M. van Chr. Sch. te K. f25; K. te V. f2,50; Via J. Bolwijn te Solo van O.-I. vrienden f300; P. K. v. B. te W. f3; Mej. M. te P. f1,25; Mej. v. d. L. te S. f1,50; leerl. Chr. Sch. te B. f1,70; Zend. Comm. te B. f10; A. N. te Lutjegast f10; leerl. Ger. Zondagsschool Neede f3,14; Mej. L. te R. f5; P. te O. f4; leerl. 5e kl. te B. f10; Mej. H. te Z. f4; K. te K. f2,50; Wed. Z. te H. f1,50; N. N. te K. f5; Mej. K. te Z. f2; X. f3; Ger. Zend. Comm. te L. f25; Z. te 's-H. f20; v. d. B. te O. f2,50; Dr. v. D. te R. f1; de M. te R. f2; N. N. te U. f2,50; B. te S. f2; de G. te S. f1,50; F. v. H. te R. f1; Le T. te 's-Gr. f2,50; Wed. S. te D. f1; Mej. de B. te B. f1; Ger. Jeugdver. te R. f9,79; N. N. te K. f10; Mej. v. d. P. te B. f1; N. N. te S. f2; T. J. de H. te F. f1; Mej. A. te 's-Gr. f1; Mej. W. te N. f3,75; P. N. te Brussel f1; R. M. te W. f1; Mej. de G. te T. f3,45; Mej. B. te B. f4; Mej. P. te G. f1,25; Pers. Chr. Sch. te 's-Gr. f4,50; de V. te V. f10; G. te L. f3; V. v. Z. te H. f10; B. te E. f1,50; v. W. te W. f2,50; Via S. J. v. d. K. f6.

Allen zeer hartelijk dank.

J. VAN KEULEN.

Laren N.-H.. Postrek. 95494.

Vredelaan 10.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

1e verantwoording van 1 Jan.—25 Febr. 1934.

Provincie Groningen:

W. Zijlstra, Haren, overschot kalenders f29,64; K. Aten, Stadskanaal, Zondagsch. bus „Eendracht” f19; D. v. d. Laan, Uithuizen, kalenders f14,50; Meisjesver.

Wees een Zegen, Groningen f5.60; Kinderen Chr. School, Oldekerk f6.38; Ds. J. J. Miedema, catech. bus f13.26; id. van H. v. Alsema, halve ct. f2.34; N. N. Haren f10; G. Bijmolt, Ten Boer, busjes f89.83; W. Zijlstra, Haren, nagiften f3.10; Mej. A. Hoeksema, Bierum, saldo kalenders f8.20; id. busjes: J. Drenth f14.54, J. en P. Omta f23.12½, A. Nieboer f20.60½, Gr. Scheper f22.16; J. Veltman, Oude Pekela f55; Ds. R. Middeveld, Hoogkerk, per Mej. Buisman, coll. 50 jar. bestaan Meisjesv. D.E.d.d.L. f30; id. 200 halve ct. E. A. ter Veen f1; id. busjes Meisjesver. D. E. f5.81½; id. busjes Meisjesver. Mirjam f2.68; id. gift f0.50½; Mej. A. Hoeksema, Bierum, restant kalenders f1.15; F. Klaassen, Sappemeer, coll. gift f5; id. busje Jongel.ver. f21.43; id. busje H. Noordhof f24.24; id. busje schoolk. Sappemeer f22.10; id. 110 halve ct. J. Feenstra f0.55; id. 26 halve ct. M. Badenhof f0.13; A. v. d. Velde, Kielwindweer, oversch. kalenders f9.86; Ds. J. A. Winter, Kielwindweer, coll. gift f1; Geref. Kerk, Siddeburen, collecte f91.07; K. de Vries, Grijskerk, zendingskal. f27.66; id. N. N. f2.50; W. Kloppenburg, Valthermond, collecte f25.37; id. busje J. V. f8.98; G. Bos, v. d. Zendingver. Houwerzijl f55; C. Poortman, Valthermond, saldo kalenders f27.20; Geref. Kerk, Westeremden, collecte f27.58; id. oversch. kalenders f6; id. van een zuster der gem. f10; E. Hoekstra, Losdorp, van de schoolkinderen f10; id. Meisjesver. „Dorcas” f3.40; Geref. Kerk, Gerkesl. Stroobos, busjes kinderen f42.29; Mej. S. Westerhof, Lutjegast, 100 halve ct. P. Bouma f0.50; K. ter Laan, Schildwolde, Nikk. School Mr. Raap f10; Mej. N. Bolt, Lucaswolde bij Boer. ker f6.40; P. Timmermans, Zuidhorn, v. d. Zendingsskring f70; H. Blaak, v. d. Geref. Kerk, Marum f60; D. A. Koebrugge, Onstwedde, zendingskas f50; idem busje F. Vredevoegd f6.85; idem busje Meisjesver. f4.50; idem busje J. Wubs f7.29; G. O. v. d. Veen, Ezinge, Nikk. Chr. School f6.70; idem 60 halve ct. van A. K. f0.30; F. Klaassen, Sappemeer, contrib. f70.02; Ds. J. A. Winter, Kielwindweer, coll. gift f2.50; idem Zendingsskas f20; Geref. Kerk, Musselkanaal, gift f1; Meisjesver. Marum, busje f5.30; H. Wegener, Wildervank, contr. 2e halfjaar en zend.bl. f90; B. G. Bolhuis, v. d. Zendingsscomm. Garrelswier f95; Gr. Homan, The-singe, busje f3; M. Smid, Westerlee, saldo zendingskalenders f10.95; S. Huzinga, Loppersum, busje B. Nieuwenhuis f9.43½; idem busje P. v. d. Molen f7.17; idem busje R. Miske f5.80; idem Gr. Wiersema f6.05½; W. Koops, Valthermond, restant zendingsbl. f5.74; J. Jensma, Ten Boer, busjes E. Veldman f22.75½; idem busjes H. Wiersema f33.75½; Ds. D. Steenhuis, Loppersum, saldo kalenders f14.60; Mej. P. Datema, Sauwerd, oversch. zendingsbl. en kalend. f29; Mej. E. Reitsma, Pébosch bij Kornhorn f5.75.

Provincie Drenthe:

A. Klingenberg, Schoonebeek, busjes B. Roseboom en A. Elzing f7.36; idem H. Gruppen f1.87; idem G. Eisen f3.04; idem A. Heersmink en W. Schutten f18.53; idem G. Rigtering en J. Wilms f23.87; idem G. Elzing en H. Schnieders f3.15; idem G. Aardema en D. Ellen f2.05; idem H. Ellen en J. Wolbers f12.48; idem restant kalenders f8.25; Mej. J. H. Mulder, Meppel, catech. bus f14.28; J. Zantigh, Ruinerwold f9.94; Per Ds. D. Drenth: collecte Haulerwijk f47.97; idem busjes Borger f66.39; idem oversch. kalenders Borger f11.40; idem oversch. kalenders Vries f17.63; Geref. Kerk, Hoogeveen f21.99; H. Blanken, Hoogeveen, Zondagsch. Jachin f30.55½; idem giften Zendingsscomm. f419.44½; Joh. Leyssenaar, voor de Zendingsscomm. Alteveer f100; H. L. Smeman, Coevorden, vaste bijdr. f20.02; Chr. School, Nijveveen, schoolnikkertje f6; C. de Jonge, Emmen, maandel. bijdr. en opbr. kalenders f60; Ds. A. J. Noordewier, Westerbork, oversch. kalenders f10.90; idem coll. gift f2.50; idem coll. gift f5; H. Lopers, v. d. Geref. Knapenver. Ruinerw. Koekange f8.65; B. J.

Scharft, Roden, kalenders f16.76; Geref. Kerk, Emmer-scheidevenne, busjes f24.11; Geref. Kerk, Nieuwer-oord, busjes f30.13; A. Klingenberg, Oud Schoonebeek, Nikk. Chr. School f7.85; W. v. Veen, Beilen, saldo kalenders f14.95; Per Ds. D. Drenth: busjes Zuidlaren f155.17; idem collecte Gasselternijveen f44.94; idem busje Appelscha van A. Hoogenberg en Dj. v. Dijk f7.21; Geref. Kerk, Emmercompascum f25; H. Blanken, Hoogeveen, kinderzend. Exselsior f164.33; idem van N. N. f10; idem gewone giften f46.

Provincie Overijssel:

A. v. d. Mei, Deventer, zendingskas f125; idem busjes kinderen 2e halfjaar f75.89; Ds. J. H. Meuleman, Den Ham, collectegift f5; J. Vos, Staphorst f38.40; Geref. Kerk, Genemuiden f8.85; Geref. Kerk, Bergen-theim f37.48; J. Odding, Oldenzaal, busjes en restant Zendingssbl. van I. Gerding, D. v. Halen, H. Odding, T. Hebels, D. Moer, N. Odding f35; Geref. Kerk, Genemuiden, collecte f14.35; D. de Vries, Steenwijk, Jonged. Ver. Maria-Martha f7.50; idem gift f2.50; idem 200 halve ct. f1; idem kasgeld zend. comm. f5; idem busjes f79.04; J. F. Fleurke, De Krim, kalenders f10.16; Tj. v. d. Veen, Mariëberg, kerstcoll. f40.25; idem spreek-beurt br. Krijger f2; idem Zendingssbusjes f32; Geref. Kerk, Goor, busje f3.38; H. v. Asselt, kerstcoll. Avereest f36.27; Ds. J. H. Broek Roelofs, voor Lemelerveld, Kerstcoll. f19; idem voor Lemelerveld, busjes f24.66; G. Koordes, Holtten, halve ct. f0.87; Ds. J. Visser, Oldemarkt, busje A. Tjerkstra f10; H. J. Kuiper, Zwartsluis, Zendingsscomm. f125; J. Olthoff, Hardenberg, Zendingsscomm. f100; J. de Vries, Nijverdal, v. d. Zendingsscomm. f780; A. v. d. Mei, Deventer, spaarbusje Mej. C. f5.25; S. Malda, Lutten, 2 maandel. bijdr. f50; Geref. Kerk, Borne, busjes f58; idem zendingsbladen f7.78; Geref. Kerk, Langeslag f27.38; D. de Vries, Steenwijk, busjes f67.25; idem, kasgeld f6.64; idem, bus Geref. School f22.15; Geref. Kerk, Gramsbergen, nagift Kerstcoll. f1; idem, v. d. Zendingsscomm. f5.25; Geref. Kerk, Hasselt f35; W. Santbergen, Ambt Vollenhove A1 f9; J. Olthoff, Hardenberg f75; Geref. Kerk, Heemse, bijdragen Januari f75; J. Aarts, Blokzijl, saldo kalenders f16.79; L. Burger, v. d. Geref. Kerk, Enschedé f329; idem, Enschedé f171; R. Buwalda, v. d. Zendingsscomm. Zwolle f200; Ds. H. Veltman, vaste bijdr. Bruchterveld f40; Geref. Kerk, Wilsum, Ov. f8.35.

Oost-Friesland en Bentheim:

Ds. E. Kolthoff, Veldhausen, 2 giften à M. 5 f5.93. Soembaweken Prov. Groningen: Bierum f154.75; Kielwindweer plus nagift f81.35; Overschild f82.75; Garrelswier f161.35; Oostwold, nagift f1; Loppersum f233.85; Veendam f190.55; Boer-akker f12.50.

Soembaweken Prov. Drenthe:

Zwartemeer f24.05; Veenhuizen f17.35; Nijveveen f82.05; Zweelo f126.75; Zuidwolde, Dr. f74.80; Nieuw-Amsterdam f154.31; Dwingelo f140.25; Beilen, 1e storting f93.40.

Soembaweken Prov. Overijssel:

Staphorst f12; De Krim f209.85; Genemuiden f15; Lemelerveld f25.84; Wijhe f67.35; Hardenberg f16.66; Dalfsen f115; Nijverdal f510.

Soembaweken Oost-Friest. en Bentheim:

Emlichheim f306.90; Laar M. 51.45 f30.10.

Diverse ontvangsten:

Per Nrd. Fr. Midd. bank te Leeuwarden van N. N. f10; Geref. Kerk, Breda, coll. gift f5; Per Ds. N. Postema, Veendam, legaat wijlen Jac. Kuiper f1000. Totaal tot op heden f 9.729.01

Hartelijk dank voor de toezending en de medewerking.

JURRIËN VELDKAMP,
Postgiro 138000.

Groningen, 24 Febr. 1934.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

EN DIT EVANGELIE DES
KONINKRIJKS ZAL IN DE
GEHEELE WERELD GEPRE-
DIKT WORDEN TOT EEN GE-
TUIGENIS ALLEN VOLKEN

Matth. 24 : 14a

REDACTIE-ADRES: Ds. W. Breukelaar, Santpoort.

Het blad verschijnt in het midden van elke maand. Stukken of berichten moeten vóór den 1sten dag van de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

ADRES- EN AANTALSVERANDERINGEN aan de Uitgevers:
Gebr. Zomer & Keuning, Drukkerij „Vada”, Wageningen.

ABONNEMENTSPRIJS per jaar f 0.84 franco per post.
Bij getallen aan een adres boven 3 ex. f 0.72 franco p. p.

INHOUD:

Kruiswetenschap. — Van Zendingsaangelegenheden: Vereeniging tot steun van den Christel. Persarbeid in Ned. Indië; Nog eens: Een Zendingssynode; De Zendingsskalender. — Het zilveren ambtsjubileum van Ds. Krijger. — Opleidingsschool op Soemba. — Zending Zuid-Holland Zuid; Opening van het nieuwe gebouw der Huishoudschool te Poerwokerto; Zendingsstatistiek 1934. — Zending Utrecht en Gelderland: Brief aan Ds. Keuchenius. — Zending Noord-Holland. — Jaarverslag Hoofddienst te Djokja 1933; Statistiek; Opening van drie nieuwe poliklinieken van het Petronella-Hospitaal. — Jaarverslag van het Petronella-Hospitaal over 1933. — Zending Friesland. — Wonosobo Med. dienst. Jaarverslag Hoofddienst Wonosobo. — De Heer en Mevrouw Streefkerk—Röhner — Verslag van de Ver. Indonesische Jongeren. — Korte Berichten. — Leestafel. — Giften.

KRUISWETENSCHAP.

Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder U, dan Jezus Christus, en dien gekruisigd.

1 Cor. 2 : 2.

Paulus is bij zijn optreden te Corinthe zeer velen aldaar blijkbaar zeer tegengevallen.

Zooals het nog vaak met predikers van het Evangelie gaat, zoo ging het ook Paulus: hij voldeed niet aan de gestelde verwachting.

Paulus was de eigenlijke stichter der gemeente, ofschoon er bij zijne komst blijkbaar al Christenen te Corinthe waren. Hij „bewoog tot het geloof Joden en Grieken”.

Toch bevredigde op den duur de prediking van Paulus niet.

Van een man, als hij, mocht eigenlijk wel wat anders verwacht. Zijne opvoeding in de scholen der Grieken en groote bekendheid met Grieksche wijsgeeren en dichters; zijn onderwijzing in de school van Gamaliël zou doen verwachten, dat en naar vorm en naar inhoud hij wat rijker afwisseling in zijne prediking zou brengen.

Waarom bediende hij zich ook niet eens van de zoo rijk gevarieerde redeneerkunst der Grieksche redenaars? Waarom bracht hij zijne boodschap ook niet eens in de bewegelijke woorden der menschelijke wijsheid? En waarom sloot hij zich, wat den inhoud betreft, niet wat nauwer aan bij de diepzinnige wijsheid der Ouden? Tezamen: waarom was het maar altijd hetzelfde? Maar altijd Jezus Christus en dien gekruisigd? Maar altijd het zoenoffer door Hem gebracht; de roepstem tot geloof en bekeering; het aanbod van Christus' genade; de wetenschap van het Kruis?

En nu schrijft Paulus hier, dat, vóór hij naar Corinthe was gekomen, hij besloten geweest was daar op te treden, zooals hij er opgetreden was en daar te prediken, zooals hij er gepredikt had. Hij had zich voorgenomen het zóó en niet anders te doen.

Ook Paulus, zooals ieder trouw Dienaar van Christus, had van te voren zijn arbeidsplan klaargemaakt en wél overwogen, hoe hij dien arbeid verrichten zou.

Juist voor de in schoone vormen opgaande Grieken, ook voor de naar menschelijke wijsheid vragende Joden had hij niets beters geweten, dan hun Jezus Christus te brengen, maar dan *Dien gekruisigd*.

Er ware voor Paulus ook nog een andere vorm van Christusprediking mogelijk geweest. Hij had daar in Corinthe kunnen wijzen op de

„schoonheid” van de Christusverschijning. Hij toch is veel schooner dan de menschenkinderen. De nadruk had kunnen gelegd op Zijne „wijsheid”. Hij is vleeschwording der Opperste Wijsheid. Als middenpunt van heel de historie, als vereenigingspunt voor Jood en Griek en heel de menschheid, als Koning, nu reeds, eens volkomen van heel het Godsrijk, had Paulus Hem kunnen voorstellen. En ook dan ware zijn woord volle waarheid geweest. Wellicht had ook Paulus Hem kunnen schilderen, zooals Hij wandelt tusschen de gouden kandelaars. Doch zóó bracht Paulus Hem in de eerste plaats niet. Maar zooals Hij hing tusschen twee moordenaars; zooals Hij leed en stierf aan het Kruis. Eerst als den Gekruisigde, den Joden een schandaal, een ergernis; den Grieken belachelijk, eene dwaasheid, maar den waarlijk geroepen, als zoodanig juist de kracht Gods en de wijsheid Gods.

Eerst als de Corinthiërs recht hebben leeren gelooven in wat Zijn Kruis beteekent; als zij de kruiswetenschap hebben leeren beoefenen; eerst dan kunnen zij met het oog des geloofs Hem recht zien in Zijne heerlijkheid. Immers ook nu nog is de hoogste heerlijkheid voor ons van den verhoogden Christus dit, dat Hij de teekenen Zijner overwinning draagt in de lidteekenen in Zijne handen en voeten, de lidteekenen van het Kruis. Een Lam, staande als geslacht!

Alleen de ware geloofswetenschap van het Kruis stelt u in staat iets te verstaan van de Kroon, die Jezus Christus thans draagt.

En 't is tevens alleen die kruiswetenschap, mits U door den Heiligen Geest geleerd, die U verzekert persoonlijk te deelen in het offer door Christus aan Zijn kruis gebracht. Maar dan ook in de verhooging, waarvan Zijn ledig graf getuigt.

Met dit voornemen van Paulus niet iets te weten onder degenen, onder wie hij werkt, dan Jezus Christus en Dien gekruisigd, moeten ook wij de wereld door. Ieder, die die wetenschap zelf ontvangen en geleerd heeft, moet door zijn woord of door zijn wandel of door beiden zamen ze anderen leeren.

Met die wetenschap moeten we staan tegenover een wereld van wangeloof en ongelooft.

Met haar moeten onze zendelingen optreden onder het volk der Joden en in de wereld der Heidenen.

Zij alleen leert de volle beteekenis van den Christus, als Borg en Plaatsbekleeder. Zij alleen doet ons Zijn priesterschap en koninklijke regeering verstaan. Door haar alleen verstaan wij, dat de gouden kandelaren, waartussen Hij wandelt, de gemeenten zijn, die Hij kocht met Zijn dierbaar bloed en zalfde met Zijn Geest. Vandaar hun goudglans en hun licht.

Ten slotte. Die wetenschap waarlijk te bezitten en te beoefenen geeft kracht aan het leven, troost in alle smart en zaligt in het sterven.

Wie hier waarlijk weet Jezus Christus en Dien gekruisigd, die ziet eenmaal volkomen dezen Jezus, maar dan gekroond.

's-Gr.

v. M.

Van Zendingsaangelegenheden.

Vereeniging tot steun van den Christelijken Persarbeid in Nederlandsch-Indië.

In het November-No. van het Zendingsblad schreven we een stukje over „den arbeid onder de Hollandsch spreken in Ned.-Indië”. Met een kort woord wezen we op het groote belang van dien arbeid voor het werk der Zending. De l.g. Generale Synode was van dit belang zoo zeer doordrongen, dat zij besloot hiervoor f 1500 per jaar beschikbaar te stellen, uit de Generale kas der Zending.

Het spreekt van zelf, dat deze arbeid hoofdzakelijk door de pers zal moeten geschieden. In hoever dit werk rechtstreeks van de Kerken behoort uit te gaan of moet worden overgelaten aan eene daarvoor in het leven geroepen organisatie, is nog niet definitief geregeld. Men pleegt daarover nog overleg. Maar stellig komt dat wel in orde.

Intusschen is er in Nederland eene Vereeniging tot steun van den Christelijken Persarbeid in Nederlandsch-Indië in het aanzijn geroepen. Het Bestuur dezer Vereeniging is samengesteld uit eenige Christenmannen, die Indië uit eigen aanschouwing leerden kennen.

Wij zijn zoo vrij uit de circulaire, die men gaat verspreiden iets over te nemen, wijl we die zaak ook voor onze Zending van groot belang achten.

„De geestelijke nood van Indië is ondergeteekenden door hun veeljarig verblijf in Ned.-Indië van nabij bekend en daarom hebben zij zich vereenigd om den Christelijken persarbeid aldaar te steunen.

De Christelijke pers werpt een dam op tegen ongehoof en revolutie, zij roept tot geloof en bekeering, zij werkt ontdekkend voor degenen die in de strikken van het bijgeloof zijn verward. De Christelijke pers is een groote zegen van God. Van dien zegen zijn wij allen, die in Nederland van onze Christelijke dagbladen en periodieken dagelijks kunnen genieten, diep doordrongen.

Zouden we dan dien zegen ook niet begeeren, niet zoeken voor onze landgenooten in Ned.-Indië en voor hen, die aldaar het Nederlandsch spreken, in totaal

ongeveer 400.000 personen, waarvan het meerendeel in leidende betrekkingen, ook in de Inlandsche samenleving?

De Christelijke pers in Ned.-Indië is noodig:

- als middel tot evangelisatie in breeden kring, ook onder de Nederlandsch sprekende Inlanders;
- tot onderrichting op maatschappelijk, sociaal en kerkelijk terrein;
- voor het bewaren van het contact met de leerlingen afkomstig van de Christelijke scholen in Ned.-Indië;
- voor het terecht brengen van hen, die hoewel van Kerk en godsdienst vervreemd, vatbaar bleven voor wat men noemt een goed woord;
- voor de intellectueelen onder de inlanders, die hier in Nederland verward raakten in de strikken van Communisme en Socialisme, en in Indië een fatale revolutionnaire actie trachten te ontketen;
- voor degenen, die tengevolge der huidige crisis in allerlei moeilijkheden verkeerden; deze hebben in het bijzonder behoefte aan troost en steun;
- voor ieder, die daar verblijft en voor wie Uw en ons gebed ten hemel opstijgt.

Wilt gij dien persarbeid bevorderen en steunen naar Uw vermogen, overeenkomstig Uw gebed voor de komst van het Koninkrijk Gods, voor de heiliging van Zijn Naam? Weet dan dat daartoe U thans de gelegenheid geboden wordt.

Daar is een blad ter verbreiding van de Chr. gedachte in N.-I. „De Zaaier”, dat eens in de 14 dagen de boodschap van Christus brengt in duizenden gezinnen, onder Europeanen, Indo-Europeanen en Hollandsch sprekende Javanen enz. Een blad dat doordringt tot duizenden en tienduizenden en bij alle kringen, standen en rassen zijn belangstellende lezers heeft. (Dit blad heeft reeds een oplage van 9200 ex., een oplage even groot als de groote neutrale dagbladpers in Ned.-Indië). Daar is een Zaaier Bibliotheek, die allerlei Evangelisatie-lectuur tegen 30 ct. per boekje beschikbaar stelt.

Daar is het Christelijk Algemeen Weekblad „De Banier”, dat voorlichting geeft op vele gebieden en mededeelingen bevat omtrent allerlei arbeid op Christelijk terrein en waarvan verschillende personen van Gereformeerden huize medewerken. Daar is, zij het op bescheiden schaal, onze kerkelijke pers.

Voor de voortzetting en uitbreiding van dezen arbeid is geld noodig.

Wilt gij waarlijk dezen arbeid steunen, wordt dan zoo het U eenigszins mogelijk is, lid onzer Vereeniging. Het ligt in onze bedoeling de beschikbaar komende middelen in de eerste plaats aan te wenden tot steun van de genoemde Evangelisatielectuur. Met de minimum contributie van f 1.50 per jaar, maakt ge het b.v. mogelijk dat weer aan een nieuw adres in Indië gedurende één jaar lang „de Zaaier” gratis gezonden kan worden. Weet ge iemand in Indië aan wien gij gaarne telkens een nummer zoudt zicn toegezonden, zend ons dan bericht.

Het Bestuur der Vereeniging tot steun van den Christelijken Persarbeid in Ned.-Indië.

Dr. A. A. L. Rutgers, Dunklerstr. 73. Den Haag, Voorzitter.

Dr. J. A. Hendriks, Berkenweg 25, Amersfoort, Vice-Voorzitter.

P. Lok, Brederodestraat 3, Haarlem, Secretaris.

W. de Vries Gzn., Daniel Willinkpl. 21a, Adam, Penningmeester.

Ds. B. Alkema, Soest.

J. H. Hemmers, Nieboerweg 246, Den Haag.

P. Beukema, van Speykstraat 97, Den Haag.

Het postcheque gironummer der Vereeniging is 158192.

Over de oprichting van deze Vereeniging verheugen we ons van harte. Haar arbeid is aller sympathie en steun ten volle waard. Zij doet geen rechtstreeksch zendingswerk. Dat ligt ook niet op haar weg. Maar wel terdege is de Christelijke persarbeid in Indië van groot belang voor de komst van het Koninkrijk Gods en mitsdien ook voor de Zending.

Krone de Heere den arbeid dezer Vereeniging met Zijn zegen.

Nog eens „Een zendingssynode“.

Onlangs hebben we in het Zendingsblad ons oordeel gezegd over de instelling der „Zendingssynode“. We deden dit omdat daarover meermalen ons oordeel gevraagd werd. Tot heden is er in onze kerkelijke pers bijna niet op geattendeerd. Alleen heeft Dr. H. Kaajan in de Utrechtsche Kerkbode er een artikel aan gewijd.

Indien iemand, dan is voorzeker Dr. H. Kaajan ten volle bevoegd over deze zaak te oordeelen. Vooreerst is hij in het Kerkrecht een zeer kundig man. Bovendien kent hij sinds tal van jaren het instituut der „Zendingssynode“ uit eigen praktische ervaring. Hij is dus tot oordeelen ten volle bekwaam.

Voor al met het oog op de Kerken die nog geen z.g. „Zendingssynode“ hebben en er misschien over denken om tot de instelling daarvan over te gaan, willen we wat Dr. H. Kaajan schreef, doorgeven aan de lezers van het Zendingsblad. Zijn artikel luid aldus:

„In het bekende *Zendingsblad van de Gereformeerde Kerken in Nederland* snijdt Ds. W. Breukelaar, onze ijverige zendingsman, een zeer interessant onderwerp aan, dat zeer zeker ernstige overweging verdient. Hij stelt in het December-nummer van 1933 deze vraag: Is een „Zendingssynode“ een gewenschte instelling?

Hij beantwoordt deze vraag beslist, zonder eenige aarzeling, *ontkennend*.

Kerkrechtelijk acht hij de zoogenaamde Zendingssynode een onding, daar zij feitelijk geen Synode kan heeten, al draagt zij dien, nog al klinkende naam. In tuchtzaken kan een „Zendingssynode“ geen uitspraak doen. Evenmin kan zij afvaardigen naar de Generale Synode. Zij mist de rechten eener meerdere vergadering. Dan, het houden van een Zendingssynode wekt onwillekeurig de gedachte, alsof de Zending feitelijk staat buiten het gewone Kerkelijk leven en een afzonderlijke organisatie vereischt. De zending staat en behoort te staan in het midden van ons kerkelijk leven. Veel meer dan tot nu toe behoort de zending in onze gewone Kerkelijke vergaderingen een vast, op elke vergadering weerkerend punt van bespreking te vormen. De zending behoort allereerst thuis op de classicale vergaderingen.

Ook uit een practisch oogpunt acht Ds. Breukelaar de „Zendingssynode“ minder gewenscht. Het meeleven van de plaatselijke Kerken wordt door zulk een Synode al heel weinig bevorderd. Voor een vlugge behandeling van de zaken der zending is zij al bijzonder ongeschikt.

Eindelijk, een Zendingssynode“ is een dure liebbeerij.

Voor al thans, en in dat opzicht heeft Ds. Breukelaar

allen aan zijn kant, mag hierop wel gelet.

Ds. Breukelaar adviseert dan ook, dat Kerken, die zulk een Synode nog niet kennen, zich wel ernstig beraden mogen, eer zij in dezen tijd, die tot bezuiniging dringt, zich de dure en overbodige weelde veroorloven tot de instelling van een Zendingssynode over te gaan.

Nu wil Ds. Breukelaar met zijn pleit-rede tegen de zoogenaamde Zendingssynode allerminst de bestaande instellingen van dien aard om hals brengen. Maar een goed verstaander heeft maar een half woord noodig. Beter ten halve gekeerd dan ten heele gedwaald.

De 13-jarige ervaring, welke wij in de provinciën Utrecht en Gelderland van zulk een Zendingssynode hebben, klopt geheel op Breukelaars ernstig betoog.

De Zendingssynode valt geducht tegen. De kosten zijn hoog en 't graan, dat van dezen molen komt, is niet van zwaar gehalte. Het kwaad van een *deputaten*-zending wordt er niet door gekeerd. Slechts enkele uren worden aan de Zending zelve gewijd en de vergadering staat voortdurend onder de zweep van den drijver. De opening met de traditioneele speech van den vertegenwoordiger der saamroepende Kerk, 't verkiezen van geschikte moderamen-leden, 't voorlezen van de ingekomen stukken, de niet korte pauze, die door 't houden van den maaltijd wordt geëischt, enz. verslinden veel nuttigen tijd. Tegen 't sluiten der Synode schitteren verschillende afgevaardigden, die naar hun penaten terug verlangen, door afwezigheid, zoodat de meest gewichtige besluiten door een onvoltallige vergadering worden genomen. Men mag blij zijn, indien de zoogenaamde Zendingssynode, daar tal van afgevaardigden in de aan de orde gestelde zendings-vraagstukken weinig of niet zijn ingeleefd, tenminste geen *vergissingen* maakt. Een „Zendingssynode“ is een arend, die met 'n keten aan een rots zit vastgeklonken en zich slechts binnen de lengtestraal van dien keten vrij kan bewegen. Daarom, weg met onze Zendingssynoden! Ze zijn de groote kosten en den tijd-roovenden voorbereidingsarbeid niet waard.

'k Hoop, dat wij in Gelderland en Utrecht van den eenmaal ingeslagen weg met krachten ommezwaai terugkeeren en onze zoogenaamd zendingssynode 'n eervolle begrafenis bezorgen of tenminste in de antiquiteiten-kast bijzetten. Bij de zending mag geen dubbelte onnut besteed, laat staan *verspild*.”

Tot zoover Dr. Kaajan. Het doet ons genoegen, dat hij het met ons eens is. Laten toch de Kerken, die nog niet met een „Zendingssynode“ zijn opgescheept, zich toch wel bedenken eer zij tot de instelling daarvan overgaan. Ook zou men, waar men nu eenmaal die instelling heeft, wel doen voor die samenkomst, als men ze handhaven wil, niet langer den klinkenden, maar misleidenden naam „Synode“ te gebruiken. Men misleidt zich zelf en anderen door die samenkomst een „Synode“ te noemen. Laat men luisteren naar het oordeel van Dr. Kaajan, dat aan duidelijkheid niets te wenschen overlaat.

De Zendingsskalender.

Dezer dagen zond Ds. D. Pol voor de Generale Zendingsskas f 3512.84 zegge *Drie duizend vijf honderd en twaalf gulden en vier en tachtig cent*.

Dit is de bate van den Zendingsskalender van 1934. Nooit te voren is het winstsaldo, dat de Zendingsskalender voor de Generale Kas afwierp, zoo hoog geweest als ditmaal.

Het vorige jaar bedroeg dit saldo f 3205.23. Dat was al prachtig. En thans is het nog ruim f 300 meer.

De Zendingkalender heeft het dus ook dit jaar weer uitstekend gedaan. Het finantieel resultaat is schitterend.

In de wijze van uitgave is geen verandering gekomen. De redacteur, Ds. D. Pol, heeft de aandrang weerstaan, om aan den kalender een sierlijker, meer artistieke vorm te geven. En te recht. Stellig zou een meer artistieke kalender in sommige gezinnen meer welkom zijn dan de kalender in zijn eenvoudigen vorm, waarin hij thans verschijnt. Maar daar staat tegenover, dat een meer artistieke kalender veel duurder zou worden, de oplage beduidend zou doen dalen, en bijna zeker geen winstsaldo zou opleveren.

In zijn tegenwoordigen zeer eenvoudigen vorm kan de Zendingkalender zeer goedkoop worden geleverd. Het dubbeltje, dat de Zendingkalender kost, is voor niemand een bezwaar. Hij is onder ieders bereik en komt in tienduizenden gezinnen. En bij ons volk is hij welkom. In tal van gezinnen hangt hij hier of daar aan den wand en herinnert daardoor gedurig aan het werk der Zending. Vooral dat laatste is van belang. De Zending heeft voor alles noodig de belangstelling en de liefde van ons volk. En ook de kalender werkt daartoe mede.

Al zou hij geen finantieele winst afwerpen, dan nog zouden we de uitgave van een kalender, die bij duizendtallen verspreid wordt, van harte toejuichen, want ook dit is een middel om de zaak der Zending levendig te houden.

Maar ook de finantieele bate is zeer welkom. De Generale Kas, die reeds worstelen moet met een aanzienlijk te kort, kan die f 3500 zoo uitstekend gebruiken. De kalender wordt al meer voor de Generale Kas een beduidende bron van inkomst.

Wij wenschen Ds. Pol als redacteur van harte geluk met het resultaat, dat hij met zijn kalender ook ditmaal weer heeft bereikt. Ondanks den druk der tijden is het met den kalender best gegaan. Stellig zal het hem een spoorslag zijn om met dit werk voort te gaan op den reeds jaren lang gevolgden weg, die geleken is voor het doel uitnemend geschikt te zijn.

Santpoort 31 Maart 1934.

W. B.

Het zilveren ambtsjubileum van Ds. Krijger.

3 December en 13 December j.l. waren voor Ds. en Mevr. Krijger de herdenkingsdagen van hun 25-jarig huwelijk en van het zilveren ambtsjubileum.

5 December hebben we op de post Tenggoë, waar Ds. en Mevr. Krijger hun pionierswerk in West-Soemba begonnen zijn, met de Christenen deze dagen dankbaar herdacht.

De Standaardschool was feestelijk versierd en tot in de hoeken gevuld met Goeroe's en Njora's, met Christenen van de Soembaneesche en Savoeneesche gemeenten van West-Soemba, met de Chineesche ingezetenen van Komi, die thans ook gedeeltelijk reeds neigen om over te komen, met de schooljeugd en met ons, hun medearbeiders en -arbeidsters, voor zoover deze aanwezig konden zijn.

Er waren van de eerste in West-Soemba gedoopten, nu reeds mannen op leeftijd. 't Meest ontroerde echter de oude Radja van Laora te zien, die in Augustus 1913 aan het strand te Ketewel Ds. en Mevr. Krijger ver-

welkomde, al die jaren een hoffelijke houding tegenover hen aannam, z'n kinderen, jongens en meisjes, aan ze afstond ter opvoeding, maar nu eerst, met vele van z'n familie-leden, vroeg om te mogen worden gedoopt. Eindelijk won het Evangelie het ook bij hem.

We zongen Psalm 100 in het Soembaneesch. De oude man zong van harte mee „Een volk, tot Zijnen dienst bereid.”

Ds. L. P. Krijger.

Als een bijzonderen zegen mogen Ds. en Mevr. Krijger het zelf nog zien, dat Laora, 't gebied, waar zij ruim 20 jaar gewerkt hebben en dat zóó lang geen enkele vrucht te zien gaf, nu in z'n voornaamste geslachten „den Heere als God erkent” en zich bij ons voegt, hoewel Rome in hetzelfde gebied zich vestigde.

Dien dag gingen onze gedachten ook van de 3 aanwezige kinderen naar de 4 oudsten in Holland en we zagen in onze herinnering de jongens even terug op Soemba, vliegend te paard, in de boomtoppen, onder water, maar ook bezig een tekst te zoeken om in een Nieuw-Testamentje te schrijven voor een Soembaneesch vriend, dien ze met grooten ernst 't Evangelie gebracht hadden.

We zongen:

„O God, mijn God, Gij aller vorsten Heer
Ik zing verheugd, Uw grooten Naam ter eer.”

Ds. van Dijk, de missionnaire predikant van Tenggoë, die Ds. Krijger opvolgde, toen deze Docent aan de Opleidingsschool te Komi werd, trok een vergelijking tusschen Ds. en Mevr. Krijger's aankomst en thans met als conclusie: nu zijn ze geen vreemden meer, maar als een Vader en Moeder voor de Soembaneezen en Savoeneezzen (en de Chineezzen mogen we er gerust bijvoegen). Ze hebben in den dorren en drogen tuin van West-Soemba de steenen en doornen en distels mogen opruimen.

We zongen „Dat 's Heeren zegen op U daal,” waarop Ds. Krijger een herdenkingsrede uitsprak. „Vergeet

Gods weldaden toch niet, maar dankt Hem voor al Z'n goedheid," was de leidende gedachte.

We kregen een historisch overzicht van Gods leiding met hen in deze voorbijgeane 25 jaren.

Hoe de Heere vaak Zijn arbeiders aan het begin van hun werk beproeft, om hen des te getrouwer te maken.

De brand van hun huis werd tot winst. Holland bracht in één week 't geld bijeen voor een nieuw huis en de Soembaneezen verwonderden zich, dat ze nu niet boos werden en weggingen, en een Goeroe vertelde later op den morgen, hoe, toen ook 't verlies van kinderen hen niet deed heengaan, dit voor hem, pas van Ambon gekomen, van groote beteekenis was geworden en richting gegeven had aan eigen verblijf en werk op Soemba. We hoorden van het stichten van scholen: met Mijnheer van Dijk er samen op uit; van 't internaat: de opvoeding van jongens en meisjes, onze tegenwoordige Goeroe's en Njora's, onze ziekenverplegers van thans met hunne vrouwen, allen nu onze medewerkers.

Dit moeilijke deel van het werk, zoo rijk beloond, dat vooral op Mevrouw neerkwam, die leiding wist te geven aan dat ongeregelde Soemb. leven en denken en die ze aan zich wist te verbinden.

Van de komst van Juffr. Zigterman, die mee kwam helpen in dit werk der opvoeding en de verloskundige hulp kwam overnemen; van de 20 eerst gedoopten na 10-jarigen arbeid; van de verdere uitbreiding van het werk: Opleidingsschool, ziekenhuis, taalgeleerde, 2de miss. predikant in West-Soemba, hoe we binnenkort in ieder landschap een eigen Goeroe-Indijl hebben, hoe sommige gemeenten reeds vragen om zelfstandigheid en we dus reeds niet ver meer af zijn van den Soembaneeschen Pandita.

Inderdaad, rijk heeft God het werk gezegend. Thans zijn er in West-Soemba reeds een 1300 Christenen. We hebben er ons over verwonderd, hoe de komst van één gezin mocht leiden tot zoo grooten omkeer.

We zongen: „Looft Hem, die U vergunt Uw zielsverlangen en 't goede tot verzading doet ontvangen.”

Toen kwamen van de oudste Goeroe's aan het woord en we hebben hartelijk gelachen als we in hun herinneringen precies dezelfde eigenaardigheden van den jubilaris ontdekten, die hem thans ook nog zoo eigen zijn.

Als laatste spreker hoorden we één der leerlingen van de Opleidingsschool: „Want de Zegen des Heeren maakt rijk en Hij voegt er geene smart bij.” Een theologisch kandidaat in den dop!

Ds. Krijger kwam nog even terug op wat Ds. van Dijk gezegd had: „Mochten wij voor Soemba een gave Gods worden, de gemeente op Soemba werd Gods gave aan ons. Laten wij toch allen steeds van Jezus getuigen.”

We zongen nog:

„Laat 's Heeren lof ten hemel rijzen,
Hoe goed is 't onzen God te prijzen”

en Ds. Krijger sloot dezen morgen met dankgebed.

Tijdens 't samenzijn met de gemeente, dat daarop volgde, boden de Chineezzen een gouden medaille aan met Maleisch inschrift: „aan den gezant van God, om ons, die nog in het duister wandelen, door het brengen van het Evangelie den weg te wijzen.”

's Middags kwam 't Bestuur feliciteren en 's avonds, toen wij de gasten waren van het zilveren bruidspaar, teekende de Heer Tj. van Dijk, onze schoolopziener, die

al deze jaren meemaakte, op treffende wijze de moeite en de zorgen, den moed en het geloofsvertrouwen van deze twee menschen, die zich geroepen wisten tot dit moeilijke begin.

Allen deden we ons best dien avond, herinneren wil ik nog hoe Dr. Onvlee zich op geestige wijze tot tolk maakte van ons Geref. volk en den jubilaris huldigde als Doçent, die alleen den last van een heele theologische faculteit torst en daarbij ook nog den tijd vindt om studiën in het Maleisch te bezorgen.

In den stillen maannacht reden we met ons vieren terug naar huis en spraken we het uit, hoe goed het is een jubileum te vieren.

W.

J. B.

Opleidingsschool Soemba.

Ds. L. P. Krijger, de docent der Opleidingsschool op Soemba, zond aan de deputaten der Generale Synode voor de Zending een schrijven, waarvan we het volgende willen doorgeven aan de lezers van het Zendingsblad:

„Sedert mijn laatsten brief van Augustus 1933 is het onderwijzen aan de Opleidingsschool geregeld voortgegaan en zijn wij met de repetities goedeels aan het eind gekomen, zoodat wij nu kunnen beginnen met de afwerking van het program voor het derde leerjaar, de nadere formuleerling en bevestiging van de leerstof in den geest der leerlingen, zoodat die hoe langer hoe meer hun eigendom wordt.

Eenige stagnatie ontstond doordat in het begin van dit jaar verschillende ziekten optraden. In onze omgeving heerscht in vrij hevige mate dysenterie, waarvan ook ons gezin en de leerlingen niet geheel vrij zijn gebleven. De gevallen zijn echter niet ernstig. Eén van de leerlingen moest, om verdere verbreiding te voorkomen, naar het ziekenhuis te Waikaboebak. Hij is herstellende, zoodat hij wel spoedig zal terugkeeren. Moge de Heere ons dan voor verdere gevallen bewaren.

Volgens den normalen tijd kan deze cursus in September a.s. afloopen. De examens zullen dan geruimen tijd langer duren wegens het grooter aantal leerlingen. Wij hopen zeer, dat zij allen slagen mogen. Over de vorderingen van de meesten ben ik tevreden. Twee zijn wat achter bij de anderen, maar dat kan in het laatste jaar nog wel terecht komen.

Sedert eenige weken ben ik in overleg met Ds. van Dijk begonnen, naast de Koempoelan, die ik 's Zondagsmorgens hier heb, nog eene bijeenkomst des middags te houden met Chineezzen en andere Maleisch spreken den te Mata. Het begin is klein, maar wij hopen en verwachten, dat het groeien zal. De Soembaneesche gemeente te Mata wil daar nu ook een eenvoudig kerkje bouwen, waarin wij dan ook kunnen vergaderen. Voorloopig komen we samen in het huis van een der Christenen.”

Tot zoover Ds. Krijger. Zooals men ziet doet de docent ook nog eenig rechtstreeksch zendingswerk behalve zijn veelomvattenden schoolarbeid.

W. B.

Zending Zuid Holland Zuid.

Opening van het nieuwe gebouw der Christelijke Huishoudschool „Mardi Kenja” te Poerwokerto.

(bij de foto).

hosoemario, den Patih van Poerwokerto, den Gepensioneerden wedana van Djatilawang, de schoolopzieners van Djatilawang en Adjibarang en vele anderen met hen, meest vergezeld van hun echtgenooten. Ook verscheidene Chineesche ouders van leerlingen waren aanwezig.

In een lokaal der school. Op de eerste rij geheel rechts vooraan naast een bloemstuk: de Regent van Poerwokerto R. A. A. Tjokroadisoerja, en de Raden Ajoe (Mevrouw) Regent, die het initiatief ter oprichting namen. Naast de Raden Ajoe: de Resident van Banjoemas, en achter haar naast den Regent: de Assistent Resident van Poerwokerto. Op den voorgrond — geheel links vooraan — de heer Pluyter, architect van Magelang, die deze school en de pastorie, welke op het aangrenzende erf is opgericht, bouwde. Op de derde rij in het midden tusschen Mej. Stoett en Mevrouw Miedema: Mej. H. M. King, leidster van het internaat. Voorts vele andere genoodigden, ouders van leerlingen, enz., die niet meer op de foto te zien zijn.

't Volgende is overgenomen uit „het” dagblad van Midden-Java: de Locomotief, d.d. 15 Januari 1934:

**Christelijke Huishoudschool te Poerwokerto.
Opening onder groote belangstelling.
„Mardi Kenja”.**

Men schrijft ons van geachte zijde:

Onder veel belangstelling, met name van Inlandsche zijde, werd op 11 Jan. l.l. te Poerwokerto het nieuwe gebouw van de Christelijke Huishoudschool „Mardi Kenja”, uitgaande van de Stichting: „Christelijke Huishoudscholen in de Residentie Banjoemas” geopend. De naam „Mardi Kenja” is door de Regenten van Poerwokerto en Poerbolingo aan deze school gegeven. Deze school is voor leerlingen van alle landaarden.

Onder de aanwezigen merkten wij op: den Resident van Banjoemas, den Ass. Resident van Poerwokerto, den Regent van Poerwokerto, diens zwager R. M. Gond-

Dr. Esser, missionair predikant van Poerbolingo, en lid van de Commissie van toezicht, heette de aanwezige gasten welkom. Uit de geschiedenis der school memooreerde hij, dat de Regent van Poerwokerto en de Raden Ajoe voor de oprichting het initiatief genomen hebben.

Eerst wendden zij zich tot de Schoolvereniging, waarvan de Christelijke Hollandsch-Javaansche School ter plaatse uitgaat. Doch het Bestuur dezer Schoolvereniging dorst tenslotte het niet aan. Er heeft zich toen een Damescomité gevormd te Poerbolingo op initiatief van Mevrouw Esser—Rutgers, waarin o.a. Mej. Dr. Dreckmeier, destijds tijdelijk aan het Ziekenhuis aldaar verbonden, nu te Magelang, en de echtgenoot van den Ass. Resident Meijers te Poerbolingo, zitting hadden.

Op bescheiden voet werd in Augustus 1931 een Huishoudschool geopend. De Regent van Poerwokerto verleende veel medewerking, maar de huishuur te Poerwokerto bleek te hoog. Aangezien er trouwens in Poerwokerto geen geschikte huurhuizen beschikbaar waren,

werd de school ondergebracht in één (later twee) particuliere woningen te Poerbolingo. Maar het centrum van de Residentie, Poerwokerto, bleef het ideaal. In het daarop volgend verlot, van de fam. Esser, werd door Mevrouw Esser eenig kapitaal bijeengebracht. Een Stichting „met rechtspersoonlijkheid” werd gegrond, waarvan de school uit kon gaan, onder toezicht van Zendingsdeputaten. Namens deze Stichting werd den bekenden architect Pluyter te Magelang de opdracht verleend, een passende localiteit voor internaat en school te bouwen.

Als hoofd der School trad op Mej. R.R. Soerjandhari-Koosman en als directrice van het Internaat eerst Mej. W. Dreckmeier, onderwijzeres Hollandsch-Chineesche School te Poerbolingo, en sedert het begin van 1933 Mejuffrouw H. M. King, uit Holland overgekomen, die tevens onderwijzeres aan de school is.

Het is, voorzoover hier bekend, de eenige Huishoud-school onder Javaansche leiding. Dat het Jav. Hoofd der School voor haar taak berekend is, moge blijken uit het feit, dat aan het eind van het 2e leerjaar alle leerlingen slaagden voor het huishouddiploma (inclusief costuumaaien), welk examen ditmaal werd bijgewoond door 2 gedelegeerden van den Bond voor Huishoud- en Vak-

onderwijs op Java, bij welken Bond de school is aangesloten.

In zijn rede, waarin het voornaamste van het boven gememoreerde werd meegedeeld, wees dr. Esser ook op het groote belang, voor de ontwikkeling en opvoeding beide, van zulk een inrichting. Met een zegenbede eindigde de spreker, waarna hij de school voor geopend verklaarde.

Mej. J. L. Stoett bedankte namens het Bestuur der Stichting allereerst den Resident van Banjoemas en den Regent van Poerwokerto en de overige gasten voor hun komst, en verder allen die meegewerkt hadden tot het verkrijgen van dit resultaat. Daarop onthulde de Raden Ajoe van den Regent de gedenkplaat, die in de gang is aangebracht met het opschrift:

Een vrouw die den HEERE vreest, die zal geprezen worden.
Spreuken van Salomo 31 : 30.

Deze gedenkplaat werd gelegd op 11 Januari 1934 door R. Ajoe A. A. Tjokroadisoerjo.

Na een Maleische toespraak door het Hoofd der School Mejuffr. Soerjandhari sprak de Resident in warme bewoordingen zijn waardeering uit en gaf uiting aan zijn beste wenschen voor een goede ontwikkeling. Daarna werd een ommegang door het gebouw gedaan.

Voor de deur in het front: de Resident van Banjoemas. Aan zijn rechterhand de Raden Ajoe van den Regent; tusschen beiden in, één trede hooger, de Regent. Aan de rechterhand van de Raden Ajoe Regent het Bestuur van de School: Mevrouw Steensma—Wolters, Mevrouw Esser—Rutgers (secretaresse), Mevrouw Rullmann—Pelle (voorzitster), Mejuffrouw Stoett (penningmeesteresse). Van de door Zendingsdeputaten van Zuid-Holland ten Zuiden benoemde Commissie van Toezicht was alleen Dr. Esser aanwezig. Ds. Rullmann was door ziekte verhinderd en Dr. Miedema door dienstwerk.

Rondom een enorm vierkant grasveld, bevinden onder meer zich geschaard: drie ruime leslokalen, een groote gezellige eet- en conversatiezaal, localiteiten voor een keuken, wasscherij, strijkerij enz., voorts luchtige slaapzalen, slaap- en zitkamers voor de dames enz. Naast het gebouw is nog een groot terrein aangekocht, voorloopig voor sport, later voor eventuele uitbreiding.

Na het genieten van door de leerlingen vervaardigde versnaperingen en een koelen dronk, ging men zeer voldaan over wat gezien en gehoord was uiteen.

De tweede foto is genomen voor de school.

Statistiek Zendingsterrein Banjoemas 1934.

Volgens de bij de jaarwisseling opgemaakte statistiek, bedraagt het aantal Inlandsche Christenen op het zendingsveld van Z.-Holland ten Z. 1352 en het aantal Chineesche 73. Hieronder zijn niet gerekend de z.g. Sadrach Christenen, die de begeerten uitspraken zich onder de leiding onzer zending te stellen. De overgang van de z.g. Apostolischen is nog te zeer in een vlietend overgangsstadium dan dat het zich zou leenen voor statistische opgaven.

Gedoopt werden in onze gemeenten 27 Inlandsche volwassenen en 41 kinderen, voorts 2 Chineesche volwassenen en 2 Chineesche kinderen, totaal: 92 personen, terwijl na het afleggen van belijdenis des geloofs 22 Javaansche jonge mannen en vrouwen voor het eerst tot het Avondmaal werden toegelaten. Geve de Heere hun allen Zijn zegen!

P. E.

Zending Utrecht en Gelderland.

Een brief van Ds. Keuchenius.

Poerworedjo, 29 Januari 1934.

Geliefde Broeders en Zusters,

Weer mag ik vertellen van den Zegen in het werk.

Den 15den Januari mocht ik in Palihan op den morgen voor het avondmaal werd bediend 3 volwassenen en 1 kind door den doop opnemen in de gemeenschap der kerk door hun deel aan Christus den Koning der Kerk.

Een echtpaar met hun kind werd gedoopt en een jong ongetrouwd man. Vooral voor zulk een jongeling is het nog altijd een stap om te breken met zijn omgeving, want het wordt voor zoo iemand op dien leeftijd een zware strijd. Gelukkig dat ze dat ook inzien.

Ook was er een jonge vrouw, die na vijf jaar van afzwerven was teruggekeerd tot de kerk. Zij kon echter niet bewijzen dat zij reeds gedoopt was en bij navraag bleek, dat ze op veel ernstiger wijze is weggelopen dan ze voor den kerkeraad in Palihan deed voorkomen. Dat is wel jammer. Doch dat zijn de schaduwen van ons kerkelijk werk en het schijnt nu eenmaal den Oosterling moeilijk te vallen ronduit de waarheid te zeggen. Maar die schaduwen mag ik U niet onthouden.

Want dan kunt gij ook in de moeilijkheden meeleven en in de moeilijke dingen voor mij en mijn staf van medewerkers dubbel wijsheid van God vragen. Wat ben ik dankbaar, dat de diaken van Palihan, een van mijn onderwijzers bezwaar maakte tegen het plan van den Kerkeraad om die jonge vrouw op 15 Januari toe te laten. Hij bleek een betere kijk op die jonge vrouw te hebben dan wij allen, anderen dan hij.

Geparang. Ook in Geparang is er verblijdende voortgang. Tegenover 3 personen twee weduwen en een alleenwonende man, die plotseling het bezoek aan kerk en Catechesatie hebben gestaakt staan 6 volwassenen: 2 echtparen, de vader van één dier echtparen (weduwenaar) en een andere jonge weduwenaar met hun kinderen in totaal 5, die 21 Januari j.l. door den doop in de gemeente werden opgenomen.

Bovendien deden een man en een vrouw die reeds 2 jaren lang wegens overspel van het H. A. waren geweerd, eindelijk belijdenis van schuld en kon hun kind gedoopt worden. Dat is ook iets groots als menschen die ver afgedwaald zijn eindelijk weer terug komen.

Dat was een blijde morgen. In deze gemeente worden de voorbereidende maatregelen getroffen om te komen tot institueering. Ik hoop dat binnen het jaar ook deze gemeente zich zal mogen verheugen in het feit, dat zij een eigen kerkeraad mag hebben.

Ik vergat nog te melden, dat op dienzelfden morgen te Geparang bovendien nog 3 Christenkinderen mochten gedoopt worden.

Djenar. En te Djenar is j.l. Zondag ook weer een volwassen Javaan tot de kerk toegetreden.

Deze man had het onderwijs goed in zich opgenomen. Ook hij wist, wat hij deed. Straks zal zijn vrouw willicht van hem zich laten scheiden om zijn Christen zijn. Hij wil echter niet scheiden. In Djenar is er ook mooie opleving den laatsten tijd. Onze Goeroe daar heeft goeden ingang en zijn vrouw helpt dapper mee.

Zoo gaat langzaam de overwinning van het Evangelie voort.

Wat mij ook verblijdt is, dat de menschen die in nood zijn als ze geen uitweg zien bij de Zending komen om raad. Het is alleen maar hard om velen, die om werk zoeken te moeten wegsturen. En dat wordt wel hoe langer hoe erger. Doch wellicht is daar ook nog wat aan te doen. Er zijn in dit land nog zooveel mogelijkheden over tot helpen. Ik ben er zeer dankbaar voor, dat ze beginnen te beseffen, dat de Zending hen graag helpt.

Zoo moet het maar doorgaan. Alleen is het jammer dat ze zoo vaak denken, dat ze als tegenprestatie Christen moeten worden.

Dat is nu eenmaal hun zin voor beleefdheid, want oeh de doorsnee Javaan begrijpt niet wat godsdienst is. Hij denkt, dat het zoo iets is als een uit het hoofd te leeren les.

Dat komt omdat ze ten opzichte van den Islam nooit eigenlijk zich hebben rekenschap gegeven wat die godsdienst voor ze beteekent of hun godsdienst ze werkelijk wat geeft voor honger van hun ziel. Werkelijk schuldgevoel wordt bij den Javaan zelden aangetroffen.

Doch: de hoofdzaak is, dat wij onze broeders Oosterlingen hier lief hebben en er is afscheiden van het feit dat ze onze broeders zijn van Adamswege — veel beminnenswaardigs in hen als mensch.

Fijngevoelig, vol zelfbeheersching; ons ten voorbeeld in hun levenskunst, hun groote beleefdheid en hulpvaardigheid. Genoeg om U te overtuigen, dunkt mij. Onder Christenen is het schuldgevoel bij tijden echt en diep. Wie werkelijk gelooft is immers ook omgezet. Anders geworden. Velen kunnen rekenschap afleggen van hun geloof en doen dat met blijdschap.

Laat ik nu tot slot met vreugde mogen beantwoorden de volgende giften voor de kerkbouw te Dermosari, met hartelijken dank voor de daarbij gevoegde zegenwensen: van de Zendingscomm. der Geref. Kerk te A. f 25.—; van de Zendingscomm. der Geref. Kerk te V.

f 2.50; van de Zendingscomm. der Geref. Kerk te E. f 2.50.

Als alle kerken van Utrecht en Gelderland f 2.50 gemiddeld geven dan hebben wij genoeg. Laten de andere kerken spoedig volgen.

Met hart. groet

Uw broeder en dienaar in Christus,

„Uit Poerworedjo”.

A. F. KEUCHENIUS.

Zending Noord-Holland.

De missionaire predikant Ds. D. J. B. Allaart, zond het jaarverslag over 1934. De lezing van dit verslag zal de kerken van Noord-Holland stemmen tot blijdschap en dank. Ondanks den druk der malaise is het werk der Zending voorspoedig voortgegaan.

Jaarverslag over het Zendingswerk in Jogjakarta 1933.

De eerste maand van het nieuwe jaar moet doorgaans nogal eenigen tijd afstaan voor het verzamelen en vastleggen van de gegevens, die een overzicht bieden over het afgelopen jaar. Vandaar dan ook, dat de uitnoodiging om aan de hand van dit overzicht het verloop van het vorige jaar te overzien, meestal komt, wanneer de jaarswisseling reeds weer tamelijk ver in het verleden ligt. Dit moet wel schade doen aan de belangstelling voor het jaarverslag, tenzij deze belangstelling zóó levendig is, dat men te verlangender naar dit verslag is gaan uitzien en het eindelijk met vreugde begroet wordt. Op zulk een levendige belangstelling wordt gerekend, zoolang er nog zooveel blijken van zichzelf-verloochenende liefde worden gegeven voor een arbeid, die wel ver uit het oog ligt, maar een centrale plaats in het hart heeft uit dankbaarheid voor ontvangen genade en uit brandende begeerte om in gemeenschap met een groote schare geheiligden den Vader van onzen Heere Jezus Christus steeds meerdere aanbidding en verheerlijking toe te brengen. Als in een wolk van getuigen worde het Zendingsterrein door dit jaarverslag gehuld.

Weest mede getuige van de groote dankbaarheid, die ons jegens God en Zijn Kerken vervult, dat Gij verwaardigd werd om Zendingsarbeid te verrichten door Uw gebed en door uw gaven, en het te doen verrichten door gezonden in den Naam van Jezus Christus. Weest mede dankbaar voor den adem des levens, die op het planten en natmaken wasdom te aanschouwen gaf, zoodat de blinde heiden, eens van God gescheiden, nu Zijn heil erkent. Onze God gaf Zegen. Ook bestendigde Hij zegen. Al de arbeiders met hun helpers werden gespaard. Ten opzichte van Dr. F. L. Bakker wendde de Heere af, wat dreigde. Van het werk kan getuigd, dat het gelukkig voortging. De groei ervan viel dan ook niet te stuiten, niettegenstaande er allerlei bezuinigingen moesten aangebracht. Tot op zekere hoogte kan gezegd, dat de bezuinigingen wellicht de groei bevorderden, want de druk komt veelal het geestelijk leven ten goede. Tegenover de bezuinigingen stonden dus weer nieuwe uitgaven. Er kwamen 2 scholen bij: te Wirik, in het Wonosarische, een volksschool en te Kebon-Agoeng (Minggir), Westelijk van Jogja, een vervolgschool. Dit was tevens een uitkomst voor jonge Goeroe's, die nog zonder werk waren en tegenover wie de Zending een verplichting heeft, want ze hebben zich veelal op aandrang van de Zending vroeger laten opleiden. Met schroom durf ik slechts tot zulke nieuwe

arbeid als de opening van scholen over te gaan. Het is telkens de vraag: kan de Begroting het dragen? En dan moet er weer wat op gevonden. Het laat zich in dit verband verstaan, hoe blij ik met de mededeeling per luchtpost was, dat de actie der Scholen in Noord-Holland in het belang der Zendingsscholen f 2351.58 had opgeleverd. Mooier nog was de opgewekte stemming, waarin deze actie nog intensiever zou worden voortgezet. Geen wonder, dat dan ook Prof. Grosheide in „De Heraut” wijst op de mogelijkheden, die in zulk een actie schuilen. Zal het zoover komen, als Prof. Grosheide het zich denkt (de schooldienst apart) dan moet het bedrag opgevoerd tot f 10.000 per jaar. Jogja doet alvast mee met f 100. Van deze actie moet hier melding gemaakt, omdat dit ook een bijzondere zegen van 1933 is, die in meer dan een opzicht verlichtend werkt. Dit geldt eveneens van heel de exploitatie-rekening, die f 4000 beneden de raming wist te blijven en zodoende de uitzending van den tweeden Missionairen Predikant trachtte te vergemakkelijken. Wanneer op het geven voor de Zending nu maar geen bezuiniging wordt toegepast, dan komen we er in 1934 eervol.

De Javanen zelf spanden zich mooi in: de gemeenten tee Poegeran en Ngembes bouwden zich een eenvoudige plaats van samenkomst, terwijl de gemeente te Goentoengi een kerkgebouw ging zetten. Tot soortgelijke inspanning wordt men temeer genoopt vanwege de actie, die Rome op ons terrein tracht te ontwikkelen.

Na u eerst getuige te hebben gemaakt van verschillende nieuwe blijken van Gods gunst, zooals deze bij een overzicht in het algemeen opvallen, moet thans uw aandacht gevraagd voor de onderscheidene diensten afzonderlijk:

1. Hoofddienst in engeren zin. De verzorging der 23 gemeenten, waar de Sacramenten regelmatig bediend worden, — de Gemeente te Jogja zelf verdient afzonderlijke vermelding, — kon geregeld plaats hebben, 92 maal moest alzoo het Avondmaal bediend, dikwijls met voorafgaande Doopsbediening. Een 75 maal werd door mijzelf bediend, de overige keeren namen Dr. Bakker, Ds. Pos en Ds. Sopater voor mij waar. 75 maal Avondmaal viere d.w.z. iederen Zondag éénmaal en om den anderen Zondag 2 maal, telkens in een andere gemeente, 's morgens en 's middags, — ieder zal toestemmen, dat dit op den duur te veel inspanning vraagt. Ik heb mogen ondervinden, — ieder, die hierover tot anderen spreekt, zegge dit er bij, — dat, als het noodig is, God hiervoor bekwaammakende genade wil geven, maar langer dan uiterst noodig mag dit niet bestendigd. Dit gevoelt ieder die het Avondmaal hoogstelt. Te beter zal dan ook, meer hierdoor, worden verstaan, wat de komst van den tweeden Missionairen Predikant betekent. Behalve het genoemde brengt verder elk Avondmaal bijzondere zorg mee ten aanzien van de Gemeente waar het bediend zal worden.

Er is hierbij nog iets. Wanneer 92 maal jaar-in-jaar uit met de beide Avondmaalstellen, die er zijn, gereisd wordt en er telkens andere handen over gaan bij schoonmaken en inpakken, dan hebben, ook bij de meest vriendelijke voorzichtigheid, zulke stellen heel wat te lijden. Het is dan ook zóóver, dat drie gemeenten reeds een eigen stel aanschaffen om de plechtigheid van het Avondmaal, waardoor men hier evenzeer gevoelig is als in Holland, te verhoogen. Andere gemeenten kunnen dit echter niet nadoen en daarom geef ik er in dit verslag maar eens kennis van. Wellicht weet iemand er weg op om de Zending aan twee nieuwe Avondmaalstellen

te helpen, zij het dan gebruikte stellen, maar die er nog goed uitzien. Mogelijk is er zoo ook nog wel een doopvont. Het Kerkelijk Bureau, Keizersgracht 566, van Amsterdam zal zeker als tussenpersoon dienst willen doen hierbij.

De interne zorg voor de gemeenten en voor de uitbreiding lag hoofdzakelijk in handen van de Goeroe-Indjil. Hun aantal nam met één af door pensioenneering. Eén vroeg en kreeg zijn ontslag. Zijn plaats werd ingenomen door een onderwijzer van de Keuchenius-school, die overcompleet raakte, omdat de school langzaam, maar zeker haar sluiting tegemoet gaat. Voor het werk van deze 20 Goeroes heb ik over het algemeen groote waardeering. Eveneens voor dat der Kerkeraden, voorzoover die er zijn.

Het aantal der Javaansche Christenen (de Gemeente van Jogja meegerekend) nam in 1933 met 172 toe en bedraagt nu 2540, waarvan 1037 te Jogja zelf, en 1503 buiten Jogja. Gedoopt werden 79 volwassenen en 94 kinderen, terwijl 22 belijdenis van geloof aflegden. Het aantal ongedoopten, dat ter catechisatie gaat, is 344.

Het aantal gemeenten nam met één toe doordat de Sadrach-Christenen te Wonogiri bij Waters, totaal 42 in aantal, zich onder onze verzorging stelden. Hier kon echter geen Avondmaal worden bediend.

Van de offervaardigheid in de gemeenten kan ik niet weer zulk een buitengewone melding maken als een vorig jaar, toen de gaven met f 1172.01 waren gestegen. Er was nu een teruggang van f 217.46. Maar dit geldt niet van de bijdragen voor de Zending in de Avondmaalscollecten, want die namen een f 20.—, d.i. 10 %, toe. Een voorbeeld om na te volgen, waar het minder moeilijk valt dan voor de Javanen.

Na al het genoemde kan van de groote Gemeente te Jogja afzonderlijk nog medegedeeld, dat zij zich in gestadige groei verheugen mag. Haar predikant, Ds. Sopater, verricht met opgewektheid zijn arbeid, ondanks de omvangrijkheid ervan, waardoor hij op het vragen van allerlei hulpdiensten is aangewezen.

De Colportage (Bijbelverspreiding). Deze hangt met het voorgaande ten nauwste samen, vooral wat de uitbreiding betreft. Het is telkens het zoeken om op ongedwongen wijze aanraking met de menschen te krijgen om eens met hen te kunnen spreken. Een uitnodiging tot een bijeenkomst, wat meegegeven of verkochte lectuur en dergelijke middelen meer vormen vaak het begin. Van een andere zijde werken de Colporteurs, '7 in aantal, die op verkenning rondgaan en tot koopen van lectuur aansporen. Een andere taak bestaat in het voldoen aan de behoefte aan opbouwende geschriften in de Christelijke gezinnen. Het belang van de Colportage wordt door de Zendingskalender in December weer algemeen onder de aandacht gebracht.

Belangrijke steun wordt voor deze Colportage-arbeid ontvangen uit de Hollandsche kring der Gereformeerden te Jogja. Wat er ook afneemt, deze Zendingsbijdrage gelukkig niet meer. Het begin van de toename is er weer. Tegenover 1932 met de ruim f 1500.— liet 1933 de bijna f 1700.— van 1931 weer binnen het gezichtsveld komen. Dit is, naast al de andere bijdragen, die te Jogja te geven zijn, een hoogst verblijdend verschijnsel, vooral voor den band, die dit geeft aan de Zending, zoo onmisbaar in de onmiddellijke omgeving van de Zending zelf als in Jogja. Het kan en moet nog hechter. We hopen, dat 1934 dit brengen zal. Naast deze Colportagebijdrage staan dan nog de gaven voor de Schuldaflissing van het Jav. Kerkgebouw te Jogja,

die in 1933 ruim f 500.— bedroegen.

Met het oog op het Kerstfeest stelde ik een boekje samen: „Woord der Zaligheid”, in 3 talen: Javaansch, Maleisch en Hollandsch, ook afzonderlijk verkrijgbaar met als inhoud: de Bijbelboeken, Schriftgedeelten om te lezen, Gebed, Wet, 12 Artikelen en de Chr. feestdagen. Dit boekje mocht veel aftrek vinden. Het bedoelt vooral de leerlingen ten goede te komen, die deze dingen in 3 talen kunnen kennen.

De Schooldienst. Behalve hetgeen hieromtrent reeds in de inleiding van dit verslag werd medegedeeld ten aanzien van de opening van een nieuwe volksschool en een nieuwe vervolgschool, moet nog gewezen op de bouw van een Schakelschool en H.I.S. door de Chr. Jav. Schoolvereniging. De Zendingskalender vertelt hiervan in November. In het geheel werken er een 46 onderwijzers, waarvan 35 in directen Zendingsdienst; onder deze 35 is er één met administratie en inspectie belast. Er zijn een 20 Zendingsscholen met totaal een 1700 leerlingen. Op elke school werd, soms onder veel belangstelling van de zijde der ouders en van het plaatselijk bestuur, het Kerstfeest gevierd. Elk Kerstfeest werd door mij bezocht terwille van de kinderen, maar vooral ook met het oog op de gasten die vrijwillig aan een uitnodiging gevolg hadden gegeven en dus belangstellend waren. Naderhand worden deze gasten dan nog eens bezocht. Verschillende onderwijzers houden ook Zondagschool, wat de arbeid der scholen nog weer versterkt.

Het Hospitaal. Hierover in dit verslag slechts een enkele opmerking. Er arbeiden regelmatig 2 Goeroes en een Colporteur in het Hoofdhospitaal, terwijl een Onderwijzer aan het hoofd staat van het internaat. Zelf ga ik hoe langer hoe meer aan eenig ziekenbezoek beginnen. De cursus voor het verplegend personeel werd door den Heer J. D. Wolterbeek van Dr. F. L. Bakker overgenomen. Verder wordt er nog op verschillende wijze arbeid in Bijbelkringen verricht.

In de Hulphospitalen (11 in aantal) en op de Poliklinieken (4 in aantal) wordt door de Goeroe-Indjil gewerkt in samenwerking met een Colporteur.

Van de uitbreiding van het Hospitaalwerk maakte ik in de inleiding nog geen melding, maar het is wel wonderlijk, hoe ook dit regelmatig groeit. Er kwam een Polikliniekgebouw bij voor betalende patiënten en bij de jaarswisseling was men druk bezig met de aanbouw van een afdeling om betalende patiënten te kunnen opnemen, en met het openen van 3 Poliklinieken ten Westen van Jogja in Koelon-Praga. Onder de doktoren ging Dr. Zwaan met verlof, terwijl bij het eindigen van het jaar Dr. H. S. Pruys, de medepionier vooral ten aanzien van de Hulphospitalen en de opleiding van verplegers, zijn arbeid neerlegde. Zijn arbeid blijve in eere. Te zamen met Dr. Pruys ging de oude Mantri Pak Jakoboos van Wates met pensioen, aan wien de Zending ook veel te danken heeft.

Het Jeugdwerk. Dit geschiedt van de zijde der Zending vooral door catechisaties of door Godsdienstonderrwijs op verschillende scholen en in aparte uren aan huis. In een der reeds lang gevoelde behoefte zal worden voorzien, wanneer meer contact met verschillende leerlingen kan worden gezocht door den tweeden Miss. Predikant. Veel belangstelling trekt verder de Jeugdsamenkomst in de Holl. Geref. Kerk Zondags om de 14 dagen onder leiding van Hoofden van Scholen. In Wates wordt iets dergelijks gedaan door een Zondagschool, en nu en dan eens een Holl. Dienst des Woords. In

Statistiek betreffende de Javaansche en Chineesche Christenen in het gewest Jogjakarta. 1933.

(Zending Noord Holland)

Gemeente van:	Javaansche Christenen				Totaal	Chineesche Christenen				Totaal	Gedoopt in 't jaar 1933						Openbare be- lijdenis des Geloofs 1933	Huwelijken 1933		Overleden 1933		Gemiddeld aantal Kerkgangers	Catechisanten				Inkomsten			Zending																									
	mannen	vrouwen	jongens	meisjes		Volwas- senen	Kinde- ren	Javanen			Chineezen		Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen		Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen		Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen					Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen																			
								Volwas- senen	Kinde- ren		Javanen	Chineezen															Javanen	Chineezen	Javanen								Chineezen	Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen	Javanen	Chineezen
Toenghak . . .	35	42	32	41	150	—	—	—	—	3	4	1	7	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	3	2	—	—	100	70	20	23	6	f	64	145	f	70	715	f	60	29										
Patalan . . .	39	30	45	46	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	40	25	6	7	—	130	825	—	31	935	—	27	875											
Tjandisewoe . . .	14	27	18	16	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	35	20	—	7	—	48	42	—	24	36	—	22	36												
Wates . . .	24	30	26	33	113	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	40	70	6	—	—	216	30	—	96	54	—	43	46												
Wonosari . . .	30	40	46	34	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	60	20	15	5	—	97	70	—	17	445	—	50	25												
Kalongan . . .	5	6	10	10	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	9	15	2	4	—	—	—	4	34	—	4	30													
Ngendes . . .	11	8	14	9	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	14	5	1	1	—	210	—	—	4	38	—	2	20												
Tjandi . . .	21	19	20	18	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	38	12	8	3	—	—	—	—	—	—	8	045													
Poegeran } . . .	6	4	3	3	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	6	—	—	4	91	—	—	45												
Djeptoel . . .	20	20	18	20	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	30	20	9	8	—	35	35	—	24	555	—	16	76												
Ngeloakan . . .	18	14	21	22	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	25	30	2	2	—	44	10	—	12	52	—	12	94												
Soroegoel . . .	12	11	11	9	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	50	—	—	—	—	20	55	—	19	675	—	3	—												
Tandjoeng Terta . . .	23	20	12	18	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	40	—	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—												
Pahem . . .	11	11	17	11	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	22	12	—	—	—	18	—	—	65	645	—	19	565												
Medari . . .	23	24	14	14	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	40	6	10	—	—	—	22	95	—	10	81														
Sewoegaioer . . .	6	10	6	3	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	25	—	4	7	—	—	—	13	635	—	—	—													
Standakan . . .	17	15	14	15	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	3	—	—	—	—	10	55	—	7	895	—	—	—												
Tjebongan . . .	3	2	2	2	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	12	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—													
Rewoeloe . . .	7	6	3	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	14	6	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—												
Dowangan . . .	15	10	10	8	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	12	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—												
Ngenta-enta . . .	4	8	3	3	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	20	15	6	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—												
Kebonagoeng . . .	16	10	13	15	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	13	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—											
Wonogiri . . .	11	3	2	8	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	13	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—											
Wongiri . . .	13	12	10	7	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—											
Totaal . . .	384	382	370	367	1503	3	1	2	—	6	22	20	32	28	—	—	1	—	3	7	—	—	12	—	18	—	—	—	—	1358	594	293	101	84	f	906	34	f	435	855	f	319	345	f	202	17									
Gondakaeso- man . . .	275	313	222	222	1032	—	—	—	—	—	35	2	13	21	—	—	—	—	10	2	—	—	10	—	9	—	—	—	—	700	210	193	78	81	—	1872	54	—	942	05	—	360	78	—	—	—									
Chineezen . . .	2	2	—	1	5	40	23	39	10	112	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	6	9	10	8	—	300	—	—	83	435	—	—	—	—	—	—									
Totaal . . .	661	697	592	590	2540	43	24	41	10	118	57	22	45	49	2	6	3	6	13	9	2	—	22	1	27	—	—	—	2098	810	494	189	173	f	3078	88	f	1461	34	f	680	125	f	202	17										

de Kerstweek werd een mooie Jeugdleidersconferentie gehouden in het Zendingsclubhuis te Kali-Oerang. Er zijn voorts verschillende Bijbelkringen.

Tenslotte valt er in het algemeen nog op allerlei werk te wijzen, dat het geheel ten goede komt: de arbeid der Scholen, het bezoek van leerlingen der Opleidings-school aan gemeenten onder leiding van Ds. Pos, de Zending onder de Chineezzen, de Holl. Colportage, de vertegenwoordiging bij plechtige gelegenheden van Gouvernement en Zelfbestuur, waaronder in 1933 voorkwam een receptie van den Gouverneur-Generaal, en verder verschillende arbeid in meer verscholen kring.

Hiermee is het overzicht gegeven en, naar ik hoop, de belangstelling weer verlevendigd. Zien we vooruit, dan is het eerste belangrijke feit van 1934 de komst van de fam. Ds. van Reenen. Dit zal wel duidelijk zijn: het werk breidt zich uit. God, Die dit genadig geeft, zal het ons aan Zijn machtige hulp in de moeilijke zorgen van dezen tijd niet laten ontbreken. Door reorganisatie, waarvoor de plannen door een extra-vergadering van al de Miss. Predikanten ontworpen zullen worden, zal ernstig gepoogd worden om zoowel bezuiniging als uitbreiding mogelijk te maken. Hiervoor zal groote wijsheid noodig zijn. Dit geldt eveneens voor Holland. Bovenal echter behoeven wij de wijsheid om zielen te vangen. Ga er dan van ons allen een voortdurend gebed om wijsheid op tot God, Die een ieglijk mildelijk geeft en niet verwijt en zij zal ons, zoo we niet twifelen, maar begeeren in geloof, gegeven worden

In deze heilbede, samen met Ds. van Reenen,
Uw medearbeider,

D. J. B. ALLAART.

Opening van drie nieuwe poliklinieken van het Petronella-Hospitaal.

De eerste dagen van Februari brachten groote drukte in het Petronella-Hospitaal. Drie nieuwe poliklinieken moesten op den 15den geopend worden. In de apotheek werd tot in den avond hard gewerkt om al de flesschen

De begroeting van Z. H. den Prins Pakoe Alam door Ds. Groot bij de opening van de polikliniek te Sentolo. Van links naar rechts: Dr. Groot, Prins Pakoe Alam, de resident, de regent.

Een groep dessahoofden voor het gebouw van de polikliniek Temon.

en zalfpotten voor de apotheken van deze drie nieuwe inrichtingen in orde te maken. Etiketten werden opgeplakt, medicijnen afgewogen en instrumenten ingepakt alles om op den dag der opening klaar te zijn.

Ook in het centraal magazijn werd hard gewerkt om de huishoudelijke dienst van het noodige te voorzien. Kussens werden met kapok gevuld, lampen, emmers, kookapparaten enz. in gereedheid gebracht.

De Chineesche timmerlui in de stad moesten nagereden worden om te zorgen dat de banken en kasten en tafels op tijd gereed zouden zijn.

Bovenal had ons oude Fordje het druk. Wat hoog op de pooten zooals wij dat van model 1923 gewend waren en wat rammellend en krakend in zijn verbindingen deed het toch zijn best om al is het dan onder veel lawaai heel de inventaris weg te brengen.

Bovendien moest al het huisraad van drie verplegers van Djokja naar de desa gebracht worden. Wel bleef van tijd tot tijd door een mankement aan de ontsteking onderweg dit oude Fordtruckje steken, maar onze Javaansche chauffeur wist altijd na eenig morrelen de machine weer nieuw leven in te blazen.

Zr. Boersma maakte op den laatsten dag voor de opening nog een laatste inspectietoetocht en rapporteerde dat alles in orde was. De aptheek was ingericht, de bedden voor opname van een enkel spoedgeval waren geplaatst, de lampen opgehangen, kortom het geheel in orde. Door de goede zorg van het Inlandsch bestuur waren de feesttenten voor de ontvangst der gasten opgericht.

Van de eigenlijke openingsplechtigheid geven wij hierbij enkele foto's en een verslag overgenomen uit het dagblad „Mataram”.

Jaarverslag van het Petronella-Hospitaal over 1933.

Gedurende het jaar 1933 mocht het werk in het Petronella-Hospitaal ongehinderd doorgaan. Wel deed de invloed van de malaise zich ook in ons werk zeer gevoelen, zelfs moesten enkele onderdeelen van ons werk n.l. de polikliniekauto's aan de bezuiniging en inkrimping ten offer vallen maar dit alles neemt niet weg dat wij niet dan met grooten dank aan God mogen

vaststellen dat het werk in zijn geheel gehandhaafd kon blijven.

Het Europeesch personeel onderging dit jaar niet veel wijziging.

Dr. H. S. Pruys, de nestor van onze medische zending was dit geheele jaar nog werkzaam, maar had reeds in April zijn voornemen te kennen gegeven om tegen het einde des jaars met pensioen te gaan. Het spreekt van zelf dat de kerkeraad dit verzoek inwilligde. Na een diensttijd van 40 jaren in de tropen waarvan vele in dienst der zending was dit pensioen meer dan verdiend.

Na de moeilijke pioniersarbeid van Scheurer heeft Pruys de richtlijnen aangegeven waarlangs de groeiende medische zending zich had te ontwikkelen. De ervaring heeft geleerd dat deze richtlijnen juist zijn.

Dr. Pruys blijft ook na zijn pensioneerding in Djokja wonen.

Moge het hem gegeven zijn nog een rustige levensavond te hebben na een druk en inspannend leven.

Op 7 Juni ging Dr. C. L. Zwaan met zijn gezin met verlof. Hij mocht zijn vader onzen vroegeren missionairen predikant Ds. C. Zwaan gelukkig nog in redelijken welstand aantreffen.

Mevrouw Scholten vroeg wegens haar huwelijk ontslag uit den dienst. Vele jaren lang heeft zij met groote stiptheid de huishouding van het ziekenhuis bestuurt. Slechts tijdelijk heeft zij na haar huwelijk nog eenige maanden dit werk mede waargenomen. Zoodra er een goede opvolgster was gevonden heeft zij dit werk neergelegd. Haar taak is overgenomen door Raden Ajoe Darmohoesodo, de weduwe van onzen vroegeren hoofdverpleger.

Mej. van Zuylen verliet op 1 Juni onzen dienst. Zij was enkele jaren tot groote tevredenheid werkzaam als verpleegster. Wegens haar huwelijk met den heer G. Goossen te Samarang vroeg zij ontslag. Haar plaats werd ingenomen door Zr. J. A. M. Muylwijk, die in den loop van het jaar werd uitgezonden.

Na het vertrek van Dr. Zwaan werd als tijdelijk arts benoemd Dr. Lie Hing Dhian. Met hem deed naar ik meen de eerste Chineesche arts zijn intrede in onze zending. Dr. Lie is evenwel geen onbekende. Afkomstig uit Blora bezocht hij daar de zendingsschool en later de Christ. Muloschool te Djokja. Te Soerabaya studeerde hij aan de N.I.A.S. en ging vandaar naar Utrecht waar hij lid was van de Geref. Studenten Vereeniging en daardoor bij vele Gereformeerden in Holland geen onbekende is. Hij verwierf te Utrecht zijn artsdiploma in 1932 en vestigde zich als particulier geneesheer te Magelang. Graag had hij zich ook toen reeds aan de zending willen verbinden, maar er was geen vacature. Zoodra er te Djokja gelegenheid was heeft hij deze aangegrepen om over te gaan in zendingsdienst.

Inlandsch personeel: Aan het einde van 1933 waren ongeveer 55 gediplomeerde mantri-verplegers of verpleegsters werkzaam en ongeveer 100 ongediplomeerde leerlingen.

Van de 19 leerlingen die in den loop van 1933 examen voor verpleger of verpleegster deden zijn er 16 geslaagd.

Onder de nieuw aangenomen leerlingen zijn ook enkele Batakkers, Toradja's en Menadoneezen. Deels zijn deze op eigen verzoek deels op verzoek van een corporatie hier geplaatst voor opleiding. Het wordt steeds moeilijker om de opgeleide krachten een plaatsje te geven. Op Java zijn zeer vele mantri-verplegers en

de werkloosheid onder hen is niet gering. In de gebiedsdeelen buiten Java zijn echter nog verplegers te kort met name die uit het eigen volk. In de toekomst zullen deze leerlingen na volbrachte studie gemakkelijker een betrekking vinden.

Geldmiddelen: Onder de invloed van de oeconomische conjunctuur ondergingen ook onze inkomsten een nog verder voortgaande daling. De suikercultuur die aan het Petronella-Hospitaal zulk een belangrijke steun verleende was daartoe niet langer in staat. Deze bijdrage is zeer sterk verminderd en het is niet waarschijnlijk dat daarin spoedig verandering ten gunste zal komen.

Door de sterke daling van de prijzen van levensmiddelen en medicijnen hebben wij deze schok vrijwel geheel kunnen opvangen.

In de toekomst dreigt echter een tweede nog belangrijker verlies van inkomsten. De regeeringssubsidie zal aanzienlijk verlaagd worden. De nood der tijden eischt dit. Voor het Petronella-Hospitaal beteekent dit een vermindering van f 20.000 over 1935 en van f 40.000 over 1936 en volgende jaren.

Het is zonder meer duidelijk dat op een begroting, die na rigoreuze bezuiniging nog f 200.000 bedraagt een zoo groot bedrag niet meer kan worden bezuinigd. Wij zullen door vermeerdering van inkomsten of door afbraak van mooi en nuttig werk dit evenwicht moeten herstellen.

Vermeerdering van inkomsten was mede het doel van de bouw en opening van een polikliniek voor minvermogenen. De huidige ervaring is dat dit ook in dit opzicht aan zijn bescheiden doelstelling beantwoordt.

De bouw van de klasse-afdeeling bij het ziekenhuis zal ook dienstbaar zijn ter versterking van onze inkomsten.

Toch is het reeds nu wel te voorspellen dat uit deze bronnen dit groote bedrag van de subsidievermindering niet kan worden gevonden. Voortgaande bezuiniging, salariskorting wellicht ook verdere inkrimping van het werk zullen noodig zijn om het tekort weg te werken. Dat wij vooral in deze tijden niet met een tekort mogen werken is zonder meer duidelijk.

Patienten. Het aantal opgenomen patienten onderging een niet onaanzienlijke stijging. Dit was ook wel te verwachten. Het aantal zieken in de stad en haar omgeving is zeer veel grooter dan het aantal beschikbare plaatsen. Velen van deze patienten komen niet bij ons, omdat zij nog geen vertrouwen althans geen voldoende vertrouwen stellen in de Westersche geneeskunde. Dit vertrouwen is groeiende en dit komt tot uiting in de normaal elk jaar toenemende opname.

Met het oog op de bezuiniging werden in de laatste jaren alle patienten geweerd voor wie opname niet strikt noodig was. Dit gaf een daling van 359 patienten per dag in 1930 tot 346 in 1931 en 340 in 1932. In 1933 is deze vermindering tot staan gekomen en was het aantal 364 dus weer iets hooger dan in 1930 bereikt was. Ook het aantal poliklinische patienten in het hoofdziekenhuis steeg van 230 tot 251.

Dagelijks werden in het Hoofdziekenhuis en de hulpziekenhuizen rond 2500 patienten poliklinisch geholpen en 900 patienten verpleegd.

Chirurgie: Het totaal aantal chirurgische ingrepen bedroeg 2072, waaronder 39 groote operaties die alle in narcose, lumbaalanaesthesie of lokaalanaesthesie gedaan werden.

Verloskunde: In 1335 gevallen werd verloskundige hulp verleend. Hiervan waren 339 patienten opgenomen in het ziekenhuis of de kraamvrouwenkliniek.

Dat deze hulp nog dikwijls laat wordt ingeroepen moge blijken uit het feit dat in 116 gevallen grootere operatieve ingrepen moesten worden verricht, n.l. 38 maal forcipale extractie; 7 maal decapitatie; 22 maal perforatie; 14 maal sectio caesarea.

Toch is er ten deze in den loop der jaren een belangrijke verbetering te constateeren. De bevolking roept onze hulp meer in dan vroeger. In de periode van 1929 tot 1933 steeg het aantal verlossingen van 692 tot 1335 wat in 4 jaar tijd een stijging van bijna 100 % beteekent.

Wanneer de sinds enkele jaren meer intensieve opleiding van vroedvrouwen ons voldoende gediplomeerde Javaansche verloskundigen zal hebben geleverd hopen wij op alle buitenposten een eigen verloskundige dienst in te richten. Het lijdt geen twijfel of het aantal gevallen zal dan spoedig de 2000 per jaar naderen.

Schoolkinderen: De kinderen van onze Christelijke Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen werden geregeld door een onzer verplegers behandeld. Deze behandeling betreft voornamelijk huidziekten, lichte verwondingen en oogziekte en heeft vooral preventieve waarde. Zoowel door de leerlingen als door de ouders bleek deze behandeling op prijs te worden gesteld.

Hulpziekenhuizen: Het hulpziekenhuis Tjebongan was ook dit jaar gesloten. Door de malaise maalt de fabriek niet. Wel is er nog een mantriverpleger, die loopende patienten behandelt.

De andere elf hulpziekenhuizen konden nog open blijven mede dank de sterk doorgevoerde bezuiniging.

Kraamvrouwenkliniek: Onder leiding van Zr. Prins kon deze inrichting zich het geheele jaar door goed handhaven. De arbeid werd zelfs ondanks de malaise niet ingekrompen. Zij neemt een belangrijke plaats in in het geheel van den zendingsarbeid.

Polikliniek voor min-vermogenen: In Augustus 1933 werd het op het terrein van het Petronella-Hospitaal gebouwde nieuwe polikliniek-gebouw in gebruik genomen. De bedoeling is om tegen geringe vergoeding kleinere ambtenaren, Javaansche onderwijzers, Inheemsche en Chineesche ambachtsheden en dergel. geneeskundige hulp te bieden. Tot heden hebben de resultaten de verwachting overtroffen. Klaarblijkelijk voorziet dit in een behoefte.

Klasse-afdeeling: Eind van dit jaar werd de bouw van een klasse-afdeeling aan de laagste inschrijvers de firma Sitsen en Lousada te Djokja gegund voor de som van f 25.700. Hiervoor zal worden gebouwd een hoofdgebouw met wachtkamer en zes kamers eerste en tweede klasse, een paviljoen voor derde klasse pat. met acht kamers en een zusterhuis met keuken enz.

De bouw is bereids aangevangen en zal tegen Augustus gereed zijn.

Hiermee zal het Petronella-Hospitaal het voorbeeld van Solo, Keboemen, Poerworedjo en vele andere zendingsziekenhuizen volgen, die ook alle een kleine afdeeling voor klasse-patienten hebben opgericht.

Polikliniekauto's: Zooals reeds in den aanhef van dit verslag werd meegedeeld zal deze tak van dienst geheel aan de malaise ten offer vallen. De auto's moesten binnenkort worden vernieuwd en de hoge kosten daaraan en aan de exploitatie verbonden maakten dat

het verstandiger was deze op te heffen. Zij hebben in de enkele jaren zeer veel menschen geholpen en de medische zending tot in de uithoeken van de residentie meer bekendheid gegeven.

Op een drietal drukke punten zal een polikliniekgebouw worden opgericht. Zoodra deze gereed zijn zal de nu nog rijdende auto worden stop gezet.

Geestelijke bearbeiding: Door de goeroes-Indijl werd geregeld koempoelan gehouden zoowel in de polikliniek als op de zalen. Het toezicht en de leiding van het jongensinternaat werd veel verbeterd, doordat de leiding werd opgedragen aan den Javaanschen onderwijzer Partodihardjo. Ds. Bakker gaf geregeld cursus tweemaal per week, eenmaal voor de ouderen en eenmaal voor de jongeren. Door zijn ziekte kwam daarin stagnatie. Deze taak is nu door den docent Wolterbeek overgenomen, die zich ook gaarne heeft belast met de geestelijke leiding van deze jeugd. Hij heeft veel ervaring van dit werk onder Inheemschen zoodat wij het een belangrijke stap vooruit mogen noemen dat dit gewichtig deel van den arbeid hem is opgedragen.

Terugblik op den arbeid van 1933 stemt tot ootmoedigen dank voor veel verbeurde zegen.

Djokja, Februari 1934.

K. P. GROOT.

Begroting Med. dienst te Djokja over 1934.

Totaal der ontvangsten	f 217.329.62
Totaal der uitgaven	„ 217.207.2

Saldo..... f 102.62

In de ontvangsten zijn begrepen f 12.000 die uit Holland verwacht worden.

W. B.

Zending Friesland.

Med. Dienst Wonosobo.

De Geneesheer-Directeur van het Zendingsziekenhuis te Wonosobo, Dr. D. Verveen, zond een uitvoerig verslag betreffende den Medischen dienst door de Kerk te Heeg.

Gaarne nemen we daarvan het hier volgend gedeelte op in het Zendingsblad.

W. B.

Over gebrek aan toeloop heeft ons ziekenhuis niet te klagen. Als U de verslagen naslaat van de jaren sinds 1929, het jaar waarop de exploitatie weer in handen der zending gekomen is, zult U bemerken dat zoowel polikliniekbezoek als het aantal opgenomen patiënten belangrijk gestegen is.

Wat polikliniekbezoek en opgenomen patiënten betreffende zal ik even een klein staatje opgeven van de verschillende jaren.

	Polikliniek hospitaal	Opgen. patiënten
1930	3083	719
1931	3708	981
1932	4703	1120
1933	8796	1420

Dat het aantal opgenomen patiënten zoo is toegenomen kan ten deele toegeschreven worden aan het feit dat het Gouvernementsziekenhuis zoo sterk de opname heeft moeten drukken, waardoor vanzelf op ons de lasten kwamen, toch is dit misschien niet geheel juist, daar het maar zelden voorkwam dat een patiënt eerst naar het Gouv. ziekenhuis gegaan is, voordat hij hier

kwam. En wat betreft de toename van het polikliniek-bezoek, deze is zeer zeker geheel zelfstandig vermeerderd. Ik heb namelijk ter plaatse geïnformeerd en hoorde dat het polikliniekbezoek aan het Gouv. Ziek.huis hetzelfde is gebleven.

Ook hier in Wonosobo is het als op zoovele andere plaatsen: de zendingsinstellingen zijn onder de bevolking geliefder dan de Gouvernementsbedrijven. Waar komt dat door? Zijn wij in ons leven beter dan zij die de Gouv. ziekenhuizen exploiteeren? Het zou getuigen van ijdelheid indien wij voor onszelf die vraag zouden beantwoorden in positieven zin. En zijn zooveel andere oorzaken aan te wijzen die het zendingsziekenhuis aantrekkelijker maken: de soepelheid van inrichting, de personeelsorganisatie steekt in zeer gunstigen zin (althans in Wonosobo) af bij die van het Gouvernement. Dit komt niet zozeer doordat wij nu zoo up to date zijn, als wel doordat de outillage van G.Ziekenhuis hier berekend is op een hulpziekenhuis, waardoor eenigszins belangrijke dingen doorgestuurd moeten worden. Ook de verloskunde wordt vanuit het G.Ziekenhuis niet beoefend, een werk dat als een belangrijke factor in het contact van dessa-hospitaal beschouwd moet worden. Dit werk is dan ook dit jaar vooruit gegaan: van 97 in 1932 tot 125 in '33. Merkwaardig is toch wel dat na jaren van kwijnend bestaan, er nu toch een definitief contact met de bevolking gekomen schijnt te zijn.

'k Gelooft, dat wanneer wij het Gouvernementsziekenhuis er bij hebben en dus tegenstellingen geheel vervallen, het nog beter wordt. Zooals U weet wordt de capaciteit dan 120 bedden. We zullen wel gauw over dat getal heen zijn.

Er hebben in het afgelopen jaar heel wat belangrijke veranderingen plaats gevonden, waarvan de personeelsmutaties wel het meest ingrijpend zijn geweest. Het lijkt mij niet zoo kwaad er nog eens op te mogen wijzen dat ik mijn benoeming in Wonosobo alleen gezien heb uit het oogpunt van voor dit werk geroepen te zijn. Het verschil met het Ziekenhuis in Klaten is wel zoo geweldig groot en de gelegenheid om op medisch gebied alle mogelijke dingen te doen, wel zoo uitgebreid, dat het Ziekenhuisje hier er wel geheel bij in het niet valt. Aan het personeel ligt het niet, die zijn wel bereid alles te doen; het is de meer dan treurige toestand van de gebouwen die mij op den duur deprimeeren. In de eerste plaats te klein in alle mogelijke opzichten: geen voldoende verpleegruimte voor de patiënten, geen ruimte voor een fatsoenlijke polikliniek en laboratorium, geen ruimte voor particuliere patiënten, geen spreekkamer voor hen, een zusterverblijf dat alles te wenschen overlaat om over de internaten en de keuken en wasscherij maar te zwijgen.

De overdracht van het Gouvernementsziekenhuis, die al zoo lang in uitzicht was gesteld, heeft begin Maart haar beslag gekregen.

Jaarverslag Wonosobo.

Waarde Broeders en Zusters,

Het nieuwe jaar hebben we weer mogen beleven. Gods trouw aan ons bewezen is grooter geweest dan onze gehoorzaamheid en onze vroomheid. Hij heeft ons niet gedaan naar onze zonden.

Afgezien van wat wij geweest zijn mogen we wel zeggen, dat voor onze zending 1933 een goed jaar ge-

weest is. Den arbeid op het zendingsterrein hebben we ongestoord mogen voortzetten. Het heeft ons aan de gezondheid en de kracht, ook aan de gelegenheden en de middelen niet ontbroken. Ook heeft dit jaar een merkwaardige, zeer groote verrassing gebracht, waardoor het in de geschiedenis onzer zending dankbare vermelding zal blijven verdienen. Ik denk hierbij aan de veranderde houding van de Gemeenten van Sadrach ten aanzien van de Geref. Kerken, die hier in de zending arbeiden. Want al weet ik, dat op sommige terreinen een groot aantal mensen geweigerd hebben mee te gaan, zoodat onzeblijdschap nog grooter had kunnen zijn; wat gebeurd is, is toch een wonder in onze oogen, waardoor de vreeze, die wij gekoesterd hebben, is beschaamd, en ons een wijde deur geopend is, waardoor wij mogen binnengaan met de boodschap des heils.

Op het Wonosobosche terrein is door de aansluiting van de Sadrach-Christenen het aantal onzer Gemeenten van twee op zeven gekomen, en het aantal onzer Christenen gestegen tot 523.

De vorige Zondag was ik in den kleinsten kring, die tot ons overkwam, de Gemeente te Sapoeran. Ik was er, evenals op de andere plaatsen, met veel genoeg. Ik krijg telkens den indruk, dat de menschen zich met vol vertrouwen, en met blijdschap onder onze leiding stellen. In Sapoeran hebben we daarbij het voordeel, dat we terstond geregeld iets voor hen kunnen doen. Want in verband met onze med. zending is daar een polikliniek, met een gediplomeerd verpleger aan het hoofd. Die man is tevens belast met de prediking van het Evangelie aan de menschen, die daarnaar willen luisteren. Deze verpleger heeft nu op zich genomen om dien kring elken Zondag te onderwijzen. Zij hadden voor hunne samenkomsten in Sapoeran een eigen kerkje, maar dat werd bouwvallig. En omdat een groot deel van de menschen, die vroeger te Sapoeran kerkten, nu een eigen samenkomst hebben te Adigoenong, op het terrein van Ds. Merkelijn, hielden den menschen die te Sapoeran overbleven, nu hunne samenkomsten in de woning van een der Christenen. Maar nu zullen ze voortaan het polikliniekgebouw des Zondags als plaats van samenkomst gebruiken. Dat gebouw is mooi gelegen, aan den grooten weg, in het centrum van de plaats. We hebben hoop, dat dit ook voor andere menschen aanleiding zal zijn om daar eens binnen te gaan, zooals ze er in de dagen der week dikwijls komen om medicijnen te vragen.

Over het algemeen zijn de posten, die wij er bij gekregen hebben, niet zoo gemakkelijk te bereiken. Na Sapoeran is Taloenamba nog het geschiktste gelegen. Daar kan ik met de auto tamelijk dicht bij komen. Het is een Gemeentetje, dat ruim 80 leden telt. Ik mocht daar het vorige jaar reeds tweemaal een huwelijk tusschen Christenen sluiten.

Bij mijn eerste bezoek aan Taloenamba werd in het huis van den voorganger, waar ik kwam, een bordje rijst opgediend, met de noodige toespijs. Daar zijn die menschen over het algemeen erg gul mee. Overal waar ik in hun gemeenten gepreekt heb, moest ik, na den dienst altoos blijven eten. Maar in Taloenamba hadden ze dien eersten keer op een Europeeschen gast in zooverre niet gerekend, dat er vork, noch mes noch lepel beschikbaar was. In het Keboemensche was mij dat nog nooit overkomen. Ik had dus in die manier van eten geen vooroefening gehad. Maar ik zette e- naar het voorbeeld van mijn dischgenooten maar dapper mijn vingers in. En — het smaakte uitstekend. Of ik het er

in hun oog soms minder goed afgebracht heb weet ik niet, maar bij volgende gelegenheden kreeg ik de beschikking over vork en lepel.

Iets moeilijker dan Taloenamba is Kalimadé te bereiken, hoewel het dichterbij is. Het ligt op een halfuur loopen afstands van de Gemeente, die wij in Bendoengan hebben. Aan die Gemeente te Kalimadé bracht ik vroeger al een paar malen een bezoek, voordat de deur voor ons geopend was. De tweede maal lieten ze mij niet onduidelijk verstaan, dat ze van mijn bezoek niet gediend waren. Maar nu is dat geheel anders. De weg is volkomen vlak. De eerste malen waren de vrouwen vooral nog erg schuchter. Maar nu kennen ze me al, en ik heb, als ik bij hen den dienst leid, een aandachtig gehoor.

In het laatste van de vorige week ben ik nog een keer naar Kalimadé geweest om eens met den loerah (het dorpshef) te praten, die het den Christenen lastig maakt. Omdat de Christenen met hoe langer hoe grooter beslistheid zich onttrekken aan de dorpsplechtigheden, die met een offermaaltijd gepaard gaan, en voor de kosten van die feesten dan ook hunne bijdragen terughouden, is die loerah op de Christenen fel gebeten. Hij heeft zelfs te verstaan gegeven, dat hij wenschte, dat ze allen zouden verhuizen naar Bendoengan, dan zouden de overblijvende Mohamedanen hunne huizen en hun land wel koopen. Bij sterfgevallen is het de gewoonte, dat de menschen, die in de buurt wonen, helpen voor het maken van een graf en voor de begrafenis. Die hulp wordt nu den Christenen onthouden. Zij moeten, als ze hulp noodig hebben, daarvoor betalen. Maar nu maakten ze het zoo erg, dat ze den Christenen de noodige hulp weigeren om hun gronden te bewerken. Voor het omploegen van den grond hebben ze buffels of koeien noodig. Nu zijn de bezitters van die beesten juist allemaal Mohammedanen. De Christenen konden tot nu toe altijd die dieren huren, als zij ze noodig hadden. Ze betaalden daar per voormiddag een kwartje voor. Maar nu kunnen ze geen buffel voor het werk krijgen, als ze geen drie kwartjes betalen. En dat is in dezen tijd niet om te doen.

Mijn bezoek aan den loerah heeft weinig effect gehad. Hij hield vol, dat de Christenen zelf de schuld waren, dat ze geen hulp kregen, omdat zij ook de andere menschen in den steek lieten. En als ik zei: Loerah, dat is geen onwil van de Christenen, maar God verbiedt hun dat; dan antwoordde hij: Dat weet ik wel, dat zij dat eigenlijk niet doen mogen; maar dat geldt voor de Mohammedanen ook. De Santri's zeggen ook, dat ze eigenlijk geen gamelanmuziek en geen danspartij mogen bijwonen; maar terwille van den vrede en de vriendschap stappen ze over dat bezwaar heen. Laten de Christenen dat ook doen. Dan is alles in orde. Dat de Christenen eigenlijk beter zijn dan de Mohammedanen, wanneer zij weigeren God ongehoorzaam te zijn, terwille van de menschen; dat weigerde hij te begrijpen. Ze konden daarbuiten net zoo vroom zijn als ze wilden; maar die enkele gelegenheid mochten ze toch wel eens meedoen. Tenminste als ze op de welwillendheid van de anderen wilden rekenen. De Assistent-Wedana, (een distriktheof) dien ik daarna bezocht, dacht er net zoo over. Godsdienst is goed. Het Christendom is heel goed. Maar — men moet zekere maat in acht nemen bij de toepassing. Men kan niet altijd vroom zijn. Dat maakt iemand onuitstaanbaar voor andere menschen. Het hoeft ook niet.

Gij gevoelt, dat op die manier de trouw van de Chris-

tenen wel op een zwaren proef gesteld wordt. Ik zoek nu hulp bij het Europeesch Bestuur. En ik hoop, dat het succes zal hebben. Alleen, de vijandschap zal daardoor niet minder worden.

De meest afgelegen nieuwe posten zijn Tripis en Proemasan. Beide plaatsen liggen hoog in het gebergte. Hemelsbreed bedraagt de afstand niet veel meer dan 12 of 13 K.M. Maar menschen, die daar vandaan naar Wonosobo moeten loopen, doen er op zijn minst vijf uren over. En dan nemen ze den kortsten weg. Toen ik laatst van Proemasan kwam, liepen wij van 's morgens zeven tot des middags twaalf uur om te Welahan te komen, de plaats waar ik bij een Assistent-Wedana mijn auto had laten staan. En daarbij had ik nog gebruik gemaakt van een paard, dat we onderweg van een loerah konden krijgen. Vlugger ging het daardoor wel niet. Want ik had telkens de grootste moeite zoowel om het beest de steile hellingen op te krijgen als om met hem naar beneden te komen. Het laatste ging nog het moeilijkste. Want heel dikwijls waren de paden erg glad, en het beest had er niet den slag van om te profiteeren van de trappes, die daarin gemaakt waren. Hij gleed al maar uit. Telkens moest ik er af om hem te helpen; ook gebeurde het, dat we kwamen te vallen. Toen we bij den Assistent kwamen moest ik me dadelijk verkleeden, want ik zat onder de modder en — ik had een knie door de broek. Wat was ik blij, dat ik de rug van het paard kon verwisselen met de plaats achter het stuur van mijn Ford. En toch — als ik geen paard gehad had, dan was ik er nog lang niet zoo gemakkelijk gekomen. Want al ben ik nog gezond en sterk, dat klauteren in de bergen, dat begint me heel spoedig te vervelen. Het valt niet mee.

Overigens toch een prettige reis.

Eerst gingen we naar de Noordelijkste post, de desa Kaseneng, waar een deel van de Gemeente van Tripis woont, en waar ik logeerde bij den voorganger der Gemeente, Efraïm geheeten. De desa ligt aan de Noordkant van den top van de Tjowet. Naar het Noordwesten zagen we dichtbij de Bisma, en iets verder de Praoe, met het Diëngplateau. Om te komen in Kaseneng maakte ik ook gebruik van een paard, dat kleiner en tengerder was, dan het paard dat ik op de terugreis van Proemasan gebruikte, maar het veel beter deed. Het scheen het klauteren gewoon te zijn.

Bij Pa Efraïm waren al verscheidene Christenen vergaderd, toen ik daar 's middags kwam. Maar ze wilden, dat ik, nadat wij kennis gemaakt, en wat samen gegeten hadden, eerst wat uit zou rusten. Ze hadden een kamertje voor mij, waar ik logeeren zou. Er stond een rustbank van bamboe, met een matras en daar een nieuwe mat op. Het zag er keurig uit. Ik had zelf een deken meegenomen, en ik had bovendien mijn regenjas. Want het was er koud. De temperatuur ongeveer van een regenachtige najaarsdag in Holland. En wij kunnen erg slecht tegen de kou in Indië.

's Avonds hadden wij, terwijl buiten de regen kletterde, in het huis van Pa Efraïm een samenkomst, waarbij ik een gedeelte uit den Bijbel las, en een woordje sprak ter verklaring en toepassing. We zongen natuurlijk ook een psalmversje, en dat ging goed. Dat deden ze in hun samenkomsten ook geregeld.

Den volgenden morgen gingen wij vroeg op stap naar Tripis. Dat was een afstand van drie à vier K.M. Maar we deden er ruim een uur over. Het pad was soms heel slecht. De grond bestaat uit een soort kalksteen, wadas geheeten, die spoedig verweert. Waar ze aan zon en

regen is blootgesteld komen er kris-kras scheuren in, met het gevolg, dat de bodem geheel verbrokkelt, en van de hogere gedeelten in kleine stukjes naar beneden rolt, of bij veelvuldige stortbuiten met de stroompjes, die overal ontstaan, meegevoerd wordt. Herhaaldelijk moeten de paden, die langs een insnijding loopen, hoogerop verlegd worden, omdat het oorspronkelijke pad geheel is weggezakt. De desa Tripis, waar wij kwamen, schijnt in haar geheel op een drijvende bodem te liggen. Ze verzekerden mij, dat door het verzakken van den grond sommige huizen zelfs eenigszins gedraaid waren, zoodat ze inplaats van Oost-West nu meer naar het Noorden en het Zuiden stonden. Maar de menschen schenen dat niet erg te vinden. Met de gedachte van dat glijden van den bodem, waarop ze woonden, waren ze vertrouwd geraakt. Dat was al lang zoo. En daar waren nog geen ongelukken mee gebeurd in hun desa. Hier en daar hoort men er wel eens van, dat op die manier huizen door afglijdende grond bedolven worden, of dat een heele desa wegzakt. Maar — dat was bij hen nog nooit gebeurd.

Het kerkje van Tripis staat aan den buitenkant van het dorp. Het was nogal een klim om er te komen. In het huis van een der Christenen, dat daar dichtbij stond, rustten wij even uit, voor de dienst begon. Daar werd ik verwelkomd door twee leden van het dorpsbestuur. Ik nodigde hen uit om den dienst bij te wonen. Maar — daar hadden ze geen tijd voor.

Na den dienst werden al gauw onze borden met rijst opgediend. En na het eten gingen we al spoedig op stap om Proemasan te bereiken voordat de regen los zou komen. Den vorigen middag hadden we daar ook al van geprofiteerd. Het regende in die buurt 's middags vaak al vroeg; iets vroeger nog dan in Wonosobo, waar wij 's middags den regen gewoonlijk ook veel vroeger hebben, dan in de vlakten.

Maar we hadden er niet veel plezier van, dat we ons gehaast hadden. Want we hadden nog geen uur geloopt, of daar begon het al. Onderweg in een desa schuilden we even onder een wachthuisje. Het klarede werkelijk wat op. Maar toen we weer even op stap waren, begon het opnieuw te spoelen. We hadden wel onze pajongs (regenschermen van geolied papier, maar ik met mijn Hollandsche kostuum kon op die manier toch alleen van boven een beetje droog blijven. Van mijn ellebogen naar beneden was ik al spoedig doornat. Boven dien liepen we in het water. Want een paadje langs een berghelling biedt aan het water, dat daarheen van boven afzakt, ook een schoone gelegenheid om ongehinderd lagere streken te bereiden. Ook gebeurt het telkens, dat bij een kleine inzinking, een stroom het pad snijdt, zoodat men de keuze krijgt tusschen slootjespringen of pootjebaden. Natuurlijk verkiest men het laatste, als men toch eenmaal nat is.

Tegen dat we bij Proemasan kwamen hield de regen op. En — het weer hield zich dien middag verder goed.

De voorganger te Proemasan, Markoes geheeten, had een ruim huis. Ik vond daar een groot deel van de Gemeente al vergaderd. Na de kennismaking was mijn eerste vraag om een kammertje, waar ik mij kon verkleeden. Maar dat bleek zoo eenvoudig niet te zijn. Er was in het heele huis maar één hoek afgeschoten; en daar waren de vrouwen bezig te zorgen voor de eterij; want er waren veel gasten. Ik vroeg aan mijn gastheer of er bij zijn naaste buurman misschien gelegenheid was om even van kleeven te verwisselen. Hij er op uit. En toen hij terugkwam bracht hij de oplossing

van de kwestie mee in den vorm van een opgerolde bamboemat (een stuk ké pang zeggen we hier). Zoo'n mat is tamelijk stijf, waardoor het mogelijk is, dat ze over vrij groote lengte rechtop kan staan. De rol werd over-eind gezet, midden in de kamer bij een van de vier hoofdstijlen, waarop het dak rust. Toen werd de mat uitgerold tot een wijden koker. Ik kroop daarin met de kleeven, die ik uit mijn koffer had gehaald. Toen werden de beide uiteinden van de mat met een touwtje aan elkaar gebonden. En — ik behoefde mij van het gezelschap verder niets aan te trekken. Als een ander man kroop ik een kwartiertje later weer uit de kuip. Mijn kleedkamer werd weer opgeruimd; een touw werd tusschen de stijlen van het huis aangebracht, bij wijze van drooglijn, en, aldus feestelijk (?) aangedaan met wat ik had uitgetrokken, werd nu de kamer voor kerk ingericht. Dat was overigens erg eenvoudig, want daarvoor was niets anders noodig, dan dat de geheele vloer met matten werd belegd. Daarop nam de Gemeente plaats, aan een kant de mannen, en de vrouwen aan den anderen kant. In den hoek tegenover mij stond ook nog een rustbak, waarop een paar van de oudere menschen zaten, o.a. een oude vrouw van 90 jaar, die heel de geschiedenis van de Sadrachgemeenten had meegemaakt, die ook nog wist van zendeling Bieger en Wilhelm, en zich de naam van Lion Cachet herinnerde.

Maar we zouden koempoelan houden. Daartoe zat ik in een hoek van de groote kamer op een bank bij een tafel; dezelfde bank, die mij 's avonds tot slaapstee dienen zou.

De donkerte begon al in te vallen. Maar in de kamer waren een paar petroleumlampen. De een hing vlak bij mijn tafel, de ander meer naar het midden van het vertrek. Als het niet zoo laat geworden was, dan hadden wij den dienst in de kerk kunnen houden, die daar dicht bij was; maar daar waren geen lampen, en er waren in de desa ook geen lampen beschikbaar, die genoeg licht verspreiden om het daar eenigszins behoorlijk te verlichten.

Met blijdschap in het hart mocht ik die menschen onderwijzen. Andachtig luisterden zij. Na den dienst bleven ze nog zitten, zoodat wij nog wat konden napraten over het gehoorde. Ook over het hoofdstuk, dat ze 's morgens in de kerk gelezen hadden, en waar de voorganger zelf heel weinig van onthouden en begrepen bleek te hebben, ging het gesprek nog even. Het is duidelijk, dat in zoo'n kring aan onderwijs, eenvoudige onderwijs in de eerste begrijselen, behoefte is. Toch is er wel de kennis van den Zaligmaker, en het geloof, dat Hij het is, die ons met God verzoent en ons in den hemel brengt. Ook is er wel de begeerte om uit het Woord van God nader onderricht te worden. Maar wie zal het doen. Een helper om hier te plaatsen hebben wij voorloopig niet. Er was een jonge man, die graag opgeleid wou worden. Maar hij komt niet in aanmerking voor een plaats aan de opleidingsschool, omdat hij alleen een drieklassige dagschool gevolgd heeft, en de eisch voor de toelating is het einddiploma van een vijfjarige cursus. Maar toch meende ik van de begeerte van deze man (hij is al getrouwd) om te leeren gebruik te moeten maken. Hij mocht geregeld eens per week op de les komen, waar ik aan een vijf-tal jongens uit verschillende Gemeenten wat Bijbelsche Gesch. en Geloofsleer onderwijs, om ze klaar te maken voor de opleidingsschool. Dat wou Warsita graag. En nu komt hij geregeld, met die vijf anderen. Zij leeren uitstekend. Prompt kennen ze hun vragen uit het Kort Be-

grip van buiten, en kennen ze hun lessen uit de Babad Kitab Soetji (een Bijb. Gesch., vroeger door zendeling Jansz in het Jav. vertaald, en later door Zuidema omgewerkt, en voor rekening van onze zending uitgegeven). Deze cursus, die straks sommige van die jongens op de school in Djogja moet brengen, vertegenwoordigt in zeker opzicht de hoop voor de toekomst der Sadrachgemeenten. Zij zullen straks helpen om die Gemeenten beter te onderwijzen.

Niet lang na de koemboelan (de kerkdienst) kwamen de gastheer en de zijnen in actie om alles voor onze avondmaaltijd gereed te zetten. Daarvoor waren de vrouwen den heelen middag al druk geweest met koken en bakken. Spoedig was alles opgediend. De borden met rijst werden eenvoudig voor de menschen op de vloer gezet, met hier en daar een kommetje met water om de vingers wat nat te maken, en een paar grootere kommen met sajoer (een soort magere soep van bladgroente, peultjes en ook wel vruchten). Er waren ook eieren gekookt, die bij de rijst gebruikt konden worden, en er waren ook kleine stukjes vleesch gebraden. Er zaten wel een twintig menschen aan. En diezelfde menschen waren des middags ook reeds bij den voorganger te gast geweest, en de meesten van hen bleven ook logeeren, en bleven den volgende morgen nog mee eten. Diezelfde gastvrijheid treft men overal aan bij de voorgangers. Ik geloof wel, dat de leden der Gemeente, die het eenigszins doen kunnen, hen op de een of andere manier daarvoor weer schadeloos stellen. Maar het geeft aan den voorganger toch een eigenaardige, beteekenissvolle en sterke positie, dat de leden der Gemeente als zijn kinderen bij hem aan huis komen en bij hem ontvangen worden.

Na den eten bleven wij nog een poos praten. Maar ik was moe. Dat merkten de menschen wel, en daarom vroegen zij mij om een uur of acht al, of ik ook wou gaan slapen. We dronken eerst nog samen een kopje thee, en toen veranderde opnieuw het tooneel in onze woon-, eet-, kleed-, vergaderzaal. De lampen werden zoover mogelijk naar beneden geschroefd, en terwijl door de andere de matjes wat recht gelegd werden op de vloer, en nog wat noodzakelijke schikkingen getroffen, verkleedde ik mij voor den nacht (onder getuigen), wij wenschten elkaar wel te rusten, en toen strekte ik mij uit op mijn bank (een gewone breede bank met leuning), met een nieuwe mat belegd en voorzien van de noodige kussens. Ik rolde mij goed in mijn deken; dat vond ik noodig wegens de koude. Maar de andere gasten gingen met hun dunne kleeren gewoon op den vóchtigen kouden grond liggen, alleen een dun matje onder zich. Alleen Abraham, onze Helper, die mij op de geheele reis vergezelde, gebruikte ook een deken, die hijzelf had meegenomen.

Ik sliep tamelijk goed. Als ik eens wakker was, merkte ik, dat van de andere gasten af en toe een paar recht op zaten, ook liep er wel eens een wat heen en weer; maar dat deden ze toch zoo geruischloos mogelijk. Alleen in de keuken (in den hoek van ons vertrek, waren ze al weer heel vroeg aan het werk. En voor het dag werd, waren we allen al weer op de been.

Het was mij te koud om op eenigen afstand van ons huis naar een pantjoeran (een plaats waar een straaltje water uit een bamboekoker loopt, die ergens in een bergwand is aangebracht, of het uiteinde vormt van een leiding, die hooger op bij een bron begint). Men haalde voor mij wat water in een kom, zoodat ik mij thuis kon wasschen. Om zeven uur in den morgen, na

het ontbijt (een bordje rijst) gingen wij op stap.

Onze weg voerde door het terrein, waar het centrum was van de aardbeving, die in 1924 een drietal desa's in die buurt geheel verwoest heeft, en waardoor ook Wonosobo heel ernstig is geteisterd. De verwoesting van die desa's was een gevolg van aardstoringen. Later moesten ook nog een paar desa's ontruimd worden, omdat de grond waarop ze stonden, gevaar opleverde voor verdere verzakking. Ook Proemasan was niet geheel veilig. Het erf, waarop het kerkje staat, was met kerk en al reeds een flink stuk gezakt, en men vreesde dat het proces door zou gaan. Men kon ook niets doen om het proces te stuiten.

Ik ben blij, dat ik in die buurt niet hoef te wonen. Eigenaardig, dat God in zoo'n afgelegen oord nu toch Zijn volk vergadert. Als wij de uitdeelaars van Zijn genade waren, zouden wij licht zulke streken terwille van andere plaatsen voorbijgaan. En toch, deze menschen hebben den troost des Evangelies niet minder dan anderen noodig. En — door hun geloof en gehoorzaamheid wordt ook Zijn Naam verheerlijkt.

Ja, het is toch heerlijk, dat daar ook Christenen wonen. Geloofd zij God.

Wat dunkt U, moeten wij iets doen, om die menschen verder te onderwijzen? Nu ze zelf uit hun midden ons de menschen aanbieden, die wij mogen opleiden om straks hun voorgangers te kunnen wezen; moeten wij van die gelegenheid om aan Gods Woord daar een plaats te geven, en Zijn Gemeente te bouwen, gebruik maken?

Gij zegt ja! Maar — het schijnt, dat de zendingsinkomsten het niet zullen toelaten. De Gen. Synode heeft voor het zendingswerk te Wonosobo een bedrag van ten hoogste 13.000 gulden toegestaan, en Friesland heeft zich verbonden om daar niet meer dan f 1450 bij te doen. Dat geldt dan voor de volgende drie jaren. En zooals het nu staat hebben we om het werk aan den gang te houden, na invoering van belangrijke bezuinigingen, f 17.000 per jaar noodig. Dus zonder uitbreiding van het werk komen we reeds ruim 2500 gulden tekort.

Zullen de Kerken zeggen: Het geld is er niet, dus die Sadrachgemeenten laten we aan hun lot over? Ik geloof niet, dat zulks naar den wil des Heeren zou zijn. En ik geloof ook niet, dat Hij ons deze gelegenheid geeft, en — ons de middelen zal onthouden om die te gebruiken. Als wij ons onttrekken, dat zou beteekenen, dat wij ongeloofig zijn en ongehoorzaam. Dat is mijn gedachte. Wat dunkt U?

Met heilbede en hartl. groeten

Uw dienstw. dienaar

K. VAN DIJK.

De heer en Mevr. Streefkerk—Röhner.

(bij de foto).

Wêer staat er een jeugdig man gereed om het getal der arbeiders in dienst onzer Kerken op Java te versterken. De heer J. C. Streefkerk, candidaat in de theologie, is door de Holl. Geref. Kerk te Djokja benoemd tot hulpprediker om den arbeid van Ds. Th. Kuipers te verlichten.

J. C. Streefkerk is geboren te Den Haag 22 April 1910. Nadat nog datzelfde jaar zijn vader was gestorven is het gezin gaan wonen te Delft. In 1922 ging hij naar het Marnix-Gymnasium te Rotterdam. Toen hij in 1928 zijn eind-examen had gedaan liet hij zich inschrijven als student in de Theol. Fac. aan de Vrije

Universiteit. Na voorspoedige volbrachte studie deed hij 9 Juni 1933 met goed gevolg zijn kandidaats-examen.

Indië had steeds zijn bijzondere belangstelling. Als student heeft hij veel aan Zendingstudie gedaan en een aanmerkelijk deel van zijn tijd en kracht daaraan gewijd.

Verslag over de werkzaamheden van de vereeniging „Indonesische Christen Jongeren" in Nederland.

De vereeniging Indon. Chr. Jong. in Nederland is opgericht op den 2e Kerstdag 1930 te Hardenbroek. Deze vereeniging bestaat uit christelijke jongelui van

De heer en mevrouw Streefkerk—Röhner.

Toen nu voor Ds. Kuipers te Djokja een deel van zijn tijd moest worden vrijgemaakt om zich meer aan den Christelijken persarbeid te kunnen geven en deswegen voor hem hulp moest worden gezocht, viel de aandacht op kandidaat Streefkerk. Hij werd tot hulpprediker benoemd. Gaarne nam hij die benoeming aan, want zij gaf hem gelegenheid om in Indië te mogen arbeiden.

Ds. Kuipers had tot nu toe niet alleen de Holl. Geref. Kerk te Djokja te dienen, maar moest ook onderscheidene kringen van Hollandsche Gereformeerden op Mid-den-Java verzorgen, n.l. te Poerworedjo, Keboemen, Gombong, Tjilatjap, Poerbolingo en Poerwokerto. Van de bearbeiding dier kringen zal Ds. Kuyper thans worden vrijgesteld. Hiervoor is nu de heer Streefkerk benoemd, die zich D.V. zal vestigen te Poerwokerto in Banjoemas. De kring te Poerwokerto is er zeer mee ingenomen, dat hij daar komt wonen.

De heer Streefkerk is verloofd met Mej. M. E. Röhner die 17 November 1911 is geboren te Weenen, maar reeds in 1919 in Holland is gekomen en bij Geref. pleegouders haar verdere opvoeding genoot. Ook zij wil gaarne naar Indië. D.V. treedt de heer Streefkerk 25 April a.s. met haar in het huwelijk. Daarna gaan zij dadelijk naar Weenen, waar haar vader nog woont. Te Genua hopen zij 11 Mei aan boord te gaan van de „Marnix" tot vertrek naar Java.

Stelle de Heere daar hun arbeid, die zijdelings ook voor de Zending beteekenis heeft, voor velen ten zegen!

W. B.

inheemsche afkomst (Batak, Minahasa, Ambon, Java, enz.) en heeft ten doel om den onderlingen band te versterken, elkander geestelijk op te bouwen en om de nieuw uit Indië aankomende landgenooten, van welke richting zij ook mogen zijn, met raad en daad bij te staan, t.w. door ze van boord af te halen, behulpzaam te zijn in het zoeken van een tehuis, hen daarna geregeld te bezoeken en met de christelijke feestdagen in gezellige samenkomsten te brengen.

De vereeniging telt 25 leden.

De réunies werden gehouden in Hardenbroek op de Kerstdagen 1930, Paschen '31, Kerstdagen '31, in Soestdijk 28 Maart '32 en in Woudschoten December '32 en Paschen '33, terwijl wij dit jaar met Paschen eveneens in Woudschoten bij elkaar kwamen. Op deze reünies komen geregeld 25 à 30 deelnemers bijeen. De leden der vereeniging vormen in hun woonplaats kringen, welke twee of driemaal per jaar vergaderen.

Bij het vertrek van de familie Moelia op 2 December 1933 werd in het huis van den voorzitter een afscheidsvergadering gehouden, waaraan 29 personen deelnamen. De laatste kringvergadering te Leiden werd gehouden op 3 Febr. '34. Mr. Reyling, ass. Resident B.B. met verlof, heeft daar een lezing over de „Buchmannbeweging" gehouden. Deze vergadering werd bijgewoond ook door eenige niet-christen Indon. studenten, die mede aan de bespreking deelnamen.

S. NIMPOENO.

De apostel der Batakkers.

Den 11en Febr. j.l. werd in Indië op zeer vele plaatsen in den kerkdienst het eeuwfeest gevierd van den apostel der Batakkers dr. L. I. Nommensen, een der grootste zendingsmensen, die de wereld geteld heeft. Dr. H. Kraemer publiceerde in de Indische pers een eeuwfeest-artikel, dat een mooi beeld geeft van dezen geloofsheld. „Honderd jaar geleden”, aldus dr. Kraemer, „waren de Batakkers een onbekend stukje wereld. Marsden in zijn in 1783 verschenen History of Sumatra had er wel eens over geschreven. Het beeld, dat hij geeft, is: wanorde, verdeeldheid en ongebreideldeheid. Thans is het een vredig, ordelijk levend land, met een Christelijke Kerk van meer dan 300.000 zielen. Batakkers, vroeger totaal onbekend in den Archipel, zijn thans door den heelen Archipel verspreid, en zij behoren waarlijk niet tot de minsten. Wie de Batakkers van 100 jaar geleden en van thans vergelijkt, zal moeten spreken van een totaal nieuwe en herboren wereld, die verzezen is. Deze ommekeer is op twee hoofdoorzaken terug te voeren, een uiterlijke en een innerlijke. De uiterlijke is het Nederlandsche gouvernement. De innerlijke is gelegen in het onverzettelijke overwinningsgeloof van Nommensen en zijn medewerkers. Nommensen mag, neen moet gerekend worden tot de groote mannen, die in de vorige eeuw hier in Indië gewerkt hebben. Er was in dezen man met zijn onverwoestbaar vertrouwen te midden van de grootste gevaren, zijn bereidheid om alles te verliezen ten einde daarmede den weg te banen voor de heerschappij van Christus, met zijn in het midden van een heidensche en woeste werkelijkheid verstrekkende overleggingen ter Christianisering van het Bataksche volk een onweerstandelijke van hooger orde. In het kleine Silindiengdal in de Bataklanden heeft zich in de jaren tusschen 1860 en 1870 iets groots afgespeeld: de worsteling van eenige menschen. Nommensen vooraan, om een heel volk, dat in het geloof op Jezus Christus van de „geestelijke boosheden in de lucht” werd afgeëischt. Hij begon zijn zendelingsleven in het Mohammedaansche Angkola, maar sloeg toen reeds verlangende blikken naar het Silindoengdal, het centrum der heidensche Bataklanden. Hij kwam ook in Silindoeng en leidde daar een leven, dat zonder overdrijving een leven van lijden en van heroïek genoemd mag worden. In 1876, nog voordat de beweging naar het Christendom haar doorslaande werking getoond had, was men op Nommensen's aandringen reeds begonnen op de Hoogvlakte, tusschen Silindoeng en het Tobameer. Nommensen ging immer voorwaarts, volgens een vast plan, telkens een nieuwe strook bezettend met een zoo groot mogelijk aantal zendelingen. In dit onweerstaanbaar doelbewuste van een generaal, die een eens vastgesteld doel stuk voor stuk verwerkelijkt, ligt de groote leidersbekwaamheid van Nommensen. Zijn brieven aan het hoofdbestuur in Barmen hadden menigmaal den klank van Marschorders uit een hoofdkwartier. Maar toch was er niets militair in den menschelijken zin des woords, niet een vertrouwen op menschelijke tactiek, daar alles geschiedde in de sfeer van een hartelijk en profetisch geloof. Hij is een der grootste mannen, die op Indië's bodem geleefd en gewerkt hebben. En toch was hij een eenvoudige man”.

Korte berichten.

J. v. d. Linden.

Aan de Universiteit te Tubingen promoveerde cum laude tot doctor in de Zendingwetenschappen de heer J. v. d. Linden Jr. geb. te Leeuwarden, cand. aan de Theol. School te Kampen, op proefschrift: „Die Geschichte der Mission in den niederländischen reformierten Kirchen. Ein Beitrag zur Entwicklungsgeschichte der kirchlichen Mission in Holland.”

Ds. P. H. van Eijk.

Uit Indië is bericht ontvangen dat Ds. P. H. van Eijk, missionair predikant te Solo, ernstig krank is. Hij is lijdende aan gewrichtsontsteking en is vertrokken naar Keboemen om te Krakal de zwavelbaden te gebruiken.

Moge de Heere hem spoedig herstellen.

Palembang.

Naar gemeld werd heeft de Holl. Geref. Kerk te Palembang op Sumatra, die pas kort geleden tot institueering kwam, besloten reeds nu tot het werk der beroeping van een eigen dienaar des Woords over te gaan.

Zeister Zendingsgenootschap.

Zendingdirectie naar Suriname verplaatst.

Op 20 April a.s. hoopt de zendingsdirecteur van het Zeister Zendingsgenootschap H. G. Steinberg met de „Simon Bolivar” van Amsterdam, via Trinidad naar Suriname te vertrekken. Deze reis is niet bedoeld als een inspectiereis in den gewonen zin van dit woord. Veeleer is zij te beschouwen als een ernstige poging om in dezen bewogen tijd, waarin zich de Suriname-zending voor de vraag naar haar verder bestaan geplaatst ziet, alle beschikbare krachten op het zendingsveld zelf te concentreren. Reeds in administratief opzicht zal tijd en kracht, en daardoor ook geld, kunnen worden gespaard, wanneer de zendelings-director mede aan het front staat. Maar ook bij de eigenlijke geestelijke taak, i.c. den opbouw van een zelfstandige Creolenkerk in Suriname en de zending onder Boschnegers en Aziaten, zal naar gehoopt wordt, zijn wonen en werken ter plaatse een versterking voor zijn medewerkers kunnen beteekenen. Hij gaat voorloopig alleen, doch er wordt ernstig met de mogelijkheid van een blijvende verhuizing naar Suriname gerekend.

Russisch Zendingsgenootschap.

Het Russisch Zendingsgenootschap, zendings-directeur ds. W. Fetler te Riga, heeft Vrijdag 23 Maart j.l. te Den Haag een Centraal Bureau voor Nederland geopend, Balistr. 75 secretaresse mej. A. M. Ubink. Ds. Fetler was tot dit doel persoonlijk aanwezig en sprak over de beteekenis van den arbeid in Rusland.

Van Nederlandsche zijde werd bij de opening van het bureau gesproken door Mevr. Van Deth—van Rijnberk en door het Kamerlid mr. T. van Dijken.

† Verkoopen van Vrouwen in China.

In de „Heidenwereld” schrijft Dr. Lee Huizinga:

„Wij hebben een vrouw in ons hospitaal die door haar eerste man is verkocht aan haar tweede man. Zij is er blijde om want de tweede man is minder thuis dan de

eerste en als hij thuis is dan is hij haar meer vriendelijk gezind dan de eerste. Het is van oudsher in China gewoonte geweest om vrouwen en kinderen te koopen en te verkoopen, vooral onder het arme volk. Thans heeft de regeering van Zuid-China een wet uitgevaardigd waardoor het koopen en verkoopen van vrouwen verboden is.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage. Postrekening Nr. 184489.

A. Zendingsbusjes.

- a. Zendingsknikkertjes (z.g.n. Javaantjes) ad f5.— per stuk.
- b. Zendingsbusjes met deksel, per stuk f 0.60; 5 stuks f 2.25; 10 stuks f 4.—; elk busje méér f 0.40. Bijpassende hangslotjes f 0.20 per stuk.
- c. Spaarbusjes met gleuf (zonder sluiting) per stuk f 0.25; 5 stuks f 1.—; 10 stuks f 1.55; elk busje méér f 0.15.
- d. cartonnen busjes: per stuk f 0.10. Strooken, om deze busjes — na opening — weder te sluiten f 0.90 per 100 stuks.

(Toezending van de busjes sub. d. heeft alleen plaats, indien minstens 10 stuks tegelijk besteld worden, tenzij voor portokosten f 0.25 extra gezonden wordt.)

Levering alleen bij vooruitbetaling. Men kan het goedkoopst en gemakkelijkst bestellen en betalen per Giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der zendkosten. De catalogus is verkrijgbaar tegen f 0.15 (afgehaald) of f 0.20 (per post).

C. Zendingstentoonstelling.

De voorwaarden, waarop het Tentoonstellingsmateriaal wordt uitgeleend, worden — op aanvraag — gaarne toegezonden.

D. Informatiedienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter steeds postzegel voor antwoord in te sluiten.

Het bureau is dagelijks geopend van 9—12 uur, (behalve des Zaterdag). Des Maandags bovendien ook van 2—4 uur.

Spreekuur van den Directeur: Maandags van 11—12.30 en van 2—4 uur.

Zendingsconferenties van den Z.S.R. in 1934.

Betreffende de programma's van de drie zendingsconferenties kan reeds het volgende worden medegedeeld:

Eerste week (30 Juli—4 Augustus). Voorzitter: Ds. B. J. C. Rijnders (Hilversum); Vice-voorzitter: Ds. W. J. Manger (Tiel); Bijbelbesprekingen: Ds. A. van Selms, Hansweert; Openingsrede: Ds. B. J. C. Rijnders.

Tweede week (6—11 Augustus). Voorzitter: Ds. H. A. Wiersinga (Vlissingen); Vice-voorzitter: Ds. P. van der Sluijs (Dedemsvaart); Bijbelbesprekingen: Ds. J. Verkuyil (Laren N.-H.); Openingsrede: Ds. H. A. Wiersinga.

Derde week (13—18 Augustus. Voorzitter; Vice-Voorzitter: Ds. M. D. Gijsman (Drachten); Bijbelbesprekingen: Ds. J. H. C. Kamsteeg (Gorssel); Openingsrede

Het Dagelijksch Bestuur van den Zendingsstudie-Raad besloot den deelnemersprijs, die indertijd van f 20.— op f 19.— is teruggebracht, nog verder te verlagen en wel tot f 17.50.

Informatiebureau.

Het adres van het informatiebureau van het Christelijk comité voor Indië is: J. J. Kraan, Loosduinsche kade 111, Den Haag.

Java Soemba Film.

Het adres van de Java Soemba Film is Verlengde Lodewijkstraat 6a, Groningen.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada“, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Leestafel.

Met eere gekroond. Acht preeken voor Paschen, Hemelvaart en Pinksteren, door Dr. K. Dijk; bij Kok te Kampen, f 2.40, geb. f 3.

Na den bundel: „*Op den lijdensweg*” die het vorig jaar verscheen, biedt de vruchtbare pen van Dr. Dijk ons thans een tweede bundel van acht preeken voor Paschen, Hemelvaart en Pinksteren.

Treffelijke preeken, vol frissche gedachten, schoon gestileerd. De zending is hier ook niet vergeten.

Kokichi Koerosaki, twee dwaalwegen. Bewerkt naar het Duitsch door Dr. Ir. H. G. van Beusekom; bij J. N. Voorhoeve, den Haag, f 0.35.

De bekende Javaansche Christen Koerosaki teekent hier de twee dwaalwegen: de confutianistische zedewet en de pantheistische mystiek, waarop hij wandelde, eer hij Christus vond.

Een belangwekkend geschrift. Zeer lezenswaard.

Grondslag en karakter van de Italiaansch-Fascistische Staatsleer, door Mr. A. Anema, bij Kok te Kampen, f 1.50.

Een doorwrochte studie, over een zeer belangrijk onderwerp; door en door principieel en tegelijk glashelder, van bladzij tot bladzij de meesterhand van den schrijver verradend.

Dit geschrift is het eerste in een nieuwe reeks onder den titel: „*Maatschappelijke vraagstukken van den dag*”.

De Afscheiding van 1834. Haar aanleiding, naar authentieke brieven en bescheiden beschreven door Dr. G. Keizer; bij Kok te Kampen, f 7.50, geb. f 9.00.

In het eeuwjaar der afscheiding komt Dr. Keizer met dit studiewerk, dat stellig jaren arbeid heeft gekost. Door zijn huwelijk met een achterkleindochter van Ds. H. de Cock had hij de volle beschikking over het rijke familiearchief. Naar de authentieke stukken waarover hij kon beschikken is heel dit massale boek bewerkt. Het is een boek van breede wetenschappelijke studie, maar geschreven in populair, met smaak te lezen vorm. Onder wat tot nu toe over de Afschei-

ding het licht zag neem dit ook rijk met portretten en platen geïllustreerde meesterwerk een eerste plaats in.

De jarige vrouw. Uitgave van Bosch en Keuning te Baarn.

Dit mooie tijdschrift blijft zijn roem handhaven: Interessant van inhoud en steeds frisch en boeiend van vorm.

In beide handen, door Mevr. Zevensma Themmen; bij Kok te Kampen, f 2.75, geb. f 3.40.

De gevierde schrijfster behandelt in dit boek het thema: 't conflict tusschen moederschap en kunstenaarschap. En zij doet het voortreffelijk.

Een echt Christelijk, boeiend boek.

Op den Uitkijk, bij Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen.

Dit naar inhoud en vorm prachtige tijdschrift handhaaft zijn plaats aan de spits der Christelijke illustraties.

De Godsgezant Frederik van Hallum, een voorlooper van Thomas à Kempis, door M. v. d. Staal; bij Kok te Kampen, f 2.10, geb. f 2.75.

Deze goed geschreven roman, die evenals „*In beide handen*” verschijnt in den jaargang 1934 der V.C.L. demonstreert in de teekening van Vader Frederik de macht van het voorbeeld en leert de middeleeuwsche toestanden in Friesland kennen.

Organist en Eeredienst. Officieel orgaan van de Vereen. van Organisten bij de Geref. Kerken. Jachthuisstraat 5b, Rotterdam. f 3.— per jaargang.

Met genoegen ingezien. Er valt wel wat uit te leeren. Ook voor de dominé's.

Jaarboekje van het verbond van Evangelisatie-Commissie van Geref. Kerken in Nederland bij W. D. Meinema, f 0.40.

Zeer orienteerend. Onmisbaar voor wie op de hoogte wil zijn en blijven met de Evangelisatie-arbeid in onze Kerken.

Ik hou koers. Mededeelingen over uitgaven van J. H. Kok, Kampen, Januari 1934.

Een zeer goed geredigeerd tijdschrift, dat om de paar maanden verschijnen zal, gratis te krijgen is en waarin over schrijvers en boeken allerlei beschouwingen en mededeelingen zullen worden gedaan. En Kok vergeet de Zending ook niet.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door Ds. B. Alkema 10 % van de ontvangsten in de Classe Amersfoort f 619.95. Door Mej. A. van Leeuwen, Montfoort, saldo kalenders f 3.85. Van Mevr. G. Bos, Haarlem f 5.—. Door J. F. ter Hart, 10 % van de ontvangsten in de Kerk van Utrecht f 360.—. Door J. W. Kaptijn, van de Frobelschool te Delft f 12.70. Van Mej. v. L. te S. f 0.25. Santpoort, 22 Maart '34. W. BREUKELAAR. Giro No. 32806.

Voor den bouw van het hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk te Delden f 18.46; Meeden f 2.50; Veere f 1.—; Gouda f 10.—; Hemrik f 1.50; Slikkeveer f 10.—; Vroomshoop f 48.32; Spijkernisse f 1.50; de Glind f 5; Nieuwe Beets f 1; Olst f 5. Santpoort, 22 Maart '34. W. BREUKELAAR.

Comité tot steun der Rijsche Zending in de Bataklanden.

17e verantw. van 22 Febr.—22 Maart 1934.

In de 15e verantwoording staat vermeld een gift van G. F. te A. f 2.50, dit moet zijn: coll. Geref. Kerk te Watergr. f 2.50.

Met hartelijken dank vermelden wij de volgende giften: A. v. E. te V. f 2.50, coll. diac. Geref. Kerk te 's-Gr. (W.) f 5, M. v. H. te 's-Gr. f 10, Mevr. W. te 's-Gr. f 2.50, L. L. te 's-Gr. f 2.50, Mej. Sl. te 's-Gr. f 5, Mr. L. L. te 's-Gr. f 5, J. G. H. te A. f 1, Ger. Kerk te O. f 5, Mej. A. te H. f 10, leerl. Chr. Sch. te D. f 7.20, S. G. S. te E. f 5, A. F. te A. f 2.50, Dr. H. R. G. te L. f 2.50, A. P. te L. f 1, H. D. te f 2.50, P. v. d. B. te A. f 2, A. G. P. W. v. C. te N. f 15.75, A. K. te R. f 5, Mej. W. M. C. G. te 's-Gr. f 5, B. R. te Z. f 2.50, N. N. te 's-Gr. f 10, P. D. te A. f 2.50, A. W. te Z. f 5, N. N. te Z. f 1, Zend. Comm. Ger. K. te K. a/z. f 10, Coll. Ger. K. te 's-Gr. (W.) f 1, Coll. Ger. K. te 's-Gr. (O.) f 1, O. M. te M. f 2.50. Tzamen f 132.15. Totaal met vorige verantwoording f 4730.01.

Slechts deze 29 gevers zonden ons hun bijdrage, waaronder weer 10 uit den Haag. Ook was er weer een mooie gift van de leerlingen van een school. Als al de Chr. Scholen dit voorbeeld eens volgden, dan zou ik weer een mooi bedrag naar de Bataklanden kunnen zenden.

Uit Haarlem hooren wij nog steeds niets. Zijn daar geen mensen die de artikelen in Standaard en Rotterdamer hebben gelezen.

Wij hadden gehoopt weer f 1000 naar de Bataklanden te kunnen zenden hetgeen bij gelegenheid van de herdenking van de geboorte van Zend. Nommensen voor 100 jaar wel op zijn plaats ware geweest; het heeft echter zoo niet mogen zijn.

In afwachting van Uwe gaven.

Namens het steuncomité,

J. N. MUNNIK, penningm.

Den Haag, Galileistraat 139, Postgiro 6104.

Geleende kleertjes!

Een en andermaal wezen we in de laatste nummers op de nijpende nood te Zeist. Ditmaal iets van het Surinaamsche arbeidsveld.

Zooals bekend is, hebben de Herrnhutter daar drie kinderhuizen: Saron, Alkmaar en Leliëndaal. Reeds moesten een aantal kinderen worden afgewezen wegens gebrek aan middelen. Maar nog steeds kritieker wordt de financiële positie van deze kinderhuizen. Het laatste bericht van Leliëndaal meldde dat men daar overgegaan was tot het afschaffen van brood, zoodat rijst nu het eenige voedsel is: 'smorgens, 'smiddags en 'savonds. Met de kleeding is het zoo poover gesteld, dat men te Leliëndaal kleertjes moest leenen van het kinderhuis Alkmaar.

In Suriname zelf worden offers gebracht, die ons diep beschamen. De onderwijzers — slechts een enkele behoorde tot het blanke ras — brachten van hun sterk besnoeide salaris f 10.000 bijeen om twee nieuwe scholen, die broodnoodig zijn, te bouwen. Zoozeer moet men bezuinigen en inkrimpen dat den zending die straks uit Zeist naar Suriname vertrekt slechts f 250 voor uitzet gegeven kan worden.

Van harte hopen wij, dat U mee wilt werken om dit mooie werk, dat zoo van alle kanten bedreigd wordt in stand te houden.

Sinds vorige verantw. ontvangen van: Meisjesver. te M. f 1.15, N. N. te M. f 2.50, Mej. M. M. te W. f 5, G. te E. f 5, via J. N. M. van N. N. f 1, N. N. f 5, Mej. H. f 5, v. d. B. te D. f 5, L. te H. f 2.50, M. V. te St. A. P. f 3.25, H. te O. f 10, Ds. V. te H. f 2.50, Mevr. W. te 's-Gr. f 2.50, M. V. te D. f 1.10, v. G. te A. f 5, H. te W. f 5, Mevr. L. te 's-Gr. f 5, S. te A. f 2.50, Ger. Kerk H. f 100, Z. Z. te H. f 10, H. te Z. f 1, W. te N. f 5, M. V. te A. f 2.50, M. te O. f 1, M. te V. f 1, Mej. R. te A. f 5, via v. d. K. te G. f 4 van I. Chr. Mulo, I. v. R. sch. te B. f 5.50, via S. v. d. Z. te D. A. f 9.50, Samuel te S. f 6.30, D. te V. f 1, via K. te W. f 10, R. te D. f 8, B. te L. f 5, v. J. te L. f 4, Dr. K. te V. f 5, Mej. S. te B. f 2.50, de F. te A. f 35, Pers. Chr. Sch. te 's-Gr. f 5, Mevr. v. d. W. te D. f 5, G. K. te H. f 5, Mej. H. te Z. f 1, v. H. te N. f 2, Mej. K. te V. f 2.75, Ds. B. te K. f 2, W. S. of W. H. te B. f 2.50, M. te R. f 10, N. N. te Kl. f 100, S. te H. f 1, K. te R. f 5, M. te D. f 1, Mevr. S.-K. te A. f 13, de H. te F. f 1, v. d. H. te R. f 1, B. te Z. f 10, V. te B. f 5, S. te D. L. f 3.50, M. V. O. en L. te S. f 7.50, R. te S. f 10, H. te 's-Gr. f 1, Dr. H. te 's-Gr. f 2.50, Naaiver. te K. f 2.50, V. te A. f 2.50, O. te 's-Gr. f 15, V. te R. f 10, v. G. te A. f 2.50, d. J. te D. f 10, K. te W. f 8.20, N. N. te N. f 4.90, Mej. K. te A. f 4.18, afd. Wonsradeel f 19.85, I. l. Mesdagsch. 's-Gr. f 10, K. te G. f 1, B. te D. f 1 C. en v. d. H. te Z. f 2.40, Wed. N. te L. f 1.40, B. te S. f 2.50, B. te H. f 2.50, M. te M. f 2.50, M. V. te L. f 6.07, T. te H. f 2, Mej. M. te D. f 1.50, Mej. B. te K. f 5, v. S. te 's-Gr. f 1, via J. N. M. te 's-Gr. van N. N. f 2, van N. N. f 1, K. en V. te E. f 3, Ds. v. R. van Wed. v. A. te S. f 10, O. P. te R. f 10, B. F. te N. f 0.50, K. te E. f 1, W. B. te G. f 7, v. M. te L. f 4.35.

Allen zeer hartelijk dank.

J. VAN KEULEN.

Laren (N.-H.) Postrek. 95494.

Vredelaan 10.

Ontvangen uit het busje van Nelly en Dini Doedens f 1.90; Jan laanderen f 4.37½; Jan en Geert Drexhage f 1.58; Ida Schmidt en Griet, Ida en Rudi Sinninghe f 4; Jans, Bets en Andries Bunekreef f 2.43½; Willy van Roemburg en Adri en Map de Lugt f 5; Geert, Piet en Ali Drexhage f 7.66½; Hans, Nelly en Trijntje Burggraaff f 6.10; Co. Harreveld f 2.06½; Simon en Grietje Bloemendaal f 2.48; Bep en Ge Klaver f 0.65; Adolf Funcke en Anton Laan f 3.06½; Rebekka en Diepkelina de Ruiter f 2.70; Hanny, Gerard en Lucas Reeskamp f 10.31½; Dina Gè en Gerda Wiegiers f 7.03; Jan Smit f 1.43½; Albert en Jan Bijkerk f 2.97½; Lutsche en Sip Korfmaker f 3.08½; Willy en Lena Schaftenaar f 9.06½; Collecte f 0.20. Totaal f 78.12½.

Maart. — Jans, Bets en Andries Bunekreef f 2.41; Anton Laan en Adolf Funcke f 1.83½; Jan, Geert en Richard Drexhage f 1.66½; Lutsche en Sip Korfmaker f 1.53½; Grietje en Simon Bloemendaal f 3.00½; Hanny Gerard en Lucas Reeskamp f 6.01½; Albert en Jan Bijkerk f 1.92½; Jan Smit f 0.93½; Nelly en Dini Doedens f 1.60½; Dina Gè en Gerda Wiegiers f 4.78½; Geert, Piet en Ali Drexhage f 5.80; Willy v. Roemburg, Adri, Map en Egbert de Lugt f 2.45½; Ida Schmidt en Griet, Ida en Rudi Sinninghe f 2.60; Willy en Lena Schaftenaar f 9.9s½; Nelly en Trijntje Burggraaff f 6.21. Totaal f 52.69.

Namens de Kinder Zending Ver.

Mej. M. VAN NORREN.

Gooiberg 36.

Bussum.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

2e Verantwoording van 20 Febr.—24 Maart 1934.

Provincie Groningen:

Mej. G. Haan, Gron. Kinderzend. Jan.-Mrt. f 325; Per Ds. v. Dijk, Gron. 150 halve ct. v. d. kinderen f 0.75; H. Blaak, Marum, collecte f 18.97; idem 100

halve ct. W. Jansma f 0.50; A. Kaspers, Winsum, Zend.comm. f 75; id. van T. G. en L. Veenstra f 3.70; J. Knol, Overschild, Zend.comm. f 43.35; id. saldo kalenders f 6.65; M. V. Dorcas, Roodeschool f 11.35; J. Jensma, Ten Boer, coll.gift f 50; Mej. A. G. Beintema, Zuidhorn, Nikk. Chr. School f 10; S. v. d. Zwaag, Den Andel, schoolbusjes f 7.50; J. de Boer, Grootegast, Nikk. Chr. School f 36; J. Wildvank, Delfzijl, busjes f 70; H. Huizinga, Kommerzijl, Zendingcomm. f 35; A. v. d. Veen, Ten Post, Zendingcomm. f 40; F. Klaassen, Sappemeer, coll.gift f 12.50; J. Jonkman, Baflo, Zend.comm. f 60; Antje Toonstra, Ulrum, 172 halve ct. f 0.86; A. Nienhuis, Ulrum, Zendingcomm. f 100; K. v. d. Kooi, Winsum, Nikk. School, f 14.75; D. Smits, Zuidwolde, Gr. busjes Chr. School f 6.38; Ds. H. de Zwart, Warffum, busjes den Andel f 11.45; idem, busjes Warffum f 39.47; Geref. Kerk, Oldekerk f 50; B. Vrolijk, Vlagtwedde, opbr. busjes f 58.68; E. v. Huizen, Roodeschool, zendingtbl. f 60; idem verlov.-feest J. Meijer f 2.50; Ds. R. Middelveld, Hoogkerk, coll.giften f 3.50; idem, 210 halve ct. Jac. Buisman f 1.05; Mej. A. Koenderink, Ten Post, busje Meisjesveren. f 6.90; J. Laning, 't Zandt, Zendingcomm. f 70; Ds. H. de Zwart, Warffum, kalenders f 15.35; D. Smits, Zuidwolde, Gr. coll.gift f 10; idem Jaarfeest Jongel. en M.ver. f 16; Geref. Kerk, Aduard, coll.gift f 2.50.

Provincie Drenthe:

C. de Jonge, Emmen, maandel. bijdr. en kalenders f 80; Geref. Kerk, Ruinerw. Koekange, coll.gift f 10; B. Vos, Nw. Amsterdam, school Nw. Amsterdam f 70; idem, school Erica f 7; H. L. Smeman, Coevorden, vaste bijdr. f 31.47; J. Post, Nieuwlande, busjes Jan-Febr. f 28.56; Chr. Gem. Zangveren. Coevorden f 2.50; Per Ds. S. Hania, Schoonoord, busjes van H. Haan, W. Wesseling, A. Olijven en I. Lambers f 23.49; idem idem kalenders f 5.48.

Provincie Overijssel:

Ds. J. Visser, Oldmarkt, coll. lokaal Kuinre f 13.50; D. de Vries, Steenwijk, busjes T. Hoekman f 5.88; id. kasgeld Zendingcomm. f 7.31; R. Borst, Zendingcomm. Langeslag f 100; T. Oegema, Dedemsvaart, Zendingcomm. f 200; id. Kn. Ver. „Obadja” Dedemsvaart f 8.13; id. Meisjesveren. f 4.03; B. A. v. Marle, Nieuwleusen, coll. Zendingrede Ds. Neerkens op 2 Febr. f 11.61; Kunnie Rotteval te Vriezenveen, 328 halve ct. f 1.64; Geref. Jongel. Ver. Dalfsen f 15.67; Chr. School, Dalfsen, busjes f 2.92; Ds. J. Visser, Oldemarkt, gift f 1.50; H. Scholten, De Krim, schoolkinderen f 11.25; Kl. Stad, Berghen, Zendver. f 50; B. H. v. Weeghel Sr., Olst f 2.50; Ds. J. Visser, Oldemarkt, coll.gift f 25; G. Leeuw, St. Janskl. Ambt Vollenhove f 100; A. J. P. ten Hoopen, Haaksbergen, coll. f 16.52; Geref. Kerk, Gramsbergen f 15.10.

Soembaweken Groningen:

Wagenborgen f 198.25; Spijk, plus nagift f 254.10; Roodeschool f 322; Hoogkerk f 220.65; Appingedam f 229.60.

Soembaweken Drenthe:

Beilen, restant f 9; Dwingelo, nagift f 2.50; Westerbork f 115; Diever f 152.90.

Soembaweken Overijssel:

Enter f 73.45; Deventer f 133.86.

Van Heinde en Verre:

Per Ds. J. Meijer, Hoogeveen, van de Drentsche schooljeugd f 102.49; Mej. J. Visser, Zeist, gift f 1; N. N. te E. f 2.50; verkocht zilverpapier en theelood f 1.66.

Totaal 2e verantwoording f 3945.48.

1e verantwoording f 9.729.01.

Totaal tot op heden f 13.674.49.

Met vriendelijken dank,

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.

Postrekening 138000.

Groningen, 24 Maart 1934.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

EN DIT EVANGELIE DES
KONINKRIJKS ZAL IN DE
GEHEELE WERELD GEPRE-
DIKT WORDEN TOT EEN GE-
TUIGENIS ALLEN VOLKEN

Matth. 24 : 14a

REDACTIE-ADRES: Ds. W. Breukelaar, Santpoort.

Het blad verschijnt in het midden van elke maand. Stukken of berichten moeten vóór den 1sten dag van de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

ADRES- EN AANTALSVERANDERINGEN aan de Uitgevers:
Gebr. Zomer & Keuning, Drukkerij „Vada”, Wageningen.

ABONNEMENTSPRIJS per jaar f0.84 franco per post.
Bij getallen aan een adres boven 3 ex. f0.72 franco p. p.

INHOUD: Pinkstercollecte. — Zaad zien. — Mevr. de Wed. P. S. Frouws—Pruijs. — Van Zendingaangelegenheden: De crisis en de Medische Dienst der Zending; Twee eervolle ontslagen: H. Meijerink, Ds. L. P. Krijger; Het Zendingsblad. — Zending Zuid-Holland Noord: Een nieuwe kerk. — Zending Noord-Holland: Brief van Ds. G. J. van Reenen; Opening van drie poliklinieken. — Zending Groningen, Drenthe en Overijsel: Brief uit West-Soemba (O. deel). — Zending Utrecht en Gelderland: Mijn eerste preekzondag in Karangdjasá; Gereformeerde Opleiding voor Zending en Evangelisatie; Brief van Dr. H. A. van Andel; Dokter Lee S. Huizenga: Brief uit China. — Korte Berichten. — Leestafel. — Giften.

PINKSTERCOLLECTE.

Het Pinksterfeest nadert wéér. De Geest van Pinksteren vergadert 's Heeren Kerk uit alle geslachten des aardrijks. Onzer is het voorrecht en de roeping te mogen mede-arbeiden, opdat ook op Midden-Java en Soemba de schapen van den Goeden Herder mogen worden toegebracht tot Zijn kudde. Beziele ons daartoe de Pinkster-Geest. Dan vloeit de Pinkster-gave vanzelf. Des te meer nu de tijden zoo moeilijk zijn.

W. BREUKELAAR.

ZAAD ZIEN.

Jesaja 53 : 10:

..... zoo zal hij zaad zien.....

Den luister der verhooging van den lijdenden knecht des Heeren teekent de Profeet Jesaja allereerst met de woorden: *zoo zal hij zaad zien.*

Zooals het onder oud-Israël tot een bijzonderen zegen werd gerekend, wanneer man en vrouw een talrijk kroost hadden, zoo roemt Jesaja de heerlijkheid der verhooging van den Messias, dat Hij een veelheid van geestelijke kinderen hebben zal, die de Zijnen zijn.

Wat ons in deze aan het komend Pinksterfeest voorafgaande dagen de blijde werkelijkheid voor oogen roept, dat onze verhoogde Koning in de hemelen een gansch groote geestelijke nakomelingschap verkregen heeft en nóg hebben zal.

De eerste Adam is gemaakt tot een levende ziel, 'doch de tweede, de verhoogde knecht Gods, is geworden tot een levendmakenden Geest.

„Zaad” worden die menschen allen genoemd; want zij zijn uit Hem, den Levensvorst, geboren.

Uit Hem gaat de Levensadem over de dorre vlakten van het menschenleven, dat in zonde en dood gebonden ligt, en er komt leven, het echte geestelijke leven, nog rijker dan in den Mei-tijd bij het weer-ontwaken der natuur.

Hij, Die het hoofd is in de hemelen, laat uitgroeien zijn gansche lichaam, met al de lidmaten, groot en klein, en tusschen Hem en hen is er de wondere levensband, die op 't innigst en voor altijd vereenigt.

Als de vervulling Desgenen, die alles in allen vervult, brengt Hij uit Zijne volheid voort de duizenden en millioenen, die leven door en in Hem.

Zij zijn Zijn „zaad”; zij allen te saam, en elk afzonderlijk.

Nadrukkelijk roemt Jesaja dien luister van Gods verhoogden knecht, dat Hij dat zaad, *Zijn zaad, zien zal.*

Niet maar, dat Hij het zal voortbrengen, dat Hij het hebben zal, dat Hij het zal bezitten, doch dat Hij het met eigen oogen zal aanschouwen, en er zich in zal verlustigen.

Daarin is Zijn glorie.

Liefde wil zien; wil aanschouwen; en in de aanschouwing zich verblijden.

Dat geldt in de hoogste mate van Hem, die in Zijn ondoorgrondelijke liefde *door Zijn ziel tot een schuldofter te stellen, Zijn zaad verworven heeft* en het toevergadert uit alle geslacht en taal en volk en natie. In het zien van Zijn zaad komt Zijn liefde eerst tot haar rust en feestviering.

Welk een liefelijke en sterkende gedachte geeft ons dat voor het Zendingswerk, waarbij ons weer bijzonder bepalen zal het ras naderend Pinksterfeest, het feest van den Verhoogden Christus, Die Zijn Geest uitstortte op alle vleesch!

Hij *heeft* Zijn zaad gezien door den loop der tijden, onder Joden en Heidenen en Mohammedanen en van welken anderen godsdienst menschen ook mochten zijn.

Hij *ziet* Zijn zaad thans over het rond der aard, onder elken hemelstreek, onder alle volk en natie, en in allerlei spraak wordt geroemd en aanbeden Zijn Naam.

En Hij *zal* Zijn zaad zien, al meer, al verder over en in de menscheidswereld, aan alle oorden en stranden, tot de volheid Zijner glorie komt, dat Hij ze allen zal zien, die gansch groote schare, die niemand tellen kan, in wie Hij voor eeuwig wonderbaar en verheerlijkt worden zal.

Rekenen mogen wij, bij de erkenning van eigen machteloosheid tot en in den Zendingsarbeid, op des Heilands levenwekkenden Geest in Diens onweerstandelijke kracht; vertrouwen mogen wij, in de toewijding onzer liefde bij het Zendingswerk, op des Heilands liefde, die Zijn zaad wil zien; sterken mogen wij ons, ook in deze dagen van druk op velerlei Zendingsactie, dat door 's Heilands hand het welbehagen des Heeren gelukkiglijk zal voortgaan; wat vijand tegen Hem zich kant, Hij zal overwinnen en Zijn zaad te voorschijn brengen en behouden; niet in ons noch in onze kracht ligt onze verwachting van rijken Zendingszegen, doch alleen in Hem, die Zijn zaad *zien zal.*

„Zoo zal Hij zaad zien”.

Die belofte bemoedige ons en vure ons aan! Ook in onze voor de Zending moeilijke tijden!

R.

D. P.

Mevrouw de Wed. P. S. Frouws—Pruijs.

Heden bereikte ons het ontroerend bericht, dat de Heere Mevr. de Wed. P. S. Frouws—Pruijs te Apeldoorn, den 27 April in den ouderdom van bijna 37 jaar heeft weggenomen. Het vorige jaar, den 13 Juni, stonden we te Apeldoorn bij het graf van haar echtgenoot, wijlen den heer J. Frouws, die onderscheidene jaren met eere onze Zending heeft gediend als leeraar aan de Christ. Holl. Inl. kweekschool te Solo. Na een langdurige krankheid riep de Heere hem om in te gaan in de eeuwige rust. Hij liet zijn trouwe gade achter met acht nog jeugdige kinderen. Thans werd ook de Moeder aan de acht kinderen ontnomen. Zij moest een operatie ondergaan. Aanvankelijk scheen deze wel geslaagd. Maar een bloeding trad in en binnen enkele uren ging zij heen. Zij is „in Jezus ontslapen”. Voor haar is het sterven gewin geweest. Maar innig medelijden vervult ons hart als we denken aan die acht jonge kinderen, die thans geheel zijn verweesd. Moge de Heere hun tot een Vader zijn.

W. B.

Van Zendingsaangelegenheden.

De crisis en de Medische dienst der Zending.

Sinds geruimen tijd reeds zijn ten gevolge van de crisis-maatregelen, die de Regeering in Indië moest nemen, de scholen op onze zendingsterreinen ontzettend in het gedrang gekomen. Meermalen hebben we daarvan mededeeling gedaan.

De medische dienst kon echter tot nu toe haar werk nog bijna in even ruimen omvang blijven voortzetten als voorheen. Wel werd ook bij den dienst der Zending ter dege de druk der malaise ervaren. De inkomsten daalden wel sterk, maar de uitgaven konden ook beduidend verminderd, vooral in verband met de prijsdaling der levensmiddelen en de verlaging der salarissen.

Wij vreezen echter, dat weldra de bestaansmogelijkheid voor enkele zendingsziekenhuizen uitermate moeilijk zal worden.

Er waren vroeger in Indië vooral drie bronnen waaruit de meeste zendingsziekenhuizen in hoofdzaak hunne inkomsten ontvingen. Deze bronnen waren: de subsidie, die de Regeering gaf; de honoraria voor de particuliere praktijk, die door de missionaire artsen werden gestort in de hospitaalkassen en de vaak hoge bijdragen van cultuurondernemingen of andere lichamen.

Wat de laatstgenoemde bijdragen betreft — deze bron is voor de meeste zendingshospitalen reeds geheel of bijna geheel opgedroogd, terwijl het in de naaste toekomst niet is te verwachten, dat deze bron weer mild zal gaan vloeien.

Ook de honoraria voor de particuliere praktijk van de missionaire artsen is zeer beduidend gedaald. Deze honoraria vormden een integreerend deel van de ziekenhuisfinantiën. Ten gevolge van den zeer slechten economischen toestand op Midden Java is de opbrengst der particuliere praktijk onzer zendingsartsen thans enorm naar beneden gegaan. En ook hiervan is het niet te verwachten, dat dit weldra weer beter worden zal.

De subsidie, die door de Ind. Regeering aan de zendingshospitalen wordt verleend, bleef van de genoemde bronnen van inkomst nog het beste vloeien. Wel is ook

op de Regeeringssubsidie reeds zeer sterk bezuinigd. Maar toch vloeide deze bron tot heden voor de meeste hospitalen nog iets beter dan de andere twee, die we noemden. Naar we vernamen zal echter weldra de huidige reeds sterk besnoeide subsidie nog weer met één derde worden verlaagd. Natuurlijk zal de Ind. Regeering dat niet doen, omdat zij tegenover de Zendingshospitalen onwelwillend zou willen zijn. Maar de ontzettende nood van Indië dwingt de Regeering om bij alle uitgaven het snoeimes er geweldig diep in te zetten. Zij moet wel drastische maatregelen nemen. Maar als de voorgenenomene verlaging der subsidie metterdaad ten volle op onze Zendingsziekenhuizen wordt toegepast, zal dit voor sommige hospitalen funest worden en de bestaansmogelijkheid zeer ernstig in gevaar brengen. We vreezen zeer, dat de Kerken in Nederland de daardoor dreigende tekorten niet zullen kunnen dekken. Zelfs zal het dan de vraag worden of niet enkele zendingshospitalen zullen moeten worden gesloten.

Het spreekt van zelf, dat de Zending hier te lande het oog open moet houden voor deze dreigende gevaren.

In elk geval zal het verstandig zijn in den eersten tijd zeer voorzichtig te zijn met de benoeming en uitzending van nieuw personeel.

Na de scholen komt ook de medische dienst in verband met de crisis thans zeer in de knel.

Gelukkig weten we, dat heel de Zending de zaak des Heeren is. Ook de medische dienst. Hij regeert en Hij vergist zich niet. En omdat de Zending Zijn zaak is, waarvoor Hij de Kerken plaatst, kan zij niet ondergaan.

Twee eervolle ontslagen.

Binnen zeer korten tijd hebben de deputaten der Generale Synode zich genoodzaakt gezien aan twee van onze zeer vooraanstaande Zendingsarbeiders toezegging van ontslag uit den actieven dienst der Zending te verleenen.

De eerste is de directeur van de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo.

H. Meijerink.

Reeds enkele maanden geleden gaf de heer Meijerink zijn wensch te kennen om tegen het eind van het loopende schooljaar zijn arbeid als directeur der Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo neder te leggen en met pensioen naar Holland te repatriëren. Dit verzoek stond niet in verband met de door de Regeering geëischte samenvoeging der Kweekscholen van Solo en Probolinggo. De heer Meijerink had zijn verzoek reeds ingediend eer die eisch der Regeering bekend was.

Evenals heel de Zendingsskring op Midden Java stelden de deputaten der Generale Synode van de Zending er echter zeer veel prijs op, dat de heer Meijerink, aan wiens bekwaame hand van het begin af de leiding der Kweekschool was toebetrouwd, in deze moeilijke tijden de directie nog mocht blijven waarnemen. Deputaten hebben dit ook aan den heer Meijerink medegedeeld en met warmen aandrang hem verzocht vooralsnog zijn zoo gewaardeerden arbeid voort te zetten.

De heer Meijerink heeft echter gemeend, dat zijn tijd om heen te gaan was gekomen en dat hij mitsdien zijn verzoek moest handhaven.

Zijn gezondheidstoestand kwam daarbij echter niet in aanmerking, zooals we eerst meenden. Enkele jaren geleden liet zijn gezondheid nog wel eens wat te wenschen

over. Maar naar hij ons mededeelde genoot hij den laatsten tijd een goede gezondheid, zoodat hij zijn werk ongehinderd kon doen. De diensttijd van den heer Meijerink geeft hem echter ten volle recht op pensioen. Na eerst onderscheidene jaren in Holland het onderwijst te hebben gediend, is hij reeds in 1917 naar Java gegaan, zoodat hij, den tijd van verlof inbegrepen, thans 17 jaren in Indië doorbracht. Waar nu zijn diensttijd hem daartoe recht geeft, oordeelde de heer Meijerink dat hij, vooral ook met het oog op de verdere opvoeding zijner kinderen, waarvan de oudste twee in Holland zijn, zijn arbeid te Solo moest neerleggen en met pensioen naar Holland moest gaan.

Ofschoon we zijn motieven kunnen verstaan en billijken, doet het ons toch leed, dat de heer Meijerink de Kweekschool gaat verlaten. Onder zijn uitnemende leiding was de Kweekschool uitgegroeid tot een Zendingsinrichting van den eersten rang, die tot rijken zegen is geweest. Slechts noode ziet de Zendingskring op Midden Java de heer Meijerink, die daar één der voormannen was, het Zendingsveld verlaten. Zijn naam zal in de geschiedenis onzer Zending met eere blijven genoemd. Zijn ontslag, dat hem natuurlijk op de meest eervolle wijze wordt verleend, zal ingaan tegen 1 Augustus a.s.

Ds. L. P. Krijger.

Ook Ds. L. P. Krijger, de docent der Opleidingsschool op Soemba, heeft gemeend zijn arbeid op Soemba te moeten beëindigen. Op de l.g. vergadering van de deputaten der Generale Synode voor de Zending was zijn verzoek ter tafel om omstreeks October met pensioen naar Holland te komen.

Het viel hem zeer moeilijk om dit verzoek te doen. En dat kunnen we verstaan. Hij had op Soemba wel een zwaar werk, want hij stond alleen voor den arbeid der Opleiding. Maar 't was toch tegelijk ook een zeer mooi en gezegend werk. Vooral de laatste cursus was prachtig. Zij telde niet minder dan 18 leerlingen. Het is te begrijpen, dat Ds. Krijger gaarne zijn werk had voortgezet en na dezen cursus wêr met een nieuwe cursus had willen beginnen. Te meer omdat hij nog goed gezond is en nog vrijwel in volle kracht staat. Maar de gezondheid van Mevrouw is wankel. Dr. J. Berg oordeelde voor haar noodig, dat zij naar Holland gaat. Het spreekt van zelf, dat het voor haar niet verantwoord zou zijn nog weer eenige jaren op Soemba te blijven. En dat zou toch noodig zijn indien Ds. Krijger, na den afloop van dezen cursus, nog weer een nieuwe cursus begon. Want Ds. Krijger op Soemba blijven en Mevrouw voor goed naar Holland gaan, zou een geheel onhoudbare toestand worden.

Ook Ds. Krijger heeft, wat zijn dienstjaren betreft, recht op pensioen. Hij werd predikant in 1908, nam in 1911 het beroep aan om als missionair predikant naar Soemba te gaan en trad in 1922 op als Docent. Waar de Indische dienstjaren bijna dubbel zooveel tellen als Hollandsche, heeft Ds. Krijger dus reeds een langdurigen staat van dienst. Mitsdien heeft hij, nu de gezondheidstoestand van Mevrouw daartoe drong, geoordeeld van zijn recht om gepensioneerd te worden, gebruik te moeten maken.

Het spreekt van zelf, dat de deputaten, hoe gaarne ze ook gewild hadden, dat Ds. Krijger nog onderscheidene jaren zijn zoo belangrijk en gezegend werk had voortgezet, wel genoodzaakt waren aan zijn verzoek te voldoen.

En zoo zal dan de eerste docent der Opleidingsschool op Soemba weldra heengaan. Natuurlijk is zijn voortnemen in Holland nog te blijven arbeiden in het belang der Zending. Steeds zal zijn naam aan Soemba's Opleidingsschool blijven verbonden als haar eerste docent.

Het Zendingsblad.

Ook dit jaar willen we in het Mei No. mededeelen, hoe het in 1933 met de exploitatie van het Zendingsblad is gegaan. Het komt ons voor, dat we tegenover de Geref. Kerken verplicht zijn dit te doen. Want het Zendingsblad verkeert in betrekking tot onze Kerken in een zeer bijzondere positie. Het wordt uitgegeven in opdracht van de Generale Synode, is geheel en al het eigendom der Kerken, dient alleen een zuiver Kerkelijk belang, en draagt de finantiele winst ten volle af aan de Kerken. Onder de z.g. Kerkelijke bladen is het Zendingsblad het eenige orgaan dat aan alle Kerken toebehoort. Alleen het blaadje van de Zending onder de Joden verkeert vrijwel in dezelfde positie. Omdat het Zendingsblad ten volle een blad van de Kerken is, hebben de Kerken er ook recht op elk jaar te weten hoe het met de exploitatie van het blad is gegaan. Dit kan echter moeilijk eer dan in de maand Mei geschieden. Want eerst in April kan de exploitatierekening over het verlopen jaar worden afgesloten.

Wat nu 1933 betreft kunnen we tot ons genoegen mededeelen, dat de resultaten niet onbevredigend zijn geweest. Ondanks den druk der tijden, waarvan ook het Zendingsblad terdege de gevolgen ondervindt, is de oplage vrij wel gelijk gebleven. Wel drong de malaise onderscheidene Kerken om ook op het Zendingsblad te bezuinigen en daarom het getal exemplaren, dat men verspreidde, te verminderen, maar daar stond tegenover, dat op andere plaatsen het getal weer wat toenam, zoodat de oplage ongeveer gelijk kon blijven. Het Zendingsblad werd in 1933 gedrukt in 79500 exemplaren.

Gaarne hadden we gewild, dat het blad over de 80.000 was heengegaan. Maar dat is niet geschied. We mogen echter tevreden zijn, dat er geen beduidende daling intrad. Te meer wijl meermalen bleek, dat de gewestelijke zendingsblaadjes, zij het ook onbedoeld, het Zendingsblad een concurrentie aandoen, die aan de oplage natuurlijk eenige afbreuk doet, omdat het lezen van het Zendingsblad naast het gewestelijk blaadje te kostbaar is.

Voor het drukken van het Zendingsblad is er in 1933 30114 kilo papier gebruikt. Het blad is verschenen in 288 bladzijden; dat is 96 bladzijden meer dan de oorspronkelijke opzet van het blad is. Volgens overeenkomst moet elk No. verschijnen in 16 bladzijden. Maar er was vaak zooveel copy, dat er 20; 24 of soms zelfs 32 bladzijden noodig waren om de copy te bergen, terwijl toch nog veel copy ongeplaatst bleef liggen. Die 96 bladzijden meer hebben de exploitatiekosten beduidend verhoogd. Zij hebben minstens f 9000 gekost. Maar als de Kerken of de Zendingsarbeiders stukken zenden, behooren die ook te worden geplaatst, terwijl het blad verplicht is de lezers met de zaken van onze Zending zoo goed mogelijk op de hoogte te houden. Anders zou het blad niet beantwoorden aan zijn doel.

De finantiele winst van het Zendingsblad was, ondanks die meerdere uitgave, toch nog niet gering.

Het batig saldo dat in de Generale kas der Zending

kon worden gestort, gedroeg ditmaal f 24417.43.

Over 1931 was de winst f 20900.30 en over 1932 bracht het Zendingsblad in de Generale kas f 22860.41½. De stijging van het batig saldo heeft zich dus over 1933 nog voortgezet. Thans kon nog wêer f 1557.01½ meer aan de Zendingskas worden afgedragen dan het vorige jaar.

De bate, die het Zendingsblad afwerpt komt GEHEEL TEN GOEDE AAN DE ZENDING. Het winstsaldo wordt ten volle gestort in de Generale kas. Dit saldo is voor deze kas één der belangrijkste bronnen van inkomst. Gelijk men weet, wordt uit de Generale kas alles betaald, wat de Kerken gemeenschappelijk voor de Zending hebben uit te geven. Werd de inkomst van het Zendingsblad gemist, dan zou ten minste éénmaal in het jaar en wellicht nog vaker door alle kerken een extra collecte voor de Zending moeten worden gehouden. De opbrengst komt dus aan alle Kerken ten goede.

Men heeft wel eens gevraagd of het Zendingsblad nog niet wat goedkoop kan worden geleverd.

Het spreekt van zelf, dat bij een winstcijfer van ruim f 24000 de prijs iets zou kunnen worden verlaagd.

In de eerste plaats merken we echter op dat het Zendingsblad al zeer goedkoop is. Bij getallen kost het slechts f 0.72 per jaar. Voor 6 cent per maand heeft men in 1933 ontvangen 288 bladzijden zeer compres gedrukt. Niemand zal ontkennen dat dit wel buitengewoon goedkoop mag genoemd. Dat er nochtans een mooi winstsaldo is, hebben we alleen te danken aan het feit, dat het blad zoo voordeelig mogelijk wordt geëxploiteerd.

Voorts houde men in het oog, dat een kleine verlaging van den prijs een groot verlies voor de Zendingskas zou veroorzaken. Wanneer de prijs met een cent werd verminderd — minder dan een cent zou het toch bezwaarlijk kunnen — dan zou dit voor de Generale kas der Zending reeds een verlies beteekenen van omstreeks f 9000. Het gevolg zou wezen, dat voor de Generale kas stellig heel spoedig een extra collecte moest worden gevraagd. De Generale kas kan nu eenmaal de opbrengst van het Zendingsblad niet missen. Een verlaging van den prijs met 1 cent heeft voor de lezers van het blad bijna geen beteekenis, maar voor de Generale kas, die de kas van alle Kerken is, zou die kleine verlaging reeds zeer bedenkelijk zijn.

Op de l.g. vergadering van de deputaten der Generale Synode voor de Zending is dan ook met eenparige stemmen besloten aan een ingekomen verzoek om verlaging van den prijs niet te voldoen. Niemand durfde de verantwoordelijkheid daarvoor dragen.

Ook is wel eens de vraag gesteld of aan groote Kerken, die een groot getal exemplaren afnemen, geen reductie zou kunnen worden toegestaan. Maar dit zou natuurlijk ook op verlies van de Generale kas neerkomen. Bovendien zou dit onbillijk zijn tegenover de kleine Kerken, die maar een klein getal Zendingsbladen kunnen plaatsen. De kleine, meestal finantieel zwakke Kerken zouden dan per exempl. meer moeten betalen dan de grootere Kerken, die finantieel vaak sterker zijn.

Het spreekt van zelf, dat dit niet billijk zou zijn.

We hopen van harte, dat in het belang der Zending alle Kerken het Zendingsblad ruim verspreiden.

De kennis van de Zending wordt er door bevorderd, wat ook plaatselijk aan de inkomst voor de Zending ten goede komt. En in de tweede plaats dient men er de gemeenschappelijke Zendingskas mede, omdat het

Zendingsblad naast de verplichte bijdragen der Zending Kerken de belangrijkste kurk is, waarop deze kas drijven moet.

Santpoort, 30 April '34.

W. B.

Zending Zuid-Holland Noord.

Een nieuwe kerk.

Zondag 4 Maart was voor de kleine groep Christenen in de desa Bloeloehan en voor de kerk van Manahan (stad Solo) een belangrijke dag.

De desa Bloeloekan ligt op ongeveer een half uur rijden of fietsen van de stad Solo, en iets dichterbij Kartasoeira. Ze ligt ver van den grooten weg; om er te komen reden we langs sawahs en riet-tuinen, tot we eindelijk stilhielden voor de desa-poort. Daarnaast was het beschaduwde erf van de desaschool, waar onze auto's een plekje vonden buiten de zon.

Kerkelijk behoren de weinige Christenen van deze desa onder den kerkeraad van Manahan; een der Christenen is lid van dien kerkeraad en tegelijk ouderling voor deze ver-af-gelegen wijk. De kerk van Manahan heeft al een eigen kerkgebouw, en dankbaar voor eigen bezit, heeft ze zich ingespannen om voor de kleine groep in Bloeloekan ook een eigen gebouwtje te bouwen. Zulk een klein aantal Christenen in een desa komt in den regel samen in 't huis van een hunner. Dat is voor het begin wel goed: 't huiselijke van de samenkomst is voor belangstellenden geen beletsel om eens te komen zien en hooren, hoe 't bij de Christenen toegaat. Toch, als de kring zich uitbreidt, komen er moeilijkheden. Soms is er dan geen huis groot genoeg om ze allen te bergen; elders drukt de eisch der gastvrijheid om althans thee te schenken aan de dorstigen die van ver komen, te zwaar.

Het kan ook voorkomen dat persoonlijke verhoudingen, verschil in stand en dergelijke beletselen zijn voor het bezoeken van een vergadering in een particulier huis. En het ideaal van een gemeente, hoe klein ook, is toch om te komen tot een vaste plaats voor haar godsdienst-oefeningen.

De kleine kring in Bloeloekan zou daar, vooral in dezen tijd van geldschaarschte nog in lang niet toe gekomen zijn.

Maar de kerk van Manahan meende, dat een kerkgebouw, hoe klein en eenvoudig ook, in die desa een getuigenis zou zijn, en vastheid zou geven aan den kring daar.

Zoo werd dan geheel op eigen initiatief, onder Ja-

Voor den ingang der Kerk te Bloeloehan.

vaansche leiding, met den Javaanschen architect, daar een klein steenen kerkje gezet. Het is ruim 5 bij 8 Meter groot. Er kunnen 100 menschen zitten. 't Is van steen, omdat in deze en de omliggende desa's steenen en pannen gebakken worden en deze dus goedkoop konden zijn. Vóór den ingang is een kleine portiek. De deuren, een breede voordeur en een kleine achterdeur, en ook de luiken zijn donkergroen geverfd met een rood randje; het houtwerk in de kerk, van 't dak en 't plafond is lichtblauw, ook met een rood randje. Tegen den achtermuur is een kleine verhooging in den cementen vloer aangebracht voor den spreker, zonder hekje of iets dergelijks, zoodat de ruimte er niet kleiner door lijkt. Op den achtermuur, hoog boven het hoofd van den voorganger, is een lichtblauw houten kruis ingemetseld, rustend op een klein rood voetstuk. De muren hebben een lambriseering van lichtbruin calcarium, daarboven zijn ze gewoon gewit. Er staan houten banken zonder leuning. De kosten van 't geheel bedragen in geld ongeveer f 330.—. Dat ze zoo laag bleven komt door velerlei onbetaalden arbeid ook van de Christenen van Bloeloekan. En van de gelukkige omstandigheid, dat men daar niet zoo diep behoeft te graven en te metselen voor de fundeering.

Op 4 Maart werd de nieuwe kerk in gebruik genomen. De kerkeraad van Manahan had den dienst op half 12 gezet, dan konden eerst de gewone kerkdiensten in de stad gehouden worden, en was er daarna nog tijd genoeg om zelfs te voet Bloeloekan te bereiken.

De belangstelling was zeer groot.

Velen uit de stad hadden zich den warmen tocht getroost om mee te leven in de blijdschap van de desa. Van de predikanten uit de stad kon helaas niemand tegenwoordig zijn. Ds. van Eijk was ziek, Ds. Soepnonhardjo nam twee diensten in ver-afgelegen desa's voor Ds. van Eijk waar, en mijn man was naar Podjok, ook te ver om bijtijds terug te zijn. Ds. Kuiper was aanwezig namens den kerkeraad van de Hollandsche kerk van Solo. Hij had juist een dienst gehad meer in de buurt van Bloeloekan.

Toen we in de desa aankwamen, was 't al uit de verte aan de drukte van fietsen en andongs (rijtuigen) op den anders zoo stillen buitenweg te zien, dat er iets bizonders was.

En toen we in de desa den weg, waaraan 't kerkje ligt, insloegen, stond daar een heele verzameling desakindren op den uitkijk.

Het hek en het paadje naar de kerk waren keurig versierd met djanoer, uitgerafelde klapperbladeren, die, omgebogen, sierlijke bogen met lang neerhangende gele franje gaven. Ook was er een versiering van groen en bloemen aan den ingang van de kerk. Zoowel de ingang van de portiek als de kerkdeur waren afgesloten met banden van dezelfde gerafelde klapperbladeren.

Meer dan tweehonderd menschen waren op het erf van de kerk verzameld. Eerst nam nu de voorzitter van de kerkbouw-commissie, de goeroe Indjil Mas Boesono het woord. Hij liet zingen een lied speciaal voor 't ingebruiknemen van een kerk gemaakt. Een dankzegging voor de nieuwe kerk, die mee een bewijs is, dat God voor de gemeente zorgt. En een bede, dat God in genade moge hooren naar de gebeden in deze plaats opgezonden, en met de werking van Zijn Heiligen Geest de prediking van 't Evangelie vergezellen. Daarop verzocht hij alle aanwezigen gedurende een oogenblik van stilte zich te bezinnen en te gedenken aan Gods goedheid, die hier in desa **dit** kerkgebouw deed bouwen.

Zangvereniging „Mardi Poedji” te Bloeloekan.

Doodstil waren zelfs de kleine kinderen.... Nu moest „de oude Mevrouw” omdat de „oude dominee” er niet was met een groote tuinschaar de geel-groene banden doorknippen en de deuren openen. De vrouwen mochten eerst naar binnen en moesten aan de westzijde plaats nemen. Maar er waren er veel te veel, zoodat ook een deel van de mannenplaatsen door haar werden ingenomen. Daarna kwamen de mannen. In den hoek naast het podium waren stoelen voor Ds. Kuiper, den kerkeraad, de plaatselijke overheid. Aan den anderen kant van het podium een mat op den grond, waar meer dan 40 kinderen een plaatsje vonden. Het kerkje voor 100 menschen, heeft er dien morgen wel 140 geborgen. En velen stonden nog buiten.

Toen we allen gezeten waren, nam M. Boesono het woord om allen welkom te heeten, en den dank van de commissie voor kerkbouw over te brengen aan allen die hadden medegewerkt. Na het zingen van „Sabda moelja” (Heerlijk Woord van God) las hij een deel van de woorden van Salomo bij de inwijding van den tempel voor en ging voor in gebed.

Na dit openingswoord zou de Zangvereniging van Bloeloekan „Mardi Poedji” een lied zingen onder leiding van den desaschrijver. Het was een groep echte desameisjes, die naar voren kwam. M. Boesono zei, dat we echte, onvervalschte desa-zangkunst zouden hooren. Nu het waren ook ongeschoolde desa stemmetjes. En 't was wel eens minder duidelijk of ze tembang of een lied op westersche melodie bedoelden. Maar 't klonk toch goed en ze deden 't op zoo'n aardige manier.

Na dit lied zongen de padvindders, onder leiding van M. Adikasito, hoofd van een der Chr. scholen in de stad. Ze zongen eerst het lied van de Indonesische Christen Padvindders, en daarna een ander Christelijk lied, „O, denk aan 't land ver van hier”. De Padvindders hebben ook aan de uiterlijke regeling van de samenkomst een werkzaam aandeel genomen door bij den maaltijd te bedienen en voor alles te zorgen.

Na de padvindders was er nog een koortje van „Ziekenzorg”, een neutrale ziekeninrichting in Solo, waarvan 't Christelijk deel van 't personeel bij de kerk van Manahan behoort. Dat zijn de meest-geschoolde stemmen, die ook vóór en na den wekelijkschen kerkdienst te Manahan Christelijke liederen zingen.

Daarna kwam de voorzitter van den Kerkeraad aan 't woord, die de Christenen van Bloeloekan wees op hun verantwoordelijkheid, en die het kerkgebouw aan de plaatselijke gemeenschap overdroeg. Hij sprak een hartelijk woord over het trouwe kerkbezoek. Ook sprak hij

Zending Noord-Holland.

Brief van Ds. G. J. van Reenen.

De jongste missionaire dienaar des Woords te Djokja, Ds. G. J. van Reenen, zond aan den Kerkeraad te Amsterdam een brief, dien we gaarne opnemen in het Zendingsblad. Hij luidt aldus:

„Zooals u uit het schrijven van Ds. Allaart zal gebleken zijn, zal ik deze keer het genoegen hebben u in 't kort een overzicht te geven van de gang van het werk op uw zendingsterrein. Langzamerhand begin ik zelf nu een kijk te krijgen op omvang en stand van den arbeid in ons ressort. Zodoende valt een kort verslag van mijn eerste wedervaren gemakkelijk te combineeren met een rapport over het werk, zooals dat in deze eerste maanden van het jaar 1934 is voortgezet. Laat ik u allereerst mogen danken voor uw schrijven d.d. 19 Febr. dat ik 15 Maart j.l. ontving. 't Is een groot voorrecht voor ons te weten dat de kerken in N. Holland belangstellend meelevén met het werk hier, en dat onze arbeid ook gesteund wordt door het gebed der gemeente die hier haar arbeidsveld gevonden heeft.

Wat nu betreft onze plannen inzake de verdeling van den arbeid, daarover kan ik u nu reeds het volgende mededeelen: De uitbreiding van het werk zooals die door mijn komen nu mogelijk wordt, is naar wij hopen zoo wel tot verdieping van het reeds bestaande als tot verbreiding van de basis waarop tot nog toe werd gewerkt. Alvorens nu tot een definitieve regeling te komen is het van het grootste belang dat we ons eerst rustig rekenschap geven van de nieuwe mogelijkheden die zich nu aan ons voordoen. We hebben daarom besloten deze eerste maanden in zoo nauw mogelijk contact met elkaar te werken. Voor het werk naar buiten betekent dat, dat we samen verschillende gemeenten bezoeken, zoodat ik een indruk krijg van de stand van Hoofd- en Schooldienst. Op die wijze kom ik met de verschillende vragen van het werk in aanraking, wat voor later een groot voordeel moet worden geacht. In de eerste weken van mijn verblijf hier heb ik zoo de meeste gemeenten al kunnen bezoeken. Eerst bestond dat in een meemaken van de diensten door Ds. Allaart geleid, waarop dan een korte kennismaking met de gemeente volgde. Maar sinds Zondag 25 Febr. ben ik zelf begonnen met preeken en bediening van het Avondmaal. Hoewel het me uiteraard nog veel inspanning kost, toch verheugt het me dat ik voor dit gewichtig deel van het werk een begin heb kunnen maken. Voor de naaste toekomst is het nu dus mogelijk dat we een deel van de zoo vrijkomende tijd besteden aan eenig toezicht op het werk van onze goeroes-indijl, terwijl we tegelijk gelegenheid krijgen meer contact te zoeken met de Jav. kerk hier in de stad. Dit is van te meer belang daar deze gemeente bij een gezonde ontwikkeling van het christelijk leven van rijke invloed kan zijn voor de opbouw der kerk in heel ons gebied. Dan zijn er vooral twee dingen waaraan we nu reeds onze aandacht kunnen schenken, n.l. het werk in het Hospitaal en het Jeugdwerk. Zoolang Ds. Allaart alleen voor het werk stond, was het ondoenlijk daaraan de tijd en de aandacht te schenken die noodig zijn. Nu heeft Ds. Allaart het eerste op zich genomen, het laatste komt voor mijn rekening. Wat het Hospitaalwerk betreft, dat is van groot belang zoowel voor een nader contact met leden der verschillende gemeenten die er verpleegd worden, als ook met het oog op eventuele uitbreiding van het werk, daar het Hospitaal vaak

Versiering met djanoeer koening der Kerk te Bloeloekan.

afzonderlijk het Inl. Bestuur aan om hen te danken voor hun aanwezigheid en hen te verzekeren, dat de Christenen naar eisch van hun godsdienst goede burgers willen zijn. Ds. Kuiper sprak namens de Hollandsche kerk, die zich altijd verblijdt in den bloei van het Javaansch-kerkelijke leven.

Een van de Christenen van Bloeloekan, de ouderling, sprak enkele woorden van dank.

Daarna was er pauze, en tegelijk een maaltijd. Er werd rijst met toebehooren rondgedeeld, keurig verpakt in pisangbladeren, die als bord moesten dienst doen, met een klein stukje pisangblad als lepel er bij. Verder broodjes, thee en pisang.

Daar 't intusschen al 1 uur geworden was, namen we toen afscheid.

De bouw van dit kerkje te Bloeloekan staat niet op zichzelf. In het laatste jaar is in onderscheidene desagemeenten de behoefte aan een vaste plaats van samenkomst sterker gevoeld. Hier mooier, daar eenvoudiger, zijn al gebouwtjes verrezen te Manjaran, Woerjantoro, en is men bezig te Tirtomojo, Gemantar, Sanggrahan, weldra ook Delanggoe. De gebouwtjes zijn zeer eenvoudig, vier muren en een dak. Er wordt naar buiten niet voor gecollecteerd, en ook uit de zendingskas vragen ze maar weinig steun. Sommige in 't geheel niet, andere een klein bedrag of vragen van de zending een kleine gift. Als men op deze wijze voortgaat, zal met weinig bezwaar voor de zendingskas straks elke plaats, waar een aantal Christenen wonen, haar eigen kerkje kunnen hebben.

De nieuwe kerkjes worden op den groei gebouw. Bloeloekan met 15 volwassen Christenen heeft een kerk met 100 zitplaatsen. En bij de ingebruikneming werd zelfs over gelegenheid voor vergrooing van 't gebouw gesproken.

Er zijn in de zending deelen van den arbeid, waarvoor stoffelijke gaven gevraagd worden. Maar voor heel 't werk der zending, vooral zijn onderdeelen, ook voor die U geen geld kosten, wordt Uw meelevén gevraagd en Uw gebed. En waar vele kerkgebouwen der Javaansche Christengemeenten Uw extra-gaven niet vragen, hoop ik, dat in Holland's kerkgebouwen geboden zal worden, dat de weinigen die Zondags in de kleine desakerkjes bijeenkomen moed en kracht en troost mogen ontvangen uit de wetenschap, dat Jezus in hun midden is.

J. C. VAN ANDEL—RUTGERS.

Solo, 17 Maart 1934.

nieuwe aanknoopingspunten geeft. Zoo kan het werk in het Hospitaal weer meer dan tot nu toe mogelijk was, rechtstreeks dienstbaar worden gemaakt aan het groote doel, de verkondiging van het Evangelie. Voor Ds. Al-laart, als schoonzoon van Dr. Scheurer, heeft dit werk wel groote bekoring. En wat het Jeugdwerk betreft, het groote belang daarvan springt in het oog wanneer ik u wijs op de jeugd van de Jav. gemeente hier, die belangstelling toont maar die in vele opzichten nog leiding noodig heeft, vooral in verband met de groote vragen die er tegenwoordig leven onder het Javaansche volk. Verder kom ik door mijn catechisaties en mijn lessen in het Godsdienstonderwijs aan de M.U.L.O. hier geregeld in aanraking met een paar honderd jonge menschen, uit verschillend milieu. Ik wil nu trachten meer persoonlijk contact te krijgen met die jongelui en dat ook te bewaren wanneer zij eenmaal de school verlaten. Want zeer dikwijls komt het voor dat leerlingen die belangstellende catechisanten waren, later onder invloed van hun eigen milieu zich geheel onttrekken aan alle christelijke beïnvloeding.

We hopen nu, dat onder Gods zegen dit werk van meer blijvende beteekenis zal worden. Daar het hier grootendeels Hollandsch sprekenden betreft, is het mij nu reeds mogelijk me daarmee bezig te houden.

Wat het administratief gedeelte van ons werk betreft, daarin hopen we tot een billijke verdeling van lasten te komen, en dan zoo dat ook bij een definitieve arbeids- of terreinverdeling zooveel mogelijk een dubbele administratie vermeden wordt. Maar dat teekent zich op den duur voldoende duidelijk af.

Resumeerende blijkt dus dat wij, terwijl voorloopig het werk zijn gewone gang gaat ons oriënteren op vooral twee belangrijke punten, die tot nog toe niet voldoende aandacht konden ontvangen. Ondertusschen tracht ik zoo spoedig mogelijk het taalbezwaar, dat mij nu nog belemmert in de omgang met den Javaan, te overwinnen. Is de tijd gekomen, dat ik zonder al te veel moeite me daarmee redden kan, dan hopen we met verdere voorstellen inzake verdeling van terrein of arbeid tot u te komen. Allicht zullen we dat wel met het begin van het tweede halfjaar van 1934 tot uitvoer kunnen brengen. Ondertusschen kunnen we ons rustig rekenschap geven van de vraag welke verdeling voor het werk het meest aan te bevelen is. En zijn we eenmaal zoover, dan zal het ook mogelijk worden, persoonlijk meer contact te houden met de verschillende gemeenten en groepen op heel het terrein, wat naar we hopen weer leiden zal tot een verdere doorwerking van het Evangelie, ook in plaatsen waar nog geen gemeente is. U ziet dus dat deze vragen onze volle aandacht hebben. We willen trachten onze beslissingen zoo te nemen, dat het werk er het grootst mogelijk profijt van heeft.

Intusschen is het werk in de gemeenten zijn gewone gang gegaan, gedurende de eerste maanden van het jaar. De Doop werd bediend aan 22 volwassenen en aan 28 kinderen. Belijdenis des geloofs: 1 terwijl er twee huwelijksbevestigingen plaats vonden. De algemeene toestand in de gemeenten geeft geen reden tot bijzondere opmerkingen. De druk van den tijd wordt natuurlijk daar ook gevoeld, maar opmerkelijk is dat hierdoor de bijdragen der gemeenten voor het zendingswerk niet terugloopen. De gemeente blijkt het werk en de dienst van God al meer te gaan zien als een belang dat slechts in de laatste plaats de gevolgen van de crisis mag gaan gevoelen. Dat is iets waarover wij ons van harte ver-

heugen, en wat ook voor de gemeenten in Holland een aansporing zal zijn om ondanks de groote moeiten van deze tijd het werk hier te blijven steunen met hun gaven, en als God dat mocht gaan vragen, ook met hun offers. Gelet op de groote waarde van het geld voor onze arme broeders en zusters in de dessa, is het vaak beschamend te zien wat zij bereidwillig afstaan voor het werk des Heeren. Een treffend voorbeeld daarvan is de geschiedenis van de kerkbouw in Goentoergeni. Dit ten besluite van het overzicht. De gemeente aldaar heeft op Donderdag 8 Maart haar kerkje in gebruik mogen nemen. 't Is een aardig kerkje geworden en een ware trots voor de nog betrekkelijk kleine gemeente daar. Van de plechtigheid zelf hoop ik u per gewone mail verslag te doen toekomen zooals dat is opgesteld door den goeroe-indijl die daar werkt, mas Sriboedya-soetondro. Tegelijk kan ik u dan misschien een foto van het kerkje doen toekomen, wanneer tenminste niet blijkt dat deze tengevolge van het regenachtige weer mislukt is. Ik wil nu volstaan met de mededeeling dat dit kerkje gebouwd is van de spaargelden der gemeente zelf. Er rust dus geen schuld op. Natuurlijk werd dit ook mogelijk gemaakt door de daling in prijs van allerlei materiaal. Maar ik wijs er u opzettelijk op, als illustratie van het vrijwel algemeen voorkomende verschijnsel dat onze Jav. broeders en zusters zich hoe langer hoe meer bewust worden van hun eigen roeping en taak in het werk des Heeren. Zoo mogen we dus dankbaar melding maken van het werk van Gods Geest in deze jonge christengemeenschap. Het sterke u en ons in het vertrouwen dat God zelf deze gemeenten zal blijven leiden en bewaren, ook in al de moeiten waarmee zij als nog jonge kerk van Christus hebben te worstelen, en het make ons allen bereid de belangen van dit werk te blijven behartigen in overeenstemming met de behoeften ervan die we zien als een gevolg van de zegen die God op uw werk hier gegeven heeft.

Met hartelijke groeten en onze beste wenschen ook voor 't werk in Holland,

Uw dw.,

G. J. VAN REENEN.

Stellig zullen de kerken dit schrijven lezen met blijdschap en dank. Vooral wat Ds. van Reenen mededeelt van den ijver der Inlandsche Gemeente, dat ons den zegen doet zien, dien de Heere op dit zendingsveld geeft.

W. B.

Opening van drie poliklinieken.

In het vorige No. van het Zendingsblad plaatsten we een kort stukje van Dr. K. P. Groot met een paar kiekjes betreffende de opening van een drietal nieuwe poliklinieken. Thans laten we volgen het verslag, dat het dagblad „Maratam” van die opening gaf, met nog een paar foto's, door Dr. Groot gezonden.

OPENING VAN DRIE POLIKLINIEKEN.

Te Temon, Boetoe en Sentolo in de afdeeling Koelon-Prago.

Op den grooten weg van Djokja naar Poerworedjo ligt halverwege het vriendelijke plaatsje Temon. Donderdagmorgen had zich daar een groote menigte menschen verzameld, die tegen negen uur aangroeide tot een duizendkoppige schare om getuige te zijn van de opening van de nieuwe polikliniek.

Naast het vriendelijke gebouw dat met zijn artistieke lijnen en keurig hek den bouwmeester Ir. van der Beek, hoofd van de zelfbestuurswerken alle eer

aandoet, was een groote tent voor ontvangst der gasten opgericht.

Vanwege het Petronella-Hospitaal waren aanwezig de geneesheer-directeur Dr. Groot en de geneesheer Dr. Pruys met de zusters Boorsma en Prins.

Nadat allen zich om ruim negen uur in de groote tent vereenigd hadden, hield Dr. Groot een rede, waarin hij in herinnering bracht hoe zijn voorganger Dr. Offringa in 1930 twee polikliniekauto's in het Koelon-

hulpziekenhuis Sewoegaloor zal bezoeken. Spr. sprak den wensch uit dat het Dr. Soenoesno onder Gods zegen moge gegeven worden om met lust en ijver in dit uitgestrekte gebied te arbeiden en leiding te geven aan de vijf hier werkende mantri's, en de in zijn gebied werkende vroedvrouwen.

Te allen tijde kan hij zich verzekerd houden van de hulp en bijstand van het hoofdziekenhuis.

Tenslotte verzocht Dr. Groot Pangeran A.A. Pakoe-

Opening kliniek te Temon.

Progo'sche had ingesteld, die dagelijks in twaalf desa's geneeskundige hulp brachten.

Geleidelijk waren deze auto's versleten en moesten vervangen worden. Zijne Hoogheid Pangeran A.A. Pakoe Alam wilde in Temon een hulpziekenhuis voor de bevolking openen en eerst beginnen met een polikliniek. Zoo verrees op initiatief van Z. H. Prins Pakoe Alam dit gebouw en de zending is dankbaar dat de medische verzorging daarvan aan het Petronella Hospitaal werd toevertrouwd.

Reeds 20 jaar geleden werd door samenwerking van de beide zelfbesturen en het Petronella-Hospitaal het eerste medische werk in Koelon-Progo begonnen door de opening van het hulpziekenhuis te Wates. Ongeveer 10 jaar later werd door samenwerking van de Cultuur-Mij. „de Vorstenlanden” en het Petronella-Hospitaal te Sewoegaloor een tweede hulpziekenhuis opgericht.

Vandaag wordt door de opening van deze drie poliklinieken dit werk weer aanzienlijk uitgebreid. Spr. heette inzonderheid den Indischen arts Soenoesno van harte welkom, die verbonden aan het Petronella-Hospitaal en met standplaats Wates dit werk zal verzorgen en tweemaal per week de poliklinieken en het

Alam om straks het gebouw in te wijden door de voordeur te openen.

Hierna werd het woord gevoerd door den resident van Djokja, den heer Van Loghem, die er zijn blijdschap over uitsprak dat in deze dagen van afbraak hier nog een zoo nuttig nieuw werk werd begonnen.

De inspecteur van den D.V.G. Dr. Gomperts van Semarang wenschte Z.H. Pangeran Pakoe-Alam geluk met de opening van dit gebouw, dat onder de beproefde leiding van de zending zeker aan duizenden hulp zal bieden.

De regent van Adikarta sprak er zijn blijdschap over uit dat dit gebouw tot stand kwam en dankte namens de bevolking Z. H. Pangeran Pakoe-Alam voor dit nuttige geschenk.

Dr. Bröndsted, gewestelijk Gouvernementsarts, heeft gedurende zijn tienjarige werkzaamheid de arbeid van de medische zending in Koelon Progo voortdurend zien groeien en rondom het oude middelpunt Wates nu een reeks van nieuwe en zegenrijke instellingen zien ontstaan, die een belangrijke rol spelen in de verbetering van de hygienische toestanden ten plattelande.

Dr. Groot overhandigde nu aan Z. H. Pangeran Pakoe-Alam den sleutel, waarop Z. H. met enkele

toepasselijke woorden de voordeur ontsloot en de inrichting voor geopend verklaarde.

Behalve de ruime voorgalerij, die als wachtkamer dienst zal doen, bevinden zich in den linkervleugel een apotheek en behandelkamer en een kamer voor opname van enkele patiënten, terwijl in den rechtervleugel de woning van den mantri met bijgebouwen zijn ondergebracht.

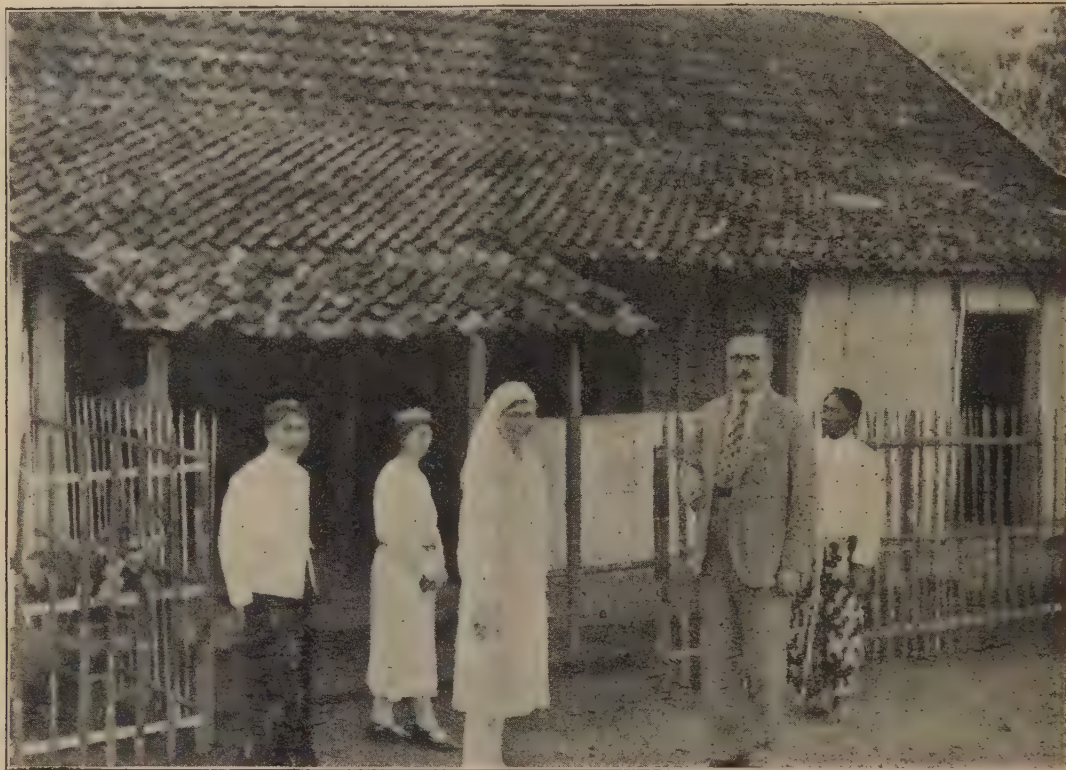
Na de rondgang vereenigde het gezelschap zich onder

de bevolking een goede en liefdevolle verzorging te waarborgen.

De resident bracht hulde aan het initiatief van de zending in dezen.

Pangeran Hanghabei gaf uiting aan de belangstelling van Z. H. den Sultan in dezen arbeid en zal gaarne den dank aan Z. H. overbrengen.

De regent van Sentolo was vertolker van wat er leefde in de Javaansche bevolking. Dr. Bröndsted

Polikliniekgebouw te Sentolo.

de tonen van de gamelan in de ruime tent en werd onder een kouden dronk nog enkele oogenblikken vertoeft. Onder de aanwezigen merkten wij op buiten de reeds genoemden den Rijksbestuurder van Djokja, den regent van Sentolo, den controleur van Wates, den heer Jonkers, den heer Ir. van der Beek en den hr. Severijn, administrateur van de s. f. Sewoegaloor, Ds. Allaart van Djokja en Dr. Keuchenius van Poerwokerto.

Tegen half elf begaf het gezelschap zich naar Boetoe om ook deze polikliniek te openen. Hier was mede tegenwoordig Pangeran Hanghabei als vertegenwoordiger van Z. H. den Sultan. Dr. Groot bracht in herinnering hoe reeds bijna 40 jaren geleden de pionier van de medische zending Dr. J. G. Scheurer bij zijn werk de steun en hartelijke belangstelling van Z. H. den overleden Sultan mocht ondervinden.

De oprichting van verschillende hulpziekenhuizen en ook van de polikliniek te Boetoe en te Sentolo is een bewijs dat Z. H., de thans regeerende Sultan, in dezen de voetstappen van Zijn Hooggeschatten Vader drukt.

Spr. verzocht Pangeran Hanghabei den hartelijken dank voor deze samenwerking aan Zijne Hoogheid over te brengen met de verzekering dat de leiding van het Petronella-Hospitaal alle krachten zal inspannen om

sprak den wensch uit dat ook te Nanggoelan een polikliniek zal worden opgericht en dat dan de zending het tot heden zoo stiefmoederlijk bedeelde gebied van Wonosarie van meer geneeskundige hulp zou voorzien. Nadat Dr. Gomperts en Ds. Allaart nog gesproken hadden, werd door P. Hanghabei de openingsplechtigheid verricht.

Het gezelschap begaf zich daarna naar Sentolo en bezichtigde de aldaar in huurhuis geopende polikliniek, waarna afscheid werd genomen.

Voor het Koelon Progo'sche een mooie dag.

Uit „Mataram”.

W. B.

Zending Groningen, Drenthe en Overijsel.

Brief uit West-Soemba (O. deel).

Geliefde Broeders en Zusters,

Daar de regentijd is aangebroken, is in de laatste maanden het werk eenigszins belemmerd. De samenkomsten der gemeente op Zondag zijn minder goed bezocht, vooral in de dunbevolkte streken, waar de leden dikwijls ver van de kerk wonen; ook de catechisaties

in de week ondervinden hiervan nadeel. Bovendien is het reizen, voorzover dit te paard moet geschieden, in dezen tijd moeilijker, daar de wegen modderig en slecht begaanbaar zijn.

Wat nu de stand van het werk aangaat in de afgeloopen maanden, moet ten aanzien van Anakalang, behalve het bovengenoemde, nog opgemerkt, dat de eerste belangstelling eenigszins geluwd is. Wie eerst kwam enkel uit nieuwsgierigheid, heeft nu genoeg gezien en komt niet meer.

Hadden we aanvankelijk de indruk, dat de Radja van Anakalang nogal verheugd was over het feit, dat er nu ook een predikant woonde in zijn landschap, en meenden we op grond van zijn uitlatingen, dat deze blijdschap een geestelijke ondergrond had, thans blijkt, dat dit voorloopig slechts als een beleefdheid beschouwd moet worden.

Toenadering tot het Evangelie toont hij beslist niet, integendeel onderscheidt hij zich door groote ijver in het dienen van de Marapoe. Dit was reeds geruimen tijd het geval, maar is eer sterker dan minder geworden sedert onze komst. In verschillende andere landschappen in West-Soemba is een sterke teruggang merkbaar in de uitoefening der heidensche godsdienst, vooral onder de jongeren, hetgeen somtijds gepaard gaat met een toenemende belangstelling voor het Christendom.

De Radja van Anakalang echter tracht op allerlei wijze het oude vuur weer op te stoken; wat voor eenige jaren dreigde ineen te storten, wordt thans weer hersteld en bijgepleisterd. Grootte en talrijke feesten worden georganiseerd; het aantal ratoes (priesters) is opvallend uitgebreid. Dat hierbij de Radja de hoofdpersoon is, is wel zeker. Wat hem drijft, hetzij de vrees, dat met het toenemen van den invloed van het Christendom zijn invloed zal verminderen, hetzij het zoeken van eigen eer, is niet voldoende duidelijk; misschien is het beide wel. Zeker is, dat door zijn optreden de ingang van het Christendom onder zijn volk wordt belemmerd, wat een verscherping der verhoudingen ten gevolge heeft.

Misschien is het ook Gods bedoeling, dat in dezen weg de geesten beproefd worden. Onder hen, die thans geregeld de godsdienstoefeningen bijwonen, zijn er verschillende, die heel wat hoon en spot moeten verduren; die uitgescholden worden, als ze in de kampong terugkomen. We bidden, dat de Heere het hen ten eeuwigen zegen doe zijn.

Wat de gemeente in Wanokaka aangaat, heb ik geen bijzonder nieuws U mede te deelen. Aan het laatste Avondmaal, einde November 1933, namen 35 van de 60 belijdende leden deel. Hierbij moet echter in aanmerking worden genomen, dat er in deze gemeente ongeveer 10 leden zijn, die reeds eenige jaren in het geheel niet meer medeleven. Alle vermaning was tot nu toe totaal vruchteloos, zoodat helaas binnenkort wel tot afsnijding zal moeten worden overgegaan.

Ook ditmaal waren er weer vele gevallen van overspel, een bedroevend verschijnsel in de Soembaneesche samenleving, waarvan de Chr. gemeente niet vrij blijft. Zulke tuchtgevallen kunnen je ineens een blik geven in het dagelijksch leven in de kampong; het gordijn wordt dan even opgelicht en dan zie je het kampongleven voor je in al zijn bandeloosheid en zonde. Er is veel genade voor noodig om staande te

blijven in de kampong, zelfs voor de Christen-Soembanees, die al getrouwd is. Deze jonge gemeenten hebben onze voorbede dringend noodig. Het zijn onze broeders en zusters in het geloof en het gaat om de heiligheid van Christus naam.

In de gemeente te Prewa Tana werden twee volwassenen gedoopt. Ook daar deden zich eenige tuchtgevallen voor in de laatste maanden. Eén ervan dreigde ernstig schade te doen in de kleine gemeente. Het betrof één der eerst gedoopten, een man, die nogal invloed had in deze kleine kring. Kort na het Avondmaal in September j.l. nam hij deel aan een heidensch feest: in de kampong naast ons huis werd een grafsteen „getrokken” door iemand van zijn familie. Zoo'n grafsteen wordt dan van de plaats, waar hij werd gehakt, overgebracht naar de kampong, wat gepaard gaat met gebed en offerande aan de Marapoe. Ook hij bracht en wel op Zondag het aandeel, dat hij volgens de adat verschuldigd is, eenige ratten etc. Vooraf had hij alle leden der gemeente gevraagd, met hem mee te gaan, maar het meerendeel had beslist geweigerd en getracht hem van dit voornemen af te brengen.

Het heeft me zeer teleurgesteld, dat juist hij, die één der besten leek, zulk een voorbeeld gaf.

Bovendien, het is alsof alle geestelijk leven in zijn hart nu stelselmatig door hem wordt ten onder gehouden, in verzet tegen elke vermaning, van wie dan ook.

Verblijdend was het bericht, dat in Langgaliroe, aan de grens tusschen Oost- en West-Soemba, een groep menschen den doop vragen. In November ben ik er geweest, om met allen nader kennis te maken en kreeg de indruk, dat de vernieuwende kracht van het Evangelie zich ook hier openbaart. Jammer, dat hier nog geen eigen goeroe-Indijl ter verzorging is.

De kleine gemeente van Bolobokat blijft nu vrij constant. In de kampong, waar het kerkje en de goeroe-woning staan, hebben bijna allen voor het Christendom gekozen.

Overigens staan we in Bolobokat nog aan het begin: een dunbevolkte streek, ver van alle beschaving en verkeer, en een moeilijk arbeidsveld, ook door de gesteldheid van het terrein. De school heeft er een harde dobber. Altijd is er een groot percentage der kinderen, dat geregeld wegloopt; de ouders voelen nog weinig van het belang van het onderwijs. Het is te begrijpen, dat ook het kleine groepje Christenen nog niet veel invloed uitoefent.

Zoo was er veel in de afgeloopen maanden, dat de eerste blijdschap temperde, en toch was er iederen dag reden om den Heere te danken. We zijn niet alleen Zijn dienstknechten, geroepen om het Evangelie aan naderen te prediken, maar in en door het werk worden we ook zelf gebouwd in het geloof en onderwezen in Zijn wegen. Leere Hij ons meer en meer al onze verwachtingen alleen op Hem te bouwen, die onze overste Leidsman is, het fundament en de bouwheer beide.

Al het Zendingswerk op Soemba in Uw voorbede aanbevelend.

Uw dienaar in Christus,

P. J. LUIJENDIJK.

Wai Bakoel, 31 Jan. 1934.

Zending Utrecht en Gelderland.

Mijn eerste preekzondag in Karangdjasa.

Geliefde broeders en zusters,

Karangdjasa is zooals U weet de Moedergemeente der Sadrachianen (Jav. Kerasoelans) de plaats waar de afgetreden Apostel Jotham woont. Tot gisteren Zondag 25 Maart 1934 had ik nog geen gelegenheid gehad om in Karang-Djasa op te treden; ik had de gelegenheid ook niet gezocht; men moest eerst wat gewend zijn aan den nieuwen toestand.

Nu het werd een heerlijke Zondag voor ons allen. Ik kwam Zaterdagavond om half zeven aan. Na een verfrisschend bad moest ik mijn preek nog afmaken waaraan ik maar dadelijk begon. Om 9 uur was ik er gelukkig mee klaar. De tekst was Ps. 133.

Door de mooie beelden in den psalm zelf van de zalf, die van Aärons hoofd afdruipt tot op den zoom van zijn kleeren en de dauw van Hermon had ik een mooie gelegenheid te wijzen op de kracht der liefde die de eenheid zocht van allen die gelooven en die overal zegen aanbrengt en haar aanwezigheid laat merken.

Dat was de morgenpreek. Ik dacht niet anders of de Goeroe (Zoon van den afgetreden Apostel) had zich geprepareerd voor den Middagdienst maar ik hoorde, dat hij nooit anders deed dan de morgenpreek repetteren. Dat vond ik nu niet zoo aardig op zulk een bijzonderen Zondag.

Daarom heb ik 's middags tenslotte ook nog een kort woord gezegd naar aanleiding van Efeze 2 : 19 en 20.

Nu zijt gij niet meer vreemdelingen en bijwoners maar medeburgers der heiligen en huisgenooten Gods.

Gebouwd op het fundament der Apostelen en profeten waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen. Beide keeren had ik gelegenheid duidelijk te wijzen op onze eenheid in Jezus Christus onzen rijkdom in hem en de gemeente zal dit ook wel duidelijk hebben gevoeld.

Ze luisteren allen aandachtig. Alleen de kinderen schenen het hun plicht te achten heen en weer te loopen en zoo nu en dan nogal luid te praten zoodat ik 's morgens ze één keer tot de orde moest roepen. Ook het zingen waar ik nogal tegenop had gezien ging heel goed.

Er zijn nu 3 partijen te Karangdjasa. Een jonge man, die eerst dacht den tegenapostel te steunen is op zijn schreden teruggekeerd en wil nu weer met ons vereenigen. Hij kan dat echter niet aanstonds doen want dan is er kans, dat deze groep toch weer zich zal voegen bij den tegenapostel die nu officieel tot Apostel is uitgeroepen of dat anders deze groep nog weer in 2en uiteengaet.

Deze man had mij den vorigen avond ook bezocht, doch ik wist dien avond niet goed in welke verhouding of hij tot Jotham stond. Dat was mij niet duidelijk genoeg gezegd. Daarom had ik heel weinig met hem gesproken. Pas vóór den middagdienst had ik daartoe opnieuw gelegenheid. In den morgendienst had ik den broeders en zusters megedeeld, dat er een deputatie zou gaan naar den dissenter om hem te verzoeken 's middags met ons te vergaderen doch dit is niet gebeurd omdat de man te laat thuis kwam. Doch 's middags vertelde hij mij, dat hij langzaam aan bezig was geweest ze tot terugkeer over te halen doch dat hij nog niet durfde de middagdienst bij te wonen omdat dan de menschen die hem aanhangen in het Keboemensche (totaal heeft hij 600 volgelingen) ook weer bingoe

zouden worden (de kluts zouden kwijtraken) en daardoor verkeerde dingen zouden doen.

Het was zijn plan zoo vertelde hij, die 5 of 6 gemeenten eerst tot aansluiting over te halen, dat zou hem \pm 14 dagen tijd kosten. Dan zou het met de bewoners van Karangdjasa en omstreken ook wel in orde komen.

Omdat hij dat zoo vertelde hebben wij hem in den middagdienst in het gebed herdacht en heb ik zijn voornemen aan de gemeente medegedeeld.

Moge God hem bij zijn voornemen houden en ons verblijden door de uitkomst. Na den dienst verzocht hij mij persoonlijk om mijn voorbede. Laten wij dat allen doen. Dan zal het goed komen. Er is nog meer waarvoor ik de voorbede vragen moet. In de eerste plaats voor de Chineesche Christenen. Er moet zeer noodig een Goeroe voor hen komen. En er is er nergens een, zoo lijkt het althans. Doch nu zullen wij naar plaatsen schrijven buiten Midden-Java of er daar wellicht geschikte krachten zijn, doch ook hierbij moet het bidden gespaard worden, opdat God ons doe vinden de rechte man op de rechte plaats.

Dat heeft Hij op zoo wondervolle wijze gedaan met betrekking tot Ds. Darmoatmodjo, dat wil de Heere ook doen voor onze Chineesche broeders.

Wij hebben die voorbede evenzeer noodig ten opzichte van de leiding van het werk. Dat eischt bijzonder veel wijsheid en takt.

Tenslotte vragen wij Uwe voorbede voor den Goeroe (Voorganger) te Plana. Hij ook heeft bijzondere Wijsheid van God zeer noodig want deze wordende gemeente bestaat uit menschen, die zeer moeilijk te leiden zijn.

Aanvankelijk mag ik zien, dat hij werkelijk veel wijsheid heeft ontvangen. Maar wij moeten die wijsheid blijvend voor hem afsmeeken.

Voorts is er veel stof tot dank. Allereerst wel voor wat ik U vertelde over Karangdjasa. Dan voor de opene deur voor het Evangelie bij Javaan en Chinees.

Voor het feit, dat de huishoudschool reeds een aanmelding heeft gehad van 16 leerlingen voor de nieuwe klas.

Dat bijna overal de scholen goed op peil blijven en alle onderwijzers en voorgangers hun taak hoe langer hoe beter gaan verstaan als Zendingsarbeiders.

Wij danken U bij voorbaat voor Uwe mede strijden met ons.

Met hartelijke groet

Uw dw. dn. in Christus,

„Uit Poerworedjo”.

A. F. KEUCHENIUS.

Gereformeerde Opleiding voor Zending en Evangelisatie.

Voor jonge vrouwen, wier begeerte het is om den Heere te dienen in deze arbeid voor Zijn Koninkrijk, uit liefde tot Hem, wordt er met 1 October a.s. te Arnhem een cursus geopend, die opleiding geeft voor Evangelisatie- en Zendingswerk.

De cursus zal tweemaal 8 maanden duren en zoowel theoretisch als practisch voorbereiden.

Voor huisvesting wordt gezorgd.

Kost- en leergeld worden zoo laag mogelijk berekend.

Prospectus met uitvoerige inlichtingen verschaft, op aanvraag met insluiting van postzegel,

Jonkvrouwe C. Gravin van Limburg Stirum Jr.
Eusebiusbuitensingel 69, Arnhem.

Brief van Dr. H. A. van Andel.

Gaarne verleen en we plaats aan den volgende brief, die Dr. H. A. van Andel schreef.

W. B.

Zeër geachte Broeder of Zuster,

De vergadering van miss. dienaren des Woords droeg mij op een brief te schrijven aan hen, die met verlof of voorgoed in Holland hopen te zijn, en het zendingswerk van Midden-Java uit eigen aanschouwing kennen.

Voor hen, die bij het wekken van meer belangstelling ook gelegenheid hebben giften voor dat werk te ontvangen, is het meermalen een moeilijkheid, dat zij in Holland in een provincie wonen, die in Indië een ander zendingswerk onderhoudt, dan waarmee zij het best bekend zijn en waarvoor zij het meest gevoelen. In zulke gevallen is het inzamelen van giften voor een algemeen doel een goede oplossing.

Voor zulk een algemeen doel komen wij Uw hulp inroepen. U weet dat wij een Javaansch en een Maleisch maandblad uitgeven (Mardi Rahardjo en Penaboer); welke gratis verspreid worden. Het is zoo uitermate moeilijk, in korten tijd een heel volk van millioenen eenigermate met het Evangelie bekend te maken. Wij verspreiden nu op ruime schaal deze bladen om onder Gods zegen eenige belangstelling voor het Evangelie te wekken en eenige bekendheid met den Christelijken godsdienst te verschaffen. Dit laatste is ook van groot belang, daar anders het gerucht over onzen godsdienst aan anderen overgelaten wordt, wat veel gelegenheid geeft tot „kwaad gerucht”.

Het ideaal is, in alle gezinnen waar men lezen kan, geregeld een exemplaar te doen bezorgen. Indien alle lezenden bereikt worden, is nog wel niet het volk in alle gezinnen bereikt, maar waar de lezenden in hun kring veelal een meer vooraanstaande positie innemen, kan men zeggen, dat in hen heel het volk, centraal tenminste, bereikt wordt.

Nu zijn wij helaas nog ver af van de bereiking van dit ideaal. Toch is wat geschiedt reeds van groote betekenis. Maandelijks is de oplage van Mardi Rahardjo 79.000, van Jenaboer 12.900. Wij zouden gaarne deze oplagen uitbreiden.

Maar de eerste moeilijkheid is, dat wij de tegenwoordige oplagen niet geheel kunnen betalen. Hoewel Mardi Rahardjo nog geen halven cent en Penaboer nog geen drie-kwart cent per exemplaar kost, beloopt de drukkosten f 463,— per maand. De zeven te-rein-kassen dragen wel naar vermogen bij, maar toch komt er maandelijks ongeveer f 100,— tekort. De verspreiding op de verschillende terreinen wordt plaatselijk verzorgd.

Wij onderstellen, dat deze zaak Uw hartelijk genegeheid zal hebben, en dat U bereid zult zijn U eenige moeite te getroosten om hiervoor in Holland eenige gelden te vinden. Enkele malen mochten wij reeds ingezamelde bedragen ontvangen, eenmaal zelfs een bedrag van honderden guldens. Maar ook een klein bedrag is zeer welkom en reeds een groote hulp.

Reeds heeft deze gratis-lectuur vele zichtbare vruchten gedragen. En wie zal berekenen, hoeveel zegen zij verspreidt in een vorm, die niet tot onze kennis komt en geen plaats vindt in de kerkelijke statistiek.

Wij hopen hartelijk, dat wij niet tevergeefs een beroep op U doen. Namens de Vergadering voornoemd, hoogachtend

Uw dienstw. broeder

H. A. VAN ANDEL.

Dokter Lee S. Huizenga.

Gedurig verschijnen in verschillende bladen artikelen van Lee S. Huizenga, waarin hij mededeelingen van de godsdienstige toestanden in China doet.

Dr. Lee S. Huizenga is Zendeling-arts te Jukao in China. Van herkomst is hij een Hollander, zooals zoo vele Amerikanen. Reeds als jongetje van tien jaren werkte hij als collectantje van de „*één cen's Zendings-vereeniging te Grand Rapids*” mede om geden te verzamelen. Het geld dat deze vereeniging bijeenbracht werd toen naar Holland gezonden ten behoeve onzer Zending. De jonge Lee Huizenga las ook ons Zendingsblad. Wat hij daarin vond van wijlen Dr. Scheurer, de pionier onzer medische zending, nam hem zoozeer in beslag, dat dit mede den stoot gaf om hem te bewegen zijn leven te wijden aan de Zending. Evenals Dr. Scheurer is ook hij „*Zendeling-arts*” geworden. Hij staat in dienst van de Zending der Christelijke Gereformeerde Kerk van America. Maar terwijl Dr. Scheurer maar een enkele maal van de eerst hem verleende bevoegdheid tot de bediening van Woord en Sacrament gebruik heeft gemaakt, en later alleen als arts werkte, is Dr. Lee S. Huizenga Zendeling-arts gebleven. Hij is arts maar tegelijk ook missionair predikant.

Eerst heeft hij enkele jaren gewerkt onder de Roodhuiden van N.-America. Thans werkt hij reeds 13 jaar te Jukao in China. Als arts heeft hij veel melaatschen te behandelen; soms wel een paar honderd. De Heere stelt zijn arbeid voor velen ten zegen.

Hieronder laten we een door hem in „*De Banier*” geschreven stuk volgen, waarin hij ons de godsdienstige toestanden in China teekent.

BRIEF UIT CHINA.

Enigen tijd geleden werd in China een wet afgekondigd, waarbij alle afgodendienst en bijgeloovigheid werd verboden. In gehoorzaamheid hieraan werden toen de heidensche tempels en afgodsbeelden afgebroken en vergruisd en de priesters verdreven. Op de vrijgekomen tempelpleinen werden scholen gebouwd en alles werd in het werk gesteld, om China zoo spoedig mogelijk op een lijn te brengen met het Westen en de Westersche beschaving.

In vele steden hadden de stadstempels het het meest te verduren. Deze tempels waren broeinesten van bijgeloof en afgodsbeelden vond men er in menigte. De folteringen van de hel werden daarin figuurlijk voorgesteld. Men zag er o.a. iemand die bloed zweette van benauwdheid. Een ander beeld liet zien hoe een man door allerlei vergiftige dieren werd gebeten en nog een ander wiens armen en beenen werden afgezaagd of darmen uitgetrokken. Hier het eeuwige vuur en daar een worm die knaagde. Het bijgeloovige volk dat de afbeeldingen van deze folteringen zag, vroeg natuurlijk den Priesterschaar hoe men in het hiernamaals hiervan verlost zou kunnen worden en dan luide het antwoord, dat men deugdelijk moest leven en zich met de goden moest gaan verzoenen door het brengen van offeranden, bidden, vasten en zelfkastijding.

Ongetwijfeld heeft de vroegere Chineesche regeering van deze toestanden gebruik gemaakt en er een middel in gevonden om de massa in bedwang te houden. Op onderlinge afstand van enkele mijlen vindt men dan ook overal langs de hoofdwegen deze tempels staan en ze worden dan gewoon genoemd „de drie of vier of

tien-mijls tempel" al naar gelang men van de stad verwijderd is. In elk van deze tempels vond men vroeger en in vele gevallen ook nu nog, priesters die bovenvermelde godsdienstige praktijken onderhielden en nog onderhouden.

Toen de nieuwe wet kwam ging men niet alleen beginnen met de oude godsdienst af te schaffen, maar hiermede werden ook tegelijk de oude remmende invloeden weggedaan. En aangezien er niets nieuws voor in de plaats werd gesteld, moest dit als noodzakelijk gevolg hebben, dat het volk losbandig, zedeloos en oneerlijk werd met alles wat dit verder met zich bracht.

Communistische stroomingen wonnen veld, het Atheïsme werd geleerd en het gezag van ouders tegenover kinderen en het gezag van den staat werden met voeten getreden. Men zag wel dat deze dingen het volk met ondergang bedreigden. De voornaamste reden hiervoor was, dat men althans officieel hen de vrijheden van het westen wilden doen genieten, maar men niet in staat was, hen de zedelijke normen bij te brengen, want het onderwijs schoot droevig te kort. Voor de afgoden had men het volk niets beters gegeven. Alleen de kinderen hadden er eenig profijt van, daar ze althans eenig onderwijs kregen, maar dit was doortrokken met communistische beginselen.

Zoo zijn er een tiental jaren voorbijgegaan en alles werd min of meer veranderd, maar ten slotte bleef alles oppervlakkig en de massa ging er aan voorbij. De regeering zag wel in, dat een land zonder God en zonder gezag moet ondergaan, en men had niets, dat men er voor in de plaats kon stellen.

Japan heeft het er indertijd beter afgebracht. Ook daar heeft men dezelfde crisis doorgemaakt, maar de Japansche overheid heeft leiding gegeven in het religieuze leven en de wereldgodsdiensten zijn er grondig bestudeerd met als gevolg, dat er orde en regel heerscht in Japan, ook in het Godsdienstige leven.

China kan men op het oogenblik vergelijken met een schip dat stuurloos rondrijft. Het drijft godsdienstig gesproken rond op de religieuze wereldoceaan zonder te weten waar het heen gaat. Elk doet zooals hij wil. De regeering bekommert er zich niet meer om en de gevolgen blijven niet uit. Het nieuwe dat men brengen wilde had geen kracht en vooral in den laatsten tijd komen er nu weer berichten uit bijna alle deelen van het land, dat men het oude maar weer zoekt. Tegenwoordig is er een groote opleving van het oude chinesche bijgeloof min of meer afhankelijk van een georganiseerd religieus gezag. Het volk gevoelt een diepe behoefte zich ook religieus uit te drukken en waar het meerendeel aan de bedoelde beschaving is voorbij gegaan en niet lezen noch schrijven kan, vervalt het weer in het oude bijgeloof.

Enkele voorbeelden wil ik noemen. Indertijd werd de oud-chinesche tijdrekening afgeschaft en de westersche ingevoerd. Tegenwoordig keert men weer terug tot eerstgenoemde. Alleen de regeering handhaaft officieel de westersche.

De Chineesche Nieuwjaarsdag werd dit jaar weer op ouderwetsche wijze gevierd en sedert dien zijn alle feestdagen gevierd als vroeger. Vooral de Allerheiligen werden luisterrijk gevierd. De Chineesche bevolking meent, dat de duivel elk jaar voor ongeveer een maand de geesten van bedelaars en daklozen vrijheid geeft om onder het volk rond te gaan en hen te bedriegen en te verleiden. Gedurende deze maand offert

men dan aan hen: kleedingstukken, papiergeld enz. om deze geesten te bevredigen.

In den Herfsttijd heeft men in China een soort loofhutten-feest. Tempels worden voor een paar weken gebouwd, waarin men dan afgoden plaatst en waarvoor biddende Chineezers met gebogen knieën hun offeranden brengen. Dit jaar waren er weer vele van deze tempels.

De boeren plaatsten dit jaar kleine roode vlaggetjes op het land, omdat ze gelooven dat het een afweermiddel is tegen pest onder het vee en ziekte in het gewas. Terwijl men de vlaggetjes plaatste, offerde men wierook en bad op het open veld om zich op deze wijze met de goden te verzoenen. Waarzeggers hebben het tegenwoordig druk. Voor allerlei kleinigheden roept men tegenwoordig weer hun hulp in.

Begravenissen, huwelijken, duivelbezwerings en dergelijke worden weer alle naar oude gewoonte gehouden.

Het oude herleeft in China.... maar er is helaas geen groote opleving ten gunste van het Christendom te bespeuren. Geve de Heere dat ook.

Uit „de Banier”.

LEE S. HUIZENGA.

Korte Berichten.

Dr. L. Onvlee Jr.

Dr. L. Onvlee Jr., de taalgeleerde, die door het Ned. Bijb. Genootschap is afgevaardigd naar Soemba voor het werk der Bijbelvertaling, komt met verlof naar Holland. Hij zou reeds 28 April van Soemba vertrekken en kan dan, zonder verhindering, 6 Juni a.s. in Nederland aankomen.

Mevr. T. van Dijk—v. d. Kouwe.

Naar we vernamen zal Mevr. T. van Dijk—v. d. Kouwe van Soemba met het gezin van Dr. Onvlee naar Holland komen.

Mej. J. A. Vellinga.

Aan Mej. J. A. Vellinga, die thans met verlof in Nederland is, wordt toestemming verleend, na afloop van haar verlof, naar Djokja te gaan om daar het diploma van verloskundige te halen en dan terug te keeren naar Soemba.

T. Mobach.

Aan den heer T. Mobach te Pajeti, Soemba, is toegestaan het volgend jaar met verlof naar Nederland te komen.

Dr. J. H. Bavinck.

Aangezien het gewenscht geacht werd, dat Dr. J. H. Bavinck nog wat langer in Holland bleef, is zijn vertrek, dat eerst zou plaats hebben met de „Dempo” d.d. 20 Juni, uitgesteld tot 10 Aug. a.s. van Marseille. Hij hoopt dan 1 Sept. zijn arbeid aan de Opleidingsschool te Djokja aan te vangen.

De Zendings-atlas.

Van den Zendings-atlas, die zeven kaarten van Mid-den-Java en drie van Soemba biedt en bij elke kaart een kort overzicht geeft, zijn nog eenige exemplaren verkrijgbaar bij Vada te Wageningen en aan het Zendingsbureau te den Haag. Hij kost slechts 30 cent.

De Polikliniekauto's te Djokja.

Gedurende eenige jaren werden door het Petronella-

hospitaal te Djokja dagelijks enkele polikliniek-auto's uitgezonden die door heel het Vorstenland reden en die in verafgelegen desa's eenige medische hulp verleenden. Thans is men daarmede opgehouden. De bestaande auto's waren versleten. Nieuwe auto's aanschaffen zou veel geld kosten. Ook waren de exploitatiekosten nog al duur. De tijdsomstandigheden lieten deze uitgaven niet toe. Mede in de plaats van deze auto's zijn nu hier en daar vaste poliklinieken opgericht, die aan de Zending niets kosten en voor het werk der Zending van meer betekenis zijn dan de polikliniek-auto.

Het Ned. Bijbelgenootschap.

Het Ned. Bijbelgenootschap, waaraan heel de Nederlandsche Zending zoo verbazend veel heeft te danken, zal weldra 120 jaar hebben bestaan. In verband daarmede schreef een der secretarissen het volgende:

„Het is geen tijd om te jubileeren na 120 jaar, al deden dit wel sommige corporatiën met meer of minder luister. Geen tijd van jubileeren, speciaal ook voor het Bijbelgenootschap, waar het de laatste jaren met belangrijke tekorten heeft te kampen!

Men heeft algemeen de gedachte, dat het genootschap „geheid” vaststaat, evenals zijn oude woning aan de Heerengracht 366; maar welke rijkdom is nu vast? Bovendien moet het genootschap zijn enorme voorraden onderhouden, die menigmaal den kostprijs niet opbrengen, en in Indië jaarlijks ten koste van tienduizenden zijn omvangrijken arbeid voortzetten, die geldelijk haast niets inbrengt.

Nu wordt op of omstreeks den 29en Juni, den gedenk-dag, een algemeene inzameling gehouden, waarvan wij groote verwachtingen koesteren. De beste jubileumviering is in dezen tijd en bij onze groote tekorten, een jubelende inzameling, die het prachtig werk van het genootschap van de tekorten verlost en het bestuur bemoeit om geen belangrijk deel van dit prachtig werk te laten verkommen of los te laten, maar vol goeden moed de mooie geschiedenis van het Nederl. Bijbelgenootschap te helpen voortzetten.”

Met warmte bevelen we deze inzameling aan. Het Ned. Bijb. Gen. is aller steun waard.

Leestafel.

Het Duitsch Nationaal-Socialisme. De West-Europeesche democratie op de proef gesteld, door H. Diemer; bij Kok te Kampen.

Een voortreffelijk werk, dat het Duitsch Nationaal Socialisme teekent en weegt. De historische juistheid kunnen we niet beoordeelen, maar principieel is het achttien karaatsch. Ook rijk geïllustreerd.

Gereformeerde Kerken in Ned.-Indië. Handboek 1934.

Een handboek van 304 bladzijden. Zeer rijk van inhoud. Het teekent heel het Gereformeerd Kerkelijk leven in Indië. Een onmisbare vraagbaak voor wie wat met Indië medeleven wil. Verkrijgbaar voor f 1.— bij J. J. Kraan, Loosduinschekade, den Haag.

De eenige troost. Preeken over de Heidelberg-schen Catechismus, eerste deel (37 preeken over Zondag 1—22), door Dr. H. A. van Andel te Solo; bij T. Wever, Franeker. 2e druk, f 4.50, geb. f 5.50.

De begaafde missionaire dienaar des Woords te Solo Dr. H. A. van Andel schreef deze Catechismus-preeken voor de Serie: „Uit de Levensbron”.

Het zijn korte preeken, frisch en boeiend, iets bijzonders, voor onzen tijd uitnemend geschikt.

Het gedroomde leven, door Jan Ietswaart bij Kok te Kampen, f 0.90, geb. f 1.50.

Dit bundeltje poezie biedt ons 32 mooie, meestal korte verzen. Er zijn orchideetjes tusschen. Met genot gelezen.

„Woord der zaligheid”. Uitgave van „Zendingsboekhandel” Gondokoesoeman 39 Djokja.

In dit mooie uitgegeven boekje zijn bijeengebracht de namen der Bijbelboeken; schriftgedeelten om te lezen; het „Onze Vader” de 10 geboden; het Christelijk geloof en de Christelijke feestdagen. Heel geschikt voor het doel.

Deining, door G. Mulder; bij Kok te Kampen, f 1.50, geb. f 2.—.

Een boek, dat ons het jeugdleven van Tjalling teekent in zijn op en neërgang. Zeer goed geslaagd. Gaarne aanbevolen. Het is No. 3 van den jaargang 1934 van N.C.L.

Spurgeon.

Over eenige dagen verschijnt bij J. N. Voorhoeve, Den Haag, een levensbeschrijving van C. H. Spurgeon, geschreven door A. G. Barkey Wolf. Het boek is getiteld *C. H. Spurgeon en zijn boodschap aan ons*, en geeft een treffende karakterbeschrijving van dezen prins der predikers.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Van N.N. te V. f 4.—; Van de Geref. Kerk te Rotterdam 10 pCt. der ontvangsten in Zuid-Holland-Zuid over 1933 f 5925; Van de Geref. Naaivereen. te Lioesens f 3.—; Door Ds. J. Krüger 1e kwartaal 1934 der 10 pCt. van de ontv. in de Classe Harderwijk f 150.75; Door Ds. H. L. Both, laatste storting der 10 pCt. van de ontv. over 1933 in de Classe Arnhem f 172.68; Door Ds. D. Pol, saldo Zendingskalender 1934 f 3512.84; J. Veltman, Oude Pekela f 2.50; Door J. v. d. Berg uit het busje M.U.L.O. school Voorburg f 12.58; Door B. v. d. Veer van de leerl. M.U.L.O. school te Middelharnis f 20.—; Saldo Zendingsblad 1933 f 24417.43. Santpoort, 23 April 1934.

Giro No. 32806.

W. BREUKELAAR.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Dankoffier van N.N. f 5.—; Van S. v. d. Ende, Maasdijk f 2.50; Van de Geref. Kerk te Naarden f 1.—; IJsselmuiden f 2.50; Treebeek f 20.—; Doornspijk f 9.91; Oud-Beijerland f 12.—; Zuidbroek f 18.10; Ruinerwolde f 33.55; Baarn f 84.48; Dussen f 2.50; 's-Gravendeel f 7.—; Opende f 4.—. Santpoort, 23 April 1934.

Giro No. 32806.

W. BREUKELAAR.

Comité tot steun der Rijsche Zending in de Bataklanden.

18e Verantwoording van 22 Maart tot 22 April 1934.

Met hartelijken dank ontvingen wij de volgende giften: Mej.-M. te D. f 1.50; Mej. T. B. te K. (dankoffier) f 5.—; Geref. Kerk te W. f 2.—; Dr. de Moorsch. te 's-Gr. f 2.63; O. K. te G. f 2.—; H. en J. B. te Z. f 2.—; N. N. te N. f 10.—; J. v. D. te H. f 4.50; A. M. te 's-Gr. f 2.—; Te-

namen f31.63. Totaal met vorige verantwoording f4761.64.

Het is de moeite van verantwoording haast niet waard. Slechts 9 giften in een maand. Nog kunnen wij de dinkend gulden niet overmaken waar zoo naar wordt uitgezien.

Lezer die dit leest hebt U al eens een gift gezonden, zoo niet? Doe het dan direct, ook de kleinste is welkom. Namens het Steuncomité,

J. N. MUNNIK, Penningm.
Den Haag, Galileistraat 139, Postgiro 6104.

Chronisch tekort?

Het eerste kwartaal van 1934 ligt weer achter ons. Er was spanning in den kring der Herrnhutters en ook bij hen, die met hen meeleven. De begroting was ernstig besnoeid, meer dan men eigenlijk verantwoorden kon. Zouden we er nu komen? Zou men eindelijk een basis gevonden hebben, waarop voortgebouwd kon worden, dus waarop *gerekend* kon worden.

Het zal helaas nog verder naar beneden moeten. f 7400 kwam er te weinig in. Zal dat beteekenen, dat eind 1934 de begroting nogmaals met pl.m. f 30.000 verlaagd moet worden? Maar hoe dan? Moeten straks opnieuw zendingen teruggeroepen worden?

Niemand, die dit leest zal hierop een toestemmend antwoord durven geven. Maar deden we reeds alles wat in ons vermogen was om dat heel erge te voorkomen? Ik denk nu o.m. aan de diverse Zendingscommissies en Kerkeraden die door verlaging van hun aanslag niet alleen wat ruimer kunnen ademen maar zich zelfs in een kleiner of grooter surplus mogen verheugen. Laat van die meevallertjes nu eens onze Herrnhuttersbroeders profiteeren. Zij doen hoofd voor hoofd en allen gemeenschappelijk als echte Zendingsgemeente reeds zoo beschaamd veel meer dan wij. En laat allen die de afbraak van dit mooie werk stuiten willen toch de hand aan de ploeg slaan en doen, wat hun hand vindt om te doen *en dat met alle macht*. Moge een volgend kwartaal met vereende krachten het tekort ingehaald zijn.

In de afgelopen maand verblijdden ons met een bijdrage Mej. N.N. te H. f1.50, W. te H. f2.50, v. H. te F. f2, A. te J. f1, Lezers Leeuw. Kerkb. f12.50, L. te G. f2, I. te 's-Gr. f5, v. R. te S. f7.55, Mej. W. te D. f6, S. te D. f2.50, de V. te E. f2.50, Wed. O. te A. f2.50, A. v. d. V. te N.N. f2.25, C. v. te N.N. f2.50, Mej. J. te E. f6, Mej. V. te R. f2.50, Mej. B. te K. f2, K. te 's-Gr. f1, G. te A. f2, v. B. te W. f3, M. te L. f1, Mevr. Ds. B. te H. f2.50, K. te P. f1.25, Mej. D. te S. f2.75, v. P. te 'I. f7.25, Pers. Chr. Sch. 's-Gr. f4.50, K. te G. f2, M. te M. f2.50, Mevr. B. te H. f3.55, D. te V. f2.50, G. W. te D. f100, Ds. S. te D. f5, P. te S. f2, N.N. te H. f2, B. te S. f1.25, G. te A. andermaal f2, M. C. F. Terneuzen f2.50, Mej. B. te P. f1.25, Zendingsvr. te L. f27.50, S. te W. f5, Wed. V. te W. f1, N.N. te G. f5, v. S. te 's-Gr. f1, v. D. te A. f2.50, L. te R. f2.50, Mej. R. te M. f1.25, Geref. Kerk Voorburg f50, H. te 's-Gr. f2.

Allen zeer hartelijk dank.

J. VAN KEULEN,

Laren N.H. Postrek. 95494.

Vredelaan 10.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

3e Verantwoording van 25 Maart—24 April 1934.

Provincie Groningen:

W. Brons, Ten Boer, Nikk Chr. School f15.53½; Kinderen Ds. D. van Dijk, Groningen f0.68; O. v. d. Wal, Zendingcomm, Groningen f150.—; H. Reinders, 5e kl. Ulo, Groningen, plus halve ct. f8.01; A. Boot, Groningen, zilverpapier f4.55; idem van A. Antoons f0.72; idem van A. Oosterveld f0.25; P. Pilon Pzn., Stedum, Jongel.vereen. f21.72½; idem Sch. kinderen f12.00½;

P. Kruizinga, Kantens, Zendingssverein. f30.—; M. Olijve, Nieuw Weerdinge, Zendingcomm. f100.—; S. Huizinga, Loppersum, busjes: B. Nieuwenhuis f9.40; idem P. v. d. Molen f7.25; idem R. Miske f6.05; idem Gr. Wiersema f4.—; H. Timmer, Niezijl f20.—; H. Brons, Scheemda, Zondagsschool f15.—; H. A. Hulzebos, N. Pekela, busjes f150.—; Geref. Kerk Gerkeskl. Stroobos, busjes f40.10; J. Veldman, Oude Pekela f140.—; D. A. Koebrugge, Onstwedde, busjes: R. v. d. Heide f10.85; idem T. Molling f8.90; idem Schoolkind. Mej. Lameyer f4.03½; idem Schoolkind. W. Frouws f3.48; idem Jongel.vereen. f4.27; idem R. Scholtens f11.21½; H. Witkop, Ter Apel, saldo kalenders f17.23; idem saldo zendingssblaadjes f10.06; idem busjes langs de huizen f31.20; D. Smits, Zuidwolde Gr. gift f10.—; idem Catech.bus f17.83; E. Compaa, Zuidhorn, Geref. School f6.—; A. Visscher, Zijldijk, Jav. Geref. Sch. f14.10; L. Smid, Westerlee, bruiloft Smid—Stam f5.—.

Provincie Drente:

L. Wietsma, Gees, Nikk. Geref. Sch. f17.—; Ds. D. Drenth: schoolbusje Oosterwolde f4.67; idem Zendingcomm. Gassel, Nijveen f40.—; idem busje M. de W., Oosterwolde f5.48; J. de Vries, Nw. Amsterdam, busje Chr. Sch. Amsterd. Veld f6.—; W. v. Veen, Beilen, gift f1.—; idem kleine Meisjesverein. f2.—; B. Roosjen, Diever, Schoolbusje f13.—; H. Blanken, Hoogetveen, v. d. Zendingcomm. f180.—; Mej. J. H. Mulder, Meppel, Zendingssbl. en kalenders f6.84; idem coll. gift f50.—; Ds. H. Zandbergen, Dwingelo, giften f4.72; Alb. Santinge, Nieuweoord, v. d. Zendingcomm. f50.—; Geref. Kerk, Hoogetveen, coll. f66.76; Geref. Mannenverein. Berghuizen—Ruinerwold f2.—; Mej. J. H. Mulder te Meppel, Paaschcoll. f164.77; Ds. D. Drenth, Zuidlaren, busjes f123.40.

Provincie Overijssel:

A. J. P. ten Hoopen, Haaksbergen, gift Braskamp kamp f2.50; D. de Vries, Steenwijk, kasg. Zendingcomm. f82.61; Geref. Kerk Blokzijl f27.57; J. Kassies Azn., Vroomshoop, v. d. Zendingcomm. f100.—; H. Munneke, Rijssen, v. d. Zendingcomm. f50.—; A. v. d. Mei, Deventer, Zendingkas f40.—; Geref. Kerk Genemuiden, busjes f35.—; R. Buwalda, Zwolle, v. d. Zendingcomm. f350.—; Geref. Kerk Deventer, extra coll. f88.28.

Oost-Friesland en Bentheim:

Per S. Sweers, Neermeer, v. opgave f117.—; Ds. J. E. Goudappel, Emlichheim, coll. gift f5.75; G. Schroverwever, Wilsum, Bentheim f5.75.

Soembaweken Groningen:

Uithuizermeeden f597.75; Nieuwe Pekela f24.51; Wet-singe Sauwerd f130.76; Stedum f181.25.

Soembaweken Drente:

Vries f58.25; Zuidlaren f107.86.

Soembaweken Overijssel:

Deventer, nagift f10.25.

Diverse inkomsten:

H. Duyker, Amsterdam, van een Zendingsskring, die het boek „Soemba” behandelde f5.—; Geref. Vrouwenverein. Midland, Terschelling f25.00.

Totaal 3e verantwoording f3.659.40½.

Totaal 1e en 2e verantwoording f13.674.49.

Totaal tot op heden f17.333.89½.

Hartelijk dank voor de toezending.

Ik moge, om de daling der inkomsten tegen te gaan een hernieuwd beroep doen op uw aller toewijding. Gaarne rekenen we op verdubbelde inspanning van al onze Zendingssvrienden. Nu meer dan ooit!

Secretarissen van Zendingsscommissies e.a. ik vestig er bij dezen uw aandacht op, dat vanaf heden mijn adres is: Dr. Hofstede, de Grootkade 34, Groningen.

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.
Postrekening 138000.

Groningen, 24 April 1934.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

EN DIT EVANGELIE DES
KONINKRIJKS ZAL IN DE
GEHEELE WERELD GEPRE-
DIKT WORDEN TOT EEN GE-
TUIGENIS ALLEN VOLKEN

Matth. 24 : 14a

REDACTIE-ADRES: Ds. W. Breukelaar, Santpoort.

Het blad verschijnt in het midden van elke maand. Stukken of berichten moeten vóór den 1sten dag van de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

ADRES- EN AANTALSVERANDERINGEN aan de Uitgevers:
Gebr. Zomer & Keuning, Drukkerij „Vada“, Wageningen.

ABONNEMENTSPRIJS per jaar f 0.84 franco per post.
Bij getallen aan een adres boven 3 ex. f 0.72 franco p. p.

INHOUD:

Huisgenooten Gods. — Mevrouw van Leersum—Wiersema †. — Van Zendingssaangelegenheden: De Zending onder de Chineezers in Nederland. Het dreigend gevaar voor den Medischen dienst. — Zending Groningen, Drenthe en Overijssel: Jaarverslag over 1933 Midden-Soemba. — Zending Friesland: Jaarverslag over 1933 (I). Zendingssiekenhuis Wonosobo. — Zending Utrecht en Gelderland: Chr. Huishoudschool te Poerworedjo. — Zending Noord-Holland: Verslag opening Kerkgebouw in Goentoergen. Internaat van Dr. Kroeskamp. — Zending Zuid-Holland Zuid: Verslag over 1 October 1933—31 Maart 1934. — Zendingconferentie te Lunteren. — De Siddeburensche collectantjes. — Korte Berichten. — Leestafel. — Giften.

HUISGENOOTEN GODS.

*Zoo zijt gij dan niet meer vreemdelingen en
bijwoners, maar medeburgers der heiligen, en
huisgenooten Gods.* Efeze 2 : 19.

De apostel wijst in dezen tekst op het voorrecht, dat der heidenen deel is geworden. Er is een groote tegenstelling tusschen wat die heidenen vroeger waren en wat zij nu zijn geworden. Vroeger waren zij vreemdelingen en bijwoners, nu zijn zij medeburgers der heiligen en huisgenooten Gods. Die tegenstelling wordt ook reeds genoemd, zij het dan in andere bewoordingen in de verzen 12 en 13 van ditzelfde hoofdstuk. Daar heet het: „gij waart eertijds zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld. Maar nu in Christus Jezus zijt gij, die eertijds verre waart, nabij geworden door het bloed van Christus.” En hier heet het: „gij zijt niet meer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers der heiligen en huisgenooten Gods”.

Welk een verschil!

De apostel stelt zich voor oogen het volk van Israël, zooals dit naar den wil van God had moeten zijn en hij ziet dat ideaal in de Kerk van Christus vervuld.

Wat stonden de heidenen ver van dat ideaal af! Zij deelden in geen enkel voorrecht. Zij mochten eertijds in Israël niet wonen, veel minder het heiligdom van Israël betreden. Ze waren vreemdelingen, en dat woord was bijna gelijkluidend met vijanden. Israël moest die heidenen als vijanden beschouwen, het volk Gods mocht er geen omgang mee hebben, en vanzelf beschouwden de heidensche volken het bondsvolk Gods uit geen ander oogpunt. En zochten de heidenen geestelijke aansluiting bij het Joodsche volk, ja, dan mochten zij wel in de synagoge komen, maar zij derfden toch alle theocratische voorrechten van het volk van Israël.

Maar nu zijn zij niet meer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers der heiligen en huisgenooten Gods.

Waardoor is dat gekomen? Omdat zij het Evangelie van den gekruisten Christus hebben aangenomen, door het geloof de toevlucht hebben genomen tot het kruis der verzoening. Door dat Kruis is de scheiding tusschen Jood en heiden opgeheven; het bloed van Christus koopt zijn volk vrij uit alle natie, taal en geslacht. De vijandschap is aan het kruis gedood. Christus zelf heeft aan Zijne discipelen de opdracht gegeven het Evangelie te prediken aan alle creaturen. En op den Pinksterdag is aan die opdracht nog kracht bijgezet door het

wonder der vreemde talen. Want, nadat zij, die eendrachtig bijeen waren, vervuld waren met den Heiligen Geest, verkondigden zij in andere talen de groote werken Gods.

Zoo hebben de zoendood van Christus en de uitstorting des Heiligen Geestes de scheiding tusschen Jood en heiden opgeheven. Christus is het geheim hunner eenheid, en zij worden dit gewaar door den Heiligen Geest.

En nu zijn zij, die door het geloof Christus hebben aangenomen, medeburgers der heiligen, die het geestelijk Israël vormen. Zij hebben allen gelijke rechten. Ja zelfs mogen die heidenen, die zich tot God hebben bekeerd en Christus als den eenigen Zaligmaker hebben aangenomen, zich als huisgenooten Gods beschouwen. Zij hebben dus niet alleen toegang tot den Vader door den Christus in den Heiligen Geest, maar zij zijn zelfs opgenomen in den kring van het Vaderlijk huis. Zij mogen door den Heiligen Geest God met den Vader-naam aanspreken. Zij zijn kinderen Gods, hebben deel aan de beloften, zelfs mogen zij zich als erfgenamen beschouwen. Al het goed des Vaders is hun goed. Hij opent zijn voorraadschuur voor hen. Zij worden verzadigd met het goede zijns huizes, met het vette van zijn paleis. Al hun zorgen mogen zij den Vader bekend maken. Hij zal er in voorzien en al hun behoeften bevredigen.

Welk een eer en een zegen!

Laat ons God danken voor dat wonder van ontferming, dat aan ons, die uit de heidenen zijn, is geschied.

Wel hebben de heidenen lang moeten wachten, zij zijn lang verstoken gebleven van de geestelijke zegeningen Gods. Maar nu die genade Gods zich ook over de heidenen uitstrekt, nu staan zij in niets met Gods kinderen uit Israël ten achter. Ze ontvangen een volle maat. Een schat van zegeningen is in Christus hun erfdeel.

Dat allen, die door Gods genade huisgenooten Gods zijn geworden, den band aan den Vader gevoelen, ook op het innigst met elkander vereenigd zijn, en dankbaar voor de weldaden des huizes, hun roeping verstaan ten opzichte van hen, die nog van die weldaden verstoken zijn. Laat ons God bidden, dat in deze zorgvolle tijden het werk der Zending geen schade lijde. En als God ons dan roept tot geven en werken, laat ons dan allen in getrouwheid die roeping volbrengen.

H.

v. R.

Mevrouw van Leersum—Wiersema.

11 Sept. 1907—9 Mei 1934.

Groot was de ontroering, die den breeden kring van familie, zendingsvrienden en belangstellenden aangreep, zoowel hier te lande als in Indië, toen de tijding gehoord werd, dat Mevrouw van Leersum—Wiersema in het ziekenhuis te Groningen was overleden.

Mevrouw van Leersum—Wiersema.

Het was daags voor Hemelvaartsdag. Mevrouw Wiersema was reeds eenigen tijd in het ziekenhuis en werd dien dag geopereerd. Nog dienzelfden dag stierf zij. Maar zij ging heen in de volle zekerheid, dat zij het eigendom van Jezus was. De Heere keurde haar rijp voor den hemel. En zij werd opgenomen in heerlijkheid. Haar man en hare betrekkingen werden echter gedompeld in onzegbare smart.

Tjacoline Hermine Wiersema is geboren 11 Sept. 1907. Hare ouders—behoorende tot een zeer bekende familie in Groningerland—woonden op de mooie landhoeve „Groote Haver”—dicht bij Onderdendam.

Reeds op jeugdigen leeftijd kreeg zij kennis aan den jongen, sympathieken Zendingsarts Dr. C. P. van Leersum, die aan het Zendingshospitaal te Solo was verbonden.

Gaarne wilde ook zij haar leven wijden aan het mooie, door God zoo rijk gezegende Zendingswerk te Solo.

Den 22sten Februari 1928 traden zij in het huwelijk en reeds den 28sten van diezelfde maand aanvaardden zij met de „Christaan Huygens” de reis naar Indië.

Vol idealisme en in rijke toewijding aan de Zending ging het echtpaar Van Leersum—Wiersema van hier naar Java om zich te geven aan den wachtenden arbeid.

Het verblijf te Solo is echter voor hen vol teleurstelling geweest. Het niet sterke gestel van Mevrouw kon moeilijk aan het klimaat en het leven in Indië gewennen. Gedurig werd zij door krankheid aangetast, waardoor haar krachten zeer ondermijnd werden. Ook heeft zij eenmaal een operatie moeten ondergaan.

Ondanks alle teleurstelling, deed Mevrouw van Leersum wat zij kon in het belang van de Zending. Haar kracht liet niet toe naar buiten veel te doen. Maar haar huis stelde zij gaarne open voor anderen. Het was haar een lust anderen te mogen dienen. En daardoor had ook zij een ruime plaats in de liefde en de waardeering van den Zendingskring te Solo.

Haar gezondheid bleef echter zeer wankel en drong steeds meer om met verlof naar Holland te gaan. Den 11den April l.l. kwam het echtpaar Van Leersum—Wiersema in Nederland aan.

Reeds 18 April werd zij ter observatie opgenomen in het ziekenhuis te Groningen en 4 Mei werd zij geopereerd met het reeds genoemde gevolg.

Groot is de smart, die het hart van Dr. van Leersum en de familie vervult, maar ook groot is de vertroosting, die de Heere hun bereid heeft, doordat hun geliefde doode ontsliep in de blijde zekerheid der zaligheid door Jezus Christus.

Den 14den Mei is Mevr. van Leersum—Wiersema begraven op het kerkhof te Onderdendam. Rondom de groeve stond een breede schare waaronder ook vele vrienden en vriendinnen uit Solo, die met verlof of pensioen in het Vaderland waren.

Een onvergetelijk oogenblik was het, toen bij het graf van die jonge vrouw, die omringende schare God verheerlijkend Psalm 146 vers 1 aanhief:

Prijs den Heer met blijde galmen
Gij, mijn ziel, hebt rijke stof
'k Zal zoo lang ik leef mijn psalmen
Vrolijk wijden aan zijn lof
'k Zal zoolang ik 't licht geniet
Hem verhoogen in mijn lied.

W. B.

Van Zendingaangelegenheden.

De Zending onder de Chineezzen in Nederland.

Het kort verslag der vergadering van den Kerkeraad der Geref. Kerk te Rotterdam Zuid (Katendrecht), gehouden 9 Mei j.l., behelst een zeer belangrijk bericht. Het luidt als volgt:

„Door broeders deputaten (Ds. Velders en Ds. den Boeft, ter vergadering aanwezig) wordt aan den Ker-

keraad het belangrijke voorstel gedaan, dat de kerk van Rotterdam-Zuid als zendende kerk binnenkort zal overgaan tot het beroepen van een Missionaris voor den arbeid onder de Chineezzen. De Kerkeraad neemt hiervan met blijdschap en dankbaarheid kennis en besluit, dit voorstel van deputaten te aanvaarden; terwijl tevens wordt besloten straks als Missionaris te beroepen cand. A. F. J. Pieron, Randweg 22a. Deputaten zullen nu voorbereidende maatregelen tot het uitbrengen van het beroep treffen. De bedoeling is, dat cand. Pieron straks als 5de predikant aan de kerk van Rotterdam-Zuid verbonden zal worden, zonder dat dit voor deze kerk financiële bezwaren medebrengt. Zoo mogelijk zal op de kerkeraadsvergadering van 30 Mei a.s. het beroep officieel worden uitgebracht."

Gelijk men weet wonen er in Nederland een beduidend getal Chineezzen. Vooral in Rotterdam-Zuid hebben zich, in verband met het werk in de haven, veel Chineezzen gevestigd.

Reeds gedurende een paar jaren wordt onder hen geregeld eenigen zendingsarbeid verricht. Ds. Velders heeft er al enkele malen in het Zendingsblad iets van verteld.

De l.g. Generale Synode heeft aan haar deputaten voor de Zending onder Heidenen en Mohammedanen opgedragen: den arbeid onder de Chineezzen en Indische schepelingen te steunen met een bijdrage van ten hoogste f 1500 per jaar, indien zij zich met de definitieve regeling kunnen vereenigen en voor zoover hun deze steun noodig zal blijken."

De Kerk van Rotterdam-Zuid treedt voor dezen arbeid op als zendende Kerk. Zij doet dit in samenwerking met de Kerken der Classis Rotterdam en Amsterdam en de Kerken van Leiden, Delft, 's-Gravenhage-Oost, 's-Gravenhage-West, Schiedam, Vlaardingen en Wageningen. Dat zijn de Kerken op wier terrein bijna alle Chineezzen, die hier te lande wonen, hun verblijf hebben.

De concept-regeling voor dezen zendingsarbeid onder de Chineezzen is ontworpen in overleg met de deputaten der Generale Synode. Deze is daarna toegezonden aan al de voor den arbeid medewerkende Kerken. Zoodra deze kerken die regeling hebben goedgekeurd, is zij definitief van kracht. Wij verwachten, dat dit spoedig het geval zal zijn. Daarmede is dan die zaak behoorlijk geregeld. Intusschen hebben de deputaten, die voor dezen arbeid zijn benoemd, niet stil gezeten.

Zooals bovenstaand bericht meldt, hebben zij den Kerkeraad van Rotterdam-Zuid voorgesteld cand. A. F. J. Pieron voor dit zendingswerk te beroepen tot missionair predikant en heeft genoemde Kerkeraad in beginsel daartoe besloten.

Zoodra dit No. van het Zendingsblad verschijnt, heeft die beroeping wellicht reeds plaats gehad.

Cand. Pieron is reeds eenigen tijd in dezen arbeid werkzaam geweest. Hij bestudeert thans de Chineesche taal om later onder de Chineezzen ook in hun eigen taal te kunnen arbeiden. Zij verstaan echter ook wel zooveel Engelsch, dat met gebruikmaking van de Engelsche taal onder hen wel wat gewerkt worden kon. Cand. Pieron, die zich tot nu toe van de Engelsche taal bediende, heeft reeds onder hen ruimen ingang, waarbij duidelijk blijkt, dat zijn arbeid wel bij de Chineezzen gewaardeerd wordt.

Het stemt tot blijdschap en dank, dat ondanks den druk der tijden toch ook dit werk vaster vormen verkrijgt en in de rechte bedding geleid wordt.

De l.g. Generale Synode was zoo zeer van de wenschelijkheid van dit werk overtuigd, dat zij het wilde steunen met een subsidie van f 1500 per jaar.

Het spreekt van zelf, dat er bij het ontwerpen der begroting op is gerekend, dat uit de Generale kas der Zending dit bedrag zal worden verleend.

Moge de Heere over deze plannen Zijn zegen gebied en het werk van Br. Pieron, die stellig de roeping tot missionair dienaar voor den arbeid onder de Chineezzen wel zal aannemen, in rijke mate met zijn gunste kronen.

De fijne, elastische pen van Ds. Velders, zal ons later, naar we verwachten wel in het Zendingsblad vertellen, hoe het met dezen arbeid loopt.

Het dreigend gevaar voor den Medischen dienst.

Reeds wezen we in het vorige No. van het Zendingsblad er op, dat ook de Medische dienst der Zending door de crisis in zeer ernstig gevaar dreigt te komen, inzonderheid tengevolge van de bezuinigingsmaatregelen, waartoe de tijdsomstandigheden de Indische Regeering dringen. We willen daarop nog even weer terugkomen en nu mededeelen, waarin die maatregelen zullen bestaan.

Het spreekt van zelf, dat ook nu reeds de subsidie, die de Regeering geeft, beduidend is ingekrompen.

Op de subsidie voor de salarissen van het Europeesche personeel wordt reeds 17 % gekort en voor de salarissen van het Inlandsch personeel 12 %. Deze kortingen worden echter door het Europeesch en Inlandsch personeel zelf gedragen, zoodat de zendingskas hiervoor niet behoeft te worden aangesproken, wat ook bezwaarlijk zou kunnen.

Maar 't was wel te voorzien, dat de Ind. Regeering hare subsidie voor den medischen dienst nog verder zou verlagen. Zij heeft haar voornemen te kennen gegeven, dat na 1 Januari 1935 geen subsidie meer zal worden verleend voor overtocht, uitrusting, repatriatie en verlof van het Europeesch personeel.

Voorheen kon het grootste deel dezer kosten door de Gouvernements-subsidie worden gedekt.

Reeds werd ook hiervoor de subsidie reeds vermindert. Maar bij het begin van 1935 vervalt deze geheel.

Alle kosten voor uitrusting, uitzending, repatriatie en verlof van missionaire artsen en Europ. verpleegsters zullen dan ten volle door de Zending alleen moeten worden gedragen. Het spreekt van zelf, dat dit van de Zendingkassen veel zal eischen.

Voorts zal, eveneens van af 1 Januari a.s. vervallen de subsidie, die de Regeering verleende in den vorm van medicijnen en verbandmiddelen, die tot nu toe in ruime mate door de Regeering gratis aan de Zendingsziekenhuizen werden verstrekt. Voor elk ziekenhuis beteekent dit een verlies, dat elk jaar eenige duizenden guldens bedraagt. Want elk ziekenhuis heeft natuurlijk heel wat medicijnen en verbandmiddelen noodig.

Gezien den ontzettenden nood, waarin Indië verkeert en de steeds erger wordende daling der ontvangsten van 's lands kas, kunnen we heel wel verstaan en ook wel billijken, dat de Ind. Regeering tot deze subsidieverlagingen wil overgaan. De nood dringt tot drastische maatregelen van bezuiniging. Het zal echter aan de directeuren der Zendingshospitalen en aan de Zendende Kerken heel wat hoofdbrekens kosten bij de vaststelling der begroting voor den medischen dienst met deze verliezen te rekenen zonder de levensbelangen der hos-

pitalen al te zeer te schaden of de Zendingsskassen hier te lande te bezwaren boven wat de Kerken kunnen dragen.

We zijn er echter nog niet. Reeds wordt, naar we vernamen, overwogen om met 1 Januari 1936 de verlaging der subsidie uit te breiden tot 32 % dus tot omstreeks $\frac{1}{3}$ van wat tot nu toe aan subsidie werd genoten.

We hopen nu, dat de Regeering niet genoodzaakt zal zijn dit uit te voeren. Indien het tot zoo enorme verlaging der subsidie zou moeten komen, vreezen we zeer dat het, bij al het verlies dat men reeds lijdt door de groote daling der honoraria van particuliere praktijk en der bijdragen van maatschappelijke ondernemingen, voor meer dan één hospitaal onmogelijk zal worden de exploitatie voort te zetten. Ook bij de grootst mogelijke beperking der uitgaven, zal het toch zeer de vraag zijn, of onze kerken haar bijdragen voor den medischen dienst zoo zeer zullen kunnen verhoogen, dat deze dienst kan voortgezet in denzelfden omvang als voorheen. We hopen nog, dat het tot zoo sterke verlaging der subsidie niet zal komen, maar gaat deze door, dan vreezen we zeer, dat van de 10 hospitalen, die de zending der Geref. Kerken tegenwoordig heeft, er enkele zullen moeten worden gesloten. Voor de zending zou dit een ramp zijn want de betekenis van den medischen dienst kan niet gemakkelijk worden overschat.

Het is echter goed, dat de Kerken weten welke gevaren en dreigen opdat daarmee zooveel mogelijk rekening worde gehouden.

Santpoort, 28 Mei '34.

W. B.

Zending Groningen Drenthe en Overijsel.

Jaarverslag over 1933 van de Zendingssposten in Midden-Soemba.

Het jaar 1933 heeft zich niet gekenmerkt door groote veranderingen. Maar zulks is ook niet noodig voor den geregelden gang van het werk.

Uit de bespreking van de afzonderlijke gemeenten zal wel blijken, dat er geregelde groei en vooruitgang is.

Het moeilijkste was de positie der scholen. Voor vijf scholen werd de subsidie ingehouden. Een fonds werd echter opgericht, waarin de missionaire arbeiders en de goeroe's maandelijks een bijdrage storten, waardoor deze scholen konden behouden blijven.

Maar meerdere moeite veroorzaakten de financiën van de scholen. Zoo langzamerhand is de toestand ontstaan, dat wij op Soemba in naam der Zending de scholen beheeren, terwijl Landschap door schoolbelastingen en Regeering door subsidie de onkosten zouden betalen. Maar de toekenning dezer subsidie werd hoe langer hoe later vastgesteld, zoodat soms twee jaar na het begin van een begrotingsjaar werd vastgesteld, hoeveel subsidie zou ontvangen worden. Dit zou niets ergs zijn, mits deze subsidie voldoende ware, maar door de precaire positie van de landskas, werd zeer gekort op de uitgaven, die al twee jaar geleden gedaan waren. Voeg daarbij de slechte inkomsten der schoolbelastingen, terwijl op meer gerekend was door Bestuur en Zending, dan kunt u zich begrijpen, dat de kas der scholen duizenden tekort aanwijst, en er schijnt geen

mogelijkheid te bestaan, dat dit aangezuiverd wordt, integendeel dit tekort wordt hoe langer hoe grooter, aangezien de zending de uitgaven moet doen, en dan achteraf pas wordt vastgesteld, welke van die uitgaven worden terugbetaald. Deze positie kost zeer veel hoofdbrekens. Het geld is er niet, dus de goeroe's moeten lang wachten op uitbetaling der salarissen, terwijl er ook particulier geld ingestoken wordt, daar de goeroe's vaak niet wachten kunnen en gebrek zouden lijden, indien zij niets ontvingen. Maar deze toestand moet op den duur spaak loopen. Daarbij komt dan nog de onaangename positie die men als Schoolbeheerder tegenover de Regeering langzamerhand is gaan innemen, doordat men geworden is een soort schoolambtenaar, die wel ontzaglijk veel administratiewerk verrichten mag, maar niets meer te vertellen heeft. De financiën (hoeveel en waarvoor) worden vastgesteld door den Resident, het onderwijs in de school wordt geregeld door den Gouvernements Schoolopziener, en het is alleen terwille van het feit, dat de Zending ten slotte nog de macht heeft over de aanstelling en ontslag der goeroe's, dat het schoolwerk door ons als missionaire predikanten nog aanvaard kan worden. Maar ook daar worden al weer beperkingen opgelegd, daar b.v. een goeroe niet overgeplaatst mag worden als het geen schoolbelang is; dat wil zeggen, dat men een goeroe, die men graag terwille van het Evangelisatiewerk hier of daar had, daar niet heen kan sturen, als men niet aantoonen kan, dat het tevens schoolbelang is. Men is dus aan handen en voeten gebonden, en mag daarbij er nog veel geld insteken. Terwijl het onderwijs al meer en meer verliest het karakter van Christelijke volksopvoeding, en wordt een instituut tot bijbrenging van kennis.

Zooals gewoonlijk ga ik de afzonderlijke gemeenten bespreken.

Waingapoe.

Aan het eind van het jaar werd deze gemeente opgeschrikt door een brief uit Koepang van de Conferentie van Hulppredikers van de Indische Kerk op Timor en omliggende eilanden, waarin aangeraden werd een Goeroe voor de gemeente aan te stellen, die geschikt om kon gaan met de gemeentelieden van Waingapoe, daar deze niet voldoende geestelijk voedsel hadden aan de eenvoudige prediking zooals die plaats vond in de Soembaneesche gemeenten; want in Waingapoe waren zooveel ambtenaren en handelaren, die een hoog peil bereikt hadden.

Er was namelijk een brief gestuurd naar de conferentie van hulppredikers te Koepang, waarin geklaagd werd over de prediking van goeroe en predikant en over het strenge optreden van de Zending, die zelfs niet toeliet dat men naar een heidensch feest ging en die geen kinderen wilde doopen van niet belijdende leden van de gemeente, die nooit in de kerk komen. Deze brief was ondertekend door iemand die wegens onzedelijk leven vele jaren lang niet tot het doen van belijdenis was toegelaten. Hij dreigde de Indische kerk met overgang tot de Roomsche kerk of de Pinkstergemeente, zoo men niet terstond een Inlandsch Leeraar zond, om een andere Christelijke practijk ingang te doen vinden. Er aan toegevoegd was een lijst van 96 namen van menschen, die lid zouden zijn van de Indische kerk.

Toen dit bekend werd, ontstond er groote verontwaardiging in de gemeente, daar niemand zich wilde leenen zoo'n brief te onderteekenen, en al die namen toegevoegd waren, zonder medeweten van de dragers dier namen. Er waren zelfs namen bij van den praeses van den kerkeraad te Pajeti en een diaken, en vele namen van Kambaniroë en Melolo. Zelfs namen, die totaál onbekend waren.

De briefschrijver heeft erkend verkeerd gedaan te hebben, en al degenen wier naam er onder stond, hebben een lijst geteekend, waarin zij verklaren met die brief niets van doen te willen hebben.

Het is jammer, dat de Indische kerk daar op ingegaan is en meende ons een terechtwijzing te moeten toedienen, zelfs omdat wij te streng waren en meer soepel (zelfs werd het woord slap gebruikt) in de doopspractijk moesten zijn, daar wij van die menschen nog geen zedelijk leven konden eischen.

Maar aan den anderen kant zijn de geesten in Waingapoe openbaar geworden en bleek het dat behalve die eene persoon heel de gemeente pal stond en erkende, dat de Zending haar taak volbracht in overeenstemming met Gods Woord. Waarschijnlijk zal voorloopig een poging om de Indische kerk in Waingapoe ingang te doen vinden, wel niet meer herhaald worden.

Het aantal gemeenteleden bedraagt 201, waarvan 114 belijdende leden. De diaken der gemeente is naar Melolo vertrokken en een nieuwe is gekozen n.l. A. Kore, hulpagent van de Koninklijke Paketvaartmaatschappij, die zijn taak zeer nauwgezet heeft aanvaard. De kerkeraad bestond uit drie Savoneezen en twee Ambonneezen.

De Goeroe Indjil heeft zijn arbeid in trouw volbracht; hij is inderdaad een herder, die waakt, en zeer goed catechesatie geeft. Hij studeert trouwens veel in de dictaten, die Ds. Krijger gegeven heeft aan de opleidingsschool te Karoeni.

Kambaniroë.

Kambaniroë heeft zijn oude traditie voortgezet. Veel stormen zijn er in die gemeente niet. Toch mogen wij daaruit niet concluderen tot doodsheid. Integendeel, er bestaat sterk medeleven en trouw kerkbezoek. Evenals te Waingapoe en te Pajeti (de drie geïnstitueerde gemeenten) werd er een vergadering belegd om te komen tot een betere huwelijksregeling. Tot nog toe was het van oudsher de gewoonte, dat een paar, dat buiten huwelijk met elkaar woonde, en dat tot een Christelijk huwelijk wilde komen, met blijdschap werd aangenomen, en het huwelijk kerkelijk werd voltrokken. Dat moest ook wel, gezien de vele misstanden, die oorspronkelijk in de Savoneesche gemeenten bestonden. Zij moesten onderwezen worden, en geleid met verstand. Door den arbeid van Ds. de Bruyn en Ds. Colenbrander ontstonden er zodoende geregelde toestanden. En nu was de tijd aangebroken, waarop de gemeenten verder konden gaan. In een gemeentevergadering in ieder der drie gemeenten werd besloten, dat geen paar meer trouwen kon in de kerk, dat eerst al samen geleefd had, zoo zij niet eerst van elkander scheidden. Alleen die paren die nu nog met elkaar buiten huwelijk leefden, konden nog tot een bepaalde tijd, op de oude wijze, tot het huwelijk komen. Zoo is dus de overgang gevonden tot een gezonde toestand.

Deze gemeente bestaat uit 442 leden, waarvan 209 belijdende.

De Goeroe Indjil volbracht zijn taak op loffelijke wijze; hij gevoelt steeds, dat hij geen opleiding heeft gehad. En dat is juist zijn voordeel, want daardoor studeert hij te meer, en legt zich bijzonder toe op zijn preeken. Evenals alle andere goeroe's Indjil stuurt hij mij maandelijks een verslag, waarin de indeeling en korte inhoud van hun preeken, waarop zij deze met zoo noodige aanwijzingen terug ontvangen.

Pajeti.

Ook hier is van een geregelde vooruitgang sprake. Rustig, maar toch met kracht wordt in de omgeving ingang gevonden. De Goeroe Indjil heeft met veel lust en gaven gearbeid en vindt telkens nieuwe wegen tot het hart der menschen. Hij heeft oog zoowel voor de geestelijke als lichamelijke armoede van de Soemba-neezen en tracht beide omhoog te voeren. Er werd ook groote aandacht besteed aan den ijver der gemeenteleden, opdat zij het volgend jaar geen honger zouden hebben, zooals gewoonlijk. Onder Gods zegen was er ook aanmerkelijk minder honger dan vorige jaren.

Maar van meer belang is de geestelijke ontwikkeling. Het aantal heidenen uit den omtrek, dat geregeld de kerk bezoekt liep op tot 60. En de catechesaties werden veel grooter. Er bestaat goede hoop, dat de arbeid in den omtrek van Pajeti zijn groote vruchten zal gaan afwerpen. Een kampong die eenige jaren geleden berucht was om zijn dobbelen en stelen, is geheel veranderd. Men gaat er nu zelfs een kerkje bouwen om ook des Zondagsmiddags onderwijs te krijgen in de catechismus. Des morgens komt men in het kerkgebouw te Pajeti zelf samen met alle Christenen uit den omtrek. Maar omdat besloten is, dat de Maleische diens-ten te Pajeti omgezet zouden worden in een Soemba-neesche des morgens en een Maleische des middags, hebben zij des middags behoefte aan een eigen plaats van samenkomst. Te meer, daar die streek dichtbevolkt is.

Een eigenaardige moeilijkheid ontstond dit jaar, doordat een paartje, dat al met elkaar leefde, en dat reeds „aangeteekend” was op het kantoor van den Controleur, niet kerkelijk getrouwd kon worden, daar er bezwaren ingebracht werden, welke bezwaren door de Vergadering van missionaire predikanten als juist erkend werden. Volgens het bestaande huwelijksreglement moet hiervan kennis gegeven worden aan den Controleur. Deze heeft officieel macht den predikant opdracht te geven het huwelijk toch kerkelijk te sluiten, daar dit niet geschieden kan op een Regeeringsbureau.

Een dergelijke opdracht zou door mij natuurlijk nimmer erkend worden. De controleur informeerde daarom eerst eens bij den Raad van Justitie te Makassar, wat er nu gebeuren moest. Waarop de Raad van Justitie antwoordde, dat het heele Huwelijksreglement van de Regeering op Soemba geen rechtsgeldigheid heeft, daar Soemba een Zelfbestuurd gebied is.

Hiermede zijn wij aangeland in onzekerheid ten opzichte van huwelijksluiting. Ieder heeft nu de vrije hand. Maar ter wille van de traditie, en om de gemeenten niet in de war te brengen met nu eens deze, dan weer een andere regeling, hebben wij besloten (n.l. de drie kerkeraden) om ons voorloopig aan de oude regeling te houden, onder voorbehoud van de noodig geachte vrijheid der kerken tegenover een eventueel bevel van Bestuurszijde, tot tijd en wijle een nieuwe huwelijksregeling is vastgesteld.

Karita.

Het aantal gemeenteleden bestaat uit 146, waarvan 80 belijdende. Hierin is dus een kleine groei te constateeren. Van veel uitbreiding is geen sprake geweest, aangezien er geen goeroe Indjil werkt. Wij wachten op de nieuwe aflevering van de Opleidingsschool. En wij hopen dan dat er weer grootere vooruitgang zal zijn. Toch wordt in deze jaren het gemeentelieven geconsolideerd.

Een zeer groote moeilijkheid is het zeer verspreid wonen der gemeenteleden. Behalve de tijdelijke plaatsvervanger van een goeroe (n.l. Gabriel Kambomboe, die zijn werk zeer trouw volbracht), heb ik in Parokot nog een hulp moeten aanstellen tegen een belooning van f5.— per maand, die het werk in de kampong Parokot waarneemt. Want de gemeente van Karita valt eigenlijk uiteen in drie deelen, die tien tot twintig K.M. van elkaar verwijderd zijn, en op den duur drie aparte gemeenten kunnen vormen. Maar het is onmogelijk dat iemand op drie plaatsen tegelijk kerk houdt, en daarvoor was een hulp onontbeerlijk.

Parai Paha.

Ook hier lijdt de gewone gang van zaken door het ontbreken van een goeroe Indjil. Maar de schoolgoeroe doet hier zijn best die leegte zooveel mogelijk aan te vullen. Verscheidenen werden ook in het afgelopen jaar lastig gevallen door het betrokken hoofd, die door allerlei listen en valsche aanklachten de Christenen van het geloof probeerde af te trekken. Het is jammer, dat hij bij een enkele resultaat heeft gehad. Maar daar tegenover staat dat vele anderen het Christendom veel nader zijn gekomen, en trouw de samenkomsten en het dooponderricht bijwonen.

Watoe Mbelar.

Deze gemeente is een der lichtpunten in Midden-Soemba geworden. Zij bestaat nog niet vele jaren, maar is zeer goed onderlegd. Elken avond houdt de goeroe Indjil samenkomsten met zoo veel mogelijk leden. Daar vertelt hij de Bijbelsche Geschiedenis en vraagt telkens na, zoodat allen zeer uitstekend met de Heilige Schrift op de hoogte zijn.

Er is in den omtrek bijna niemand meer, die niet in de samenkomsten komt en dooponderricht krijgt. Wij mogen onder Gods zegen hopen, dat de heele kampong binnen korten tijd Christen geworden zijn. Op mijn verzoek heeft men alle kawadaka (afgoden) ingeleverd. Zoodat er daar geen enkele meer over is. En ieder was er mede tevreden. Slechts een oude man liet tranen, toen hij zag, dat ik ze meenam, niet omdat hij er tegen was, verklaarde hij later, maar om de vele herinneringen, die er aan vastgeknoot waren.

Raka Watoe.

Zooals verleden jaar geschreven werd, zou deze goeroe eenige K.M. verplaatst worden, naar Konda Mara, waar meer ingang gevonden wordt. Dat is het afgelopen jaar geschied, en met groot gevolg.

Maar ook Raka Watoe moet hij blijven behartigen, al is hier een Soembaneesche schoolgoeroe, die goed medehelpt.

Konda Mara.

Hier is het huis van den Goeroe Indjil gebouwd. En hier schijnt zich een nieuwe gemeente te vormen. Ter-

wijl het aantal de kerk bezoekenden in het begin klein was, is dat in den loop van het jaar geklommen tot over de 60, die zeer trouw zijn. En op het dooponderricht komen 26 volwassenen zeer trouw. Het kamponghoofd, die van vroegere vorstelijke familie is, erkende, dat hij heeft leeren zien dat de afgodendienst ijdel is. Want in het afgelopen jaar werden over heel Soemba zeer veel gouden afgoden gestolen en aan Chineezers verkocht. Men leert daaruit duidelijk de nietswaardigheid van het vertrouwen daarop kennen.

Kawangoe.

De Goeroe Indjil hier heeft een uitstekende vrouw gekregen, en de resultaten zijn merkbaar in zijn arbeid. Met veel liefde en trouw heeft hij gearbeid en getoond, den naam en de eer van Evangelist waardig te zijn.

Maar ook hier is altijd groote moeite door het oude vorstengeslacht van Lewa, dat het Christendom haat toedraagt, en daarin een aanval op hun macht ziet. De kerkgangers werden tegen iederen Zondag opgeroepen om te werken in de tuinen van den Radja. Na een bezoek mijnerzijds aan den Radja is dat beter geworden. De heilsboodschap werd hem sterk op het hart gebonden, en nu spot hij niet zoo met de Christenen als vroeger de gewoonte was. Het is merkwaardig dat de Soembaneezen altijd het gesprek op iets anders willen brengen dan op het Evangelie. Zij zijn er bang voor, en willen er liever niet van hooren. Maar juist die trek belooft goeds. Als het eenmaal gehoord is en aangenomen, dan is er meer grond om aan te nemen, dat het volkomen ernst is.

Andere posten.

Deze worden gevormd door de scholen. Op sommige wordt heel trouw ook het Evangelie gepredikt, maar op andere is de goeroe te verlegen, of niet ijverig genoeg. Of men acht dat het werk van een Evangelist. Misschien zullen eenige scholen uit geldgebrek moeten gesloten worden, en dat zijn dan weer eenige posten minder. Maar daar tegenover staat een post als Wahang, waar de Christenen zelf een school bouwen en onderhouden met een kleine ondersteuning van Zendingzijde en waar een gewoon gemeentelid zeer ijverig het Evangelie en met resultaat brengt. Die groep te Wahang kan een volgend jaar waarschijnlijk als een aparte gemeente vermeld worden.

Statistiek.

Waingapoe	201,	waaronder	114	belijdende leden.
Kambanireo	442,	"	209	" "
Pajeti	207,	"	109	" "
Karita	146,	"	80	" "
Parai Paha	94,	"	59	" "
Watoe Mbelar	73,	"	147	" "
Raka Watoe	9,	"	6	" "
Konda Mara	9,	"	9	" "
Kawangoe	14,	"	10	" "
Wahang	14,	"	6	" "
Verstrooiden	20,	"	16	" "

Totaal 1228, waaronder 664 belijdende leden.

In 1932 1051, waaronder 585 belijdende leden, derhalve een vooruitgang van 177, of 18 %. Totaal werden er gedoopt 50 volwassenen en 67 kinderen. Belijdenis des geloofs werd afgelegd door 22 personen.

Kerkelijke inkomsten.

Totaal f1375.01,; voor de armen f333.61.

In het geheel f1708.62. Verleden jaar f2086. Hier is dus een vrij groote achteruitgang te bemerken. Gelukkig beteekent dit geen verflauwing van de belangstelling, maar ook hier worden de tijden merkbaar in de bijdragen, waar de inkomsten ook der leden zeer achteruitgegaan zijn. De inkomsten, berekend over de belijdende leden is achteruitgegaan van 3.56 tot 2.57. Daar verschillende salarissen nog achteruitgaan, moet men op een verdere teruggang bedacht zijn. Maar er tegenover staat, dat ook de uitgaven van de gemeenten verminderd zijn.

(Wordt vervolgd).

Zending Friesland.

De nazorgsarbeid in de Zending.

Jaarverslag over 1933.

I.

(Iets verkort).

Waarde Broeders en Zusters.

Nu ik mij zet tot het schrijven van dit jaarverslag en terugzie op ons zendingswerk in het afgelopen jaar, komt mij onwillekeurig in de gedachte die schoone gelijkenis van Jezus, die Marcus ons heeft opgeteekend in het vierde hoofdstuk van zijn evangelie, waarin onze Heiland het Koninkrijk Gods vergelijkt met een zaaier, die het zaad in de aarde wierp, en daarna sliep en opstond; terwijl intusschen het zaad uitsproot en lang werd, dat hij zelf niet wist hoe.

Zoo is het ook met ons zendingswerk: wij strooien het zaad en gaan dan slapen en wachten af. En intusschen wast het zaad op en wordt groot en wij weten zelf niet hoe. Terugziende op den verrichten arbeid in 1933, worden wij er steeds dieper van doordrongen, dat wij het eigenlijke, het laten ontkiemen van nieuw leven, niet kunnen doen. Met al ons zaaien, met al onze nazorg, is het toch God alleen, die den wasdom schenkt.

Tevergeefs zou al ons werken bij dag en bij nacht zijn geweest, als God dien arbeid niet gezegend had. Meer wellicht dan in welken anderen werkkring ook gevoelen wij in de zending daarom onze volkomen afhankelijkheid van God. Hij doet het eigenlijke werk. Wij zien alleen hoe hier en ginds de Geest des Heeren werkt in de harten der Javanen, hoe zij komen tot belijdenis van verlossing door Jezus. En wij weten zelf niet hoe. Dat maakt ons stil en klein, maar vervult ons tegelijk ook met diepe blijdschap, zooals wanneer de zaaier het gestrooide zaad ziet opwassen uit de aarde, ja onder het zaaien den oogst reeds aanschouwt in het geloof, omdat wij weten dat het Gods werk is. Wij kunnen gerust na volbrachte dagtaak gaan slapen en afwachten, God werkt het wonder der wedergeboorte bij wien Hij wil. Het gestrooide zaad ontkiemt en ontspruit uit de aarde, en wij weten, met al onze prediking en nazorg, niet hoe.

Dit wil echter niet zeggen, dat wij in dit groeiproces van het Koninkrijk Gods niet dan werkeloos zouden hebben te wachten. De bovengenoemde gelijkenis van Jezus doet het ons wel anders zien. De landman slaapt niet alleen en wacht niet alleen maar af, neen hij begint met zaaien. Alleen wie met onvoorwaardelijke trouw, met volle toewijding van al zijn krachten en met on-

eindige zorg na degelijke voorbereiding dat zaaierswerk heeft verricht, kan gerust gaan slapen en met geloovig vertrouwen wachten op den zegen Gods.

Als wij dit echter neerschrijven en dan terugzien op het werk, door ons in 1933 verricht, maakt een gevoel van groote beschaamdheid en diep schuld bewustzijn zich van ons meester, want aan onze trouw en toewijding en zorg en ook aan het geloovig wachten op God heeft maar al te veel ontbroken.

Toch heeft de Heere ons rijk willen zegenen, meer misschien dan in een der voorgaande jaren. Het aantal gedoopten steeg met meer dan 20 %, n.l. van 861 tot 1036 (waarmede wij dus dit jaar de 1000 hebben overschreden), het aantal belijdende leden met bijna 30 % n.l. van 382 tot op 490. Voorts waren ultimo 1933 nog 84 volwassenen in dooponderricht en bezoeken meer dan 200 ongedoopte volwassenen geregeld de godsdienst oefeningen, van wie, naar wij willen hopen, velen om dooponderricht zullen vragen.

Den 10den December werden ook voor het eerst sinds den overgang van hun „apostel”, Kjai Jotham, 11 volwassenen Sadrachchristenen na openbare belijdenis met hunne kinderen in de gemeente van Djana opgenomen. Het zal U niet verwonderen, dat wij aan het gemeenschappelijk avondmaal op dezen gedenkwaardigen Zondag stil voor onszelf gezongen hebben de laatste regels van het twaalfde vers van Psalm 118:

Och, dat men op deez' eerstelingen
Een rijken oogst van voorspoed zag.

Want, al moge de overgang der Sadrachchristenen ons ook voor allerlei (ook financiële) moeilijkheden plaatsen, God zelf heeft, door het overgangsproces veel geleidelijker te doen plaats hebben dan aanvankelijk werd verwacht, onze vrees in vele opzichten beschaamd. Wij komen daar straks nog nader op terug.

Nog meer hoogtepunten hebben wij gekend in het voorbijgegangene jaar.

En dan denk ik vooral aan dien Zondag in Bandjoer (ten Zuiden van Klapasawit), waar de vroegere kleine kring van christenen reeds lang was uitgestorven maar nu door den zegen Gods op den trouwen arbeid van onzen goeroe nieuw leven was ontstaan en de eerstelingen na belijdenis en doop tot het H. Avondmaal werden toegelaten.

Ik denk ook aan de rijke oogstdagen in Premboen, in Kaleng Gedong, in Karanganjar en in Karang Gadoeng, waar wij meer dan eens avondmaal mochten vieren met velen, die voor het eerst met ons aanzaten.

Zoo kunt gij begrijpen, dat ons hart menigmaal met stille dankbaarheid was vervuld, en wij hebben het ook in het voorbijgegangene jaar weer ondervonden als een genade van God, dat, hoe dikwijls wij als zendelingen ook op ons terrein het H. Avondmaal en den H. Doop moeten bedienen (bijna elken Zondag en soms meer dan eenmaal per Zondag) die herhaling (mede door dit aanzitten van telkens nieuwe geloovigen) toch nooit eentonig en geestdoodend was, want bij elk avondmaal bijna bespeurden wij kennelijk het eeuwigheidswerk Gods, dat ons uithief boven de eentonigheid van den tijd.

Behalve de reeds genoemde volwassenen, die uit den Islam tot ons overkwamen deden nog 44 Doopleden openbare belijdenis; 54 kinderen werden geboren en van de volwassenen ontvielen ons 8 door den dood.

Misschien onder den invloed der malaise bedroeg het aantal kerkelijk gesloten huwelijken slechts 9. Ver-

heugend was echter, dat de gevolgen der crisis in de kerkelijke bijdragen zoo goed als niet tot uiting kwamen. Bijna f 2000. — werd door de Javaansche gemeenten voor kerk en armen en andere doeleinden bijeengebracht, dus evenals verleden jaar bijna f 2.— per hoofd (de kinderen meegerekend).

Het spreekt wel vanzelf, dat de verzorging van deze meer dan 1000 christenen, verspreid over heel ons terrein, en van onze 14 scholen met meer dan 1000 leerlingen (behalve nog onze Chr. H. I. S. te Gombong en de Chr. H. C. S. te Keboemen met tezamen bijna 600 leerlingen) veel van onze krachten vraagt en in het begin van 1933 heeft de soms overstelpende hoeveelheid van arbeid ons ook genoodzaakt, na afloop van de administratieve beslommeringen van het jaarwerk, eenige weken rust te gaan nemen in een koeler klimaat. Gelukkig mochten wij geheel hersteld terugkeeren en heeft de Heer Anthéunis, het Hoofd van de Chr. H. C. S. te Keboemen, daarna belangeloos zich beschikbaar gesteld om een groot deel van de administratie ten behoeve van onze inlandsche scholen van ons over te nemen. Een woord van hartelijken dank jegens hem is hier wel op zijn plaats.

Wat nu de nazorgsactie in den hoofddienst betreft, het verst gevorderd zijn de zes geïnstitueerde kerken op ons terrein, waarvan er 4 liggen in het Regentschap Karanganyar (nl. Glonggong, Groedjoegan, Djana en Wéra) en 2 (nl. Keboemen en Pamrian) in het Regentschap Keboemen, terwijl wij in den loop van dit jaar (1934) in het zoo rijk gezegende Premboen ook tot de instelling der ambten hopen te kunnen overgaan.

In een betrekkelijk gering aantal jaren is dan de kerk van Premboen van een tweetal gezinnen, die er van de vroegere gemeente waren overgebleven, onder Gods zegen gegroeid tot een geïnstitueerde kerk van bijna honderd zielen, met een mooi steenen kerkgebouw, dat den 19den September van het vorige jaar onder groote belangstelling (ook van bestuurszijde) in gebruik werd genomen.

Het gestrooide zaad is ontkiemd en opgewassen en wij weten zelf niet hoe.

En nog is de groei (geheel in overeenstemming met de naam Premboen, die ook „groei” beteekent) niet ten einde. A.s. Zondag toch hopen wij weer 14 volwassenen na belijdenis en doop in de gemeente op te nemen en momenteel zijn er nog 21 volwassenen in dooponderricht en 27 die geregeld Zondag de godsdienstoefeningen bijwonen.

Van de 6 geïnstitueerde gemeenten hebben er drie (Keboemen, Glonggong en Pamrian) een eigen predikant in Pandita Z. H. Soesena; deze gemeenten worden dan ook weinig door ons bezocht, ook al zijn de relaties met de gemeente te Keboemen, onze eigen woonplaats, nog vrij talrijk, o.a. door catechisatie aan de belijdende leden.

Toch vereischen ook deze verstgevoerde gemeenten nog onze „nazorg”.

Juist in deze gemeenten immers krijgen wij de eigenaardige moeilijkheden die met het opgroeien van een tweede generatie verbonden zijn. „De eerste liefde” wordt er wel eens verlaten. Niet alle kinderen blijken bij het grooter worden den Heiland hunner ouders te willen volgen. Zoo ontstaat de worsteling om het behoud der jongere generatie, de noodzakelijkheid van de opbouw van een christelijk gezinsleven en al de problemen die met het jeugdwerk verband houden.

En tegelijk daarmee komen op de vraagstukken, die

bij een levend geloof ook wel moeten oprijzen bij de Christen-Javanen, over de verhouding van Christendom en nationalisme e. d. In de eerste jaren is begrijpelijkerwijze de aandacht vrijwel uitsluitend gericht op de verlossing van hun zonden. Maar even begrijpelijk is, dat de Christenen geworden Javanen in later jaren zich gaan bezinnen over de beteekenis van hun geloof voor hun eigen geestelijke en zedelijke leven, ook hun maatschappelijke en politieke leven, m.a.w. de vraag naar een christelijke levens- en wereldbeschouwing begint op te komen. En de brandende vragen van den dag gaan hun daarbij (gelukkig) niet voorbij. Integendeel, zij willen hun nieuwe geloof confronteeren met de vraagstukken van Javaansche cultuur en nationalisme. Zij beginnen zich bewust rekenschap af te leggen van de beteekenis van hun geloof voor hun leven in deze wereld.

Het zijn dan ook vooral deze moeilijkheden, waarvoor wij ons bij de „nazorg” voor deze geïnstitueerde gemeenten zien geplaatst.

Wordt vervolgd.

Zendingsziekenhuis Wonosobo.

Brief van Dr. D. Verveen.

(Bij de foto).

Waarde Broeders en Zusters,

Niettegenstaande er in dit Zendingsblad al herhaalde malen geschreven werd over Wonosobo en de plannen die er bestaan om tot nieuwbouw te komen van een ziekenhuis ten behoeve van onze medische dienst en ook niettegenstaande de laatstgehouden Generale Synode verschillende kerken nog eens verzocht heeft ten behoeve van Wonosobo dit jaar een collecte te houden, voel ik mij persoonlijk gedrongen om iets over ons werk en onze omstandigheden mede te deelen.

Wellicht hebben enkele van U bij het vernemen van de plannen van ziekenhuisbouw wel eens gedacht: mogen we daar in een tijd als deze nog wel aan beginnen?

Ik moet wel aannemen dat dit gedacht wordt, waar ik vernam dat een enkele kerk weigerde, aan het verzoek te voldoen.

En hierom wilde ik eens iets over Wonosobo vertellen.

Wonosobo is een oud zendingsterrein, waaraan heel wat zendingsherinneringen verbonden zijn. Ds. Netelembos werkte hier van 1904 tot 1918, richtte na zijn komst al spoedig een ziekenhuisje op, dat echter niet zoo tot bloei kwam als andere zendingsziekenhuizen. Dr. Gehrels heeft het medische werk op deskundige wijze aangevat, doch in 1916 gekomen werd hij reeds in 1921 door God weggenomen: hij stierf aan typhus.

De resultaten van onzen arbeid waren in dien tijd wel uiterst sober te noemen. De bevolking moest niets van de zending hebben en heeft zich jaren lang tegen het Evangelie verzet.

Het resultaat was een zoo ontmoedigde stemming, dat de kerk van Delft besloot Wonosobo maar te verlaten. Dit gebeurde in 1922.

Delft wenschte niet alleen Wonosobo niet meer als hoofdpst te bewerken, doch ook het geheele terrein maar op te geven. Haar volle energie ging zij nu geven aan het terrein om Solo heen gelegen.

Verscheidene pogingen om Wonosobo aan andere kerken ter verzorging over te dragen mislukten, totdat Friesland in 1930 er in toestemde ons terrein onder haar hoede te nemen. Intusschen werd in 1929 Wono-

sobo weer als zendingsterrein bezet en is er geregeld gearbeid.

Daar de financieele verantwoordelijkheid voor Wonosobo voor 10 % op Friesland rust en Generale Deputaten de overige kosten dragen, zijn wij dus indirect voor het grootste deel aangewezen op alle kerken in Nederland.

Zendingssiekenhuis Wonosobo.

Deze toestand brengt één gevaar met zich mee. Waar immers de verschillende deelen van Nederland elk hun eigen terrein hebben met hun eigen belangrijke zorgen, kon het wel eens het geval zijn, dat de liefde voor Wonosobo wat in het gedrang komt. Dank zij de voortreffelijke organisatie van onze Zending zullen wij hiervan practisch niet zoo heel schadelijke gevolgen ondervinden, maar toch is het voor ons een rustgevende gedachte die ons bemoedigt bij ons werk, te weten dat wij bewust deelen in de zendingsliefde en belangstelling. Dat hebben wij eigenlijk hard nodig. En daar er voor ons medisch werk hier zulke belangrijke dingen gaan gebeuren, hoop ik dat het mij gelukken zal Uw belangstelling voor onze zaak te wekken.

Sinds Wonosobo weer bezet is, heeft het aan resultaten op zendingsarbeid niet ontbroken. Het ziekenhuis vertoont een aanhoudende groei. Waar bijvoorbeeld in 1930 de polikliniek gemiddeld dagelijks door slechts 9 menschen werd bezocht, is dit nu ongeveer 100. Evenzoo steeg het aantal opgenomen patiënten van 68 per dag tot meer dan 130. En ook de belangstelling voor het Evangelie is groeiende, blijkende elken Zondag uit de gevulde Javaansche kerk.

Hoe is de toestand vergeleken met 1922 verbeterd! Wij mogen nu niet meer spreken van ploegen op rotsen, integendeel we zijn dankbaar voor den velen zegen die God ons hier schenkt.

Door de toename van den medischen arbeid is het ziekenhuisvraagstuk echter een zoodanige geworden, dat ik mij gedwongen voel, ondanks de slechte tijden, een beroep op Uw medewerking te doen. Dit beroep houdt in een ernstig verzoek tot het steunen van Generale Deputaten bij hun pogen om de noodige gelden bijeen te krijgen voor de hospitaalbouw in Wonosobo.

Reeds prachtig, tot dankbaarheid stemmend werk werd er verricht in het bijeenbrengen van ongeveer f 20.000. Daar het oorspronkelijk toegezegde bedrag f 30.000 bedraagt, ontbreekt er f 10.000, die wij, om eenigszins uitzicht te krijgen op leniging van onze medische nood, niet kunnen missen.

Het is zoo dringend noodig, dat we hier behoorlijke gebouwen krijgen, niet alleen om onze vele patiënten er in onder te brengen, doch ook ten behoeve van ons personeel, zowel het Europeesch als het Javaansche. Reeds schonk de Indische Regeering ons een klein complex van gebouwen, waarin zij zelf haar ziekenhuis eertijds had. Daar zij meer en meer de persoonlijke ziekenbehandeling gaat overdragen aan particulieren, welke dat veel beter en voordeliger doen kunnen, bracht dit standpunt ook ons een belangrijke verbetering in behuizing. Echter voorzien die gebouwen alleen voor een klein deel in onze behoeften. Ongeveer 60 mannelijke patiënten heb ik er onderdak kunnen geven en enkele kleine kamertjes kon ik inrichten voor apotheek en polikliniek.

Zeer veel moest er in het oude ziekenhuis blijven, waaronder al de internaten voor verplegers en verpleegsters, het zusterhuis, de keuken en de wasscherij. En de toestand van al die gebouwen is een zeer treurige.

Deze gebouwen zijn al tientallen jaren oud. De foto kan een lichte indruk geven van de hedendaagsche toestand. Bij de bestudeering ervan moet U nog wel bedenken dat zij de zaak nog zeer geflatteerd weer geeft.

Links ziet U een gedeelte van onze keuken, in het midden achter een deel van de wasscherij en rechts een spoelplaats, welke tegelijk moet dienen als badgelegenheid voor de patiënten. Zooals trouwens bij alle gebouwen het geval is, kunt U zien dat alle stijlen scheefgezakt zijn. De meeste zijn van ruw hout gemaakt en zijn meerendeels vermolmd. De gevlochten bamboewanden zijn broeiesten van stof en vuil.

Eén zaaltje, welke U echter op deze foto niet kunt zien, is wegens bouwvalligheid ontruimd. De vroegere operatiekamer, welke nu gebruikt wordt om mijn particuliere patiënten te behandelen, vertoonde dergelijke verschijnselen van verval, dat ik noodgedwongen nieuwe steunbalken moest aanbrengen. Heele stukken hout vielen bij lichte aanraking tot stof: geheel opgevreten door de witte mieren.

Ieder, die maar, al is het ook oppervlakkig, even een kijkje komt nemen is van oordeel dat het zoo bijna niet meer kan en als een van U eens kon zien onder wat voor omstandigheden wij hier moeten werken, zou hij overtuigd zijn dat mijn verzoek om steun niet maar een oppervlakkige opwelling is, maar gegrond op een droevige werkelijkheid.

Ik zal niet pogen een volledige beschrijving te geven van de wijze waarop de afvalstoffen weggewerkt moeten worden. Dit gebeurt door diepe en breede goten, welke voor patiënten, die niet al te vast ter been zijn, hoogst gevaarlijk zijn.

Doch behalve de slechte toestand der gebouwen, maakt ook het groeiende werk het noodig, dat aan de vele patiënten, ook aan de particuliere Europeesche, een betere medische verzorging geboden wordt.

Ten slotte nog iets wat mijzelf betreft en ook het personeel. Zelf werkte ik vier jaar te Klaten in een van de mooiste zendingsziekenhuizen. Toch ben ik blij hier een tijd onder zulke meer dan sobere omstandigheden te hebben mogen werken, ja eigenlijk met de zelfkant op medisch gebied in aanraking te zijn gekomen. Het heeft mijn leven verrijkt en mij geleerd dat God ook in de gebrekkigste omstandigheden rijk kan zegenen. Ook het personeel weet zich wonderwel te schikken en met name onze Europeesche zuster, die haast nog erger dan ikzelf haar oogen moet sluiten

voor het vele treurige, voelt zich echt zendingszuster. Dat zijn lichtpunten.

Ondanks dit alles echter, voel ik mij verplicht U er op te wijzen, dat het werkelijk hoog tijd is, dat er verandering komt. Het geld wordt niet besteed aan wat men een luxe zou kunnen noemen. Ik hoop van harte dat ik door deze enkele mededeelingen er in geslaagd ben U een indruk te geven van wat er in Wonosobo omgaat en welke behoeften om voorziening vragen.

Met hartelijke groeten,

D. VERVEEN.

Zending Utrecht en Gelderland.

Geachte Lezers!

Nog steeds heb ik de verantwoording der giften voor de Chr. Huishoudschool te Poerworedjo niet opgezonden. De reden hiervan ligt in het feit dat Holland (waar onze hoop op gevestigd was) zoo'n sober figuur geslagen heeft. Op de oproep in „t Zendingsblad" en in „Uit Poerworedjo" zijn slechts twee giften binnengekomen. Deze waren van de Naaikrans Voortuizen f 10, en uit Apeldoorn van Mevr. Lührman f 10. Voor deze twee giften zeggen we deze beide verenigingen hartelijk dank, en hopen dat hun voorbeeld door velen navolging zal vinden.

Nu is 't bestuur weer een nieuwe actie begonnen, en hoopt daarmee meer succes te hebben. Binnenkort zal aan de verschillende verenigingen een circulaire toegezonden worden, en we hopen en verwachten dat de giften dan zullen vloeien op verrassende wijze.

Wij die direct in de Zending werkzaam zijn, willen zoo graag iedere kans die God ons biedt aangrijpen, om Zijn heerlijk Evangelie te verspreiden. Dat is toch zeker ook de bedoeling dergenen die ons uitgezonden hebben. Maar alles wat men begint op dat gebied, gaat gepaard met financieele offers, en moeite, en zorg. We zijn hier als Geref. Kring maar weinig in getal, en die weinigen drukken steeds de moeiten en zorgen en offers van iets te beginnen en zelf mee aan te pakken, en dat in een klimaat zoo heet, dat dag noch nacht eenige verademing biedt. Nu kunnen onze vrienden in Holland ons niet helpen door b.v. les aan de Huishoudschool, of een cursus in 't een of ander te geven, maar wel kunnen ze een gift zenden als blijk van medeleven, en ze zullen daarmee ons werk vergemakkelijken en veraangename.

Make God Uw hart gewillig en bereid om nog een gift te zenden voor dit mooie doel.

In afwachting.

Uwe dienstw.

G. J. FLACH DE WALLE,
Zendingshosp. Poerworedjo (Kedoe) Java.

Verantwoording der giften voor de Chr. Huishoudschool te Poerworedjo.

In dank ontvangen van de Kringen te Poerworedjo f292.55; Djocja f72.50; Magelang f47.50; Solo f25; Keboemen f28; Wonosobo f35; Collecte Goeroe's f3.95; Lijst Mej. L. f0.70; Postwissels Indië f324.50; Naaikrans Voortuizen f10; Mevr. L. Apeldoorn f10.

Zending Noord-Holland.

**Verslag Opening Kerkgebouw in Goentoergeni,
8 Maart 1934, door Scriboedyasoetondro,
Goeroe-Indijl te Goentoergeni.**

(Bij de foto).

De dessa Goentoergeni is gelegen in het Zuiden van Jogjakarta, dicht bij de kust, in het onderdistrict Srandakan, Regentschap Bantoel.

Op Donderdag 8 Maart 1934 des middags na 12 uur gingen vier mensen, ambtsdragers uit de gemeente in de dessa's Temon en Palian, afdeeling Koelon Proga, naar de dessa Goentoergeni. Eenige uren later kwamen er weer eenige broeders uit de gemeente in Patelan, niet lang daarna nog weer velen, kortom uit al de gemeenten van Jogjakarta kwamen de broeders naar Goentoergeni.

Wat was het doel dat zoovele mensen hier samenbracht? Het was dit: Op dien dag zou er in de dessa Goentoergeni een kerk geopend worden.

Dit kerkje in Goentoergeni is slechts klein, de mensen die het bouwden zijn eenvoudige broeders uit de dessa. Vergeleken bij andere kerken is het dan ook maar nederig van verschijning. Maar gelukkig, de eigenlijke schoonheid van een kerk bestaat hierin, dat de Heere Jezus er in woont.

Om 5 uur is de kerk nog gesloten. Even voor half zes zijn de broeders uit Goentoergeni met de gasten

Kerkgebouw Goentoergeni (Jogja)

verzameld voor het kerkgebouw voor het maken van een foto.

Als dat gebeurd is, verzoekt de vertegenwoordiger der gemeente van Goentoergeni, (dat is de goeroe indjil, die ook dit verslag schreef, v. R.) den gasten zich op te stellen tegenover de kerk. Hij spreekt er dan zijn blijdschap over uit dat zooveel hebben gemeend deze opening van de kerk te moeten meemaken.

Vervolgens heet hij de gasten welkom en overhandigt dan aan Ds. A. Pos de sleutel van de kerk, met het verzoek de kerkdeur te willen openen. Wanneer de deur geopend is volgen alle gasten Ds. Pos naar binnen, om te luisteren naar de prediking van Ds. D. J. B. Allaart. Deze had als tekst gekozen: Hand. 4 : 31, welk vers in verband met de gelegenheid werd verklaard. Na afloop van de preek wordt een kwartier pauze gegeven. De vertegenwoordiger van de gemeente in Goentoergeni bestijgt daarna de kansel om te spreken over het ontstaan en de geschiedenis van de gemeente te Goentoergeni, ongeveer als volgt:

Ongeveer in 't jaar 1904 werd er een weduwe uit de dessa Tegallajang, die ziek was verpleegd in het Petronella Hospitaal in Djokja, waar zij het Evangelie hoorde van een Goeroe-indjil, Iskak, Soerasentana. Deze vrouw bleek later het Chr. geloof lief gekregen te hebben. Nu wordt er verteld dat deze goeroe indjil Eljadah geheeten, weduwnaar was. Deze had een vrouw noodig om hem te helpen in de verzorging van zijn nog jonge dochtertje. Met de goeroe Iskak Soerasentana sprak hij er over een vrouw te zoeken. Gevolg hiervan was dat Goeroe Eljadah trouwde met die vrouw die vroeger in het ziekenhuis verpleegd was, en die met haar overgang naar het Christendom de naam Ribkah had aangenomen. Naar men zegt gingen toen ook de familieleden van deze vrouw over tot het Christendom. Maar ze woonden ver van de plaats van samenkomst der Christenen, zoodat het erg moeilijk voor hen was naar de kerk te gaan. 's Zaterdags gingen ze dan naar de stad en 's Maandags keerden ze terug naar hun dessa.

En zoo ging het ongeveer tien jaar lang. In 1915 begon Ds. C. Zwaan er een goeroe heen te zenden, die 's Zondags daar een somenkomst hield. In 1920 ging de goeroe Eljadah, de man van Ribkah, naar de dessa vanwaar zijn vrouw afkomstig was. (Tegallajang). 's Zondags hield hij samenkomst en op de andere dagen bezocht hij de omliggende dessa's. Maar eenige vrucht op zijn werk werd nog niet gezien. In 1923 stierf broeder Eljadah, en het werk werd toen verzorgd door een goeroe uit de stad.

In 1925 begon een goeroe Indjil, Darmawarsita, die woonde in Sêwoe Galoer, Brossot, de broeders in Tegallajang te verzorgen. Na drie maanden werd de goeroe Darmawarsita vervangen door een ander, en wel door de goeroe die nu in Goentoergeni woont. In 1926 was er een broeder Atmasendjaja, uit de dessa Salabentor, die met zijn vrouw wilde overgaan tot het Christendom. Deze beide menschen werden 25 Dec. 1926 gedoopt. Men zegt dat deze broeder Atmasendjaja overhaalde een vrouw uit Goentoergeni, met name Mbok Wirjodisastra. Deze verzocht in 1928 om den doop. Mbok Wirjodisastra sprak er over met haar burens, en onder Gods zegen had dit ten gevolge, dat ook van hen sommigen tot het Christendom zich voelden aangetrokken. In 't begin werd in Goentoergeni alleen catechisatie gehouden.

Maar toen het aantal broeders hoe langer hoe groo-

ter werd, besloot de goeroe die hen verzorgde, in Goentoergeni te gaan wonen. Tevoren woonde hij in Tegallajang. Terwijl dus vroeger de broeders uit Goentoergeni naar Tegallajang ter kerk gingen, kwamen nu de broeders uit Tegallajang naar Goentoergeni. Des Zondags werd er maar kerk gehouden in een gewoon huis, en dat vonden de broeders minder prettig, omdat er zoo dikwijls storing was onder de dienst. En daarom overlegden de broeders of ze niet een bedehuis konden bouwen. De gemeente is niet rijk, maar in vertrouwen op Gods hulp kon zoo tenslotte de 8ste Maart 1934 het bedehuis geopend worden. Hij eindigde met de wensch, dat dit bedehuis door God moge gezegend worden, Zoodat het getal dergenen die er binnen gaan al grooter moge worden.

Daarna sprak namens de zusters uit Goentoergeni, Raden Nganten Dwidjawanata. Zij gaf uiting aan haar vreugde, dat God hun een huis des gebeds had willen geven, en zoo trouwe dienstknechten van den Heere Jezus te kunnen zijn.

Daarna was de beurt aan de broeders K. Wirosoparta en R. Sekjapradana, mantri-verplegers uit de hulpziekenhuizen te Sanden en Sêwoe Galoer. Eenige zusters van Goentoergeni zongen vervolgens een danklied op Javaansche zangwijs. En toen kwamen de afgevaardigden van de gemeenten en de broeders, die in een kort woord hun gelukwenschen overbrachten. Om negen uur waren allen uitgesproken. De leider van de vergadering verzocht toen Ds. Pos de bijeenkomst te sluiten. Ds. Pos wees er in zijn toespraak op, hoe de gemeente al meer moet komen tot de vervulling van haar plicht. Samen zongen we toen lied 110 : 3, waarna de bijeenkomst met dankgebed gesloten werd.

Kweekschool Solo.

Internaat van Dr. Kroeskamp.

(Bij de foto).

Als kuikens om de kloek groepeeren de internaten van de Kweekschool te Solo zich om het hoofdgebouw. Eén internaat echter vormt het stiefkind.

In een huurhuis op eenigen afstand is het internaat van Mevrouw en Dr. Kroeskamp gelegen. Menschen in de diaspora worden ze plagend genoemd; de afstand tot de Kweekschool bedraagt wel vijf minuten loopen.

Toen ze het kasteel, waarvan het kiekje de zijkant toont, hadden betrokken, schonk de Kweekschool hen een dertigtal zonen, terwijl heel spoedig het huisgezin nog werd vermeerderd met een dochter: Beeleke. Dat deze kleine peuter het middelpunt werd van het groote gezin, zal niemand verwonderen.

Dat zoowel de lichamelijke als geestelijke verzorging in goede handen zijn, toonen de gezichten, waaraan twee eigenschappen opvallen: welgedaanheid en opgewektheid.

Ze mogen dan „in de verstrooiing” zijn, in de „verdrukking” zijn ze blijkbaar niet.

H. C. B.

Zending Zuid-Holland Zuid.

Verslag van den arbeid op het Zendingsterrein van Zuid-Holland Zuidelijk gedeelte. 1 October 1933—31 Maart 1934.

„Hoe waardevol is Uwe goedertierenheid, o God! dies nemen de kinderen van Adam de toevlucht onder

de schaduw Uwer vleugelen. Zij worden verzadigd van den overvloed van uw huis en Gij geeft hun te drinken uit den stroom uwer vreugden", zoo luidt de Javaansche vertaling van Psalm 36 : 8, 9.

De waarde van Gods goedertierenheid en barmhertigheid hebben wij ook in het afgeloopen half-jaar in velerlei opzicht praktisch ondervonden.

Ik heb het als een liefelijk blijk van Gods goedheid beschouwd, dat ik van Augustus tot eind October met mijn broeder Dr. S. D. D. Esser heb mogen saamwerken. Toen hij begin November weer naar Zuid-Afrika

plaatst), vormt dit alles een mooi nieuw complex Zendingsgebouwen in het midden der stad gelegen aan de Serajoedalstoomtramlaan (S. D. S. Laan).

Vreugde was er ook, toen in Januari op heel kleine schaal in Poerbolinggo een z.g. „Schakelschool" geopend werd. Een „Schakelschool" is een school, waar de vlugste leerlingen afkomstig van de Javaansche of Maleische School in de Hollandsche taal worden onderwezen. Het doel is ze op het peil te brengen, dat de Hollandsch-Inlandsche School in haar zevenjarigen cursus bereikt. Poerwokerto en Tjilatjap hebben Christelijke

Kweekschool Solo.

terugging, hebben met ons ook anderen hem met dankbare liefde nagestaard.

Zijn vertrek bracht Dr. Miedema als leider van ons Ziekenhuis in Poerbolinggo terug, terwijl dan Dr. Zwaan sindsdien definitief als Directeur van de z.g. Poerwokertosche Kliniek optrad. Hij wordt in zijn arbeid bijgestaan door drie Europeesche verpleegsters waarvan één, zuster Gazendam, in September uit Holland tot ons gekomen, in October haar werk heeft aanvaard.

Uit den stroom Zijner vreugden drenkte de Heere het hoofd van de H. C. School te Poerbolinggo, den Heer Hanskamp, en onzen dominée Rullmann, toen hij in December de eerste een welgeschapen dochter en de tweede een zoon van Hem ontvingen.

Het was weer andere vreugde toen in Februari Ds. Rullmann zijn nieuwe pastorie en Juffrouw Stoett in Maart haar Kantoor en boekwinkel te Poerwokerto konden betrekken. Met het vergaderlokaal, gemeubeld door den Hollandschen Kring van Gereformeerden te Poerwokerto, die ook huur betaalt om den last van rente en aflossing van het bouwkapitaal voor dit gebouw te verlichten en met de in Januari geopende Huishoudschool (van Poerbolinggo hierheen overge-

Hollandsch-Inlandsche Scholen, maar in Poerbolinggo is er zulk een inrichting wel voor de Chinezen maar niet voor de Javanen. Moge het initiatief, dat de Inlandsche Christelijke Schoolvereeniging nam om deze Schakelschool te openen met succes bekroond worden! Aanvankelijk wordt slechts in de middaguren les gegeven, waarvoor de localiteit der Zendingsschool te Kandang-Gampang is beschikbaar gesteld.

Klaagde Ds. Rullmann er over, dat in de drie eerste kwartalen van 1933 weinig volwassenen gedoopt waren, in het halfjaar van October—31 Maart was de toevoer grooter. Volwassenen werden gedoopt in onze Kerken te Poerbolinggo (met de buitengemeenten te Karang-Salam en Sambeng), Klampok, Soekaradja, Poerwokerto, Adjibarang, Bangsa en Tjilatjap. De jaar-statistiek wijst uit dat gedurende 1933 gedoopt werden: Javaansche volwassenen 27; Javaansche kinderen 41; Chineesche volwassenen 2; Chineesche kinderen 2. Mogen zij verzadigd worden uit den overvloed van Gods huis!

Deze gegevens zijn natuurlijk gemakkelijk te verifiëren. Of de opgave van een totaal 1352 Inlandsche en 73 Chineesche Christenen per ultimo December, berustende op de mededeeling onzer Inlandsche predi-

kanten en goeroes geheel juist is? Vroeger toen het aantal Christenen nog geen duizend bedroeg, besteedde ik er in het begin van het jaar mijn tijd aan om zoo nauwkeurig mogelijk het zelf op te tellen. Thans zou het te veel werkkraft nemen om een meer dan op-proximatieve juistheid na te jagen.

Het meest trof ons de doop van 6 volwassenen in Klampok terwijl twee belijdenis deden. Volgden tot nu de enkele geloovigen aldaar het Avondmaal te Kertajasa, sedert worden geregeld ook ten huize van den goeroe te Klampok de Sacramenten bediend. 28 Januari 1934 kan als de stichting der gemeente Klampok genoteerd worden.

Liggen Kertajasa en Klampok in het Noord-Oosten van ons arbeidsveld, Sidaredja ligt geheel in het Zuid-Westen. De grondlegger der gemeente was een Chinees, afkomstig uit Adjibarang. Het Chineesche element, hoewel numeriek het zwakst, is dáár nog overheerschend. Dat zou men tenminste moeten afleiden uit het feit, dat de beide Ouderlingen Chineezers zijn. Er werd daar een stuk grond aangekocht, waar de gemeente een Kerkje bouwde. Het oude stond op het erf van den Goeroe-Indjil en gaf redenen tot allerlei klachten. Een huis op bedoeld erf werd met eenige verbouwing geschikt gemaakt om verhuurd te worden als onderwijzers-woning.

In Maart werd de classisvergadering van Banjaemas onder presidium van Ds. Misaël van Tjilatjap gehouden. Belangrijke discussies werden er gehouden over de toekomstige ontwikkeling van het Zendingswerk. Aanleiding daartoe was zoowel de malaise die den steun uit Holland bedreigt als de toenadering van de z.g. Sadrach-gemeenten, die zonder contact met de Zending en dan ook zonder op Holland te leenen, zich tot nu toe staande hielden. Deze besprekingen konden echter slechts een voorloopig karakter dragen: op de Synode onzer Javaansche Kerken, die in Juni D.V. te zamen zal komen zal deze belangrijke kwestie nader onder de oogen gezien worden. We zien er met belangstelling naar uit.

Wat genoemde Sadrachgemeenten betreft: in Maart werd in Karangdasa een nieuwe Apostel gekozen. De enkele gemeenten, die op ons arbeidsveld zich bevinden, zullen in meerderheid, althans aanvankelijk, voor hem kiezen naar het schijnt. Enkele Apostolische gezinnen, die zonder imam (voorganger) even over de grenzen der Preanger in het nog Javaansche taal gedeelte leven, vroegen echter verzorging, die hen vanuit Sidaredja zal gegeven worden. Ze hooren onder het plaatsje Langen, bekend door een vrij groote rubberonderneming, die daar gevestigd is.

Een enkele gemeente Karang Gedang koos met belijstheid voor de Zending. Het ligt vlak bij de grens van Kedoe, waar Keboemen een Goeroe-Indjil (te Idjoe) gevestigd heeft, zoodat het meer in den aard der zaak ligt, dat het van daar uit verzorgd wordt.

Van de zeven andere gemeenten der Apostolischen op ons terrein moeten wij maar stil afwachten wat de toekomst zal brengen. Zij neigen nu er sterk toe om zich te voegen bij den nieuwen Rasol (Apostel), wat enkele trouwens reeds deden. Met degenen, die weifelend zijn, hebben wij een goede verstandhouding te onderhouden. Misschien komen ze later nog bij ons.

In dit halfjaar zijn ook droeve dingen voorgevallen en teleurstellingen ondervonden. Meest een gevolg van de zonde. Maar laten wij met alle overtredingen van ons zelf en van onze Inlandsche broeders en zusters de

toevlucht nemen tot de schaduw van Gods vleugelen. En laten wij ze dan daar in die schaduw maar laten en niet aan het licht brengen. Gelukkig is het licht van 's Heeren zegen niet kunnen onderschept worden door alle wolken van zonden en tekortkomingen!

April 1934.

B. J. ESSER.

De Zendingsconferentie te Lunteren.

Dr. H. Kaajan schrijft in de Utr. Kerkbode een stukje van de Lunterensche Zendingsconferentie, dat we willen doorgeven aan de lezers van Het Zendingsblad.

Het luidt aldus:

„De Lunterensche conferenties van den Zendingsstudie-raad hebben reeds 'n groote vermaardheid verkregen.

Lunteren op zich zelf is 'n groote attractie.

Ge zijt daar in een van de liefelijkste plekjes van mooi-Gelderland.

Voor den mensch, die zijn vakantie genieten wil in de vrijheid van een niet door de cultuur beheerschte natuur, is hier een wondere aantrekkingskracht. Ge zijt daar ver van de zorgen en beslommingen van het dagelijksch leven, ver van het rumoer en gegons van menschen-stemmen en druk verkeer. Als ge de vensters van uw ziel opent voor het poëtische en romantische van het prachtige landschap met zijn mooie inkijkjes, zult ge een onvergetelijk genot smaken.

'k Heb in den bangen oorlogstijd de zendings-conferenties bijgewoond in Zeist, waar de Broeder-Gemeente ons op zeer hartelijke wijze ontving.

Ook heb ik in Ermelo vergaderd, het bekende dorp aan de groote lijn van Noord tot Zuid.

Maar Lunteren, als plaats van samenkomst, spant de kroon. Ge vindt daar 'n eigen, keurig-ingericht Conferentie-oord, geheel afgesloten, in een mooie, boschrijke omgeving met de meest schilderachtige hoekjes en vergezichten.

Niet ten onrechte spreekt men van Lunterens lustwarande.

En dan de Zendings-conferenties zelve!

Wie ze eenmaal heeft bijgewoond, hunkert naar meerdere.

Natuurlijk moet u liefde voor den heerlijken Zendingsarbeid bezien.

Want in Lunteren kunt ge slechts een van beiden doen: of hartelijk meeleven in alles wat u daar geboden wordt of haastig weer uw koffers pakken. Ge kunt daar niet rondloopen, zonder deel te hebben aan de sfeer van Lunteren. Als gij buiten die sfeer blijft en deze buiten is, dan gevoelt ge u als een vreemdeling in Jeruzalem.

't Is wel wonderlijk.

Het lied, dat ge in Lunteren aanheft, heeft een eigen klank.

Het gebed, dat in Lunteren opstijgt, heeft een eigen aroma.

Het woord, dat in Lunteren tot u komt, grijpt u onwillekeurig aan en neemt u mee als naar hemelsche sferen.

Natuurlijk zult ge dit niet altijd even intens ervaren.

Zendingsstudie is zoo mooi. Ze is niet en vooral in Lunteren niet een dorre, droge opsomming van feiten-geschiedenis, maar wel een levend-makende prikkel tot verdieping en opwekking van eigen geestelijk leven tot vervulling van alle taak, waartoe God ons roept.

Voor al onze jonge menschen moeten eens 'n weekje

naar Lunteren gaan. Voor 'n klein beetje geld maakt men 'n Conferentie mee.

't Is er geestelijk en toch nooit saai. Ieder geniet daar. Hoevele arbeiders en arbeidsters in Gods onbegrijpelijk Koninkrijk hebben in Lunteren den eersten stimulans ontvangen.

Zegene God ook de Conferenties van 1934."

Laten we hierbij nog even zeggen, dat de kosten van deelname voor een geheele conferentie van Maandag tot Zaterdag slechts f 17.50 bedraagt.

Wie er over denkt vrage een gratis prospectus aan bij het Bureau Utrechtsche Weg 64, Zeist.

W. B.

De Siddeburensche Collectantjes voor de Zending.

Op daartoe strekkend vriendelijk verzoek plaatsen we deze foto van de 12 ijverige Zendingscollectantjes te Siddeburen.

W. B.

Korte Berichten.

Dr. J. C. Flach.

De missionaire arts Dr. J. C. Flach, de directeur van het Zendingshospitaal te Poerworedjo heeft deze maand zijn 25-jarig jubileum als arts mogen vieren. Het overgrote deel van dien tijd heeft hij de Zending gediend.

Mej. H. C. Muis.

Mej. H. C. Muis, verpleegster in het Zendingshospitaal te Keboemen, is met verlof in Nederland.

Haar adres is Staringstraat 4, Haarlem.

Mej. W. Boorsma.

Met verlof is naar Holland gekomen Mej. W. Boorsma, verpleegster in het Petronellahospitaal te Djokja. Zij heeft haar adres te Workum.

Ds. K. v. Dijk.

Friesland's oudste missionaire predikant Ds. K. v. Dijk komt D.V. het volgend voorjaar met verlof naar Nederland.

Ds. P. H. van Eijk.

Naar de laatste berichten, die we uit Indië ontvingen, was Ds. P. H. van Eijk, missionair predikant te Solo nog steeds lijdende. Moge de Heere hem spoedig volkomen herstelling geven.

Ds. G. van Duinen.

Ds. G. van Duinen, legerpredikant in Ned. Indië, thans met verlof hier te lande ontving een beroep van de Geref. Kerk te Loppersum. Hij zal dus wellicht niet naar Indië teruggaan.

Kagawa.

De Algemeene Missionsnachrichten deelen mede, dat Toyohiko Kagawa, de over de gansche wereld bekende leider der Christ. beweging in Japan, dezen arbeid voor een groot deel heeft moeten loslaten, omdat de inkrimping van den financiëlen steun voor verschillende zijner philanthropische inrichtingen hem verplichtte zijn kracht geheel op behoud dezer inrichting te zetten.

Zending in China.

Onder de 450 miljoen Chineezen vindt men thans 5753 Protestantische zendingskrachten, die op 601 stations een getal van 450.000 volwassen Chineezen verzorgen. Het aantal Protestantische Christenen in China is alzoog niet grooter dan één-tiende procent der bevolking. Het aantal Roomsche-Katholieken in China is grooter, dat bedraagt thans 2½ miljoen, alzoog ½ % der bevolking en 5-maal zooveel als het aantal Protestanten.

Algemeene Vergadering van Zendingsarbeiders op Java.

Tot scriba van de Algemeene Vergadering van Zendingsarbeiders is benoemd Ds. G. J. v. Reenen te Djokjakarta.

Leestafel.

Liefde en Trouw. Gedenkboek ter herinnering aan onze Koningin-Moeder, door W. G. v. d. Hulst, bij N.V. Daamen's Uitg. Mij., den Haag. f 0.90.

De talentvolle schrijver schrijft door dit echte kinderboek in alle harten van de kinderen, die het lezen, onuitwischaar den naam van de Koningin-Moeder.

De uitgever zorgde voor rijke illustratie en mooie uitvoering.

De Rechten des Verbonds.

Binnenkort verschijnt er bij de N.V. Gebr. Zomer & Keuning's Uitgeverij te Wageningen „De Rechten des Verbonds”, een leerboek voor de catechisatiën.

Dit is de proeve, die Ds. S. G. de Graaf van Amsterdam bij de Deputaten van de Synode van Arnhem inzond onder het motto „Eucharistie” en die door hen aan de Synode van Middelburg werd voorgesteld.

In een begeleide toelichting zal de auteur de aangebrachte wijzigingen motiveeren en den opzet van het leerboek verduidelijken.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door Ds. van Pernis 10 % van de ontvangsten in de Classis Zutphen over 1933 f 279.16. Door J. Veldkamp restant 10 % der ontvangsten in Groningen, Drenthe en Overijssel over 1933 f 1750. Van Mej. M. Ozinga Nes W.D. f 17. Van J. Kok te Herwijnen f 11.50. Dames Raumann en Roode te Apeldoorn f 2.50.

Santpoort, 17 Mei '34

W. BREUKELAAR.

Giro No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk te Hemelum f4.07; Oppenhuizen f5; Genemuiden f5; Westerlee f23.66; Pernis f34.97; Nieuw Vennip f37.40; Dieren f29.21; Landsmeer f16.30; Woldendorp f8.45; Oldehoeve f4.
Santpoort, 17 Mei '34 W. BREUKELAAR.
Giro No. 32806.

Comité tot steun der Rijsche Zending in de Bataklanden.

19e verantwoording van 22 April—22 Mei.

Met hartelijken dank ontvingen wij de volgende giften: Mej. T. H. te W f1; J. v. D. te H. f25; Zend. Comm. Geref. kerk te V. f30; Ds. G. J. v. d. V. te B. f5; J. de G. te S. f1.50; Geref. kerk te A. f75; B. L. Q. te H. f1.50. Tezamen f138. Totaal met vorige verantwoording f4899.64.

Slechts 6 giften deze maand, zoo weinig is het nog nooit geweest. Heeft Chr. Nederland den nood der Rijsche Zending vergeten of zijn de andere nooden zoo hoog gestegen, dat die der Rijsche Zending daarbij in 't niet verzinkt?

Er waren echter zeer verblijde bij. Twee giften uit de kas eener Geref. Zend. Comm., wij waren daardoor hartelijk verblijd, het maakte ons mogelijk de f 1000 te verzenden, waarnaar de Zend. arb. in de Bataklanden verlangend uitzagen.

Ook was er weer een gift bij van een Geref. pred. Wij hebben echter lang nog niet alle 700 gehad. Zou het feit dat het deze maand juist 100 jaar is geleden, dat in de Bataklanden 2 Amerik. Zend. werden vermoord en opgegeten en die daardoor werden tot het bloed der martelaren die het zaad der kerk werd, niet een aanleiding moeten zijn dat een stroom van giften ons werd gezonden?

Ten slotte een gift uit Haarlem, de eerste uit die plaats van 3 kinderen, moge de Haarlemsche kinderen dan een voorbeeld geven en de volwassenen volgen, want als er een lammetje over den dam is dan zullen toch zeker de schapen wel volgen.

Namens het steuncomité,

J. N. MUNNIK, Penningm.

Den Haag, Galileistraat 139, Postgrijo 6104.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

4e Verantwoording van 25 April—25 Mei 1934.

Provincie Groningen:

Geref. Kerk, Leek, Catech. bus Ds. Bos f10.38; P. Teune, Onderdendam, schoolbus f17.41½; id. busje Jantje Teune f17.24½; id. busje Jan Oudman f4.87½; id. busje P. Zwerver f4.99; id. collectegiften April f15; Mej. G. Haan, Kinderzending. Groningen, over Maart en April f335; Mej. Graafhuis, Haren, schoolkinderen f16.50; P. Pilon, Stedum, Zendingver. f40; id. Meisjes ver. Martha en Maria f25; Ds. J. J. Miedema, Groningen, Catech. bus f16.65; Per. Ds. J. H. Lammertsma, Appingedam, 350 halve centen f1.75; K. E. Helder, Siddeburen, Nikk. Geref. School f22.50; J. Kadijk, Schouwerzijl, Paaschcollecte f29.55; Ds. M. Stadig, Ezinge, van T. H. f0.50; id. kalenders f22.05; J. Sterkenburg, Zoutkamp, Zend. Comm. f35; Geref. Kerk, Marum, bussen f105; A. G. Beintema, Zuidhorn, busje naaivereen. f13.40; K. v. d. Kooi, Winsum, Jav. Chr. School, f12.30; H. Wegener, Wildervank, gift f25; A. Kaspers, v. d. Zend. Comm. Winsum, f75; J. Wildvank, Delfzijl, busjes f75; K. Ausma, 't Zandt, gecoll. op een bruiloft te Groningen f13.45; Geref. Kerk, 2e Exloërmond, busje Jonged. Ver. f7.54; id. busje Kl. Gnodde en M. Vos f7.10; K. ter Laan, Schildwolde, bruiloft N. N. f4.30; id. Nikk. Chr. School, f10; G. Bos, Houwerzijl, Zend. Comm. f55; S. Huizinga, Loppersum, busjes: B. Nieuwenhuis f8.93; id. P. v. d. Molen f7.15; id. G. Wiersema f5.85; id. A. Miske f5.67; Ds. D. Veenhuizen, Valthermond gift f10; id. busjes: Annie Koops f10.99; id. Martha Kloppenburg f13.08; id. Aaltje Meens en M. Kloppenburg f7.25; id. Zw. de Vrieze

f6.90; Tj. Ritsema, Scheemda, Coll. Paschen f49.36; E. Ronner, Winschoten, busjes f178.58; R. Wijma, Boerakker, Zend. Comm. f25.

Provincie Drente:

Per Ds. D. Drenth: Hoogersmilde busjes en kalenders f50; id. Smilde busjes f102; id. Smilde, kerkbussen f37; Alb. Santinge, Nieuweroord, Paaschcoll. f27.56; W. v. Veen, Beilen, door R. Smit verzam. op een bruiloft f0.75; Ds. A. J. Noordewier, te Westerbork, coll. gift f5; H. L. Smeman, Coevorden, bijdrager f26.93; L. Hummel, Holl. Veld, busjes f83.53½; id. halve centen f0.40½; id. collecte f23.27; Mej. J. H. Mulders, Meppel, Zend. Comm. f100; J. Post, Nieuwlande, busjes Maart-April f21; Ds. J. D. v. Ginhoven, Nijensleek: busjes: E. Veltmeier f10; id. M. Groenink en A. v. d. Berg f4.72½; id. Hill. M. en A. Lodewijks f10.17½; id. G. Fleddens en J. Houwer f8.32½; id. M. Kramer, f3.38½; id. J. en Y. Koopman f6.13½; id. A. Otten f3.33½; id. Chr. Bakkes f1.87; Per Ds. D. Drenth: van Appelscha, busjes Tr. Hasper f7.67; id. Jo Tigelaar f6.61; id. oversch. kalenders f3.80; Ds. G. W. v. Houte, Nijveen, busje J.V. f11.47½;

Provincie Overijssel:

Ds. H. Veltman, Bruchterveld, busjes f17.16; id. filmavond f15.70; id. vaste bijdragen f17.14; S. Malda, Lutten, bijdragen Maart-April f50; H. J. Kuiper, Zwartsluis, Zendingcomm. f80; Geref. Kerk, Zalk, oversch. kalenders, busjes Chr. School, filmavond f57; Geref. Kerk, Heemse f90; Ds. J. Visser, Oldemarkt, busje A. Tjerkstra f10.80; Geref. Kerk, Blokzijl f37.60; W. F. Eugster, Hengelo, bijdr. 1e kwart. f60; id. 4 busjes f5.25; Tj. v. d. Veen, Mariënborg, Zendingcomm. f25; Geref. Kerk, Hasselt f35; T. Oegema, Dedemsvaart, Zendingcomm. f200; Ds. J. Visser, Oldemarkt, Zend. bladen f10; id. Zend. kalenders f6.

Oost-Friesland en Bentheim:

Per S. Sweers: dankoffer uit de Gem. Emden M. 100 f56.25.

Soembaweken Groningen:

Gerkeskl. Stroosbos f125; Ezinge f80.45; 't Zandt f191; Lutjegast f70.

Soembaweken Drente:

Smilde f142.

Soembaweken Overijssel:

Olst f5.72; Langeslag f74.55; Oldemarkt f36; Steenwijk f191.15; Vriezenveen f96.60.

Soembaweken Oost-Friesland en Bentheim:

Bunde M. 76 f42.49.

Pinkstercollecten Groningen:

De Leek f93.13; Ten Post f166.20; Schildwolde f114.18; Winschoten f221.42; Nieuwe Schans f17.30; Loppersum f338.76; Overschild f42; Woldendorp f21; Thesinge f123.85.

Pinkstercollecten Drente:

Gees f54.47; Zuidwolde Dr. f179.70; Schoonoord f34.98; Zweelo f40.60; Gass. Nijveen 68.58; Haulerwijk f51.11; Vries f42.85; Appelscha f36.36; Sleen f41.15; Nieuwlande f31; Nijveen f73.77½.

Pinkstercollecten Overijssel:

Delden f107.45; Haaksbergen f32.95; Oldemarkt f18; Nijverdal f198; Thesinge f27.40.

Totaal f 5.905.23½

1e t/m. de 3e verantwoording f 17.333.89½

Totaal tot op heden f 23.239.13

Hartelijk dank aan de Kerken die reeds heden de Pinkstercollecte hebben gezonden en daardoor hebben gezorgd, dat de Penningmeester aan zijn verplichtingen kon blijven voldoen. Ik moge zoo vrij zijn langs dezen weg aan de andere Kerken te verzoeken, wel zoo spoedig mogelijk de Pinkstercollecten te willen opzenden. Voor aller medewerking ook in dit opzicht, bij voorbaat vriendelijk dank.

JURRIEN VELDKAMP, Quaestor.

Groningen, 25 Mei 1934.

Postrekening 138000.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

EN DIT EVANGELIE DES
KONINKRIJKS ZAL IN DE
GEHEELE WERELD GEPRE-
DIKT WORDEN TOT EEN GE-
TUIGENIS ALLEN VOLKEN

Matth. 24 : 14a

REDACTIE-ADRES: Ds. W. Breukelaar, Santpoort.

Het blad verschijnt in het midden van elke maand. Stukken of berichten moeten vóór den 1sten dag van de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

ADRES- EN AANTALSVERANDERINGEN aan de Uitgevers:
Gebr. Zomer & Keuning, Drukkerij „Vada“, Wageningen.

ABONNEMENTSPRIJS per jaar f 0.84 franco per post.
Bij getallen aan een adres boven 3 ex. f 0.72 franco p. p.

INHOUD:

INHOUD: Torenbouw en kostenberekening. — Van Zendingsaangelegenheden: De Opleidingsschool te Djokja; De Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo; Een opmerkelijk oordeel over een Zendingssynode; De Zendingsskalender; De Zendingssfilmen; De macht van het kleine. — Dr. J. H. Bavinck en gezin. — Zending Groningen, Drenthe en Overijssel: Jaarverslag 1933 Midden Soemba II; Brief uit West-Soemba; Brief van Ds. W. v. Dijk. — Zending Friesland: De nazorgsarbeid, jaarverslag over 1933 II; Continentale Zendingssconferentie. — Zending Utrecht en Gelderland: Christ. Huishoudsschool te Poerworedjo. — Zending Zuid-Holland Noord: Brief van Dr. H. A. v. Andel; Een kijkje in het hospitaal te Solo. Zending Zuid-Holland Zuid: De weg tot zelfstandigheid; Zending onder de Chineezzen en Oosterlingen in ons land; Afscheid van den Heer en Mevrouw In 't Veld; De arbeid onder de Hollandsch sprekenden in Ned. Indië; Zendingsscommissie met collectantjes te Kampen. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

TORENBOUW EN KOSTENBEREKENING.

Want wie van U, willende een toren bouwen, zit niet eerst neder en overrekent de kosten, of hij ook heeft hetgeen tot volmaking noodig is? Lucas 14 : 28.

De tekst, die hierboven staat, is wel één van de zeer bekende Schriftwoorden; hij wordt nogal eens aangehaald, op kerkelijke vergaderingen b.v., wanneer gehandeld wordt over het aanpakken van eenigen arbeid in Gods Koninkrijk, over het bouwen van een kerk, het stichten van een Zendingshospitaal, het openen van een nieuwen Zendingspost. En wellicht komt bij menigeen, als hij dezen tekst in verbinding gebracht ziet worden met het Zendingswerk, de gedachte op: „Waren de Zendingsarbeiders, hier en in Indië, maar meer doordrongen geweest van deze waarheid: eerst de kosten berekenen, dan pas een toren bouwen; dan waren er waarschijnlijk minder scholen geopend en minder ziekenhuizen gesticht en dan zouden we nu, in dezen teruglopenden tijd, niet staan voor het opbrengen van die toch eigenlijk niet bijeen te krijgen Zendingsgelden.” Als er zijn, die zoo denken, dan juichen zij het ongetwijfeld toe, dat nu eens nadrukkelijk en dat nog wel in „het Zendingsblad” op dezen stelregel de aandacht wordt gevestigd. Al zullen ze wel hoofdschuddend opmerken, dat 't wel niet veel zal helpen.

Wanneer op deze wijze dit woord van den Heiland wordt gebruikt en toegepast — en gebeurt het niet vaak? — dan wordt het toch wel op een verschrikkelijke manier misbruikt. Want Christus heeft het hier niet over stoffelijke dingen. Een blik op het verband toont, dat het hier nadrukkelijk gaat over het geestelijk leven. De Heiland heeft laten zien, wat het zeggen wil Zijn discipel te zijn. Dat brengt mee: het haten van vader en moeder, ja zelfs van zijn eigen leven; dat houdt in: zijn kruis te dragen, altijd weer. Geweldige dingen dus, ontzaglijk zwaar! Wie Hem volgen wil, mag daarom wel goed weten, wat hij doet, en eerst grondig overwegen, waarop hem dat komt te staan. Opdat hij niet, als een mislukt torenbouwer, straks beschaamd uitkomt en een voorwerp van spot voor de omstanders wordt.

En nu gaan we ons leven hieraan toetsen. Ja, wij wilden Zijn discipelen zijn. Eens was het zoo, dat we eigen begeeren kruisigen wilden, als Zijn Koninkrijk maar kwam. De uitbreiding van Zijn Rijk, ze

was ons een hartstocht. Daar moest alles voor wijken. Daar hadden we alles voor over. Misschien hadden we er wel een moeilijken strijd mee, dat we geen zendeling konden worden....

En nu? Ach, hoe vaak was ons gebed voor de Zending flauw. Soms ontbrak het geheel. Hoe makkelijk verminderden we onze bijdragen, toen de tijden moeilijker werden. We wilden een toren bouwen — ons leven geheel wijden aan de zaak van onzen Koning — en, al merkten anderen het niet zoo op, wij zijn het ons toch vol schaamte bewust: we bleven steken bij de fondamenteën, we verdienden ieders spot.

O Heiland, vergeef!

En toch, en toch, onze Verlosser, onze Koning, wij willen Uw discipelen zijn. We durven haast niet meer, want het is een toren bouwen; maar we kunnen niet anders, om Uw liefde, zoo wonderschoon. Geef dan, o Heiland, dat we vandaag weer gaan overrekenen de kosten, dat we ons klaar bewust zijn, dat voor Uw zaak alles wijken moet, dat we daarvoor zelfs moeten haten ons eigen vleesch; en werk dan in ons hart, dat we 't zeggen: dat wil ik, Heere, kom mijn onwil te hulp.

Dan gaan we weer in Zijn kracht dezen toren bouwen; bidden, vurig, zonder ophouden, zonder inzinking, om de komst van Zijn Koninkrijk. Dan klagen we niet meer, dat het Zendingswerk zoo is gegroeid en zoo veel kost; maar we danken daarvoor. En naast ons gebed, gaan we, hatend ons eigen vleesch, geven, dat is offeren.

M.

F. d. V.

Van Zendingaangelegenheden.

De Opleidingsschool te Djokja.

In verband met de drastische bezuinigingsmaatregelen, waartoe de berooide toestand der schatkist de Regeering in Indië noopt, zijn bijna alle schoolberichten, die van het zendingsterrein tot ons komen, in mineur gezet. Opheffing van scholen, verlaging van type en versobering van het onderwijs zijn aan de orde van den dag. Dr. van Andel schrijft er over in een stuk, dat in dit No. van het Zendingsblad is opgenomen, en dat we niet anders dan met weemoed kunnen lezen.

Destemeer verblijdt het ons, dat we althans nog één school hebben, die bijzonder bloeit. We bedoelen de Opleidingsschool te Djokja.

Deze school heeft twee cursussen; een Javaansche cursus, waar het onderwijs alleen in het Javaansch gegeven wordt en die twee leerjaren heeft, en een Nederlandsche cursus, waar bij het onderwijs ook de Nederlandsche taal gebruikt wordt en die beduidend langer duurt.

Gelij men weet zijn aan deze school als docenten werkzaam Dr. F. L. Bakker en Ds. A. Pos, terwijl Dr. J. H. Bavinck ook tot docent is benoemd en begin September zijn werk hoopt te beginnen. Bovendien is nog de Heer D. J. Wolderbeek aan de Opleidingsschool verbonden als buitengewoon leeraar.

In het laatste schooljaar, dat 1 Juli 1933 begon, heeft men met veel teleurstelling moeten worstelen. De eerste maanden was Dr. Bakker ongesteld en de heer Wolterbeek was nog niet te Djokja, zoodat Ds. Pos alleen voor het werk stond.

De heer Wiggers, de directeur van de Keuchenius-school, bood hem echter zeer gewaardeerde hulp. Later kwam de heer Wolterbeek en kon ook Dr. Bakker zijn arbeid hervatten.

De resultaten van het onderwijs stemmen tot volle tevredenheid.

Van den Nederlandschen cursus konden alle leerlingen bij de overgangsexamens tot een hogger leerjaar overgaan. Eindexamen had bij dezen cursus nog niet plaats. Daarvoor is deze cursus nog te kort aan den gang.

De 18 leerlingen van den Javaanschen cursus zijn bij het eindexamen allen geslaagd. Deze gaan nu in de praktijk, elk op het terrein vanwaar hij gezonden is. Het getal Goeroe's Indjil is dus nu weer met 18 jonge mannen vermeerderd. Hierdoor is het cijfer der Inlandsche helpers, dat op ons Zendingsterrein van Midden Java in het Evangelie werkzaam is, gestegen tot 120. Een mooi getal. Maar als we er even aan denken, dat op ons Zendingsterrein omstreeks 8.000.000 menschen wonen, dan is dit getal toch nog maar klein. We zijn echter dankbaar, dat er weer 18 Goeroe's Indjil bij gekomen zijn. Zegene de Heere hun arbeid!

Bij het toelatingsexamen zijn er 24 nieuwe leerlingen aangenomen. Hiervan zullen er echter wellicht slechts 14 den vollen tweejarigen cursus kunnen volgen. Uit de kringen der Sadrach-christenen, die zich bij onze Zending hebben aangesloten, hebben zich omstreeks 10 leerlingen aangemeld, die echter te weinig ontwikkeld zijn om met vrucht het onderwijs te kunnen volgen, zooals dit in den Javaanschen cursus gegeven wordt. Men is nu van plan voor deze menschen, die bijna allen reeds gehuwd zijn, een afzonderlijken cursus te houden, waar zij gedurende een jaar in overeenstemming met hun vatbaarheid zullen worden onderwezen.

Naar het voornemen is, zullen er dus in het komende schooljaar drie cursussen zijn. Gelukkig, dat de school nu drie docenten en een leeraar heeft, Anders zou dit onmogelijk kunnen. En voor vier leerkrachten is de wachende arbeid nog meer dan genoeg.

Gelij uit deze korte mededeeling blijkt, gaat het goed met de Opleidingsschool. Onze kerken hebben rijke dankenstof voor wat de Heere in deze school ons voor het werk der Zending heeft gegeven.

De Christelijk Hollandsch Inlandsche Kweekschool te Solo.

Reeds hebben we vroeger medegedeeld, dat onze Zen-

ding genoodzaakt is de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo over te dragen aan onze organisatie, die met deze Kweekschool ook de Kweekschool te Probolinggo overneemt en die twee met elkander vereenigd tot één Kweekschool.

De vraag kwam tot ons of het wel te verdedigen valt, dat onze Zending haar prachtige Kweekschool, die zoo gezegend gewerkt heeft, uit handen gaat geven. We waardeeren het natuurlijk zeer, dat men gaarne deze school behouden had. Zij is een sieraad van onze Zending in elk opzicht. Het valt ook ons zeer moeilijk haar te moeten loslaten. Maar 't is helaas een moeten. De Regeering eischt het uit drang tot bezuiniging.

Vooreerst is het practisch volstrekt onmogelijk, dat onze Kerken deze Kweekschool zouden kunnen exploiteeren zonder subsidie van de Regeering.

Het zou zelfs de vraag wezen of de Regeering de diploma's eener Kweekschool, wier bestaan zij niet noodig acht, zou erkennen, en de geslaagde leerlingen wel plaats zouden kunnen krijgen aan een gesubsidieerde school. Maar afgedacht daarvan zou het voor onze Zending onmogelijk worden in dezen tijd de kosten der exploitatie eener ongesubsidieerde Kweekschool te dragen. Over het laatste boekjaar bedroeg de subsidie, voor de Kweekschool te Solo f 127.716.67. Als we dat cijfer maar even bezien, zal ieder begrijpen, dat het voor onze Kerken ondoenlijk zou zijn haar budget voor de Zending op eens met dit bedrag te verhoogen. Mitsdien moest één van tweeën: of de Kweekschool opheffen, of aan de Regeering ter wille zijn en haar over te dragen aan een organisatie, die haar met de Kweekschool van Probolinggo vereenigde.

En de zaak uit een principieel oogpunt bezien, was er geen beginsel, dat belette de school over te dragen, mits dit op een geschikte wijze zou kunnen geschieden.

Op zich zelf genomen ligt het niet rechtstreeks op den weg der Zending om op haar Zendingsveld een Kweekschool te onderhouden. Het is geen Zendingswerk in eigenlijken zin. De Kerken zijn er krachtens een Goddelijk bevel niet toe geroepen. Indertijd heeft onze Zending de Kweekschool opgericht, omdat er groote behoefte aan was en er geen organisatie bestond, die dit ter hand nam.

En toen er later sprake over was, dat de Kweekschool misshien zou kunnen worden overgedragen aan eene Vereeniging, heeft de Generale Synode van 1927 besloten:

„te verklaren, dat er uit principieel oogpunt geen enkel bezwaar bestaat tegen de overdracht der Kweekschool aan eene Vereeniging, mits daarbij ten volle gewaarborgd zij, dat haar Gereformeerde karakter onverzwakt zal blijven gehandhaafd.”

Er is toen echter van een overdracht der school niets gekomen, omdat er geen vereeniging kwam, die ze kon overnemen.

Noodgedwongen moesten echter thans de deputaten der Generale Synode wel besluiten de Kweekschool over te dragen aan eene organisatie, die ze overneemt en ze met de Kweekschool van Probolinggo vereenigt en beide scholen als één Kweekschool voortzet.

Voor deze organisatie is de vorm gekozen van eene stichting. Dit werd vrijwel eenparig om verschillende redenen meer gewenscht geacht, dan de vorm van eene Vereeniging.

De stichting zal den naam dragen van: Stichting de Christelijke Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chi-

neesche Kweekschool. Zij zal gevestigd zijn te Soerakarta (Solo).

Reeds deelden we vroeger mede, dat onze Zending met de Oost-Java Zending was overeengekomen om voor deze Stichting den grondslag te nemen, waarop de Ned. Zendingsraad staat.

In het concept der stichtingsacte is nu bepaald dat de Stichting „staat op den grondslag der Heilige Schrift die zij erkent als het Woord van God en mitsdien als regel van geloof en leven, terwijl zij instemt met de Apostolische geloofsbelijdenis.”

Natuurlijk zou onzerzijds liever zijn gezien, dat de belijdenisschriften onzer Kerken als grondslag waren genomen, maar dat zou zeer beslist op overwegend bezwaar van de andere zijde zijn afgestuit. Het Bestuur der Kweekschool te Probolinggo kon echter wel den genoemden grondslag aanvaarden. Deze grondslag, die door de Generale Synode van 1930 genoegzaam werd geacht voor eventuele aansluiting van onze Zending bij den Ned. Zend. Raad, biedt naar het oordeel der Alg. Vergadering in Indië en der deputaten van de Generale Synode voldoende waarborg, dat de Stichting op beslist positief christelijken grondslag zal staan.

In het concept der stichtings-acte is het doel der Stichting aldus omschreven: De Stichting, beoogende de exploitatie van eene Kweekschool, welke de voortzetting vormt van de opgeheven Christelijk Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche Kweekscholen te Soerakarta en Probolinggo, stelt zich als doel de opleiding van jongelieden van beiderlei kunne tot onderwijzer.

Zooals men ziet tracht de formuleering dezer doelstelling den band aan het verleden te bewaren en constateert zij, dat de door deze Stichting geëxploiteerde Kweekschool de voortzetting is van de beide vroegere Kweekscholen.

De stichtingsacte bepaalt voorts, dat het Bestuur der Stichting zal bestaan uit zes leden, waarvan er drie worden aangewezen door de deputaten van de Generale Synode voor de Zending, of namens hen door de Algemeene Vergadering op Midden Java, en de andere drie door de Directie van het Zendingsbureau der samenwerkende Zendingscorporaties te Oegstgeest, of in opdracht van deze Directie door de conferentie van Zendingen op Oost Java.

Door de Gereformeerde Zending zijn voor de eerste maal als leden van het Bestuur der Stichting aangewezen Dr. H. A. van Andel, de oudste missionaire dienaar van Solo, Dr. D. Verhagen, de directeur van de Zendingshoogeschool aldaar en de heer A. Timmer, Ingenieur, lid van de Holl. Geref. Kerk te Solo. Als plaatsvervangende leden zijn aangewezen Dr. F. L. Bakker, Ds. A. Merkelyn en Dr. K. P. Groot.

En van de zijde der Oost-Java Zending zijn aangewezen om in het Bestuur zitting te nemen Dr. H. Kraemer, Ds. L. Goedhart en de heer J. Pik.

Gelijk men weet gaat de heer Meijerink, onder wiens bekwame leiding de Kweekschool te Solo tot zoo grooten bloei is gekomen, het Zendingsveld voor goed verlaten.

Heel de Zendingskring, zoowel op Java als hier te lande, ziet hem zeer noode heengaan. Had hij nog kunnen blijven, dan zou hij met aller volkomen instemming zijn aangewezen als directeur der nieuwe Kweekschool.

Nu dat niet het geval is, is eenparig goed gevonden, dat de tegenwoordige directeur van Probolinggo, de heer J. Goudoever, de directie der nieuwe Kweekschool op zich zal nemen.

Van het personeel der beide tegenwoordige Kweekscholen zal een deel worden gepensioneerd met het oog op langdurigen dienst. Mogelijk zal er ook nog een enkele op wachtgeld worden gesteld. Maar verreweg het grootste deel kan overgaan naar de nieuwe Kweekschool.

Van de leerlingen der beide scholen zal een groot deel niet kunnen worden aangenomen, maar ontslagen moeten worden. Beide scholen hadden het laatste schooljaar 2 derde klassen. Er zijn dus te samen 4 derde klassen. De derde klas is de hoogste klas van den onderbouw eener Kweekschool. De vierde klas is de eerste klas van den driejarigen bovenbouw. Nu heeft de Regeering bepaald, dat uit die 4 derde klassen slechts 1 vierde klas mag worden geformeerd. Er moet dus een groot aantal leerlingen worden afgewezen. Het is voor die leerlingen, die reeds drie jaar studeerden, een groote teleurstelling ontslagen te worden, niet wegens onvoldoende kennis of aanleg, maar alleen omdat er geen plaats is.

Gelukkig is er wat op gevonden om deze leerlingen te helpen. Men is voornemens deze jongelui, voor zoover zij daartoe geschikt zijn, nog gedurende één jaar een afzonderlijke opleiding te geven en hen daarna gelegenheid te bieden om een diploma te verwerven, dat dezelfde waarde heeft als het diploma der vroegere vierjarige Kweekschool.

Op deze wijze kunnen deze jongelui voor het onderwijs behouden blijven en hun doel nog bereiken, zij het ook niet ten volle. Naar we vernamen vond dit plan wel instemming bij den Directeur van Onderwijs te Batavia.

Natuurlijk zal de uitvoering van dit plan nog wel wat kosten. Goedgevonden is, dat de schoolkassen der beide tegenwoordige Kweekscholen hiervoor elk een bedrag van f 7000 beschikbaar zullen stellen.

Reeds merkten we op, dat de nieuwe Kweekschool zal worden gevestigd te Solo. Zij zal onderdak vinden in de mooie, zeer doelmatige gebouwen onzer Kweekschool.

Deze gebouwen blijven het eigendom van onze Zending, maar worden in gebruiksrecht afgestaan aan de nieuwe Stichting.

De Stichting zal rente en afschrijvingskosten betalen aan onze Zendingskas, zoolang en voor zoover het bedrag der rente en afschrijving van het niet door subsidie gedekte deel der bouwkosten op de jaarlijksche aan de Regeering in te dienen afrekening mag worden gebracht.

Het vaste bedrag der afschrijving is gesteld op f 2747 's jaars. Voor afschrijving is daarbij gerekend op 4 %.

Bij volledige terugbetaling zou onze Zending thans van de Kweekschool nog ruim f 68.000 hebben te vorderen. Hiervan zal de Stichting een billijke rente betalen, die geleidelijk afloopt door de betaling van het afschrijvingsbedrag.

Na beëindiging van alle afbetaling zal het gratis gebruiksrecht aan de Stichting worden overgedragen zoolang de Kweekschool blijft bestaan.

Men houde echter wel in 't oog, dat de betaling van rente en afschrijvingskosten aan onze Zendingskas door de Stichting alleen op zich genomen wordt zoolang zij die bedragen bij de Regeering in rekening mag brengen. Tot nu toe liet de subsidie-regeling dit toe, wat trouwens ook billijk is.

Het spreekt van zelf, dat het Bestuur der Stichting bij het begin nog geen kas heeft, althans geen kas waar wat in is. Met ledige handen kan echter het Be-

stuur de nieuwe Kweekschool niet exploiteeren. Daarom is goed gevonden, dat de beide schoolkassen der tegenwoordige Kweekscholen aan het Bestuur renteloos f 6000 zullen leenen voor bedrijfskapitaal.

D.V. zal 1 Augustus a.s. de nieuwe Kweekschool worden geopend.

Met weemoed geven we onze Kweekschool, die een der mooiste stukken onzer Zending was, over aan de nieuwe Stichting.

Maar gelet op de moeilijke omstandigheden, waarin de nood der tijden de Regeering en ook de Zending heeft gebracht, verblijdt het ons, dat er een vorm van samenwerking is gevonden, waardoor het bestaan verzekerd blijft van een Christelijke Kweekschool tot opleiding van leerkrachten voor onze Christelijke Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen, die voor geheel Indie van zoo groote betekenis en waarde zijn.

Een opmerkelijk oordeel over een „Zendingssynode”.

Vrijdag 29 Juli is te Amsterdam aan de Vrije Universiteit cum laude de heer K. J. Cremer gepromoveerd tot doctor in de Theologie. Onder de door hem bij zijn zeer doorwrocht proefschrift gegeven stellingen is ook een merkwaardige stelling betreffende de z.g. Zendingssynode.

Die stelling luidt aldus:

Het houden van „Zendingssynodes” naast de Particuliere Synodes is principieel niet te verdedigen.

Wanneer men het begrip synode neemt in den gewonen zin van het woord, dan heeft, naar het ons voorkomt, Dr. Cremer volkomen gelijk.

Een z.g. Zendingssynode heeft op het terrein van de Zending geenszins dezelfde Kerkelijke macht als een Particuliere synode in het algemeen bezit. Zij mist het tuchtrecht alsmede het recht tot afvaardiging naar de Generale Synode. Strikt genomen is een z.g. Zendingssynode geen vergadering van Kerken, die in Zendingssaken kan handelen met dezelfde Kerkelijke macht als een Particuliere Synode. Mits men de z.g. Zendingssynode maar geen volledige synodale macht toekent, hebben we echter tegen haar bestaan uit een principieel oogpunt geen overwegend bezwaar. Het is dan eigenlijk geen vergadering van Kerken, maar een samenkomst van kerkelijke deputaten in wat anderen vorm dan gewoonlijk. Toen voor het eerst het denkbeeld eener „Zendingssynode” ter sprake gebracht werd, kwam het ons voor, dat men er wel eens een proef mee kon nemen om te zien hoe het beviel. Dat is nu reeds tal van jaren geleden. We weten nu wel een beetje hoe een „Zendingssynode” in de praktijk werkt. En dan staat het voor ons vast, dat een goed geregelde classicale samenwerking tusschen de Zendende Kerken en de met haar medewerkende Kerken principieel en practisch verre de voorkeur verdient boven een z.g. Zendingssynode, ook nog dan als classes samenwerken, die tot het ressort van onderscheidene particuliere Synodes behooren. We hebben vroeger ons oordeel hierover breder uiteen gezet. En wat we sinds over dit onderwerp lazen heeft ons in onze meening niet in het minst geschokt maar veel eer bevestigd.

Een Zendingssynode is een zeer dure instelling, die zeer langzaam werkt en volstrekt niet geschikt is gebleken om zoogenaamde deputatenzending te voorkomen. Een goed geregelde classicale samenwerking ligt meer in de lijn van het Kerkrecht, werkt beduidend veel

goedkooper, doet de plaatselijke kerken beter meeleven, en voorkomt ook beter het gevaar van z.g. deputatenzending.

De Zendingkalender.

De Zendingkalender heeft in onze zending allengs een vaste plaats gekregen onder de propagandamiddelen waardoor de belangstelling voor de zending wordt levendig gehouden.

In duizenden gezinnen herinnert de kalender van dag tot dag aan de zending en brengt één of ander van de zending in gedachtenis. De betekenis daarvan is geenszins gering. Bovendien brengt de kalender de laatste jaren telkenmale een zeer beduidend bedrag in de Zendingsskas, die dit broodnoodig heeft.

Gelijk men weet werd de kalender sinds tal van jaren geredigeerd door Ds. Pol en uitgegeven bij de firma Hummel te Assen. En de samenwerking liep weleer uitstekend.

Nu kunnen echter ook verstandige mensen wel eens een geschil krijgen. Dat is ook gebeurd met redactie en uitgeefster van den kalender. Zelfs dreigde het een oogenblik, dat naast den door Ds. Pol geredigeerde kalender een andere zendingkalender zou verschijnen. Dat zou zeer tot schade voor de zending zijn geweest.

Maar verstandige mensen trachten gerezen geschillen tot een oplossing te brengen. Dat hebben ook Ds. Pol en de firma Hummelen gedaan. Zij hebben elkander gezocht en gelukkig ook weer gevonden gelijk het behoort.

Zeër tot onze blijdschap kunnen we mededeelen, dat dit geschil, waarvan het bestaan reeds publiek was geworden, is beëindigd. In een samenspreking, waarbij ook schrijver dezes tegenwoordig was, is heel dat geschil tot een bevredigende oplossing gebracht. Dat is dus gelukkig weer voorbij, en we kunnen verzekeren, dat het geen kwaad bloed heeft gezet.

Er zal nu slechts één kalender worden uitgegeven. En evenals voorheen zal de Kalender door Ds. Pol worden geredigeerd en worden uitgegeven bij de firma Hummelen te Assen. De zuivere winst zal geheel ten goede komen van de Zending.

In den prijs wordt geen verandering gebracht. Ook nu zal de prijs weer zijn f 11 per 100 exemplaren. Maar bij bestelling na 1 Nov. a.s. f 12. Bij grootere getallen wordt geen reductie gegeven. Een enkel exemplaar kost f 0.20. Het is zeer gewenscht, dat men spoedig bestelle. De bestellingen moeten geadresseerd aan G. F. Hummelen's Boekhandel en Electr. Drukkerij te Assen.

Gaarne bevelen we den Kalender aan. Wie meewerkt aan een ruime verspreiding dient daarmede de Zending. Hij maakt propaganda voor de zendingsgedachte. En de zuivere opbrengst, die geheel ten goede aan de Zending komt, stijgt naar mate het getal der geplaatste kalenders grooter wordt.

De Zendingfilmen.

Voor ons ligt het rapport van de exploitatie onzer Zendingfilmen over het laatste seizoen. En dan kunnen we dadelijk zeggen, dat de exploitatie best is gelopen en een aardige winst voor de Zending heeft afgeworpen.

Het comité voor de Java-Soembafilms heeft thans 3 Java-Soembafilms, 2 Javafilms en 1 Soembafilm. In het afgelopen seizoen is in 211 kerken één dezer filmen vertoond. Gemiddeld was de netto opbrengst per plaats ± f 53.10.

De helft van deze netto opbrengst is in elke gemeente regelmatig afgedragen aan de plaatselijke zendingskas.. Voor onderscheidene kerken was de bate van den filmavond zeer welkom om de inkomst der plaatselijke kas wat te versterken.

In tal van Kerken valt het in dezen tijd van zware malaise zeer moeilijk om wat men voor de zending behoort bij te dragen bijeen te brengen, zoodat de opbrengst van de filmvertooning met blijdschap werd aanvaard. In totaal is aan de plaatselijke zendingskassen in 202 kerken afgedragen f 4462.42. Met 9 gemeenten moet de afrekening nog plaats hebben. Dat bedrag van bijna f 4500 stemt tot volle tevredenheid.

De finantieele bate is echter het voornaamste niet. Over het algemeen voldeed de vertooning der filmen bijzonder goed. Er was veel belangstelling. Op menige plaats bracht de filmavond de zending dichter bij de aanwezigen en de aanwezigen dichter bij de zending. Wij weten natuurlijk wel, dat de zending een geestelijk werk is, dat in zijn eigenlijk wezen niet kan verfilmd worden. Maar de zending heeft wel terdege ook een uitwendige zijde. En die kan door een goede vertooning ons wel naderbij gebracht worden. En dat is in den verloop van winter op tal van plaatsen geschied. Een goede filmavond is een zeer bruikbaar propagandamiddel om de belangstelling voor de zending te versterken.

Het spreekt van zelf dat het Comité weer voornemens is in het komende seizoen de zendingsfilmen te vertoonen waar dit gewenscht wordt.

Er zijn nog 344 kerken, waar nog geen filmavond is gehouden tot vertooning hetzij van de Soembafilm hetzij van de Javafilm. Deze kerken liggen over het geheele land verspreid. Naar verhouding zijn in het laatste seizoen in Friesland en in Zeeland en Noord-Brabant de meeste vertooningen gegeven. Maar ook in deze provincies zijn nog tal van kerken waar geen van deze filmen geweest is. En het zijn geenszins alleen kleine gemeenten, maar ook heel veel groote kerken, die den laatsten winter geen filmavond hebben gehad.

Het Comité hoopt vooral deze kerken in den komende winter met haar filmen te dienen. Natuurlijk kan een Gemeente, waar een film is vertoond, ook wel, als men dat begeert, opnieuw een filmavond organiseren. En gaarne zal dan het Comité een film laten zien, hetzij dezelfde film of ook een andere, die men nog niet zag. Maar vooral is gewenscht, dat de kerken, die nog geen filmavond hadden in den komende winter daarvoor een avond bestemmen. Ook in kleine kerken van slechts een paar honderd zielen kan wel een film met goed succes worden vertoond.

Met het oog op de regeling, die vaak heel wat correspondentie vraagt, verdient het aanbeveling zich spoedig tot het Comité te wenden voor de bespreking van een avond.

Het adres is Lodewijkstraat 6a, Groningen.

Een filmavond is een zeer geschikt middel om plaatselijk de actie voor de zending te versterken en de inkomsten te vermeerderen. Ook in den komende winter zal steeds weer de helft der opbrengst worden gestort in de plaatselijke zendingskas. De andere helft moet dienen om eerst de nog al beduidende kosten te dekken die het Comité moet maken, terwijl het restant daarvan weer ten bate van de zending komt.

De macht van het kleine.

Onder de ontvangsten van de Generale Kas is in dit

No. een gift vermeld van f 8.50, die is gezonden door de Meisjeszendingskring te Schipluiden. Men verzocht ons hierop de aandacht te vestigen met het oog op de beteekenis, die de macht van het kleine heeft, ook voor de Zending. Gaarne doen we dit. Want de beteekenis van het kleine wordt vaak te weinig erkend en gewaardeerd.

Te Schipluiden vormden enkele meisjes op eigen initiatief een kleinen Zendingskring. Men komt saam, leest zendingslectuur en bespreekt zendingsvragen om daardoor de liefde voor de zending te versterken. Het hoofd der Christ. School, de heer J. Pouwer, woont vaak de samenkomst bij en behandelt dan een onderwerp. Ook brengt men iets voor de zending bijeen. Zoo verzamelde men het laatste jaar f 17.— waarvan de helft is gezonden aan de Generale Kas. Op zich zelf is het niet veel. Maar de kring is slechts klein. En dan is het wel veel. En van meer beteekenis dan dat geld is de belangstelling voor de zending, die op deze wijze gekweekt wordt.

Ook elders gebeurt dit wel. Maar toch te weinig. De Zending heeft het zoo noodig, dat aldoor, vooral ook bij onze jongelingen en jongedochters, de belangstelling worde versterkt.

Santpoort, 30 Juni '34.

W. B.

Dr. J. H. Bavinck en gezin.

(Bij de foto).

Er zijn enkele namen, die bij ons Gereformeerde volk een zeer voortreffelijken klank hebben. Ieder kent ze en bij allen staan ze in hooge achting. Dat is wel in zeer sterke mate het geval met den naam Bavinck; een naam, die niet alleen in onze Kerken, maar ook verre daar buiten in hooge eere staat.

Het verheugt ons zeer, dat in Dr. J. H. Bavinck dien naam ook ten nauwste en zeer eervol met de Zending is verbonden.

Het is voor de derde maal, dat Dr. J. H. Bavinck weldra naar Indië denkt te gaan. Maar telkens in andere positie. In 1919 ging hij voor de eerste maal naar Indië. Hij deed dit om als hulpprediker Dr. Harrenstein te Medan te gaan helpen in den arbeid onder de verstrooide Gereformeerden op Sumatra. Later — in 1921 — werd hij predikant van de Holl. Geref. Kerk te Bandoeng. In 1926 kwam hij met verlof naar Holland en heeft hij een paar jaar de Kerk te Heemstede gediend. Heemstede moest hem echter — hoe gaarne zij hem ook hadden behouden — weer afstaan voor Indië. Want de Kerk te Delft beriep hem tot missionair predikant voor Solo. Dr. Bavinck nam dit beroep aan en na een jaar van voorbereiding vertrok hij in Januari 1930 naar Java als missionair predikant.

Maar ook Delft heeft Dr. Bavinck — hoe noode ook — weer moeten afstaan, althans wat den actieven dienst betreft.

Aan de Opleidingsschool te Djokja moest naast Dr. F. L. Bakker en Ds. A. Pos dringend noodig nog een derde docent worden verbonden. Zoowel hier te lande als in Indië was naar aller overtuiging Dr. Bavinck daarvoor de aangewezen man.

Hij werd benoemd, nam die benoeming aan en verliet 1 Juli 1933 den actieven Zendingsdienst te Solo.

Met het oog op zijn voorbereiding voor zijn arbeid als docent, achtte men het gewenscht, dat hij met ver-

vroegd verlof een jaar naar Holland kwam om aan de Universiteit te Leiden te gaan studeeren o.a. ook in de kennis van de Oud-Javaansche taal en religie.

In Augustus van het vorige jaar kwam hij met zijn gezin in Holland en heeft met bijzondere voldoening voor zich zelf onderscheidene colleges te Leiden gevolgd.

Thans staat hij gereed voor de derde maal naar Indië te gaan. Maar nu als docent om te arbeiden in het werk der Opleiding. Er is een stijgende lijn in de posities, waarin Dr. Bavinck naar Indië gaat: eerst

trokken naar Zwitserland om daar nog een paar weken uit te rusten. Het is het plan, dat hij 10 Aug. a.s. te Marseille aan boord zal gaan van de „Baloeran”. Den 1en Sept. a.s. hoopt hij zijn arbeid aan de Opleidingsschool te beginnen. Naar den voorloopig vastgestelden rooster zal hij 6 uur les geven in den Holland-schen cursus en 5 uur les in den Javaanschen cursus, terwijl inzonderheid het onderwijs in Ethiek, Exegeze, N. T. en ambtelijke vakken als Homeletiek enz. hem is toebetrouwd.

Dr. en Mevrouw Bavinck—Robers genieten met

Dr. J. H. Bavinck en gezin.

als hulpprediker, daarna als missionair predikant; nu als docent.

Het is, naar hij ons vertelde, met groote blijdschap dat hij ditmaal naar Indië gaat. De hem wachtende arbeid trekt hem buitengewoon aan. En dat begrijpen we ten volle. Dr. Bavinck is man van wetenschap en man van jeugdwerk. Het eerste heeft hij getoond in onderscheidene werken, die van zijn hand zijn verschenen, zooals: „Inleiding in de Zielkunde”, „Persoonlijkheid en wereldbeschouwingen”, „Levensvragen”, „Christus en de mystiek van het Oosten” enz. En het laatste heeft hij bewezen in zijn arbeid te Solo. We achten het voor onze Opleidingsschool te Djokja een rijke aanwinst, dat Dr. Bavinck D.V. zijn krachten aan haar zal geven.

Dr. Bavinck blijft echter ook nog missionair predikant van Delft. Gelijk men weet, zijn de beide andere docenten Dr. Bakker en Ds. Pos ook nog missionair predikant van Amsterdam en doen zij voorzoover dit van hen gevraagd wordt en hun schoolarbeid dit toelaat, ook nog dienst als missionair dienaar des Woords. Evenzoo nu zal Dr. Bavinck missionair predikant blijven van Delft voor het werk te Solo.

Den 22sten Juni is Dr. Bavinck met zijn gezin ver-

hunne drie kinderen een goede gezondheid. Ook Mevrouw gaat gaarne naar Indië terug. En hunne drie kinderen kunnen zij nog meenemen wijl zij voorloopig nog wel te Djokja het noodige onderwijs kunnen genieten. Brengte de Heere dit gezin in welstand aan de plaats der bestemming.

W. B.

Zending Groningen Drenthe en Overijssel.

Jaarverslag over 1933 van de Zendingsposten in Midden Soemba.

II.

Vervolg.

Vergaderingen Goeroe's Indjil.

Elke twee maanden is er een vergadering geweest van de Goeroe's Indjil gedurende drie dagen, waaraan ieder maal ook een samenkomst aan verbonden is met de leden der kerkeraden om gemeenschappelijke kwesties te bespreken. Op deze gecombineerde vergaderingen houdt ook een der goeroe's een preek, waarop eri-

tiek kan uitgebracht worden en ook wordt. Op de afzonderlijke vergadering worden de moeilijkheden der gemeenten tezamen besproken, nieuwe wegen gezocht, een stuk van de Dogmatiek, kerkrecht, en ethiek besproken, een hoofdstuk uit den Bijbel exegetisch behandeld, en geschikte Soembaneesche woorden gezocht ter vertaling van de verschillende begrippen. Vooral deze vergaderingen werpen groote vrucht af, en bezielen de anders zoozeer verspreide en alleenwonende goeroe's.

Colportage.

Ook door de nood der tijden werd deze tak van dienst niet meer gesteund door een jaarlijksche gift en konden de Bijbels niet meer tegen halve prijs geleverd worden. Dat bracht natuurlijk ook vermindering van verkoop, evenals de sterk verminderde koopkracht van de bevolking. Toch is het de moeite waard deze tak van het werk te blijven behartigen door goede lectuur onder de bevolking te brengen, en daardoor minder gewenschte lectuur te weren, die anders binnenkomt. Gewetenlooze uitgevers weten nog altijd veel minderwaardige en zedelijk verderfelijke lectuur te plaatsen.

Vereenigingen.

De beide jongemannen vereenigingen op Pajeti hebben geregeld vergaderd en hun gezegend werk volbracht. Er werd een actie op touw gezet om tot meerdere vereenigingen te komen. In Kambaniroe werd een vereeniging opgericht, die echter na eenige maanden weer te gronde ging. Over eenigen tijd zal een nieuwe poging moeten gewaagd worden. Te Waingapoe werd een vereeniging opgericht, die goed stard hield, maar die eenigszins anders werd opgezet, n.l. door er een fluitorkestje en zangclub mede te vereenigen. In Wahang werd door de kleine groep Christenen een vereeniging opgericht, die eens per maand kan vergaderen van wege de groote afstand, maar dit dan ook trouw en met veel vrucht deed.

Het aantal leden bedraagt: Pajeti 18; Waingapoe 22; Wahang 6; totaal 46.

Daarnaast fungeerde de Vrouwenvereeniging te Pajeti onder leiding van Mevrouw Mobach zeer geregeld. De leden nemen op zich het Evangelie ook te brengen aan heidenvrouwen en op de vergaderingen eens per week daar verslag van uit te brengen. Als dochtervereenigingen van deze actie van Mevrouw Mobach zijn op verschillende plaatsen naaikringen ontstaan, waar tevens Bijbelsche Geschiedenis wordt verteld, zooals te Pajeti ten huize van den Goeroe Indjil, te Karita, te Konda Mara. Daar leeren de vrouwen en meisjes naaien, en wordt tevens een zeer cultureel doel nagestreefd, met het gevolg, dat b.v. de kampong Konda Mara, wat zijn vrouwelijk deel betreft, in een half jaar tijds een groote verandering heeft ondergaan, en allen netjes gekleed zijn met een kabaja en zelfs de kleine meisjes met een strik in het haar verschijnen.

Onderwijs.

Dit is het onderwerp, dat de meeste onaangenaamheden bezorgt. Aan het begin van het jaar is de subsidie ingetrokken van vier scholen, die echter onderhouden werden door een fonds, waarin bijdragen gestort worden van de missionaire arbeiders en de goeroe's en enkele andere Christenen. Aan het eind van het jaar bleek echter, dat het de bedoeling was geweest, dat vijf scholen geen subsidie zouden krijgen. Waarop de school van Pameti Haoo, die jaren lang

weinig kinderen trok, gesloten is.

De vrijheid over de scholen is geheel verdwenen. Al jaren lang was langzamerhand de toestand ontstaan, dat de missionair predikant de Beheerder was der scholen, maar dat de Resident alles besliste. En als men niet gehoorzaamt, worden alle subsidiegelden ingetrokken. Dit is te meer gevaarlijk, daar de scholen geheel en al betaald werden uit bevolkingsbijdragen en subsidie en de Zending daar niets hoefde bij te passen. Dit bindt ons nu aan handen en voeten. Maar bovendien is de Inlandsche Schoolopziener, een Gouvernementsambtenaar, gekomen, een uitstekend mensch, die niemand kwaad doet en waar wij het heel best mee kunnen vinden, maar die zijn bevelen van hoogerhand krijgt en het onderwijs in de scholen regelt, alsof er geen zending bestaat. Hij moet dat wel doen, anders raakt hij zijn baantje kwijt. En over de financiën hebben wij niets meer te zeggen. Van Residentswege wordt alles beslist en wij hebben niets anders te doen dan uit te voeren.

Alleen in de ongesubsidieerde scholen zijn wij geheel en al baas. In een der gesubsidieerde scholen werd o.a. uitgegeven het bedrag van f1.— voor de aanschaffing van Bijbelsche plaatjes bij het onderwijs. Van Inspecteurszijde werd daar aanmerking op gemaakt, daar alleen het neutrale gedeelte van het onderwijs wordt gesubsidieerd. Dit is een staaltje van den tegenwoordigen gang van zaken.

Overigens kon het onderwijs geregeld zijn gang gaan. De speciale feiten zullen u medegedeeld worden door het verslag van den Schoolopziener, den heer van Dijk.

Ziekenhuis.

Het groote feit dit jaar was het verlof van den Heer Krijger. Een donkere schaduw werd daarover geworpen door het verlies van hun jongste zontje. Dat is het eerste zendingskind op Pajeti dat door den dood ontnomen werd. Ook hij was een slachtoffer van de dysenterie, die zoo gevaarlijke tropenziekte. Gelijk alle kinderen van de Zendingsarbeiders, die tot nog toe op Soemba overleden zijn, aan de dysenterie zijn gestorven. En dat in den regentijd of de maand Februari. Speciaal in die maand komen er hevige ziekten en epidemieën voor.

Met de grootste ambitie heeft de Soembaneesche verpleger KaboeboePalekahelu de taak van den heer Krijger op zich genomen, en dag noch nacht zich rust geschonken, om zijn taak te volbrengen. Ik kan niet anders dan hem de hoogste lof toebrengen voor zijn prestatie, waardoor alles er altijd keurig netjes uitzag, en de zieken op zeer deskundige wijze werden behandeld. Geen oogenblik is er stagnatie geweest, of kwamen er onaangenaamheden onder het personeel voor. Hij heeft getoond, dat iemand, die uit het donkere heidendom overkomt, niet minder geschikt voor het vervullen van een verantwoordelijke betrekking is. Maar alleen uit plichtsgevoel gedreven, gaf hij zich met hart en ziel aan de leiding van den dagelijken gang van zaken. Onder het medepersoneel had hij een groot overwicht en werd zijn gezag als vanzelfsprekend aanvaard.

Slot.

Uit dit alles mogen wij spreken van groote zegen, die God ons geschonken heeft in het werk. Inderdaad, zending kost veel geld, maar als wij zien, dat alleen al in Midden-Soemba de kerk in sterke mate zich uit-

breidt, en naar het zich laat aanzien in de eerstkomende jaren zich nog sterker zal uitbreiden, dan is er niets te veel uitgegeven. Waar tien jaar geleden geen enkele gemeente bestond in het binnenland, zijn er nu al drie vrij groote en vier kleine, terwijl de Zendingspost zelve sterk uitbreidt. Waar vroeger alleen duisternis heerschte, zijn nu zoovele lichtpunten. Het is een wonder, dat wij vroeger niet hadden durven verwachten, maar dat onder onze oogen plaats vindt. Want onze menschenkrachten zijn klein en zwak, en worden gebruikt in zeer veel zonde en fouten, maar Gods Geest is machtig. Hij laat telkens blijken, dat het niet van menschen afhangt. En dat is de zekerheid van het werk, dat Hijzelf in de harten der Soembaneezen werkt en niet afhankelijk is van menschenarbeid.

P. J. LAMBOOY.

Brief uit West-Soemba (O. deel).

Geliefde Broeders.

Daar de regentijd is aangebroken, is in de laatste maanden het werk eenigszins belemmerd. De samenkomsten der gemeente op Zondag zijn minder goed bezocht, vooral in de dunbevolkte streken, waar ook de leden dikwijls ver van de kerk wonen; ook de catechisaties in de week ondervinden hiervan nadeel. Bovendien is het reizen, voorzoover dit te paard moet geschieden, in dezen tijd moeilijker, daar de wegen modderig en slecht begaanbaar zijn.

Wat nu de stand van het werk aangaat in de afgelopen maanden, moet ten aanzien van Anakalang, behalve het bovengenoemde, nog opgemerkt, dat de eerste belangstelling eenigszins geluwd is. Wie eerst kwam enkel uit nieuwsgierigheid, heeft nu genoeg gezien en komt niet meer.

Hadden we aanvankelijk den indruk, dat de Radja van Anakalang nogal verheugd was over het feit, dat er nu ook een predikant woonde in zijn landschap, en meenden we op grond van zijn uitlatingen, dat deze blijdschap een geestelijken ondergrond had, thans blijkt, dat dit voorloopig slechts als 'n beleefdheid beschouwd moet worden. Toenadering tot het Evangelie toont hij beslist niet, integendeel onderscheidt hij zich door grooten ijver in het dienen van de Marapoe. Dit was reeds geruimen tijd het geval, maar is eer sterker dan minder geworden sedert onze komst. In verschillende andere landschappen in West-Soemba is een sterke teruggang merkbaar in de uitoefening van de heidensche godsdienst, vooral onder de jongeren, hetgeen somtijds gepaard gaat met een toenemende belangstelling voor het Christendom.

De Radja van Anakalang echter tracht op allerlei wijze het oude vuur weer op te stoken; wat voor eenige jaren dreigde ineen te storten, wordt thans weer hersteld en bijgepleisterd. Groote en talrijke feesten worden georganiseerd; het aantal ratoes (priesters) is opvallend uitgebreid. Dat hierbij de Radja de hoofdperson is, is wel zeker. Wat hem drijft, hetzij de vrees, dat met het toenemen van den invloed van het Christendom zijn invloed zal verminderen, hetzij het zoeken van eigen eer, is niet voldoende duidelijk; misschien is het beide wel. Zeker is, dat door zijn optreden de ingang van het Christendom onder zijn volk wordt belemmerd, wat een verscherping der verhoudingen ten gevolge heeft.

Misschien is het ook Gods bedoeling, dat in dezen weg de geesten beproefd worden. Onder hen, die thans geregeld de godsdienstoefeningen bijwonen, zijn er verschillende, die heel wat hoon en spot moeten verduren; die uitgescholden worden, als ze in de kampong terugkomen. Wij bidden, dat de Heere het hen ten eeuwigen zegen doe, zijn.

Wat de gemeente in Wanokaka aangaat, heb ik geen bijzonder nieuws U mede te deelen. Aan het laatste Avondmaal, einde November 1933, namen 35 van de 60 belijdende leden deel. Hierbij moet echter in aanmerking worden genomen, dat er in deze gemeente ongeveer 10 leden zijn, die reeds eenige jaren in het geheel niet meer medeleven. Alle vermaning was tot nu toe totaal vruchteloos, zoodat helaas binnenkort wel tot afsnijding zal moeten worden overgegaan.

Ook ditmaal waren er weer vele gevallen van overspel, een bedroevend verschijnsel in de Soembaneesche samenleving, waarvan de Christelijke gemeente niet vrij blijft. Zulke tuchtgevallen kunnen je ineens een blik geven in het dagelijksch leven in de kampong; het gordijn wordt dan even opgelicht en dan zie je het kampongleven voor je in al zijn bandeloosheid en zonde. Deze jonge gemeenten hebben onze voorbede dringend noodig. Het zijn onze broeders en zusters in het geloof en het gaat om de heiligheid van Christus' naam.

In de gemeente te Prewa Tana werden twee volwasenen gedoopt. Ook daar deden zich eenige tuchtgevallen voor in de laatste maanden. Eén ervan dreigde ernstig schade te doen in de kleine gemeente. Het betrof één der eerst gedoopten, een man, die nogal invloed had in dezen kleinen kring. Kort na het Avondmaal nam hij deel aan een heidensch feest: in de kampong naast ons huis werd een grafsteen „getrokken” door iemand van zijn familie. Zoo'n grafsteen wordt dan van de plaats, waar hij werd gehakt, overgebracht naar de kampong, wat gepaard gaat met gebed en offerande aan de Marapoe. Ook hij bracht, en wel op Zondag, het aandeel, dat hij volgens de adat verschuldigd is, eenige varkens etc. Vooraf had hij alle leden der gemeente gevraagd, met hem mee te gaan, maar het meerendeel had beslist geweigerd en getracht hem van dit voornemen af te brengen. Het heeft me zeer teleurgesteld dat juist hij, die één der besten leek, zulk een voorbeeld gaf. Bovendien het is alsof geestelijk leven in zijn hart nu stelselmatig door hem ten onder wordt gehouden, in verzet tegen elke vermaning, van wie dan ook.

Verblijvend was het bericht, dat in Langgaliroe, aan de grens tusschen Oost- en West-Soemba, een groep menschen den doop vraagt. In November ben ik er geweest, om met allen nader kennis te maken en kreeg den indruk, dat de vernieuwende kracht van het Evangelie zich ook hier openbaart. Jammer, dat hier nog geen eigen goeroe-indijl ter verzorging is.

De kleine gemeente van Bolobokat blijft nu vrij constant. In de kampong, waar het kerkje en de goeroewoning staan, hebben bijna allen voor het Christendom gekozen.

Overigens staan we in Bolobokat nog aan het begin: een dunbevolkte streek, ver van alle beschaving en verkeer, en een moeilijk arbeidsveld, ook door de gesteldheid van het terrein. De school heeft er een harde dobber. Altijd is er een groot percentage der kinderen,

dat geregeld weglloopt; de ouders voelen nog weinig kracht fnuiken en het geloof en het vertrouwen op Hem van het belang van het onderwijs. Het is te begrijpen, dat ook het kleine groepje Christenen nog niet veel invloed uitoefent.

Zoo was er veel in de afgelopen maanden, dat de eerste blijdschap temperde, en toch was er iederen dag reden om den Heere te danken. We zijn niet alleen Zijn dienstknechten, geroepen om het Evangelie aan anderen te prediken, maar in en door het werk worden we ook zelf gebouwd in het geloof en onderwezen in Zijn wegen. Leere Hij ons meer en meer al onze verwachtingen alleen op Hem te bouwen, die onze overste Leidsman is, het Fundament en de Bouwheer beide.

Al het Zendingswerk op Soemba in Uw voorbede aanbevelend,

Uw dienaar in Christus,
w.g. P. J. LUIJENDIJK.

Wai Bakoel, 31 Januari 1934.

Brief van Ds. W. van Dijk.

Karoeni, 30 Maart 1934.

Aan de Zendingscommissie te Nijverdal,
p.a. den heer J. Völkers, secretaris.

Vrienden en Broeders,

Het was werkelijk een verrassing voor ons, toen we voor een paar maanden uw brief mochten ontvangen. Een blijk van werkelijk medeleven doet ons altijd zoo goed. Nog veel te weinig is het tot onze menschen doorgedrongen, dat het Zendingswerk het werk der geheele gemeente van Christus is en niet alleen het werk van enkele uitgezonden, die nu wel is waar door de gemeente in het vaderland geholpen moeten worden, maar die het dan toch voor hun rekening hebben, dat het bevel van Christus in Matth. 28 volbracht wordt.

Hartelijk dank voor uw schrijven. Hartelijk dank ook voor het werk, dat U samen voor de Zending in Nijverdal wilt doen. Laten we samen zoo maar verder voortwerken tot de openbaring van Gods Koninkrijk over de wereld. Wat is dat eigenlijk een wonderlijk, grootsche gedachte, dat daar nu zoo onnoemelijk ver van ons vandaan, broeders met ons samenwerken om menschen, onbekende, onbeteekenende, onwillige menschen tot Christus te brengen, heidenen, waar ze persoonlijk toch nooit eenig voordeel van zullen ontvangen. Dat kan, als het goed gebeurt, nooit anders zijn dan een beginsel van de vervulling van de Wet der dankbaarheid: liefde tot God en daarom gehoorzaam aan Zijn bevel, en liefde tot den naaste.

U zult in uw werk wel met hoe langer hoe meer moeilijkheden te kampen hebben. De tijden zijn voor menigeen zoo moeilijk. Wij zijn hier nu al weer zóó in het Soembaneesche leven ingeburgerd, dat het ons min of meer moeilijk valt ons geheel en al in de toestanden in de vaderlandsche gemeente te verplaatsen. We hooren natuurlijk wel geruchten en lezen kranten en weten er dus wel iets van, maar de fijne puntjes ontgaan ons, omdat we er niet dagelijks tusschen leven. Maar het moet vreeselijk zijn, geen werk te hebben, niet te kunnen zorgen voor eigen gezin, het inkomen al maar te zien verminderen en steeds dreigende onweerswolken boven het hoofd te hebben. Moge de Heere, die de vogelen des hemels en de bloemen des velds voedt en kleedt en verzorgt, ook voor U allen zorgen. En door dezen weg van donkerheid het vertrouwen op eigen

en op Hem alleen steeds meer sterken. Wij gaan vele musschen te boven.

Ook hier op Soemba merken we wel iets van de crisis. Ook vroeger hadden de menschen geen geld, maar als ze dan hun belasting betalen moesten, verkochten ze wat rijst en mais, wat kippen, een varkentje of een buffel enz. en zoo scharrelden ze het wel bij elkaar. Maar de producten hebben nu geen waarde meer. De belasting is wel naar beneden gegaan, maar niet in de mate als de producten aan prijs achteruit gegaan zijn. Practisch hebben de kampongmenschen bijna alleen voor het betalen van hun belasting wat geld nodig. Het hoofdgeld is dit jaar hier f 1.20 per belastingbetaler en per jaar. Daarbij moeten ze nog 50 cent betalen voor het onderhoud van hun scholen. Bovendien voor elk paard 10 cent, voor elke karbouw 5 cent. Dat zijn dus geen groote sommen, maar waar heelemaal niets is, is het toch nog moeilijk te betalen. In hun dagelijksch leven merken de menschen natuurlijk veel minder van de crisis. Ze leven uit hun tuinen en de Heere doet Zijn zon opgaan over boozen en goeden en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen, evenals altijd. God is gisteren en heden dezelfde — maar de menschen zelf scheppen de tegenwoordige groote wanorde. Toch willen de menschen niet terug tot God. En dat is hun dwaasheid.

Dit jaar schijnt hier in West-Soemba 'n vruchtbaar jaar te worden. Het gaat nu tegen het einde van den regentijd. Sedert jaren is het om dezen tijd al droog, maar nu regent het nog voortdurend. We hadden dit jaar heel veel regen. Voor verscheidene vruchten, b.v. voor de mais, eigenlijk te veel. Maar voor de rijst is het zeer goed. Rijst wordt niet overal op dezelfde tijd geplant. In het algemeen onderscheiden wij hier droge rijst — dat is rijst die in de tuinen verbouwd wordt zooals het graan in Nederland — en natte rijst, d.i. rijst die in sawah's verbouwd wordt. Sawah's zijn stukjes land aan de voet van de bergen of langs de oevers van de riviertjes, om welke stukjes land men lage dijkjes gemaakt heeft. Door het water, dat van de bergen spoelt of met het water, dat men door een dam opstuwt in de rivier, vult men deze stukjes land en in dit water plant men de rijst (in de sawah's worden de jonge rijstplanten, die men gekweekt heeft, uitgeplant). Later, als de rijst rijp begint te worden, laat men het water weer weglloopen. Men oogst, door aar voor aar met een mesje af te snijden.

Uit de doeken, die br. Krijger U heeft laten zien, ziet U, dat de Soembaneezen mooi kunnen weven. Het is het werk van de vrouwen. Maar lang alle vrouwen kunnen het niet en van die het kunnen zijn er maar enkele, die gekleurde doeken kunnen maken. De weefkunst gaat er niet op vooruit. Als ze even kunnen, ruilen de menschen veel liever tegen rijst of mais bij de Chineesche handelaars goedkope Japansche katoentjes. Dat is wel jammer, maar niet tegen te houden. Helaas!

Met ons werk gaat het de laatste tijd zeer gezegend. 1934 belooft een rijk gezegend jaar te worden.

Den 11 Februari mocht ik te Rara 39 personen uit de heidenen doopen: 22 volwassenen en 17 kinderen. Dat was een mooie Zondag. De gemeente zelf leefde ook zichtbaar mee. Toen ik 14 dagen later weer in deze plaats kwam, waren er achter elkaar 4 volwassenen uit deze kring overleden en verscheidene waren nog ziek. De gemeente was diep onder den indruk. Vooral één

van de 4 was met groote vrijmoedigheid en blijdschap gestorven, na allen vermaand te hebben om toch standvastig te blijven in het geloof en te blijven op den weg Gods. De goeroe-indjil, Mette Malo, een ijverig en bekwaam en getrouwe helper, was er den laatsten avond voor zijn sterven nog geweest, hoewel hij ook zelf door deze ziekte (waarschijnlijk influenza) aangetast was. Blijmoedig nam de zieke afscheid van den goeroe. Hij zei: „Goeroe, mijn zonden waren vele. Ik heb ook nog veel kwaad gedaan zoolang ik God reeds ken en gedoopt ben. Maar ik heb alles den Heere beleden en het is alles weggenomen. Nu ga ik naar den Heere Jezus en naar het land van zaligheid. Goeroe, geef mij een hand. Wij zien elkaar hier niet weer. Dat is niets. Aan gene zijde worden we weer vereenigd.”

Zoo nam hij afscheid. Denzelfden nacht is hij nog gestorven. De goeroe vertelde me: „Ik kon me niet goed houden. We hebben samen geschreid. Ik was zoo bedroefd en toch ook zoo blij.”

Ik kon dat zoo goed verstaan. Het ging mij zelf ook zoo en het zal ook U wel zoo gaan. Broeders van de Zendingscommissie, we mogen gelooven, dat ons werk, bij alle zwakheid en onvolkomenheid, niet vruchteloos is in den Heere.

Dan is er verder dit jaar weer een nieuwe kring bij gekomen te Kalimbo Komi. Dat is een plaats in het Landschap Laura, waarin ook wij wonen. Daar werden 11 Maart 43 personen gedoopt: 23 volwassenen en 20 kinderen. En den 18 Maart ben ik naar Weë Baro geweest. Dat ligt ongeveer op de grens tusschen het Landschap Laura en Memboro in Tana Riwoe. Daar zijn 15 gedoopt: 13 volwassenen en 2 kinderen, zoodat ook hier een nieuwe kring ontstaan is. In het geheel werden er dit jaar reeds 139 personen, groot en klein, gedoopt. In 1933 in het geheel maar 108.

Rome werkt nog krachtig door. Niet zoozeer onder de volwassenen als wel onder de kinderen. Hoe langer hoe duidelijker wordt het, dat Rome's taktiek is, de kinderen, die het maar kan bemachtigen, te doopen. Daardoor verzekert het zich, menschelijk gesproken, de toekomst en dat op een zeer gemakkelijke manier, zonder strijd. Maar het is vleeschelijk en richt zich niet alleen tegen het heidendom, maar te oordeelen naar uitlatingen van hun eigen goeroe's, vaak nog meer tegen onze protestantsche Zending. Maar God is machtig ons te beschermen tegen Rome's woeden en om zijn Koninkrijk te doen komen. En dat toont Hij ons ook! In den zegen, dien we mogen ontvangen.

Broeders, ik moet nu eindigen. Ander werk roept weer!

Gedenkt onzer in uw gebed en laat ons samen hand aan hand werken voor de komst van Gods Koninkrijk op Soemba. Ontvangt de hartelijke groeten ook van mijn vrouw.

Uw broeder in Christus,

W. VAN DIJK.

Bovenstaande brief is niet alleen van beteekenis voor de Zendingscommissie die in Nijverdal nemens den kerkeraad werkzaam is, maar ook voor de gemeenten in onze Noordelijke provinciën, en zal zeker met belangstelling gelezen worden. Daarom geef ik die gaarne een plaats in het Zendingsblad.

R. H.

Zending Friesland.

De nazorgs-arbeid in de Zending.

Jaarverslag over 1933.

(II. Vervolg).

Niet minder „nazorg”, zij het dan ook van geheel anderen aard, vereischen de gemeenten, die nog moeten worden opgevoed tot zelfstandigheid.

In dit stadium verkeeren een acht-tal van onze zendingsposten.

Voor enkele ervan, zooals Karang Gadoeng, Idjo, en Karanganjat zal institueering niet zoo lang op zich behoeven te laten wachten.

In Karanggadoeng is het vereischte aantal volwassenen zeker reeds bereikt, het Evangelie is er een levende kracht, hetgeen in opgewekt geestelijk leven en spontane uitbreiding tot uiting komt. Enkele weken geleden mocht ik er weer 4 volwassenen doopen en 17 volwassenen zijn momenteel nog in dooponderricht. Wanneer de nieuwe goeroe, die hier verleden jaar is aangesteld, is ingeburgerd, zal de vraag naar instelling der ambten bij ons, naar het mij voorkomt, een gunstig gehoor moeten vinden.

De Christenen van de gemeente in Idjo wonen zeer verspreid. Hun aantal is ook nog niet zoo groot als in Karang Gadoeng. Twee redenen, die de vraag naar institueering nog niet in deze gemeente deden opkomen. Wel is er groote belangstelling voor de bouw van een eenvoudig kerkgebouwtje, dat zij geheel uit eigen middelen willen trachten te bouwen.

In Karanganjat werd reeds vroeger aan de instelling der ambten gedacht. De gemeente heeft er echter door helaas noodzakelijke wisseling van helpers een moeilijken tijd doorgemaakt, die een uitstelling van de institueering wenschelijk maakte. Het is echter niet onmogelijk dat in den loop van dit of het volgende jaar de vraag naar instelling der ambten weer naar voren zal komen.

Ten slotte zijn er nog een viertal kleinere gemeenten, die zich nog in een zeer voorloopig stadium bevinden (zij het dan ook niet bij alle in chronologischen zin), en die daarom, de eerste jaren althans voor instelling der ambten zeker nog niet in aanmerking komen.

Van deze vier is Kaleng Gedong, wat zielen aantal betreft, het grootst. Maar het zijn meerendeels jeugdige personen, die hier tot belijdenis kwamen. Leiding kan er van hen nog niet uitgaan.

Wat de andere drie betreft, de opleving van Bandjoer (Klapasawit) is zeker één van de meest verblijdende gebeurtenissen geweest van het vorige jaar.

Ook in Rewa (vroeger Kabotoehan) en Krakal begint de belangstelling te groeien. Na jaren lang een kwijnend bestaan te hebben geleid zijn er in Rawa thans weer een drietal volwassenen in dooponderricht en bezoeken een vrij groot aantal belangstellenden, zoowel in Rawa als in Krakal, geregeld de godsdienst-oefening.

Bijzondere „nazorg” vereischen in het voorbijgegane jaar de Sadrachgemeenten op ons terrein, van welke er zich enkele onder de bearbeiding der Zending willen stellen.

Gij weet hoe deze gemeenten ongeveer een veertig jaar geleden, onder hun voorganger en „apostel” Sadrach, zich afscheiden van de zending en zich zelfstandig hebben georganiseerd en sedert dien voor een deel zich ook staande hebben kunnen houden. Zelfs

had er in enkele van deze gemeenten uitbreiding en nieuwvorming plaats.

De tegenwoordige „apostel”, Jotham, hoewel een krachtige persoonlijkheid, gevoelde zich niet meer in staat al deze gemeenten de verzorging te schenken, die zij behoeften en bleek daarom bereid al zijn gemeenten (tezamen 83 in aantal) aan de zending over te dragen.

Werd aanvankelijk verwacht dat althans het meeren-deel aanstonds het voorbeeld van hun „apostel” zou volgen, in werkelijkheid is dat niet het geval geweest. Wel hebben de posten, die het verst van Jotham's woonplaats lagen zich tot vereeniging met de Zending bereid verklaard, maar in de dichterbij gelegen gemeenten werd onmiddellijk een tegenactie begonnen door enkele mannen, die zich als opvolgers van den Apostel opwierpen en wier tegenstand ook op ons terrein maar al te veel succes heeft gehad.

De besprekingen met deze gemeenten vereischten veel tact en wijsheid en een herhaald bezoek van Jotham of een zijner afgezanten bleek meer dan eens noodig, niet altijd echter met het gehoopte resultaat.

Van de gemeenten, die zich wel onder onze verzorging wilden stellen, zijn er enkele die nu reeds bijna een jaar onderwijs hebben genoten.

In één gemeente (Kedoeng Pringá leidde de „nazorg” tot de opname in onze eigen zendingsgemeente te Djana.

Een andere Sadrachgemeente, Karang Gedang, dicht bij de grens van ons zendingsressort gelegen (een tiental K.M.'s ten Westen van Idjo), heeft ook gevraagd om toegang tot het Avondmaal. Na overleg met Dr. Esser en Ds. Rullmann, op wier terrein deze gemeente eigenlijk gelegen is, zullen waarschijnlijk ook in deze gemeente, op dezelfde wijze als te Djana is gebeurd, na onderzoek der volwassenen vooral op die punten, waarin de Sadrach-christenen van Gods Woord afweken, de Sacramenten kunnen worden bediend.

De nazorg ten opzichte van deze Sadrach-gemeenten (behalve Kedoeng Pring en Karang Gedang hebben ook Karang Tawang, Bandjoer, Tanggeran en Kedoeng Dawa toenadering getoont) bepaalt zich hoofdzakelijk tot onderricht.

Het is n.l. onze bedoeling zoo weinig mogelijk in te grijpen in het gemeentelijk leven dezer Sadrach-christenen. Hun onderlinge samenhang en levensgemeenschap met hun voorganger bijv. zouden velen van onze eigen gemeente tot een voorbeeld kunnen worden gesteld. Daarin verandering te brengen zou onverantwoordelijk zijn.

Onderricht in de Bijbelsche geschiedenis en Christelijke geloofsleer is een eerste vereischte en wij zijn dan ook reeds spoedig begonnen met alle voorgangers en oudsten der Sadrach-gemeenten bij ons in Keboemen te laten komen om ze dit elementaire onderwijs te kunnen geven en enkele aanwijzingen voor het uitleggen van gedeelten van Gods Woord. In den laatsten tijd worden deze samenkomsten door Pandita Soesena geleid.

Daartoe zal, behalve het geregeld bezoeken van de gemeenten, onze „nazorg” t.o.v. deze Sadrach-christenen in de eerste jaren ook nog wel blijven beperkt.

Voor nog één groep van personen, op welke onze „nazorg” zich richtte, willen wij in dit jaarverslag over den Hoofddienst Uwe aandacht een oogenblik vragen, nl. voor onze helpers.

Zij zijn het, die de „hitte des daags” moeten verdra-

gen. Zij verrichten in zekeren zin het eigenlijke zendingswerk. Aan hen immers is de rechtstreeksche prediking van het Evangelie opgedragen. Van hun arbeid hangt, middellijker wijze, de uitbreiding van Gods Koninkrijk af.

Zoowel de helpers, die veel vruchten op hun arbeid zien, als die, wier prediking een zaaien op steenachtigen bodem schijnt, zoowel de ijverige als de minder actieve, de begaafde als de minder begaafde, allen hebben ze een geregelde „nazorg” noodig, gezamenlijk op de Vrijdagochtendsamenkomsten, waar met hen geboden wordt en de preekschetsen voor den komenden Zondag worden besproken, en persoonlijk bij ons thuis, en beter nog, bij hemzelf thuis in hun eigen omgeving.

In het voorbijgegaane jaar hebben wij veel tijd aan deze „nazorg” besteed, en van tijd tot tijd ook meer systematisch de moeilijkheden besproken, waarmee zij bij hun prediking in aanraking kwamen.

Ik hoop dat de enkele mededeelingen, die wij U deden, Uw zendingswerk weer dichter bij U hebben gebracht, dat gij ook iets hebt gevoeld van den nood van onzen tijd en den nood van Islam en heidendom. Die nood drijve ons tezamen uit tot Jezus Christus.

Met hartelijke groeten,

Uw broeder in Christus,

Keboemen, 26 Januari 1934.

H. BERGSMA.

Continentale Zendingsconferentie.

Van 3—7 Mei i.l. is weder gehouden de Continentale Zendingsconferentie, welke om de vier jaar, en dan steeds te Bremen, samenkomt. In 1866 voor het eerst.

Een verslag er van zal hier niet worden gegeven. Alleen maar een enkel woord er over.

Zooals de naam reeds aanduidt zijn op deze Conferentie vertegenwoordigd de Zendingen, die uitgaan van het vasteland van Europa, dus niet die van Amerika en Engeland. De deelnemerslijst gaf 32 Zendingslichamen aan uit zeven verschillende landen: Denemarken, Duitschland, Frankrijk, Nederland, Noorwegen, Zweden en Zwitserland. De Duitse Oost-Azië Zending was er als gast, en voorts waren er een aantal personen als buitengewone leden. Onder deze laatste was toch ook een Engelschman, de Rev. William Paton, een der secretarissen van den Internationalen Zendings Raad. In het geheel zal de Conferentie door pl.m. 75 personen, waaronder enkele dames, zijn bijgewoond. Het getal aanwezige Hollanders was niet zoo gering, ik meen twaalf, waaronder dan twee van de XII Zendingsdeputaten der Generale Synode 1933.

Met zorg en nauwgezetheid was alles, wat de Conferentie betrof, voorbereid. En met groote hartelijkheid werden de bezoekers van elders ontvangen door de Bremensche „Zendingsvrienden” om dit eigenlijk ongewenschte, maar soms gemakkelijke woord te gebruiken. De meeste Conferentie-gangers waren gast van Bremer families, sommigen ook vonden de maaltijden en het nachtverblijf voor hen gereed in het Bremer Hospiz. Allen werd een hartelijk welkom toegeroepen op den ontvangavond in het huis van de „Norddeutsche Mission”. Het was — dat sprak van zelf — voor buitenlanders wel iets bijzonders om juist nu in Duitschland te komen en tezamen met Duitschers eenige dagen lang hun leven mede te leven. Hoe zou dat zijn? Zou inderdaad alles door de nieuwe staatkundige toestanden worden beheerscht? En zou-

den de kerkelijke spanningen zich sterk doen gelden? Nu, dat die spanningen er zijn, dat kon men niet, en dat wilde men ook niet verbergen. Voor de Christenen in Duitsland gaat zich al duidelijker een geestelijke crisis afteekenen. En de geloovigen daar worden wel op dramatische wijze voor den eisch gesteld, een oplossing naar het Woord van God te vinden voor het aloude probleem van Kerk en Staat. Er mag wel veel voor hen gebeden worden.

Maar niettegenstaande dat, was het ook ditmaal in Bremen door en door een *Zendings-Conferentie*, waar de groote zaak en taak van de uitbreiding van Gods

der kwamen nog eenige andere Hollanders op de conferentie naar voren, o.a. de heer Van Wijk van het B.G.N. doordat hij tot vice-president van de Conferentie was gekozen; ook Ds. Rauws, die in een referaat de wenschelijkheid betoogde van de aanstellingen van een „secretaris”, die door rondreizen het contact tusschen de zendingen op het vasteland moest onderhouden. Voorts sprak Ds. Rauws op den ochtend van de z.g. Zehnminuten-Berichte over de Nederlandsche Zendingenvelden.

Wij zijn dankbaar deze Conferentie te hebben mogen bijwonen. Reeds alleen om de ontmoeting, het zien en

Continental Zendingconferentie te Bremen 1934.

Koninkrijk onder de niet-Christelijke volken in het middelpunt stond van elk referaat en elke discussie; van „Andacht” en gebed.

Het was een geestelijke genieting prof. Torm uit Kopenhagen te hooren, niet alleen in de openings-Andacht op den eersten morgen, maar telkens als hij het woord voerde. Wat een Schriftuurlijke eenvoud, en eenvoudige waarheid. Op dien eersten dag zou door Dr. Joh. Warneck de moeilijkheden en de gevaren der wordende Zendingkerken behandeld worden. Welk een goede voorbereiding voor zulk een onderwerp was prof. Torm's woord, waarin hij er op wees, dat de grootste moeilijkheid en het ergste gevaar voor Zendingswerk en alleen geestelijken arbeid gelegen is in ons eigen afgestompte gevoellooze hart, dat alleen door het geloof in Christus kan gereinigd worden.

Op den laatsten dag werd de Andacht gehouden door Mevrouw van Boetzelaer van Dubbeldam, wier echtgenoot, de oud-Zendingsconsul Baron van Boetzelaer op een der avonden waarop een publieke samenkost werd gehouden, het woord heeft gevoerd. Ver-

hooren van en het spreken met de menschen. Mannen als prof. Torm, dien ik reeds noemde, met zijn geestelijken inslag bij alles, wat hij zegt; als prof. Richter, met zijn universeele, fabelachtige kennis van de wereldzending; als dr. Hartenstein van de Bazeler Zending, met zijn Schriftuurlijk gefundeerde Zendingsofopvatting; zij zijn een gang naar Bremen waard.

Maar dan bovenal: de gewaarwording van de geloofsgemeenschap ook buiten den kring van eigen land, volk en kerk. God we door ons, God werkt ook door anderen. Dat stemt dankbaar naar twee zijden. Doordat men ziet het werk, dat anderen doen in den dienst des Heeren, maar ook doordat men zich zijn eigen plaats, zijn eigen beginsel en taak beter bewust wordt.

Er is allerlei onderscheid tusschen z.g. Continentale en z.g. Angelsaksische Zending; tusschen Kerkelijke Zending en Vereenigings-Zending; tusschen Luthersch en Gereformeerd. Wij, Gereformeerden, kunnen door met anderen in aanraking te komen, veel leeren. En anderzijds gaat men het als een groote genade voelen,

dat God ons tot Kerkelijke Zending naar Gereformeerd belijden heeft gevoerd.

Wij nemen hierin een eigen plaats in het geheel in en hebben daarin ook een eigen taak. Hoewel het niet aan waardeering voor onze Zending ontbreekt, is het jammer dat ons beginsel en de daaruit voortvloeiende praktijk buiten onze kringen zoo weinig bekend is, soms ook miskend wordt. Hier ligt ook voor ons zelve een taak en een roeping. Allereerst door zelf met levend geloof en geestelijke warnte uit ons heilig beginsel te leven. Anders is het geen wonder,

vaansche huishouden zoo geheel anders is en eenvoudiger dan het Hollandsche, kan de school ook eenvoudiger zijn.

5 Oct. j.l. is dan onze school geopend met 17 leerlingen. Ds. Keuchenius schreef er over. Hier ziet U er iets van op de photo. 't Was een blijde dag. In ons hart was alleen maar plaats voor dankbaarheid. Alles was zoo buiten verwachting gegaan en ons werken was onder den zegen van onzen God bekrond. Dat we hard gewerkt en veel besproken en bepekerd hebben, behoef ik U niet te zeggen. In dezen tijd een school

Opening der Huishoudschool te Poerworedjo.

dat het miskend wordt. Maar wij hebben ook tot taak op Zendinggebied ons beginsel wetenschappelijk evenzeer als praktisch al dieper in te denken en uit te bouwen, en zoo mede onze bijdrage te leveren voor het groote werk der Zending.

Moge het, al zijn er nu de tijden niet naar, niet te lang duren, dat een Zendingsprofessor zijn arbeid kan beginnen.

E.

J. KÜGER.

Zending Utrecht en Gelderland.

Christelijke huishoudschool te Poerworedjo.

(Bij de photo).

Met blijdschap zagen we dat ons schrijven in „Uit Poerworedjo" Octobernummer 1933 over onze Huishoudschool door de Geldersche Kerkbode van 4 Nov. en het Zendingblad werd overgenomen. Dat zegt genoeg en wel dit dat ons streven en onze school de sympathie reeds heeft van onze Hollandsche mensen. We zijn daar zeer dankbaar voor, want dit geeft ons een ruimere blik in de toekomst.

Nu moet ge onze Huishoudschool niet gaan vergelijken met een Holl. Huishoudschool. Doordat het Ja-

beginnen zonder subsidie is geen kleinigheid. Vroeger gebeurde dat wel meer, ja vroeger. We zijn het ontwend. Het ging alles zoo gemakkelijk in subsidietijd. Maar nu Malaise. Werkloosheid. En we moesten gaan collecteren en we kregen geld. Veel geld zelfs, d.w.z. vergeleken met de draagkracht der gevers. Giften van f 10 en f 25 waren geen uitzondering, maar ook niet die van f 0.10 en f 0.25.

We hadden gerekend, en dat was ook bijna toegezegd, op steun van andere schoolverenigingen. Maar sindsdien is al zooveel weer veranderd en bezuinigd, dat we daar niet meer mee rekenen en toch moeten we verder en dat kan als gij allen helpt.

Onze Chr. Huishoudschool, de eerste Chr. School voor vervolgonderwijs te Poerworedjo moet de Javaansche meisjes met open armen kunnen ontvangen. Nog eens: dat kan als gij helpt.

We kregen in en om Poerworedjo f 829.70 tot nu toe. Dat geld is niet van de Geref. Zendingmensen alleen, dat begrijpt ge natuurlijk dadelijk. Iedereen heeft gegeven. Geref., Prot., Moham. en R.K., allen gaven omdat ze de noodzaak en het nut er van inzagen. Als ik, als penningmeesteresse, naar bovenstaand bedrag ga rekenen, stuurt Utrecht en Gelderland minstens f....., reken zelf maar uit wat bedrag het zijn moet.

Met 1 Aug. begint de nieuwe cursus. Dan komt de nieuwe 1ste klas, waarvoor zich nu reeds 30 leerlingen opgaven. Wij staan dus voor de benoeming van een 2de leerkracht. Wij rekenen er op, en dat is niet speculeeren maar een geloofsvertrouwen, dat Holland voor haar salaris zorgt. Laten we zeggen f 100 per maand, dat is ruim gerekend, daar zijn de leermiddelen-onkosten voor de nieuwe klas bijna in begrepen. Dat kan Holland toch wel? Dat wil Holland toch wel? Dat wilt gij toch wel?

Er is misschien wel iemand, die ons het genoegen wil doen tien (10) bijdragen van f 1.— te verzamelen voor 1 postwissel.

Maar nu moet me nog iets van 't hart. Ik bedoel met bijdragen eigenlijk vaste bijdragen. Misschien kan Uw eerste bijdrage wat grooter zijn dan die van de volgende jaren. Geregelde bijdragen maken geregelde arbeid mogelijk.

We hopen van harte, dat ge ons niet zult teleurstellen. Helpt dit nieuwe Zendingswerk. Helpt ons, opdat we rustig kunnen verder werken, opdat wij door U en gij door ons dit nieuwe Zendingswerk mogen doen in gehoorzaamheid aan Jezus Christus.

Mevrouw Netelenbos, Graaf Florislaan 21, Hilversum en ondergeteekende willen gaarne giften en contributies in ontvangst nemen. Wil naam en adres s.v.p. duidelijk opgeven.

Giften zullen in dit blad verantwoord worden. Onze school in Uwe belangstelling en gebed aanbevelen,
Namens het Bestuur:

J. SLETTENAAR—Wolff,
Penningmeesteres.

Ik heb eenige giften ontvangen voor de school en wel van W. A. M. te D. f 1.50; A. G. v. A. te H. f 10; N. N. te H. f 2; Zend.krans te B. f 5; G. U. te D. f 2.

Aan contributies werd toegezegd: J. F. N. C. te H. f 2; Zend.krans te D. f 1; Zend.krans te Dr. f 5.

We zijn heel dankbaar hiervoor, maar we mogen toch zeker nog veel meer verwachten? De andere Zendingskransen en de meisjesverenigingen, die er in Utrecht en Gelderland zijn, willen die ons ook niet helpen door contributies? Eigenlijk verwachten we ook iets van *alle Zendingscommissies*. Bestaan die niet om allerlei Zendingbelangen te behartigen?

Ik zou degenen, die een contributie toegezegd hebben, willen vragen mij het bedrag *nu in Juli* te sturen en in de toekomst elk jaar 't in die maand te doen.

Wie nog een contributie toezeggen zàl, verzoek ik het bedrag *meteen* mij te zenden en 't voortaan elk jaar in diezelfde maand te zenden. Mijn gironummer is 166605.

Mevr. NETELENBOS—Chevalier.
Graaf Florislaan 21, Hilversum.

Zending Zuid-Holland Noord.

Brief van Dr. H. A. van Andel.

Aan de Leden van de Gereformeerde Kerken van Zuid-Holland-Noord.

Zeer geachte Broeders en Zusters,

De crisis, die heel de wereld teistert, drukt ook steeds zwaarder op ons Zendingswerk. De maatregelen van de Regeering, waarvan vele zeker noodig zijn voor

het herstel van het evenwicht in 's Lands financiën, brengen veel zorg en veel schade.

Het grootste verlies is wel de inkrimping van het Hollandsch personeel van de Christelijke scholen. Menschen van 45 jaar, nog in de kracht van hun leven, worden gepensionneerd, omdat goedkoopere krachten te verkrijgen zijn. Het zendingswerk heeft aan die broeders en zusters zooveel te danken; zij vormen een deel van ongemeene beteekenis van het zendingsleger; van dag tot dag dragen zij het Evangelie onder de jeugd uit. En nu raken wij alle ouderen, alle lang-beproefde krachten, die leiding in hun kringen gaven, kwijt. Met een bloedend hart zien wij hen heengaan. Wij weten wel, dat God ook van hen niet afhangt voor Zijn werk, en dat Hij door jongeren en door Inheemsche leerkrachten en door een kleiner aantal even rijk zegenen kan. Maar als al die ouderen, die wij ook om huns werks wil in den loop der jaren hebben liefgekrege, ons verlaten, treurt toch ons hart. En ons gebed mag wel zijn voor hen die blijven, voor de anderen die hen vervangen, opdat het Christelijk werk even gezegend moge voortgaan als tot dusverre.

Ook voor onze Hollandsche Kerk beteekent het „afvloeien” der ouderen een groot verlies. Het ambt is niet gebonden aan een bepaalden leeftijd, maar de ouderen die hun jaren met eere droegen werden toch bij voorkeur daartoe geroepen. En die ouderen, die vanwege hun hooge traktementen weggerukt worden, waren de sterkstepijlers voor het dragen van geldelijke lasten. De noodige gelden voor Kerk en Diakonie en allerlei andere belangen vloeien steeds schaarscher. Behalve verkleining van het aantal brengt de „bezuiniging” ook mede, dat de geblevenen een veel lager inkomen dan vroeger genieten.

De vermindering der traktementen drukt niet minder zwaar op de Inheemsche zendingsarbeiders. Het salaris der volksonderwijzers werd gehalveerd; een andere categorie gaat zelfs meer dan de helft achteruit. Gevolg daarvan is, dat zij hun kinderen niet meer kunnen brengen in de Hollandsch-Inlandsche scholen. Zoo wordt het intellectueel peil van de Javaansche Kerk voor de toekomst sterk verlaagd.

Boven de Zendingsscholen als zoodanig hangt ook het Damocles-zwaard. De meeste standaardscholen (te vergelijken met de lagere school in Holland) worden omgezet in volksscholen met driejarigen cursus of gesplitst in volksscholen en vervolgscholen. Dit beteekent een ernstige verlaging van het peil van het algemeene Onderwijs. Als Nederland zich werkelijk Voogd gevoelt van de Inheemsche volken, mag zijn hart wel onrustig kloppen bij deze stelselmatige verlaging van het peil der volksontwikkeling.

De maatregelen zijn: geen nieuwe scholen, grootere klassen, vermindering van het aantal leerkrachten, verlaging van de Standaardscholen tot een lager type, beperking van den toeloop naar H. I. Scholen en Mulo en H. B. S., wegwerking van de Hollandsche leerkrachten uit Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen, pensionneering van de onderwijzers met veeljarige ervaring vanwege hun grooter traktement, vervanging van hooger-gediplomeerde onderwijzers door lager-gediplomeerde. En het schijnt, dat de voldaanheid over de geldelijke bezuiniging geen plaats laat voor gewetensonrust over het omlaagbrengen van de volksontwikkeling.

Geen wonder, dat alom „wilde scholen”, niet-gesubsidieerde particuliere scholen, opgericht worden. De on-

derwijsvoorziening van Regeeringswege (met inbegrip van het gesubsidieerd particulier onderwijs, beantwoordt op verre na niet meer aan het verlangen der bevolking naar onderwijs. En met de tevredenheid van de Regeering over de bereikte resultaten op geldelijk gebied groeit de ontevredenheid van de bevolking over de onderwijs-politiek. De verwerping door den Volksraad van de begroting voor Onderwijs verleden jaar vertolkte die ontevredenheid. Het is te hopen, dat de Regeering dit teeken van groeiende ontstemming meer ter harte dan kwalijk genomen heeft.

Wil het Christelijk Onderwijs zijn evenredigen invloed op de jeugd behouden, dan moet het ook den weg der niet-gesubsidieerde scholen op. Voor het Hollandsch Onderwijs is dat een moeilijk vraagstuk. Trouwens, ook voor het Inlandsch Onderwijs, voor het zendingsonderwijs is dat verre van eenvoudig. Nu de Kerken in Holland geldelijk lijden onder de algemeene malaise, is bezuiniging op het zendingsterrein gebiedende eisch. En scholen zonder subsidie zijn nu eenmaal niet goedkoop.

In Solo hebben wij getracht eenige ruimte op dien weg te verkrijgen door den vierden missionairen dienaar des Woords prijs te geven. Met de daardoor vrijkomende gelden hopen wij eenige nieuwe volksscholen te kunnen onderhouden. En de Kerk van Alphen a. d. Rijn helpt ons krachtig en prachtig door één dier scholen voor haar rekening te nemen. Onze hoop is, dat het voorbeeld van Alphen navolging moge vinden. De jaarlijksche kosten van zulk een school zijn te stellen op f 500.—. En, gedachtig aan de macht van het kleine, leeft bij ons ook eenige verwachting van de leerlingen der Christelijke scholen in Zuid-Holland-Noord. Wie weet, of uit busjes voor „de Maandag-cent” of „de Solo-cent” niet geregeld een of twee scholen onderhouden zouden kunnen worden. En als onze kinderen vroeg leeren, de zooveel-minder-bedeelde Javaansche kinderen wekelijks te gedenken, zullen zij, volwassen geworden, het zendingswerk niet gemakkelijk vergeten.

De crisis brengt niet alleen schade doch ook winst. Het belangrijkste is zeker de geestelijke winst voor allen, die in Gods werk arbeiden. Wij, Gereformeerden, zijn door de liefde van onze broeders en zusters tot de geestelijke belangen gewend aan ruime geldmiddelen. Nu de nood gaat nijpen en allerlei bronnen van inkomst trager vloeien, komen we dieper onder den indruk van onze afhankelijkheid van God. En tot onze bemoediging hebben we ons telkens te herinneren, dat het zendingswerk toch Gods werk is en door Hem in stand gehouden wordt. We leeren beter, dat noch de gelden noch de personen noch de middelen het werk doen bloeien, maar dat alleen de zegen des Heeren rijk maakt. In tijden van geldschaarschte is het dikwijls dubbel-moeilijk maar toch evenzeer noodig, niet den Mammon te vereeren maar alleen God.

Wij mogen dankbaar getuigen, dat God ons in 1933 rijk gezegend heeft.

Hij heeft ons voor ons werk het levensonderhoud geschonken. Hij bereidde de harten en de handen in Holland zóó, dat het ons aan niets ontbroken heeft. En met den dank aan God voor Zijn goedheid worden onze harten nauwer aan onze broeders en zusters in Holland verbonden, wier liefde in den loop der jaren, ook in dezen tijd van velerlei beproeving, niet verflauwt.

Over „Zusterdienst” verscheen pas een uitvoerig verslag. Het werd ook aan onze Meisjes-vereenigingen toegezonden, daar gerekend mag worden op haar bijzondere belangstelling in dit werk door en voor vrouwen

en meisjes.

De verkoop van Bijbels, Bijbelgedeelten en andere Christelijke boeken nam met tien procent toe, en bracht ons boven de honderd stuks per werkdag. Op de gratis-verspreiding van maandbladen in het Javaansch en Maleisch werd niet bezuinigd; ook daar een toename van tien procent, en dagelijks een uitdeelen van meer dan duizend exemplaren. Al die zaadkorrelen mogen door U en ons den Heer des oogstes wel opgedragen worden.

De Hollandsche scholen van de schoolvereeniging liepen met 150 l. l. achteruit; die van de Inlandsche onderwijzers-vereeniging met ruim 100 vooruit; deze laatste zijn nog-niet-volgroeide scholen, vandaar de toename. Voor talloos-vele ouders wordt het schoolgeld een te zware last in dezen tijd. Op al die scholen samen zijn 2746 leerlingen.

De Inlandsche scholen, die rechtstreeks van de Zending uitgaan, namen toe van 4403 tot 4742. De kleeren-uitdeeling op het Kerstfeest voorziet in een wezenlijke behoefte. Verleden jaar vonden wij aan giften de f 2600, die voor dat Kerstfeest noodig waren; zooveel mildheid stemt ons zeer dankbaar.

Het medisch werk mocht in zijn grooten omvang in stand blijven. In Solo werden gemiddeld 305 patiënten per dag verpleegd, in Klaten 362. In Solo bracht de Malaise vermindering van het aantal hulpziekenhuizen, doch vermeerdering van het aantal poliklinieken; daar deze laatste thans uit eigen middelen bekostigd moeten worden, brengt dit vele zorgen mee. En boven heel ons medisch werk hangt dreigend een groote vermindering van subsidie in de komende jaren. Aantal patiënten per dag op de poliklinieken: Solo 407, Klaten 333. De ongunst der tijden voor de Cultuur-ondernemingen deed te Klaten het medisch werk onder de Hollandsche employé's in handen der Zending overgaan. Deze verblijvende uitbreiding deed zoowel het aantal dokters als dat der Hollandsche verpleegsters met één stijgen, zoodat het werk daar thans drie dokters en drie hoofdverpleegsters telt.

Het aantal Javaansche en Chineesche Christenen nam met 175 toe. Er werden 210 volwassenen en 180 kinderen gedoopt. Door afschrijving van hen, die vroeger zonder attestatie waren vertrokken, was de statistische toename lager dan de werkelijke toename. Hun aantal is: 3.323.

Er zijn tien Javaansche Kerken met een eigen Kerkeraad; twee hebben reeds haar eigen predikant. De Maleische Gemeente, in 1933 geïnstitueerd, hoopt spoedig een eigen predikant te beroepen. De Javaansche Kerken vergaderen in meerdere vergaderingen (Classes en Synode), de Maleische Kerk hoopt met andere Maleische Kerken binnen korten tijd tot classicaal samenleven te komen.

Door Gods goedheid mochten de zendingsmiddelen ongestoord voortwerken. En er waren ook geestelijke vruchten. Wij kennen slechts de gebrekkige statistiek van voor ons zichtbare vruchten, en kennen de statistiek van den hemel niet. Maar zelfs het deel der vruchten, dat door ons gezien wordt, verblijdt onze harten.

De Heere houde Uw en ons werk in de komende jaren in stand. En op ons gebed schenke Hij vele vruchten. Zijn goedertierenheid zal zijn over ons, gelijk als wij op Hem hopen.

Met hartelijke groeten en hoogachtend, namens de miss. dienaren des Woords:

Uw dienstwillige broeder

H. A. VAN ANDEL.

Een kijkje in het Zendingshospitaal te Solo.

(bij de foto).

Aan het Ziekenhuis te Solo is een Goeroe Indjil verbonden, Martotrapsila genaamd (marto = leven, trapsila = wijze van...), welke naam door hem bij het aanvaarden van zijn ambt werd aangenomen en waarmee hij wil aangeven, dat hij de menschen wijst hoe zij moeten leven.

Elken middag houdt hij koempoelan op de overdekte

Een kijkje in het hospitaal te Solo.

emper van een der zes zalen, zoodat wekelijks elke zaal eenmaal een beurt krijgt. Door hem wordt dan aan alle patiënten, die niet aan het bed gebonden zijn en aan de lange etenstafel kunnen plaats nemen, het evangelie verkondigd, waarbij dan ook altijd door enkele menschen vragen worden gesteld.

Op het plaatje zien wij duidelijk onzen Goeroe aan het hoofd der tafel zitten met den opengeslagen bijbel (Kitab Soetji) voor zich, waaruit hij zooeven een gedeelte heeft voorgelezen.

De patiënten, die bedlegerig zijn, worden door hem in de morgenuren bezocht, wanneer de zaalvisite is afgelopen, terwijl hij bovendien elken ochtend, vóór het begin der polikliniek, een korte toespraak houdt in de dan meestal reeds gevulde wachtkamer, die ongeveer 200 menschen kan bevatten, waardoor tevens de begeleiders van de zieken onder het bereik komen van de evangelieverkondiging.

Daar wordt dan ook het in Javaansch letterschrift opgestelde evangelisatieblaadje Mardi Rahardja, waarvan maandelijks een nieuw nummer verschijnt, onder de patiënten en familieleden uitgedeeld.

Zoo komt dan het blaadje, dat altijd met een pakkende bijbelsche voorstelling, passende bij het verhaal, is versierd en meestal op gekleurd papier is gedrukt, waardoor het eerder de aandacht trekt, ook in de dessa, waardoor soms een achteloos weggeworpen blaadje nog vruchten kan afwerpen.

J. E. VERVEEN.

Zending Zuid-Holland Zuid.

De weg tot zelfstandigheid.

In zijn verslag van de Classicale vergadering, dit jaar in Poerbolinggo gehouden, heeft Dr. Esser al even gewezen op een actuele kwestie, die daar aan de orde is gesteld, en die straks ook weer op de Synode behandeling zal vinden. Dat is de kwestie van de zelfstandigheid der Javaansche Kerken.

Het belang van dit vraagstuk wettigt, dunkt mij wel, daarvoor nog eens in het bijzonder Uw aandacht te vragen.

Het is de brandende kwestie, waarvoor wij staan. Het is goed en noodig dat Holland daarin meeleeft.

De oorzaak, waardoor deze vraag urgent is geworden, is de malaise. De malaise heeft al heel veel goeds gebracht; onder dat vele goede is ook dit te noemen, dat zij ons met grooten nadruk elken dag leert, dat wij op een weg ons bevinden, waarop wij doodloopen, tenzij wij van koers veranderen.

Theoretisch en principieel is het wel in orde met de zelfstandigheid.

En in dit opzicht kunnen wij God danken voor veel goeds, dat bereikt werd.

Als er van koersverandering sprake is, dan zeker niet in dien zin! Ook de malaise heeft die overtuiging niet geschokt!

Maar de zelfstandigheid heeft ook een nuchter zakelijke kant. Zij is mede afhankelijk van de financiële draagkracht van de gemeenten.

En hier nu is de malaise een krachtig woordje gaan meespreken.

Zij is niet de oorzaak dat wij vastloopen. Maar zij heeft de oogen geopend voor een feit, dat ook onafhankelijk van de verslechtering der economische omstandigheden al vaststond. Wij hebben daardoor alleen wat eerder de grenzen van de mogelijkheden in den hui-

digen opzet in het oog gekregen en daarvoor zijn wij dankbaar.

Tot nu toe is het zóó, althans op ons terrein, dat op het moment, dat de gemeente geheel zelfstandig wordt, dus een eigen predikant krijgt, zij een periodiek verminderde financieele ondersteuning uit de Zendingskas krijgt. Deze regeling is gebaseerd op de verwachting, dat zulk een gemeente niet alleen in ledental maar ook in financieele kracht zoodanig groeien zal, dat zij na die periode dien steun ontberen kan.

Maar als nu dat uitzicht in de meeste gevallen niet meer bestaat, zal er koersverandering moeten komen.

Twee dingen zijn nu volkomen duidelijk geworden. Ten eerste kan de Zending niet op de wijze, waarop tot nu toe gebeurde met den groei van het werk mee, haar budget blijven verhoogen. Integendeel wij moeten terug. En er moet een weg gevonden, waardoor meer werk met minder onkosten kan worden verricht.

De zelfstandigmaking der kerken mag in geen geval geremd worden door de verminderde financieele draagkracht.

Een tweede ding, dat hoe langer hoe duidelijker is geworden, is dit, dat er vele Javaansche gemeenten zijn, die als zij op een zoodanig peil gekomen zijn, dat zij tot het beroepen van een eigen predikant zouden kunnen overgaan, in onafzienbaren tijd niet in staat zullen zijn zich financieel te redden.

Alleen in de groote steden, waar een behoorlijk aantal gemeenteleden betrekkingen bekleedt waaraan een vast inkomen verbonden is, of daar b.v. waar Zendingsziekenhuizen zijn, kan dit bereikt worden. Maar in de dessa is groote geldschaarschte. Daar kan een salaris, dat eenigszins in overeenstemming is met de positie van den predikant, althans niet in geld worden opgebracht.

Hoe moeten wij nu?

Dit is niet alleen de vraag, die gerezen is in de harten der Zendingsarbeiders. Ook in de kringen der leidende personen in de Javaansche Gemeenten, wordt men zich dit in toenemende mate bewust.

Deze vraag moet dan ook zoowel door de Zending als door de kerken onder het oog gezien worden. Want beiden zijn er, zij het op verschillende manier, met gelijke kracht bij betrokken.

Daarom heeft de vergadering van Missionaire predikanten zich in een schrijven gericht tot de Javaansche Kerken en haar gevraagd zich over deze dingen te willen bezinnen.

Zoo zal deze zaak straks op de Synode behandeld worden.

Het zou vooruitloopen zijn op het resultaat der besprekingen, indien reeds nu werd gewezen op de waarschijnlijkste oplossing.

Trouwens die weg wordt door niemand volkomen duidelijk gezien. Wel zijn suggesties aan de hand gedaan, die waardevol zijn, maar allen worden zij toch ook weer door bezwaren gedrukt.

Wat wel vaststaat is, dat de krachten in de Javaansche gemeenten zelf, hoe langer hoe meer zullen moeten worden geactiveerd. Niet dat dit tot nu toe niet gebeurde, maar hierop zal nog meer de aandacht gericht moeten worden dan voorheen.

Als de Zending zich sterk zal moeten beperken in het vermeerderen van het aantal goeroes, dan zal hun arbeid meer samengetrokken moeten worden op de centrale punten en zij zullen dan meer hulp moeten ont-

vangen vanuit de gemeenten zelf.

Hoe deze concentratie zal kunnen plaats vinden zonder geestelijke schade toe te brengen aan het bestaande werk, is een vraag, die nog niet voor beantwoording rijp is.

De Zending mag niet in haar voortgaande beweging geremd worden, doordat de beschikbare krachten blijvend zich moeten richten op de verzorging der bestaande gemeenten.

Zij moet zoo doelmatig en snel mogelijk zich overbodig maken. Zij moet Kerken planten en dan weer vóórt. Daar liggen nog groote terreinen, die wachten op beaarding.

Daarom is deze vraag urgent.

Moge de Koning der Kerk Zijn weg duidelijk wijzen.
(Uit *Poerbolingo*). R.

Zending onder de Chineez en Oosterlingen in ons land.

Ds. Breukelaar heeft in het vorig nummer, op een wijze zooals onze chef in de zendingszaken dat kan, de beroeping en de daarmede verbonden omstandigheden van candidaat Pieron, al bij U ingeleid.

Op den laatsten dag van Meimaand waren Ds. den Boeft en ondergeteekende, vertegenwoordigende de deputaten voor bovengenoemd zendingswerk, weer in den breeden kerkeraad van Rotterdam—Zuid, voorzien van de noodige stukken, die den Kerkeraad zouden worden voorgelegd, om na goedkeuring tot beroeping te kunnen overgaan.

De stukken gaven aanleiding tot een paar vragen, die tot bevrediging werden beantwoord en toen werden beroepsbrief en bijlagen door Praeses en Scriba bekrachtigd en gecontrasigneerd door de beide afgevaardigden van Deputaten.

Een Commissie uit den kerkeraad werd benoemd om br. Pieron den beroepsbrief te gaan brengen, maar alvorens de Commissie aan die opdracht voldeed, sprak de Praeses, Ds. Popma, een kort, ernstig, dankbaar woord.

Het trof bijzonder, dat Ds. P. presideerde. Deze predikant heeft het werk onder de Chineez in Katendrecht van het begin af, niet alleen mede gemaakt uit de verte, maar hij was er altijd, namens den kerkeraad, bij betrokken.

„Laten wij even stil zijn brs. en dit moment vasthouden. Het is een wonder in onze oogen, dat wij zoo zijn gegroeid, dat de Heere den arbeid tot zoo'n ontwikkeling heeft gebracht, dat wij deze geloofsdaad kunnen en willen doen. In de kracht des Heeren voort en moge Zijn zegen ons blijven vergezellen en geve Hij br. Pieron vrijmoedigheid om blijmoedig „ja” te zeggen.”

Wij waren allen stil en toen sprak ondergeteekende een kort woord, dat zich aansloot bij dat van den Praeses.

Een heerlijke avond was het, zooals het altijd heerlijk is, wanneer wij ons bewust worden, dat de Heere ons in Zijn dienst wil gebruiken en Hij ons den weg heeft gewezen.

Br. Pieron heeft, na niet te lang beraad, de roeping aanvaard. Met z'n verloofde is hij in den Kerkeraad ontvangen en op hartelijke wijze toegesproken.

Het doet ons zoo goed, dat de Heere br. Pieron steeds meer liefde voor de Chineez heeft gegeven, zoodat hij, die toch als ieder theologisch candidaat, eerst liever

een Gemeente wilde dienen, dankbaar deze bijzondere levenstaak aanvaardt.

Het loopt al aardig met het werk.

Ook in Amsterdam, maar daar hebben wij meer met een vlottende Chineesche bevolking te doen. In Katendrecht is het ook wel komen en gaan, maar daar blijft toch een flink getal en daar zijn zooveel gezinnen. En vooral de kinderen van Chineesche vaders, Hollandsche, Duitsche, Fransche en Engelsche moeders, krijgen wij steeds meer op onze Zondagscholen en cursussen.

Kweekschool Solo.

Afscheid van den Heer en Mevrouw In 't Veld.

Bij de foto.

Afscheidskiek, genomen bij het afscheid van den heer en mevrouw In 't Veld van de Kweekschool te Soerakarta.

De heer en mevrouw In 't Veld zitten in het midden.

Kweekschool Solo.

Hartelijk volk, de Chineezzen, maar zoo apart. Het duurt een poosje eer men een beetje achter een Chinees is.

Een paar jaren geleden keek ik vreemd op van dingen die ik nu heel gewoon vind. Maar br. Pierson gaat dagelijks met hen om en wij komen er maar eens bij gelegenheden.

Daarom zullen wij, zoodra de nieuwe Missionaris eenmaal als zoodanig aan het werk gaat, hem verzoeken, eens wat te vertellen over het werk. Dan zult U er meer belangstelling en liefde voor krijgen en ook dit werk in Uw gebed opnemen.

En al zijn er een paar Classes en eenige kerken, die dezen arbeid, met steun van Generale Deputaten doen, het is toch eigenlijk roeping van al onze kerken. De heidenen in ons land hebben even goed recht op ons als Kerken, als de joden.

Ds. H. Popma, Rotterdam-Zuid, is onze Penningmeester en zijn gironummer is 92886.

V.

Op de kiek worden gemist de families Bosman en Beekman die met verlof in Holland waren.

Van 1922—1934 hadden beiden een plaats in den Kweekschoolarbeid.

Zij waren beide bekend en bemind.

Het afscheid zoowel van de Kweekschool als van de kring was treffend. Ieder zag hen noode gaan. Men had hen zoo gaarne nog voor het Kweekschool- en Kringleven behouden. Als ouderling, lid van het schoolbestuur en leeraar van de Kweekschool had de heer In 't Veld ieders volle achting en vertrouwen. Mevrouw In 't Veld zal niet meer kunnen tellen de vele gasten, die zij onder haar dak herbergde.

Bij hun vertrek bewees de belangstelling op het station ten volle welke plaats beiden innamen in aller hart.

Solo.

H. S. B.

De arbeid onder de Hollandsch sprekenden in Ned. Indië.

Behalve de omstreeks 450.000 Europeanen in Indië zijn er een groot getal Inlanders, die ook de Nederlandsche taal verstaan.

Onder die Hollandsch sprekenden wordt van Gereformeerde zijde gewerkt vooral door lectuur, inzonderheid door het blad: De Zaaier, waarvan de oplage reeds bijna 10.000 bedraagt.

Betreffende de regeling van dit werk, dat tot nu

gemeentewerk, den Persarbeid als aparte taak kan aanvaarden. Met groote dankbaarheid mogen we dus constateeren, dat onze pogingen aanvankelijk met zegen bekroond zijn.

Bij de correspondentie en persoonlijke besprekingen, zoowel met de Generale Deputaten voor de Zending als met de Zendende Kerken, bleek ons echter, dat de kerkelijke regeling van deze zaak, zooals ze tot nu toe was, geen algemeene instemming vond. Men wilde duidelijker het kerkelijk karakter van dezen arbeid, dat men algemeen erkende, uitgesproken hebben als

Zendingencommissie met collectantjes.

toe uitgaat van de Holl. Kerk te Djokja, lezen we in haar rapport aan de Classe Batavia het volgende:

„De Kerkeraad heeft zich gewend tot de Generale Synode te Middelburg, met het verzoek de Generale Deputaten voor de Zending te willen machtigen, den Persarbeid te steunen met een subsidie van 300 gld. Wij ontvingen daarop ten antwoord, dat de Generale Synode dezen steun had toegezegd, tot een bedrag van 1500 gld. per jaar en verder adviseerde van elk der Zendende Kerken in Holland een bedrag van 250 gld. te vragen, opdat we zoo aan de resterende 1500 gld. zouden komen.

De Kerkeraad heeft zich daarop tot bedoelde kerken gewend en mocht bereids van de kerken van Delft en Rotterdam een gunstig antwoord ontvangen. De kerk van Amsterdam heeft ons verzoek nog in welwillende overweging. De kerken van Heeg en Utrecht meldden, dat ze in deze omstandigheden niet aan ons verzoek konden voldoen, terwijl de kerk van Middelburg nog geen antwoord inzond.

Om tot verdere uitvoering te geraken heeft daarop de Kerkeraad bij zijn eigen verstrooiden aangeklopt en een toezegging gekregen van meerdere bijdragen, tot een bedrag van ongeveer 800 gld. 's jaars, zoodat het mogelijk werd een hulpprediker op bescheiden traktement te benoemen. Deze denkt begin Juni op Java te arriveeren en een deel van de taak van onzen predikant over te nemen, zoodat die dan, naast zijn

Zendingen- en Evangelisatietaak; en anderzijds de grens met het niet-kerkelijke werk als b.v. de leiding van de Chr. Persvereeniging „Midden-Java” duidelijker afgebakend.

De Kerkeraad van Jogjakarta erkent deze bezwaren. In de practijk van dit jaar werd het steeds duidelijker, dat meer dan tot nu toe uitkwam, alle kerken der Classis achter dezen Persarbeid moeten staan, dat men ook niet den last van dit werk op de schouders van een bepaalden Kerkeraad mag laten drukken.”

W. B.

De Zendingencommissie met de collectantjes van de Geref. Kerk te Kampen.

(bij de foto).

Men verzocht ons deze foto op te nemen in het Zendingenblad. Zij biedt ons een kiekje van de Zendingencommissie te Kampen met haar collectantjes. Deze collectantjes — als we goed geteld hebben 18 in getal — collecteeren met hun Soemba-busjes elk in eigen wijk wekelijks of maandelijks en brachten in de eerste drie maanden van dit jaar ruim f 173 bijeen. Een mooi bedrag. Hier blijkt weer de macht van het kleine.

W. B.

Jaarverslag over den Zendingsarbeid onder de Chineezten te Djokja gedurende het jaar 1933.

„Dit jaar werden 11 volwassenen en 8 kinderen gedoopt. Het totaal aantal leden bedraagt thans: 112; daaronder zijn: 64 belijdende leden, 31 mannen en 33 vrouwen; het aantal doopleden bedraagt 48.

Iederen Zondag werd in het gebouw op Ngadiwinatan, een zijstraat van Ngabean tweemaal godsdienst-oefening gehouden, des morgens om negen uur, des avonds om zeven uur. Deze godsdienst-oefeningen worden door gemiddeld ongeveer 50 menschen per keer bezocht. De preek wordt indien dit noodig blijkt op de catechisatie nader besproken. De belangstellenden worden door den goeroe geregeld bezocht ook de leden der kerk en de zieken. Ook gewezen Chineesche patiënten uit het Petronella-Hospitaal worden bezocht, ook dat werk werpt vrucht af, want er zijn onder hen die in de kerk komen en de catechisatie bezoeken. Iedere maand worden 500 Penaboers verspreid, 50 Zaaiers onder de Hollandsch sprekende en de Mardi Rahardja onder de Javaansch sprekenden.

Het heilig Avondmaal werd geregeld bediend. De goeroe houdt catechisatie op drie plaatsen in de stad, elken Donderdagmiddag komt een aantal gemeenteleden bij elkaar om zich te oefenen in het zingen.

Gedurende dit jaar zijn er twee belangrijke vergaderingen in Djokja geweest. Ten eerste een samenkomst van de leiders der Chineesche gemeenten op Midden-Java, bijgewoond door afgevaardigden van Djokja, Magelang, Poerworedjo en Solo. Besproken werden daar de liturgie, de samenstelling van een Psalm- en Gezangenboek, de Zondagsheiliging en het plan voor het houden van een conferentie van Chineesche Christenen.

Ten tweede de bovengenoemde conferentie, die bezocht werd door meer dan 150 Christen-Chineezten uit geheel Midden-Java en uit Semarang.

Beide conferenties zijn m.i. een verblijvend teeken, een bewijs van een ontwakend verlangen naar zelfstandigheid. De gemeente in Solo is nu geïnstitueerd en we hopen dat de pogingen, die daarvoor worden aangewend te Djokja in 1934 zullen slagen.

Financieel is de gemeente nog zwak, mede door den invloed van de malaise, de kerkeraad doet pogingen in deze moeilijkheid te voorzien.

Ind. K.bl.

Korte Berichten.

Ds. A. Merkelijn.

Naar we vernemen zal de missionaire predikant van Middelburg Ds. A. Merkelijn te Magelang in October a.s. wellicht met verlof naar Holland komen.

Ds. G. J. Sybesma.

Ds. G. J. Sybesma, Geref. predikant te Vinkeveen, die het beroep naar Palembang op Sumatra heeft aangenomen, heeft het voornemen om op Zondag 12 Aug. afscheid van Vinkeveen te nemen en 5 Sept. naar Indië te vertrekken. De intree te Palembang zal vermoedelijk plaats hebben 14 Oct. a.s. na bevestiging door Ds. H. Holtrop van Batavia.

Mej. J. van Iperen.

Mej. J. van Iperen, hoofdverpleegster in het Dr.

Scheurders Hospitaal te Klaten op het Zendingsterrein van Zuid Holland Noord, vertoeft met verlof in Holland. Haar adres is Zijdedeweg, Aalsmeer.

Dr. L. Onvlee.

De taalgeleerde van Soemba Dr. L. Onvlee, die sinds enkele weken met verlof in Nederland is, heeft zich voorloopig gevestigd te Baarn, Eemnesserweg 48.

Ds. G. van Duinen.

De legerpredikant, Ds. G. van Duinen, die één en andermaal in Holland beroepen werd, heeft voor die roepingen bedankt en is teruggekeerd naar Indië om daar zijn arbeid te hervatten.

H. de Lange.

Op medisch advies hoopt de heer H. de Lange, Hoofd der Chr. Schakelschool te Solo, zich met zijn gezin in Augustus a.s. voor goed naar Holland te begeven. Zijn adres is voorloopig: Laan van Meerdervoort 494, Den Haag.

Afz. Verg. Miss. Predikanten.

Het adres van de Afz. Verg. van Miss. dienaren des Woords op Java is: Ds. G. D. Kuiper, Klaten Java. Op de l.g. samenkomst is Ds. Kuiper tot scriba benoemd.

De Zaaier.

Het uitstekend geredigeerde Gereformeerde Evangelisatieblad „De Zaaier”, dat uitgegeven wordt ten behoeve van den Evangelisatiearbeid onder de Hollandsch sprekenden in Ned. Indië, verschijnt thans in meer dan 9000 exemplaren. In 1933 kon de oplage van 8500 tot 9200 worden verhoogd. Het is een zeer verblijvend teeken, dat de oplaag van dit Evangelisatieblad, ondanks den druk der malaise, die Indië zoo ontzettend teistert, toch het laatste jaar nog met 700 exempl. naar boven ging.

Hoogere Theologische School.

De Hoogere Theologische School in Ned. Indië, welke te Buitenzorg wordt gevestigd, zal 1 Aug. a.s. haar lessen aanvangen met 12 leerlingen. Onder deze zijn een paar Toba-Bataks, Chineezten, Javanen, Amboneezen, Minahassers en Timoreezen. Docenten zijn dr. Th. Müller, die een paar jaar in de Batakzending werkzaam was en de heer J. H. de Groot voor de gewone onderwijsvakken. Een theologisch docent die tevens als directeur optreden zal, wordt nog gezocht.

Behalve de zendingsconsuls zitten in het bestuur der school: dr. H. Kraemer, prof. mr. J. M. J. Schepper, mr. C. C. van Helsdingen, dr. R. Tumbalaka, mr. J. E. van Hoogstraten en de heer Ed. Müller.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage. Postrekening Nr. 184489.

A. Zendingsbusjes.

- Zendingsknikkertjes (z.g.n. Javaantjes) a d f 5.— per stuk.
- Zendingsbusjes met deksel, per stuk f 0.60; 5 stuks f 2.25; 10 stuks f 4.—; elk busje méér f 0.40.
- Bijpassende hangslotjes f 0.20 per stuk.
- Spaarbusjes met gleuf (zonder sluiting) per stuk.

f 0.25; 5 stuks f 1.—; 10 stuks f 1.55; elk busje méér f 0.15.

d. cartonnen busjes: per stuk f 0.10.

Strooken, om deze busjes — na opening — weder te sluiten f 0.30 per 100 stuks.

(Toezending van de busjes sub d. heeft alleen plaats, indien minstens 10 stuks tegelijk besteld worden, tenzij voor portokosten f 0.25 extra gezonden wordt).

Levering alleen bij vooruitbetaling. Men kan het goedkoopst en gemakkelijkst bestellen en betalen per Giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der zendkosten. De catalogus is verkrijgbaar tegen f 0.15 (afgehaald) of f 0.20 (per post).

C. Zendingstentoonstelling.

De voorwaarden, waarop het Tentoonstellingsmateriaal wordt uitgeleend, worden — op aanvraag — gaarne toegezonden.

D. Informatiedienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzover mogelijk, — gratis verstrekt. Men gelieve echter steeds postzegel voor antwoord in te sluiten.

Het bureau is dagelijks geopend van 9—12 uur, (behalve des Zaterdag). Des Maandags bovendien ook van 2—4 uur.

Spreekuur van den Directeur: Maandags van 11—12.30 en van 2—4 uur.

Leestafel.

Stuwkracht, door Mej. Cath. H. Renting, bij Kok te Kampen. f 1.50, geb. f 2.—.

In dit boek geeft de schrijfster haar eerste werk. Het handelt over een predikantsfamilie, aanvangend omstreeks 1890 en doorlopend tot heden. Een mooi boek; boeiend geschreven en van goede strekking.

Gaarne bevelen we het aan.

Beloken Paschen. Leerrede over 1 Cor. 15 : 20—23 door Dr. A. Kuyper te Rotterdam, bij W. Zwagers, Rotterdam. f 0.30.

Dr. A. Kuyper hield deze preek bij gelegenheid der herdenking van zijn vijf-en-dertig-jarige ambtsbediening. Een beste preek, goed van vorm en zeer degelijk van inhoud, zuiver Gereformeerd. De titel klinkt wat vreemd.

De mensch als „levende ziel”, door A. Janse, bij Uitg. Mij. „De Pauw” te Culemborg. f 0.75.

Wat Janse schrijft is steeds waard gelezen te worden. In dit boekje behandelt hij een zeer belangrijk onderwerp, waarop hij een geheel eigen kijk heeft. Hij dwingt tot nadenken ook al zet men bij het lezen nog al eens een vraagteken.

Het Snijdend zwaard, door K. Lantermans, bij Kok te Kampen.

De schrijver verplaatst ons naar het dorp Eimeringen en teekent de familie Slothouwer op „Falkenstein”. Een zeer mooi Christelijk boek, dat boeit van het begin tot het einde.

De Kerkenorde der Geref. Kerken in Nederland benevens de Zendingsoorde samengesteld door Ds. Joh. Jansen en Ds. D. Pol, bij Zoemer

en Keuning te Wageningen, geb. f 2.75.

Dit is de vijfde druk. De vorige was verouderd. Er was dringende behoefte aan een nieuw tot op heden bijgewerkte uitgave. De namen der samenstellers waarborgen, dat aan deze uitgave alle noodige zorg is besteed. De zending neemt er een breede plaats in, gelijk het behoort.

Eenige gezangen in gebruik bij de Gereformeerde Kerken in Nederland, alsmede hare Liturgische formulieren gelijk deze vastgesteld zijn door de Generale Synode dier Kerken, gehouden te Middelburg in het jaar 1933, uitgegeven door Dr. T. Hoekstra, bij Kok te Kampen. f 0.50.

Het bundeltje „Eenige gezangen” is er nu. Reeds lang werd er verlangend naar uitgezien. Dr. T. Hoekstra en de heer Kok deden een goed werk zoo spoedig na de verschijning der officieele uitgave een goedkoop editie aan de markt te brengen.

Het kleine formaat, gebonden in slap linnen band, is voor het doel uitnemend geschikt.

Moeder. Practisch tijdschrift voor de vrouw in het gezin. Geber, Zomer en Keuning, Wageningen.

Een zeldzaam interessant tijdschrift. Elke keer een steeds frisch, boeiend en leerzaam artikel van Prof. Dr. J. Waterink. Voorts praktische stukken over veel en velerlei, maar altoos zeer belangwekkend. Vooral ook de verhaaltjes van Van de Hulst. Ook fijn geïllustreerd. Een bijzonder slagend tijdschrift, van superieur gehalte.

De jonge vrouw. Geïllustreerd Christ. tijdschrift, bij Bosch en Keuning, Baarn.

Ook dit tijdschrift dat reeds een oplage heeft van 12000 exempl. maakt een schitterenden opgang. En terecht. Het biedt onder pakkende titels steeds interessante stukjes over allerlei onderwerpen, waar elke jonge vrouw — en anderen ook nog wel — belang in stelt. Ook aan de illustratie wordt goede zorg besteed. Misschien wil de redactie ook nog wel eens aan de Zending denken.

Hoe de Heere mijn weg geleid heeft, door R. Doth. Uitgave van het Zend. Gen. der Ev. Broedergemeente te Zeist. f 0.25.

Een warm geschreven, mooi geïllustreerd Zendingsboekje, waarin de a.s. Inlandsche Zending Doth de leiding Gods met hem verteld.

De Verbondsgedachte, door Dr. L. v. d. Zande, bij Kok te Kampen. f 1.40

Een kostelijke, schriftuurlijke uiteenzetting der Verbondsgedachte. Glashelder. Goed Gereformeerd. Zeer waard, dat het kome in onze gezinnen en worde gelezen.

De Christelijke Vrijheid, door Dr. G. Brillenburg Wurth, bij Kok te Kampen. f 1.90.

In een degelijk betoog behandelt de geleerde schrijver:

I. De Christelijke Vrijheid als de vrijheid van den Christen van de dienstbaarheid der wet.

II. De Christelijke Vrijheid als de vrijwillige gehoorzaamheid van den Christen aan den eisch der wet.

III. De Vrijheid van den Christen in de concrete levenspraktijk.

Een uitnemend boek over een zeer belangrijk en in onzen tijd bijzonder actueele onderwerp.

Wat wil Mussert, iets over de N.S.B., door Drs. P. Prins te Deventer, bij Kok te Kampen. f 0.20.

Een korte, zakelijk en glasheldere voorstelling wat het fasisme wil en hoe onchristelijk het is.

Kome het in veler handen.

Maranatha. Christelijke scheurkalender voor 1935, bij Kok te Kampen, f 0.85, — met premieboek f 1.45.

Het mooi geteekend schild stelt een vrijstad voor. Ds. Knap bewerkt den inhoud. Dat wordt dus weer best werk.

Gezelle Meerburgs Christelijke Kalender voor 1935, bij D. H. Littoog, Terneuzen. f 0.85, met premieboek f 1.45.

Het schild is bijzonder goed geslaagd. Het stelt voor: Jezus bij een waterfontein. Dr. R. E. van Arkel en elf andere gevierde predikanten stellen den inhoud samen. Dit zegt tot aanbeveling genoeg.

45ste Jaarverslag Vereeniging Efatha.

Dit zeer oriënteerend verslag biedt een helder overzicht van het schoone werk der barmhartigheid dat deze vereeniging doet voor doofstomme kinderen.

De zedelijkheid van een Natuurvolk en de Zending, door Dr. Alb. Kruyt No. 2 van reeks 1 der Kerkbouwgeschriften, bij van Gorcum en Co te Assen. f 0.40.

De bekwame auteur behandelt dit vraagstuk niet theoretisch, maar geheel uit eigen ervaring zooals hij die opdeed door zijn jarenlang verblijf onder de Toradja's op Celebes. Een belangrijk, leerzaam zendingsboekje, dat ons echter uit principieel oogpunt niet bevredigde.

Java-Soemba Film.

Het adres van de Java Soemba Film is Verlengde Lodewijkstraat 6a, Groningen.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door J. v. d. Plas te Boven Hardingsveld, opgespaarde ½ centen f 0.50. Door J. Breekveld, uit het schoolbusje te Benschop f 5.05. Door S. v. Dijk, uit het schoolbusje te Nottter f 11. Door J. C. Hondius 10 % van de ontvangsten in Zeeland, N.-Brabant en Limburg over 1933 f 3150 en voor het Christ. Jav. Boekenfonds f 50. Door mej. Bep van Eijk van de Meisjes-Zendingskring te Schipluiden f 8.50. Van de Geref. Meisjes-Vereeniging te Lioesens f 5. Door J. Vreeke, van de leerl. der Chr. Sch. Westwal Goes f 10. Van de Geref. Kerk te Kootwijkerbroek f 2.50. Van Wed. A. v. Nood, Graanhandel, Alphen f 100. Uit het busje van de Christ. Sch. te Epe f 25. Uit het busje van de Sch. met den Bijbel te Krimpen aan de Lek f 9. Van de Geref. Kerk te Baarland f 2.60. Door J. J. Dingerink te Hoofddorp, van de leerl. der Chr. M.U.L.O. Sch. f 10.

Santpoort, 18 Juni '34

Giro No. 32806.

W. BREUKELAAR.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk te Oostzijde, Haarlemmermeer f 25; Hilversum f 43.63; Halfweg f 10; Schermerhorn f 8.75; de Bilt f 25; Zunderdorp f 2.50; Ede f 13.92; Nieuwer-Amstel Noord f 11.

Santpoort, 18 Juni '34.

W. BREUKELAAR.

Giro No. 32806.

Uit „Ons Suriname”.

Het orgaan van de Herrnhutterzending „Ons Suriname” bevatte in Mei een artikel „Van het front” en in Juni een „Het tekort”, dat wij als de plaatsruimte dit toeliet gaarne in hun geheel ter kennis van de Zendingsblad-lezers willen brengen. Eerstgenoemd stukje bevat een heele serie van funeste gevolgen der versobering, die verleden jaar haar beslag kreeg en die culmineerde in het ontslag of niet-uitzending van meerdere zendelingen. Creolenkerk en Stadszending, Districtszending en Boschlandzending alles ondervond den terugslag van dezen drastische versobering; zelfs kerksluiting en terugval in 't heidendom kwamen voor! Als 't nu maar niet nog verder terug moet. Helaas het Juni-nummer schrijft: „In het nieuwe jaar sprongen de cijfers van het tekort weer met haast f 20.000 omhoog en sindsdien is er een nieuw tekort van f 10.000 bijgekomen. Hoe ernstig de situatie is, begripen onze vrienden zeker, wanneer wij vertellen dat wij soms geheel zonder kasgeld zijn. Wanneer onze vrienden ons het dagelijksch brood niet doen toekomen, dan moeten onze strijders aan het front tevergeefs wachten op hun salaris, dat ze toch voor hun onderhoud zoo dringend noodig hebben. Dat is nu sedert haast een jaar de toestand, waarin wij met onze zendingen verkeerden.”

Vrienden, wat zijn wij en onze Geref. Zending dan toch nog rijk in vergelijking met deze trouwe Herrnhutters. Zijn er nu heusch geen particulieren, zendingscommissies, kerkeraden, jeugd- en andere vereenigingen meer, die iets voor den schreienden nood willen doen? Laat men dan toch de handen ineenslaan om iets voor onze Broeders te doen.

In de laatste maanden ontvingen wij van: Mevr. v. D. te V. f 50; H. te 's-Gr. f 2; S. te O. 2.50; B. te O. f 1; Wed. H. te R. f 2.50; S. te R. f 3.50; R. te G. f 1; v. d. H. te N. V. f 50; de V. te A. f 2.50; V. te U. f 4.55; A. N. te O. f 25; J. L. d. M. te R. f 2; K. V. te B. f 0.50; d. G. te S. f 1; B. te H. f 2.50; Ds. H. te V. (leerl. Kuypersch.) f 12; M. V. te W. f 2.50; G. te A. f 4; B. te D. f 100; S. te S. f 25; A. C. te M. f 3.50; Mevr. S. te A. f 10.25; Pers. Chr. Sch. te 's-Gr. f 5; Mej. K. te Z. f 3; A. d. P. te V. f 5; W. te N. f 7; D. te V. f 1; de R. te A. f 6.16; v. d. S. te H. f 5.90; Mej. B. te Sl. P. f 20; Wed. B. te Z. f 10; L. S. D. te d. L. f 10; G. te A. f 6; K. te A. f 8.70; v. d. B. te E. f 1.50; K. te A. f 5; l.l. Oranjesch. te A. f 4.50; v. W. te Z. f 1.50; Wed. Ds. N. te L. f 5; N. N. te D. f 3; F. te N. f 0.50; v. H. te N. f 3.50 en f 0.50; d. H. te K. f 3; B. te 's-Gr. f 1; Mej. U. te B. f 5; Mevr. v. S. te Z. f 10; v. D. te 's-Gr. f 1; fam. M. te B. f 10; Ds. d. B. te W. f 5; D. te Z. f 10; Z. C. te N. f 25; via v. d. L. te T. B. f 10; G. Kerk te H. f 4; Dames v. B. te 's-B. f 1.50; Ger. Zend. Comm. te L. f 25; v. E. te B. f 10; Mej. P. te Gr. f 1.25; G. K. te d. L. f 15; v. S. te 's-Gr. f 1; M. A. te A. f 10; Pers. Chr. te 's-Gr. f 5; Mej. S. te D. f 2.50; Mej. L. te M. f 4.23; Mej. R. te G. f 10; H. te Z. f 1.25; Mw. S. te A. 30.75; E. te H. f 2; D. te H. f 10; Pers. Chr. Sch. te K. f 30; Wed. B. te Z. f 2; Pers. Gr. v. Pr. Sch. te Y f 3; Hammy en Tommy van den Horst te V. f 5.60; J. V. te O. f 3; Ds. Z. te W. f 1; Z. te R. f 2.50; V. te B. f 5; H. te B. f 50; Mej. P. te E. f 6; A. M. R. te U f 10; S. te 's-Gr. f 2.

Allen zeer hartelijk dank.

J. VAN KEULEN

Vredelaan 10.

Laren. N. H. Postrek. 95494.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

5e Verantwoording van 25 Mei—24 Juni 1934.

Prov. Groningen:

Ds. N. Woldinga, Pieterburen, busjes f35.87; J. Knol, Overschild f16; D. A. Koebrugge, Onstwedde, zendingskas f60; id. busje A. Drenth f16.65; id. busje C. Wilts f4.70; id. busje R. Huiges f15.28; H. Timmer, Niezijl, zend. busjes f30; A. v. d. Veen, Ten Post f30; J. Jonkman, Baflo, f134.55; K. Bosma, Middelstum, Nikk. Chr. School f8.36; id. 332 halve ct. R. Werkman f1.66; id. coll. gift f10; B. Moorlag, Musselkanaal, 20 halve stuivers f0.50; Ds. J. H. Lammertsma, Appingedam, busjes f222.15½; G. Bos, Houwerzijl, Zenvd. f76.47; J. Kadijk, kl. meisjesveren. Schouwerzijl f3.75; L. Bergmeijer, Musselkanaal, busjes, zendingsbbl. schoolbusjes en giften f89; Geref. Kerk, 2e Exloërmond, Catech. bus f10.83; id. bus Knapenveren. f1.75; id. coll. huwel.feest Ede f14.78½; Geref. Kerk, Gerkeskl. Stroobos, busjes kinderen f38.12; Geref. Meisjesver. Lydia, Uithmeeden f4; E. v. d. Veen, leerl. de Cockschool, Ulrum f25.80; Geref. Kerk, Ten Boer, busjes f21.89; Geref. Kerk, Bedum, coll. giften f3.50; Geref. Kerk, Oldekerk, busjes f73; H. Huizinga, Kommerzijl, zendingscomm. f60; H. Wegener, Wildervank, f10; Ds. H. de Zwart, Warf-fum, busjes f39.66; M. Antoons, Hoogkerk, saldo kalenders f95; B. G. Bolhuis, te Garrelswier, bruiloft N. N. f3.50; Geref. Kerk, Aduard, gift f60; T. H. Muller, Nw. Weeringe, coll. fam. feest f2.45; D. Boerema, Midwolde, Old. Nik. Chr. School f10; N. N. te Bierum f60; E. ten Have, Siddeburen, Zendingscomm. f70; Ds. N. Postema, Veendam, giften f36; J. Doorn, Westeremden, zendingsbusjes f7.58; Ds. M. Stadig, Ezinge, Zendingsveren. f75; Per Th. Kloosterman, Zuidhorn: Nikk. van H. Meerveld f9.37; id. Martje Bakker f1.40½; Mej. H. Franke, Hoogkerk, 1e kl. Geref. Sch. f4.

Prov. Drenthe:

L. Matter, Nijeveen, busjes Jan.—April f35.33; H. L. Smeman, Coevorden, vaste bijdragen f28.65; Ds. J. ten Hove, Gees, Catech. bus f12.25; R. Boverhuis, v. d. Zendingcomm. Assen f800; W. v. Veen, Beilen, coll. gift f10; G. C. Zevenbergen, Emmen, bijdragen f50; Mej. J. H. Mulder, Meppel, Schoolbusjes f18.75.

Prov. Overijssel:

Geref. Kerk, Enschedé, f500; K. Stad, Bergentheim, zend. f50; J. Yspeert, Stad Vollenhove, collecte f14.36½; E. Smit Jzn., Heemse, busje huwel. R. Jur-jens en A. Klein f5.92; B. A. v. Marle, Nieuwleusen, busjes: H. J. en R. Snijder, f17.75½; id. Joh. Boers, f35.88; id. G. Stolk, f0.79; id. Janna Schoenmaker en S. Bredewold, f4.90½; id. M. Kleen en T. v. Dorsten, f20.91½; id. Egb. Witten, f15.21½; id. D. en R. Hof, f11.71½; id. A. Kuiper en G. Petten, f15.13½; Per Ds. Broek Roelofs, v. d. Zendingcomm. te Dalfsen, busjes f75; D. de Vries, Steenwijk, busje huwel. P. Logtmeijer en A. v. Herwijnen f5.08; id. busje 25 jr. huwel. echt-paar E. de Vries f4.11; H. J. Pen, v. d. Geref. Zondags-school, Wetering b. Blokzijl, f6.20; J. Kassies, Vroomshoop, f5; G. Leeuw, St. Jansklooster, busjes f33.42; Ds. H. Bruchterveld, f21.65; H. Munneke, Rijssen, f60; J. Klumpje, IJsselmuiden, busjes f21.53; id. restant f23.46.

Oost-Friest. en Bentheim:

Ds. E. Kolthoff, Veldhausen f232.49; S. Sweers, Neer-moor, f29; Pastor W. Lenderink, Ihrhove, f29.

Pinkstercollectes Groningen:

Pieterburen f74; Ulrum f107.44; Mussel f22.98; Kommerzijl f87.20; Zuidwolde, Gr. f101.47; Uithuizer-meeden f255; Onstwedde f88.05; Garrelswier f102.80;

Westerlee f76.51; Harkstede f38.23; Aduard f208.97; Pekelderweg f41.25; Kielwindeweer f77.77; Hoogkerk f143.37; Niezijl f40; Hornhuizen—Kloosterburen f31.29; Leens f135.65; Bierum f174; Zuidbroek f43.73; Over-schild, nagift f10; 't Zandt f136.25; Lutjegast f70; Middelstum f242.83; Nieuw-Weerdinge f79.45; De Wilp f18.10; Musselkanaal f161.75; Schildwolde, nagift f2.50; Nieuwolda f39.29; Appingedam, plus nagift f203.69½; Roodeschool f144.73; Meeden f37.73; Schouwerzijl f50.96; Kornhorn f46.62; Ter Apel f82.81; Wildervank f210.60; Wagenborgen f72.20; Zevenhuizen f124.49; 2e Exloërmond f103.97½; Oostwolde f290; Zuidwolde Gr., nagift f13.50; Oldehove f97.57; Groote-gast f300; Spijk f489.07; Nieuwe Pekela f83.61; Sappemeer f116.18; Ten Boer f116.51; Bedum f276.76; Winsum Gr. f213.71; Oldekerk f85; Schemda f191.30; Zoutkamp f57.55; Grijskerk f81.63; Valthermond f53.69; Ter Apel f10; Gerkeskl. Stroobos f43.53; Boer-akker f18.80; Midwolda f122.26; Bedum, nagift f2.50; Siddeburen f157.62; Veendam f462.11; Sellingen f30.04; Westeremden f95; Schildwolde, nagift f2; Ezinge f109.79; Stedum f169.69; Onderdendam f59.97; Gronin-gen f1643.27½; Zuidhorn f121.58½; Haren f235.75.

Pinkstercollectes Drenthe:

Hyken f24.19; Schoonebeek f82.21; Diever f315.57; Nieuwoeroord f34.25; Beilen f81.08; Westerbork f63.77; Meppel f223.60; Coevorden f55.59; id. nagift f2; Vled-der f17.28; Diever, nagift f1; Hoogeveen f245.45; Zweelo f1; Nieuw Amsterdam f240.32; Ruinerwold—Koekange f216.50; Diever f10; Dwingelo f107.77; Em-men f127.40; Meppel, nagift f2.45; Ruinerwold—Koe-kange f5; Zwartemeer f20.60; Emmererfsch.veen f26.50.

Pinkstercollectes Overijssel:

Staphorst f17; De Krim f102.22; Hardenberg f232.80; Bergentheim f28.14; Goor f12.56; Stad Vollenhove f18.45½; Zwolle f417.74; Lutten a. d. Dedemsvaart f84.10; Genemuiden f44; Heemse f105.10; Nijverdal, nagift f10; Enter f26.10; Kampen f603.80; Olst f7.03; Den Ham f120.62; Vroomshoop f126.50; Almelo f677.55; Daarle f32.50; Steenwijk f110.28; Mariënb-erg f48.41; Glanerbrug f18.03; Ambt Vollenhove B. f52.39; Bruchterveld f19.85; Holten f105.65; Rouveen f221; Oldenzaal f19.80; IJsselmuiden f24.76; Wijhe f100; Zwartsluis f107.38½; idem Belt en Schutsloot f5.18½; Wilsum, Ov. f10.03.

Pinkstercollectes Oost-Friest. en Bentheim:

Laar M. 88.03, f49.48; Bentheim M. 177, f104.19; Emlichheim f332.23; Wilsum f29.39.

Soembaweken Overijssel:

Glanerbrug f35; IJsselmuiden f55.25.

Diversen:

Per Th. Kloosterman, legaat wijlen J. de Vries f1000; N. N. te R. f10.

Samen f20.152.05

1e t.m. 4e verantwoording „23.239.13

Totaal tot op heden f43.391.18

Nog ongeveer 50 kerken zonden tot op heden geen Pinkstercollecte. Willen de kerken deze collecte niet langer onder zich houden? Ik zou het buitengewoon op prijs stellen, indien ik ook de resterende collectes zoo spoedig mogelijk zou mogen ontvangen.

Met hartelijken dank voor de toezending van bovenstaande,

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.

Gron., 25 Juni 1934.

Postrekening 138000.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

EN DIT EVANGELIE DES
KONINKRIJKS ZAL IN DE
GEHEELE WERELD GEPRE-
DIKT WORDEN TOT EEN GE-
TUIGENIS ALLEN VOLKEN

Matth. 24 : 14a

REDACTIE-ADRES: Ds. W. Breukelaar, Santpoort.

Het blad verschijnt in het midden van elke maand. Stukken of berichten moeten vóór den 1sten dag van de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

ADRES- EN AANTALSVERANDERINGEN aan de Uitgevers:
Gebr. Zomer & Keuning, Drukkerij „Vada“, Wageningen.

ABONNEMENTSPRIJS per jaar f0.84 franco per post.
Bij getallen aan een adres boven 3 ex. f0.72 franco p. p.

INHOUD:

Geven en ontvangen. — Van Zendingsaangelegenheden: Keuchenius-
school (bij de foto). De Zendingsstatistiek van Midden-Java ten Zuiden
over 1933. — Beklag van Ds. K. van Dijk over een uitspraak van de
Generale Synode. — Zending Friesland: Jaarverslag 1933. — Zending
Utrecht en Gelderland: Huishoudschool te Poerworedjo; Ds. G. J.
Sijbesma. — Toyohiko Kagawa. — Kinderzendingsvereniging te Hoo-
geveen. — Statistieken. — Korte Berichten. — Giften.

GEVEN EN ONTVANGEN.

Geeft en u zal gegeven worden.

Luc. 6:28.

Er behoort wel wat moed toe de lezers van het Zendingsblad tot geven aan te sporen.

Geven is voor de meeste menschen immers haast niet meer mogelijk.

En wie nu desondanks opwekt om te geven wordt zoo licht beschouwd als iemand, die heelemaal geen inzicht toont te hebben in den desolaten oeconomischen toestand van tegenwoordig.

Gelukkig echter maant Jezus er ons allen ook toe aan.

Woorden van den Heiland herhalen is nooit gewaagd.

Nu kome niemand met de opmerking aandraagen, dat Christus hier aandrong tot het bewijzen van weldadigheid, en dat dit woord dus niet mag gelden voor ander gebied.

Want de Heiland heeft het hier in elk geval over „geven”.

Maar geven is een heilige kunst en een werk des geloofs.

Wie zal kunnen geven, moet eerst hebben ontvangen, en daardoor in bezit zijn van gaven, die hij zelf ontving.

Vandaar dat een door genade verlost mensch eigenlijk alleen kan weten, wat geven is.

Hij ziet al wat hij bezit in 't licht der genade.

God is er voor hem de goede Gever van.

En hij dankt God.

Als Jezus tot hem zegt „geeft”, dan is dat voor hem een aanwijzing, dat hij Christus en de komst van Zijn Koninkrijk dienen kan met zijn gaven.

Het is hem een reden tot blijdschap.

Of hij veel of weinig kan geven, daarover gaat het niet, ook daarin is God vrij, dat Hij den een veel en den ander minder middelen gaf tot beoefening van barmhartigheid of om de dingen van het Koninkrijk Gods te steunen. Het komt er alleen maar op aan, dat hij van het door God hem geschonkene kan en mag geven.

Menschen die recht weten door het geloof wat een goedheid Gods hun ten deel viel in al wat zij bezitten, 't zij veel of weinig, achten het geven een zaligheid.

Zooals God geeft voor we er Hem om vragen, zoo is Gods kind geneigd, voor de komst van Gods Koninkrijk te geven voor dat er iemand komt, die er om vraagt.

Zijn hand wordt door zijn hart bewogen.

En wel behoort dat hart te staan onder de controle van het geheiligd verstand, maar vol-

strekt niet 't eerst om er voor te zorgen, dat er niet te veel gegeven wordt. Veel meer om er over te waken, dat er niet te weinig gegeven wordt.

De natuurlijke vrees, dat we voor ons zelf en de onzen, nu en met 't oog op de toekomst, te kort zullen komen, is groot genoeg, ten minste als regel, om er zorg voor te dragen, dat we ons zelf niet te kort doen.

Was het maar meer zoo bij ons, dat wij op Gods beloften vertrouwen.

Van geven wordt niemand arm.

Want aan ieder, die geeft, zal gegeven worden.

Door menschen, omdat God aller menschen wegen richt, en hij belooft, dat wie geeft, zal ontvangen.

Wie echter niet gelooft, dat al wat hij bezit ontvangen is, vertrouwt God niet, wanneer Hij als de groote Gever zegt: geeft en u zal gegeven worden.

De reden, waarom Christenen vaak niet ontvangen is, dat zij de goddelijke orde willen omkeeren.

De goddelijke orde is wonderspreukig.

„Geeft en u zal gegeven worden”, ziehier de goddelijke orde.

Onze natuurlijke orde is: „past op, geeft niet te veel, want gij wordt er mogelijk nog arm van”.

Van geven voor de zaak des Heeren zult gij nimmer materiele schade hebben.

Daarom durf ik u, lezers, allen aansporen om te geven voor de komst van 's Heeren Koninkrijk en voor de vergadering van Zijn gemeente.

„Geeft!” met biddend hart, dankbaar en blijmoedig.

En gelooft het woord van Christus: „geeft en U zal gegeven worden”.

T.

J. de V.

Van Zendingsaangelegenheden.

Keucheniuschool.

(bij de foto).

Niet zonder weemoed schreven we boven dit artikel den naam: „Keucheniuschool”. Deze school, die voor de Zending onzer Kerken op Midden-Java van zoo groote beteekenis is geweest, is haar laatste jaar ingegaan. Reeds in 1891 is zij door de Ned. Geref. Zendingsvereniging opgericht. Zij werd gevestigd te Poerworedjo, dat toen nog het middelpunt der Geref. Zending op Java was. Zij ontving den naam Keuchenius-

school, om daarmee den man te eeren, die, zoowel in Indië als hier in Holland, zooveel gepleit en gewerkt heeft voor de belangen van het Javaansche volk.

De school had ten doel om helpers te vormen voor den arbeid der Zending, inzonderheid om onderwijzers op te leiden voor de Zendingsscholen.

De eerste Directeur, Br. J. P. Zuidema, heeft jaren lang met onnoemelijk veel teleurstellingen en moeiten moeten worstelen. De toestanden op het gebied van het onderwijs waren toen nog zoo uiterst primitief. Van

benoemd Br. D. Koelewijn en als docent der tweede afdeeling trad Ds. D. Bakker op, die echter ook in de eerste afdeeling nog wat onderwijs gaf.

De verdere ontwikkeling van het onderwijs drong in 1911 beide afdeelingen te scheiden en geheel zelfstandig te maken. De eerste afdeeling, die nu alleen een normaalschool werd tot opleiding van Inl. onderwijzers, behield den naam Keucheniuschool. Geregeld nam de Keucheniuschool toe in bloei. De gebouwen die in 1905 waren gesticht, werden veel te klein. Men kon op den

Nieuwe Keucheniuschool.

leerlingen, die zelf redelijk lezen, schrijven en rekenen konden, was nog bijna geen sprake. Vaak ook liepen de leerlingen weer weg. En de bevolking voelde nog zoo weinig het belang van het onderwijs. Ondanks al die vaak schier onoverkomenlijke moeilijkheden, is het toch aan Br. Zuidema onder den zegen des Heeren nog mogen gelukken bruikbare hulpkrachten voor den dienst der Zending te vormen. De eerste jaren werd wel eens gevreesd, dat het hebben van een opleidingsschool een illusie zou blijven. Die vrees is echter beschaamd. Geleidelijk heeft zich de Keucheniuschool ontwikkeld tot een normaalschool ter opleiding van Inl. onderwijzers, die in de laatste jaren den toets der vergelijking met een Gouvernements Normaalschool geheel kon doorstaan.

In 1905 is zij verplaatst naar Djokja en tevens georganiseerd. Er werd een tweede afdeeling aan verbonden ter speciale opleiding van helpers bij den dienst des Woords. Tot directeur der eerste afdeeling werd

duur het groot getal leerlingen niet meer bergen.

Ter besparing van de bouwsubsidie, die de oprichting van nieuwe gebouwen zou hebben gevorderd, heeft de Regeering toen ten gebruike van de Keucheniuschool gebouwen aangeboden en is zij in het midden van 1925 naar die gebouwen op Djatis verhuisd. Op den duur voldeden die gebouwen echter niet. De verzorging der internaten kon daar niet tot haar recht komen.

Intusschen ging in 1926 de directeur Br. D. Koelewijn met pensioen en droeg hij de directie over aan zijn opvolger Br. J. A. Wiggers.

Februari 1928 heeft de Regeering het gebruik der gebouwen op Djatis opgezegd. Toen moesten er nieuwe gebouwen worden opgericht. Een zeer geschikt terrein, groot 2500 M², werd aangekocht. Gebouwen, gespeend van alle overdadige weelde, maar volkomen geschikt om minstens 100 leerlingen goed te kunnen bergen, werden ontworpen en opgetrokken. Bijgaande foto laat ons het hoofdbouw met eenige bijgebouwen zien. Den 7den

Aug. 1929 had de plechtigheid der officieele ingebruikneming plaats. Het spreekt van zelf, dat de bouwkosten voor het grootste gedeelte gedekt werden door de Gouvernements-subsidie. Maar de Generale Kas der Zending heeft voor dien bouw toch ook de respectabele som van f40.000 bijgedragen.

Niemand kon toen nog vermoeden, dat die soliede en doelmatige gebouwen slechts enkele jaren voor haar doel zouden worden gebruikt. Bij niemand rees de gedachte, dat vijf jaar later de Keucheniuschool haar laatste levensjaar zou zijn ingegaan. Veeleer scheen het, dat die naar menselijke berekening zoo geheel onmisbare opleidingsinrichting later nog wel weer zou moeten worden uitgebreid. De toekomst der Keucheniuschool scheen vast te staan.

Maar helaas — wat niemand in 1929 verwachtte, is geschied. Voor de Keucheniuschool is het laatste jaar van haar bestaan aangevangen.

De wereldcrisis is gekomen. En zij heeft alle landen en volken geteisterd, niet het minst ook Ned.-Indië. De malaise heeft de Regeering in Indië genoodzaakt om drastische maatregelen van bezuiniging te nemen. Ook het onderwijs is niet gespaard. Juist op het terrein van het onderwijs, dat aan 's Lands kas schatten geld kostte, is het snoeimes der bezuiniging er diep ingezet, zoo diep, dat de vraag gerechtvaardigd is of niet de vitale onderwijsbelangen levensgevaarlijk geraakt zijn.

Voor al de standaardscholen, een schooltype, dat ongeveer gelijk is met een gewone lagere school in Holland en waaraan de Zending juist het meest behoefte heeft, zijn ernstig getroffen. Nieuwe standaardscholen mogen er niet meer worden opgericht, althans niet met subsidie van het rijk. Voorts eischt de Regeering, dat onderscheidene bestaande standaardscholen moesten worden vervormd tot een gewone volksschool, een veel eenvoudiger soort school met slechts drie leerjaren, en die kan volstaan met onderwijzers, die een veel geringere opleiding hebben genoten dan de Keucheniuschool geeft, die hare leerlingen opleidt tot onderwijzer aan de standaardschool. Bovendien heeft de Regeering bepaald, dat voor de eerste drie klassen der standaardscholen voor het vervolg de onderwijzers geen diploma eener normaalschool behoeven te bezitten, maar het diploma voor volksschoolonderwijzer voldoende is. Alleen voor de onderwijzers, die werkzaam zijn in de hoogste twee klassen is het diploma der normaalschool nog noodig.

Eén en ander heeft ten gevolge, dat er nu veel minder onderwijzers met het diploma eener normaalschool noodig zijn dan voorheen. Een school, waar vroeger bij nog minder getal leerlingen vijf onderwijzers noodig waren met een normaalschooldiploma, heeft er nu aan twee genoeg. Er is dus thans een groot overschot van onderwijzers met normaalschooldiploma. Wat ons zendingsterrein betreft zullen er, als de toestanden blijven zooals thans, voor de eerste tien jaren voldoende leerkrachten zijn, die de normaalschoolopleiding der Keucheniuschool hebben genoten. Zoo is het trouwens over heel Indië. De normaalschoolopleiding kan voor omstreeks tien jaar geheel worden stopgezet. Reeds zijn er dan ook heel wat normaalscholen opgeheven. En de enkele, die er nog zijn moeten nu ook weldra worden gesloten. Ook de Keucheniuschool ligt onder dat vonnis. Toen de Regeering uit bezuinigingsdrang genoemde afbrekende besluiten nam, heeft zij nog toegestaan, dat enkele normaalscholen, waartoe ook de Keuchenius-

school behoorde, de leerlingen, die er waren, verder mocht opleiden. Maar men mocht geen nieuwe leerlingen meer aannemen. Reeds in 1932, nu ruim twee jaar geleden, verbood de Regeering een nieuwe eerste klas te vormen. Ook in 1933 mocht dit niet gebeuren. Gedurende het laatste schooljaar had de Keucheniuschool dus geen eerste en tweede klas, maar alleen nog een derde en een vierde klas.

Nu heeft onlangs de vierde klas het eindexamen gedaan. Deze telde toen 29 leerlingen, die allen zich aan het onderzoek onderwierpen.

Het examen werd afgenomen ten overstaan van den Gouvernements-Inspecteur. Deze was zeer tevreden. Hij oordeelde, dat aan allen het begeerde diploma kon worden uitgereikt. Een schitterend resultaat! Geen enkel leerling afgewezen! Hieruit blijkt wel heel duidelijk, dat het onderwijs aan de Keucheniuschool volkomen op peil is. Jammer genoeg echter is er voor die 29 geslaagden, die nu hun acte verwierven, bij het onderwijs geen plaats meer. Het hoogste, waarop zij voorloopig eenig uitzicht hebben is een benoeming aan een volksschool op een salaris van tien gulden in de maand. Het is wel zeer droef. En als zij een benoeming aan een volksschool ontvangen, dan mogen zij nog blij zijn.

De Keucheniuschool heeft nu nog slechts één klas. De derde klas telde 26 leerlingen. Bij het overgangsexamen kon echter één leerling niet overgaan. Deze ontving een diploma als volksschoolonderwijzer. Met de 25 leerlingen, die overgingen naar de 4e klas, wordt het onderwijs nu nog een jaar voortgezet. En als deze klas in 1935 eindexamen heeft gedaan, wordt de Keucheniuschool gesloten.

In de gegeven omstandigheden de Keucheniuschool dan nog voort te zetten, is niet mogelijk. Finantieel is dat voor de Zending ondoenlijk. In 1932 ontving de Keucheniuschool aan subsidie f23225.58. Wanneer we op dat cijfer letten verstaan we onmiddellijk, dat de Zending zonder subsidie deze school niet kan handhaven. Bovendien zou er, zooals de toestanden tegenwoordig zijn, voor de opgeleiden toch geen uitzicht bestaan om tot onderwijzer te worden benoemd. Hoe droef het ook is, dat de Keucheniuschool, die honderden Inl. onderwijzers heeft gevormd, en voor onze zending op Java van onberekenbare waardij is geweest, moet worden opgeheven, toch kan het niet anders. Maar ook deze dingen regeert de Heere. Voor ons is het een smartelijke teleurstelling. Wij zien in de Keucheniuschool een Zendingsinrichting, die van veel beteekenis was voor de komst van het Koninkrijk Gods op Java.

De Heere, die beter weet wat goed is dan wij, plaats ons echter voor het feit, dat zij moet worden opgeheven. En Hij vergist Zich nooit. Of zij over eenige jaren weer herleven zal, weten wij niet.

Wij willen echter dankbaar zijn voor wat in de Keucheniuschool ons voor onze Zending was gegeven. Niet het minst ook voor de geestelijke vrucht, die het onderwijs onder den zegen des Heeren voor de leerlingen droeg. Op één na zijn alle 29 leerlingen, die de school nu hebben verlaten, gekomen tot belijdenis van hun geloof in Jezus Christus. De meesten moesten nog worden gedoopt. En de ééne leerling, die nog geen vrijmoedigheid had om belijdenis te doen, is toch de Waarheid zeer genegen. Ook voor hem is er goede verwachting.

Bij al het droefte, dat van de Keucheniuschool moest gezegd, hebben we dus ook nog redenen tot dank.

De Zendingsstatistiek van Midden Java ten Zuiden over het jaar 1933.

In dit No. is een korte samenvatting van de statistiek onzer zending op Midden-Java over het jaar 1933 opgenomen. Deze statistiek betreft nog slechts alleen den Hoofddienst. De statistiek van den Schooldienst en den Med. dienst hopen we te plaatsen in het No. van September.

Deze statistieken zijn opgemaakt door het Zendingskantoor te Solo. Dit kantoor verzamelt elk jaar de gegevens van de verschillende terreinen. Deze worden dan verwerkt tot een statistisch overzicht van heel het Zendingsveld. Vroeger werd daarbij ook de statistiek van Soemba opgenomen. Thans ontbreekt die. Wat de oorzaak daarvan is, weten we niet. Vermoedelijk heeft het Zendingskantoor te Solo de daarvoor noodige gegevens van Soemba niet ontvangen. Het kantoor te Solo heeft met de samenstelling dezer statistieken telkens heel veel te doen. Ook ditmaal is daaraan weer veel werk besteed. Wij zeggen het kantoor vriendelijk dank voor de toezending dezer statistiek, die we gaarne in het Zendingsblad opnemen.

Wij begrijpen natuurlijk wel, dat er niet veel lezers zullen zijn, die het de moeite waard achten die cijfers eens even in te zien. De meesten zullen bij het lezen van ons blad die bladzijden wel eenvoudig overslaan, omdat al die cijfers hen niet in het minst interesseeren. Er zijn echter ook lezers van het Zendingsblad, die aan de statistiek veel attentie wijden, zooals ons wel meermaals bleek. Het waardeeringsoordeel betreffende statistieken loopt vaak nog al uiteen. Ook hier zal de waarheid wel in het midden liggen.

Ongetwijfeld kan de waarde en de beteekenis eener statistiek gemakkelijk te hoog worden aangeslagen. Vooral is dit het geval als het de Zending betreft. Zendingswerk is inzonderheid werk voor de eeuwigheid, werk voor het koninkrijk van Christus, werk voor den hemel. De wezenlijke winst kunnen wij niet berekenen. Wij weten het niet hoevelemaal waarlijk worden toegebracht tot de Gemeente des Heeren; wij kunnen niet berekenen hoeveel winste er is in verdieping van geestelijk leven bij wie reeds zijn toegebracht; ook staat het niet bij ons te bepalen wat invloed er uitging van het Evangelie van Christus. Van al deze dingen kunnen wij geen statistiek opmaken. De registratie der wezenlijke Zendingswinst geschiedt in den hemel. Het is heel wel mogelijk, dat er groot verschil is tusschen onze berekening en de berekening, die in den hemel gemaakt wordt. Wij willen de beteekenis en de waarde van de Zendingsstatistieken daarom geenszins overschatten. Van alle eeuwigheidswerk zal de volle vrucht ook pas in de eeuwigheid blijken.

Maar wij zijn nu eenmaal mensen, die leven op aarde. Wij kunnen geen andere berekening maken dan zooals deze zich voordoet aan ons oog en die berekening is geenszins waardeloos. In de eerste plaats beoogt de Zending de planting van de Kerk des Heeren onder de nog niet gekerstende volken. En nu is de Kerk naar haar wezen wel onzichtbaar, maar zij heeft vaak ook een zichtbare zijde. Ook dat is naar 's Heeren bestel. En wat nu die zichtbare zijde aangaat, hebben de cijfers der statistiek ons heel wat te zeggen.

We willen wat den hoofddienst betreft op een paar dingen wijzen.

In het getal der Zendingsarbeiders, die in den hoofd-

dienst werkzaam zijn, kwam niet veel verandering. Als we de drie docenten der opleidingsschool niet meetellen, hadden onze Kerken in 1933 op Midden Java 10 missionaire predikanten in dienst. Er waren er bij het begin 10 en dat bleef zoo. Dr. Bavinck verliet Solo, maar Ds. Kuiper kwam naar Java en maakte het tiental weer vol.

Het getal Goeroe's Indjil bleef in 1933 vrijwel gelijk. De Opleidingsschool te Djokja heeft trouwens dat jaar geen helpers afgeleverd. De cursus was nog niet afgevoerd.

Het aantal Inlandsche dienaren des Woords steeg van negen tot tien. Darmo Atmodjo werd bevestigd tot Inl. predikant te Poerworedjo. De Inl. predikanten dienen echter de reeds geïnstitueerde Javaansche Kerken en staan dus eigenlijk niet in dienst onzer Zending.

De toename der Gemeenten blijkt, gelijk van zelf spreekt, het meest uit het getal, dat door den doop in de Gemeente wordt opgenomen. Vooral het getal der volwassenen, die gedoopt zijn, zegt ons hoevelen er uit het Mohammedanisme of het heidendom zijn gewonnen voor het Christendom. In 1933 zijn er op Midden Java 443 volwassen Javanen en 527 Javaansche kinderen gedoopt, alsmede 25 volwassen Chinezen en 27 kinderen. In 1932 was het getal der Javanen, dat gedoopt werd, iets hooger dan in 1933. Toen waren het 473 volwassen Javanen, die door den doop in de Gemeente zijn opgenomen. Toch is een getal van 443 volwassenen, die gedoopt werden, zeer verblijdend. Veelal komt het een Javaan heel wat strijd, vaak ook met de naaste familie, om over te gaan tot het Christendom. Hij moet met zoo veel breken, dat weleer hem bond, zal hij zich laten doopen. En daarom spreekt dat cijfer 443 ons van rijken zegen, dien de Heere schonk op ons Zendingsveld.

Er zijn tal van paarden gehecht aan de kroon van onzen Heiland.

Met de Chinezen medegegeld bedroeg het aantal zielen van al de Gemeenten samen bij het begin van 1933 in totaal 9518. Als we wel geteld hebben is dit cijfer in 1933 gestegen tot 10771. In 1933 is het getal Inlandsche Christenen op het Zendingsterrein voor het eerst de 10.000 overschreden. Er was een toename met 1253 zielen. Deze groei stemt tot dank.

Vooral trof ons ook, dat er bij de statistiek aan het eind van 1933 niet minder dan 1140 in dooponderricht waren. Een zeer groot getal. Als we denken aan de meer dan 8.000.000 mensen op ons Zendingsveld, dan is 10771 een ontroerend cijfer door zijn geringheid. Maar als we zien op de weinige middelen en de geringe toename der Gemeenten, dan hebben onze Kerken rijke stof van dank aan den Heere, die den geringen arbeid met zoo heerlijken zegen kroonde.

Santpoort, 30 Juli '34.

W. B.

Het beklag van Ds. K. van Dijk over eene uitspraak van de Generale Synode.

In het Juli No. van „Uit Keboemen” komt Ds. K. van Dijk te Wonosobo op tegen eene uitspraak van de Generale Synode van 1933. Hij richt daarbij inzonderheid zijn pijlen tegen den steller van het Zendingsrapport, die dezelfde is als schrijver dezes.

Het doet ons zeer leed, dat Ds. van Dijk gemeend heeft hierover in het publiek te moeten gaan schrijven. Ook de deputaten der Generale Synode voor de Zending zijn eenparig van oordeel, dat eene bespreking

daarvan in de pers niet gewenscht is, wat zij ook aan Ds. v. Dijk hebben medegedeeld. En in het verslag van de Zendingssynode van Friesland lezen we in verband met eene door Ds. van Dijk te dezer zake ingediende klacht: „De Synode besluit eene commissie te benoemen, die deze zaak zal onderzoeken en de volgende Synode zal hebben te dienen van advies. Tevens wordt besloten Ds. v. Dijk te verzoeken om hierover intusschen niets te publiceren.”

We hadden gehoopt, dat Ds. v. Dijk in de pers zou hebben gezweigen. Niet omdat we ook maar in het minst in deze zaak het volle licht zouden schuwen. Maar we zijn van oordeel, dat een bezwaar tegen een Kerkelijke uitspraak niet in de pers, maar in den gewonen Kerkelijken weg behoort te worden behandeld. Bovendien achten we het niet in het belang van Wonosobo deze zaak in de pers te bespreken.

Nu echter Ds. van Dijk, eerst al in „de Bazuin” en thans in „Uit Keboemen” zijn bezwaren publiceert en daarbij als met den vinger schrijver dezes als de eenig schuldige aanwijst, zijn we wel genoodzaakt ook onzerzijds iets te zeggen.

De Sydonale uitspraak, die door Ds. van Dijk gewraakt wordt, Acta Art. 214^a, luidt aldus: „De Generale Synode besluit:

4e. ernstige bevreemding en leedwezen uit te spreken dat, terwijl in het rapport namens de Algemeene Vergadering in 1930 ingediend, *de bearbeiding van Wonosobo door inlandsche helpers voldoende werd geacht*, zeer kort na de Synode uit Indië werd aangedrongen op de vestiging van een missionair dienaar te Wonosobo en dat Ds. van Dijk reeds naar Wonosobo is gegaan eer nog in Holland eene beslissing te dezer zake was genomen.

Het zijn vooral de twee cursief gedrukte uitdrukkingen, waartegen Ds. v. Dijk bezwaar heeft. Daarvan zegt hij dat die beide „beslist onjuist” zijn. En dan vervolgt hij aldus: De heele Synode heeft hier uitgesproken, wat ze niet wist, wat niet waar was. Zij deed dat, door over een zaak, die aan haar oordeel werd onderworpen niet te oordeelen, maar eenvoudig af te gaan op wat haar werd voorgelegd door eene Commissie aan wie ze haar volle vertrouwen gaf. En die Commissie was eenvoudig afgegaan op wat haar werd voorgelegd door één man, den steller van het Zendingsrapport. En de steller van dat rapport was bij zijn gewichtig werk, waarin hij de Kerken moest voorlichten, waarbij hij in dit geval de Kerken een uitspraak in den mond zou leggen, waardoor de goede naam van een harer dienaren zou worden aangerand; ik zeg die ééne man was bij het schrijven van zijn rapport afgegaan op zijn geheugen. Daar werd in de eerste plaats de Synode, door haar misplaatst vertrouwen en in de tweede plaats de ondergeteekende de dupe van.”

Hier phantaseert Ds. v. Dijk, die er natuurlijk niet bij tegenwoordig was, hoe die Synodale uitspraak is ontstaan en dan constateert hij, dat alles de schuld is van den steller van het Zendingsrapport.

Zijn phantasie heeft hem echter geducht parten gespeeld. Hij vergist zich zeer. Aangezien dit evenwel minder ter zake doet, laten we dit rusten. Alleen willen we twee dingen hierbij even zeggen.

Vooreerst, dat het Zendingsrapport voor de vaststelling in handen is geweest van alle Zendingsdeputaten, dat alle door hen gewenschte wijzigingen in het rapport zijn opgenomen. Zooals het ter Synode kwam was

het door allen goedgekeurd.

In de tweede plaats zij medegedeeld, dat het concept van het Synodaal besluit in zake Wonosobo eerst is besproken met de acht afgevaardigden uit Friesland en door deze na eenige wijziging eenparig is goedgekeurd. En juist dat feit vooral was oorzaak, dat de Synode, zelfs zonder eenige discussie, met eenparige stemmen haar besluit nam.

Wat nu de zaak zelf betreft, beklagt Ds. v. Dijk zich in de eerste plaats dat de Synode „ernstige bevreemding en leedwezen” uitsprak, dat, terwijl in het rapport, namens de „Algemeene vergadering” in 1930 ingediend „de bearbeiding van Wonosobo door inlandsche helpers voldoende werd geacht, zeer kort na de Synode uit Indië werd aangedrongen op de vestiging van een missionair predikant te Wonosobo.”

Het is noodig dit even duidelijk toe te lichten.

Voor 1930 was Wonosobo jaren lang onvoldoende verzorgd. Betere bearbeiding werd algemeen zeer wensche-lijk geacht. Wellicht heeft in Holland daarvoor niemand meer gepleit dan schrijver dezes. Hierbij rezen twee vragen. Vooreerst: welke kerk wil Wonosobo overnemen? En in de tweede plaats: hoe groot zullen de kosten daarvan zijn? Vooral die laatste vraag was van veel belang.

Hierover is namens de Algemeene Vergadering, waartoe ook Ds. v. Dijk behoort, een breedvoerig rapport ingediend, dat als bijlage is opgenomen in het Zendingsrapport van 1930, pag. 90.

Alleen op grond van de gegevens van dit rapport heeft de Synode van 1930 haar gewichtig besluit in zake Wonosobo durven nemen. In dit rapport staat letterlijk:

„De Commissie is van meening, dat althans de eerste jaren de plaatsing van een missionair predikant te Wonosobo niet strikt noodzakelijk is.

Noodzakelijk zou zijn, dat het aantal Goeroes Indijl met één werd vermeerderd.... Verder zou dan door één van de missionaire predikanten van een naburig Zendingsterrein toezicht op dat werk kunnen worden gehouden.

Op dit oogenblik bedragen de kosten van den hoofddienst te Wonosobo waaronder, zooals bekend is ook de Inlandsche scholen, dus in casu de school te Bendoengan ressorteert, de somma van f 2000 per jaar.

Dit bedrag zou moeten worden verhoogd tot f 3000 per jaar, waarmede dan de kosten voor den Hoofddienst kunnen worden bestreden.”

En de slotconclusie van dit rapport, waar het natuurlijk vooral op aankomt, luidt aldus:

„Naar ons oordeel moet ten opzichte van de bezetting van het Zendingsveld Wonosobo allereerst het direct bereikbare worden nagestreefd. Onder de gegeven omstandigheden is dit de oprichting van een ziekenhuis. De jaarlijksche kosten van het geheel komen op f 6000 per jaar; voorts voor den hoofddienst f 3000 per jaar. Totaal f 9000 per jaar.

Daarbij zou dan nog f 30.000 in eens voor de oprichting noodig zijn. Wij zijn van oordeel dat hiermede eene behoorlijke verzorging van dit Zendingsveld mogelijk is.

Wel wordt in dit rapport ook de wenschelijkheid uitgesproken, dat zich te Wonosobo een missionair dienaar moge vestigen. Maar in het slot van de conclusie wordt „eene behoorlijke verzorging van dit zendingsveld mogelijk” geacht met twee inlandsche helpers, zonder een eigen missionair predikant, terwijl de kosten van den hoofddienst met inbegrip van den schooldienst met

f 3000 per jaar, althans de eerste jaren, zouden kunnen worden bestreden.

Nu is door de deputaten voor de Zending in hun rapport van 1933 gezegd, dat door de Algemeene Vergadering in 1930 „de vestiging van een missionair des Woords te Wonosobo niet noodig werd geoordeeld. Met twee Inlandsche helpers kon de arbeid behoorlijk geschieden.”

We meenden en meenen nog, dat dit geheel klopt met de conclusie van het rapport der Algemeene Vergadering. Ds. v. Dijk noemt dit thans „de reinste dwaasheid”. Vermoedelijk heeft hij er echter niet aan gedacht, dat de steller van het Zendingsrapport met die „reinste dwaasheid” in het gezelschap is van de Algemeene Vergadering, waartoe ook Ds. v. Dijk zelf behoort.

Waar het echter op aankomt is dit, dat de Synode van 1930 het aangedurfd heeft haar gewichtig besluit in zake Wonosobo te nemen, omdat haar uit Indië verzekerd was, dat voor f9000 per jaar, althans de eerste jaren „een behoorlijke verzorging van dit zendingsveld mogelijk was”.

Onder voorwaarde, dat zij slechts 10 % van de kosten en in totaal nooit meer dan f2000 per jaar voor haar rekening behoefde te nemen, heeft de Friesche Zending schoorvoetend bewilligd om Wonosobo over te nemen. Men vertrouwde de uit Indië gegeven cijfers niet ten volle.

Maar de Synode rekende er op, dat de eerste jaren de kosten voor den hoofddienst niet meer dan f3000 en voor den Medischen dienst f6000 zouden bedragen. Zij durfde, gezien die cijfers, de zaak niet afwijzen.

Nauwelijks had echter de Synode haar besluit genomen, of met alle kracht drong Ds. v. Dijk er bij de Kerk van Heeg op aan te Wonosobo een dienaar des Woords te plaatsen. En de Afzonderlijke vergadering der missionaire predikanten steunde dat verzoek. Wellicht heeft men er niet bij gedacht, dat hierdoor de kosten der bearbeiding van Wonosobo aanmerkelijk zou worden verhoogd. Wel zegt Ds. v. Dijk dat dit „geen meerdere uitgaven zou meebrengen”. Maar het is klaar als de dag, dat de rekening der verzorging van den Hoofddienst te Wonosobo daardoor veel hooger zou loopen, dan het bedrag van f3000 per jaar.

De gevolgen zijn dan ook geweest, dat van stonden aan de hoofddienst te Wonosobo veel meer gekost heeft. Vanaf 1 October 1930 — de datum der overname van Wonosobo door Friesland — tot 31 December 1932, dus in 2 jaar en drie maanden, had volgens de berekening der Algemeene Vergadering de verzorging van den hoofddienst te Wonosobo hoogstens moeten kosten f6750. Maar volgens de ingediende exploitatierekening waren die kosten f 14927.43. Dat verschil is niet gering. Meer dan f8000. Ook de kosten van den Medischen dienst liepen hooger dan voorgesteld was. Een en ander had ten gevolge, dat de Generale Kas, die hiervan 90 % moest betalen, thans staat voor een beduidend tekort.

Het staat dan ook voor ons vast, dat de Generale Synode in 1930 in zake Wonosobo gansch anders zou hebben besloten, indien zij geweten had, dat het zoo zou loopen.

Eerst werd uit Indië gezegd: Laat Wonosobo beter verzorgd worden. Het behoeft, althans de eerste jaren voor den hoofddienst slechts f3000 te kosten.

De Synode luisterde naar dat advies en besluit tot betere verzorging.

Maar nauwelijks is dit gebeurd of uit Indië dringt men er met alle kracht op aan, dat er een predikant naar Wonosobo moet, waardoor de rekening voor den hoofddienst van het begin af meer dan dubbel zoo hoog moest loopen.

En dat is gedaan toen de malaise reeds begon, waardoor men op bijna alle terreinen der zending veel meer op inkrimping dan op verhooging der uitgaven moest bedacht zijn.

Is het dan wonder, dat dit alle Zendingsdeputaten zeer bevreemde en onaangenaam stemde?

En is het wonder, dat de Generale Synode, niet onbewust, maar, althans wat tal van leden betreft zeer wel bewust, hierover haar ernstige bevreemding en leedwezen uitsprak? Was er geen oorzaak? Had men niet mogen verwachten, dat men in Indië had medegewerkt om de kosten der verzorging van Wonosobo, althans de eerste jaren, te beperken tot de bedragen namens de Alg. Vergadering genoemd?

Voorts nog iets over het tweede punt, waarover Ds. v. Dijk zich beklagt.

De Synodale uitspraak drukt ook bevreemding en leedwezen uit „dat Ds. K. v. Dijk reeds naar Wonosobo is gegaan eer nog in Holland eene beslissing te dezer zake was genomen”.

Ds. van Dijk maakt daarvan alsof er stond, dat hij met zijn gezin van Keboemen naar Wonosobo zou zijn verhuisd eer hierover in Holland was beslist. En daartegen trekt hij van leer en spreekt van „flater” en van „flagranten strijd met de waarheid.” Maar wat Ds. v. Dijk er in leest staat er niet. De steller van het rapport en van het Synodaal besluit wist heel wel, dat die verhuizing pas plaats had toen men er in Holland in bewilligd had. Voorzover we ons herinneren heeft ook niemand gezegd of bedoeld te zeggen, dat Ds. van Dijk vóór die bewilliging al verhuisd was. Voor een miss. predikant komt het er echter minder op aan waar hij woont, dan wel waar hij werkt.

Nu was mede uit de correspondentie van Ds. v. Dijk zelf de voorstelling verkregen, dat hij, eer nog in Holland eenige beslissing genomen was, zich reeds naar Wonosobo begaf om daar van tijd tot tijd al vast zendingswerk te verrichten. In Holland was het echter de bedoeling, dat althans de eerste jaren de bearbeiding van Wonosobo door Inlandsche helpers zou geschieden. Daarom rees er bedenking, dat Ds. van Dijk feitelijk daar reeds arbeide, eer nog toestemming was gegeven. Dat is het wat in de Synodale uitspraak is bedoeld. Gaarne erkennen we echter dat de formuleering wel duidelijker kon zijn.

Natuurlijk was het heel wel mogelijk, dat de bij de deputaten bestaande voorstelling onjuist was.

Toen dan ook schrijver dezes van Ds. v. Dijk een schrijven ontving waaruit hij opmaakte, dat dit metterdaad het geval was, heeft hij dadelijk in het Zendingsblad van Februari l.l. een rectificatie geplaatst.

Intusschen heeft de Zendingssynode van Friesland eene commissie benoemd, die deze zaak onderzoeken zal. Blijkt het, dat de voorstelling, die bij de deputaten bestond, onjuist was, dan is — volkomen ter goeder trouw — het rapport der deputaten en de uitspraak der Synode op dit punt ook onjuist en behoort dit op een volgende Generale Synode te worden hersteld. Voorloopig wachten we echter af het resultaat van het onderzoek, dat wordt ingesteld.

Het doet ons innig leed, dat het schrijven van Ds. v.

Dijk ons noodzaakte dit woord van verweer te publiceren. Ten eerste hopen we, dat we het hierbij mogen kunnen laten en dat Ds. v. Dijk zal mogen verstaan, dat het niet in het belang van Wonosobo is hierover nog meer te schrijven.

Natuurlijk verblijden we ons van harte, dat de Heere het werk te Wonosobo in rijke mate zegent. We hopen ook, dat de middelen mogen worden gevonden om het werk voort te zetten op gelijken voet als het thans geschiedt.

Dit stuk is geplaatst met voorkennis van Ds. D. Pol, Ds. A. H. van Minnen en Ds. J. Krüger, leden van het Moderamen der deputaten van de Generale Synode voor de Zending en van Ds. H. Hangelbroek en Ds. G. M. van Rennes. W. BREUKELAAR.

Zending Friesland.

De nazorgsarbeid in de Zending.

Jaarverslag over 1933.

III. (Verkort).

De Hulpdiensten.

Hoe brengen wij degenen, die door de verzorging in het hospitaal, door het onderwijs op de scholen en door de litteratuurverspreiding met het Evangelie in aanraking gekomen zijn, tot de beslissende keuze vóór of tegen Jezus?

Dat is de vraag, die ons vooral in het vorige jaar heeft beziggehouden. En in de vier jaren, die wij op het Zendingsveld mochten doorbrengen, is het ons wel duidelijk geworden, dat deze uiterst belangrijke vraag wel niet zoo gemakkelijk te beantwoorden zal zijn, maar dat de oplossing toch (wat de menselijke factor betreft) vooral in de organisatie van de nazorgsactie zal moeten worden gevonden.

Hoe moet deze nazorgsarbeid nu voor de *Colportage* worden ingericht?

De litteratuurverspreiding is de meest eenvoudig ingerichte en „goedkoopste” hulpdienst van de Zending. Dat wil echter niet zeggen dat zij, mits van alle mogelijkheden profijt wordt getrokken, ook van geringe betekenis zou zijn.

Verleden jaar werden door onze 4 colporteurs 3500 wandkalenders verkocht, voorts 781 bijbels, bijbelgedeelten en christelijke boeken; bovendien werden meer dan 2000 tractaatjes gratis verspreid en (daartoe in staat gesteld door de ruime bijdragen van onzen Europeeschen kring in Keboemen) elke maand nog 4500 exemplaren van het Evangelisatieblad *Mardirahardja* („Weg des Heils”), 250 van de *Penaboer* („De Zaaier”) en 100 van de *Lajang Kaboengahan* („Blijde Tijding”).

Nu dringt zich echter onmiddellijk de vraag aan ons op: Op welk ewijze blijven wij nu in contact met de duizenden, die door deze litteratuurverspreiding worden bereikt? Dat is de groote vraag van den *Colportage*-arbeid. Niet het aantal der verspreide geschriften, niet de eventuele baten, maar: waar blijven de mensen, aan wie de litteratuur werd verstrekt? Want juist aan deze mogelijkheid van nazorg ontleent de *colportage*-arbeid haar betekenis.

Deze vraag hebben wij de beide laatste jaren met onze colporteurs dan ook ernstig onder de oogen gezien. Tenslotte vonden wij deze oplossing, dat ieder van de colporteurs een afzonderlijk schrift zou aanhouden, waarin hij de namen en adressen opteekende

van hen, aan wie geregeld maandbladen worden verstrekt en van hen aan wie lectuur werd verkocht, vooral wanneer zij daarbij eenige belangstelling toonden voor het Christendom. Deze lijsten werden maandelijks op ons kantoor naar de verschillende resorten der goeroe's Indijl gerangschikt en aan hen doorgegeven, opdat de helpers met deze menschen in relatie konden treden en met hen spreken over hetgeen zij gelezen hadden.

Deze methode nu blijkt in de praktijk goed te bevalen. Onder de ongedoopte volwassenen, die thans geregeld de godsdienstoefeningen op onze verschillende zendingsposten bezoeken, zijn er verscheidene, die door deze nazorgsarbeid in den *colportage*-dienst tot Christus en naar de kerk zijn gebracht.

Een tweede, reeds veel meer omvangrijke hulpdienst der zending is de *schooldienst*.

Tegenover 4 colporteurs staan hier 28 onderwijzers.

Momenteel worden door de Zending 14 scholen onderhouden (behalve de beide scholen met Westersche opleiding, waarover wij straks nog iets hopen te zeggen), waarvan 6 volks- en dessa-scholen (met 3 klassen), 4 vervolgscholen (met 2 klassen aansluitend op de volksschool), 2 standaard- of tweede klas-scholen (met 5 klassen), en 2 Maleisch-Chineesche scholen (alleen voor Chineesche kinderen,) met tezamen meer dan 1000 leerlingen.

De onkosten zijn daarmee natuurlijk in overeenstemming. Blevén wij met onze uitgaven voor de *Colportage* verleden jaar beneden de f 1000, de uitgaven voor den *Schooldienst* beliepen alleen voor salarissen en pensioenen reeds bijna f 15000. En daar komen dan nog de uitgaven voor onderhoud van gebouwen, voor leermiddelen, voor opleiding, voor reisgeld, voor administratie e.d. bij.

De groote vraag, die ons het vorige jaar op de maandelijksche bijeenkomsten met al onze Javaansche onderwijzers bezig hield, was deze: hoe brengen wij de leerlingen van onze scholen tot Jezus?

Aan alle onderwijzers werd een aantal vragen voorgelegd, waarvan de voornaamste waren: in welk opzicht verschilt naar uw oordeel een christelijke van een neutrale school? Op welke wijze kan het christelijk karakter van de school worden bevorderd? Hoe kan ook buiten de schooluren het contact met de leerlingen (ook met de oud-leerlingen) blijven bewaard? Op welke wijze kunnen door de school ook de ouders worden bereikt?

Deze vragen werden op de personeelsvergaderingen der verschillende scholen besproken en de antwoorden op schrift gesteld en daarna aan mij toegezonden, om later gemeenschappelijk te kunnen worden besproken.

Het zou de moeite waard zijn deze antwoorden eens afzonderlijk te bespreken. Er zijn er bij, die met verrassende juistheid de kern van de zaak, hoe onderscheiden vaak in formulering, wisten aan te geven. Zoo staat er bijv. in het rapport van de onderwijzers van *Glonggong* (vrij vertaald): „Naar ons oordeel wordt onze school een Christelijke school genoemd, omdat het onze taak is de leerlingen God te doen kennen en ze te leiden tot den Zaligmaker Jezus, opdat zij God zouden leeren liefhebben boven alles en hun naasten als zich zelven.”

In een ander rapport (van de school in *Karanganjar*) werd het ideaal van een christelijke school als volgt omschreven: Een christelijke school is een school, die naar Christus is genoemd en „daarom ook naar

Christus moet heenleiden als den Zaligmaker van zondaren. De kinderen moeten Hem leeren kennen en liefhebben, opdat zij tot Hem de toevlucht nemen en van Hem het waarachtige heil mogen erlangen, dat Hij door Zijn liefde en lijden voor ons verworven heeft".

Het zou ongetwijfeld interessant zijn nog meer te citeeren uit deze beschouwingen van onze Javaansche onderwijzers zelf over het christelijk onderwijs, maar het bovenstaande moge voldoende zijn om bij U de overtuiging te wekken, dat er door onze onderwijzers inderdaad wordt nagedacht over de beteekenis van dezen hulpdienst voor de uitbreiding van het Koninkrijk Gods". En het spreekt wel vanzelf dat dit zich bezinnen over het wezen van het christelijk onderwijs van groot belang is zoowel voor het persoonlijk leven van de onderwijzers als voor het op juiste wijze vervullen van hun taak.

Tallos vele waren ook de middelen, die aan de hand werden gedaan om het contact met de kinderen ook buiten de school te bewaren.

Zoo werd tijdens de geanimeerde bespreking, die volgde op een referaat van één der Javaansche onderwijzers over dit onderwerp op één van onze maandelijksche bijeenkomsten, bijv. gewezen op het vormen van bijbelkringen, het stichten van Zondagsscholen, het organiseren van oud-leerlingenavonden en ouderavonden.

De vruchten van deze herhaalde besprekingen over den nazorgsarbeid in den schooldienst zijn niet uitgebleven.

Op verschillende plaatsen werden bijbelkringen gevormd, en vooral in Glonggong is het jeugdwerk enthousiast en intensief aangepakt, met het verblijdend gevolg, dat de gezellige bijeenkomsten, die daar voor de oud-leerlingen worden georganiseerd, zich in steeds grooter belangstelling mogen verheugen, en met groote dankbaarheid kwam het hoofd dezer school mij nog onlangs vertellen, dat meer dan één van zijn oud-leerlingen door deze nazorgsactie tot de kerk was gebracht.

Een groote moeilijkheid voor onze onderwijzers is natuurlijk, dat zij zich niet als mede-opvoeders van de ouders kunnen beschouwen. Verreweg de meeste ouders toch begeeren wel onderwijs, maar dat de christelijke opvoeding op onze zendingsscholen daarbij de allesbeheersende factor behoort te zijn, begrijpen ze niet, en indien wel, dan staan ze er vijandig tegenover. Zoo komt de school, wat den invloed op de kinderen betreft, tegenover in plaats van naast de ouders te staan.

De moeilijkheden, die daardoor en voor de onderwijzers en voor de leerlingen ontstaan zijn tallos vele. Meer dan één ontroerend verhaal van den strijd, die soms reeds in deze jeugdige harten gestreden wordt in hun verlangen om Jezus te volgen, zou ik U kunnen vertellen. Hier hebben vooral de onderwijzers, als vriend hunner leerlingen, een moeilijke maar heerlijke taak, en met name de bijbelkringen kunnen in dit opzicht van niet spoedig te overschatten beteekenis zijn.

Tenslotte in dit verslag over den schooldienst nog een enkel woord over onze *Chr. Maleisch-Chineesche School* te Keboemen, die momenteel reeds 100 leerlingen telt.

De mogelijkheid, die deze school ons biedt, om met de Chineesche bevolking contact te krijgen is niet gering.

Ook op andere wijze kregen wij het vorige jaar gereeden ingang onder de Chineesche bewoners van onze hoofdplaats, nl. door de Maleische bijbellezingen, die een Christen-Chinees uit Magelang, Mr. Chew Choon Hai, hier telkens aan het einde van elke maand heeft

gehouden, en die steeds meer belangstelling trekken (de beide laatste keeren waren er telkens ± 75 toehoorders).

Dr. Peddemors was in Poerwakerta met hem in aanraking gekomen, toen hij ook daar een bijbellesing hield. Op diens verzoek verklaarde hij zich bereid ook elke maand in Keboemen te komen, welk aanbod natuurlijk met groote dankbaarheid werd aanvaard. De groote moeilijkheid in ons werk onder de Chineezzen is immers, zooals ik verleden jaar reeds meldde, het gebrek aan Christenchineezzen, die als helper of onderwijzer zouden kunnen optreden. De geregelde komst van den Heer Chew kan onder Gods zegen belangrijk voorbereidend werk verrichten. De onkosten aan deze (gratis-) lezingen verbonden worden betaald door den Europeesch en kring te Keboemen, die met groote belangstelling in dezen arbeid onder de Chineezzen meeleeft.

God van den hemel moge het ons doen gelukken.

Over onze beide *Westersche scholen* (de Chr. Holl. Chin. school te Keboemen en de Chr. Holl. Jav. school te Gombong), die ik een enkele maal reeds ter sprake bracht, kan ik dit jaar kort zijn. Veel van hetgeen ik opmerkte over de Zendingsscholen geldt ook van deze, van een aparte vereeniging in Friesland uitgaande onderwijsinrichtingen.

Ook op deze beide scholen zal meer nadruk moeten worden gelegd om den nazorgsarbeid, al is die hier veel moeilijker door het feit, dat de meeste oud-leerlingen uitzwermen over heel Java. In Keboemen en Gombong zelf is, in onderscheid met plaatsen als Solo, Djokja, Magelang e.a., veelal niet voldoende emplot te vinden, tenzij de kinderen naar hun ouders terugkeeren. Wel zou echter meer contact met de ouders en de leerlingen zelf (momenteel aan beide scholen meer dan 600), kunnen worden gezocht.

Het financieel aspect van deze beide scholen voor Westersch onderwijs wordt steeds somberder door de drastische bezuinigingen van het Gouvernement. Tot nu toe werden de uitgaven (die verleden jaar voor beide scholen samen meer dan f 50.000 bedroegen) vrijwel door subsidie en schoolgelden gedekt. Maar nu de subsidie inkrimpt en de verplichte terugstortingen aan het Gouvernement grooter worden, wordt de financiële positie dezer scholen steeds moeilijker. Ook begint het aantal leerlingen, althans van de H. J. S., af te nemen, omdat de ouders het schoolgeld niet langer kunnen betalen.

Toch was het verslag van den Heer Frankhuizen, die tijdens het verlof van den Heer Brinkman als Hoofd van de School te Gombong optreedt op de jaarsamenkomst van al de zendingsarbeiders, niet in pessimistischen toon gesteld.

De geest zoowel onder het personeel als onder de leerlingen is goed en de resultaten van het onderwijs zijn zeer bevredigend. *(Wordt vervolgd).*

Zending Utrecht en Gelderland.

Nog eens de Huishoudschool te Poerworedjo.
Een kookles.

Poerworedjo, de hoofdplaats van het Zendingsterrein van Utrecht en Gelderland, heeft een Christ. Huishoudschool. Zij bestaat nog maar kort. Maar het gaat met haar heel goed. In het vorige No. plaatsten we een

kiekie van de opening dezer school. Mevr. Slettenaar-Wolff gaf er een beschrijving bij en heeft ons een en ander betreffende deze school verteld.

Thans geven we een kiekje van een kookles.

Wat de meisjes klaar maken, kunnen we niet zien. Maar alles ziet er heel netjes en zindelijk uit. Het spreekt van zelf, dat het voor meisjes op dien leeftijd van groote beteekenis is geruimen tijd van dag tot dag in een Christelijke omgeving en onder Christelijken invloed te zijn.

Laten de zusters in Utrecht en Gelderland ook eens aan deze school denken, zij heeft wat hulp uit Nederland dringend noodig en is het ten volle waard. Mevr.

Voor de komst van het Koninkrijk Gods en bijzonder ook voor de Zending is het van veel beteekenis, dat er in Indië eenige Holl. Kerken zijn, die het Evangelie van Christus ook uitdragen in den omtrek.

De jonge predikant van Vinkeveen nam het beroep naar Palembang aan. Hij vertrekt D.V. 5 Sept. van Amsterdam met de Marnix van St. Aldegonde. Waarschijnlijk doet hij 14 Oct. intrede te Palembang, op den datum dus waarop wij de Afscheiding herdenken zullen. Dit treft wel bijzonder omdat hij 2 Januari '02 in de pastorie te Ulrum, de bakermat der Afscheiding, geboren werd. Na Ulrum woonde hij te Hattem en Bunschoten-Spakenburg, 2 bekende gemeenten uit de Af-

Een kookles in de Huishoudschool te Poerworedjo.

Netelenbos-Chevallier, Graaf Florislaan 21, Hilversum, Postgiro No. 166605, zal gaarne giften ontvangen en overmaken naar Poerworedjo.

W. B.

Ds. G. J. Sijbesma.

De jongste Gereformeerde Kerk in Ned.-Indië, zal D.V. weldra een eigen dienaar des Woords ontvangen. Het is de Geref. Kerk te Palembang, die 13 Aug. 1933 is geïnstitueerd. Palembang is de grootste stad van Sumatra. Zij heeft bijna 90.000 inwoners. Maar de Geref. Kerk is er nog slechts klein. Zij telde bij het begin van dit jaar 144 zielen. Hiervan wonen er 64 in de stad, en 80 verstrooid in wijden omtrek over een gebied, dat eenige malen zoo groot is als heel Nederland. Ondanks den nood der tijden, die Indië ontzettend drukt, heeft deze kleine Kerk een dienaar des Woords gevonden en beroepen, die gaarne al zijn krachten aan de zorg dezer Gemeente wil wijden. Het is Ds. Sijbesma van Vinkeveen.

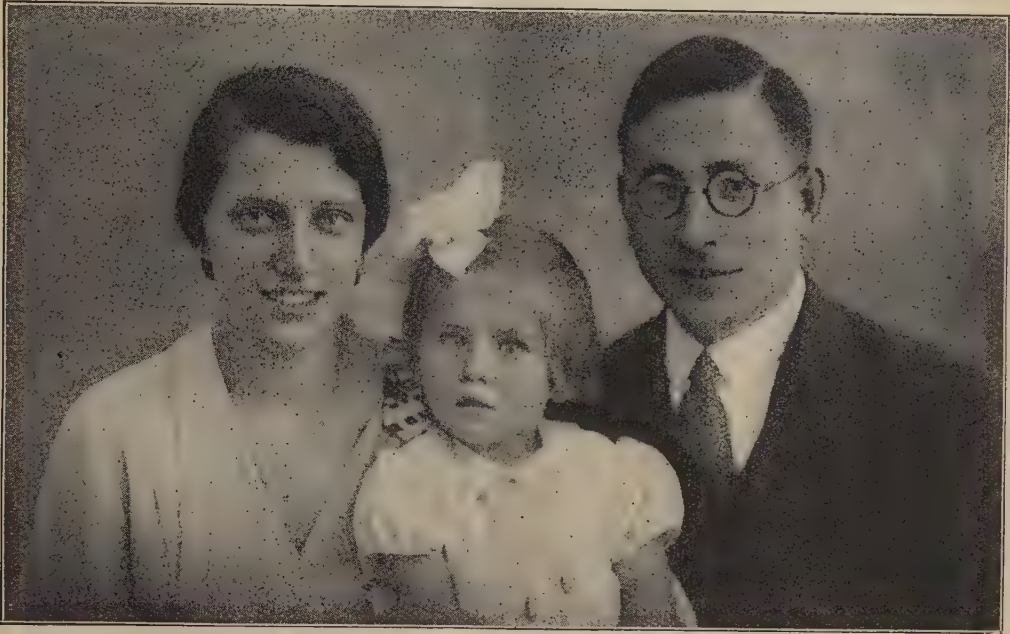
scheiding. Te Zierikzee bezocht hij de H.B.S. Daar rijpte, tot groote blijdschap van zijn ouders en familie, zijn plan om theologie te gaan studeeren. Toen zijn vader 't beroep naar Koudekerk aannam ging hij dan ook over naar 't Gymnasium te Leiden. Vanuit Burum, de oudste Friesche kerk, bezocht hij 't Willem Lodewijk Gymnasium te Groningen waar hij eindexamen deed. Daarna werd hij ingeschreven als student in de Theologie aan de V. U. waar hij in Juni '30 slaagde voor 't candidaatsexamen.

Helaas mochten zijn grootvader Sijbesma, wiens eenige kleinzoon, en zijn vader, wiens eenige zoon hij was, 't niet beleven, wat zij zoo graag hadden gewild, nml. zijn bevestiging en intrede. Den 27sten Sept. '31 werd hij te Vinkeveen bevestigd door zijn oom Ds. van Anken van Delft, aan wien hij na 't overlijden van zijn vader veel te danken had. 12 Augustus preekte hij te Vinkeveen afscheid. Hij had in Vinkeveen een beste gemeente. Hij en Mevrouw zien er erg tegenop om hun werk daar neer te leggen.

Ds. Gerben Jan Sijbesma is gehuwd met Alida Suzanna Christina van 't Slot, die 7 Juli '06 te Arnhem is geboren. Na de Hervormde Kweekschool te Zwolle te hebben bezocht, waaraan zij in '25 eindexamen deed, werd zij onderwijzeres aan de Wilhelmina School te Deventer. 16 Sept. '31 zijn zij getrouwd en 7 Juli '32 werd hunne Diet Reinhilde Gerda geboren, een wildzangetje, die juist een paar dagen voor zij gefotografeerd werd, leelijk is gevallen en met een lidteeken op haar voorhoofd gekiekt werd, waarvoor zij beleefd excuus vraagt.

Ds. en Mevr. Sijbesma—v. 't Slot zien erg op tegen het afscheid van Vinkeveen. Toch verlangen zij zeer om

ben ik biddende voor het spoedig komen van den vrede in China. Het veroorzaakt mij een ondraaglijke schaamte te denken aan het geweld, dat het Japansch militarisme heeft gedaan en nog in China doet, in spijt van al mijn gebeden. En ik ben verwonderd over de duldzaamheid van den Chineeschen broeder, die mijn boek heeft vertaald in weerwil van Japans immoreele acties. Ofschoon ik een milioen malen vergiffenis zou willen vragen, zou het niet genoeg zijn om de zonden van Japan te bedekken... Het is de verlossende liefde, welke Christus in zijn leven en in zijn handelen betoonde alleen, welke het rasverschil verwint. Deze liefde moet in ons groeien. Nu het Japansche volk niet in

Ds. Sybesma en gezin.

hun werk te Palembang te beginnen. De ouders van Mevrouw, die te Schalkhaar wonen, en zijn moeder, die te Dedemsvaart woont, staan hen gaarne af voor de arbeid in Gods Koninkrijk, en maken hun dus 't afscheid niet moeilijker.

Moge de Heere dit jonge echtpaar, dat vol idealisme naar Indië gaat in welstand brengen op de plaats der bestemming, en daar voor velen ten rijken zegen stellen.

En mogen de Kerken in Holland in hare gebeden ook gedurig de kleine Kerken in Indië en hare dienaren bedenken.

Voor alles hebben ook zij noodig ons gebed.

W. B.

Toyohiko Kagawa.

In de Chineesche vertaling van zijn boek „Liefde, de wet des levens” schrijft (dato 8 Februari 1934) Toyohiko Kagawa, de groote Japansche Christen-evangelist, dat het hem zeer moeilijk viel een voorwoord te schrijven voor de Chineesche editie van zijn werk over de liefde. „Want mijn volk doet niet anders dan de wet der liefde tegenover China verbreken. Ik voor mij heb China lief gelijk ik Japan liefheb. En reeds zeer lang

staat is deze verlossende liefde mede te gevoelen, lijd ik de smarten van den profeet Jeremia. Vergeef ons! Gij zonen van Confucius en Motzu, vergeef ons in den naam van Uw groote den vrede liefhebbende wijzen! Er zal ook een dag komen, dat de Japannees zwaard en geweer zal wegwerpen en ontwaken tot de liefde van het Kruis....”

„Ned. Z.bl.”

De Kinder-Zendingsvereniging „Excelsior” met de Zendingscommissie te Hoogeveen.

Bij de foto. (Zie pag. 142).

Deze foto, die ons de Kinderzendingsvereniging Excelsior met de Zendingscommissie te Hoogeveen laat zien, wordt op daartoe strekkend verzoek in het Zendingsblad geplaatst.

Bij het koperen jubileum van de Gereformeerde Kinderzendingsvereniging „Excelsior” te Hoogeveen, werd deze foto gemaakt. In 12½ jaar hebben de leden met een wekelijks collectebusje een bedrag van f 6818.05 bijeengebracht voor de Soembazending. Een zeer beduidende som. Hier zien we weer de macht van het kleine.

Zittend van links naar rechts het bestuur der Zendingscommissie: R. Loopers, voorzitter; G. Elbrecht; H. Bouwmeester Bzn., secretaris; K. Hartman en H. Blanken Wzn., penningmeester.

W. B.

STATISTIEK der Zending op Midden-

ZENDENDE KERK	RESSORTEN	Europeesche Zendelingen	Zelfstandige Voorgangers		Hulpkrachten												Aant. gedoopten op			
					Uitsluitend v. d. Gem.				Uitsluitend v. d. School				Voor Gem. en Sch. beide				Volwassenen			
					Inl.		Chin.		Inl.		Chin.		Inl.		Chin.		Inl.		Chin.	
					m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr
Rotterdam (Zuid-Holland Z.)	Banjoemas Miss. pred. Dr. B. J. Esser en Ds. J. C. Bullmann.	2	2	—	—	—	13	—	—	—	16	1	1	—	4	—	357	434	14	35
Utrecht (Utrecht en Geld.)	Poerworedjo Miss. pred. Ds. F. A. Keuchenius.	1	2	—	—	—	13	—	—	—	33	—	—	—	3	—	288	308	14	6
Heeg (Friesland).	Keboemen Miss. pred. Ds. H. Bergsma.	1	1	—	—	—	10	—	—	—	24	—	—	—	4	—	242	252	13	5
Heeg (Friesland).	Wonosobo Miss. pred. Ds. K. v. Dijk.	1	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	146	151	—	—
Amsterdam (Noord-Holland).	Djokjakarta Miss. pred. Ds. D. J. B. Allaart.	1	1	—	—	—	20	—	1	—	46	—	—	—	1	—	661	697	43	24
Middelburg (Zeeland en N.-B.)	Magelang Miss. pred. Ds. A. Merckelijn.	1	1	—	—	—	7	—	1	—	9	—	—	—	5	—	192	185	40	31
Delft (Z.-Holland N.)	Soerakarta Miss. pred. Dr. H. A. v. Andel	3	2	—	—	—	21	—	—	—	99	—	—	—	—	—	922	907	28	36
	Ds. P. H. v. Eyk	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	2	—	—	1	1	19	19
	Ds. G. D. Kuiper.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	69	79	12	13
Batavia	Soerakarta (Mal. Kerk) Batavia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Totaal . . .	10	10	—	—	—	87	—	3	—	234	1	1	2	17	—	2878	3014	183	169

STATIS

RESSORTEN	Aantal plaatsen, waar geregeld gearbeid wordt				Gemiddeld aantal Kerkangers	Gemiddeld aantal Avondmaalangers	Aantal overleden Christenen ged. verslagjaar	Aantal Kerkelijk gesl. huwelijken	Zondag- scholen		Aantal Christelijke Vereenigingen	Aantal, van de zending uitgaande			Geregeld ver- spr. periodieken	
	Gem. met Kerke- raad en eigen Inl. predikant	Gem. met Kerke- raad zonder eigen Inl. predikant	Gem. zonder Ker- keraad m. vaste standpl. van een Inl. helper	Overige gemeenten					Aantal	Aantal leerlingen		Armen- kolonies	Weeshuizen	Andere inrichtingen geen ziekenhuis	Aantal soorten	Aantal exem- plaren van den oplaag (binnen ressort verkocht)
Banjoemas	2	4	7	12	?	?	12	13	—	—	15	1*)	—	—	4	17.014
Poerworedjo	2	5	10	5	1170	1100	14	13	5	109	6	—	—	—	1	150
Keboemen	3	3	8	—	625	473	8	9	4	308	12	—	—	—	4	6.700
Wonosobo	—	—	7	5	380	200	3	3	1	165	2	—	—	—	2	1.100
Djokjakarta	1	5	20	28	2098	1400	27	23	7	250	10	1	—	1	3	13.150
Magelang	1	1	10	15	801	395	12	11	3	118	6	1	—	—	3	6.950
Soerakarta	2	8	14	63	± 2000	± 1700	27	19	17	826	27	1*)	—	—	2	33.600
„ 1 Mal. Kerk	—	1	—	3	± 60	± 40	2	—	—	—	1	—	—	—	1	1.200
Batavia	1	—	—	—	100	65	5	3	1	20	3	1*)	—	—	—	—
Totaal	12	27	76	131	± 7234	± 5373	110	94	38	1796	82	5	—	1	20	79.864

Java over 1933 (HOOFDDIENST) A.

ult. verslagjaar				Aant. belijdende lidmaten op ult. verslagjaar				Aant. reeds gedoopte Catechisanten op ult. verslagj.				Aant. in doop- onderricht op ult. verslagjaar				Aantal gedurende verslagjaar gedoopten								Aant. tot het H. A. toegel. gedurende verslagjaar			
Kinderen																Volwassenen				Kinderen							
Inl.		Chin.		Inl.		Chin.		Inl.		Chin.		Inl.		Chin.		Inl.		Chin.		Inl.		Chin.		Inl.		Chin.	
m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr
286	275	10	14	311	379	13	28	158	126	6	13	71	52	4	7	9	18	—	2	20	21	2	—	12	10	—	—
217	169	9	4	279	291	14	6	456	431	22	10	115	94	1	—	31	28	—	—	36	27	—	—	23	18	—	—
263	256	1	4	236	250	9	5	403	349	4	4	44	42	1	1	16	17	1	1	35	33	—	2	20	21	—	1
105	102	—	—	146	151	—	—	46	52	—	—	15	10	—	—	—	—	—	—	8	8	—	—	—	—	—	—
592	590	41	10	661	697	43	24	1289		15		179	165	10	8	57	22	2	6	45	49	3	6	13	9	2	—
140	172	29	21	192	185	40	31	491		15		62		8		24	18	2	5	27	46	3	3	12	10	—	—
719	573	32	34	922	907	28	36	172	133	12	6	143	168	4	5	108	95	1	1	89	82	1	1	14	16	—	—
2	3	12	15	1	1	19	19	—	—	8	9	—	—	3	1	—	—	2	2	—	1	3	3	—	—	1	—
50	49	9	13	69	79	12	13	9	12	1	1	5	2	—	—	3	—	—	—	5	7	1	—	4	2	—	1
2374	2189	143	115	2817	2940	178	162	1244	1103	53	43	572	533	23	22	248	198	8	17	265	274	13	15	98	86	3	2
								1780				30				62				8				Voor de opgave			

T I E K B.

Geregeld verspeide vlgschriften		Aantal verspreide Christel. boeken	Aantal Col- porteurs		Bedrag der collecten, etc. der Inl. en Chin. gemeenteleden per ressort				Gemiddelde bijdrage per hoofd	Opbrengst van tuinen en andere eigendommen	
Aantal soorten	Aantal exem- plaren van den oplaag (binnen ressort verkocht)		Mannen	Vrouwen	Voor de Kerk	Voor behoefigen	Voor de Zending	Voor andere doeleinden			
3	11.397	5.955	13	—	f 2.024 64	f 579 32	f 23 40	f 125 97	f 1 93	f 17 91	
3	6.400	3.120	9	—	„ 850 62	„ 419 15	— —	— —	„ 1 25	„ 3 —	
1	3.500	781	4	—	„ 475 50	„ 401 78	— —	„ 1.100 37	„ 1 91	— —	
—	1.000	150	1	—	„ 258 54	„ 114 56	— —	— —	„ 1 98	— —	
5	22.900	23.416	17	—	„ 4.540 22	„ 680 12	„ 202 17	— —	„ 2 04	— —	
1	2.500	4.054	6	—	„ 2.334 51	„ 294 36	— —	„ 826 95	„ 2 88	— —	
2	45.963	20 712	20	1	„ 2.692 20	„ 1.404 50	— —	„ 56 82	„ 1 29	— —	
1	3.000	—	—	—	„ 308 54	„ 92 29	— —	„ 27 02	„ 5 94	— —	
2	—	—	—	—	„ 416 58	„ 254 39	„ 101 10	„ 189 33	„ 3 25	— —	
	96.660	58.188	70	1	f 13.901 35	f 4.280 47	f 326 67	f 2.326 46		f 20 91	

*) armenhuis
uitgaande van
de Jav. Kerk

Chr. Huishoudschool te Poerworedjo.

Sinds 28 Juni ontving ik voor de School aan giften: Zend. krans te A. f 10.—. Mej. A. P. te H. f 1.—. Geref. Kerk te M. f 1.—. X. Y. Z. te D. f 1.—.

Aan contributies: Zend. krans te V. f 2.50.

Mag ik nog eens herinneren aan mijn verzoek bij de vorige verantwoording, om de toegezegde contributies mij zoo spoedig mogelijk te zenden voor het jaar 1934 en dan in de volgende jaren het in dezelfde maand te sturen? Van de Zend. krans te V. is goede nota genomen, dat ze eerst in 1935 beginnen te contribueeren, omdat dit jaar al een gift gezonden werd.

Hoe staat het met de Zendings-Commissies? Hebben zij niets meer in kas?

Hilversum. Mevr. NETELENBOS—CHEVALLIER.
Gr. Floreslaan 21. — Giro 166605.

Het eerste halfjaar.

De eerste helft van 1934 is weer voorbij. 't Is te begrijpen, dat alle trouwe Suriname-vrienden met een zekere spanning afwachten, hoe het er met de finantiën voorstaat. Rookkleurig ziet het er zeker niet uit. Op 30 Juni was f 4200 minder ontvangen dan op dienzelfden datum in 1933. En toen bleef men reeds f 10.000 onder het benodigde, zoodat het tekort over dit eerste half jaar alweer bijna f 14.000 bedraagt.

Toch versagen onze Herrnhutterbroeders niet. Het overzicht van broeder Schüngel eindigt: „Ook voor 1934 hebben wij de beloften des Heeren. Daarom, wees niet bezorgd”. en de Secretaris sluit zijn overzicht met het dringend beroep op alle Surinamevrienden, de zorgen der Broederzending voor Gods troon te brengen. Als wij hierbij het ora et labora betrachten: de daad bij het gebod, kan de tweede helft van 1934 nog veel goed maken. Laten wij allen hiertoe meewerken. Wie geen goed kon missen, kan zeker iets van zijn tijd geven, b.v. voor de kwartaal kwartjes-actie. Men geve zich slechts bij ondergeteekende daarvoor op, en U ontvangt alle gewenschte inlichtingen.

Sinds vorige verantwoording ontvingen wij van M. te V. (Geref. Kerk. Santpoort) f 5; U. te S. f 5; Mevr. v. S. te Z. f 25; Ds. de B. te W. f 5; lezers Leeuw. Kerkb. f 2.50; W. B. te S. f 5; leerl. Oranjesch. te A. f 8; G. W. te D. f 100; v. S. te 's-Gr. 2 maal f 1; via D. J. Coumou te Bandoeng f 127.50 en via J. Bolwijn te Solo f 500 van onze O.-I. Surinamevrienden: A. te H. f 2; J. P. te Baarlant van N.N. f 10; Pers. Chr. Sch. te L. f 4; v. d. W. te 's-Gr. f 2.50; Lilly v. L. en Grietje W. f 6.86; H. te V. f 2; N. te A. f 15; leerl. Chr. Sch. te B. f 12; E. te H. f 2; D. te V. f 1; Wed. N. te L. f 1.40; Pers. K. W. School te R. f 4; B. te G. f 11.83; Mej. P. te Gr. f 2.50; Mevr. B. te H. f 4; V. te N. (dankoffer) f 10; Mej. K. te Z. f 4; Mej. K. V. te 's Gr. f 5; v. d. B. te A. f 2.50; Pers. Eloutsch. den Haag f 8.50; Mevr. S. te A. f 11.50.

Allen hartelijk dank!

J. VAN KEULEN.
Vredelaan 10.

Laren (N.-H. Postrek. 95494.

Comité tot steun der Rijsche Zending in de Bataklanden.

22e verantwoording van 22 Mei—22 Juli 1934.

Met hartelijken ontvingen wij in deze 2 maanden de volgende giften: Ds. P. v. d. M. te D. f 3, Wed. B. te Z. f 10, J. B. te 's-Gr. f 1, C. W. E. P. v. A. te D. D. f 2, Fam. S. te M. f 10, N. N. te N. f 10, H. v. W. te L. f 0.25, Col. Ger. K. te B. f 5, Ger. K. te O. f 2, Ds. E. B. te K. f 1.50, Ds. S. J. d. B. te W. f 5, J. Z. te R. f 2.50, H. v. d.

W. te V. f 2.50; Mevr. de Wed. B. te A. f 1, Leerl. V. S. sch. te 's-Gr. f 11.50, D. H. te Th. f 2.50, Ds. N. v. H. te Z. f 1.50, J. H. v. d. W. te 's-Gr. f 2.50, Coll. Ger. K. te O. f 3, J. J. C. v. D. te 's-Gr. f 5, Mevr. de Wed. v. S. te Z. f 25, J. v. D. te H. f 3.41, H. W. te 's-Gr. f 1, Ds. H. A. W. te V. f 1, F. G. te A. f 5, coupon N. N. te L. f 2.50. Tezamen f 119.41. Totaal met vorige verantwoording f 5620.05.

26 giften in 2 maanden met een bedrag van ruim f 100. We zijn dankbaar maar niet voldaan, we zijn dan nu de helft van het door ons gestelde bedrag overschreden, doch als het zoo doorgaat als de laatste 3 maanden, dan zal het nog wel 5 jaar duren, eer dat we de f 10.000 hebben bijeengebracht en zal het werk der Rijsche Zending nog veel meer moeten worden ingekrompen, om ten slotte, bij gebrek aan middelen, geheel te moeten worden opgeheven, alleen omdat Christelijk Nederland zijn roeping niet verstaat?

Doch et werk Gods gaat door. De doorbraak komt, al is het door de afbraak.

Zal het zoo zijn, lezer? Aan u het antwoord.

Namens het steuncomité

J. N. MUNNIK, Penningm.

Den Haag, Galileistraat 139, Postgiro 6104.

Giften voor de Armenkolonie te Blondo van:

Zend. Comm. Aardenburg f 5; Geref. Kerk Bloemendaal f 2.50; Den Oever f 1; Spijkenisse f 1.50; Doetinchem f 1; Zend. Comm. Wolfhezen f 2.50; Oisterwijk f 35; Geref. Kerk Hantumhuizen f 2; Charlois f 3; Soest f 2.50; Nijkerk f 2.50; Leiden f 5; Maasdijk f 2; Vrouwepolder f 2; Huizum f 5; Ermelo f 5; Diac. Oostburg f 2.50; de Steeg f 1; Den Ham (O.) f 1.50; Sudhuisterveen f 1; Olst f 1; Wageningen f 2; Bussum f 10; Zierikzee f 2.50; Drachtstercompagnie f 2.50; Bleiswijk f 2.50; Velsen-Noord f 5; Dokkum f 5; Naaldwijk f 2; Elburg f 1.50; Diac. Molenaarsgraaf f 5; Zaamslag f 5; Brouwershaven f 2; Barendrecht f 2.50; Klundert f 5; Diac. Waarder (Z.-H.) f 2.50; Diac. Eiland Marken f 2.50; Diac. Langerak f 2.50; Oosterbierum f 1; Rijswijk (N.-Br.) f 1; Nigtevecht f 2; Wagenborgen f 1; Loppersum f 2; Diac. Hendrik Ido Ambacht f 2; Rotterdam f 2.25; Diac. Wolferstdijk f 5; Schiermonnikoog f 1.50; Beverwijk f 2.50; Dedemsvaart f 1.50; Boornbergum f 1.50; Kielwindeweer f 1.50; Domburg f 2.50; Diac. Hei- en Boelcop f 2.50; Ter Aar f 1; Tienhoven f 1; Schettens f 4.50; Diac. Sexbierum f 1; Lollum f 2.50; Diac. Koudekerke f 5; Diac. Lioessens f 2.50; Kommerzijl f 0.75; Workum f 5; Doesburg f 2; Westkapelle f 1.50; Ten Boer f 2.50; Delden f 6.50; Gouda f 5; Heidens f 1; Sappemeer f 2.50; Anjum f 1; Schermerhorn f 1.50; Munnekezijl f 2.50; Drogeham f 2.50; Hazerswoude f 1; Oldebroek f 1; Lemmer f 1.50; Diac. Nederhorst f 5; Wons f 1; IJselmonde f 5; Diac. 's-Gravenmoer f 2; Heerjansdam f 1; Hijkum f 1; Geesteren f 2; Koudum f 2; Heegum f 3; Oude Pekela f 1; Wijke f 2.50; Kapelle-Biezeling f 3; Gameren f 1; Rhooen f 1; Lochem f 1; Diac. Ee f 2.50; Nijmegen f 2.50; Pijnacker Nootdorp f 1; Nijverdal f 2.50; Zeerijp f 2; Diac. Duurswoude f 1.50; Diac. Rockanje f 1; Diac. Bruinisse f 5; Zwammerdam f 1; Ellewoutsdijk f 2; Tholen f 1; Rijnsoord f 5; Oosterend f 2.50; Gramsbergen f 2.50; Diac. Britsum f 2.50; Diac. Geldermalsen f 5; Vleuten f 2; Wartena f 1; Muiden f 1; Vianen f 1; Aalten f 5; Loenen aan de Vecht f 2.50; Oostwold f 2; Dalfsen f 1.50; Trever f 2.50; Diac. Stad aan de Haringvliet f 1.50; Pernis f 1.50; Roodeschool f 2; Venlo f 20; Noodeloos f 1.50; Koudekerk aan de Rijn f 2.50; Nieuwdorp f 10; Mijdrecht f 1; Amers-

foort f3; Heerde f5; Hellevoetsluis f1; Kollum f1; Willemstad f2; Meppel f2.50; Diac. Stedum f5; Roden f2.50; Diac. Drimmelen f5; Baarland f1; Bergen theim f2; Maartensdijk f2; Voorst f2.50; Geers f1; Wijchel f2.50; Asperen f1; Terschelling f1; Deventer f5; Herwijnen f1; N. Schans f1; Maarsen f1; Slikkerveer f1; Winsum f2.50; Diac. Steenwijk f2.50; Mussel f1; Diac. Zuidland f2; Oost Kapelle f1; Apeldoorn f5; Veenendaal f1; Zevenhoven f1; Oud. Schoonebeek f1.50; Wilnis f1; Hellevoetsluis f1; Diac. Alblasserdam f2.50; Heinekenzand f2.50; Lisse f5; Ottoland f1; Zuid-Wolde f2; Saarwoude f1; Putte f2.50; Schiedam f2.50; Wieringen f1; Katwijk f5; Diac. Neerle f2.50; Diac. Woudsend f4; Diac. Zandvoort f2; Wissekerke f5; Tuindorp f5; Ginneken f5; Aduard f1; Wezep f2; Vorden f1.50; Diac. Voorthuizen f2.50; Diac. Honselersdijk f2.50; Parrega f1; St. Laurens f5; Veere f2.50; Amsterdam f25; Warffum f2; Diac. Broek f1; Wierden f1; Zevenhuizen f2; Oostermeer f1; Colijnsplaat f10; Diac. Ommen f5; Andijk f2.50; Exmorra f1; Enkhuizen f5; Exloërmond f1; Kamperland f5; Aarlanderveen f1.50; Stadskanaal f2.50; Nieuw-Buinen f1; Zuidbroek f1; Haaksbergen f1; Diac. Pepseke f2.50; Diac. Hoofddorp f2.50; Sneek f5; Nieuwerkerk f1.50; Rotterdam f5; Diac. Muidenberg f2.50; Vlaardingen f2; Hillegom f2.50; Westerbork f2.50; Zaandam f5; Oegstgeest f5; Zuidwolde f1; Diac. Zandweg f2.50; Bellingwolde f1; Hoogersmilde f2.50; Diac. Doorne f2.50; Diac. Gapinge f2; Diac. Haamstede f1; Dassenaar f2.50; Fijenoord f2.50; Heemstede f5; 's-Graveland f1; Zutphen f2.50; IJmuiden f1.50; Diac. Hallum f2.50; Zend. Comm. Amsterdam f50; Maasland f2.50; Duisburg-Laa f1; Urk f5; Utrecht Zend.Comm. f20; Diac. Werkendam f5; Purmerend f5; Diac. Vreeland f2.50; Souburg f3; Abcoude f1; den Helder f2.50; Maassluis f2.50; Heer Hugowaard f2; Achlum f1; Gorinchem f2.50; Watergraafsmeer f2.50; Diac. Oostburg f2.50; 's-Gravezande f2; Zend.Comm. Voorburg f50. Totaal f791.10. Middelburg, 12 Juni 1934.

C. J. HONDIUS.

Postrekening 41060.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba, 6e verantwoording van 25 Juni—24 Juli 1934.

Prov. Groningen:

K. J. Dijkema, Garmerwolde, 100 halve ct. f0.50; Mej. G. Haan, Gron. Kinderzend.ver. Mei-Juni f265.—; Ds. D. v. Dijk, Gron. halve ct. kinderen f1.25; J. Oosterheert, Gron. verz. door Mej. Koens, school Turfsingel f7.56; id. id. 200 halve ct. f1.—; Per A. Boot, Gron. totaal f8.27½; G. v. d. Zee, 2e kl. Mulo, Gron. f10.38½; Muloschool, Gron. f9.23½; N. N. Pieterburen, halve ct. en halve st. f3.10; D. A. Koebrugge, Onstwedde, busjes: J. Heidekamp f7.83; id. J. Wuys f6.77½; id. R. v. d. Heide f11.72½; Ds. D. Veenhuizen, Valtherrmond: Meisjesver. f10; id. kl. Meisjesver. f4.66; id. Knapenver. f3.68; id. Bruiloftsgift f2.35; Ds. D. K. Wielinga, Bellingwolde, Opbr. zend.kal. f5.95; J. Wildvank, Delfzijl, coll. gift f2.50; id. busjes f50; Geref. Kerk, Bellingwolde, Pinkstercoll. 1933 f13.90; id. extra coll. 1933 f13.13½; S. Huizinga, Loppersum, busjes: B. Nieuwenhuis f9.67, id. P. v. d. Molen f6.90, id. Gr. Wiersema f5.75, id. Al. Miske f5.86; Mej. W. G. Dop, Westerlee, Nikk. schoolkinderen f9.60; Ds. J. Dijk, Sellingen: busjes: Riekje v. E. en Trijntje M. f10.76, id. Trijntje B. en Annie M. f5.52, id. Jantje M. f1.76, id. Grietje M. f8.75, id. Grietje M. f3.41, id. Geert K. f3.63, id. Jans E. B. f3.29, id. Grietje H. f10.20, id. Henny A. f4.03, id. Harmke en Trijntje M. f3.66, id. Willem P. f2.41, id. Minny H. f4.39; W. Boelema, Scheemda, Nikk. Sch. m. d. B. f10; B. Th. Mulder, Schouwerzijl, Nikk. Sch.

1e halfjaar f9.50; Geref. Kerk, Oldehove, contrib. f53; G. Jonkman, Loppersum, restant zend.bl. f5.12; Geref. Kerk Ulrum, extra coll. f62.21; J. Wildvank, Delfzijl, busjes f80; J. Sterkenburg, Zoutkamp, Zendingcomm. f35.—.

Prov. Drente:

Per Ds. D. Drenth, bruiloft K. Koers en L. Kramer te Hoogersmilde f4, id. id. S. U. en J. W. te Borger f5.67; id. id. H. R. en W. O. te Borger f5.40, id. busje M. de W. Oosterwolde f10.53; W. Bruuksema, Geref. Jong.ver. Dwingeloo f9.11; B. J. Scharft, Roden, busjes School f12.18, id. busjes 14 kinderen, 1e en 2e kw. f92.16; J. Post, Nieuwlande, busjes f22.24, id. bruil. A. Sliemers en J. Boes f6.58; Geref. Kerk, Hoogeveen, coll. gift f2.50; Alb. Santinge, Nieuweroord, busjes f68, id. zendingcomm. f32; Ds. D. Drenth: busjes Zuidlaren f119.30.

Prov. Overijsel:

S. Malda, Dedemsvaart, 2 maandel. bijdr. f50; Per Ds. J. H. Broek Roelofs: schoolbusjes Ommen f6.40, id. van Ommen: ½ coll. filmavond f13.60, id. id. coll. 40 jar. huwel. f12.56; id. id. busjes f50; id. id. coll. gift f5; J. Mulder, Marle, schoolbusjes f5; Geref. Kerk, Borne, busjes f16; A. A. de Croes, Goor, busjes Geref. Kerk f4.51; Geref. Kerk, Blokzijl, f37.80; J. F. Fleurke, De Krim, coll. gift f5; J. Kassies Az., Vroomshoop, busjes f75; J. F. Fleurke, De Krim, gift f10; Ds. J. Visser, Oldemarkt, busje S. Wierda en B. Winters f9.14; K. Stad, Bergen theim f50; A. v. d. Mei, Deventer, busjes f70.81; Ds. A. Quak, Genemuiden, busjes f35; W. F. Eugster, Hengelo, bijdr. 2e kwart. f47.80; id. inhoud 2 busjes f4.72; Per Ds. J. F. Colenbrander, busje Chr. ULO. Vriezenveen f10.

Oost-Friest. en Bentheim:

Ds. J. E. Goudappel, Emlichheim, coll. giften f8.40.

Pinkstercoll. Groningen:

Delfzijl f250.02; Vlagtwedde f12.70; Marum f52.35; Bellingwolde ff12.36½; Munnekezijl f70.15; Uithuizen f297.09; Warffum f100; Helpman ff69.06; Spijk, nagift f1; Enumatil f129.15.

Pinkstercoll. Drente:

Hoogersmilde f35.40; Smilde f62.12; Veenhuizen f22.97; Assen f211.38; Roden f48.34; Emmercompascum f124.56; Diever, nagift f10; Hollandsche Veld f24.03; Een f22.54; Oosterwolde f13.52.

Pinkstercoll. Overijsel:

Deventer, plus nagift f196.60; Lemelerveld f32.24; Dalfsen f65.40; Gramsbergen f32.25; Borne f20.20; Langeslag f21.55; Nieuwleuzen f21.40; Hengelo f63.58; Ambt Vollenhove A. f30.65.

Soembaweken Drente:

Borger f48.56; Assen f382.

Soembaweken Overijsel:

Borne f6.10; Ambt Vollenhove A. f16.65.

Diversen:

Mevr. W. H. D. gift f10; Per Ds. J. Koppe, Wagenborgen, v. h. Slochter Zendingfeest f40; Mej. F. J. v. Beeck Calkoen, te Utrecht, Spreekbeurt br. Krijger voor de Vrouwenzendingenveren. f25; Emmererfsch.veen, extra coll. f10.60; J. v. d. Vliet, Deventer, Rente legaat Mevr. Korteling f261.74.

	Totaal f	4562.90½
1e t/m 5e verantwoording		„ 43391.18

Totaal tot op heden f47954.08½

Met dank voor de toezending van het bovenstaande,
JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.
Postrekening 138000.

Groningen, 24 Juli 1934.

Dr. Hofstede de Grootkade 34.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

EN DIT EVANGELIE DES
KONINKRIJKS ZAL IN DE
GEHEELE WERELD GEPRE-
DIKT WORDEN TOT EEN GE-
TUIGENIS ALLEN VOLKEN

Matth. 24 : 14a

REDACTIE-ADRES: Ds. W. Breukelaar, Santpoort.

Het blad verschijnt in het midden van elke maand. Stukken of berichten moeten vóór den 1sten dag van de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

ADRES- EN AANTALSVERANDERINGEN aan de Uitgevers:
Gebr. Zomer & Keuning, Drukkerij „Vada“, Wageningen.

ABONNEMENTSPRIJS per jaar f 0.84 franco per post.
Bij getallen aan een adres boven 3 ex. f 0.72 franco p. p.

INHOUD:

Ik ben met ulieden. — Van Zendingsaangelegenheden: De Zendingskalender; De statistiek van den Med. dienst op Midden Java 1933; Een paar veelzeggende cijfers; Regeling voor de berekening van Ind. dienstjaren; Verslag van het zendingswerk der Geref. Kerk te Medan onder de Javanen op Soemba over het jaar 1933. — Zending Friesland: Jaarverslag 1933. IV. — Zending Zuid-Holland Noord, zij-aanzicht Kerkje Bloeloekan. — Zending Zuid-Holland Zuid: Driemaandelijksch verslag van den Zendingsarbeid. — Zending Utrecht en Gelderland: Bezoek van Ds. Netelenbos aan Poerworedjo; Theol. Opleidingsschool te Djokja. — Zending Groningen c.a.: Brief van Soemba; De Synode der Javaansche Kerken van Midden-Java ten Zuiden; Een groepje bekende Zendingsvrienden te Lunteren; Het laatste examen der oude Kweekschool te Solo; Zendingstentoonstelling; Zendingsactie onder de studenten aan de Vrije Universiteit; Het Christ. Perswerk in Indië; Statistiek Med. dienst 1933; Twee kiekjes; Het Christendom in China; Groep collectanten in Britsum; Een Christ. maandblad voor de blinden in Indië; Onze Zendingssilmen. — Iets over de Javaansche Synode. — Korte berichten — Leestafel. — Giften.

IK BEN MET ULIEDEN.

En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld. Amen.

Mattheus 28 : 20.

„En ziet”.

Het is alsof de Heere in het bijzonder de aandacht van Zijn discipelen wil vestigen op wat Hij zeggen gaat. Het is ook iets bijzonders, iets wonderlijks, iets onverwachts.

Hij zelf zal opgenomen worden, gaat naar den Hemel.

Zijn volk laat Hij alleen achter, op deze ellendige aarde, ver van Hem gescheiden. Zij gevoelen zich teleurgesteld, bedroefd, kleinmoedig, beangst

Maar: *ziet*, let er op, reken er mee, vergeet het niet: Ik ben met ulieden.

Alle gevoel van teleurstelling verdwijne, het make plaats voor een heel ander gevoel, een gevoel van rust, van moed, van kracht: *Ik* ben met ulieden. Ik, wien alle macht gegeven is, Ik, die uw Meester en Heer ben.

Ik ben *met* ulieden. Niet slechts als een machtige vriend met zijn makker is om hem te hulp te schieten als het noodig is. De Heere is steeds met de Zijnen, zonder onderbreking, zonder ze één oogenblik los te laten. Hij is zóó met hen, dat Hij één met hen is, gelijk het getwijnde garen. Het garen is dan eerst sterk, schoon en waardevol als de beide draden zonder dat één ervan is afgeknapt, doorlopend tot één gewtweed zijn.

Zulk een éénheid stelt de Heiland Zijn volk niet voor als een ideaal, waarvan de verwezenlijking gehoopt, verlangd wordt.

Maar als een feit, waarop zij vast kunnen bouwen en rekenen.

Ziet Ik *ben* met ulieden.

Ik ben met ulieden: als de Goede Herder verlaat Ik mijn kudde niet.

Aan alle kanten dreigt er gevaar.

Hoe vele en machtig zijn de vijanden! Hoe gaat de duivel om als een brieschende leeuw zoekende wien hij zou mogen verslinden.

Hoe groot is de verleiding van zonde en van dwaling.

Het is wel een nauw en moeilijk pad, dat vaak ingeslagen, een steilen weg, die beklommen moet worden.

Maar *Ik* ben met U, als de Herder, die dag en nacht voor Zijn kudde waakt en haar aan alle kanten beschermt. Als de Gids, die den rechten weg wijst, op dien weg leidt en met krachtige hand de wankelenden ondersteunt.

Ik ben met u. *Ik* vergeet het niet met u te zijn.

Vergeet *gij* het niet bij Mij te blijven.

Want zonder Mij kunt *gij* niets doen.

Van Mij moet *gij* het leven, de kracht, den bloei ontleenen, gelijk de rank van den wijnstok.

Als *gij* u van Mij afwendt, dan gaat het mis. Dan is uw kracht gebroken. Dan is uw wijsheid dwaasheid geworden.

Dan raakt *gij* het spoor bijster.

Ik ben met ulieden tot de *voleinding der wereld*.

Dus ook nu, lang na den tijd der Apostelen, na dat de getrouwe getuigen heen zijn gegaan naar den Hemel. Hij is met Zijn kerk ook in onzen tijd om haar te bouwen. Hij wil ook thans de beraadslagingen leiden en wijsheid geven bij wat besloten en gedaan moet worden.

Maken wij, Zijne knechten ons dan op om, met het oog naar boven gericht, Zijn werk te doen in het vaste vertrouwen dat Hij het ons zal doen gelukken.

Als wij zóó handelen, zullen wij straks bij de voleinding der wereld den Meester ontmoetende, blijde rekenschap kunnen geven van de taak ons hier door Hem toevertrouwd!

P.

E.

1). Het bovenstaande is een vrije weergeving, opge-maakt uit korte aantekeningen van de rede, waarmede Mas Soeponohardjo, Predikant der Inlandsche gemeente te Solo (Margajoedan) de bidstond inleidde op Maandag 23 Juli, vóórafgaande aan de Synode der Inlandsche Christen Kerken van Midden-Java ten Zuiden (gehouden te Solo op 24 en 25 Juli). De daar behandelde zaken, voor zoover zij van algemeen belang zijn, worden elders in dit blad, gememoreerd.

Van Zendingsaangelegenheden.

De Zendingskalender.

Onze Zendingskalender is al niet jong meer. Hij dateert reeds van 1904 en heeft dus den dertig-jarigen leeftijd reeds bereikt. Maar eerst thans kunnen we in strikten zin van *onzen* Zendingskalender spreken. Vrij algemeen leefde de gedachte, dat de Zendingskalender, evenals het Zendingsblad, eigendom was van de Gereformeerde Kerken in Nederland. Het was ook heel natuurlijk, dat velen dit meenden. Regelmatig toch werden de baten van den Kalender gestort in de Generale Zendingskas. Toch was die voorstelling niet geheel juist. Feitelijk was de Zendingskalender het eigendom van de erven van wijlen onzen grooten Zendingsman Ds. H. Dijkstra.

Die zaak zit aldus. Het was, als we ons goed herinneren in 1903, dat op eene vergadering van de deputaten der Generale Synode voor de Zending de voor-

zitter, Ds. Dijkstra, de uitgave van een Zendingskalender ter sprake bracht. Die kalender zou, zoo stelde hij voor, evenals het Zendingsblad, vanwege onze Zending worden uitgegeven. Deputaten vonden dat voorstel wel zeer sympathiek. De uitgave van een Zendingskalender achtten zij wel gewenscht. Maar toch durfden zij die uitgave niet voor rekening van de Zending te nemen. De Synode had er geen opdracht toe gegeven. Ook waagden zij het risico der uitgave niet voor rekening van de Zending te laten komen. Ds. Dijkstra besloot toen den kalender uit te geven voor eigen rekening. En het bleek, dat hij zich niet had vergist. Het is met den Zendingskalender best gegaan. Bijna regelmatig van jaar tot jaar steeg de oplage. En in den loop der jaren heeft eerst Ds. Dijkstra zelf en na zijn heengaan de familie Dijkstra duizenden guldens als bate van den kalender kunnen storten in de Generale kas. De Kerken mogen hiervoor de familie Dijkstra wel zeer dankbaar zijn.

De kalender was dus eigenlijk het eigendom van de familie Dijkstra. Een paar weken geleden is dit echter veranderd. De familie Dijkstra zond een schrijven aan de deputaten der Generale Synode voor de Zending, waarin zij den Zendingskalender ter overname aanbood aan de Zending onzer Kerken. Zij achtte het in het belang van den Kalender en van de Zending, dat deze het eigendom van onze Zending werd. Zij was daarom gaarne bereid het eigendomsrecht aan de Zending over te dragen. Geheel belangloos deed de familie Dijkstra dit aanbod. Zij vroeg geen enkele vergoeding. Alleen wenschte zij, dat de bepaling, die Ds. Dijkstra weleer gemaakt had, zou worden gehandhaafd. Deze had op zijn sterfbed als zijn uitdrukkelijken wensch te kennen gegeven, dat de uitgave van den kalender na zijn heengaan zou worden verzorgd door zijn dochter Mej. A. C. Dijkstra en zijn schoonzoon Ds. D. Pol. Daarom verzocht de familie Dijkstra, dat deze beschikking zou worden gehandhaafd zoolang genoemde personen de redactie zouden voeren ten genoegen van deputaten der Generale Synode voor de Zending.

Het spreekt wel van zelf, dat de deputaten der Generale Synode dit mooie aanbod met groote dankbaarheid hebben aanvaard. Wel had natuurlijk de Generale Synode hiervoor geen bepaalde opdracht gegeven. Maar meermalen sprak deze hare waardeering uit voor den arbeid aan den kalender besteed, zoodat het stellig door de e.k. Generale Synode zou zijn afgekeurd, indien men dit aanbod niet had aangenomen.

Ook de deputaten achtten het in het belang van den kalender en dus ook van de Zending, dat de kalender het eigendom der Zending werd. Het gevaar, dat er naast dezen kalender wel eens een andere kalender kon komen, zou daardoor worden verminderd. Bovendien hadden zij zich vooraf verzekerd, dat de uitgave van den kalender zonder enig risico voor financieele schade zou kunnen geschieden. Voorts lag het voor de hand, dat ook de deputaten den wensch van wijlen Ds. H. Dijkstra gaarne en ten volle wilden eerbiedigen. De redactie bleef daarbij in uitnemende handen.

De deputaten hebben derhalve, met groote waardeering voor de belangloze aanbieding, het mooie aanbod der familie Dijkstra met dankbaarheid aanvaard. Zij zijn overtuigd, dat onze Kerken hiermede van harte instemmen.

Met de N.V. Hummelen's Boekhandel en Electr. Drukkerij te Assen, waarbij de kalender wordt uitgegeven,

is een accoord aangegaan.

Naast het Zendingsblad is dus van nu aan ook de Zendingskalender geheel het eigendom van de Zending.

De statistiek van den Med. dienst op Midden Java over het jaar 1933.

Het vorige no. van het Zendingsblad behelsde een korte samenvatting van de statistiek van den hoofddienst onzer zending op Midden Java over het jaar 1933.

In dit no. is de korte statistiek opgenomen van den Medischen dienst. De ruimte liet ditmaal nog niet toe ook de statistiek van den schooldienst te plaatsen. We hopen dit te doen in het volgend no.

Ook de statistiek van den Medischen dienst stemt tot blijdschap en dank. Ondanks den druk der malaise, die de inkomsten voor den Medischen dienst in 1933 reeds beduidend deden dalen door de verlaging van de subsidie, alsmede van de bijdragen der ondernemingen en van de opbrengst der honoraria voor de particuliere practijk, kon toch de arbeid nog een weinig worden uitgebreid. Vergeleken met de cijfers der statistiek over 1932, zit er in de cijfers van de statistiek over 1933 over het algemeen nog eenige groei. Het getal van de hospitalen en hulphospitalen bleef gelijk, n.l. 9 en 19. Maar het aantal vaste poliklinieken steeg van 38 tot 41. En het getal beschikbare bedden nam toe van 2293 tot 2614. Een niet onbeduidende vooruitgang.

Ook het personeel vermeerderde. Er kwamen 2 artsen bij en 4 gediplomeerde Inl. verpleegers en verpleegsters. En het aantal verpleegdagen was in 1932 reeds niet minder dan 810.880. Maar in 1933 is dit nog geklommen tot 888.964.

Dit laatste cijfer vooral zegt ons heel veel. Het vertelt ons hoezeer de Zending door den medischen dienst in aanraking komt met de Inlandsche bevolking. De medische dienst heeft ook in 1933 wêer de gelegenheid geopend om aan tienduizende Javanen het Evangelie van Jezus Christus te brengen, en hun iets te toonen van zijn barmhartigheid door het verleen van medische hulp.

Het verblijdt ons zeer, dat ondanks den nood der tijden, die tot sterke bezuiniging drong, de medische dienst onzer Zending op Java haar arbeid niet slechts op het bereikte peil kon handhaven, maar zelfs nog ietwat kon uitbreiden. Onze Kerken mogen voor dien zegen wel zeer dankbaar zijn.

Hoeveel winst de medische dienst bracht voor het koninkrijk Gods weten we natuurlijk niet. Maar zeker is deze hulpdienst één van de uitnemendste middelen in het heerlijk werk der Zending. Ongeveer de helft van alle Inlanders op Midden Java, die zijn overgegaan tot het Christendom, zijn door den medischen dienst het eerst in kennis gekomen met het Evangelie van Gods genade.

Een paar veelzeggende cijfers.

Onlangs werd een statistiek gepubliceerd over het verbruik van sigaren, sigaretten en tabak in 1933. We hebben geen redenen om de betrouwbaarheid dezer statistiek te betwijfelen.

Uit deze statistiek blijkt, dat het Nederlandsche volk in 1933 ruim f 143.000.000 heeft verrookt, zegge: **Honderd drie en veertig miljoen gulden.**

Ook ons Gereformeerde volk doet daaraan meê. We

hebben nooit gemerkt, dat Gereformeerde menschen minder rooken dan anderen. Dat zal wel ongeveer gelijk zijn.

Volgens het jaarboek 1934 tellen onze Kerken in Nederland 594.520 zielen. Dat is omstreeks 8 % van de bevolking van Nederland. Als we nu aannemen, dat de Gereformeerden ongeveer evenveel hebben gerookt als anderen, dan is van die 143 miljoen 8 % betaald door leden van Gereformeerde Kerken, dat is circa 11 miljoen gulden. Laten we dit cijfer echter een beetje verlagen en stellen op 10 miljoen. Stellig zijn we dan niet ver bezijden de werkelijkheid. Bijna zeker is het bedrag dat de Gereformeerden in 1933 hebben verrookt meer dan f 10.000.000.

Nu zullen we volstrekt niet beweren, dat al dit geld is weggegooid. Gods goedertierenheid geeft ons ook de genotmiddelen. En wat daarvoor wordt uitgegeven is niet altoos verkwist.

Maar 't is toch wel goed, dat we dit cijfer heel helder voor ons oog hebben. Wij Gereformeerden hebben in 1933 minstens f 10.000.000 verrookt, zegge tien miljoen gulden.

We denken thans aan een ander cijfer. Hoeveel hebben de Gereformeerde Kerken in 1933 besteed voor het werk der Zending? Op een gulden af kunnen we dat niet zeggen. Maar naar de gegevens, die ons ten dienste staan, is het zoo ongeveer geweest f 450.000. Stellig zijn we heel dicht bij de werkelijkheid als we schatten, dat wij Gereformeerden in 1933 vier en een halve ton voor de Zending hebben gegeven. Metterdaad een zeer belangrijk en mooi cijfer. Wij zijn zeer dankbaar, dat we het zoo ver gebracht hebben. In een jaar tijds hebben de ongeveer 600.000 Gereformeerden in Nederland f 450.000 geofferd voor de Zending, zegge vierhonderd en vijftig duizend gulden.

Laten we nu die cijfers eens naast elkaar zetten.

Voor een genotmiddel: het rooken f 10.000.000. Voor de uitvoering van het Zendingsbevel des Heeren f 450.000.

Of om de vergelijking anders te maken. Gemiddeld per ziel in een jaar tijds voor het rooken circa f 17.—, voor de Zending omstreeks f 0.75.

Men kan het ook zoo zeggen: Wij Gereformeerden hebben in 1933 voor het genot van het rooken meer dan twee en twintig maal zooveel uitgegeven als voor de Zending.

Metterdaad veelzeggende cijfers.

We hooren wel eens zeggen, dat we wat de Zending betreft aan het eind zijn van onze draagkracht. Zou het waar zijn?

Regeling voor de berekening der Indische dienstjaren bij emeriteering of pensionering van het Europeesch personeel in dienst der Zending.

Gelijk bekend is vraagt het tropisch klimaat van Ned.-Indië voor een Europeaan beduidend meer van zijn lichamelijke krachten dan het klimaat in de gematigde zone, zooals we dat hebben in ons land. De afwisseling van zomerwarmte en winterkoude kent men er niet. Het steeds heete klimaat mat bij geregelde arbeid op den duur zeer af. Vandaar dat het voor de gezondheid van den Europeaan, die in Indië werkzaam is, in den regel beslist noodig is na een jaar of zes verblijf in de tropen, voor eenige maanden met verlof naar Europa

te gaan. Ook kan met het oog op het verkrijgen van recht op emeritaat of pensioen een Indisch dienstjaar niet gelijk gesteld worden met een Hollandsch dienstjaar. Bijna niemand is zoo sterk, dat hij bij gelijken arbeid, in Indië evenveel jaren zou kunnen werken als in Holland. Vroeger werd vaak gerekend, dat een Indisch dienstjaar gelijk stond met twee Hollandsche dienstjaren. Nu is dat wel wat te hoog geschat. Zoo groot is het verschil niet. Maar het is toch niet onbeduidend.

Nu was er tot nu toe in den dienst van de Zending onze kerken geen vasten, voor allen geldenden regel wat betreft de berekening der Indische dienstjaren. Meermalen is hierover gesproken in de vergadering van de vertegenwoordigers der verschillende Zendende Kerken en der onderscheiden deputaatschappen voor de Zending. Algemeen achtte men wel gewenscht, dat er ook in dit opzicht een gelijke gedragslijn werd gevolgd. Eer echter eene regeling werd ontworpen, is er te dezer zake advies gevraagd van de Algemeene Vergadering van Zendingsarbeiders op Java en ook van die op Soemba.

Nadat die adviezen waren ontvangen is de zaak breedvoerig besproken en een conceptregeling vastgesteld. Deze regeling, die met eenparige stemmen is aangenomen, luidt aldus:

„A. Wat betreft de missionaire dienaren des Woords en de docenten der Opleidingsscholen.

Recht op emeritaat met vol pensioen wordt verkregen na een diensttijd van 25 jaren, waarvan tenminste 20 jaren in Indië zijn doorgebracht, of wanneer men den leeftijd van 55 jaren heeft bereikt.

Hollandsche dienstjaren en de verloftijden in Europa doorgebracht, tellen mede voor 2/3 gedeelte.

Bij invaliditeit geldt dezelfde regel als voor de predikanten in Nederland, terwijl daarbij in elk geval elk Indisch dienstjaar recht geeft op 1/25 van het volle pensioen.

Voor ander Europeesch personeel in den hoofddienst werkzaam zal dezelfde regeling gelden.

B. Wat betreft het Europeesch personeel bij den Medischen dienst zullen bij eventuele pensionering de Indische dienstjaren worden berekend naar de regeling die te dezer zake geldt voor gouvernementdienaren van gelijke positie.”

Zooals men ziet is deze regeling zeer eenvoudig.

Ten opzichte van de missionaire artsen en het Europeesch verplegend personeel oordeelde men het beste voor wat betreft de berekening der Ind. dienstjaren, zich te schikken naar de regeling, die de Regeering voor Landsdienaren van gelijke positie stelt.

En voor het personeel van den hoofddienst is 25 Indische dienstjaren gelijk gerekend met 40 dienstjaren in Nederland.

Voor het personeel in den schooldienst behoefde geen regel gesteld, omdat daarvoor de Gouvernementsregeling reeds van kracht was.

Door genoemde vergadering is dit concept aan alle Zendende Kerken gezonden. Daarbij is het advies gegeven in het vervolg deze regeling op te nemen in de overeenkomst, die men aangaat bij de benoeming van Europeesch personeel, en het personeel, dat reeds in dienst der zending is, te verzoeken met deze regeling accoord te gaan.

We verwachten, dat deze regeling wel zal worden aanvaard. Ook in dit opzicht zal er dan bij emeriteering en pensionering van Europeesch personeel in dienst

onzer zending een gelijke gedragslijn worden gevolgd.
Santpoort, 28 Aug. '34. W. B.

Verslag van het zendingswerk der Geref. Kerk te Medan onder de Javanen op Sumatra over het jaar 1933.

(bij de foto).

De zendingsarbeid is tot op heden verrassend gezegend geworden. In een jaar tijds is het aantal leden en doopleden zoowel te Medan als daarbuiten belangrijk toegenomen en telkens weer worden er mensen ge-

leiding van een deskundige zeker niet missen kan.

Elke Zondagmorgen is er kerkdienst, terwijl onze goeroe Samuel in en buiten Medan vele kringen en catechisaties te verzorgen heeft en bij dit alles ijverig en blijmoedig voortgaat met huisbezoek en ander werk om de zielen te winnen. Toen Ds. van Dijk aanwezig was werd voor het eerst avondmaal gevierd, waarbij 32 broeders en zusters aan de tafel des Heeren aanzaten. In Dec. is wederom avondmaal gehouden, door Ds. Mak bediend. Op 26 December is het eerste Kerstfeest gevierd, waarbij de kerk overvol was van belangstellende inheemsche christenen.

De colportage met twee helpers heeft niet aan de

De Javaansche Gemeente te Medan.

vonden, die begeeren het evangelie te hooren en catechisatie-onderricht volgen om straks tot het christendom over te gaan. De meeste onder hen hebben al in meerdere of mindere mate met de zending op Java in relatie gestaan, doch ze zouden menselijk gesproken zeker weer in het mohammedanisme ondergaan, indien ze niet door den arbeid van colporteur en goeroe werden teruggebracht. In totaal tellen we momenteel 37 belijdende leden, 22 gedoopte kinderen, 15 volwassen doopleden, die nog belijdenis moeten doen, terwijl er onder de vele hoorders en belangstellenden thans 15 volwassenen in dooponderricht zijn.

Tijdens het verlof van Ds. Mak is in Augustus Ds. van Dijk, de geestelijke vader van onze zendingsarbeiders, van Wonosobo naar hier overgekomen om als zending het werk te controleeren en om den kerkeraad advies te geven. Dat waren schoone dagen voor de jonge javaansche gemeente-in-wording! Niet minder dan 15 volwassenen werden na onderzoek gedoopt, waarbij ook twee hadji's. Voorts ontvingen de kleine kinderen, die nog ongedoopt waren, het teeken des Verbonds. Het ligt in de bedoeling om ook dit jaar weer een zending van Java te vragen, waar het groeiende werk de

verwachtingen beantwoord. De mensen hebben nog niet zooveel graagte om te koopen en in deze tijden ook weinig centen! We hebben daarom voorloopig één colporteur Satrapawiro bedankt en naar Java teruggezonden. Later zullen we zoo noodig veel goedkoopere één van de christenjavanen van hier in dienst kunnen nemen. Br. Lindeboom verzorgde de administratie, doch begin van dit jaar heeft br. Somarjo de taak van de colportage-organisatie overgenomen.

Nu zijn aan den kerkeraad plannen voorgelegd om aan de Pertjoetweg een kerkje te bouwen, dat voorloopig ook als school kan dienen en een geschikt woonhuis voor den goeroe met een dubbelhuis voor colporteur en onderwijzer. Immers wordt algemeen den wensch geuit om een javaansch schooltje te hebben, waarbij we dan de kinderen (en hopelijk ook beter de ouders) kunnen winnen. Voorts zou het de kerkdiensten ten goede komen, indien er een kerkgebouwtje was in de buurt, waar javanen wonen. De Residentswegkerk is te ver en te vreemd voor deze mensen. Dan heeft de praktijk uitgewezen, dat het huisje van Samuel (gelukkig!) vaak veel te klein is voor zijn catechisaties en avondkompelans. Nu het een goedkoopere tijd om te bouwen

is, zijn teekeningen en begrotingen gemaakt.

Naar bekend krijgen we jaarlijks 2000 gld. subsidie uit de Generale Kas der Zending. Medan moet minstens 1200 gld. opbrengen. Dit bedrag bleef beneden de 900 gld. Daarom komen we de leden nog eens opwekken met een vaste maandelijksche bijdrage dit werk te steunen. Ook elk klein bedrag is welkom. Verder worden in de „verstrooiing” op voorbeeld van Sinantar overal zendingsbusjes geplaatst (en op verzoek ook te Medan), zoodat we ook op deze wijze een meer gemakkelijke vermeerdering van inkomsten zullen krijgen.

Geve de Heere Zijn zegen over deze schoone en ons toevertrouwde arbeid en laten wij allen trouw en bereidwillig bevonden worden om hier mede werkzaam te zijn tot de komst van Zijn Koninkrijk!

De Zendingscommissie der Gereformeerde Kerk te Medan.

Zending Friesland.

De nazorg in de Zending. Jaarverslag over 1933.

IV

De meest omvangrijke van onze hulpdiensten is de Medische Dienst. Niet alleen wat het personeel betreft (twee Europeesche artsen, drie Europeesche zusters en 58 Javaansche verplegers en verpleegsters) en het jaarlijksch budget (de uitgaven hebben de f 100.000 wel eens overschreden), maar ook in den opzet van het geheel. Wel wordt alles zoo zuinig en sober mogelijk beheerd door Dr. Vonk, maar een ziekenhuis, ook wanneer het doelbewust gehouden wordt binnen de grenzen van het strikt noodzakelijke, brengt nu eenmaal een natuurlijke groei met zich mee, die onder Gods zegen ons zendingshospitaal heeft doen worden tot wat het nu is.

Ten onrechte wordt echter in Holland vaak gedacht, dat de Medische Dienst voor de kerken zoo kostbaar is en zelfs het budget van den Hoofddienst zou overtreffen.

Vroeger heeft Ds. van Dijk in „Uit Keboemen” er al eens op gewezen, dat deze zienswijze, hoewel tamelijk verbreid, totaal onjuist is.

Ook in de laatste jaren heeft de Medische Dienst de Kerken heel weinig gekost, doordat de uitgaven grootendeels werden gedekt door Regeeringssubsidie en inkomsten uit de particuliere praktijk der doktoren.

Dit neemt echter niet weg, dat het hospitaal zooals het thans bestaat, voor rekening ligt van de kerken in Friesland. Al is ook het vorige jaar, blijkens hetgeen Dr. Vonk ons mededeelde op onze jaarvergadering, in financieel opzicht gelukkig niet tegengevallen, de inkrumping van subsidie en van de particuliere praktijk zal voor de toekomst een grotere bijdrage uit Holland wel noodzakelijk maken, zal ons hospitaal niet in zijn vitale deelen worden aangetast.

Het vorige jaar bleek uitbreiding door overname van een drietal poliklinieken nog mogelijk, maar het is zeer de vraag of deze kunnen blijven gehandhaafd, wanneer geen subsidie daarvoor wordt verleend.

Zelfs is het niet onmogelijk dat de bloeiende kliniek van Klapasawit zal moeten worden opgeheven, indien de bevolking bij den voortduur niet in staat blijkt haar eenmaal aangegane verplichtingen (5 % van de landrente) na te komen.

Voor ons zendingswerk zou dat een zeer zwaar verlies beteekenen, waarom wij ook van harte hopen, dat

verhoogde bijdragen uit Friesland de voortzetting van de exploitatie dezer poliklinieken zal mogelijk maken. De gelegenheden toch, die deze poliklinieken ons bieden voor de evangelieprediking worden door onze helpers zeer op prijs gesteld. Vooral in Koetawinangoen, waar wij tot op heden weinig of geen ingang vonden, biedt de polikliniek een belangrijk aanknooppunt.

Voor den nazorgsarbeid in den medischen dienst hebben wij voor een deel dezelfde methode gevolgd als voor de colportage. De namen van patiënten, die langer dan een week in het hospitaal verblijf hebben gehouden, en daar dus door den helper of door de verplegers met het Evangelie in aanraking zijn gekomen, en die in ieder geval het Evangelie van de daad aan eigen lichaam gedurende eenigen tijd hebben ondervonden, worden opgeschreven en, ressortsgewijs geordend, aan de helpers doorgegeven, die zoodoende in de gelegenheid zijn deze oud-patiënten op te zoeken.

Ook zoekt de helper van Keboemen wel de naaste familie-leden op van patiënten, die in het hospitaal worden verpleegd. Die willen vaak gaarne iets van hun familielid hooren, waardoor de gelegenheid tot nadere kennismaking en prediking van het Evangelie geboden wordt.

Hoofdzak is echter, dat de verpleegde patiënten naar huis gaan onder den indruk van de barmhartigheid, die hun in naam van Jezus, den grooten Heelmeester, bewezen is, en verlangend om ook tot den geestelijken levenskring te mogen behooren, waarvan de dokters, de zusters en het verplegend personeel deel uit maken: de christelijke gemeente.

Dan pas is de voedingsbodem bereid, waarin het gestrooide zaad kan ontkiemen.

Maar hieruit volgt tevens van hoe groote beteekenis de nazorgsarbeid is ook voor dezen tak van zendingsdienst. Een eigen helper voor het hospitaal zou niet alleen geen overbodige weelde zijn, doch is feitelijk eisch van de practijk. De ijver van onzen helper in Keboemen is voorbeeldig, maar zijn arbeid is juist een duidelijke demonstratie van deze noodzakelijkheid.

Even belangrijk haast als voor den hoofddienst de instrueering van de goeroe Indjil, is voor den medischen dienst de opvoeding van het Javaansche personeel tot hun geestelijke taak.

Op de cursussen van de doktoren, en vooral op de catechisatie's met de verplegers en verpleegsters, bestaat gelegenheid hun telkens en telkens weer te wijzen op de zendingsbeteekenis van het hospitaal.

Pandita Soesena geeft de belijdeniscatechisatie's ikzelf houd eenmaal in de week een bijeenkomst met de belijdende leden, waar we verleden jaar over de verhouding tusschen H. Schrift en belijdenis, en over de kennis van God hebben gesproken.

Voorts leidde ik een bijbelkring met de Javaansche verplegers, waar we de eerste hoofdstukken van het Evangelie van Johannes hebben overdacht, en met de Javaansche verpleegsters, waar we een gedeelte van het Evangelie van Lucas hebben besproken.

Op deze wijze hebben wij meer dan eens gelegenheid te wijzen op de geestelijke taak van het verplegend personeel en de wijze waarop zij die taak als roeping van Christuswege hebben te vervullen als Zijne navolgers, gedreven door de liefde tot hun patiënten.

Daar ligt tenslotte de kern van heel ons zendingswerk.

God heeft ons geroepen het Evangelie te prediken met woord en daad aan het Javaansche volk. Honder-

den hebben gehoord naar de roepstem van den Heiland der wereld, honderdduizenden moeten nog worden bereikt.

Door de hulpdiensten der zending brengt God ons met velen van hen in aanraking. En dan vraagt Hij van ons, dat wij ze tot Jezus zullen leiden. Dat is de betekenis van alle nazorgsactie in de verschillende hulpdiensten der zending. En wij mogen niet rusten vóór dat de beslissing genomen is.

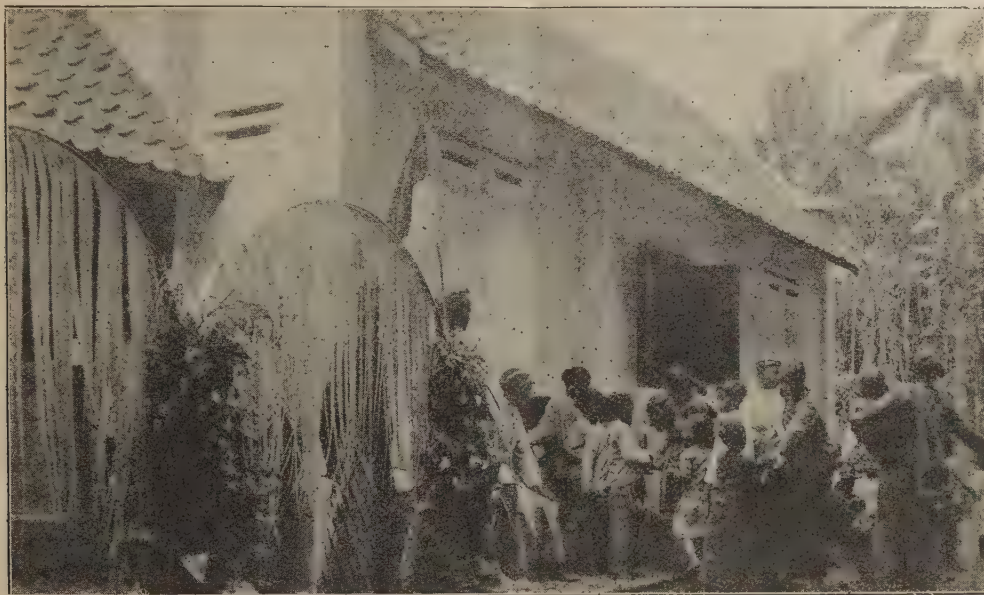
wetenschap medearbeiders Gods te mogen zijn en vóór arbeid te mogen verrichten voor het Koninkrijk Gods. Zoo eindigen wij dan ook ons jaarverslag met de bede tot God: „Uw Koninkrijk kome!”

Met heilbiede en broedergroeten,

Uw dw.

H. BERGEMA.

Keboemen, 4 Februari 1934.

Zijaanzicht kerkje Bloeloekan.

Wie is tot deze dingen bekwaam? Is deze taak voor zwakke en zondige menschen niet te zwaar?

Het zal U niet verwonderen, dat deze gedachte ons vaak overvalt. En vooral wanneer wij, met het nieuwe jaar voor ons, terugzien op den verrichten arbeid met zijn vele tekortkomingen. Maar dan wil Gods Geest ons ook indachtig maken de belofte van Christus: „Ik ben met ulieden, alle de dagen, tot aan de voleinding der wereld”, en het woord van Paulus: „Hij, Die u roept is getrouw. Die het ook doen zal.”

Zoo zijn wij blijmoedig den nieuwen jaarkring weer ingegaan, dankbaar voor de zegeningen Gods en dankbaar voor de ondervonden teleurstellingen, met het vaste vertrouwen, dat God ook dit jaar Zijn werk niet verlaten zal.

Reeds nu heeft ons oor mogen opvangen de eerste accoorden van het groote lied van den oogst, die komen zal, op 's Heeren tijd.

Wij mogen het zaad in de aarde werpen en dan heengaan en wachten. God zal den waschdom geven. Hij zal het doen ontkiemen en doen rijpen voor den oogst, dat wij zelf niet weten hoe.

Misschien zullen wij zelf dit groote oogstfeest op Java niet meer beleven. Een ander is het die zaait, en een ander die maait. God alleen weet dit. Maar het gaat immers niet om ons, maar om de verheerlijking van Christus. Het jagen naar bevredigende resultaten zou zondige anticipatie zijn. God vraagt van ons alleen onvoorwaardelijke trouw in de voorbereiding van Zijn akkers, in het uitstrooien van het zaad des Evangelies in de nazorg voor het rijpend graan. Ons loon is de

Zending Zuid-Holland Noord.

Het Kerkje te Bloeloekan.

In het No. van Mei plaatsten we een artikel van Mevr. van Andel—Rutgers, waarin zij ons vertelde van het kerkje te Bloeloekan, dat 4 Maart l.l. in gebruik is genomen.

Het is maar een klein, zeer eenvoudig kerkje, dat omstreeks 100 zitplaatsen heeft. De bouw heeft slechts f 300 gekost. Maar de Christenen te Bloeloekan zijn er erg blij mede. Bijgaand kiekje laat ons de zijkant van het kerkje zien. Het is wel een bijzonder eenvoudig gebouwtje. En toch gaat er van dat sobere gebouwtje in de desa Bloeloekan een betekenisvol getuigenis uit.

W. B.

Zending Zuid-Holland Zuid.

Driemaandelijks Verslag van den Zendingsarbeid op het terrein van Zuid-Holland ten Zuiden in de Residentie Banjoemas van 1 April tot 30 Juni 1934.

En de Heere zeide tot hem: „Ik heb uw gebed en uw smeking gehoord, die gij voor Mijn aangezicht smeekende gedaan hebt; Ik heb dat huis geheiligd, dat gij gebouwd hebt, opdat Ik Mijn Naam aldaar tot in eeuwigheid zette, er. Mijn oog en Mijn hart zullen daar zijn te allen dage.

1 Koningen 9 : 3.

Het tweede kwartaal van dit jaar begon al dadelijk

zoo bemoedigend. 1 April was het Paschen, de herdenking van de Opstanding van Hem, die na drie dagen een nieuwen tempel Gods zou doen verrijzen. Wij hebben dáárin de zekerheid, dat Zijn oog en Zijn hart zal wezen met den geestelijken tempelbouw, waartoe Hij ons verwaardigt om op Java Zijns Naams een onvergankelijke gedachtenis te stichten.

Zóó mogen wij vertrouwen, dat er in den Hemel, ja bij den Hemelkoning zelf, mede vreugde was toen, op den dag van de Herdenking Zijner troonsbestijging, in Poerbolingo 46 maal het doopsteeken werd uitgereikt: 28 maal aan volwassenen, 18 keer aan kinderen, allen Javanen.

De Classis had besloten, dat er voorloopig geen groot Hemelvaartsfeest voor heel het terrein meer zou zijn.

Dit jaar gaf de Heere er iets beters voor terug: een zóó menigvuldigen doop, als ik het nog niet had beleefd.

Deze doop heeft ten gevolge gehad, dat nu op drie nieuwe plaatsen Zondagnamiddag dienst gehouden wordt (Kaligondang; Tedjasari en Kalibagor). 's Morgens komen de lieden uit die plaatsen naar de hoofdgemeente: Poerbolingo. In de omliggende dessa's krijgen we ook hoe langer hoe meer aanknooppingspunten.

Enkele weken later werden er in Tjilatjap 20, in Poerwokerto 11, in Grendeng 1 gedoopt.

In Tjilatjap waren het met name lieden uit een dessa op eenigen afstand buiten de stad gelegen, benevens enkele uit de stad zelf.

In een andere dessa, waar wij gezaaid hadden, hebben de Roomschen door onderstand te beloven in den nood der malaise den oogst binnengehaald.

Trouwens is er tegenwoordig veel actie van die zijde en wij weten hoe zij middelen, die wij versmaden, niet hùn prediking onwaardig keuren.

Ook het Heilsleger zendt zijn officieren van uit Bandoeng heel naar Tjilatjap. Maar ook zij loopen gevaar, dat hun maatschappelijke arbeid, waarvoor zij, naar het schijnt, een bijzonder charisma ontvangen hebben, vertroebelend zou inwerken op het geestelijke.

Overigens nemen wij het stadpunt in, dat in een wereld van miljoenen, die hoogstens het schemerlicht van de Halve Maan hebben om naar God te tasten, ieder welkom is, die den Naam van Christus verkondigt. De wijze, waarop hij het doet, en of het goud of zilver, dan wel hooi of stoppelen is, zal openbaar worden, ik vermoed reeds in deze bedeeing, zeker in den grooten dag van het oordeel.

Moge ons werk en dat van de beide Javaansche collega's in Poerbolingo en Tjilatjap zóó zijn, dat het oog van den Generaal in den Hemel met welgevallen er op kan rusten en het vreugde in Zijn hart wekt!

Wel merkwaardig, dat juist in die gemeenten, welke onder Inlandsche leiding staan, de toename het grootst is!

De gedoopten in Poerwokerto waren meest import van buiten: ziekenhuispersoneel of bedienden.

In Juni hebben wij in Kertajasa, waar de oude, kleine gemeente schier niet vooruit gaat, het eens geprobeerd met een groote propagandameeting, waar de schare bijeen was gebracht door een strijke, bestaande uit jonge mannen van Poerbolingo en waar verschillende Christenen getuigenis gaven, van wat zij, die uit den Islam tot het Christendom gekomen zijn, bij Jezus gevonden hebben: een methode van Magelang overgenomen.

In Augustus hopen wij het te herhalen. In een plaats, waar zoo vele oudleerlingen der Christelijke School leven, hopen en bidden wij, dat het een goed resultaat moge hebben.

De vreeze, in het vorig verslag uitgesproken, dat de Sadrach-Christenen op ons terrein zouden kiezen voor den nieuw benoemden Apostel, heeft zich bewaarheid. Van Groedjoegan, de gemeente, die in den ouden tijd Vermeer als haar predikant beroepen had, (ten noorden van Kroja), hebben wij eenige verwachting dat ze ten slotte toch nog tot de Zending zal komen. Van de andere gemeenten is die verwachting geringer.

Begin Mei ontvingen wij de regeringsbeslissing, dat de School te Adiredja, voortaan gesplitst moet worden: de drie laagste klassen worden z.g. „Volksschool”, de twee hoogste z.g. „Vervolgschool”. Met 1 Augustus moet dat ingaan. Wij hebben dan één volledige vijfjarige „Standaardschool”: Kandangampang (Poerbolingo); drie „Vervolgscholen”: Djatilawang, Adiredja en Sidaredja (de laatste ongesubsidieerd) en 6 „Volksscholen”: Kertajasa, Karangwangkal, Poerwokerto (Maleisch), Pengaloesan, Sidaredja en Adiredja, alle gesubsidieerd.

In die maand had ook de Jaarvergadering onzer Schoolvereniging voor Christelijke Hollandsche Scholen te Poerbolingo plaats. Dat is een jaarlijks weerkerende feestavond. Dat feestelijk karakter was ook nu behouden, niettegenstaande den druk der tijden.

De Heer Hildering kon ons verheugen door het bericht, dat na gehouden inspectie zijn Holl.-Inlandsche School te Tjilatjap de gelijkstelling met de Openbare School had verworven, zoodat het einddiploma in dit tweede jaar, dat het uitgereikt wordt, rechtsgeldigheid heeft gekregen.

Trouwens de examens der leerlingen, die de drie gesubsidieerde inrichtingen in Mei verlieten, hadden een bijzonder bevredigend resultaat: de Holl.-Javaansche School met den Bijbel te Poerwokerto, de Holl.-Chineesche Zendingsschool te Poerbolingo en de Christelijke Holl.-Inlandsche School te Tjilatjap.

Ook op de Chr. Huishoudschool te Poerwokerto (uitgaande van een afzonderlijke „Stichting”) werd met goede resultaten eindexamen afgenomen. Een paar dagen te voren werd daar een wél geslaagde avond gehouden, waar door de leerlingen vervaardigde handwerken en versnaperingen gretige afnemers vonden.

Van den Medischen Dienst stippen wij aan, dat in Poerbolingo Mejuffrouw Netelenbos, belast met de huishouding, eind Mei haar ontslag vroeg. Mejuffrouw Huisman, verpleegster in Poerwokerto, is naar Poerbolingo overgeplaatst en de zorg voor de huishouding thans verdeeld tusschen de beide Europeesche zusters: Pel en Huisman.

17 Juni werd candidaat Streefkerk in Poerbolingo en Poerwokerto door Ds. Kuipers van Jogja bij de Hollandsche kringen ingeleid. Hij is in Poerwokerto gaan wonen.

Hartelijk heeten wij hem welkom. Hoewel zijn arbeidsveld verder strekt dan Rotterdams terrein (ook Keboemen en Gombong: het Friesche terrein, hooren er bij), zal hij, die in ons midden woont, onder Gods zegen toch veel kunnen doen om zijdelings den Zendingsarbeid te steunen. Zijn speciale taak ligt echter onder Hollanders en Hollandsch spreken.

Wel heeft hij het getroffen! Want kort na zijn komst op Java was hij in de gelegenheid de dit jaar bijzonder

goed geslaagde predikantenconferentie te Kali Oerang boven Jogja in de bergen (21—25 Juni) en de Classicale Vergadering der Hollandsche Kerken te Semarang (25—27 Juni) bij te wonen. Hij kwam daar niet alleen dadelijk midden in het werk, maar veel genietend, werd hij ook bemoedigd door den hechten band van geloof en liefde, die door Gods zegen onder ons gevonden wordt. Bij het intreden van het tweede halfjaar is er alle reden om vertrouw- en hoopvol den blik gevestigd te houden op Hem, Wiens hart en oog met ons zijn.

Poerbolingo, Juli 1934

Dr. B. J. ESSER.

Zending Utrecht en Gelderland.

Bezoek van Ds. Netelenbos aan Poerworedjo.

Enkele maanden geleden heeft de Emeritus Miss. dienaar Ds. L. Netelenbos een reis ondernomen naar Java. Het spreekt van zelf, dat hij bij die gelegenheid het arbeidsveld heeft bezocht, waar hij tal van jaren in den dienst der Zending heeft mogen arbeiden. De tegenwoordige Miss. predikant van Poerworedjo vertelt van de rondreis, die hij met Ds. Netelenbos over het Zendingsveld heeft gemaakt, waaraan het volgende is ontleend.

Karandjoso. Zaterdag 7 Juli zijn wij met de gemeente van Karandjoso saamgekomen. De gemeente was goed opgekomen. Wij zijn echt gezellig saam geweest. Ds. Netelenbos heeft eerst zijn blijdschap er over uitgesproken, dat er nu eenheid was gekomen tusschen een groot deel der Sadrach-Christenen en de anderen en daarna veel verteld over de moeilijkheden van het leven in Nederland en de hoorders uitgelegd hoe de zware tijden een gevolg zijn van het verlaten van God. Hoe wij, wanneer wij des Heeren wegen verlaten omdat wij meenen Hem niet langer noodig te hebben, in de moeite komen, als God zich maar een weinig terugtrekt en ons laat wat wij gezaaid hebben.

Daarna zijn enkele liederen gezongen en heb ik de samenkomst met dankzegging gesloten.

Oelosobo. De Zondag daarop moest ik het Heilig Avondmaal bedienen in Oelosobo. Na doopsbediening aan een klein kind, de eerste uit het eerste Christelijk huwelijk in Oelosoba gesloten, en de Avondmaalsviering, die daarop volgde, bepaalde ik de gemeente bij de bekeering van Paulus. Als Paulus de heerlijkheid van Christus heeft gezien, dan vraagt hij bevend: „Wat wilt Gij, Heere, dat ik doen zal”.

Zoo moest ook de gemeente in Oelosobo, nu zij de heerlijkheid van haar Heer en Heiland aan het avondmaal had gezien, diezelfde vraag doen. En het antwoord zou zijn in denzelfden geest als aan Saul: Doe wat voor de hand ligt: getuig van mij, elken dag en overal. Maak mijn heerlijkheid bekend. Na afloop van den dienst nam Ds. Netelenbos het woord.

Hij wekte de gemeente, die hij voor het eerst zag op om onder elkaar te laten zien het liefde leven der eerste Christengemeenten, opdat anderen daardoor tot Christus zouden worden getrokken; n.l. door het voorbeeld van hartelijke toegewijde liefde. Dit was wel treffend, want na afloop vernamen wij, dat een oude Christenvrouw juist om oneenigheid met haar schoondochter niet had gedurfd den dood des Heeren te gedenken. Zoo weet God altijd ter rechter tijd het woord te doen spreken, dat zijn kinderen noodig hebben.

Daarna hebben wij tezamen gezongen. (Ds. Netelen-

bos is een echte liefhebber van zingen). Toen wij daarmee klaar waren vond Ds. N. daarin aanleiding om de gemeente op het hart te binden veel te zingen. Als wij een booze gedachte voelen opkomen, en wij gaan zingen, zoo zei hij o.a., dan verdwijnt die booze gedachte van zelf. Voor het Christelijk lied, wijkt de duivel. Het was een zeer goede morgen.

Geparang. Donderdag 12 Juli bezochten wij 's morgens de Gemeente Geparang en 's middags de kleine dochtergemeente van Geparang n.l. Gandek. Hier verliep de samenkomst weer heel anders. Ds. Netelenbos informeerde eerst naar allerlei mensen. Daarna verzamelden wij ons in de kerk en hebben tezamen weer gezongen. Ten slotte vermaande hij de gemeente om met een voornemen des harten bij den Heer te blijven, dan zouden hij en de gemeente elkaar zeker weerzien in den hemel. Ook bracht hij de groeten over van Ds. Adriaanse en Ds. Kaajan.

Gandek. In den namiddag van dienzelfden dag verzamelden wij ons in het nieuwe kerkje van Gandek. De bamboebanken zonder leuning waren wel wat te schrille tegenspraak met het nette gebouwtje zelf.

Hier bleek dat nog zeer weinigen konden lezen. Twee jongemannen kregen toen uitdrukkelijke vermaning mee om te gaan leeren lezen, wat zij plechtig hebben belood.

Djenar. Zaterdagmiddag 14 Juli was Djenar aan de beurt. Dit was een bijzondere aardige middag. De nieuwe Goeroe Indjil van Djenar broeder Ng. Reksosoewito vroeg, toen ik Ds. Netelenbos het woord wilde geven, eerst het woord. Zeer origineel maakte deze jonge man, die pas in Djokja voor G. Indjil is afgestudeerd (vroeger was hij hoofdonderwijzer te Temon) een vergelijking tusschen den tijd dat Ds. Netelenbos in 1918 voor het eerst in Poerworedjo kwam en het heden. Toen was er tekort aan voedsel.

De schoolkinderen van Palihan ontvingen er rijstrantsoen door bemiddeling van Ds. Netelenbos van den Ass. Resident tijdens de schooluren.

Nu zijn de tijden ook moeilijk. Niets aanbieden aan Ds. Netelenbos nu hij van ver kwam was al te gek. Daarom zou hij een welkomstgroet Ds. Netelenbos toezingen met de kinderen, hoewel het nogal haastwerk was geweest. Het was een lied op tembang, voor Ds. N. een bijzonder aardige verrassing omdat hij zooveel van tembang houdt.

Toen Ds. N. aan het woord kwam vertelde hij ons weer van den nood in Nederland, ja in de geheele wereld waar het zoo donker is en werd de gemeente opgewekt om voor den nood der wereld te bidden.

Koetoardjo. Den avond te voren hadden we Koetoardjo bezocht, doch daar was de opkomst helaas slecht geweest. Ook daar werd met ernst gewezen op den nood der tijden, de gemeente opgewekt om trouw te blijven. Dan trof mij telkens weer de ernst waarmede Ds. Netelenbos aandrang om toch vooral trouw te blijven. Moge onder Gods zegen deze opwekking weerklank vinden in veler harten.

Poerworedjo. Met de gemeente van Poerworedjo hebben wij 10 dezer een samenkomst gehad, waar Ds. Darmoatmodjo Ds. Netelenbos en ik beurtelings het woord voerden. Hier werd Ds. Netelenbos ook toegezegd. Eerst door een koortje uit verplegers en verpleegsters met een Westersche melodie, en daarna door een verpleger, die hem toezong in tembang (Jav. zangwijze).

Theol. Opleidingsschool te Djokja.

(bij de foto).

Op 12 en 13 Juni werd eindexamen gehouden in de Theol. Opleidingsschool te Djokja. Op bijgaande foto ziet u de 18 geslaagde leerlingen met de docenten en hun dames, opgesteld voor het eigenlijke schoolgebouw, waarachter in een kring er omheen de internaten liggen. De leerlingen van dezen Javaanschen cursus hebben gedurende twee en een half jaar de lessen gevolgd. In Januari 1931 is Dr. F. L. Bakker dezen Javaanschen cursus begonnen, terwijl in Juni van dat jaar

derwijs, afhankelijk van vooropleiding, aanleg, leeftijd, enz. De jongere leerlingen, die over het algemeen een betere vooropleiding gehad hebben en nog gemakkelijker geheugenwerk verrichten, laten in leerbare examenkennis de ouderen vaak achter zich, maar onder deze ouderen, die vaak in het zendingswerk, in de school of in het hospitaal, reeds enkele jaren een plaats hadden, of in ander praktisch werk bezig geweest zijn, vindt men mensen van meer levenswijsheid en ervaring en bewuster overgave van het leven aan Jezus Christus en Zijn koninkrijk. Maar van allen mocht gezegd worden, dat ze, zoowel wat hun kennis

Opleidingsschool Djokja 1934.

nog enkele pas geslaagde leerlingen van de Keuchenius-school, die de begeerte hadden goeroe Indjil te worden, op de school kwamen.

In het jaar 1931 heeft Dr. Bakker alle lessen alleen gegeven. In Februari 1932 mocht ik ook den arbeid aan de school beginnen, en zoo hebben we sindsdien samen het werk gedaan. Helaas kreeg in September van het vorig jaar Dr. Bakker een ernstige aanval van zijn maagkwaal, waardoor hij gedwongen was tot December rust te nemen. Gelukkig was in dien tijd de heer Wiggers, Directeur van de Keuchenius-school, bereid om enkele lessen te geven, en heeft ons zoo door deze moeilijke periode heengeholpen. Sinds Januari van dit jaar, heeft Dr. Bakker weer met volle kracht zijn werk aan de school verricht. We danken God, dat Dr. Bakker voor dit belangrijke werk, waarin hij met zooveel zegen werkzaam is, is gespaard gebleven.

Na twee en een half jaar deden de leerlingen nu examen. Het examen werd gedurende twee dagen gehouden, en werd afgenomen in tegenwoordigheid van een commissie uit de vergadering der Miss.-predikanten, namelijk de predikanten Allaart en Rullmann. Uit den aard der zaak was er bij deze zoo verschillende leerlingen ook een verschillend resultaat van deze jaren van on-

als hun toewijding betrof, geschikt waren om tot den arbeid van goeroe Indjil toegelaten te worden. De commissie uit de Bijzondere vergadering adviseerde dan ook met volle vrijmoedigheid om aan alle leerlingen het diploma uit te reiken.

Een der volgende avonden werd een afscheidsfeest gehouden waarbij ook de Javaansche kerkeraad en vele leden der Javaansche gemeente tegenwoordig waren. In deze jaren waren vele banden met de Djokjasche gemeente gelegd. De leerlingen verrichten allerlei arbeid in Djokja, ze spreken des Zondags op vele plaatsen waar geen goeroe Indjil is, ze houden catechisaties, houden koempoelan in het hospitaal, en doen allerlei ander Evangelisatiewerk. Zoo ontstaan allerlei banden met kerkeraad en gemeente, zoodat allen meeleefden in het afscheid. Daarna hebben Dr. Bakker en ik nog enkele dagen met de leerlingen op Kalioerang gekampeerd om in deze heerlijke omgeving van bergen en bosschen nog eens persoonlijk afscheid te nemen van onze leerlingen.

En zoo verloor de school 18 leerlingen met wie we in de laatste jaren dagelijks hadden samengeleefd, maar de zending ontving 18 nieuwe arbeiders in het werk des Heeren. De meesten van hen zijn nog zeer jonge

mensen, die ongetrouwd hun werk zullen beginnen. Vijf van de leerlingen zijn getrouwd. Ook de vrouwen ontvingen eenige leiding voor haar toekomstig werk van Mevr. Bakker en mijn vrouw. Elke week werd een samenkomst met de vrouwen gehouden, waarin een gedeelte der Heilige Schrift besproken werd en over allerlei dingen gehandeld werd van belang voor het toekomstig leven van de vrouw van den goeroe Indjil, terwijl de vrouwen op een ander uur onder bovengenoemde leiding ook werkten als onderwijzeressen aan een handwerkcursus, waarbij ook het Evangelie aan de Javaansche kinderen gebracht werd, met de bedoeling, dat de vrouwen dit voorbeeld ook in haar desa zouden volgen.

Van deze 18 leerlingen gaan er zes naar Solo, zes naar Djokja, drie naar Poerworedjo, twee naar Magelang, en één naar Keboemen.

Velen van hen komen op eenzame posten, waar ze veel strijd, onverschilligheid en spot tegemoet gaan. Dagelijks, tegen dit alles in, in zulk een wereld met blijdschap het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus te blijven prediken, is vaak een moeilijk werk. Maar het is tegelijk een onbeschrijfelijk heerlijk werk voor wie zelf de genade van den Heiland kent en tot den almachtigen God om hulp opziet. Het Evangelie van Gods vrije genade en vergevende liefde is wat deze wereld noodig heeft.

Er is hier velerlei variatie van godsdienstig leven. Hier meer animistische geestendienst, daar een zich aan geen uiterlijke vormen storende eenheidsmystiek, bij een kleine groep een in allerlei godsdienstvormen zich openbarend Mohammedanisme, indifferentisme elders, practisch athéisme bij de zeer velen, en dat alles vaak op de wonderlijkste wijzen dooreen gemengd. Maar hier is niet de kennis van een Vader, die ons zoo lief had, dat Hij zijn eigen geliefden Zoon voor ons overgaf in den dood. Wij die Hem mogen kennen, doch helaas veel te weinig in deze liefde leven en er zalig in zijn, kunnen ons niet indenken hoe duister een leven is, dat alleen maar een onbegrepen wereld, een verborgen macht en een onbekende toekomst vreest, maar geen liefhebbend God kent. Achttien mensen worden straks weer uitgezonden om aan hen het Evangelie te brengen. Is dat niet om God er voor te danken?

De Hollandsche cursus is in Juli 1932 begonnen met acht leerlingen en was dus nu een jaar aan den gang. In dit eerste jaar bestond het onderwijs in een propaedeuse op de eigenlijke theologische vakken. Daarvoor werd nu een overgangsexamen gehouden, waarvoor alle acht leerlingen slaagden. Na de vacantie zal nog een negende leerling toelatingsexamen doen, en wel een Chinees. Op den Hollandschen cursus was thans nog geen enkele Chinees. We hopen zeer, dat hij slagen zal, omdat we op het zendingsterrein Chineesche helpers dringend noodig hebben.

In December van het vorig jaar kwam de heer Wolterbeek onze gelederen versterken. Door zijn groote belangstelling voor het zendingswerk gedurende een lange reeks van jaren, zijn practische arbeid in de prediking van het Evangelie en zijn kennis van het Javaansch heeft de heer Wolterbeek een goede toerusting voor zijn werk aan de Opleidingsschool. Wij hebben ons hartelijk over zijn komst verblijd. Tot dusver heeft de heer Wolterbeek slechts in den Hollandschen cursus lessen gegeven, nog niet in den Javaanschen cursus, zoodat u hem op bijgaande foto mist. Na de vacantie zal hij ook lessen gaan geven in de beide Ja-

vaansche cursussen. Na het examen is de heer Wolterbeek met de acht leerlingen van den Hollandschen cursus op den Diëng gaan kampeeren.

Ik sprak daar pas van de beide Javaansche cursussen. Bij het toelatingsexamen van den nieuwen Javaanschen cursus hadden zich ook een aantal jongelui uit die Sadrach-gemeenten aangemeld, die zich in den loop van het vorig jaar onder leiding van onze zending gesteld hadden. De vooropleiding van de meesten dezer mensen bleek van dien aard, dat ze niet tot den gewonen Javaanschen cursus konden toegelaten worden. Met het oog op het groot belang dat de opleiding van deze mensen heeft voor de opvoeding van de Sadrach-Christenen, besloten de docenten van de Opleidingsschool aan de vergadering van Miss. predikanten en daarna met haar advies aan Generale Deputaten voor de zending voor te stellen om voor deze jongelui een cursus van één jaar te beginnen op eenvoudiger voet. Waarschijnlijk zullen we dus in Augustus drie cursussen tegelijk hebben, twee Javaansche en een Hollandsche. Gelukkig komt dan ook Dr. J. H. Bavinck, die zich in Holland gedurende een jaar voor dit werk voorbereid heeft. We verblijden ons er hartelijk over, dat in dezen tijd, waarin overal bezuiniging en beperking op gevoelige wijze plaats heeft, wij aan de Opleidingsschool in zoo groot getal, zoowel wat de docenten als de leerlingen betreft, mogen voortarbeiten. Stelle de Heere al dezen arbeid ten zegen voor de komst van Zijn gezegend koninkrijk op Java.

A. POS.

Zending Groningen, Drenthe, Overijssel, Bentheim en Oost-Friesland.

In „Der Grenzbote” van 18 Augustus vond ik het hier volgende stuk van een:

Brief van Soemba.

Karoeni, Maart 1934.

Lieve Vrienden.

Het is al lang geleden, dat gij van onzen arbeid en van ons zelf in „De Grensbode” hoordet, en het zal uw belangstelling hebben daarvan weer iets te vernemen.

Gisteren was ik bij onzen Goeroe-Indjil in Rara. 'k Trof daar een gemeentelid, die zeide: „Nu versta ik het woord van den ouden koning, van wien gij ons verteld hebt, namelijk, dat alles zijn bestemden tijd heeft: een tijd om te lachen en een tijd om te weenen.” Niet alleen deze broeder, maar de gansche gemeente in Rara heeft de waarheid van dit woord in de wisseling van het leven wel recht ervaren. En nu gaat het mij zelf, gelijk deze broeder het uitsprak. Ik ben nu in Ede. De weg van Rara naar hier door het gebergte was door de zware regenbui van den laatsten tijd zeer week en moeilijk begaanbaar geworden. Een klein stroompje, dat door de vele regens buiten zijn bedding getreden was, moest doorwaad worden. Ongeveer 4 uren duurde de reis, die deels te voet, deels te paard afgelegd werd. Zeer vermoeid bereikten we Ede. Ik had hevige hoofdpijn en de Goeroe-Indjil, pas kortgeleden van een ziekte genezen, was ook zeer vermoeid. Onder zulke omstandigheden moest op dezen dag van een grondige inspectie der gemeente afgezien worden. Evenwel hoorden we

nog genoeg, om bezorgd te worden over het welzijn van deze kleine, nog zwakke gemeente.

Wij waren den Heere dankbaar, toen op 24 April 1932 de eerstelingen gedoopt werden, 19 volwassenen en 8 kinderen. Een kleine kring van christenen onder de heidenen. Hoofdzakelijk jongelieden met heldere oogen en een goed verstand, die zich schijnbaar geheel en al voor de zaak des Heeren gegeven hadden. Grootendeels afstammend uit het huis van een heidensch hoofdman, die in zijn ouderdom bij de stamgenooten in hoog aanzien stond. Dus de voornaamsten van de stam.

Zij waren onderwezen en legden een goede belijdenis af, en wij hadden dus de beste verwachting, niet alleen voor deze jonge christenen zelf, maar ook voor deze geheele streek.

Al spoedig hoorden wij echter, dat een van de voor mannen der jonge christenen niet geheel los was van het oude heidensch leven.

De voorname heidensch Soembaneezen hebben allen verscheidene vrouwen. Dat behoort tot hun stand. Wie een bezit heeft van buffels en paarden, heeft ook verscheidene vrouwen. Het is ons bekend, dat onze christenen, die in heidensch gebruiken geboren en groot geworden zijn, niet voelen, dat de veelwijverij even ongeoorloofd is als stelen, liegen en dergelijke.

Wij leggen bij het dooponderricht voor volwassenen en bij het onderzoek voor den doop, op dit punt steeds grooten nadruk.

Zoo was het ook hier geschied. Tot ons leedwezen hoorden wij desniettemin, dat de bewuste persoon met heidensch ouders van een andere streek in onderhandeling getreden was, om hun dochter zich tot vrouw te nemen, ofschoon hij reeds getrouwd was. Het scheen ons ongelooflijk en toch bleek het, dat het ons meegedeelde geen gerucht was, maar op feiten berustte.

Alle vermaningen waren vruchteloos. Zij is reeds zijn vrouw, en hij heeft een nieuw huis voor haar gebouwd en ingericht. Wel beschouwt hij zich nog als lid der gemeente, verdedigt ook het christendom tegenover de heidensch volksgenooten en bezoekt de samenkomsten. Van het Heilig Avondmaal is hij afgehouden, en men merkt, dat zijn geestelijke toestand achteruit gaat. Soms bekent hij zijn schuld — maar, zegt hij, ik kan niet meer terug. Ook verdedigt hij zich met het voorbeeld van de vromen van het Oude Testament. De vorige keer, toen ik hier was, zei hij, dat hij op de barmhartigheid Gods hoopte, ook de tollenaar had genade gevonden. Van de zonde wil hij echter niet aflaten, en niet terug van den eenmaal ingeslagen weg.

Dit nu wordt niet alleen voor hemzelf ten verderve, maar ook de gansche gemeente wordt daardoor mee afgetrokken. Verscheidene zijner vrienden keeren min of meer tot het oude leven terug. Dit is zeer treurig. Het zal u onbegrijpelijk schijnen, dat zulks voorkomen kan. Men moet echter niet vergeten, dat veelwijverij voor Soembaneezen een volksgewoonte is, en niet als zonde aangemerkt wordt. En verder, dat de menschen hier meer in een familieverband leven en zich van hun volksgenooten afhankelijk voelen.

Het was een vreugde voor ons, dat evenwel verscheidene trouw bleven en het Heilig Avondmaal geverd kon worden. Het was slechts een kleine schare, doch de Heere heeft ons de belofte gegeven, dat, waar twee of drie vergaderd zijn in Zijn Naam, Hij in hun midden zijn wil. Het is ons tot grooten troost te weten, dat, waar onze arbeid vergeefs is, de Heere machtig is den

zondaar terug te halen van zijn verkeerden weg, den verloren zoon terug te brengen in het Vaderhuis. Schijnt alzo soms onze arbeid vergeefs te zijn, toch blijkt dikwijls duidelijk, dat Gods Geest heerlijk werkt onder hen die vroeger heidenen waren.

Vandaag voor 14 dagen was ik in Rara. Den Zondag tevoren was ik daar ook om met de gemeente het Heilig Avondmaal te vieren. Het kon toen niet doorgaan wegens een geweldigen regen, die de leden verhinderde ter kerk te komen. Nu was het weer, ofschoon nog regenachtig, beter. De meeste leden waren op ons verzoek reeds op Zaterdag gekomen, wij velen den heiligen doop begeerden te ontvangen. Dezen werden des Zaterdags onderzocht, en op den volgende dag werden 39 personen, volwassenen en kinderen, door den heiligen doop in de gemeente opgenomen. Het was een waar feest. Met de gemeente en de nieuwgedoopten dankten wij God.

Dikwijls wil bij ons de rechte vreugde niet komen, omdat wij zoo vaak gebreken bij de jonge christenen zien. Men kan het niet goedkeuren, maar de zorg komt in onze harten op met de vraag: hoe zullen de jonge christenen zich staande houden? Zulke zorgen zijn niet uit het geloof geboren, want, is de Heere machtig door Zijn Geest van heidenen christenen te maken, zoo heeft Hij ook de kracht deze pasbekeerde heidenen in Zijn wegen te leiden. Ach, wij Zendingsmenschen, zondigen zoo veel door ongelooft, wij zouden veel meer en veel grootere dingen voor de eere des Heeren kunnen doen, als wij maar een geloof hadden slechts als een mosterdzaad.

Verder ontbreekt ons dikwijls het juiste inzicht in het innerlijke geestesleven dezer menschen. Trots hun hoogachting jegens ons ontbreekt het vrouwelijke. Zij zien en waardeeren alles gansch anders dan wij, en het is zeer moeilijk, dikwijls geheel onmogelijk, zich in hun denken en geestesleven te verplaatsen. Daardoor worden wij in de beoordeeling vaak onrechtvaardig. Wat den heiden-christen als grove zonde toeschijnt, is voor ons vaak een gewone afdwaling, — wat ons door onkunde, in verhouding tot hun opvoeding en gewoonte als iets geheel verkeerd voorkomt, wordt door hen aangezien als een overschrijding der door den Missionair getrokken grenzen, en niet als een overtreding der Goddelijke geboden. Vele voorbeelden zouden daarvan aangehaald kunnen worden. Zoo blijft de beoordeeling der jonge gemeenten gebrekkig, en ook de beste leiding van een Europeaan onvoldoende.

Kerkbl. Ov.-Dr.

R. H.
(Slot volgt).

De Synode der Javaansche Kerken van Midden-Java ten Zuiden.

Na op den avond van 23 Juli met de gebruikelijke bidstond en het vaststellen van enkele formeele regelingen geopend te zijn, werd op Dinsdag en Woensdag 24 en 25 Juli de bijzonder geslaagde bijeenkomst van de Synode der Javaansche Kerken op het arbeidsterrein van de Gereformeerde Kerken in Nederland: Midden-Java, gehouden.

De bijzonder toepasselijke rede tot inleiding van de bidstond, gehouden door Ds. Soemponohardjo van Margajoedan (kota Solo) is in een vrije weergeving als meditatie in ons blad opgenomen. Aan het gebed, waarin duisternis des harten en gebrek aan inzicht in den

rechten weg ootmoedig beleden werd en de Koning der Kerk gesmeekt werd, Zijn licht, Zijn leiding te schenken, werd deel genomen door Ds. Soemponohardjo van Solo, Ds. A. R. Misael van Tjilatjap en Ds. J. Darmohatmodjo van Poerworedjo (Kedoe). Overigens werden de vergaderingen, die op de volgende dagen gehouden werden, telkens slechts met een toepasselijk lied geopend en met hamerslag gesloten. Het werd dus beschouwd als één vergadering door pauzen onderbroken.

Bij de sluiting op Dinsdag werden de op de Synode behandelde onderwerpen en besluiten, waarvoor dankzegging of voorbede in het bijzonder gewenscht was, door den voorganger en anderen even gememoreerd, opdat ieder gemakkelijker zijn aandacht bij dit sluitingsgebed kon houden.

Ik had het gevoel, dat niet veel overdreven vrome woorden gebruikt werden, maar dat openingswoord en gebed gelijk heel de vergadering, den stempel droeg van de waarachtige vreeze des Heeren.

Met bijzonder genoegen heb ik dan ook de Synode bijgewoond.

Ook moge tot een voorbeeld, voor menige Hollandsche kerkelijke vergadering gesteld worden, dat, hoewel de Javanen over het algemeen groote liefhebbers van het rooken zijn, toch op de inleidende vergadering afgesproken werd gedurende de vergadering zich van nicotinegenot te onthouden. Ik geloof dat ook zulke betrekkelijk onverschillige zaken mee kunnen werken om een waardig cachet te drukken op een vergadering van Ambtsdragers, waar soms teedere en heilige zaken, als voor het aangezicht des Heeren behandeld moeten worden. Wanneer in Holland de vergaderkamer van Kerkeraad of Classis tengevolge van de rookdampen meer den indruk maakt van een derde klasse stations wacht-kamer dan van een voorportaal van den Hemel, dan heeft dit m.i. onwillekeurig een vervlakkenden zoo niet naar beneden trekkenden invloed op heel de stemming waarin vergaderd wordt. Tenminste zóó voel ik dit aan.

Als Moderamen werden gekozen drie predikanten, die onderling, eenigszins naar stemmental, de functie van voorzitter (Ds. Siswawasana van Magelang), Vice voorzitter (Ds. Misael van Tjilatjap) en secretaris (Ds. Darmohatmodjo van Poerworedjo) verdeelden.

Besloten werd de vergaderingen 's morgens van 8 tot 1 te houden en 's avonds weer om 8 uur te beginnen. De avondvergaderingen duurden tot half 12. De Synode bestond uit 15 leden, n.l. 3 afgevaardigden van elke der 5 classes; Solo (met 10 geïnstitueerde Kerken en twee Javaansche Predikanten); Jogjakarta (met 5 geïnstitueerde Kerken en 1 Javaansche predikant); Poerworedjo, waaronder Magelang en Wonosobo (met 8 geïnstitueerde Kerken en 3 Javaansche predikanten); Keboemen (met 7 geïnstitueerde Kerken en 1 Javaansche Predikant); Poerbolinggo (met 6 geïnstitueerde Kerken en 2 Javaansche Predikanten).

Als adviseurs worden op de Synode welkom geheeten: de Missionair-predikanten en de Goeroes-Indjil.

Wat de laatste betreft werd besloten bij elke gelegenheid slechts het advies te vragen aan één Goeroe-Indjil van elk der zeven zendingsressorten (Solo, Jogja, Poerworedjo, Magelang, Keboemen, Poerbolinggo en Wonosobo).

Waarschijnlijk doordat de meeste Hollandsche dominees met vacantie waren, was de opkomst van die zijde gering. De heele Synode werd bijgewoond door Dr. Esser, schrijver van dit artikel. De H.H. van Andel, Bak-

ker, Allaart en van Reenen waren gedurende een kleiner of grooter deel der zittingen present, terwijl de eerste die in de onmiddellijke nabijheid der vergaderplaats woont, wanneer het noodig was gemakkelijk voor het inwinnen van advies bereikbaar was. De straks te noemen Deputaten hebben van die gelegenheid dan ook een dankbaar gebruik gemaakt.

De belangrijkste zaken, die behandeld werden, zijn de volgende. De in 1931 gehouden Synode te Keboemen (de eerste) had den wensch uitgesproken dat de Bizon-dere Vergadering van Missionair-Predikanten formulieren van liturgie zou opstellen, die met éénparige instemming over heel het terrein zouden gebruikt worden. Intusschen was deze zaak door die Vergadering tot nu nog tot geen goed einde gebracht.

De Synode besloot harerzijds stappen te doen om tot de vaststelling van zulke formulieren te komen.

In zake het gemeentegezang, zal de Synode zich wenden tot de Madjelis Agoeng (een gemengd Kerkbestuur) van de Inlandsche Kerken op Oost-Java, tot de Salatiga zending en tot Margaredja om tot de vaststelling van een liederenboek voor kerkelijk gebruik te geraken, waarin de 150 Psalmen opgenomen zijn, en dat door heel de Javaansch sprekende, Protestantse Christenheid gebruikt wordt. De gedachte stond daarbij op den voorgrond, dat de Psalmbundel van Ds. van Dijk, al of niet gewijzigd, in aanmerking komt om in dat boek geheel of gedeeltelijk te worden opgenomen.

De reeds vastgestelde, maar nog niet ingevoerde ordonnanties omtrent Burgerlijken Stand, Huwelijks-sluiting en Echtscheiding lokten nog al eenige discussie uit. Er was gebleken dat bij het ontwerpen dier ordonnanties niet voldoende het oordeel der Javaansche Kerken was ingewonnen.

Hieruit bleek wel, hoe wenschelijk het was, dat de Synode naar het voorstel van één der classes mannen aanwees, die de Javaansche Kerken bij de Overheid vertegenwoordigen konden. Wij zouden zeggen: „Deputaten voor de correspondentie met de Hooge Overheid”. Zóó kan bij het Gouvernement het adres der Inlandsche Kerken bekend gesteld worden en weet de Regeering tot wie zij zich in een geval als het bovengenoemde wenden kan. Als zoodanig werden benoemd: Raden Oerip Simeon, ouderling te Poerwokerto en Ds. Darmohatmodjo, predikant te Poerworedjo.

Hun werd tegelijk opgedragen het verband te oefenen met de classis Batavia onzer Hollandsche Kerken in Ned.-Indië en met de zending.

Voor het laatste (het verband met de zending, met name met de Vergadering der Missionair-predikanten) werd aan hen toegevoegd S. Sindhoepramono, ouderling te Djokjakarta.

Tegen bovengenoemde ordonnanties rezen nog al bezwaren. Geklaagd werd er ook over, dat ze tot nu te weinig bekend gesteld waren.

In dit laatste bezwaar had het zendingskantoor te Solo reeds voorzien door een keurige uitgave van den Javaansche tekst te bezorgen, die voor 12½ ets. aldaar te verkrijgen is. Zelfs had dit bureau voor de leden de Synode ze gratis verkrijgbaar gesteld.

Aan vóórnoemde Deputaten werd opgedragen de Regeering te verzoeken de invoering dier ordonnanties nog eenigen tijd uit te stellen teneinde de Inlandsche Kerken in de gelegenheid te stellen haar bezwaren ter bevoegder plaatse kenbaar te maken. De Kerkeraden worden uitgenoodigd vóór 1 September eventuele op-

merkingen en klachten bij de commissie in te dienen.

De Synode besloot stappen te doen om te komen tot de uitgifte van een Kerkblad in de Javaansche taal, met Latijnsche letter gedrukt. Solo werd opgedragen voor redactie en uitgave zorg te dragen.

Ter tafel was een brief namens de Missionair-predikanten over de verzorging der bestaande Inlandsche gemeenten

spreading van het Evangelie door de Inlandsche Kerken geschiedt.

Worden geregeld zulke rapporten uitgebracht, dan zal een toekomstige auteur daar stof voor een boek, als bedoeld, in kunnen vinden. De uitgave van zoo'n geschrift meende de Synode niet, op haar weg te liggen.

Behalve deze zaken van wijdere strekking werden nog vele onderwerpen besproken, die in engeren zin voor

Een groep bekende Zendingsvrienden op de 2e Conferentie te Lunteren.

De Bizondere Vergadering der Missionair-Predikanten meent, dat die verzorging allereerst de roeping is der Inlandsche Kerk zelf. De tijdsomstandigheden, alsmede het voorbeeld der z.g. „Sadrach-gemeenten”, waarvan een deel zich thans onder de leiding der Zending geplaatst heeft, maken dat hierop te meer nadruk gelegd moet worden.

Dr. F. L. Bakker, die den brief had opgesteld en afgezonden, was zelf in ons midden. Hij lichtte de bedoeling toe en wees op de historische kenmerken van zelfstandige kerken: zelfonderhoud, zelfregering en zelfuitbreiding.

Aan bovengenoemde commissie werd opgedragen om, daartoe door de Bizondere Vergadering der Missionair-Predikanten uitgenoodigd, over deze zaak en al wat er mee verbandt houdt met de Missionair-predikanten mondeling of schriftelijk te handelen.

Naar aanleiding van het voorstel van één der classes om een boek in de Javaansche taal uit te geven, waarin bijeengebracht wordt, wat tot nu toe op de verschillende ressorten tot verspreiding van het Evangelie geschied is en waarin voorstellen en aanwijzingen worden gegeven, hoe dit in de toekomst het best te behartigen is, werd besloten, dat de classes telkens aan de Synode zouden rapporteren, wat in haar ressort voor de ver-

het Javaansche kerkelijk leven van belang geacht werden.

De eindindruk, dien ik mee naar huis nam, was een bijzonder goede.

Voor mijn besef was voor den geestelijken tempel, dien wij bezig zijn op te bouwen op Midden-Java ten Zuiden in vervulling gegaan de belofte, die de Heere Salomo geschonken heeft voor het door hem gebouwde heiligdom:

„Ik heb uw gebed en uwe smeking gehoord, die gij voor mijn aangezicht smeekende gedaan hebt: Ik heb dat huis geheiligd, hetwelk gij gebouwd hebt, opdat Ik mijn naam aldaar tot in eeuwigheid zette en mijn oogen en mijn hart zullen daar zijn te allen dage”. (Kon. 9 : 3).

P.

E.

Een groep bekende Zendingsvrienden op de 2e Conferentie te Lunteren.

De tweede Zendingconferentie te Lunteren, die was georiënteerd in Gereformeerde richting, is ook dit jaar weer uitstekend geslaagd.

Bijgaande foto laat ons een groepje bekende Zendingsvrienden zien, die de conferentie bijwoonden.

Wellicht is het bijna overbodig de namen te noemen, maar we willen dit toch even doen.

Van links naar rechts zien we op deze foto:
Dr. L. Onvlee, die een cursus leidde over Soemba; Mevr. Onvlee—Miedema; Ds. H. A. Wiersinga, de Voorzitter der conferentie; Mej. J. H. Kuyper; Ds. G. A. Langhout; Mevr. M. M. Verkuyl—v. d. Heuvel; Ds. Th. Dellema en Ds. Joh. Verkuyl, die de Bijbel-besprekingen hield.

Het laatste examen der oude Kweekschool te Solo.

Na afloop van den cursus 1933—1934 is het eind-examen van de Christ. Holl. Inl. Kweekschool gehouden.

Gelijk we reeds mededeelden, zijn 1 Augustus l.l. de Christelijke kweekscholen van Solo en Probolinggo samen gesmolten tot één Kweekschool, die uitgaat van een zelfstandige stichting met een eigen bestuur.

Het gehouden examen was dus het laatste eind-examen van onze oude kweekschool.

Dit examen is afgenomen in de gebouwen der kweek-school te Solo, waarbij tegelijk ook de leerlingen der openbare kweekschool te Djokja werden geëxamineerd.

De examencommissie werd gepresideerd door den heer H. Meijerink, die toen nog in functie was als Directeur der Kweekschool te Solo.

De uitslag van het examen was zeer bevredigend. Van de 22 candidaten onzer kweekschool slaagden er 18 dus 82 % een gelijk percentage als van de leerlingen der Openbare kweekschool te Djokja. Dit zeer gunstig resultaat kon echter slechts verkregen worden ten koste van veel inspanning.

Het diploma der geslaagden geeft recht om onderwijzer te worden aan een Hollandsch-Inlandsche school. Wellicht zullen de 18 jongelui van de Kweekschool te Solo wel spoedig een plaats ontvangen bij het Christ. Holl. Inl. Onderwijs in Indië.

Aangezien de Regeering er op aanstuurt, dat aan de Hollandsch-Inlandsche scholen het onderwijs zoo veel mogelijk door Inl. werkkrachten moet worden gegeven, is er voor Inl. Onderwijzers, die in het bezit zijn van het diploma eener Holl.-Inl. Kweekschool nog genoeg gelegenheid om geplaatst te worden. Zij verkeerden wat dit betreft in veel beter conditie dan de Inl. onderwijzers, die in het bezit zijn van een Normalschool-diploma, waarvoor bijna geen plaats meer is. W. B.

Zendings-Tentoonstelling.

Laten we nog weer eens de aandacht mogen vestigen op het Tentoonstellingsmateriaal, dat door het Zendingsbureau beschikbaar wordt gesteld. In den winter 1932/1933 is dit materiaal op een tiental plaatsen te zien geweest en in den winter 1933/1934 op vijftien plaatsen.

Ook voor den komende winter wordt wederom een tournee georganiseerd. Teneinde het transport zoo economisch mogelijk te doen zijn, is het gewenscht, dat reeds lang van tevoren bekend zij, in welke plaatsen men de Tentoonstelling zou willen houden. Laten dus de Kerkeraden of plaatselijke Zendings-Commissies, die hierover denken, zich tijdig met het Zendingsbureau in verbinding stellen. In ieder geval *vóór 1 October a.s.*

Alle gewenschte inlichtingen over de voorwaarden van uitleening, de organisatie der Tentoonstelling enz. worden gaarne zonder eenige verplichting verstrekt.

Alleen sluite men f 0.12 in voor porto-onkosten.

De Directeur van het Zendingsbureau:

Th. RUYS Jr.

Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage.

Zendingsactie onder de studenten aan de Vrije Universiteit.

Aan het Jaarverslag van de Zendingsactie onder de studenten aan de Vrije Universiteit is het volgende ontleend:

„We willen ons verslag beginnen met op een zeker niet verblijdend feit de aandacht te vestigen: Aan onze Calvinistische Universiteit moet ieder jaar weer de zendingsactie vechten tegen buitengewoon groote laauwheid en sterk gebrek aan interesse.

In theorie „zending?” — beslist noodzakelijk, een bevel trouwens — in praktijk: half leege zalen.

De oplossing van dit euvel kan zeker niet gezocht worden in de qualiteit der sprekers en kringleiders — men zie er het overzicht op na. Ook is deze tijd niet arm aan zendingsproblemen; ieder insider weet, dat zeer veel wankelt, wat vroeger vaststond en dat er een „kans” is, als slechts zelden zich voordeed, dat er een oogst wacht, maar dat er zoo bitter weinig studeerenden, meelevende medearbeiders zijn.

Om praktische redenen werd het aantal kringen tot 2 beperkt, het aantal kameravonden van 5 op 4 gebracht.

Onder belangstellenden circuleerde geregeld de portefeuille met de belangrijkste zendingstijdschriften.

Zeer verheugend zou het zijn, wanneer de kleine opleving van echte belangstelling dit jaar, 't volgend jaar grooter proporties aannam.

Het volgende overzicht geeft het werk van de zendingsactie in den afgelopen cursus weer:

I. STUDIEKRINGEN.

A. *Algemeene onderwerpen-kring*, onder leiding van Ds. B. Alkema te Soest.

In een viertal lezingen werd gehandeld over „Regeering en Zending”, waarbij de verhouding tusschen die beide historisch werd nagegaan, artikel 177 regeeringsreglement uitvoerig besproken werd en tot slot een positieve meening gegeven werd, waarbij ook de Balikwestie ter sprake kwam.

B. *Evangelisatie-kring*, onder leiding van Prof. Dr. F. W. Grosheide te Amsterdam.

In een achttal vergaderingen werden aan de hand van den cursus, die door prof. Grosheide voor het instituut Gerito geschreven is, belangrijke vraagstukken, die ook op dit terrein aanwezig zijn, behandeld. Begrip, methode en objecten van evangelisatie werden uitvoerig besproken, waarbij de groote ervaring van den inleider hem telkens in staat stelde ons de dingen in de praktijk te doen zien.

II. ALGEMEENE VERGADERINGEN.

1. Op 22 Nov. '33 sprak Pastor W. Fetler, Missionsdirektor te Riga, over „Die Mission in Rusland”.

Sprekers rijke ervaring en uitstekende kennis van de Russische volksziel maakte dezen avond tot een buitengewoon interessanten, waartoe ook bijdroeg het ten gehoor brengen van enkele Russische liederen. Zeer werd op prijs gesteld de aanwezigheid van de professoren Dr. C. van Gelderen en Dr. F. W. Grosheide en van Mevrouw G. R. G. Logger.

Deze avond was te danken aan het initiatief van het Russisch Zendingsgenootschap.

Statistiek 1933

MEDISCHE

Naam der Zendende Kerk of Corporatie	Naam van het Zendingsrapport resp. afdeling	Totaal aantal Ziekenhuizen				Totaal aantal artsen			Totaal aantal Europ. verpleegsters		Totaal aantal gedipl. Inl. of Chin. ver- pleegsters		Totaal aantal onge- dipl. Inl. of Chin. verpleegsters (leerlingen)	Totaal aantal Inl. of Chin. verplegers gediplomeerd
		Hoofd- ziekenhuis	Hulp- ziekenhuis	Vaste polikliniek (niet aan zieken- huis verbonden)	Afzonderlijke Leprozerie.	Europeesche	Inlandsche	Chineesche	van wie vroedvrouwen	van wie vroedvrouwen	van wie vroedvrouwen	van wie vroedvrouwen		
Geref. Kerk van Rotterdam	Poerbolingo (Banjoemas)	1	—	2	—	1	1	—	1	—	3	—	16	11
Geref. Kerk van Rotterdam	Poerwokerta (Banjoemas)	1	—	—	—	1	1	—	3	—	3	—	12	4
Geref. Kerk van Utrecht (Gelderland)	Poerworedjo (Res. Kedoe)	1	1	6	—	2	—	—	2	—	7	3	25	12
Geref. Kerk van Heeg (Friesland)	Reg. Keboemen en Karang Anjar	1	—	5	—	2	—	—	3	—	3	2	23	16
Geref. Kerk van Heeg (Friesland)	Wonosobo	1	—	4	—	1	—	—	1	—	1	1	15	2
Geref. Kerk van Amsterdam	Gouv. Djokjakarta	1	12	16	—	6	—	1	4	3	20	5	35	52
Geref. Kerk van Middelburg	Magelang	1	—	—	—	1	—	—	1	—	3	—	11	4
Geref. Kerk van Middelburg	Parakan	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
Geref. Kerk van Z.-Holland ten Noorden	Klaten (Gouv. Soerakarta)	1	3	—	—	3	—	—	3	—	7	3	22	19
Geref. Kerk van Delft en van Zuid-Holland ten Noorden	Gouv. Soerakarta	1	1	8	—	4	—	—	4	—	22	9	29	32
		9	19	41	—	21	2	1	22	3	70	24	189	153

2. 4 Dec. '33 sprak Dr. J. H. Bavinck uit Solo over de Javaansche mystiek.

Dit onderwerp bracht ons in aanraking met de typische geestesgesteldheid van den Javaan, waarvan wij als Westerlingen zoo ver afstaan.

3. 20 Febr. '34 vervolgde Dr. Bavinck zijn lezing en stond nu speciaal stil bij de moeilijkheden, die de zending ondervond bij deze mystieke levensbeschouwing.

4. 8 Maart '34 behandelde Dr. Bavinck het onderwerp: „De aanraking tusschen het Westen en het Oosten”.

De laatste drie avonden werden belegd in samenwerking met de N.C.S.V. en de S.S.R.

Voor den cursus 1934—'35 wordt het bestuur gevormd door C. Moens, praeses, Laan van Meerdervoort 444, Den Haag; R. W. Popma, ab-actis; D. G. Luiks fiscus.”

W. B.

Het Christelijk perswerk in Indië.

Meermalen is in het Zendingsblad gewezen op het groote belang van het Christelijk perswerk in Indië voor de propaganda van het Christendom.

Inzonderheid Ds. Kuipers, de predikant van de Holl. Geref. Kerk te Djokja, wijdt een aanmerkelijk deel van zijn kracht en tijd aan dit werk. Breedvoerig is deze zaak besproken op de i.g. vergadering van de Geref. Kerken in de Classis Baloera.

In het verslag lezen we daarvan het volgende:

„Ds. Kuipers mocht in sommige plaatsen door lezingen

dezen persarbeid reeds propageeren en zich mede daardoor oriënteeren van wat er aan bepaalde wenschen op dit gebied leeft. Hij wijst op de enorme betekenis van het Christelijk perswerk in Japan, China en Britsch-Indië.

In zijn verlof heeft hij in Holland ook gewerkt om de belangstelling voor dezen arbeid op te wekken. Door de Generale Synode van 1933 en eenige zendende Kerken zijn gelden toegezegd tot steun. Gezamenlijk tot een bedrag van ongeveer f 2700.—. Ook is in Holland opgericht de „Vereeniging tot steun aan het Chr. Perswerk in Indië”. Deze steun van de Generale Synode aan het Chr. Perswerk is toegezegd onder beding, dat duidelijk het verband wordt aangegeven tusschen de Kerken der Classis en dezen Chr. Persarbeid. Spreker zou dezen arbeid willen noemen een hulpdienst bij den arbeid der Kerken, zooals men in de Zending ook spreekt van verschillende hulpdiensten en dit werk vergelijken bij den Colportagedienst. Djocja, aan wie de behartiging van dezen Chr. Persarbeid reeds eenige jaren is opgedragen, heeft dan ook het voorstel ter tafel gebracht, dat de Classis Deputaten zal benoemen voor de nadere bestudeering en uitwerking van de grondlijnen van den persarbeid.

Op dit verslag volgt een uitgebreide discussie, waarbij vooral naar voren komen de vragen: hoe zal het karakter van dezen arbeid en zal de Classis kunnen voldoen aan de financiële eischen, die op Classis 1933 ten opzichte van de Kerken waren gesteld.

Na langdurige bespreking wordt aangenomen het voorstel van Djocja om Deputaten te benoemen voor

DIENTST

Totaal aantal Inl. of Chin. verplegers onge- diplomeerd (leerlingen)	Totaal aantal krach- ten voor de apotheek, huish. en adm. niet vermeld bij „			Totaal aantal aanwezige bedden	Totaal aantal patiënten gedurende verslagjaar		Totaal aantal operaties gedu- rende verslagjaar		Totaal aantal ver- lossingen gedu- rende verslagjaar		Aantal verpleegdagen gedurende verslagjaar	Gemiddeld aantal patiënten per dag	Nieuw ingeschreven poli- klinik patiënten gedu- rende verslagjaar (alleen van polikl. niet verbou- den aan een ziekenhuis)	Gemiddeld aantal patiënten per poliklinikdag	Opmerkingen
	Europeesche	Inlandsche	Chineesche		mannen	vrouwen	chirurgie	oogoperaties	in eigen inrichting	buiten eigen inrichting					
15	2	3	—	326	2085	885	385	18	103		63.015	175.7	8.865	67.8	
13	3	7	—	109	1467	506	160	10	40		34.430	94	—	—	
26	1	2	—	275	2306	1333	127	—	126	110	74.408	204	33.095	195	
16	1	5	1	198	1411	797	445	20	193		70.501	193	12.692	133	
12	—	2	—	52	964	456	56	1	125	43	34.393	96	7.829	103	
42	2	7	—	988	3955	2576	2072	—	339	811	327.316	897	77.181	310	1) waarvan 1 kraamkliniek
8	1	2	—	74	332	381	64	77	60	14	25.252	69	—	—	2) niet full-time
3	—	—	—	48	708	249	—	—	4	75	15.926	44	—	—	
23	—	3	—	280	4966	2458	300	—	71	277	132.291	362	—	—	
27	1	5	—	294	3367	1778	371	378	335	406	111.432	305	33.531	407	
185	11	36	1	2.614	21.561	11.409	3.980	504	1.060	1.736	888.964	—	173.193	—	
										336					

dezen arbeid. Deze zullen niet alleen de bovengenoemde verhouding tot de Classis regelen, maar ook dit jaar reeds de praktische leiding van het werk van Djoeja overnemen.

De kosten van dit werk zullen voor 1934 niet volgens het quotum worden gedragen door de Kerken, doch hierin zal de vrijwilligheid der Kerken gehuldigd blijven.

Tot zoover dit verslag. Als deputaten voor deze aan- gelegenheid zijn benoemd: Ds. G. D. Kuiper, miss.pred. te Klaten; Dr. J. H. Bavinck, docent te Djokja en de Brs. Fernhout van Semarang en Goedhart van Mage- lang.

We verwachten, dat dit uitnemend werk, dat ook voor de zending van groot belang is, nu weldra ook goed ge- regeld zal worden. W. B.

Twee kiekjes: Eén in New York en één in Arabië en het verband er tusschen.

In het door den in Holland zoo goed bekenden Dr. H. Beets uitnemend geredigeerde Amerikaansche Zen- dings-tijdschrift „De Heidenwereld” lezen we onder- staand stukje van den Zendeling Pennings, dat we willen doorgeven aan onze lezers. Zendeling Pennings is van Hollandsche familie. Zijn grootvader is ruim zestig jaar geleden uit Gelderland naar Amerika ver- trokken en heeft zich als landbouwer gevestigd in Iowa. Een kleinzoon van hem, die naar hem is genoemd, heeft zich gegeven voor den dienst der Zending in Arabië, waar de arbeid zoo uitermate moeilijk is.

Hij kent het Hollandsch nog vrij goed, zooals uit dit stukje blijkt.

Eerste Kiekje.

Lezer, ga voor ons eerste kiekje met mij mede naar de groote stad New York. Het voormalig Nieuw-Am- sterdam, waar nog zoo velen van onzen stam wonen. We bezoeken een gebouw in een van de min voorname buurten. Ik hoop dat gij sterk van adem zijt, want wij moeten de trappen beklimmen tot de vierde verdieping eer we het stel kamers vinden, alwaar onze vrienden wonen die we hopen te bezoeken. En waarvan dit eerste kiekje spreekt.

Bij ons binnentreden, bemerken we terstond dat de kamers klein en uiterst eenvoudig zijn, hoewel alles even net en rein is. Hier wonen onze vrienden, een be- jaarde man met zijne twee ongehuwde zusters. Toen de man in de kracht zijns levens was, werkte hij aan den spoorweg. Maar nu is zijn levenswerk gedaan. Hij is oud geworden. Door noesten vlijt en spaarzaam leven slaagde hij er in eenige duizenden dollars uit te zui- nigen, en van het inkomen hiervan leeft hij nu met zijne zusters. Door meer te gebruiken, konden ze het heel wat aangenamer hebben naar het uiterlijke. Ze konden in eene betere buurt wonen en ruimere kamers hebben, met meer gemakken. Maar dat willen ze niet doen. Zij beschouwen zichzelf als rentmeesters, en leven zoo eenvoudig mogelijk om toch meer te hebben voor het werk des Heeren. Tot kort geleden, toen een vriend hun ontbood en hen liet komen, had hij nog nooit in eene huur-auto gereden, hoewel New York

er van krioelt. Op Zondag loopen ze een paar mijlen door de drukke straten van New York naar de kerk. Ze zijn Gods kinderen, en hun leven en alles wat ze hebben is aan Hem gewijd.

Tweede Kiekje.

Wij verplaatsen ons nu duizenden mijlen weg naar Oman, in de zuidoostelijke hoek van Arabië, aan de andere zijde der wereld. De stad is Muttreh. Wij door- kruisen de nauwe, vuile, heete straten en komen eer- lang achter de stad, tot een wijde opening tusschen het rotsgebergte, waarlangs de karavanen van het bin- nenland naar de stad komen. Aan de eene zijde van deze kleine vallei staat er een ruim, flink hospitaal. Er zijn twee vleugels, van twee verdiepingen, voor ziekenkamers, grootere en kleinere. Een één-verdieping gebouw verbindt de twee vleugels. Hier wordt het eigenlijk medische werk verricht.

Bij ons eerste bezoek zien we een groote toeloop van menschen. Er zijn feestelijkheden. Het gebouw wordt ingewijd. De voornaamsten der stad zijn tegenwoordig, de vertegenwoordiger van den Sultan, en de Ameri- kaansche gezant, die juist in Muttreh is. Na eenige toespraken wordt het gebouw plechtig in den naam van Jezus, ter beschikking van de inwoners van Arabië gesteld.

Een paar dagen later, bij een tweede bezoek, zien wij het hospitaal in volle werking. De zalen en de menschen doen ons onwillekeurig denken aan Bethesda, want ook hier ligt een groote menigte van kranken, blinden, kreupelen, verdorden, wachtende, niet op de roering des waters, maar op medische behandeling, in den naam van Jezus. Velen zijn er met zeere, ontsto- kene oogen, want oogkwalen zijn er veel in Oman. Bleeken, uitgemagerd door malariale koorts, zijn sommigen. Anderen hebben een operatie noodig om hen van kwellende pijnen te verlossen. Zelfs vindt men melaatschen onder die scharen. En ze zijn gekomen van alle gedeelten van zuidoostelijk Arabië. Er komen zelfs vreemdelingen van ver afgelegene streken der Mohammedaansche wereld. Allen worden liefderijk ont- vangen, en behandeld in den naam van den barmhar- tigen Christus.

En nu over het verband tusschen deze twee Kiekjes.

Vanwaar kwamen de gelden voor de oprichting van dit sierlijk, hecht, juist voltooide hospitaal, alwaar dit liefdewerk wordt verricht? Zeker kwam het van de collecten van rijke gemeenten. Of misschien was het een rijke millionaire uit New York die de gelden schonk? Niets van dat al. Het kwam van dien man welke we daar bezochten in die nederige woning, in die achter- buurt van New York! Enkele jaren geleden bezocht hij eene zendingsvergadering alwaar een onzer me- dische zendelingen sprak over de schreiende behoeften van die zieken in Arabië. Door jaren hard werk en spaarzaam leven en voorzichtige bezuiniging had hij eenige duizenden dollars vergaderd. Nooit kwam het hem in de gedachte om die voor zichzelf te gebruiken. Hij had \$ 15.000 waarde aan effecten, en hij werd met innerlijke ontferming bewogen om die af te staan voor dat werk in Arabië. De dagen zijns levens worden minder, en het was zijn begeerte dat het werk zoo spoedig mogelijk mocht gedaan worden opdat het mocht voltrokken worden voor zijnen dood. Dat werd gedaan,

en nu staat dat hospitaal compleet. Om het te kunnen doen moest hij jaren sparen, om het te doen moest hij werkelijk veel opofferen van tijdelijk genot; maar geheel Arabië, ja, de geheele Kerk, wordt door zijn doen gezegend. Hij beschouwt zichzelf niet als een held of iets van dien aard. Hij wil slechts zijne liefde be- toonen aan Hem, die hem zoo oneindig heeft lief ge- had, die alles voor hem heeft opgeofferd. Maar zeker zal hij het eenmaal hooren van de lippen van dien Heiland, „Voor zooveel gij dat een van deze mijne minste broeders hebt gedaan, zoo hebt gij dat mij ge- daan.”

Wie onzer voelt de kracht van dit heerlijke voor- beeld? Laat toch een ieder onzer zich meer toewijden aan den dienst van Christus, om Hem niet slechts kleine brokjes te geven, de enkele penningen welke we haast niet missen, of de dollars welke ons geene op- offering kosten. Neen, laat ons den Heere onzen Hei- land het beste geven, offeranden die ons veel kosten, opdat wij ook, gelijk Paulus, mogen smaken de gemeen- schap Zijns lijdens en de kracht Zijner opstanding.

G. J. PENNINGES.

Het Christendom in China.

In 1807 was Morrison de eenige Protestantsche zen- deling in China, en eerst tien jaar later kon hij den eersten Chinees, Liang A Fa, prediker maken. Tegen- woordig werken tienduizenden Chineezers als predikan- ten, evangelisten, colporteurs, dokters, verplegers, pro- fessoren en onderwijzers. Vele vrouwen verrichten werk op maatschappelijk gebied en op dat der christelijke jonge meisjes beweging. 25 jaar geleden klaagde een zendeling nog in een groote vergadering dat de Chi- neesche helpers slechts bruikbaar waren als men ze onder voortdurende controle hield; tegenwoordig wer- ken vele Chineesche predikanten geheel zelfstandig en het hoofd van de Chineesche kerk is een Chinees. Mor- rison had 16 jaar noodig om de eerste Chineesche bij- belvertaling tot stand te brengen, welke toen in 21 ban- den verscheen; tegenwoordig is de bijbel in 39 verschil- lende vertalingen aanwezig, welke ook in een band ver- krijgbaar zijn.

In 1812 verbood de Chineesche regeering op straffe des doods een boek met christelijken inhoud te drukken; tegenwoordig staat aan het hoofd van de grootste Chi- neesche drukkerij een christen. De eerste bijbel ver- scheen in een oplage van slechts 1000 exemplaren, waarvan de meeste langs de kust en aan de Chineezers in Malakka verkocht werden. In 1925 werden 8 mil- lionen bijbels en deelen er van in China verkocht, en in 1926 steeg dit aantal tot 11 miljoen. Morrison had den moed, de bijbel in de volkstaal uit te geven en niet, zooals toen algemeen gebruikelijk was, in de boekentaal der geleerden, wat en hem en de zending spot en ver- volging van de Chineesche geleerde wereld bezorgde; tegenwoordig worden bijna alle boeken en kranten in deze omgangstaal uitgegeven. In het jaar 1807 waren er nog geen protestantsche kerken en scholen in China, zelfs toen Morrison in 1834 stierf, waren er nog geen apotheken, ziekenhuizen of inrichtingen onder protes- tantsche leiding; tegenwoordig loopt het aantal naar de tienduizend en meer dan een miljoen leerlingen bezoe- ken christelijke scholen.

Groep collectanten te Britsum.

(bij de foto).

Het Zendingscomité van de Geref. Kerk te Britsum zond ons ter plaatsing in het Zendingsblad een foto van zijn Collectanten voor de Zending. Het is een groep van enkel meisjes, die allen met grooten ijver hun werk verrichten. Met hun negental samen brengen zij heel wat bijeen. Hoeveel werd ons niet vermeld.

W. B.

Bijbellezen en door het blad bewerken, dat alle lezende blinden de braille-bijbelboeken in hun bezit krijgen. Als eens Filippus, zoo leidt ook God ons op dezen weg tot de blinden van Indië en geeft ons een geopende deur. Want deze lichtloozen leven, hunkeren naar een vriendelijke belangstelling, naar een toegestoken hand. En als wij hen tot Jezus mogen leiden, dan ontvangen zij vrede en innerlijke blijdschap en de zekere verwachting van lichten-de toekomst.

Een blinde dame, die ik goed ken, was eerst, toen zij blind werd, 18 jaar geleden, zeer moeilijk voor haar om-

Groep collectanten te Britsum.

Een Christ. maandblad voor de blinden in Indië.

De Christelijke Persvereiniging Midden-Java gaf in Juli j.l. een maandblad uit in Braille-schrift voor de blinden in Indië.

Dit is het eerste, dat van Christelijke zijde in den vorm van een maandblad voor de blinden in Indië wordt gedaan. Daar wij met dit blad tot alle lezers-blinden in Indië willen komen is dit een heerlijk Evangelisatiemiddel en kan deze arbeid met Gods hulp tot een groote zegen worden. Voor zoover ik deze blinden ken zijn het misschien zeer enkele Gereformeerden, verder meest eenzame zielen, die misschien soms eens naar een kerk gebracht worden, als de familie tenminste zelf er iets voor voelt. Maar dat percentage kerkmensen is hier uiterst gering. Als de blinden een Bijbelboek in hun bezit hebben, en dat hebben ze lang niet allen, dan hebben ze bij dat lezen zoo goed als geen leiding en is er niemand die hun de schriften verklaart. Wij willen in dit blad tot hen komen als Filippus ging tot de Moorsche kamerling die zeide: „Hoe zal ik kunnen verstaan zoo mij niemand onderricht”. Filippus ging bij den kamerling zitten en verkondigde hem Jezus.

Wij willen daarom ook in dit blad leiding geven bij het

geving. Hoe begrijpelijk voor een vlugge werkzame vrouw als zij was. Een administrateursvrouw van de suikeronderneming, waar zij bij familie woonde, leerde haar braille-lezen en gaf haar de Psalmen, enkele Evangelien, de Handelingen en enkele brieven van Paulus in braille. Dit geschenk vertegenwoordigde toen een groote waarde in geld, maar van onmeetbaar groote waarde werd dit geschenk voor deze blinde. Zij werd veel geduldiger, lief en lijdzaam. Zij is een voorbeeld voor het geheele gezin, vertelde haar broer, waar zij thuis is.

Ook stellen wij leercursussen beschikbaar voor blinden, die nog niet lezen kunnen en wekken we de geloovigen op zich voor dit liefdewerk beschikbaar te stellen. En dan willen we hier in Djocja een Christ. Braille Bibliotheek samen stellen, waardoor wij medewerking vragen van personen in Holland, die boeken in Braille willen overbrengen.

Daar wij de Blindengids voor Ned.-Indië aan alle blinden willen toezenden en wij eerst met een klein aantal abonne's beginnen, dat langzamerhand wel grooter zal worden, hebben wij behoefte voor deze uitgave aan gelidelijken steun.

Het blad verschijnt eens per maand en kost f 4.— per jaar. Wie wil een jaarabonnement of een kwartaal beta-

len voor een minvermogene blinde, of door een contributie deze Evangelisatie-arbeid onder de Indische blinden steunen?

A. C. KUIPERS—JONKHOFF,
Sultansboulevard 20, Djocjakarta.

De heer J. Munnik, Parklaan 29, Bilthoven, Giro 21227, verklaarde zich bereid eventuele opgaven van abonnementen en giften in ontvangst te nemen en deze over te maken.

Onze Zendingsfilmen.

Het Comité: Java-Soemba-Film zond aan de Kerkeraden het volgend schrijven. Gaarne brengen wij dit door plaatsing in het Zendingsblad tot bredere bekendheid.

L.S.

Op de onlangs te Amersfoort gehouden vergadering van het Comité Java-Soemba-Film, met de door onze Zendingsorganisaties aangewezen Commissie van Bijstand, werd mededeeling gedaan van de verblijdende resultaten der in het afgelopen winterseizoen gehouden vertooningen der Zendingsfilmen.

Met groote dankbaarheid mocht het Comité gewag maken zoowel van de hartelijke belangstelling voor onze Zending, welke op de filmavonden op soms treffende wijze tot uiting kwam, alsook van de gunstige financiële resultaten, waardoor een belangrijke bate voor de Zending werd verkregen. Voor nadere bijzonderheden dienaangaande moge hier worden verwezen naar het Zendingsblad, waarin de verschillende gegevens reeds werden gepubliceerd (zie Juli-nummer blz. 109 en 110).

Met volle instemming van de Commissie van Bijstand kon het Comité dan ook besluiten voort te gaan met het werk der Zendingsfilmen. Reeds werden voorbereidende werkzaamheden ter hand genomen voor het opnemen van geheel nieuwe filmen op onze Zendingsterreinen. Deze plannen hopen we thans nader uit te werken. Daarbij zal met verschillende wenschen, welke het Comité nu en dan bereiken, voor zoover mogelijk, gaarne rekening worden gehouden. Doch hiermee zal nog eenigen tijd gemoeid zijn.

Intusschen is ons gebleken, dat het aantal Kerken, waar nog geen Zendingsfilm vertoond werd, nog wel zóó groot is, dat in elk geval nog gedurende één seizoen voor de bestaande filmen voldoende bezetting te verwachten is. Het aantal is niet minder dan 344. Bovendien zijn er verscheidene plaatsen, waar wij zóó groote leegheid op Zendingsgebied aantreffen, dat of een tweede vertooning van de Java-Soemba-film of de vertooning van een der speciale filmen, de Java-film, of de Soemba-film gevraagd wordt. Deze laatste filmen bevatten weliswaar gedeelten, welke aan de Java-Soemba-film zijn ontleend, doch zijn elk voor zich zóó rijk van inhoud, dat zelfs een meermaals herhaalde vertooning de volle aandacht van de waarlijk belangstellenden blijft boeien.

Wij bidden, dat God bij vernieuwing dit ons werk moge zegenen.

De regeling blijft in hoofdzaak dezelfde als het vorig jaar. De bijzonderheden volgen hieronder:

1. Vanaf 1 October tot 15 November a.s. zijn de filmen beschikbaar voor de kerken in de provinciën Gelderland en Utrecht. Vanaf 15 November tot 1 Januari

voor de provinciën Zuid-Holland en Zeeland. De maand Januari voor de provinciën Friesland, Groningen, Drente en Overijsel. Vanaf 1 Februari tot 15 Maart voor de provinciën Noord-Holland, Noord-Brabant en Limburg.

2. Van het batig saldo eener filmvertooning komt 50 pCt. ten goede aan de Zendingskas ter plaatse, zoodat de plaatselijke Zendingscommissie slechts 50 pCt. van bedoeld saldo aan het Comité afdraagt. Wegens de geringere kosten is het mogelijk deze nieuwe regeling in te voeren, welke door de Zendingscommissies ongetwijfeld op prijs zal worden gesteld. De zoozeer gewaardeerde medewerking van de verschillende commissies vindt op deze wijze duidelijker dan tot dusver, hare belooning in de grootere inkomsten van de plaatselijke Zendingskas.

Nog zij opgemerkt dat voormelde 50 pCt. voor het Comité na aftrek van de gemaakte kosten en van de noodige afschrijvingen, eveneens bestemd is voor de Zending.

3. De prijs van de kinderkaarten — men organiseere zooveel mogelijk aparte kindervoorstellingen! — wordt zoo laag mogelijk gesteld, n.l. op slechts 10 cent; 3 kinderen uit één gezin samen 25 cent.

Voor volwassenen worden kaarten uitgegeven in prijzen van f 0.25, f 0.40, f 0.60 en f 1.—. Hierbij gelde: wie een duurdere kaart kan kopen, neme niet een goedkoopje! Het is een offer voor de Zending.

Voor broeders en zusters (ook voor kinderen), voor wie het koopen van een kaart van 25 cent nog te bezwaarlijk is, worden door het Comité vrijkaarten beschikbaar gesteld. In bijzondere gevallen kan van deze regeling worden afgeweken.

4. Bijzondere aandacht worde besteed aan de Tekstboekjes. De boekjes geven niet alleen een doorlopende toelichting van de film, maar zijn ook om hun inhoud van blijvende waarde. De prijs, n.l. 15 cent, is zoo laag mogelijk gehouden, teneinde het onder het bereik van een ieder te stellen.

5. Het Comité voorziet de Zendingscommissies gratis van entree-kaarten.

6. Het garanderen van een bepaalde opbrengst wordt niet gevraagd. Het Comité draagt alle risico's; het heeft slechts twee voorwaarden: ten eerste, dat de plaatselijke Zendingscommissie voor haar rekening neme de zorg van een gebouw, waarin de filmvoorstelling kan plaats vinden. In verreweg de meeste gevallen zal dit de kerk zijn, doch ook wanneer dit niet mogelijk is moet de plaatselijke commissie gratis een localiteit beschikbaar stellen. De tweede voorwaarde is, dat aan den operateur gratis logies worde verschaft telkens gedurende één nacht na de voorstelling.

Ten slotte verzoeken wij U beiefeld aan het bovenstaande aandacht te willen schenken en Uwe aanvraag zoo spoedig mogelijk in te dienen aan het Secretariaat: Verlengde Lodewijkstraat 6a, Groningen. Het zal een vlote regeling ten goede komen!

Het Comité Java-Soemba-Film:

Ds. D. Pol, Voorzitter, Rijsoord.
Mr. J. E. Mulder, Secr., Groningen.
W. B. De Bruin, Penningm., Groningen.
S. van der Veen, Groningen.

De Commissie van Bijstand:

Ds. J. J. Miedema, Groningen.
Ds. G. M. van Rennes, Heeg.

Ds. A. Brouwer Jzn., Zwartsluis.
 Ds. L. Adriaanse, Zeist.
 Dr. W. G. Harrenstein, Amsterdam.
 Ds. W. Breukelaar, (Secretaris), Santpoort.
 Ds. E. H. Broekstra, Rijnsburg.
 Ds. W. J. J. Velders, Rotterdam.
 Ds. A. C. Heij, Koudekerke.

Iets over de Synode der Javaansche Kerken van Midden-Java ten Zuiden.

Elders in dit blad is een verslag opgenomen van de derde Synode der Javaansche Kerken op ons Zendingsterrein. Met veel genoegen hebben we dit verslag gelezen.

Ook thans trof ons weer de groote zelfstandigheid, gepaard met gepaste bescheidenheid en voorzichtigheid, waarvan deze synodale vergadering volgens het gepubliceerde verslag blijk gaf. Wel waren ook de missionaire predikanten genoodigd om als adviseurs de vergaderingen bij te wonen. Maar de meesten waren verhinderd. Alleen Dr. Esser was gedurende de heele Synode tegenwoordig, terwijl Dr. van Andel, Dr. F. L. Bakker, Ds. Allaart en Ds. van Reenen gedurende een gedeelte der zitting aanwezig waren. We ontvingen den indruk, dat de Javaansche Synode te Solo metterdaad geheel zelfstandig naar eigen inzicht haar zaken behandelde. Het was niet maar een vergadering, die feitelijk stond onder de leiding van de Hollandsche predikanten en slechts pro forma den naam van Synode droeg, maar het was een heusche Synode, die haar zaken zelf behandelde en naar eigen inzicht hare besluiten nam. Het zou wel kunnen zijn, dat de invloed van de adviseurs op de beslissingen der Generale Synoden in Nederland nog sterker is dan de invloed, die de missionaire predikanten als adviseurs hebben geoefend op de besluiten van deze Javaansche Synode. Zeer terecht is het, dat de missionaire predikanten op het zendingsveld het recht der Inlandsche kerken om haar eigen zaken naar eigen inzicht te behandelen, ten volle eerbiedigen. Het ligt voor de hand, dat dit zeer bevorderlijk is voor de ontwikkeling van een gezond kerkelijk leven van de Inlandsche kerken en van de goede verhouding tusschen die jonge kerken en de zending.

Onder de zaken, die de Javaansche Synode behandelde, en waarover zij besluiten nam, waren er enkele van bijzonder belang. We denken daarbij allereerst aan het besluit inzake het gemeentegzang. Tot nu toe is er nog geen door de Javaansche kerken zelf vastgesteld boek voor het gezang der gemeenten. Het spreekt echter van zelf dat, zoo spoedig als dit behoorlijk kan geschieden, in deze gewichtige aangelegenheid een beslissing moet worden genomen. Nu heeft de Synode van Midden-Java besloten zich te dezer zake te wenden tot de kerken op andere terreinen, waar eveneens de Javaansche taal gesproken wordt. Er zijn, naar we meenen, omstreeks 25.000.000 bewoners van Java, die Javaansch spreken. Behalve de zending onzer kerken, werken onder de Javaansch sprekende bevolking op Midden-Java ten Noorden de Salatiga-zending en de Doopsgezinde zending en op Oost-Java het Ned. Zend. Genootschap. Ook daar zijn reeds onderscheidene kerken geïnstitueerd. De Javaansche kerken op Oost-Java hebben in de Madjelis Agoeng haar eigen kerkbestuur.

De I.g. Javaansche Synode van Midden-Java ten Zuiden wil zich nu in verbinding stellen met die andere Javaansche kerken op Midden-Java ten Noorden en Oost-Java, om, indien het mogelijk blijkt, te komen tot een gemeenschappelijk liederenboek, waarin al de 150 Psalmen zijn opgenomen. Van harte hopen we, dat deze poging slagen zal. Het zou zoo gewenscht wezen, dat alle kerken, die Javaansch spreken, ook eenzelfde liederenboek hadden voor kerkelijk gebruik, waarin dan de Psalmen de eerste plaats innemen. Wellicht zou dit mede dienstig kunnen zijn om op den duur te komen tot eenheid van kerkelijk samenleven tusschen alle Javaansche kerken.

Bij haar pogen om tot een gezamenlijk liederenboek te komen voor kerkelijk gebruik bij heel de Javaansch sprekende Protestantsche Christenheid, is het de bedoeling der Synode van Midden-Java ten Zuiden, dat de Psalmbundel van Ds. van Dijk, al of niet gewijzigd, in aanmerking zal komen om in dat boek geheel of gedeeltelijk te worden opgenomen. Met groote belangstelling wachten we af wat het resultaat van de voorgenomen onderhandelingen wezen zal.

Het komt ons voor, dat het besluit der Javaansche Synode inzake het gemeentegzang een duidelijk blijk geeft zoowel van hare zelfstandigheid als van hare voorzichtigheid. Zij wil zelf beslissen wat in de Javaansche kerken gezongen zal worden. Zeer terecht. Niet de Generale Synode van de Geref. kerken in Nederland zal dit uitmaken, maar het zal aan de Javaansche kerken zelf staan in dezen eene beslissing te nemen. En naar wijs beleid wenschte zij hierover te beslissen na overleg met de andere Javaansch sprekende Christelijke kerken.

Een tweede nog al belangrijke zaak betreft de nog niet ingevoerde ordonnantie der Regeering omtrent Burgerlijke stand, huwelijksluiting en echtscheiding. Terecht oordeelde de Synode dat in deze voor het kerkelijk leven belangrijke zaken ook de christelijke kerken behoorden te worden gekend. Bij het ontwerpen dier ordonnantie was niet voldoende het oordeel der Javaansche kerken ingewonnen. Dit bracht de Synode er toe twee Deputaten te benoemen om de kerken in voorkomende gevallen bij de overheid te vertegenwoordigen. Tevens ontvingen deze deputaten, naar men ons berichtte, de opdracht de Regeering te verzoeken de invoering dier ordonnantie nog eenigen tijd uit te stellen, ten einde de Inlandsche kerken in de gelegenheid te stellen, hare bezwaren bij de bevoegde autoriteiten in te dienen. En de kerken werden uitgenoodigd bij deze deputaten spoedig hun opmerkingen en klachten kenbaar te maken. Als deputaten werden aangewezen een predikant: Ds. Darmohatmodjo en een ouderling: Raden Oerip Simeon.

We zien in dit besluit een kenmerkend symptoom van de activiteit der Javaansche kerken. Veelal zijn de Javanen nogal phlegmatisch. Men laat de dingen liefst maar stil aan zich voorbijgaan. Maar uit dit besluit blijkt, dat er leven en actie zit in het Javaansch kerkelijk leven. Men wil trachten invloed uit te oefenen ook bij de beslissingen der overheid, waarbij de kerken belang hebben.

Behalve die twee besluiten zijn er onderscheidene gewichtige beslissingen genomen, die we echter laten rusten. Op deze twee alleen wilden we wijzen als mooie teekenen van gezond kerkelijk leven bij de Javaansche kerken op ons zendingsterrein.

W. B.

Uit: V. H. K.

Korte Berichten.

Mej. W. Boorsma.

Naar wij vernemen zal Mej. W. Boorsma, die met verlof in Holland is, wegens voorgenomen huwelijk niet weer terugkeeren naar Djokja. Voor den medischen dienst der Zending te Djokja is dit een groot verlies. De arbeid van Mej. Boorsma, die reeds sinds 1921 de Zending heeft gediend, werd bijzonder gewaardeerd. Men zal haar te Djokja noode missen.

Dr. L. Onvlee.

Na 17 Sept. is het adres van Dr. L. Onvlee Ernst Casimierlaan 8 a, Groningen.

Dr. H. Beets.

Dr. Henry Beets, de director van de Zending der Christ. Geref. Kerk van Noord-Amerika, die onder ons geen vreemde is, onderscheidene malen onze Generale Synode bijwoonde, en in tal van Kerken wel gepreikt heeft, is door onze Koningin benoemd tot ridder in de Orde van Oranje Nassau. Dr. Beets trok zich ook bijzonder de verzorging aan van de geestelijke belangen der Gereformeerde Nederlanders in Canada. Wij verblijden ons zeer over deze welverdiende onderscheiding en wenschen Dr. Beets daarmede van harte geluk.

Dr. C. P. van Leersum.

Dr. C. P. van Leersum, een der missionaire artsen van Solo, die thans in Holland is, zal waarschijnlijk in December naar Solo terugkeeren.

De Institueering van de Maleische Chineesche Gemeente te Djokja.

Eenige jaren geleden heeft de Holl. Geref. Kerk te Djokja den zendingsarbeid onder de Chinezen in Djokjakarta overgenomen van de Geref. Kerk te Amsterdam. De Heere heeft het werk der Holl. Kerk te Djokja gezegd. Zondag 3 Juni is daar de Chineesche Gemeente geïnstitueerd.

Dr. F. L. Bakker, die namens de Holl. Geref. Kerk te Djokja dit zendingswerk heeft verzorgd, leidde daarbij den dienst en bevestigde de gekozen ouderlingen en diakenen.

Daarna werd ook nog gesproken door Ds. Kuipers, door Br. J. A. Wiggers namens de Holl. Geref. Kerk en door Ds. Soepater namens de Javaansche Kerk.

Mooi legaat.

Wijlen de heer P. Middelkoop heeft aan de Generale Kas onzer Zending gelegateerd f 2000 in gereed geld en f 10.000 bezwaard met vruchtgebruik.

Steun van de Geref. Kerken in Indië voor den arbeid onder de Inheemsche studeerenden en de Chinezen in Holland.

In het verslag van de l.g. vergadering der Classis Batavia lezen we:

„Besproken wordt het ingekomen verzoek uit Holland om steun voor den arbeid onder de Inheemsche studeerenden en Chinezen in Holland, welke arbeid zich meer en meer ontwikkelt. Daar reeds in 1933 op de Classis Malang besloten is daarvoor f 500.— te zenden, wordt besloten voor 1934 f 500.— te geven en dit bedrag voor

1935 vast te stellen op f 350.—. Er zal worden bijgeschreven, dat het niet zeker is, of de Classis zal kunnen voortgaan jaarlijks hiervoor een bedrag te voteeren.”

De Zendings-Bibliotheek.

De Zendings-bibliotheek mocht van den heer J. H. Kok te Kampen een present-exemplaar van de Chr. Encyclopaedie in zes deelen ontvangen. Met groote dankbaarheid aan den gever maken we van deze belangrijke aanwinst onzer boekerij melding.

TH. RUIJS Jr.

Directeur Zendingsbureau.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage. Postrekening Nr. 184489.

A. Zendingsbusjes.

- a. Zendingsknikkertjes (z.g.n. Javaantjes) ad f 5.— per stuk.
- b. Zendingsbusjes met deksel, per stuk f 0.60; 5 stuks f 2.25; 10 stuks f 4.—; elk busje méér f 0.40. Bijpassende hangslotjes f 0.20 per stuk.
- c. Spaarbusjes met gleuf (zonder sluiting) per stuk f 0.25; 5 stuks f 1.—; 10 stuks f 1.55; elk busje méér f 0.15.
- d. cartonnen busjes: per stuk f 0.10. Strooken, om deze busjes — na opening — weder te sluiten f 0.30 per 100 stuks.

(Toezien van de busjes sub d. heeft alleen plaats, indien minstens 10 stuks tegelijk besteld worden, tenzij voor portokosten f 0.25 extra gezonden wordt).

Levering alleen bij vooruitbetaling. Men kan het goedkoopst en gemakkelijkst bestellen en betalen per Giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der zendkosten. De catalogus is verkrijgbaar tegen f 0.15 (afgehaald) of f 0.20 (per post).

C. Zendingstentoonstelling.

De voorwaarden, waarop het Tentoonstellingsmateriaal wordt uitgeleend, worden — op aanvraag — gaarne toegezonden.

D. Informatiedienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk, — gratis verstrekt. Men gelieve echter steeds postzegel voor antwoord in te sluiten.

Het bureau is dagelijks geopend van 9—12 uur, behalve des Zaterdags). Des Maandags bovendien ook van 2—4 uur.

Spreekuur van den Directeur: Maandags van 11—12.30 en van 2—4 uur.

Leestafel.

Christus en de Mystiek van het Oosten door Dr. J. H. Bavinck bij Kok te Kampen, f 2.90, geb. f 3.90.

Zelden lezen we een boek met zoo buitengewoon genot als dit prachtwerk van Dr. Bavinck. Een zeer superieur zendingsboek van den eersten rang. In keur van stijl en taal stelt Dr. Bavinck hier de Mystiek van het Oosten voor ons Westelingen in het helderst licht en laat hij ons de beteekenis van den Christus voor het Oosten zien.

Hij doet dit populair wetenschappelijk en beschrijft ons:

I. Het Hindoeïsme en zijn komst op Java. II. De Islam en zijn doorwerking op Java. III. God en de wereld. IV. Microcosmos en Macrocosmos. V. De wereldorde. VI. Het wonderlijk spel van het Menschenleven. VII. De weg der verlossing.

Gaarne zouden we van dit eenig boek, dat van bladzijde tot bladzijde de meesterhand van den schrijver verraaft, wat meer willen zeggen. Maar ons bestek gedooft dit niet. Het is metterdaad een kostelijke verrijking van onze Zendingsliteratuur.

En Kok zorgde voor een mooie, rijk geïllustreerde uitgave.

Korte Christelijke Encyclopadie, samengesteld onder redactie van Prof. Dr. F. W. Grosheide, bij Kok te Kampen f5.—.

Deze Encyclopadie bevat ongeveer 10.000 korte artikelen over allerlei onderwerpen op het gebied van Bijbel, Godsdienst, Kerken en wat daarmee samenhangt.

De naam van den redacteur waarborgt de serieuze bewerking en hooge betrouwbaarheid. Wie de groote Encyclopedie zich niet aanschaffen kan, koope dit boek. Het is goedkoop en behoudt zijn waarde. Het vinde in elk Christelijk gezin een plaats.

Machten en Menschen door M. A. M. Renes—Boldingh, bij Kok te Kampen f1.50, geb. f2.10.

Dit boek biedt ons een vijftal boeiende schetsen van de Zendingvelden van Sumatra. Uitnemende Zendinglectuur waarvan de lezing ontroert. Zeer geschikt om de liefde voor het werk der Zending te sterken.

C. H. Spurgeon en zijn boodschap aan ons, door A. G. Barkey Wolf, bij J. V. Voorhoeve, den Haag.

Een gedachtenisboek van Englands meest beroemden prediker der vorige eeuw, uitgegeven in het eeuwjaar zijner geboorte. Geen dorre geschiedbeschrijving, maar een warme, diep gevoelde, fijne teekening van den eenigen man, wiens naam een halve eeuw geleden in heel de Christelijke wereld bekend was. Gaarne bevelen we de lezing aan.

Osanna in Excelsis. Een bundel oude en nieuwe liederen voor gemengd koor en huisgezin, verzameld door I. Boven en H. W. van Diemen de Jel, bij Kok te Kampen, f1.90, geb. f2.75.

Een keur van liederen, over allerlei onderwerpen, 114 in getal, met groote kennis en zorgvuldigheid uitgekozen en met de zangwijzen uitgegeven. Een geslaagd werk.

Waakzaam blijven. Een propaganda-woord ten dienste van het Christelijk Onderwijs door Ds. C. H. Vreugdenhil, bij Oosterbaan en Le Cointre, Goes, f0.25.

Een voortreffelijk propaganda-woord, zeer waard dat het gelezen worde en verspreid.

De rechten des Verbonds. Leerboek voor de Catechisaties, door S. G. de Graaf, bij Zomer en Keuning, Wageningen, f0.70.

Ongetwijfeld een zeer bijzonder catechisatieboek, dat veel uitnemends heeft, verre uitsteekt boven de meeste catechisatieboekjes en stellig met vrucht kan worden gebruikt.

Het was ingediend bij de Deputaten der Synode van 1930 en werd door deze aan de Synode te Middelburg voorgesteld maar toch niet door de Synode aanvaard. De Synode achtte de methode van den Catechismus meer gewenscht. En naar het ons voorkomt te recht.

De weg tot God, door D. L. Moody. Vertaald uit het Engelsch, bij J. N. Voorhoeve, den Haag. Een warme Evangelie-prediking, uitgegeven inzonderheid voor Evangelisatie doel.

Eenige kinderbedjes verzameld door een Moeder, bij Joh. v. Vlaanderen Oldenzeel, Amsterdam, f0.15.

Het komt ons voor, dat deze Moeder bij hare verzameling goed geslaagd is.

Eenige Gezangen en Liturgische formulieren. N.V. A. Jongbloed's Uitgeverszaak te Leeuwarden bezorgde eenige uitgaven van den bundel: Eenige Gezangen en de Liturgische formulieren.

Heel mooi gedrukt in linnen bandje f0.60.

Zeër klein en toch duidelijk, goed leesbaar in slap linnen bandje f0.30.

De gezangen alleen met flinke, groote letter gedrukt f0.20.

In klein formaat maar toch zeer goed te lezen f0.15.

Alles goed en billijk van prijs.

Vier-en-Vertigste Jaarverslag der Ver. tot Opvoeding en Verpleging van idioten en achterlijke kinderen.

Een veel biedend zeer overzichtelijk verslag van het breede werk dezer Vereeniging.

De Jonge Vrouw, bij Bosch en Keuning, Baarn.

Het Augustus No. van dit uitstekend geredigeerd tijdschrift biedt weer veel moois.

Filmblad.

Dezer dagen verscheen het eerste nummer van Filmblad, het orgaan van de Nederlandsche Christelijke Filmcentrale en uitgave van G. F. Callenbach te Nijkerk. Redactie: J. J. v. d. Meulen en P. J. v. Mullem.

Het blad ziet er zeer verzorgd uit, is geheel op kunstdrukpapier gedrukt en voorzien van vele foto's. De firma C. F. Callenbach te Nijkerk verstrekt gaarne gratis proefnummers en waaraan men zich op moet geven voor donateurschap.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door H. Redert, deel opbrengst Zendingbusje Chr. Sch. Zuid-Beijerland f9.40. Door R. Potze van de leerlingen der Chr. Sch. te Terapel f5.50. Door Mej. J. A. Hormee uit de nalatenschap van wijlen Mevr. de Wed. v. d. Spiegel te Arnhem f25.—. Door Ds. S. v. Dijken 10 pCt. van de ontvangsten 2e kw. in de Cl. Harderwijk f150.76. Door S. v. d. Berg uit het Zendingbusje Wilh. M.U.L.O. School te Voorburg f13.40. Door Ds. M. van Alphen 10 pCt. van de ontvangsten Cl. Apeldoorn eerste ½ jaar 1934 f250.86. Door J. Breekveld v. d. leerlingen Chr. Sch. Benschop f2.50. Door Ds. J. Krijger uit het Zendingbusje van de Chr. Sch. te Elburg f3.50. Door Mej. J. N. Kaptijn v. d. leerl. der Chr. Fröbelschool te Delft f10.—. Van Mej. G. Westra te Schettens f2.—. Santpoort, 21 Aug. '34. W. BREUKELAAR.
Giro No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk te Uithuizermeeden f20.—; N.N. Amsterdam f2.50; Montfoort f6.—.

W. BREUKELAAR.

Open deuren en ledige beurzen.

De Zendingsconferenties te Lunteren liggen weer achter ons. Op deze bijeenkomsten, waar vertegenwoordigers van verschillende Zendende Kerken en organisaties van hun ervaringen vertelden, trof ons weer zeer bijzonder, voor hoeveel wij als Gereformeerden ook op het gebied der Zending te danken hebben vergeleken bij andere Zendingsorganisaties. Onvergelijkelijk was, hetgeen die Zending bij het kampvuur vertelde. Hoe nu al jaren lang verschillende inlandsche dorpen vragen om een Zendeling of evangelist en daar is geen geld. Hij liet een brief zien, waarin men hem smeekte iemand te zenden. Op deze brief stonden 120 duimafdrukken met inkt van menschen die niet schrijven konden, maar op deze wijze het verzoekschrift toch wilden onderteekenen. En toen de bekende Herrnhutter Legêne vertelde, dat er wel maanden waren dat men uit Zeist aan de Zendingen slechts 30 of 40 pCt. van hun salaris kon zenden, toen zal menig Gereformeerde Broeder of Zuster zich voorgenoemen hebben, elk in eigen kring ruimer bekendheid aan deze treurige toestanden te geven, om gemeenschappelijk iets voor die Herrnhutter-zendingen te doen. Welke lezer of lezeres wil deze maand uit dankbaarheid voor 't geen wij nog genieten, een steentje bijdragen?

In de maand Aug. ontvingen wij: via Dr. E. D. K. te V. f15.—; van leerl. Dr. A. Kuyperschool, via Mej. C. te A. f15.25; van de kleintjes, via P. B. S., van I.I. te B. f1.50; K. te G. f2.—; v. S. te 's-Gr. f1.—; U. te S. f5.—; Mej. S. te D. f2.50; Mevr. B. te R. f2.50; via G. T. te B. van I.I. v. Rüsch. f4.75; via Dr. K. te V. van I.I. Emmasch. f10.—; O. v. d. W. te V. f5.—; gev. in coll. te H. f5.—; via Dr. K. van I.I. Dr. A. K. school f6.32; via D. v. d. K. te G. van leerl. f8.—; Wed. R. te O. f4.—; de W. te V. f2.50; Mevr. H. te K. f5.—; Mej. I. te H. f100.—; V. te Z. f5.—; via d. R. van klas Mej. L. te A. f2.82; K. te B. f2.50; v. D. te T. f1.—; Zr. K. te D. f5.—; X. te O. f2.50; via B. J. F. van I.I. te O.-I. f16.—; B. te E. f1.50.

Allen zeer hartelijk dank.

J. VAN KEULEN,

Laren N.-H. Postrek. 95494.

Vredelaan 10.

Chr. Huishoudschool te Poerworedjo.

Het was deze maand maar weinig, wat binnenkwam: 1 gift van de Geref. Meisjesveren. te G. f1.50; 1 contr. van de Geref. Kerk te R. f5.—.

Toch zijn we hier weer dankbaar voor en hopen, nu de vacantie voorbij is, dat Meisjesverenigingen, Zendingskransen, maar vooral alle Zendingscommissies, deze aanvraag om steun ernstig onder de oogen zullen zien. Van de toegezegde contributies zag ik nog geen geld. Wil men mij dat in Sept. sturen en dan voortaan in September?

MEVR. NETELNBOS—

Chevallier.

Gr. Florislaan 21. Gironummer 166605.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

7e Verantwoording van 24 Juli—25 Aug. 1934.

Provincie Groningen:

H. Blaak, Marum, opbrengst busjes f60; G. Mul, Garrelswear, Nikk. Chr. School f15; K. Bosma Jr., Middelstum: busje J.V., A. f6.72; idem: busje J. V., B. f4.39; idem: busje J.V., C. f8.67; idem: busje M.V. f9.75; idem Zendingscomm. f100; S. Potma, Gerkeskl.—Stroobos, Nikk. School f26.30; F. Klaassen, Sappemeer, bruiloft G. Huising en Mej. R. Mulder f5.80; E. Siertsema, M.V. Mirjam te Roodeschool f6.80; J. F. v. Dijk, Woldendorp, Zendingb. Geref. School f2.40; idem Nikk. Geref. School f3.89; idem Opbr. kalenders f2.75; Geref. Kerk, Gerkeskl. Stroobos, busje f38.71; Mej. S. Westerhof, Lutjegast, busjes f51.44½; idem schoolbusjes f8.12½; F. Compaan, Zuidhorn, Geref. School f7; Ds. H. de Vart, coll. gift f10; idem busjes, den Andel f8.26;

H. Wegener, Wildervank, contr. 1e halfjr. f77; K. Grasdijk, Oldekerk, 100 halve ct. van N.N., f0.50; Uit Veenendam f3; J. Wildvank, Delfzijl, Coll. gift f2.50; K. Bosma, Middelstum, busje Chr. School f16.73; idem busje Chr. Ulo f6.22; Ds. J. A. Winter, Kielwindeweer, coll gift f3.27; Mej. Ploos v. Amstel, Sebaldeburen, Nikk. Chr. Sch. f21; F. Visser, Gerkeskl.—Stroobos, saldo zendingsbl. f80; J. Bos Jzn., Spijk, f35.45; R. Wijna, Boerakker, Zendingscomm. f30; P. Kruizinga, Kantens, Zendingscomm. f35; A. v. d. Veen, Ten Post, f40; P. Pilon Pzn., Stedum, Zendingsverein. f42; A. Kaspers, Winsum, v. d. Zendingcomm. f75; S. Huizinga, Loppersum, busjes: B. Nieuwenhuis f8.35; idem: P. v. d. Molen f6.74; idem: Al. Miske f8.59½; idem: Gr. Wiersema f4.92½; O. v. d. Wal, Groningen, Zend. Comm. f150; W. Zijlstra, Haren, Zend. Comm. f162.33½; W. Brons, Nikk. Geref. School, Ten Boer, f19.10; J. Reinders, 5e kl. Mulo, Groningen, (inbegr. 200 h.c. W. Mulder, 50 h.c. J. Stoterbeek, 50 h.c. H. Kingmans) f9.20; Lambert Pol, Groningen, 350 h.c. per Dr. v. d. Zanden f1.75.

Provincie Drente:

B. Roosjen, Diever, Schoolbusjes f16.60; Per Ds. Drenth: Schoolbusjes Oosterwolde f5.45; idem: gift J. K. Hoogersmilde f5; A. Klingenberg, O. Schoonebeek, Nikk. Chr. Sch. f9.50; H. Blanken Wz., Hoogeveen, Zendingscomm. f150; H. L. Smeman, Coevorden, vaste bijdragen f19.22; Wed. S. Olijve, Smilde, in een jaar opgespaard f1.56; J. Mulder, Emmercompasc., busjes f25.58; idem: v. d. Geref. Kerk f25; Geref. Kerk, Emmer Erfisch. veen, zendingsbusjes f29.99.

Prov. Overijssel:

Ds. J. Visser, Oldemarkt, busje Aukje Tjerkstra f11.52; S. Kok, Dedemsvaart, Nikk. School f10; Ds. J. Visser, Oldemarkt, busje Elisabeth. Posthumus f15.63; Zendingscomm. Wierden, kalenders f43.35; idem: busje J.V. f6.97; idem: busje M.V. f5; H. J. Kuiper, Zwartsluis, Zend. Comm. f100; R. Buwalda, Zwolle, Zendingscomm. f200; T. Oegema, Dedemsvaart, Zendingscomm. f150; N.N., den Ham f10; Geref. Kerk, Heemse, bijdragen f150; J. Olthoff, Hardenberg, Cathech. bus f52.20.

Oost-Friësl. en Bentheim:

per S. Sweers, Neermoor v. div. gemeenten f29.15.

Pinkstercollecten Groningen:

Warffum, nagift f5; Kantens f30.47; Sauwerd f75.10.

Pinkstercollecten Drenthe:

Zuidlaren f91.44; Borger f29.25; Alteveer f44.83; Nieuw Dordrecht f31.12.

Pinkstercollecten Overijssel:

Ommen f109.44; Kamperveen f27.77; Wierden f58.65; Zalk f26.46.

Pinkstercoll. Oost-Friësl. en Bentheim:

Wilsum 2e ged. f28.—.

Soembaweken Groningen:

Bedum f384.30; Grijskerk f116.—; Oldekerk f77.33; Vlagtwedde f6.34; Winsum f332.50.

Soembaweken Drente:

Sleen f9.73; Emmererfscheidenveen f15.26.

Extra Collecten Overijssel:

Wierden f25.96.

Extra Collecten Drenthe:

Zweelo f17.15.

Diverse inkomsten:

Per H. Renting Az., Classic. Zendingsdag Coevorden f200.—; Per F. N. Leddy, Groningen, Reisgezelschap N.C.R.V. f3.70.

Totaal 7e verantwoording f4032,19½.

Totaal van de 1e t/m. de 6e verantw. f47954.08½.

Totaal tot op heden f51986,28.

Met dank voor de toezending en voor de vriendelijke medewerking van onze Zendingsvrienden,

JURRIËN VELDKAMU, Quaestor.

Postrekening 138000.

Groningen, 25 Augustus 1934.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

EN DIT EVANGELIE DES
KONINKRIJKS ZAL IN DE
GEHEELE WERELD GEPRE-
DIKT WORDEN TOT EEN GE-
TUIGENIS ALLEN VOLKEN

Matth. 24 : 14a

REDACTIE-ADRES: Ds. W. Breukelaar, Santpoort.

Het blad verschijnt in het midden van elke maand. Stukken of berichten moeten vóór den 1sten dag van de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

ADRES- EN AANTALSVERANDERINGEN aan de Uitgevers:
Gebr. Zomer & Keuning, Drukkerij „Vada“, Wageningen.

ABONNEMENTSPRIJS per jaar f 0.84 franco per post.
Bij getallen aan een adres boven 3 ex. f 0.72 franco p. p.

INHOUD: Met Jezus in den storm. — Van Zendingaangelegenheden: Ds. en Mevr. Pieron—Bronkhorst; De Opleidingsschool te Djokja; De verhouding van de Zending der Gereformeerde Kerken tot de samenwerkende corporaties te Oegstgeest; De statistiek van de schooldienst op Midden-Java over 1933. — Zending Groningen, Drenthe en Overijssel: Brief van Soemba (slot); Brief uit West Soemba (O. deel); Mej. J. A. Vellinga; Schetsen uit het binnenland I. — Zending Noord-Holland: Brief van Ds. D. J. B. Allaart; De opening van de klasse-afdeling in het Petronella-hospitaal. — Zending Medan: Goeroe Samuel; Vereeniging Dr. Scheurers hospitaal. — Zending Utrecht-Gelderland: Bezoek van Ds. Netelenbos aan Poerworedjo (vervolg). — Zending Zuid-Holland Zuid: Oogst in Tjilatjap; De cursuskring van Dr. Onvlee te Luntenen. — Zending Zeeland, N. Brabant en Limburg: Ds. Merkelijn in Nederland. — Zending Friesland: Een mededeeling van het Moderamen der Friesche Zendingssynode; De collectantjes van de Gerel. kerk te Roodeschool; Statistiek 1933 Schooldienst, Inlandsch Onderwijs; Het aantal Christenen in Indië. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

MET JEZUS IN DEN STORM.

En op dien dag, als het nu avond geworden was, zeide Hij tot hen: Laat ons overvaren naar de andere zijde.

En daar werd een groote storm van wind, en de baren sloegen over in het schip, alzoo dat het nu vol werd.

En Hij was in het achterschip, slapende op een oorkussen; en zij wekten Hem op, en zeiden tot Hem: Meester bekommert het u niet, dat wij vergaan?

En Hij opgewekt zijnde bestrafte den wind en zeide tot de zee: Zwijg, wees stil; en de wind ging liggen en daar werd groote stilte.

En Hij zeide tot hen: Wat zijt gij zoo vreesachtig? Hoe, hebt gij geen geloof?

Marc. 4 : 35, 37—40.

Jezus zelf aan boord, en toch in bang noodweer! Zoo was het in dien stormnacht op het meer van Galilea.

Des avonds zijn de discipelen op uitdrukkelijk bevel des Heeren met hun schip afgevaaren naar de andere zijde van het meer.

En Jezus zelf is bij hen aan boord. Niemand denkt aan gevaar.

Maar het duurt niet lang of de storm steekt op. En de storm groeit aan tot een orkaan.

De golven steigen omhoog en slaan over het scheepke heen. En het water in het ruim stijgt al hooger en hooger. Het is noodweer.

En dat overkomt nu de discipelen, terwijl zij in gehoorzaamheid aan hun Meester zijn afgevaaren.

En Hij zelf is aan boord. Maar Hij schijnt er zich niet om te bekommeren, dat zijn discipelen in doodsgevaar zijn. Hij slaapt na de vermoeienissen van den dag. En Hij laat de golven maar slaan en den storm maar waaien, zonder naar het schijnt er zich in het minst mee te bemoeien.

Afgevaaren op 's Heeren Woord en Jezus zelf aan boord en toch in noodweer — dat is wel gedurig de geschiedenis van Gods Kerk op aarde. Zoo was het in 1834 en volgende jaren. En ook wel in onze dagen. Denk maar aan Rusland. Daar is Gods Kerk in bangen nood. En de Heere laat het toe, dat de storm waait en de golven slaan over Zijn Kerk.

In noodweer — ofschoon men toch afvoer op de wenken, die de Heere zelf gaf, en Hij naar Zijn belofte meeinging — zoo is het wel vaak ook in het leven van Gods kinderen. Afgevaaren op 's Heeren wenken en Jezus aan boord van het levensscheepke en toch geteisterd door stormen van aanvechting en strijd, van teleurstelling en tegenspoed, van ramp en gevaar. En de Heere zich houdend als of het Hem niet bekommert!

Noodweer — dat is ook eenigszins het beeld van den toestand, waarin al meer de wereld-zending geraakt. Geen arbeid is er, die meer op 's Heeren uitdrukkelijk bevel geschiedt dan de Zending. En toen Hij het Zendingsbevel gaf, heeft Hij beloofd: „En ziet, Ik ben met u al de dagen tot de voleinding der wereld”. En toch, de zending — ook de zending onzer Kerken — raakt in nood. De storm waait sterk. Er is al heel wat overboord geslagen. En de nood neemt nog toe. En dat gebeurt, terwijl toch de Heere aan boord is.

Jezus zelf aan boord en ondanks dat in angstige vrees! Zoo verging het de discipelen in dien stormnacht op het Galileesche meer.

Het noodweer houdt aan. Het gevaar neemt al meer toe. Te midden van het stormgeloei dreigt de donkere diepte hen elk oogenblik met dood en verderf. De discipelen zien dat gevaar. En angstige vrees overmeestert hen.

In het achterschip is Jezus. Hij is vlak bij hen. En zij weten hoe machtig Hij is. Tal van malen hebben zij Zijn macht gezien en ervaren. Maar ondanks dat vreezen zij, dat zij zullen vergaan. Alsof dat zou kunnen! Jezus aan boord, en dan toch vergaan! En die angst overvalt die discipelen, waaronder zelfs een Petrus, een Johannes, een Jacobus, die eersten onder de jongeren des Heeren.

Hoe is het mogelijk — zouden we haast zeggen. Maar dat zeggen we niet, als we ons zelf kennen. We kunnen dien angst der discipelen heel goed begrijpen. Daar was in dien stormnacht metterdaad doodsgevaar. En Jezus bleef in rust. Hij liet dien storm maar waaien en die golven maar slaan en scheen zich om zijn discipelen niet te bekommeren. We kunnen het wel verstaan, dat de discipelen zoo beangst werden.

Och hoe vaak gaat het ons als hen. Noodweer in ons persoonlijk leven, omdat de golven slag op slag over ons heengaan en de ondergang dreigt. Of noodweer voor de zaak des Heeren op aarde, zoodat we geen uitkomst meer zien en geen raad weten: zooals thans op menigen zendingsakker. En dan, de angstige vrees, dat het verkeerd gaat en we er niet doorheen zullen komen, ofschoon we toch weten, dat de Heere, naar zijn belofte, met ons is.

Jezus zelf aan boord en wij toch in angstige vrees, zooals de discipelen in dien stormnacht.

Jezus zelf aan boord en daarom veilig ook in den bangsten stormnacht.

Zoo hebben de discipelen het ervaren in dien bangen nacht op Galilea's meer.

De nood is gestegen tot het uiterste. Het schip is bijna vol water. Nog enkele oogenblikken, en dan moet het schip zinken. En de storm loeit voort. En de golven steigen nog steeds. Zoo kan het niet langer. In hun doodsangst loopen de discipelen naar het achterschip, waar Jezus rustig slaapt. En zij wekken Hem en roepen: „Meester, bekomert het u, dat wij vergaan”.

En de Heere ontwaakt en staat op. Kalm en rustig hoort Hij dat stormgeloel en ziet Hij die woedende golven. En Hij richt zich tot dien bulderenden storm en tot die kokende zee, spreekt ze aan als zijne knechten en beveelt hen: „Zwijg, wees stil!” En nauwelijks heeft Hij gesproken of zie — die loeiende orkaan zwijgt en wordt stil; en die razende zee gehoorzaamt. Zij zwijgt en is stil, én rustig glijdt nu het schip over de wateren, die zoo even nog dreigden, met dood en verderf.

Zoo machtig is Jezus, onze Heiland en Koning! Hij kan stillen alle stormen; alle stormen in ons persoonlijk leven; alle stormen, die losbreken over zijn Kerk, ook de stormen, die waaien over zoo menig Zendingsveld.

Met Jezus aan boord is ons scheepke veilig in elken storm; ook straks in de golven der doodsjordaan.

Doodsangst had de discipelen aangegrepen in dien stormnacht. Maar al die angstige vrees was onnoodig, want Jezus was aan boord. Dat brengt de Heere hen zoo ernstig onder het oog, als Hij tot hen zegt: „Wat zijt gij zoo vreesachtig? Hoe hebt gij geen geloof?”

En de discipelen antwoorden niet. Verbaasd over zijn macht en beschaamd over hun ongeloof staan zij tegenover hun Meester. Het was alleen hun ongeloof, waardoor dat stormgeloel en die golfslag hen zoo beangstigen kon. Er was geen gevaar want Jezus was aan boord.

Lezer, heeft Jezus reeds plaats bij u aan boord van het scheepke uws levens? Weiger Hem niet. Hij vraagt plaats ook bij u. Dan en dan alleen zijn we veilig als Hij plaats bij ons heeft.

En als dan in ons persoonlijk leven de storm fel opsteekt en bang gevaar gaat dreigen, zoodat we geen raad meer weten en angstige vrees ons wil aangrijpen, of als de stormwind gaat waaien over 's Heeren Kerk en over de Zendingsvelden, gelijk in onze dagen in onderscheidene landen, en daarbij

bange vrees ons beangstigen wil — laat dan in ons hart het woord weerklank hebben: „Wat zijt gij zoo vreesachtig? Hoe, hebt gij geen geloof?”

Met Jezus aan boord is er nooit oorzaak van vrees.

S.

W. B.

Van Zendingsaangelegenheden.

Ds. en Mevrouw Pieron-Bronkhorst.

(bij de foto).

De Zending onzer Kerken zag dezer dagen het getal harer missionaire predikanten wêr met één vermeerderen. Ds. A. F. J. Pieron trad in de rij van onze missionaire dienaren des Woord. Maar hij neemt onder hen een zeer bijzondere plaats in. Want hij wordt niet uitgezonden om te werken op onze zendingsvelden in Indië, maar zal arbeiden onder de Chineezzen, die hier te lande wonen.

Al gaat hij echter niet naar Indië, toch is zijn arbeid in den vollen zin van het woord zendingswerk, maar zendingswerk onder Heidenen in Nederland.

Ds. A. F. J. Pieron is 25 Jan. 1908 te Amsterdam geboren, bezocht aldaar het Geref. Gymnasium, studeerde theologie aan de Vrije Universiteit en werd 11 Maart 1932 theologisch candidaat. Den 10den Mei deed hij in de classis Haarlem zijn praeparatoir examen. Reeds 15 November van datzelfde jaar werd hij door de deputaten der classe Rotterdam voor den arbeid onder de Chineezzen in Katendrecht benoemd. Gaarne nam hij die benoeming aan. Evenals bij onderscheidene studenten en candidaten in de Theologie, leefde ook in zijn hart de stille wensch om de zending te mogen dienen. En nu was het wel niet een uitgaan naar Indië, maar het was toch evengoed zendingswerk, waartoe hij was aangezocht.

Onder de leiding van Cand. Pieron werd het werk onder de Chineezzen hier te lande, dat door Br. Dols was aangevangen, wat breeder en scherper georganiseerd. Naast een bestaande Zondagsschool werden eenige handwerk-middagen voor de Chineesche kinderen georganiseerd en werd er een begin gemaakt met bijeenkomsten voor volwassen Chineezzen.

Ofschoon hij de Chineesche taal nog niet kende, kon hij door middel van de Engelsche taal, die de meesten wel zoo wat verstaan, wel contact met hen krijgen. De Heere gaf zegen op het werk. De deuren werden cand. Pieron geopend, zoodat hij een goeden ingang vond onder de Chineezzen in Rotterdam.

In het voorjaar van 1933 is door de deputaten ad hoc van de classis Amsterdam hem ook opgedragen het werk onder de Chineezzen in de hoofdstad, die over het algemeen meer ontwikkeld zijn dan die te Rotterdam,

Toen het werk zich geregeld uitbreidde, werd het al-lengs meer noodig geacht, dat voor dezen arbeid een missionair predikant werd beroepen. De l.g. Generale Synode beloofde onder zekere voorwaarden steun voor dezen arbeid tot een maximum van f 1500 per jaar. Een behoorlijke regeling van samenwerking tusschen de Kerken, die daarbij waren betrokken, kwam tot stand. Toen was het zoo ver, dat voor dit belangrijke werk een eigen dienaar des Woords kon worden beroepen.

Het spreekt van zelf, dat daarvoor allereerst Cand. Pieron in aanmerking kwam. Hij werd in Mei l.l. door

de Kerk te Rotterdam Zuid beroepen en nam oogenblikkelijk die beroeping aan. Den 4den Sept. heeft hij in de classis Rotterdam zijn peremptoir examen afgelegd. Het missionaire examen, waaraan de zendelingen, die uitgaan naar Indië, zich moeten onderwerpen, werd in dit zeer bijzonder geval door de deputaten der Generale Synode ad art IV der Zendingsorde niet noodig geacht.

Donderdag 20 Sept. is Cand. Pieron in het huwelijk getreden met Mej. M. E. Bronkhorst. Zij is geboren te Amsterdam 28 April 1912, volgde eenigen tijd een Christ. H. B. S. en een huishoudschool en gaf zich

zeer lief is geworden, wenscht Ds. Pieron zich te geven met al zijn kracht. En Mevrouw wil in dien wel bijzonder moeilijken, maar ook dankbaren arbeid hem met volle toewijding ter zijde staan. Ook voor haar zal daarbij wel heel wat te doen zijn.

Doe de Heere ook dezen Zendingsarbeid gedijen tot de komst van zijn Koninkrijk!

De Opleidingsschool te Djokja.

De derde docent der Opleidingsschool te Djokja, Dr.

Ds. en Mevrouw Pieron—Bronkhorst.

gaarne aan het Evangelisatiewerk, waaraan zij geruimen tijd een werkzaam aandeel nam. Het bijgaand portret van dit jonge echtpaar is goed geslaagd.

Donderdag 4 October is Ds. Pieron door den oudsten dienaar des Woords van de Geref. Kerk te Rotterdam-Zuid, Ds. H. Popma, in het Kerkgebouw Putschplein bevestigd als missionair dienaar des Woords van de Kerk te Rotterdam-Zuid voor den arbeid onder de Chineezzen in Nederland. Ds. Popma had tot tekst gekozen Ps. 96 : 3.

Dienzelfden avond deed Ds. Pieron zijn intrede als missionair predikant, waarbij hij het Woord bediende uit Ps. 67 : 2—4.

Voorts werd nog het woord gevoerd door Ds. W. Steunenberg, namens den Kerkeraad van Rotterdam Zuid, en door Ds. W. J. J. Velders, namens de Classis Rotterdam en de deputaten voor deze Zending.

Ds. Pieron is voor de menschen onder wie hij van nu af als dienaar des Woords zal arbeiden geen vreemde. Hij kent ze reeds van nabij en is bij velen van hen reeds een welkome vriend. Ook is hun eigen taal hem niet meer geheel onbekend. Reeds heeft hij de Chineesche taal geruimen tijd bestudeerd en gaat nog voort die taal zich goed eigen te maken.

Aan het werk onder de Chineezzen, dat hem reeds

J. H. Bavinck, is na een voorspoedige reis te Djokja gearriveerd. Hij heeft zijn lessen aan de opleidingsschool geopend.

Het Christ. Persbureau te Djokja zond daarvan de volgende mededeeling:

Opening zijner lessen door Dr. J. H. Bavinck.

Vrijdag 7 September j.l. opende Dr. J. H. Bavinck zijn lessen aan de Theologische school te Djokja met een rede over „De(n) strijd des geloofs”. De ruime pendoppo van de school was vrijwel geheel gevuld met vertegenwoordigers van de zending, de leerlingen der school en tal van leden zoowel van de Javaansche als de Nederlandsche kerk te Djocja. De vergadering werd in het Javaansch gehouden, terwijl telkens een korte samvatting in het Hollandsch gegeven werd. De leiding berustte bij Dr. F. L. Bakker.

Dr. F. L. Bakker opent de vergadering en spreekt een kort inleidend woord. Hij wijst op het groote voorrecht, dat ook in dezen tijd het aantal docenten nog wordt uitgebreid. Dit is noodzakelijk met het oog op de tweërlei taak, die de docenten hebben n.l. in de eerste plaats het lesgeven aan de leerlingen, doch daarna het schrijven van handboeken, terwijl ook het contact met de oudleerlingen op deze wijze beter tot zijn recht kan komen. Ook

moet de theologische opvoeding langzamerhand op hooger peil worden gebracht in nauw verband met de behoeften van de Javaansche gemeenten. Daarna spreekt hij Dr. Bavinck toe en wenscht hem Gods zegen toe op zijn arbeid. Vervolgens spreekt een van de leerlingen een welkomswoord. Hij spreekt van de groote blijdschap na een jaar van wachten en begroet Dr. Bavinck ook namens de jeugdcommissie. Na een korte pauze verkrijgt Dr. Bavinck het woord. De Christelijke kerk van alle eeuwen, zoo betoogt spreker, herinnert zich telkens weer met groote dankbaarheid de groote zegeningen die in de eerste tijden harer geschiedenis genoten zijn. In den tijd van de apostelen en daarna waren er ongetwijfeld vele vijanden, die de komst van het Christendom tegenstonden. Desniettemin werd er binnen den kring van de kerk in die oude dagen een zekerheid en blijdschap gevonden, die ons ook nu nog met bewondering vervullen. Wanneer wij onzen tijd vergelijken met dien van de apostelen, treft ons eenerzijds een groote overeenkomst.

Ook in onzen tijd zijn er vele vijanden, die de komst van Gods koninkrijk tegenstaan.

In de eerste plaats kan men hier noemen den hoogmoed, die zooveel verstrikt. Wij kunnen zooveel, ons verstand heeft zooveel weten te bereiken, hebben we God eigenlijk nog wel noodig? In de tweede plaats vinden wij de sterke gekeerdheid naar de uiterlijke dingen, die in zoovele harten geen plaats meer laat voor diepe verlangens naar veel grootere schatten. In de derde plaats vinden wij overal een sterk egoïsme, een naar zich zelf richten, dat in wezen en openbaring zoo geheel en al in strijd is met het voorbeeld van Christus. De kerk in onze dagen vindt dus aan alle kanten vijanden tegenover zich, niet alleen tegenover zich, want ook binnen in onze eigen harten hebben deze vijanden macht. Daartegenover kunnen we maar één ding stellen, en dat is, dat dezelfde Heere, die in die oude dagen zijn kerk bewaarde, haar nu ook in de wilde branding van het wereldleven zal beschermen. Dat vertrouwen maakt ons gerust en geeft ons de kracht om met blijdschap de boodschap van het evangelie aan anderen te verkondigen. Tot dat vertrouwen zijn we echter alleen dan gerechtigd, wanneer wij met hart en ziel ons geven hebben aan dien dienst Gods, en wanneer wij ons door zijn genade verlost weten. Met een enkel persoonlijk woord tot de collega's docenten, tot gasten en leerlingen werd deze toespraak besloten. Ds. A. Pos sloot de vergadering met gebed.

De verhouding van de Zending der Geref. Kerken tot de samenwerkende Zendingscorporaties te Oegstgeest.

Onderscheidene malen is ons gebleken, dat er hier en daar wel wat onhelderheid bestaat betreffende de verhouding tusschen de zending onzer Kerken en de zending der aamenwerkende corporaties te Oegstgeest.

Inzonderheid is dit het geval in zake de inzameling voor de zending, die wordt gehouden in de „week van Gebed, Toewijding en Offer”. We achten het daarom niet ondienstig iets over die verhouding te zeggen.

De zending onzer Kerken en de zending der samenwerkende corporaties, die haar vereenigingspunt hebben in het Zendingsbureau te Oegstgeest, staan en werken geheel zelfstandig naast elkander en los van elkander. Er bestaat tusschen de zending onder Kerken en Oegstgeest geen bepaald verband, hetzij rechtstreeks, hetzij zijdelings.

Wel komen een paar deputaten van de Generale Synode voor de zending in den „Nederlandscher Zendingsraad” samen met de vertegenwoordigers van de samenwerkende corporaties, en andere Nederlandsche Zendingen, zooals b.v. die van de Geref. Zendingsbond, om daar met elkander algemeene zendingsbelangen te bespreken. Maar die vergaderingen hebben slechts een adviseerend en consulteerend karakter. Er gaat geen zendingsarbeid van uit.

Voorts werken al de Nederlandsche Zendingen samen in het Zendingsconsulaat, dat onder de leiding staat van het Ned. Bijbelgenootschap. Ook de zending onzer Kerken doet daaraan mede en betaalt daarvoor haar aandeel in de kosten. Maar dit legt tusschen onze zending en de zending der samenwerkende zendingsconferentie te Oegstgeest geen enkelen band. Onze zending en de zending te Oegstgeest zijn van elkander geheel onafhankelijk, staan los naast elkander en gaan elk haar eigen weg.

Dit geldt ook wat betreft de organisaties van de „week van gebed, toewijding en offer”.

Velen schijnen te meenen, dat de oproep tot het houden van die week uitgaat van alle Protestantsche Zendingen in Nederland gezamenlijk, en dat de opbrengst der inzameling, die in die week bij de Christenen in Nederland wordt gehouden, aan alle Protestantsche Zendingen in ons land ten goede komt, zoodat ook de zending van de Geref. Kerken daarin zou deelen.

Die voorstelling is echter geheel onjuist.

Het is hierbij niet de vraag of het misschien ook wel gewenscht zou zijn, dat heel het Protestantsch-Christelijk deel van ons volk gezamenlijk die zendingsweek hield. Men kan daarover verschillend denken. We gaan daarop nu niet in. Waar we op wijzen willen is alleen, dat de zending van de Geref. Kerken geheel buiten deze beweging staat.

De oproep tot het houden van een „week van gebed, toewijding en offer” gaat alleen uit van de samenwerkende zendingscorporaties te Oegstgeest. Dit jaar is daarvoor bestemd de week van 4 tot 11 November.

Op breede schaal zal er dan onder de Protestantsche Christenen op tal van plaatsen bijna van huis tot huis een inzameling voor de zending worden gehouden. En wat die inzameling opbrengt zal afgedragen worden aan de zending der samenwerkende corporaties te Oegstgeest.

Onze zending deelt daarin niet. Wie dus meent dat ook de zending van de Geref. Kerken een deel van die opbrengst ontvangt, vergist zich.

Wij wijzen hierop alleen om een misverstand, dat naar het schijnt bij velen bestaat, weg te nemen. Van harte hopen we, dat de inzameling, die in November vanwege de samenwerkende corporaties zal worden gehouden, een groot bedrag bijeenbrengen moge. Dit is vooral dit jaar wel zeer noodig.

De samenwerkende zendingscorporaties hebben breede zendingsvelden in Indië te verzorgen. Zij doen daar veelszins voortreffelijk werk. Ook die arbeid staat in den dienst van het Koninkrijk Gods. En te Oegstgeest worstelt men met onrustbarende tekorten. Men hoopt daar zeer op een ruime inzameling in de week van 4—11 November.

Ook nu zal wel op onderscheidene plaatsen bij leden van Geref. Kerken een bijdrage worden gevraagd.

Wanneer er in onze kringen zijn, die zonder schade voor ons eigen zending, een gave willen afzonderen voor Oegstgeest, dan is daar niets op tegen. Wat voor de

zending te Oegstgeest gegeven wordt is ook welbesteed.

Men houde echer wel in het oog, dat de organisatie dier „week van gebed, toewijding en offer” geheel buitot onze zending omgaat.

Voorts ligt het voor de hand, dat we allereerst ge-roepen zijn ons eigen werk te doen. Het zou natuurlijk niet goed zijn andere zendingen te steunen ten koste van ons eigen zending. Ook onze Kerken hebben heel wat moeite om in dezen zorgvollen tijd de voor de eigen zen-ding noodige bedragen bijeen te brengen.

Het zou beslist verkeerd zijn, wanneer men in onze kringen de bijdrage voor de eigen zending ging ver-minderen om andere zendingen te helpen. Wij zijn aller-eerst geroepen ons eigen werk te verzorgen.

Maar stellig verdient het aanbeveling, wanneer men, als men dit kan doen **zonder schade voor eigen zending**, ook andere zendingen met een gave steunt.

De statistiek van den Schooldienst op Midden-Java over het jaar 1933.

In dit No. is de statistiek opgenomen van den school-dienst op het zendingsterrein van Midden-Java ten Zui-den.

Tot het eigenlijk zendingsonderwijs behooren alleen de volksscholen, de vervolgscholen en de standaardscho-len. Deze gaan rechtstreeks uit van de zending. De an-dere Christ. scholen: Holl. Javaansche scholen, Holl. Chineesche scholen, Mal. Chineesche scholen, M. U. L. O. scholen en schakelscholen gaan uit van Vereenigingen.

Maar het spreekt van zelf, dat al die scholen voor de zending van groote beteekenis en waarde zijn. Ook deze dienen de zending.

Blijkbaar hebben de gevolgen van de drastische bezui-nigingsmaatregelen der Regeering ten opzichte van het onderwijs zich in 1933 reeds ten zeerste laten gevoelen. Uit de opgenomen statistiek blijkt natuurlijk niet hoe-veel de salarissen zijn verlaagd. Er zijn nu reeds heel wat onderwijzers, die zijn opgeleid aan de Keuchenius-school en die thans werken voor een salaris van tien gulden in de maand, zegge tien gulden of 33 cent per dag.

Wel blijkt echter uit de in dit No. geplaatste stati-stiek, wanneer we dit vergelijken met de statistiek van het vorige jaar, dat er vrijwel stilstand is gekomen in de ontwikkeling van het Zendingsonderwijs op Midden Java. Het getal volksscholen is nog met twee gesubsidieerde en drie ongesubsidieerde scholen toegenomen, maar het getal der Standaardscholen, die voor de Zen-ding van meer belang zijn, is met een drietal vermin-derd.

Ook het getal leerlingen op de gesubsidieerde scholen is gedaald. Aan het eind van 1933 telden de gesubsidi-eerde volksscholen, standaardscholen en vervolgscholen op ons zendingsterrein van Midden Java minder leer-lingen dan aan het eind van 1932.

Maar het getal leerlingen op de niet gesubsidieerde scholen nam toe, zoodat het aantal kinderen, dat chris-telijk onderwijs ontvangt, toch nog niet is gedaald.

We mogen nog dankbaar zijn, dat de gevolgen van den nood der tijden, die in Java zoo zwaar is, zich nog niet sterker deden gevoelen.

Santpoort, 1 October 1934.

W. B.

Zending Groningen, Drenthe, Over-ijsel, Bentheim en Oost-Friesland.

Brief van Soemba.

Slot.

Wij verheugden ons dus met de gemeente in Rara op bovengenoemden Zondag over het groote werk Gods in haar midden.

Onder de gedoopten was ook de familie van een aan-zienlijk hoofd, den oudsten broeder van onzen goeroe-indjil hier in Rara. Een man, die in zijn familie in aan-zien stond en als woordvoerder in verschillende aange-legenheden gezocht werd. Hij heeft een zeer goed ver-stand en een open karakter. Lang wilde hij niets van het christendom weten, totdat hij door een ernstige ziekte aan eigen lichaam en in de familie, van de macht en het heerschen der steeds geëerde en gevreesde goden afkeerig werd, en den goeroe toestond, zonder zich zelf te verplichten, vrij uit van den God der christenen en den weg des heils in zijn huis te spreken. Zijn hart werd door het Woord getroffen, en hij vond de vergeving zijner zonden in het bloed des Lams. Langer dan een jaar werd hij met de zijnen in de heilswaarheden on-derwezen, totdat de groote dag aanbrak, waarop hij ook uiterlijk het teeken zou ontvangen van te behooren tot de gemeenschap van Jezus Christus. Tevoren had hij afscheid genomen van de heidensche geestesgemeen-schap, waaruit hij uittrad. Dit is wel een heel moeilijke zaak voor een aanzienlijk persoon in de Soembaneesche volksgemeenschap. De band, waarmee de Soembane-zen onafscheidelijk aan elkander verbonden zijn, vormen de feesten ter eere der geesten, welke feesten door de grooten om beurt gegeven worden.

Zulk een feest, dat dagenlang duurt, vindt zijn hoog-tepunt in het slachten van eenige varkens en buffels en in het verdeelen van het vleesch dezer dieren. Ieder van de voorname gasten ontvangt voor zich en zijn ondergeschikten een deel van het vleesch. Scherp prent hij zich in welke stukken vleesch hij ontvangen heeft. Als hij reeds eenige malen deelgenomen heeft aan de feesten der grooten in de omgeving, is hij het aan zijn stand verplicht zelf ook zulk een feest te geven, en het geldt zijn eer pijnlijk nauwkeurig aan ieder der gasten zulke stukken vleesch te geven als hij zelf ont-vangen heeft toen hij gast was.

Dezen band te verbreken is bijna onmogelijk. Het wordt als een eereschuld aangezien, datgene, wat men ontvangen heeft, in den vorm van een feest weer te geven. De vraag is nu: hoe moet men als christen de-zie schuld vereffenen?

Onze broeder zei bij zich zelf: om zulk een feest te geven, moet men daarvoor een oorzaak hebben. Deze is voorhanden, namelijk: ik verlaat het heidensche le-ven en ben geneigd een nieuw leven te beginnen. Als dan straks op het feest, eudergewoonte, een der ge-noodigden opstaat en naar de oorzaak van dit feest vraagt, zal ik openlijk zeggen, dat ik mij van hun hei-densche gemeenschap afscheid en het oude leven vaar-wel zeg.

Toen hij daarover mijn oordeel vroeg, heb ik ge-meend, dat dit voornemen uitgevoerd moest worden, teneer, daar dit een geweldig getuigenis voor het christendom zou zijn.

Later kwam hij echter van zijn voornemen terug, waaruit valt af te leiden, hoe fijn de menschen weten

te oordeelen en hoe weinig wij in hun geestesleven ingedrongen zijn. Hij dacht bij zich zelf: het is niet recht als ik zoo handel. Ik weet, dat er maar één God is, Die hemel en aarde geschapen heeft. De Marapoe bestaan niet; zijn geen goden, die men eeren en vreezen moet. Dit weten mijn bloedverwanten niet, en het gevaar bestaat, dat zij denken: gelijk wij de Soembaneesche goden aanbidden en eeren, zo doen het de christenen hun God; dus onze goden bestaan en ook de goden der Hollanders. Ik zou daardoor den schijn verwekken, dat ook 't heidendom recht van bestaan heeft.

Hij heeft toen eenvoudig de familieleden genoodigd, dieren geslacht, ieder het hem toekomend deel gegeven en verder niets gezegd.

Deze en andere zaken bespraken we op den Doopdag. Het was een mooie dag, en wij waren vol goeden moed.

Veertien dagen later was ik weer in Rara en vond de gemeente in diepe treurigheid. Nauwelijks had ik de vorige maal de gemeente verlaten of een zware epidemische ziekte deed haar intocht. Vier mannen in de kracht des levens waren reeds gestorven en nog lagen vele gemeenteleden ernstig ziek terneder. Het is verheffend, hoe ook in zoo moeilijke omstandigheden het saamhorigheidsgevoel bij de christenen werkt. De gestorven christenen waren stamgenooten, maar men treurde om hen als broeders. De heidenen zeiden in dit geval: dat heeft de christenen getroffen omdat zij tot een nieuwe gemeenschap behooren. Een heiden-sche vrouw ijde naar haar familie in Kodi, om daar te waarschuwen geen christen te worden, omdat in Rara de toorn der geesten zich duidelijk vertoont. Een oude man in dit landschap, die met velen zijner dorps-genooten het besluit genomen had christen te worden en reeds eenigen tijd godsdienstonderwijs ontving, antwoordde haar: wij worden geen christenen om niet te moeten sterven, maar om zalig te kunnen sterven.

Dat echter in zulke moeilijke tijden de verzoeker bij de jonge christenen aankomt met de vraag: „waar is nu uw God?” is zeker.

Zoo komt bij de droefheid nog de verzoeking en wordt de moeilijkheid des te grooter. Ik voelde dit alles mee, toen ik in hun midden vertoefde; werd echter wonderlijk getroost, toen ik van het zalig afsterven van een broeder hoorde. De goeroe vertelde: hij wist, dat hij moest sterven. Hij bad veel, en beleed zijn zonden, vooral zijn koudheid en traagheid in het geestelijke leven, dat hij den dag des Heeren niet recht gebruikt had en dergelijke. Zeer getroost nam hij afscheid van de zijnen, en vermaande hen, tot het einde toe te volharden en getroost te zijn. Tot den goeroe, die van ontroering weende, zeide hij: „Ween niet, onze wegen gaan uiteen. Het is echter slechts een korte tijd, boven zien wij elkander weer”. Zoo is hij ook bij vol bewustzijn, in het geloof in zijn Verlosser, gestorven. Het is hetzelfde geloof, dat wij ook kennen, dezelfde grond der hoop, waarop ook wij staan. Het is één geloof, één Heere! Ach, wij zijn met zulke broeders één in den Heere en het is voor het geloof sterkend zulks te ervaren.

Zoo ben ik dan weer naar huis teruggekeerd. Treurig, en toch jubelde mijn hart. De Geest des Heeren werkt ook hier op Soemba, en de verhoogde Heiland betoont zich de Vorst der overwinning. Laat ons dat genoeg zijn.

Uw in den Heere verbondene,
W. VAN DIJK.

Brief uit West-Soemba (O. deel).

Geliefde Broeders en Zusters,

Hoewel geen belangrijke dingen zijn gebeurd in de afgelopen maanden, wil ik toch trachten, in vervolg op mijn laatste verslag, einde Jan. j.l., U een en ander mede te deelen over ons werk.

Ik begin dan met het verblijdende eerst te vertellen. In de gemeente te Bolobokat mocht ik een kleine groep Soembaneezen na belijdenis tot den Doop en het Avondmaal toelaten. Het was een blijde dag voor deze kleine gemeente en voor de Goeroe-Indijl.

Sedert 1930, het jaar, waarin deze gemeente tot stand kwam, was het kleine groepje van ongeveer 15 belijdende leden niet uitgebreid. Wel was er reeds lang sprake van geweest. In Sept. 1932 waren deze zelfde menschen door Ds. W. van Dijk onderzocht, maar Ds. van Dijk had toen niet de vrijmoedigheid hen toe te laten, omdat hun kennis zeer gering was; bovendien waren ze nog niet zoo lang in onderricht, zoodat ook hun trouw en overtuiging in het dagelijksch leven nog niet was gebleken. Sedert waren weer anderhalf jaar verlopen, een langen tijd dus; vooral in verband met het feit, dat spoedig het werk door mij zou worden overgenomen, anderzijds na de overname, in verband met het feit, dat ikzelf niet dadelijk de verantwoordelijkheid aandurfde, was het zoo lang uitgesteld. Maar nu meende ik dan ook met vrijmoedigheid tot den doop te kunnen overgaan.

Onder de gedoopten waren drie gezinnen; terwijl twee jonge menschen, als kinderen eertijds gedoopt, door belijdenis des geloofs hun doop beantwoordden. In totaal werden elf personen gedoopt, voor zoo'n kleine gemeente dus een aardige aanwas. Vóór de doop deed zich nog een eigenaardig geval voor. Onder hen, die gedoopt zouden worden, bevond zich een gezin met vier kinderen; het oudste zoontje was echter niet in Bolobokat, maar bij zijn oom in Anakalang; hij was daar al een paar jaar in huis en kwam zelden of nooit bij zijn ouders. Op zichzelf vonden de ouders dat blijkbaar ook niet zoo'n erg bezwaar; 't schijnt hier zelfs dikwijls voor te komen, dat de kinderen soms geruimen tijd bij familie of kennissen blijven. Vlak voor de doop kreeg ik echter een verzoek uit Bolobokat, of ik dat jongetje naar huis zou willen sturen, met de belofte, dat het na de doop wel weer terug mocht.

Nu is de oom een vurig heiden, een kamponghoofd, die met de Radja en eenige anderen hier in Anakalang een vooraanstaande plaats inneemt in de Marapoe-dienst. Ik stuurde echter het verzoek naar hem door, maar hij weigerde pertinent het kind over te geven. Het was hem beloofd; als klein kind kwam het al in zijn huis, zoodat hij het beschouwde als zijn eigen kind, dat niet eerder tot het Christendom zou overgaan aleer hij zelf toetrad. Dat was kort en bondig.

Daar de tijd tot verdere bespreking me ontbrak, moest ik zonder het jongetje naar Bolobokat, zoodat het niet gedoopt werd. De ouders moest ik echter nu eerst duidelijk maken, dat hun kind eerst kon gedoopt worden, als zij hem voorgoed bevrijd hadden uit de handen van den oom. Eerst zeer kort geluden is dat, na vele en lange besprekingen, gelukt, zoodat hij nu D.V. een volgend maal kan worden gedoopt.

Bij het onderzoek met het oog op het Avondmaal kwam een geval aan het licht, dat nog wonderlijker was. Een vader klaagde er over, dat zijn dochter, al volwassen, niets van het Christendom wou weten. Bij

nader onderzoek bleek echter, dat ze zijn dochter niet was. Vóór de man Christen werd, was zijn eerste vrouw weggelopen naar een andere man. De zaak was toen onderzocht, de vrouw wou niet meer terug; de man, haar nieuwe echtgenoot, was niet in staat de bruidschat, tien karbouwen, terug te betalen, die door de eerste man eertijds voor zijn vrouw was gegeven. Nu had die nieuwe echtgenoot nog een dochttertje uit een vorig huwelijk; wel, dan was de zaak duidelijk: dat dochttertje werd gegeven in handen van de eerste man; als ze groot was, kon hij haar uithuwelijken en zoo de bruidschat terugkrijgen. Wat hij meer voor haar kreeg dan tien karbouwen, moest hij geven aan de eigenlijke vader. Zoo werd de zaak beslist ten overstaan van de Radja.

Dat meisje was dus niet de dochter van die Christen, vroeger dan ook niet gedoopt, maar wel in zijn macht en hij wilde haar dwingen in de kerk te komen. Dwang zal echter niet veel helpen en is minder gewenscht tevens.

Intusschen, het werd me duidelijk, hoe wonderlijk de menschen vaak met hun kinderen omspringen, al zal het laatstgenoemde geval zeker geen regel zijn.

Wat de toestand van de school in Bolobokat aangaat, daarin is een gelukkige verandering gekomen door vervanging van de medebestuurder.

De nu gekozene is een veel flinker man, zoodat ook de school daarvan onmiddellijk de gunstige gevolgen ondervond. Was vroeger het procent der schoolkinderen, die moedwillig van school wegbleven of thuisgehouden werden, ongeveer 9, dit procent daalde onmiddellijk van 9 tot 2. Een duidelijk bewijs, hoezeer de bloei van een school afhankelijk is van de medewerking van de hoofden der bevolking. Deze verandering heeft me zeer verblijd, daar in 1933 deze school op de nominatie stond gesloten te worden!

De tweede gemeente in het Landschap Oemboe Ratoe Nggai is die van Parewa Tana. Reeds in mijn vorig verslag vertelde ik u, hoezeer deze kleine gemeente dreigde verstoord te worden door het optreden van een harer oudste leden, die op Zondag daadwerkelijk deel nam aan een heidensch feest, en ook nadien onverzettelijk bleef in zijn meening, dat dit een zeer gewone zaak was, zoozeer zelfs, dat hij na vermaning zich geheel onttrok en ook zijn vrouw verbood Zondags de kerk te bezoeken. Naar aanleiding van het te houden Avondmaal heb ik in Maart hem opnieuw bezocht, hij bleef even onverzettelijk; zelfs ging hij zoover, dat hij Zondags scheldend achter zijn vrouw naar het huis van de goeroe kwam, woedend dat zij niet mee wilde om rijst te gaan planten. Tenslotte uitte hij zijn woede in de openlijke verklaring, dat hij met het Christendom niets meer wou te maken hebben. Intusschen blijft zijn vrouw getrouw. Wel komt ze bijna nooit in de godsdienstoefening, omdat haar man haar dit verhindert, maar als 't even kan, laat ze de gelegenheid niet voorbijgaan. De schoolgoeroe bezocht dit huisgezin geregeld, en hoewel dit geval hopeloos leek, zijn er de laatste weken eenige teekenen, die hoopvol stemmen. Een volgend maal hoop ik hierover nadere berichten te kunnen geven.

Dank zij het werk van de schoolgoeroe aldaar blijft de gemeente vrij constant. Indien hier echter straks eene flinke Goeroe-Indjil komt, is er zeker hoop, dat het Evangelie zal gaan doorwerken.

In Langgaliroe is, zooals ik u reeds meldde, een groote belangstellende, dat vraagt om de doop. Al

geruimen tijd zijn ze geregeld verzorgd door het hoofd der school. Een persoonlijk bezoek gaf me de overtuiging, dat binnenkort ook hier een gemeente zou kunnen ontstaan; slechts noode zou kunnen gewacht tot het oogenblik, dat na beëindiging der cursus aan de Opleidingsschool hier een eigen Goeroe-Indjil zou komen.

Ik aarzelde nog wat me te doen stond, totdat ik vernam, dat door een ruzie tusschen het hoofd der school en de hulpgoeroe, het werk daar zeer benadeeld was. Bij deze ruzie hadden ze, gedreven door partijzucht, ook deze groep a.s. Christenen betrokken. Dit deed me besluiten, in ieder geval met de doop te wachten tot hier een eigen Goeroe-Indjil is gekomen, wat D.V. eind October reeds zal gebeuren. Jammer dat onze schoolgoeroes zoo vaak het werk bederven in plaats van het te bevorderen; ze stellen ons zeer vaak teleur en het is de dagelijks weerkerende zorg, hoe de schoolgoeroes er meer toe gebracht kunnen worden werkelijke lichtdragers te zijn.

Wat de stand van zaken in Anakalang aangaat, ook hier is het wachten op een eigen goeroe-Indjil. Eerst dan zal overgegaan kunnen worden tot de doop van die groep personen, die nu geregeld belangstelling toont. De verzorging in catechisatie en godsdienstoefening gaat geregeld voort, maar het eigenlijke werk — de prediking in de kampong — moet blijven liggen. Het groote struikelblok is voor mij nog steeds de taal, zoodat taalstudie mijn eerste taak blijft. Helaas is er zooveel ander werk, dat me verhindert die taak naar behooren uit te voeren.

Bij het laatste Avondmaal werd hier voor 't eerst een volwassene gedoopt, een Savoenees, wiens vrouw belijdenis des geloofs aflegde. Dit is echter een Savoeneesch gezin, familie van de schoolgoeroe, dus niet in eigenlijke zin als vrucht van het werk in Anakalang te beschouwen.

In de afgelopen periode moest ik helaas een schoolgoeroe in het landschap Anakalang voorloopig ontslag geven wegens overspel. Ik schrok ervan toen hij het me kwam vertellen. Wel rees de laatste tijd een vermoeden bij me, dat hij meer en meer verstrikt raakte in de heidensche adat, maar dat het zoo erg was, daarvan had ik geen vermoeden. Verbazend jammer, dat dit gebeurd is, terwijl zijn werk aanvankelijk in 1930 zoo veel deed verwachten. Die ongetrouwde goeroes, alleen op een afgelegen plaats, zijn een voortdurende zorg. Ze hebben het inderdaad zwaar en kunnen het vaak niet houden, vooral omdat ze zelf de gevaren niet zien of niet willen zien.

De gemeente in Wanokaka is, vergeleken bij een vorige periode, vooruitgegaan, niet in ledental, wel in innerlijke kracht.

De goeroe-indjil komt steeds beter in zijn werk in en gaat al meer een belangrijke plaats innemen. Het aantal tuchtgevallen was minder dan een vorig maal, tevens waren nu verschillende oude kwesties eindelijk uit den weg geruimd.

Al eenige jaren is echter in deze gemeente een groep van ontrouwe leden, meest jonge mannen, die in het heidendom zijn teruggevallen, vooral door huwelijk met een heidensche vrouw. Reeds vele malen zijn ze vermaand en bezocht, zonder resultaat. Voor ik tot afsnijding overging, wilde ik ze nog persoonlijk bezoeken. Dit bezoek scheen eerst bij enkelen vrucht te dragen, maar 't was blijkbaar de laatste flikkering van een doovend vuur. Bij het laatste Avondmaal in

Mei zijn daarom de namen van 10 manslidmaten gelezen, die een volgend maal zoo zij zich niet bekeeren, zullen moeten worden afgesneden. Dat dit niet alleen in Holland, maar zelfs ook hier voorkomt, had ik niet vermoed. En toch moet het; het zal de gemeente ten zegen zijn.

Zoo was er in de afgelopen periode reden tot blijdschap, evenzeer veel wat teleurstelde en bedroefde. Waar Christus komt of Zijn Woord gebracht wordt, moet Satan wijken, maar hij verzet zich, en vele zijn de lagen, die hij ons legt. Het is duidelijk merkbaar dat hij het werk van Christus tracht te verijdelen juist door ons en onze helpers aan te vallen. Maar Christus Woord zal zegevieren. Laat ons daarom strijden in het geloof en in het gebed. Ons werk en al het werk op het Zendingsveld in Uw voorbede aanbevelend.

Uw dienaar in Christus,

Wai Bakoel, Juni 1934.

P. J. LUIJENDIJK.

Mej. J. A. Vellinga.

Voor de tweede maal is Mej. J. A. Vellinga uitgegaan om op Soemba in den arbeid der verpleging de Zending te dienen.

Mej. J. A. Vellinga.

De eerste maal vertrok zij 24 Mei 1927. Behalve gedurende een binnenlandsch verlof van zes weken in 1930, op Java doorgebracht, heeft zij bijna onafgebroken in goede gezondheid als hoofdverpleegster in het Zendingshospitaal te Waikaboebak mogen arbeiden totdat de tijd kwam om met verlof naar Holland te gaan. Vrijwel van het begin af heeft zij de groei en ontwikkeling van dit nog jonge hospitaal mogen zien en daaraan mogen medewerken. Zij acht dit een voor-

recht en is dankbaar, dat de Heere haar in het vaak moeilijke, maar ook mooie werk der verpleging wil gebruiken.

Begin December van het vorige jaar vertrok zij met verlof van Soemba naar Nederland. De rust van het verlof na zes jaar van drukken en vermoeienden arbeid deed haar goed. Met vernieuwden moed en frissche krachten is zij 14 Sept. j.l. van Genua met de „Marnix van St. Aldegonde” teruggekeerd naar Indië.

Het was eerst het plan een jaar in Djokja te blijven om voor vroedvrouw te worden opgeleid in het Petronella-Hospitaal. De dokters van Djokja waren gaarne bereid haar die opleiding te geven.

Van Soemba kwam echter het bericht, dat zij nog dit jaar terug verwacht wordt. Zoowel Dr. Berg, de directeur van het hospitaal te Waikaboebak, als de deputaten voor de Zending op Soemba zouden wel gaarne hebben gewild, dat zij deze opleiding, die ongeveer een jaar zou vorderen, zou hebben ontvangen. Maar zij kan moeilijk zoolang op Soemba worden gemist, zoodat er toch van afgezien is.

Mej. Vellinga hoopt nu begin November weer op Soemba terug te zijn en daar den arbeid te hervatten, die haar zeer lief geworden is, en bij vernieuwing den Heere in het werk der Zending te mogen dienen.

W. B.

Schetsen uit 't binnenland.

I.

De Soembanees, die mijn bagage naar de bergen in 't binnenland te paard vervoerde, was bij het oversteken van een rivier van 't paard gevallen. Dat kon hij niet helpen, want 't was erg glad in die rivier: het water had de steenen glad afgeslepen. Het paard gleed uit; en daar spartelde hij in 't water. Zijn gezelschap lachte hem uit. En toen hij weer op zijn beenen stond, lachte hij mee, want hij had zich niet bezeerd.

Maar wat erger was, alle bagage was ook in 't water gevallen; en toen wij op de plaats van bestemming aankwamen, bleek het, dat er heel wat nat geworden was: het Avondmaalsbrood, dat den volgende dag noodig was, was pap geworden. Wat nu te doen? Nieuw koopen? Maar waar in 't binnenland onder menschen, die nooit brood eten?

Bakken? Heb maar in eens meel op een afstand van 60 K.M. van Pajeti, dat alleen te paard of te voet te bereiken is!

En wie zou 't dan moeten bakken?

Maar de goeroe wist raad! Hij riep een der gemeenteleden, zeer klein van postuur, en vroeg of hij nog brood kon gaan halen? Hij had een groot sterk paard. En Tias, zoo heette de man, was onmiddellijk bereid, om binnen de 24 uur terug te zijn, en dan 120 K.M. over een moeilijke bergweg afgelegd te hebben.

Wat een liefde voor de gemeente sprak daaruit!

Zoodoende kon de kerk den volgende dag niet op tijd beginnen, maar pas in den middag gehouden worden. Maar dat was zoo erg niet: de gemeenteleden waren van heinde en verre tot een getal van 150 bij elkaar gekomen, en zij vonden het wát gezellig met zoovelen bij elkaar te zijn.

Den heelen Zondagmorgen had ik dus ter beschikking. Die kon goed besteed worden! Ergens ver tusschen de bergen verscholen woonde een oud moedertje. Maar zij was te zwak om nog over bergen en dalen ter kerk te komen.

Reeds jaren lang had zij dooponderricht ontvangen; en zij zou toch ook zoo graag den doop ontvangen.

De goeroe vroeg of 't ook mogelijk was, dat zij in haar huis gedoopt werd.

„Zeker, goeroe, daar is niets geen bezwaar tegen”.

Dus stegen wij Zondagsmorgens vroeg te paard. Enige der jongere gemeenteleden volgden ons. De tocht ging langs een rivierte door een dal naar boven, van waaruit wij een mooi uitzicht hadden.

Men wees mij in de verte een bosch en vertelde, dat daar nog jaarlijks tot een slang in een grot gebeden en geofferd werd. Vroeger offerde men daar wel meisjes: tegenwoordig niet meer.

O, duister heidendom, te midden van Gods schoone natuur!

Wij kwamen in 'n verbogen dal, waar het huisje stond. Maar daarin scheen een groot licht! Het moedertje zat netjes aangekleed in haar huisje en wachtte ons reeds.

Nadat wij kennis gemaakt hadden en wat gepraat hadden, hebben wij gebeden en daarna het dooponderzoek ingesteld. Wat wist zij het goed! Toen ik vroeg of God de menschen ook liefhad, begon zij plotseling te schreien: „o God is zoo goed voor mij: hij heeft Zijn eigen Zoon voor mij gegeven; en jullie allemaal hier zijn toch altijd zoo lief voor mij” zeide ze tot haar huisgenooten en kinderen, die al lang christen waren.

Een groot licht scheen daar in huis, Gods vrede lag op aller gezicht. Na haar nog toegesproken te hebben, en tezamen God gedankt te hebben voor zijn groote genade, kon ik haar doopen, en ontving zij het sacrament....

De terugtocht was heel wat lichter dan de heen-tocht. Gods Geest gaf zijn licht ook in dit duistere land.

Bij aankomst bleek dat Tias al een paar uur geleden was gearriveerd, erg moe; maar allen waren hem dankbaar. Zoo kon de avondmaalsdienst zijn voortgang hebben.

P. J. LAMBOOIJ.
(Wordt vervolgd).

Zending Noord-Holland.

Brief van Ds. D. J. B. Allaart.

Ds. Allaart zond een brief, die bestemd is voor de leden der Geref. Kerken in Noord-Holland, maar die ook door Broeders en Zusters buiten Noord-Holland stellig met belangstelling zal worden gelezen. Hij luidt aldus:

Zeër geachte Broeders en Zusters,

Er zijn van die brieven, die, zodra ze ons onder het oog zijn gekomen, een bijzondere gewaarwording in ons oproepen. Ze wekken bij ons — om een onderscheiding van Prof. Geesink te gebruiken — een lust- of een onlustgevoel. Allereerst bepale deze brief U even bij de gewaarwording, die een brief van Uw Zendingsterrein bij U wekt.

Zij het een zuivere gewaarwording van echte Zendingsliefde, die dagelijks meeleeft en meebidt, en die zodoende blij is weer van allerlei op de hoogte te worden gebracht.

Het werk hier raakt een stuk van Uw eigen geestelijk leven, waarvan het brandpunt ligt in de Kerk. Het werk verwacht van Uw meeleven; dat deze brief bedoelt te bevorderen, nieuwe versterkende krachten.

I. Jogja geeft U een goed beeld van de crisis-tijd, waarin we leven. De zorgen zijn vele. Menige tak van arbeid maakt een sombere indruk. Het leven stelt velen teleur. Temidden van dit alles zien we echter het wonderlijke gebeuren, dat degenen, die in en voor het Evangelie mogen arbeiden, in aantal niet af- maar toenemen. De geestelijke kracht, die alleen weerstand kan bieden aan de toenemende zorgen wordt tot ongekende hoogte opgevoerd. Vandaag kwam Dr. Bavinck hier aan. Daardoor zijn we hier nu met z'n zevenen, als predikanten: één Hollandsche Predikant voor de Hollandsche Gemeente, drie Predikanten als Docenten aan de Opleidingschool voor Inlandsche helpers ten behoeve van al de Zendingsterreinen, twee Predikanten voor het Zendingswerk in het gewest Jogjakarta. Goed mag dit beeld van de crisis genoemd, omdat er hard gewerkt kan worden aan de geestelijke opheffing; waarvan alleen heil is te verwachten. Het doet denken aan wat in Holland zelf ondernomen wordt om in deze moeilijke tijden de geestelijke bearbeiding te vermeerderen door een plaats in te ruimen voor de vele candidaten, die nog geen werk vonden. Het behaagt God om vele arbeiders te geven. Het wordt goed; het wordt mooi, nu wij aldus worden toegerust voor de geweldige taak, die we als geloovigen en als Kerken hebben. God stale onze kracht en beware ons voor inzinking, nu het aan de bewijzen van Zijn Gunst waarlijk niet ontbreekt. Integendeel.

Uwe Missionaire Predikanten verdeelden de voor één te omvangrijke arbeid in twee helften. Van de 24 gemeenten kreeg elk 12 ter bearbeiding, wat het persoonlijk contact aanmerkelijk ten goede moet komen. In verband met deze verdeling werd ook de zorg voor de Scholen, Hospitalen en Colportage geordend. Het Jeugdwerk, dat veelszins nog opgezet moet worden, komt voor rekening van Ds. Van Reenen, evenals de leiding ten aanzien van het Kaartstelsel en de statistiek betreffende de Gemeenten, zooals dit op het Kantoor moet bijgehouden. Bij mij berust de leiding van de boekhouding op het Kantoor en van de Colportage-kamer, terwijl voorts het Hospitaalwerk vooral mijn aandacht zal vragen. Wat de Catechisaties betreft, die hier in de stad te geven zijn, daarvan heeft Ds. Van Reenen er een 10, en ik een acht.

28 October belooft een mooie Zondag te worden, wanneer een aantal van deze catechisanten in de Javaansche Kerk hier belijdenis zullen doen en gedoopt worden.

Sinds Maart werden achtereenvolgens buiten Jogja 21 volwassenen en 47 kinderen gedoopt, deden 2 belijdenis van geloof en werden 5 huwelijken bevestigd. Hieruit blijkt de gestadige voortgang van het werk. Het wordt samengevat in enkele cijfers, maar deze cijfers vertegenwoordigen een hooge waarde. Uw gemoed kome er door in beweging, gelijk cijfers dit wel meer vermogen te doen. In de Hollandsche zomermaanden waren er hier verschillende vergaderingen bij te wonen; de Hollandsche Classis te Semarang; de Javaansche Synode te Solo; de Predikanten-conferentie te Kali-Oelang; de Partijdag te Jogja, die door het Tweede Kamerlid Ds. Van der Zaal werd bijgewoond; een Javaansche studieconferentie, door Javanen zelf belegd en de Algemeene Vergadering van Zendingsarbeiders. Deze laatste Vergadering wees mij aan als consulent van Magelang gedurende het verlof van Ds. Merkelijn, die 5 Sept. aan boord hoopt te gaan. Ds. Merkelijn heeft het alles zoo geregeld, dat, behalve

de algemeene leiding, alleen de Goeroe-Indjil met de Gemeenten voor mijn rekening komen. Deze Goeroes mogen naar Jogja komen om hier de Vergadering met de Goeroe-Indjil bij te wonen.

Ik hoop door de kennismaking met het terrein, waar Ds. Merkelijn reeds zoolang gewerkt heeft, mijn winst te doen voor het eigen terrein.

De Docenten der Opleidingsschool beloofden te helpen in de voorziening der Diensten. Met z'n allen bieden we hier ook hulp aan de Javaansche Gemeente te Jogja, omdat Ds. Sopater slechts éénmaal 's Zondags mag preeken vanwege de voorzichtigheid, die hem ten opzichte van zijn gezondheid geboden is. Ik ben erg dankbaar voor deze geregelde aanraking met de Javaansche Gemeente. Het komt ons wederkeerig ten goede.

Ds. Van der Zaal, die de Partijdag van de C.S.P. meemaakte, ging ook een Zondag mee naar de dessa. Zulke belangstelling doet ons goed.

II. De staf die ons als Predikanten ter zijde staat, bestaat uit een 80 man.

A. De Goeroe-Indjil: Er waren er 20. Per 1 Augustus zijn er 6 bijgekomen. Dit zijn de leerlingen van de Opleidingsschool, die in Juni hun diploma haalden. Om het zoowel op ons terrein als op andere terreinen mogelijk te maken, dat deze geslaagde leerlingen een plaats kregen, is er in Maart namens de Bijzondere Vergadering van Missionaire Dienaren een schrijven gericht aan al de Javaansche Gemeenten om zich meer te bezinnen op hun eigen zelfstandigwording en meer bij te dragen voor de eigen geestelijke verzorging, die men van de Goeroe ontvangt. Het beteekent heel wat om hiermee in dezen tijd aan te komen, maar het is noodig voor de voortgang van het werk. Het is ook niet zonder resultaat gebleven. Verschillende gemeentevergaderingen zijn hiervoor belegd om op te wekken in geloof een weg te zoeken. Verder ontwierpen de Predikanten gezamenlijk een nieuwe salarisregeling. Zoo doende werd het mogelijk de 6 nieuwe Goeroes voor ons terrein te plaatsen: 2 in Koelon-Praga (Wates), 1 in Kebon-Agoeng, 2 in het Wonosarische en 1 ten Noorden van de stad.

Voor de toekomst hebben we trachten te zorgen door een viertal nieuwe leerlingen aan te nemen voor de nieuwe tweejarige cursus aan de Opleidingsschool. Eigenlijk zijn het er maar drie. De vierde is een Iman uit de Krasoellan-gemeente te Wonogiri; voor de Imans is een cursus van één jaar geopend. Op de kosten van deze leerlingen is heel wat bezuiniging eerst toegepast om het mogelijk te maken. Bovendien beperkten we ons tot een drietal.

Bij dit alles sta U voor oogen het waardevolle werk, dat door de Goeroes verricht wordt.

B. De Scholen: Om U inzicht te geven in de moeilijkheden van het Onderwijs moge ik U verwijzen naar den brief van Dr. Van Andel in het Zendingsblad van Juli. De beide Standaardscholen, die de Zending rijk was, moesten worden omgezet in Volks- en Vervolgschool. Alleen de Jav. Schoolvereniging „Sedya Moelja” te Jogja behield haar Standaardschool. Deze omzetting beteekende voor een vijftal Onderwijzers een heele achteruitgang in salaris. Bovendien is heel het salarisspel aanmerkelijk gedaald. De Onderwijzers houden zich gelukkig goed hieronder. Een mooi moment hadden we onlangs op een Vergadering met hen, toen een van de Onderwijzers vroeg, hoe het mogelijk was, dat in dezen tijd Holland het Zendingswerk nog kon

voortzetten. De toelichting op deze vraag bracht deze Onderwijzer er toe om openlijk zijn dank aan God uit te spreken voor de toewijding van Holland voor de Zending. De actie op de scholen in Noord-Holland gevoele zich hierdoor gesterkt en de Zendingsschoolkist, waarmee gewerkt wordt, wekke nog veel meer toewijding, waarvoor God hier geëerd worde.

Er waren ook hier 6 pasgeslaagde leerlingen van de Keucheniuschool, die om werk vroegen. Ze waren blij op het lage salaris van f 10.— per maand te kunnen beginnen. Hierdoor kon de school te Toenkak weer herleven en kon een nieuwe school in het Wonosarische te Tambran overwogen. Er ontwikkelt zich daar een nieuw centrum doordat het Sultanaat te Semin een Polikliniek gaat bouwen, die aan het Zendingshospitaal in exploitatie wordt gegeven. In de buurt van de plaats werken 3 Goeroe-Indjil: 2 van Jogja en één van Solo. Het verdiende overweging om dit drietal, straks versterkt met een mantri, ook te versterken met een Onderwijzer, nu die hiervoor beschikbaar is. Een voorstel hieromtrent kan niet achterwege blijven.

Het totaal aantal leerlingen klon in Augustus tot een 2000. Hiervan heeft „Sedya Moelja” een 300.

C. De Colportage: Hiervan valt ditmaal, behoudens de bezuiniging, die ook hierbij werd toegepast, te vermelden, dat deze arbeid versterkt werd doordat een leerling van de Opleidingsschool, die ook Hollandsch spreekt, zich vrijwillig aanbod om met lectuur te werken onder hooger-geplaatsten. Dit was wel een verblijdend aanbod. Van eenige Jav. verpleegsters in het Hospitaal kwam voor de Colportage een bijdrage binnen uit een Zendingbusje, dat dienst deed bij een Bijbelkring. Wel een bewijs, dat er vanuit eigen kring mede gewerkt wordt.

III. Tenslotte omtrent het Hospitaal dit, dat het ons spijt, dat Zuster Boorsma niet weer terugkeert. Het verheugt ons, dat het om een verblijdende reden is. De Bijbelkring, die Zuster Boorsma onder de verpleegsters leidde, zette zij nu zelf voort. De Heer Wolterbeek geeft geregeld hier cursus.

Gedenkt de zieken in Uwe gebeden.

Uit een en ander zal U duidelijk gebleken zijn, dat het Zendingswerk niet stilstaat, maar dat er stuwing in zit om steeds weer nieuwe kracht te ontwikkelen. Bij dit alles wordt nauwkeurig het kompas van de finantiën in het oog gehouden. Toch ook weer niet zoo, dat vergeten zou worden, hoe in die uiterst gevoelige kompasnaald telkens zichtbaar trilt Uw offervaardigheid, die aanspoort tot voortvaren. Van U en van ons wordt in deze tijden veel stuurmanskunst gevergd. Blijve God de vaargeul wijzen. Vaarwel!

Mede namens Ds. Van Reenen,

3 Sept. 1934.

D. J. B. Allaart.

De opening van de Klasse-Afdeeling in het Petronella Hospitaal.

Het Petronella-Hospitaal is dit jaar nog weer wat uitgebreid. Gelijk we vroeger reeds mededeelden, zou er een afdeeling worden bijgebouwd voor betalende patienten. De meeste Zendingshospitalen hebben reeds sinds lang zulk een afdeeling. Maar het Petronella-hospitaal, hoewel verreweg het grootste Zendingshospitaal op heel het Zendingssterrein van de Gera. Kerken, had voorheen zulk een afdeeling niet. Om finantieele redenen was het hebben van een afdeeling

lijke afdeeling van betalende patiënten vroeger niet noodig. En uit zendingsoogpunt werd over de betekenissen en waarde daarvan verschillend geoordeeld. Thans werd het echter zeer noodig op versterking van de inkomsten bedacht te zijn. Daarom is tot de oprichting besloten van een afdeeling voor patiënten, die behoorlijk kunnen betalen.

Het gebouw, waarin deze afdeeling wordt gevestigd, is thans klaar. Donderdag 13 September is de nieuwe

Zending Medan.

Goeroe Samuel met enkele leden van de Javaansche Gemeente te Medan.

(bij de foto).

Raden Samuel is de bekwame Goeroe, die van Java is gekomen en in dienst van de Holl. Geref. Kerk te Medan de kleine Javaansche Gemeente te Medan ver-

Goeroe Samuel en eenige leden van de Javaansche Gemeente te Medan.

klasseafdeeling in gebruik genomen. Dit is geschied zonder dat er eenige feestelijkheid mee gepaard ging. De tijden zijn er niet naar om daarvoor kosten te maken. Ook oordeelde de Directeur uit tactisch oogpunt dit niet eens gewenscht. Men heeft niet lang op patiënten behoeven te wachten. Dadelijk konden patiënten worden opgenomen.

Het is te verwachten dat deze afdeeling gelegenheid zal bieden onderscheidene meer gegoede Inlanders in aanraking te brengen met het Evangelie.

Bovendien bestaat het uitzicht dat deze afdeeling een aardige bate zal brengen aan de hospitaalkas.

W. B.

zorgt en werkzaam is onder de Javanen op Sumatra.

De vorige maal gaf het Zendingsblad een verslag van dien arbeid over 1933.

Links op deze foto zien we Goeroe Samuel. Naast hem zit Hadji Curachman, die het vorige jaar tot de Gemeente is toegetreden en na zijn doop Mozes is geheeten. Voorts staan op dit kiekje nog een drietal andere leden van de Javaansche Gemeente te Medan.

W. B.

Vereeniging Dr. Scheurer's Hospitaal.

Deze vereeniging, die tal van jaren met groote toewijding in het belang van het Petronella-Hospitaal gewerkt heeft en tienduizenden guldens heeft bijeengebracht, zond ons haar Achtendertigste Jaarverslag.

Het verslag is ditmaal wel wat in mineur gesteld. De malaise liet zich ook in den mooien arbeid dezer Vereeniging gevoelen.

Een gedeelte van het verslag laten we hier volgen: Het is een voortdurende zaak van bespreking in het Bestuur hoe de wegen gevonden zullen worden om in heel de provincie belangstelling voor het Hospitaal te wekken. Nog altijd wordt te weinig verstaan, dat het Hospitaal een zendingsbelang is van groote beteekenis en dat voor de Kerken in Noord-Holland heel wat beteekent, dat, mede door het werk onze Vereeniging, de zendingsgelden zoo goed als geheel besteed kunnen worden voor den hoofddienst. En het zou jammer zijn als dit in de toekomst anders zou worden. Maar het zal dien kant zeker uitgaan, als in menige plaats niets of zoo goed als niets voor het Hospitaal wordt gedaan. Vooral de Kerkeraden in die plaatsen mochten wel eens wakker worden. Nu laten ze de zaak maar loopen, als betrof het niet een van de groote belangen van ons zendingswerk.

De inkomsten liepen ook in het afgelopen jaar weer achteruit. Al is deze klacht een algemeene geworden, nu het werk door vermindering der subsidies in het gedrang komt, wordt dit feit toch wel heel ernstig. Indië blijft hopen, dat het vaderland de slagen mede zal opvangen. En het antwoord moet ook ditmaal zijn, dat er minder geld is ingekomen. Te betreuren is dit in hooge mate. Aan contributies werd ontvangen f5716,95 (het vorige jaar f6092,84); aan giften kwam binnen f673,86 (het vorige jaar f560,13); in totaal werd dus geïnd f6390,81 (het vorige jaar f6652,97). De onkosten bedroegen f49,61 (het vorige jaar f49,38).

Aan den Kerkeraad kon derhalve worden afgedragen f6314,20, wat neerkomt op een achteruitgang bij het vorige jaar van f262,39. Dat de contributies achteruitgingen tot een bedrag van f375,89 baart de meeste zorg. Want als die achteruitgang niet wordt ingehaald, spreekt hij het volgende jaar weer mee.

Het gebruik der lantaarnplaatjes en de afname der prentbriefkaarten was zóó miniem, dat er het best maar over gezweven kan worden. Bronnen van inkomsten vormden ze niet.

De toon van dit jaarverslag moest grootendeels in mineur gehouden worden. Wat niet wegneemt, dat het Bestuur niet blind is voor den zegen, dien de Heere gaf. Het werk van het Hospitaal gaat voort. In Indië staat men op de bres om de moeilijkheden, als het kan, af te slaan. In het vaderland leeft een nog altijd groote kring mede en brengt in gaven en ook in den arbeid der kransen belangrijke dingen tot stand.

Maar zoo graag zouden wij zien, dat die kring der medewerkenden groeide. Het kan, want velen staan nog afzijdig. En niet uit onwil, maar omdat nog niemand hen bewerkte. Het Bestuur kan die allen niet bereiken. Maar als ieder, die dit Jaarverslag leest, in eigen omgeving nu eens aan het werk toog. Wie weet van wat blijde dingen het volgende Jaarverslag dan mag gewagen. Want ook het Hospitaal is een van de voorposten in den strijd voor de komst van het Koninkrijk Gods. Die voorpost in stand houden is een heerlijk werk.

Het Bestuur der Vereen. „Dr. Scheurer's Hospitaal”:

Mevr. de Wed. C. VAN EEGHEN—VAN MARLE,

Eere-Presidente, „Midduin”, Aerdenhout.

Mevr. A. ANEMA—GERTZEN, Presidente,

Florastraat 11, Haarlem.

Mej. N. P. DE GAAY FORTMAN, Secretaresse,

Marconistraat 13, 's-Gravenhage.

Mej. J. H. SCHUT, Penningmeesteresse,

Amsteldijk 84, Amsterdam (Z.). Postgiro No. 40505.

Mevr. de Wed. E. BREEN—NEIJENS,

Bloemgracht 140, Amsterdam (C.).

Mevr. C. HARRENSTEIN—FERNHOUT,

Sarphatistraat 77, Amsterdam (C.).

Mej. H. PENAAT, Keizersgracht 269, Amsterdam (C.).

Mej. G. C. GROOT, Enkhuizen.

Mej. M. M. OLDEBOOM, Wernerlaan 32, Hilversum.

Mevr. de Wed. M. C. VAN DER VLIET—KOOL,

Buiksloot.

Mevr. W. C. SCHENKEVELD—VERBURG,

Oudegracht 227, Alkmaar.

Dr. W. G. HARRENSTEIN, Adviseur,

Sarphatistraat 77, Amsterdam (C.).

Zending Utrecht en Gelderland.

Bezoek van Ds. Netelenbos aan Poerworedjo.

(Vervolg).

Ds. Keuchenius, de missionaire predikant van Utrecht te Poerworedjo, vertelt van de rondreis, die hij met de Emeritus Miss, Pred. Ds. Netelenbos heeft gemaakt over het terrein. De vorige maal namen we het eerste gedeelte daarvan op. Thans plaatsen we — eenigszins verkort — het vervolg.

In ons vorig nummer vertelde ik U reeds van het eerste gedeelte van den rondgang, dien Ds. Netelenbos met mij door Uw geheele ressort heeft gehouden. Nu rest mij het tweede gedeelte te beschrijven.

De blijdeste gang was wel die naar Plana, onze jongste post. Daar moesten wij Zaterdagavond reeds heen om niet vermoeid te wezen bij de morgengodsdienst-oefening.

Wij gingen dan ook Zaterdagmiddag van huis om \pm 5 uur en waren om half zes met de auto in Bangoe-Asin. Een teleurstelling voor ons, dat er geen paarden waren. Langzaam stegen wij de bergen in. Om \pm 7 uur waren wij in het dorp dicht bij Plana waar nog een bezoek werd gebracht bij het dorpschoofd en om \pm 8 uur waren wij behouden bij onzen gastheer, de Goeroe Indjil van Plana.

Den volgenden morgen zouden daar 3 volwassenen worden gedoopt. Wat was ik dankbaar, dat Ds. Netelenbos dat kon bijwonen.

En wat was het een lust om te hooren hoe verstandig en goed deze 3 menschen antwoordden op de vragen hun gesteld vóór den dienst bij het onderzoek voor „den Kerkeraad” die in dit geval dan bestond uit twee Miss. Predikanten zonder meer. Het ging zoo goed, dat Ds. Netelenbos er zulk een plezier in kreeg, dat hij vanzelf de leiding nam en maar telkens weer vroeg. Deze menschen waren goed onderwezen gelovigen. Zij konden duidelijk rekenschap geven van hun geloof. Dat was heerlijk! Het was een onvergeetlijke morgen. Er waren in het pas opgerichte schoolgebouw wel een 36 menschen aanwezig, — daarvan was wel een deel puur nieuwsgierigen doch zij kunnen juist dien eenen morgen wel in het hart zijn gegrepen.

Het blijft daar goed gaan in Plana. De belangstelling neemt nog altijd toe. Helaas dat de school een zware concurrentie heeft te strijden tegen de unfair concurrentie van de Roomsche kerk, die op een kwartier afstands van onze school in het huis van bovengenoemd dorpschoofd een school heeft gesticht en nu dat dorpschoofd beloont voor het aanbrengen van leerlingen.

Gelukkig dat God regeert. Moge Hij tenslotte ons

doen staande blijven. Ik heb geweigerd bij hem aan huis een school te openen, omdat ik het aan de belangstellenden te Plana had beloofd, en omdat men dan zoo gebonden is en afhankelijk van de gunst van zulk een man.

Dienzelfden middag moesten wij den dienst bijwonen in Banjoe-Asin dus wij moesten na dien sedenkwaardigen dienst reeds spoedig weer vertrekken.

Banjoe-Asin. En om 2 uur waren wij Miss. Predikanten met de kleine gemeente van Kalibata Banjoe-Asin bijeen onder het gehoor van de Goeroe te Kalibata, een mantri-verpleger, die ons dat bekende gedeelte verklaarde van Mattheus waar de Heere Jezus zegt, dat wij niet bezorgd behoeven te wezen met als slotvers: Zoekt eerst het koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid en al deze dingen zullen U toegeworpen worden. Voor iemand zonder theologische opleiding deed hij het aardig goed. Verdienstelijk was dat hij niet rekte. Hij gaf wat hij te geven had. Wij hebben na den dienst nog samen gesproken over den dienst des Heeren en tezamen gezongen. Het was een gezegende samenkomst.

Om half vijf waren wij weer terug in de pastorie.

Kleben en Patihamba. Op 26 en 27 Juli hebben wij Kleben en Patihamba bezocht.

Jammer dat het toen geen helder weer was. Daardoor ging veel van het mooie landschap voor ons verloren. In regen kwamen wij tenslotte te paard bij Mas Djasmin aan, de Goeroe van Kleben. Ik heb toen opnieuw beseft, dat die eenzaam wonende voorgangers werkelijk wat over hebben voor hun beginsel. Zeker zij verdienen ook op die wijze hun brood, maar toch ze hebben wat op te offeren, veel meer nog dan wij, die voor het meerendeel althans land en familie hebben verlaten doch die van ontbering — althans hier op Java — niet afweten. Hulde aan deze stoere, blijmoedige werkers.

Om 4 uur waren wij met de gemeente Kleben bijeen. Ook hier was het een goede ure. Maar wat was het een toer om er te komen: de laagte af en dan bij die glibberige wegen. Op den heenweg deden wij er wel het dubbele van den tijd over dien het anders in normale omstandigheden kost.

Den weg terug ging het veel beter. Wij waren vlug thuis en ook vlug in de veeren. Er wachtte nog een zeer vermoeiende tocht den volgenden morgen naar Patihamba.

Hier zoowel als in Kleben kennen bijna allen Ds. Netelenbos nog. En ik geloof zeker, dat ze zeer blij waren hem te zien evenals in al de andere gemeenten, die hem reeds van vroeger kenden. Doch zoo weinig als de Javaan bij zulke gelegenheden van die blijdschap laat merken, dat is opmerkelijk.

Dat was pas goed te merken in Palikan en Temon. Daar waren nu echt blijde gezichten, die er reeds lang naar hadden uitgezien en wier verlangen nu eindelijk in vervulling ging. Dit waren dan ook de laatste gemeenten, die bezocht werden.

Ds. Netelenbos voelde zich hier echt thuis. Ook hier weer informeerde hij naar vele mensen en toen wij tezamen kwamen werden wij ook hier vermaand om met een voornemen des harten bij den Heer te blijven. Het waren zeer prettige uren. God moge op dezen rondgang Zijnen onmisbaren zegen gebieden en de vruchten ons doen zien hier en in den dag der dagen. Dankbaar gingen wij naar huis, dankbaar voor al het goede, dat God ons heeft gegeven in al deze gemeenten.

Zending Zuid-Holland Zuid.

Oogst in Tjilatjap.

Nog levendig herinner ik mij, hoe een paar jaar geleden de Javaansche predikant van Tjilatjap, zooals U weet de tweede zelfstandige gemeente naast Poerbolinggo in ons ressort, mij sprak over de bezwaren van de zelfstandigheid en verantwoordelijkheid drukt zoo veel zwaarder. Niet alleen financieel en organisatorisch, maar vooral ook geestelijk.

In den loop van dat gesprek zei Ds. Misaël tegen mij, dat hij zich met zorg afvroeg, waarom toch de Heere zoo weinig zegen gaf in uitbreiding. Niet dat hij bedoelde iets af te dingen op de macht van den Heiland, die opent en niemand sluit; die sluit en niemand opent. Maar hij stelde zich zelf en de gemeente met groote ernst de vraag: Is er ook verhinderend bij ons? Is er ook een ban in het leger?

Toen had hij den toestand kritisch overzien. Hij vond in zichzelf bij alle gebrek opgewektheid en toewijding tot den arbeid. Hij zag in de gemeente geen groote ergernissen. Er was een verblijdende ijver om anderen te winnen. Daar was wel goeds van te zeggen.

Maar zoo zeide hij mij: één ding doen wij te weinig; wij bidden te weinig. Waarom zou de Heere ons winst geven, als wij het Hem niet vragen?

Toen is hij begonnen met regelmatig bidstonden te houden elke week in verschillende deelen van de gemeente, die daartoe samenkomt in het huis van één der broeders om zeer opzettelijk te bidden voor de uitbreiding van Gods Koninkrijk.

Aan dit gesprek moest ik voortdurend denken, toen ik Zondagmorgen in Tjilatjap oogst mocht zien binnenhalen.

18 zielen, groot en klein.

Dat is wel minder dan Poerbolinggo op de Hemelvaartsdag. Maar het is wel veel voor Tjilatjap.

In vele opzichten is Tjilatjap in ongunstige conditie. Het is een havenplaats met veel vreemde invloeden met groote zonden. Het zegt wat, dat veel meer dan de helft der gezinnen die op volwassen leeftijd gedoopt zijn, kinderloos zijn. In dat Tjilatjap heeft de Zending weinig aparatuur. Er is een jonge Hollandsche Inlandsche School. Maar dat is dan ook alles. Geen ziekenhuis, geen polikliniek, geen Inlandsche school! Eén goeroe en één colporteur. In datzelfde Tjilatjap wordt op het oogenblik een veelheid van Evangeliën gebracht: Rome, Leger des Heils, Adventisten, Pinkstergemeente, Protestantische Kerk, Theosofie, enz. Het is zwaar werken daar!

En daar is nu de zegen. Zegen, waarvoor wij voluit en recht mogen danken, omdat bij die jonge Christenen zulk een sterke bewustheid en zulk een groote ijver en zooveel trouw blijkt. Deze groep van gedoopten is afkomstig uit één desa, waar één der mannen door het Evangelie gegrepen werd. Hij was een bewest Mohammedaan en met veel kennis van zijn Godsdienst, een man van diep nadenken. Hij heeft die anderen uit zijn omgeving getrokken en nog staat die beweging niet stil.

Behalve deze groep zijn er nog twee groepen van mensen die zich voorbereiden voor het ontvangen van den Doop, groepen van nagenoeg even groote sterkte als de nu gedoopte.

Wat geeft dat een nieuwe kracht en een vermeerderde vreugde in zulk een gemeente, waarin het even stilstond.

Dan is er nog een groep van 18 mensen, die heren derwaarts geslingerd wordt. Menschen zijn dat, die aanvankelijk door één der Christenen werden getrokken. Maar die in massa, na bewerking door den Roomschen propagandist hun heil zijn gaan zoeken bij den pastoor. Daar schijnt meer beloofd dan gegeven te zijn: althans zij zijn nu weer teruggekeerd van dien weg en zoeken weer toenadering tot wat zij eerst verwierpen.

en na de tucht tot het Mohamedanisme terugkeerde, schuldbelijdenis voor de gemeente, met zijn vrouw.

Deze man is nu een ijverig verkondiger van de genade Gods.

Als wij deze dingen mogen zien, dan vergeten wij subsidiezorgen en bezuinigingsmaatregelen. Het werk gaat door en niets kan onze blijdschap storen.

„Uit Poerbolingo.”

R.

Cursuskring van Dr. L. Onvlee.

De oogen zijn in Tjilatjap volkomen open voor het gevaar deze menschen anders dan zuiver geestelijk te beïnvloeden.

Laatst vroeg de goeroe mij of ik er niets aan kon doen, dat hij op al zijn tochten op den voet werd gevolgd door den Roomschen helper. Binnen een week hebben de menschen door hem bezocht, een tweede „concurrerend” bezoek.

Nog voor ik kon antwoorden, zei Ds. Misaël: „Dat geeft niets! Waar de Geest van God werkt en het Woord gebracht wordt, kan niemand het tegenhouden. En waar bedoelingen worden nagestreefd, nu daar kan zulk een zeef die het snoode van het kostelijke bij voorbaat reeds afscheidt, alleen maar gezegend werken. Ook die tegenwerking brengt voordeel, als wij maar getrouw zijn.”

Zoolang de leiding in zulke handen is, is zij veilig.

Juist in dezen tijd van tegenwerking is er groei en uitbreiding. Op denzelfden Zondag deed een afvallig Christen, die in Sidaredja veel ergernis gesticht heeft,

De Cursuskring van Dr. L. Onvlee ter Conferentie te Lunteren.

Bijgaande foto stelt ons voor den kring van deelnemers, die den cursus volgde, door Dr. L. Onvlee van Soemba gegeven op de tweede Zendingsconferentie, die dit jaar te Lunteren is gehouden. Voor dezen cursus over Soemba was bijzonder veel belangstelling, zooals uit het groot getal deelnemers blijkt. Dr. Onvlee zit met Mevrouw achter het tafeltje, waarop blijkbaar enkele Soembaneesche dingen liggen.

W. B.

Zending Zeeland, N.-Brabant en Limburg.

Ds. Merkelijn in Nederland.

Woensdag 26 September kwamen Ds. en Mevrouw Merkelijn in ons land. Het laatste gedeelte der reis

legden ze af per boottrein, die hen snel naar onze grenzen voerde. Van Genua af door Zwitserland en Duitschland bereikten ze des morgens Arnhem en verheugden zich weder in het zoo geliefde vaderland te zijn.

De waarn. voorzitter van het Zendings-Comité en de scriba hebben Ds. Merkelijn en Mevrouw welkom geheeten namens de Zendende Kerk. De gezondheids-toestand van ZEerw. was eenige maanden geleden niet zoo goed. Nu kon echter geconstateerd worden dat Ds. Merkelijn er weer gezond uitzag. Ds. Heij drukte hier zijn blijdschap over uit en wenschte hem en Mevrouw een zeer aangenaam verblijf toe in Nederland. Tevens, dat hij ook mede door deze vacantie zoo mag worden gesterkt, dat hij naar den wensch van zijn hart nog eenige jaren op ons Zendingsterrein zal kunnen arbeiden.

Ds. Merkelijn zat weldra opgewekt te vertellen van Magelang. Hoe juist in deze tijden van druk de harten meer dan anders geopend schijnen voor het Evangelie. Vooral ook onder de Chineezers is een vragen en bereidheid om te luisteren naar de dingen, die het Koninkrijk Gods aangaan. Ook over het Zendingshospitaal kon hij niets dan goeds mededeelen. Onder de voortreffelijke leiding van Mej. Dr. Dreckmeier is daar veel tot stand gebracht. De scholen geven zorg. Het vraagstuk hoe aan de finantiën te komen, om deze te blijven onderhouden. Was vroeger altijd veel geld beschikbaar voor het onderwijs, nu heeft de Regeering in Indië de subsidies zeer veel verminderd of stop gezet.

ZEerw. neemt zich voor de eerste weken volslagen rust te nemen. Echter hoopt hij eenmaal op iedere Class. vergadering van Zeeland, N. Brabant en Limburg aanwezig te kunnen zijn. Bovendien natuurlijk bijwonen de vergadering van Zendings-Comité en Deputaten, die in November staat gehouden te worden. Maar overigens is het wachtwoord: rusten.

De drie kinderen hadden hun ouders bericht, dat zij hen zouden tegemoet reizen tot Utrecht. Toen de trein dus het station Arnhem verliet, zeiden de verlangende ouders tegen elkander nu nog een oogenblik en dan zijn we in Utrecht en zien we onze kinderen eindelijk weer. Inderdaad een oogenblik, want daar stonden de kinderen in eens voor hen, die tot Arnhem waren door-gereisd, daar in den boottrein instapten en toen het compartiment opzochten waar vader en moeder zaten. Er werden in dien trein tranen geschreid, maar tranen van vreugde.

M.

Z. Kb.

J. O.

Zending Friesland.

Het Moderamen van de I. g. Friesche Zendingssynode heeft een belangrijk schrijven gepubliceerd, dat uit den aard der zaak bestemd is voor de Friesche Kerken. Gaarne wil het Zendingsblad medewerken om dit schrijven ter kennis te brengen van de Broeders en Zusters in Friesland. Ook mag het buiten Friesland wel gelezen worden. Het is belangrijk genoeg. In het werk der Zending leven alle Kerken met elkander mede. Zoo behoort het althans. Hieronder volgt:

Een mededeeling van het Moderamen der Friesche Zendingssynode.

Weleerwaarde en Eerwaarde Broeders,

Het Moderamen der I. g. Zendingssynode verzoekt

in opdracht der Synode Uw aandacht voor het volgende.

De Zendingssynode van de Gereformeerde Kerken in Friesland, gehouden te Sneek den 23en Mei j.l., heeft blijkens haar Acta, art. 15, besloten om „een schrijven tot de Kerken te richten naar aanleiding van de aangenomen begrotingen van het boekjaar 1935”.

De reden daarvan was gelegen in het feit dat volgens deze begrotingen van de Kerken gevraagd wordt een bedrag groot f 59645.— dus aanzienlijk méér (ongeveer $\frac{1}{4}$) dan tot dusver jaarlijks door de Kerken werd bijeen gebracht. Dat de Synode deze begrotingen aanvaardde kan bevreemding wekken in dezen tijd, nu de noodzakelijkheid van bezuiniging zoo diep gevoeld wordt. Evenwel wordt het daartoe strekkend besluit der Synode ten volle gerechtvaardigd door de omstandigheid, dat in Indië zelf de inkomsten voor de Zending, voortvloeiende uit de Gouvernemenssubsidie en de particuliere praktijk zeer sterk gedaald zijn en in het volgend jaar zeker nog minder zullen worden. Dit is het gevolg van de wereldcrisis, door welke ons Indië nog veel zwaarder geteisterd wordt dan het moederland. Het kan niet verwonderen dat deze crisis, die reeds eenige jaren aanhoudt, ook van de Friesche Kerken offers gaat vragen. Tot nu toe is dit niet geschied. De begrotingen bleven de laatste jaren op ongeveer hetzelfde peil en droegen een normaal karakter. Thans voor 't eerst werd een crisisbegroting den Kerken aangeboden en zoo wordt nu ons aller offervaardigheid voor den Zendingarbeid bijzonder op de proef gesteld.

De Synode stond voor de keus om of de begrotingen te aanvaarden of deze te verwerpen, maar dan ook in beginsel over te gaan tot afbraak van het Zendingswerk, dat in den loop der jaren met zooveel moeite en zorg is opgebouwd en zoo rijk gezegend werd.

Tot dat laatste had zij — ziende op het Zendingsbevel des Heeren — geen vrijmoedigheid. Zij koos het eerste en besloot de aangevraagde gelden toe te staan en de Kerken in de gelegenheid te stellen te toonen, dat zij tot het brengen van een crisisoffer ten volle bereid zijn.

De Synode was daarbij overtuigd, dat op het Zendingsterrein zelf al zooveel mogelijk op de uitgaven bezuinigd is, hetgeen haar met name bevestigd werd door de mededeelingen van br. A. Anthéunis (met verlof in het vaderland), die als administrateur van den Medischen Dienst te Keboemen en als hoofd van de Chr. Hollandsch-Chineesche school aldaar tot onze Zending in nauwe betrekking staat en met de toestanden op Java uitnemend op de hoogte is. De Synode heeft br. A. verzocht in overleg met het Moderamen een schrijven saam te stellen, waarin de noodzakelijkheid van een verhoogde krachtsinspanning tot instandhouding van het Zendingswerk voor de leden onzer Kerken werd uiteengezet. Br. A. heeft aan dit verzoek bereidwillig voldaan en aan het Moderamen het volgende schrijven toegezonden:

Waarde Broeders en Zusters,

Het zij mij vergund tot U te komen met een dringend verzoek. Het gaat hier om een zeer belangrijke zaak. Het gaat om de Zending, om Uw Zending. Om de zaak des Heeren!

Het is wel niet de gewone weg die bewandeld wordt, maar het zijn thans ook buitengewone tijden en dan is 't ook wel eens noodig om buitengewone middelen te gebruiken. Zoo zij het mij geoorloofd speciaal Uw

aandacht te vragen voor de nooden en behoeften der Zending op 't Friesche terrein in verband met de op de laatstgehouden Zendingssynode aangenomen begroting voor 1935.

Het zijn wel moeilijke tijden, zeer moeilijke tijden. Het geweldige probleem van de werkloosheid ligt daar en drukt zwaar op dezen tijd. Op ieder terrein openbaren zich de moeilijkheden. Geen onderdeel wordt gespaard. Of men neemt de landbouw of de veeteelt, de industrie of de nijverheid, overal wordt de terugslag ondervonden van den druk der tijden. Trouwens dat behoef ik U niet verder duidelijk te maken. Hoogstens een heel enkele uitzondering daar gelaten, gevoelen we allen dagelijks aan den lijve in meerdere of mindere mate den teruggang. En stel nu tegenover dezen algemeenen teruggang, tegenover deze daling der inkomsten het feit dat de zending voor 1935 inplaats van minder nog meer gaat vragen. Waar halen Uw zendingsarbeiders den moed vandaan om met een begroting aan te komen, waarvan de post: bedrag op te brengen door de Friesche Kerken — inplaats van lager nog hooger is? Ja, diezelfde vraag hebben we ons ook gesteld. En waarschijnlijk hebben wij 't gewicht van deze vraag zelf nog meer gevoeld dan U. In Indië is de debacle nog veel grooter, zijn de slagen nog veel harder, is de teruggang veel erger. Grootte cultuurlichamen met tienduizenden arbeiders in een paar jaar tijds verdwenen. Schitterende suikerfabrieken, waar alleen reeds aan arbeidsloozen meer dan miljoenen werden uitgegeven, gesloten. En zoo zou men voort kunnen gaan. Het is evenwel niet m'n bedoeling den treurigen toestand van Java's economisch leven te schetsen. 'k Wilde U alleen maar duidelijk maken, dat de groote moeilijkheden, die U hier doormaakt, door ons in Indië eerder te zwaar dan te licht zijn geschat, doordat we zelf in nog meerdere mate rondom in de moeilijkheden zitten.

Hoe durven de broeders in Indië dan toch nog voor 1935 meer vragen? Broeders, we kunnen niet anders. De nood is ons opgelegd. Wisten we maar een anderen weg.

„Bezuinigen”, zult ge misschien zeggen. „Bezuinigen en anders inkrimpen”. Als ge eens wist hoe reeds geregeld post voor post onder de loupe genomen is; hoe reeds telkens is nagegaan of het niet wat goedkooper kon. Op de salarissen is gemiddeld reeds meer dan 25 % gekort. Op de leermiddelen voor de scholen wordt gesnoeid zooveel als maar kan. 'k Zou U wel eens graag mede willen nemen op een Zaterdagmiddag als de hoofden der Zendingsscholen om hun leermiddelen komen. Van elk doosje pennen, dat verstrekt wordt, wordt nauwkeurig nagegaan of 't betrokken schoolhoofd wel zuinig genoeg is geweest. Met schriften en krijgt gaat het al net zoo. Al 't mogelijke is en wordt gedaan. Maar er zijn grenzen. En juist bij die grenzen liggen de moeilijkheden en zorgen. Om een enkel voorbeeld te noemen. Bij de uitgaven van 't Zendingziekenhuis voor voeding hebben we ons natuurlijk ook telkens afgevraagd: Kunnen we hierbij nog iets verminderen? Zoo hebben we maandelijks onder de uitgaven staan een bedrag van ± f 75.— voor Eledon. (Eledon is een soort karnemelk in blikjes, dat duurder is dan gewone koemelk). Vanzelf is overwogen: kunnen we dat niet vervangen door gewone melk? Nu heeft de ervaring geleerd, dat sinds het gebruik van Eledon de kindersterfte in 't Ziekenhuis aanmerkelijk is gedaald. Bij 't gebruik van gewone

melk sterven er veel meer babys. Is het dan verantwoord om te zeggen: „Eledon is duurder dan gewone koemelk. Bezuinigen en dus weg met de Eledon!” Denkt U zich maar eens 't geval in, dat het Uw eigen kind is, dat daar op de zaal ligt. Zoudt U dan zulk een handelwijze goedkeuren? Moreel is 't reeds af te keuren voor elk ziekenhuis. Maar hoeveel te meer dan voor een Zendingziekenhuis. Dr. Vonk achtte zich niet verantwoord en durfde het niet doen. Durft gij daarvoor de verantwoordelijkheid te dragen? Inplaats van 15 dan maar 25 of 30 kinderen laten sterven in 1935? Durft gij dat te eischen van Uwe artsen? Toen 't mij gevraagd werd, heb ik dadelijk gezegd: Neen, dat mag niet! En als de broeders en zusters in Friesland dat weten, dan zullen ze dadelijk het ook zeggen: Dat mag niet.

Bij 't gebruik van medicijnen staan de doktoren dikwijls voor hetzelfde geval. Een veel voorkomende ziekte in Indië is dysenterie, een soort buikloop, waar men echter voorzichtig mee moet zijn, en die zorgvuldig behandeld moet worden. Elk jaar vallen er dan ook nog talloze slachtoffers. Wil men 't afdoende behandelen dan heeft men noodig dure injecties en dure poeders. Wat moet nu de dokter doen als zoo'n patiënt binnenkomt. Probeerden met goedkoopere medicijnen hem wat op te lappen of hem afdoende helpen met 'n zeker middel, dat helaas wat duurder is? Aan U het antwoord.

Als er dan niet meer bezuinigd kan worden, dan maar inkrimping van 't bedrijf. Ook dat is helaas overwogen moeten worden en waar mogelijk toegepast. Voor een radicale inkrimping van den arbeid zijn we echter teruggeschrokken, toen we 't ons eens reëel voor oogen stelden, toen we ons de feiten eens gingen realiseren. Laat ik 't liever nog anders zeggen: Toen we 't wilden toepassen.

Weer een enkel voorbeeld ter verduidelijking.

Eerst bij de schooldienst. Klassen combineeren en daardoor een paar onderwijzers ontslaan. Dat is gebeurd. Er moesten een paar jonge onderwijzers ontslagen worden. Toen zijn de andere onderwijzers gekomen en hebben gezegd: Kort op ons salaris allemaal dan nog maar een paar procent, maar laat ons allen aan 't werk en maak niet enkelen onzer broodeloos. Allen zijn toen nog weer een paar procent extra gekort. Dat was een mooi voorbeeld van 't dragen van elkanders lasten. Kon men daarna toch nog weer zeggen: Nu moeten er bovendien toch nog een paar ontslagen worden? Voelt ge niet, dat na zoo'n daad het erg moeilijk is? Bovendien en dat weegt nog veel zwaarder, dan moeten er scholen gesloten worden. En denkt U dat maar weer eens goed in. Durft gij dat aan? Dat wil eigenlijk zeggen: Zendingsposten opgeven. Wij durven het niet aan.

Dan bij de medische dienst. Daar is 't nog weer veel moeilijker. Inkrimping dat wil dus zeggen: minder patiënten opnemen. Dat lijkt eenvoudig, doch in de praktijk blijkt het verschrikkelijk moeilijk, ja voor een zendingarts onmogelijk. Dan zou men 't ziekenhuis absoluut moeten sluiten. Zoolang het ziekenhuis open is, komen de zieken en kan de dokter ze toch niet wegsturen. U moet niet vergeten, dat de zieken, die naar 't ziekenhuis komen, over 't algemeen heusch ernstige zieken zijn. Die loopend behandeld kunnen worden, daarvoor is geen plaats in 't ziekenhuis. Neen, alle plaatsen worden in beslag genomen door ernstige patiënten d.w.z. menschen, die zonder ziekenhuisverpleging niet beter kunnen worden. Dikwijls zijn niet al-

leen alle bedden bezet, doch meestal liggen er hier en daar zelfs 2 op één bed of op den grond tusschen de bedden.

Minder patiënten opnemen! Dat kan niet. Als er een man binnenkomt met typhus, dan kan men toch niet zeggen: „Ga maar terug naar de dessa en sterf dan maar”. Want willen zulke patiënten het er doorhalen, dan is een zorgvuldige, deskundige verpleging absoluut noodzakelijk. Zoo'n typhuspatiënt is duur, kost

gave voor de zending nog eens nauwkeurig na. Hij legde het neer voor Gods aangezicht en vrage zich af, of dit werkelijk nu alles is, wat hij hiervoor kan missen.

Met heilbete en broedergroeten,

A. ANTHEUNISSE.

Dit schrijven is op verzoek van het Moderamen opgenomen in Friesch Kerkblad en Uit Keboemen. Met

De collectantjes van de Geref. Kerk te Roodeschool.

veel aan melk en versterkende middelen, maar kan men zoo iemand wegzenden?

Dr. Vonk zegt: Dat kan ik niet en dat mag ik niet. Dat durf ik niet. Dat is onmenselijk. Zoudt Gij het durven zeggen? Zoudt gij zoo'n patiënt durven wegzenden? Durft gij zeggen: Broeder, ga heen en wordt warm! of liever: Broeder, ga heen en sterf?

Neen, dat durft ge niet. Dat kunt ge niet en dat moogt ge niet, en ge wilt het ook niet.

Laten we toch niet vergeten, dat God het is, die ons deze mensen op onzen weg voert. Het is de Heere, die ons deze mensen toevertrouwt, opdat we ook in den arbeid der barmhartigheid Zijnen Naam zullen verheerlijken.

De Zendingssynode stond voor een groote moeilijkheid. Ze gevoelde, dat de Zendingsarbeiders al 't mogelijke hadden gedaan om de begroting te drukken en dat ze toch desondanks om een grooter bedrag uit Friesland vroegen, door den geweldigen teruggang van de inkomsten in Indië zelf. Ze kon dan ook niet anders, dan de begroting goedkeuren, al ontveinsde ze zich geenszins de moeilijkheid om het meerdere op te brengen.

Broeders aan U nu 't antwoord. Een ieder ga zijn

de strekking ervan kan het Moderamen zich ten volle vereenigen. Het heeft er niets aan toe te voegen. Slechts verzoekt het U van den kansel of op andere wijze de aandacht der Gemeenteleden op het schrijven van br. A. te vestigen en het in Uw plaatselijke of Classicale Kerkbode over te nemen.

Krone de Heere Uwe en onze pogingen genadiglijk met Zijn onmisbaren zegen tot blijdschap van onze Zendingsarbeiders en tot bevordering van de komst Zijns Koninkrijks ook in Keboemen en Wonosobo.

Met heilbete en broedergroet,

C. J. GOSLINGA, praeses.

H. HANGELBROEK, assessor.

M. P. PEL, scriba.

G. M. VAN RENNES, scriba.

De collectantjes van de Geref. Kerk te Roodeschool.

In Dec. 1933 werd door de Zend. Comm. van de Geref. Kerk te Roodeschool een „Kinderzendings Vereeniging” opgericht. De kinderen gaan met busjes door de Gemeente om gelden voor de Zending te verzamelen. Het resultaat is tot dusver verrassend geweest. Elke twee maanden worden de busjes geleid. Na-

STATISTIEK 1933. SCHOOLDIENST (Inlandsch Onderwijs)

Plaats waar de school gevestigd is:	Aantal scholen		Totaal aantal leerlingen					
			Op gesubs. scholen			Op ongesubs. scholen		
	gesubs.	ongesb.	jongens	meisjes	Totaal	jongens	meisjes	Totaal
Volksscholen								
<i>Poerbolingo</i> (Geref. Kerk van Rotterdam)	5	—	364	125	489	—	—	—
<i>Poerworedjo</i> (Geref. Kerk van Utrecht)	6	2	363	89	452	76	57	133
<i>Keboemen</i> (Geref. Kerk van Heeg, Friesland).	4	2	136	113	249	72	35	107
<i>Djokjakarta</i> (Geref. Kerk van Amsterdam)	7	9	395	61	456	403	79	482
<i>Magelang</i> (Geref. Kerk van Middelburg)	3	—	144	38	182	—	—	—
<i>Soerakarta</i> (Geref. Kerk van Delft)	2	2	167	33	200	79	23	102
	27	15	1569	459	2028	630	194	824
Standaardscholen								
<i>Poerbolingo</i> (Geref. Kerk van Rotterdam)	1	—	78	46	124	—	—	—
<i>Poerworedjo</i> (Geref. Kerk van Utrecht)	3	—	330	123	453	—	—	—
<i>Keboemen</i> (Geref. Kerk van Heeg, Friesland).	2	—	316	116	432	—	—	—
<i>Wonosobo</i> (Geref. Kerk van Heeg, Friesland).	1	—	125	40	165	—	—	—
<i>Djokjakarta</i> (Geref. Kerk van Amsterdam)	3	—	444	133	577	—	—	—
(Zend. der Geref. Kerken in Nederl.)	1	—	131	43	174	—	—	—
(Jav. Schoolverg. „Sedijo Moelja”)	1	—	?	?	300	—	—	—
<i>Magelang</i> (Geref. Kerk van Middelburg)	2	—	152	42	194	—	—	—
<i>Soerakarta</i> (Geref. Kerk van Delft)	21	1	3397	1027	4424	36	5	41
<i>Batavia</i> (Geref. Kerk van Batavia)	—	1	—	—	—	53	25	78
	34	2	4973	1570	6543	89	30	119
Vervolgscholen								
<i>Poerbolingo</i> (Geref. Kerk van Rotterdam)	1	1	54	6	60	18	2	20
<i>Poerworedjo</i> (Geref. Kerk van Utrecht)	1	2	36	4	40	91	4	95
<i>Keboemen</i> (Geref. Kerk van Heeg, Friesland).	—	4	—	—	—	79	29	108
<i>Djokjakarta</i> (Geref. Kerk van Amsterdam)	—	4	—	—	—	104	23	127
<i>Magelang</i> (Geref. Kerk van Middelburg)	3	1	160	32	192	17	2	19
	5	12	250	42	292	309	60	369

tuurlijk is dit voor de kinderen een feestje. Ook te Roodeschool blijkt bij die inzameling door de kinderen weer de macht van het kleine. De ons gezonden foto voor het Zendingsblad laat ons de collectantjes zien, die zich voor dit werk hebben gegeven.

W. B.

Het aantal Christenen in Ned.-Indië.

Meermalen wordt de vraag gesteld, hoe groot het aantal Christenen in Ned. Oost-Indië is. Daarom willen wij thans aan het cijferen gaan, maar wij stellen nadrukkelijk voorop, dat deze cijfers voor ons slechts betrekkelijke waarde hebben. Het gaat om de geestelijke waarden, die er achter liggen en die niet in cijfers kunnen worden weergegeven. Als het ons hierom te doen is, hebben de cijfers ons toch wel wat te zeggen. De cijfers, welke wij nu gaan noemen, zijn ontleend aan het Indisch Verslag over 1933, dat dezer dagen door de Regeering werd gepubliceerd. Het bevat een statistisch overzicht van Ned.-Indië over het jaar 1932 en is samengesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Batavia.

Om nu maar dadelijk het voornaamste cijfer te geven: Het aantal Christenen volgens de telling van 1932 bedraagt 1.700.000. Hierbij moet men in aanmerking nemen, dat de geheele bevolking van Ned. Oost-Indië 61 miljoen bedraagt. Wil men geheel Indië voor Christus winnen, dan blijft er dus nog heel wat te doen. In vergelijking met het totaal is het aantal Christenen niet groot. Toch gaat er van hen een groote invloed op Indië uit, en deze zal toenemen.

Van deze 1.700.000 Christenen behooren er 1.325.000 tot de Protestantsche kerken en 350.000 tot de Roomsche Katholieke kerk.

Bij de Protestanten vindt men eerst de *Protestantsche kerk* in Ned.-Indië, de kerk, waartoe alle Europeanen worden gerekend voorzoover zij niet hebben bericht niet tot haar te willen behooren. Het aantal Europeanen, dat tot haar behoort, bedraagt ruim 70.000, van wie 15.000 in de Buitengewesten. In den loop der vorige eeuw zijn een drietal complexen inheemsche gemeenten aan deze kerk toegevoegd, gemeenten, die voor een groot deel afkomstig waren uit de dagen der Oost-Indische Compagnie, als wier erfgenaam de Regeering optreedt. Langen tijd zijn die gemeenten verzorgd door het Ned. Zending Genootschap, maar in 1867 gingen de zendelingen in de Molukken, op Timor en de Zuidwester-eilanden als „hulppredikers over in dienst der Indische kerk. Tusschen 1870 en 1880 was dit ook het geval met de zendelingen van het Genootschap in de Minahassa. In het vorige jaar werd besloten tot een reorganisatie van de Indische kerk, waarbij aan deze complexen van inheemsche gemeenten de mogelijkheid geopend wordt om tot zelfstandige kerken te worden. Welnu, het aantal inheemschen, die tot deze kerk behooren, bedraagt 580.403. Men vindt hen voornamelijk in het Oostelijk deel van den archipel, waar het Christendom eene macht wordt. In de Protestantsche kerk werken 43 predikanten en 31 hulppredikers, verder 7 godsdienstleeraars en 347 inheemsche voorgangers.

Het aantal zendelingen in dienst der *Zendingscorporaties* bedraagt 159. Het aantal gemeenten is 193. In die gemeenten zijn samengebracht 628.347 gedoopten. Deze gedoopten vindt men grootendeels in de Buitengewesten, nl. 575.857; (op Java, welks bevolking sterk

Mohammedaansch is, zijn de Christengemeenten niet groot). De gedoopte Chineezers vindt men echter hoofdzakelijk op Java. In dooponderricht zijn nog 28.148 personen, van wie 25.829 in de Buitengewesten. In het jaar 1932 werden gedoopt 14.487 volwassenen en 33.784 kinderen. Als lidmaat werden aangenomen 11.371 personen. En 4.998 huwelijken werden kerkelijk bevestigd.

De lidmaten der *Geref. kerken*, die in Indië komen, sluiten zich niet aan bij de Protestantsche kerk, maar bouwen daar hun eigen kerkelijk leven op. De zending der Geref. kerken is in de vorige groep opgenomen. Naast hun zendingswerk hebben de Geref. kerken 10 predikanten. Het aantal lidmaten dezer kerken bedraagt 2195, bovendien 2100 gedoopten; en hier en daar zijn ook een paar inheemschen in die kerken opgenomen ten getale van 78.

Uit „de Banier”.

Korte Berichten.

H. Meijerink.

Het adres van den heer H. Meijerink, Oud-directeur van de Kweekschool te Solo, is Huijgenslaan 6, Arnhem.

N. Vermolen.

De heer N. Vermolen, leeraar aan de Christ. Kweekschool te Solo, is met verlof in Holland. Zijn adres is Kamillenstraat 31, den Haag.

Dr. C. P. van Leersum.

Dr. C. P. van Leersum, missionair arts te Solo, thans met verlof in Nederland, zal D.V. niet in December, maar in Maart a.s. naar Solo terugkeeren om 1 April zijn arbeid in het hospitaal te hervatten.

Adres Raad van Toezicht op de Zendingsziekenhuizen.

Het adres van den Raad van Toezicht op de Ziekenhuizen van de Zending der Gereformeerde Kerken en Midden-Java is: Ds. J. A. C. Rullman, Miss. predikant Poerwokerto, Banjoemas, Java.

Mej. D. Bos.

Tot hoofdverpleegster in het Petronella Hospitaal, in plaats van Mej. W. Boorsma, die wegens huwelijk niet naar Djokja terugkeert, is ter benoeming voorgedragen Mej. D. Bos, thans verpleegster in het Juliana-Ziekenhuis te Amsterdam.

Raden S. Nimpoeno.

Nogmaals zij medegedeeld, dat het adres van den heer Raden S. Nimpoeno, die desgewenscht gaarne bereid is spreekbeurten voor de Zending te houden, is Jekerstraat 69, Amsterdam.

De El-Azhar-universiteit.

De beroemdste universiteit van den Islam is de El-Azhar-universiteit te Kairo in Egypte. Deze werd reeds in het jaar 970 na Christus gebouwd. Gemeld wordt, dat zij thans 22.000 studenten telt en tusschen de 200 en 300 hoogleraren en docenten; een omvang, die respectabel is. De studenten komen meest uit Egypte en voorts uit Syrië, Engelsch-Indië, Nederlandsch-Indië, Perzië, Turkije, Afghanistan, den Irak, enz.

Britsch en buitenlandsch bijbelgenootschap.

Het Britsch en buitenlandsch bijbelgenootschap te Londen heeft het laatste jaar elf miljoen bijbels verzonden, dat is 500.000 exemplaren meer dan het vorige jaar. Slechts tweemaal in de 130 jaar lange geschiedenis van het genootschap heeft de omzet een dergelijke hoogte bereikt. In Britsch-Indië werden thans 1.200.000 bijbels verbreid, in Birma 44.000, in Japan 56.000. In Zuid-Amerika steeg de omzet belangrijk. Voorts werd veel werk gemaakt van nieuwe vertalingen; deelen van het Nieuwe Testament werden in elf nieuwe talen, het geheele Nieuwe Testament in twee nieuwe talen en de gansche bijbel in één nieuwe taal vertaald. In Afrikaansche talen heeft men thans 244 vertalingen in bezit. Als een bijzondere merkwaardigheid wordt voorts gemeld, dat het bijbelgenootschap juist dezer dagen het manuscript ontving van een compleete bijbelvertaling in het Tibethaansch, de taal van het zoo afgesloten Tibeth in Azië.

Sadhoe Soendar Singh.

De Sadhoe Soendar Singh, van wien men aanneemt dat hij te zamen met een karavaan, die in Tibet doordrong aan de pestziekte moet zijn omgekomen, heeft in zijn testament bepaald, dat zijn woonhuis in een klooster veranderd moet worden, waar 4 Sadhoe's mogen wonen, die zich verplichten om hun leven te wijden aan het verbreiden van het evangelie in Tibet. Een som gelds tot onderhoud van dit „klooster” is door Soendar Singh hiervoor vastgezet.

De vermoedelijk beslissing inzake Bali.

De Javabode van 7 Sept. j.l. deelt mede, dat de regeering binnenkort een aanvang gaat maken met de samenstelling van het antwoord, dat alsnog moet worden gegeven op de motie d.d. 3 Aug. 1933 ingediend door de h.h. Soekawati, Wiwoho, Feuilleateau de Bruyn en Prawoto, luidende als volgt:

„De Volksraad, van oordeel, dat de Bali-Hindoese godsdiens, van de Balische maatschappelijke ordening een onverbreekbare eenheid vormen, dat deze eenheid wordt verstoord, indien stelselmatige propaganda van den Christelijken godsdiens op Bali wordt toegestaan en daarvan gevaar voor de orde en rust moet worden geducht, verzoekt de regeering de voor de toelating van zending en missie op Bali vereischte toestemming thans *niet* te verleen.”

Deze motie werd in de vergadering van 4 Aug. 1933 in den Volksraad aangenomen. Het heeft geruimen tijd gekost, alvorens het grondige onderzoek, door de regeering ingesteld, was afgelopen. Denkelijk zal het antwoord, met de beslissing op deze motie, spoedig na den terugkeer van den landvoogd (van de reis naar de buitenbezittingen) den Volksraad worden aangeboden. Voor zoover thans valt te onderstellen, moet worden verwacht, dat vooralsnog missie en zending *niet* kunnen worden toegelaten, doch dat wel de geestelijken in staat zullen worden gesteld, de aanhangers hunner religie die hulp te verleen, welke het geloof vordert.

De Algemeene Ned. Zendingsconferentie.

De bekende „Algemeene Ned. Zendingsconferentie” zal dit jaar D.V. gehouden worden in het Koloniaal Museum te Amsterdam van 22 tot 24 October.

Toegang tot de vergaderingen hebben alle leden op vertoon van lidmaatschapskaart—1934. Aan den ingang

kan men zich voor het lidmaatschap aanmelden. De contributie bedraagt f 1.50 per jaar. Voor hen, die in de gelegenheid zijn slechts één enkele ochtend- of middagsamenkomst bij te wonen, wordt een toegangsbewijs beschikbaar gesteld voor den prijs van 50 cent. Voorts zullen o.a. als sprekers optreden Dr. Visser 't Hooft van Genève en de oud-directeur van de Kweekschool te Solo, H. Meijerink.

PROGRAMMA.

MAANDAG 22 OCTOBER, des avonds 8 uur: Ontvangst van de conferentie-deelnemers.

Opening door den Voorzitter.

Spreker: Prof. Dr. P. Scholten: „Het goed recht der Zending”.

Korte toespraak van Fräulein G. von Bülow van Rostock, presidente van de „Deutsche Frauenmissions-Gebetsbund”.

DINSDAG 23 OCTOBER, des voormiddags 10 uur:

10.00—10.15: Schriftlezing en gebed (onderwijl zijn de deuren gesloten).

Dr. Joh. Rauws, zendingsdirector te Oegstgeest: „Enkele indrukken uit het Jaaroverzicht der Zending in Nederlandsch Oosten- en West-Indië”. (Het overzicht wordt vooraf in druk aan de leden toegezonden).

Dr. W. A. Visser 't Hooft: secretaris van de Wereldfederatie van Christen-studenten te Genève: „Zendingsproblemen in Britsch-Indië”.

Des namiddags 2 uur:

De heer H. Meyeringk, oud-directeur der Hollandsch-Inlandsche Kweekschool te Soerakarta: „Zending en Onderwijs”.

Dr. W. J. L. Dake, zendeling-arts te Bandoeng: „Zending en medische arbeid”.

Des avonds 8 uur:

Samenkomsten in verschillende kerken van Amsterdam (zie het afzonderlijk programma).

WOENSDAG 24 OCTOBER, des voormiddags 10 uur:

10.00—10.15: Schriftlezing en gebed (onderwijl zijn de deuren gesloten).

Dr. W. A. Visser 't Hooft: „Jeugdwerk in het Oosten”.

Dr. K. J. Brouwer, zendingsdirector te Oegstgeest: „Zending en sociale en economische aangelegenheden”.

Des namiddags 1.30 uur:

1.30—2.30 uur bezoək aan het Museum met deskundige voorlichting.

2.30 uur: Dr. F. J. Fokkema, rector der Nederlandsche Zendingsschool te Oegstgeest: „Zendingsmotieven en zendingsmethoden”.

Des avonds 8 uur:

Jeugddienst in de Lutherse Kerk op het Spui.

Sprekers: Dr. B. A. Knoppers, Inleidend woord. Dr. W. A. Visser 't Hooft, Genève. Dr. W. A. P. Smit, Bandoeng. Dr. J. P. van Bruggen, Slotwoord.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage. Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

- Zendingsknikkertjes (z.g.n. Javaantjes) ad f5.— per stuk.
- Zendingsbusjes met deksel, per stuk f0.60; 5 stuks f2.25; 10 stuks f4.—; elk busje méér f0.40. Bijpassende hangslotjes f0.20 per stuk.
- Spaarbusjes met gleuf (zonder sluiting) per stuk f0.25; 5 stuks f1.—; 10 stuks f1.55; elk busje méér f0.15.
- cartonnen busjes: per stuk f0.10.

Strooken, om deze busjes — na opening — weder te sluiten f0.30 per 100 stuks.

(Toezending van de busjes sub. d. heeft alleen plaats, indien minstens 10 stuks tegelijk besteld worden, tenzij voor portokosten f0.25 extra gezonden wordt).

Levering alleen bij vooruitbetaling. Men kan het goedkoopst en gemakkelijkst bestellen en betalen per Giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der zendkosten. De catalogus is verkrijgbaar tegen f 0.15 (afgehaald) of f0.20 (per post).

C. Zendingstentoonstelling.

De voorwaarden, waarop het Tentoonstellingsmate-

riaal wordt uitgeleend, worden — op aanvraag — gaarne toegezonden.

B. Informatiedienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzover mogelijk, — gratis verstrekt. Men gelieve echter steeds postzegel voor antwoord in te sluiten.

Het bureau is dagelijks geopend van 9—12 uur, (behalve des Zaterdags). Des Maandags bovendien ook van 2—4 uur.

Spreekuur van den Directeur: Maandags van 11—12.30 en van 2—4 uur.

Informatiebureau.

Het adres van het informatiebureau van het Christelijk Comité voor Indië is: J. J. Kraan. Loosduinsche kade 111, Den Haag.

Java-Soemba Film.

Het adres van de Java Soemba Film is Verlengde Lodewijkstraat 6a, Groningen.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Leestafel.

De dogmatische beteekenis der „Afscheiding” ook voor onzen tijd. door Dr. K. Schilder, bij Kok te Kampen, f1.50.

Deze zeer doorwrochte rede is door Prof. Schilder gehouden 20 Juni j.l. in een openbare samenkomst van Hoogleraren en Studenten te Kampen. Met een schat van aantekeningen voorzien is zij thans in druk verschenen. Onder het vele, dat dit jaar over de „Afscheiding” werd uitgegeven, neemt dit meesterstuk een eerste plaats in.

Prins Hendrik, de vriend van ons volk, door P. de Zeeuw, bij Kemink en Zoon, Utrecht, f0.75; geb. f1.25.

De bekende schrijver, die ons reeds onderscheidene Oranje-boeken gaf, biedt in dit boek ons een, naar het ons voorkomt, goed geslaagde teekening van Prins Hendrik. Gaarne bevelen wij het aan. De prijs is zeer billijk.

De drie brieven van den Apostel Johannes. Opnieuw uit den grondtekst vertaald en vertaald door Dr. S. Grydanus.

Gelijk steeds van dezen bekwamen exegeet: Superieur werk, dat af is.

Jongens van de straat, door Anne de Vries, met teekeningen van Tjeerd Bottema, bij J. N. Voorhoeve, Den Haag.

Echt naar 't leven geteekend. Van goede strekking. Ook aardig geïllustreerd. Een mooi, boeiend boek.

William Carey. Schoenmaker. Zendeling. Professor. Taalgeleerde, door P. A. C. Douwes, bij N.V. Zendingsboekhandel, Den Haag, f0.90.

Een echt zendingsboek. Terecht is van Carey gezegd: „William Carey was een der meest vooruitziende en

begaafde mannen uit den Pionierstijd van de zending in Britsch-Indië. Een man van gebed en geloof. Een stoere werker en held.” Dit boek leert ons hem kennen. Het kome in alle bibliotheken onzer Vereenigingen.

Als de kinderen vragen. De „Afscheiding van 1834” voor kinderen verteld, door Mattana Rompelman, bij Kok, Kampen, f0.30.

Een boekje over de Afscheiding voor kinderen. De schrijfster weet smakelijk te vertellen. En wat zij vertelt, geeft de geschiedenis goed weer. Voor de kinderen zeer geschikt. Bij getallen is de prijs lager.

Schoolatlas voor Bijbelsche Geschiedenis, door Dr. A. van Deursen, bij Wolters, Groningen, f 1.25, geb. f 1.50.

Een uitnemende Schoolatlas van het Heilige Land en de landen waarvan de Bijbelsche geschiedenis ons spreekt. Al de kaarten zijn zeer duidelijk, niet al te overladen, voor schoolkinderen en catechisanten zeer geschikt.

De Jonge vrouw, bij Bosch en Keuning, Baarn.

Dit terecht zeer geprezen tijdschrift heeft met het September No. zijn zestienden jaargang besloten. „De Jonge Vrouw” maakt het best. Overal steeds welkom.

Op den Uitkijk, bij Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen.

Deze prachtige altoos interessante periodiek handelt met eere hare plaats aan de spits der geïllustreerde Christelijke tijdschriften.

Moeder, bij Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Verbazend is de opgang, die dit tijdschrift maakt. En toch geen wonder. Een blad, zoo rijk van inhoud, moet wel opgang maken, ook zelfs in malaise-tijd.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Van W. Breekveldt te Lochem f5.—. Door W. J. Keur, Penn. Geref. Kerk te Brielle, legaat van wijlen den heer T. Middelkoop f2000.—. Van Mevr. G. Bos te Haarlem f5.—. Door J. A. Jongsmā van de leerl. der Sch. te Stelendam f5.—. Van J. H. Breekveldt Lochem f25.—. Door G. S. Broeksma v. d. Zondagsschool te Broek bij Dokkum f3.70. Door G. Kamper, Halfweg, collecte feestavond f6.22. Door R. H. Heerema, overschot van reis 120 Ned. Chr. Reisvereen. f13.—. Santpoort, 20 Sept. 1934. W. BREUKELAAR.
Giro No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Geref. Kerk Montfoort, nagift f1.10. Amsterdam f57.45. Boerakker f4.60. Andijk f29.44. Gift gevonden in de collecte te Nijmegen f5.—. Santpoort, 20 Sept. 1934. W. BREUKELAAR.
Giro No. 32806.

Verantwoording van gelden sinds Jan. 1931 ingekomen bij het Comité voor Maatschappelijk Onderwijs op Soemba, dienende als Stichtingskapitaal.

Geref. K. Winsum f25. Mr. G. G. te A. f100. W. V. te S. f10. B. H. v. H. te H. f100. Geref. K. Schoonebeek

f5, H. J. K. te G. f100, P. Z. te S. f100, Gebr. v. H. te G. f100, J. H. de W. M. te K. f30, H. de L. te H. f2.50, H. v. d. S. te A. f100, A. C. G. te H. f25, Geref. K. Onderdendam f10.97, D. J. te S. f100, W. W. te S. f100, Geref. K. Midwolde f10, J. H. B. te E. f2.50, C. W. C. S. te D. f10, E. W. W. te G. f25, Geref. K. Ten Post f11.07, Zend. Comm. Veenendaal f100, Geref. K. Mussel f1, H. W. v. M. te A. f300, D. G. J. Bar. v. H. te A. f100, Geref. K. Gramsbergen f20, Nijveen f5, Wed. T. v. E. te A. f200, Dr. F. W. G. te A. f20, Meij. H. B. te A. f100, Geref. K. Oosterwold f10, G. H. D. te B. f10, Geref. K. Wijhe f5, J. N. M. te G. f10, Zend. C. N. Pekela f2.50, Geref. K. Wierden f10, Zend. C. Beilen f10, Zend. Ver. Kampen f67.66, Geref. K. Hoogetveen f25, Westerembden f5, C. V. te G. f10, Geref. K. Roodeschool f10, Overschild f5, Marum f10, Coevorden f1, H. J. B. te A. f10, Geref. K. Dedemsvaart f25, Hijken f5, Sappemeer f5, Mr. D. W. O. A. S. te A. f25, Meij. J. H. S. te A. f25, Mevr. Wed. S. te A. f100, Geref. K. Baflo f15, U. U. te Elst f10, A. B. v. B. te H. f5, Geref. K. Exloermond f1, Zend. C. Roden f10, Mevr. H. te A. f2.50, H. S. te D. f20, Geref. K. Haselt f2.50, Meij. A. J. B. te L. f2.50, T. Pl. te S. f100, D. G. te H. f25, G. K. S. te R. f5, L. G. W. te A. f50, Geref. K. A. te A. V. f1, Hengelo f10, Zuidbroek f2.50, E. J. de J. te A. f5, C. W. E. Pl. v. A. te D. f10, Mr. J. V. te A. f10, J. S. te R. f100, A. F. te S. f100, H. D. te R. f100, Meij. M. W. B. te Z. f25, A. F. te M. f10, Wed. D. v. L. te A. f2.50, A. B. te R. f100, J. v. L. te R. f100, W. F. te B. f1, Geref. K. K. N. Schans f1, verzameld door den Heer T. van Dijk f2082.96, Geref. Kerk Haaksbergen f8.10, H. R. te S. f100, A. M. B. te M. f100, N. N. f10, Meij. F. v. D. f2.50, J. W. v. D. f5, J. W. O. te H. f100, J. S. te R. f25, Fr. v. L. S. te A. f100, Geref. K. Hoogkerk f10, Gees f20, T. H. H. te Gr. f100, P. J. L. te B. 2.50, L. en C. B. te G. f100, Mr. L. S. te A. f5, H. C. te G. f100, Geref. K. Deventer f10, Zs. P. en Z. te Z. f2, J. A. W. te M. f100, Geref. K. Zwolle f25, Nieuweroord f5, Almelo f95.60, Munnekeziyl f6.25, H. J. I. te N. f10, H. de V. te N. f10, H. H. te N. f10, C. M. te N. f10, Gebr. S. te N. f10, H. F. te N. f10, R. H. te N. f10, N. N. te N. f15, Geref. K. Assen f10, Pers. Geref. School Nijverdal f5, Ds. v. H. te H. A. f1, Geref. K. Loppersum f2.50, Dr. J. B. te G. f100, J. H. K. te K. f100, J. M. te H. f100, Geref. K. Uithuizen f10, Kerkel B. te Z. f2.50, Meij. Z. te Z. f1, f1, Meij. A. R. te A. f25, van J. V. te G. f41.18, Geref. K. Sellingen f2, Zs. P. f3, Giften bij J. V. te G. f15.94, Geref. K. Haren f5, Meij. K. K. te K. f1.95, Geref. K. Zoutkamp f2.50, Zwolsche Dameskrans B. en W. f16, Zs. D. v. d. B. f1, Meij. A. B. te Z. f2, Geref. K. Leens f17.50, Zuidlaren f38.14, Meij. J. J. B. f1, N. N. te Z. f5, Busje J. T. v. D. f15, Zend. C. Steenwijk f13, Zend. Krans Zwolle f25, Zs. P. f6, Meij. Z. te Z. f1, Busje J. T. v. D. f12.90, Geref. K. Haaksbergen f6.76, Zs. P. f4, Zs. P. f4, Zend. Coll. nagift f1, A. K. te S. f10, Busje J. T. v. D. f10.70, Wed. v. d. K. en J. v. d. K. f10, Busje J. T. v. D. f14.38, Geref. K. Haaksbergen f5.87, in Coll. Zwolle f1, Busje J. T. v. D. f17.39, Busje J. v. d. K. te Z. f2.50, Busje J. T. v. D. f7.51, Geref. K. Haaksbergen f5.68. Gevonden in brievenbus van N. N. f2.50.

Op heden is een kapitaal aanwezig van ruim f12.000. Nu de Deputaten voor de exploitatie der School te Lewax een bedrag op de begroting gebracht hebben, verzoekt ondergeteekende vriendelijk hem te doen toekomen een toezegging van jaarlijksche contributies voor het werk van den Heer T. van Dijk, terwijl hij zich ook voor het ontvangen van giften aanbevolen houdt.

De penningmeester van het Comité voor Maatschappelijk Onderwijs op Soemba.

H. A. MUNNIK te Zwolle.

Postgiro 107388.

Ondergeteekende bericht met vriendel. dank te hebben ontvangen de inhoud der busjes, van: Becci de Ruiter f2.24, Jans, Bets en Andries Bunekreef f8.36½, Cor Mantel f1.88, Geert en Richard Drexhage f2.20; Nelly en Dini Doedens f3.66, Nelly en Trijntje Burgavaaf f3.62, Albert en Jan Bijkerk f3, Adri, Map en Egbert de Lugt en Willy van Roemburg f6.20, Ida Schmidt f1.58, Geert, Piet en Ali Drexhage f12.10, Dirkje en Corrie Harreveld f4.22½, Jan en Marietje Vlaanderen f10.87, Simon en Grietje Bloemendaal f5.27, Jan Smit f2.76, Hanny, Gerard en Lucas Reeskamp f14.48, Lena en Willy Schaftenaar f19.76, Dina, Gé en Gerda Wiegers f8.30, Lutske en Sip Korimaker f4, Willy van Roemburg 50 halve centen is f0.25. Totaal f114.82.

Namens de Kinder-Zendings-Vereeniging,
Meij. M. van Norren,

Gooiberg 36, Bussum.

Verantwoording Chr. Huishoudschool Poerworedjo.

Hartelijk dank voor de giften van de Geref. Kerk v. D. f10, P. P. v. d. S. te U. f2.50, H. V. te W. f2.50, Geref. Kerk te E. f2, Meisjesvereen. V. f2, Zend. Krans Z. f5, Meij. G. I. te A. f10.

Hoe moet ik komen aan het geld van de beloofde contributies?

Wil de Zend. Krans te Doetinchem en de Zend. Krans te Driebergen en de Zend. Krans te Voorhuizen en de Geref. Kerk v. Renswoude me de jaarlijksche contributie, die ze me toezegden, in October zenden? En dan voortaan elk jaar in October? Mijn giro-nummer is 166605.

We hopen op veel meer contributies, want het gaat om het instandhouden van de School.

Mevr. NETELENBOS—Chevallier.

Hilversum, Graaf Florislaan 21. — Giro 166605.

SURINAME.

Zendingen twee maanden geen salaris.

Er behoort moed toe om in een tijd als dezen om hulp aan te kloppen. Ditmaal doe ik het echter met meer vrijmoedigheid, dan wel eens het geval was. U zult met mij geschrokken zijn van de bedragen in het Zendingsblad genoemd, die door ons Gereformeerde volk aan tabak en sigaren worden besteed.

Ik had dit juist 's morgens gelezen, toen ik enkele uren later de opening van het Zendingsfeest der Broedergermeente bijwoonde. Tot de zoo pas ingekomen stukken behoort ook een bericht uit Suriname, dat men nu al in geen twee maanden aan de zendingen hun tractement heeft kunnen uitbetalen. Hoe deze broeders en vooral de zusters zich in de rimboe moeten redden, kunnen wij ons niet voorstellen. Als wij Gereformeerden van elke gulden die wij verrooken eens een cent voor de Surinamezending weglegden, bestond er geen nood in Suriname meer. Is het niet ontstellend? Laten wij er vandaag mee beginnen, opdat de verdere afbraakplannen, die men te Zeist reeds overweegt, niet behoeven te worden uitvoerd.

Sinds vorige verantwoording ontvingen wij: Van W. J. H. te C. f10, Pers. Eloutsch. 's-Gr. f4.75, D. te S. f1, F. J. te A. f10, W. te S. f5, R. te Z. f6, G. W. te D. f100, J. L. de M. te R. f2, Ds. A. V. te M. f5, Meij. L. te M. f4.10, K. te A. f16, Meij. v. d. S. te W. f10, C. te M. f3, S. v. d. Z. f1, Meij. K. A. D. f1, Schoolbusje D. A. f5, v. H. te N. f3, v. 't H. te V. f1, gev. in coll. Geref. Kerk te L. f10, Meij. v. D. te G. f7.50, E. d. K. te A. f9, l. Chr. N. Sch. te Gr. f10, D. te G. f5, via Meij. Tom te H. f31.30, Meij. R. te H. f5, J. H. v. d. W. te 's-Gr. f2.50, H. te P. f25, G. v. L. te K. f2.50, Meij. V. te B. f2, P. te O. f1, Pers. Chr. Sch. te 's-Gr. f5, v. d. W. te V. f2.50, Chr. Sch. te Z. f5, L. te A. f2.50, Meij. v. G. te A. f2.50, D. te V. f1, via K. te W. f5 voor Afd. Donkerbr., en f25.

Chr. Sch. te W., B. te 's-Gr. f2, L. te G. N. f2.50, coll. G. K. te A. f122.04. Allen zeer hartelijk dank.

J. VAN KEULEN.

Laren, Vredelaan 10. — Postrek. 95494.

Comité tot steun der Rijsche Zending in de Bataklanden.

21e verantwoording van 22 Juli—22 Sept. 1934.

In de afgelopen twee maanden ontvingen wij de volgende giften: Ds. Th. te Z. f2.50, J. v. d. Sch. te R. f5, H. v. d. W. te V. f2.50, Ds. J. W. te V. f10, col. Geref. K. 's-Gr. f10, Mej. G. te R. f1, H. V. te L. f1, J. G. H. te A. (maand.) f0.50, Mevr. A. E. Sch. te Z. f10, D. v. O. te T. f1, Coll. Geref. K. te N. f26.08, J. v. D. te 's-Gr. f1, D. J. M. te de B. f2.50, J. H. B. te L. f25, J. H. v. d. W. te 's-Gr. f2.50, A. B. te 's-Gr. f2, D. P. te 's-Gr. f2.50, J. J. R. te R. f2.50, Ger. te N. (B) f2.50, H. v. d. W. te V. f2.50, J. G. H. te A. (maand.) f0.50, A. W. te S. f5.05, J. H. H. te 's-Gr. f15. Tezamen f133.13. Totaal met vorige verantwoording f5153.18.

Voor deze 23 giften zijn wij dankbaar, vooral van diegenen, die bij vernieuwing blij gaven den nood der Rijsche Zending niet te vergeten. Deze nood zou beter kunnen worden geleenigd, als ieder zijn toegezonden gift in een jaarlijksche bijdrage omzette.

Er zijn nog zoovelen, die nog nooit een gift zonden, juist onder hen die meer met aardse goederen zijn beedeeld of zeker zijn van een behoorlijk inkomen. Heeren predikanten, gij die nog weinig of in 't geheel geen last hebt van den nood der tijden, denkt eens aan hen in Indië, die hun inkomen tot op de helft of nog lager zien teruggebracht.

Van de laatste gift mij toegezonden door onzen voorzitter, wil ik nog iets zeggen. Deze is bijeengebracht door de tewerk gestelden in de werkkampen in de prov. Gelderland, Overijssel enz.

Deze gift beschouwen wij als een offer gebracht op het altaar der liefde door hen, die zelf zoo zwaar getroffen zijn door den nood der tijden, toch iets willen bijdragen tot leening van den nood der zending. Van die het grootste gedeelte der week verwijderd zijn van vrouw en kinderen, deze gift hebben uitgespaard van hun karig zakgeld. Hartelijk dank voor dit bewijs van meelevens en offervaardigheid.

Namens het steuncomité,

J. N. MUNNIK, Penningm.

Den Haag, Galileistr. 139, Postgiro 6104.

8e Verantwoording van 25 Aug.—25 Sept. 1934.

Prov. Groningen:

Jongel. vereen. „Timotheus”, centr. Gron. busje f8.38; Kinderen Wed. Koekoek, Ulrum, 200 halve ct. f1.00; Mej. G. Haan, Groningen, Juli—Aug. Kinderzend. f325.—; Mej. Graafhuis, Schoolkind, Haren f12.20; Geref. Kerk Zevenhuizen, Zend. ver. f21.84; H. Boskma, Uith. meeden, bijdr. N.N. f5.—; Idem, nagift f2.—; L. Musschenga, zendingsb. Hornh. Kloosterburen f50.—; D. A. koebrugge, Onstwedde, busjes: P. Boomker, Schoolkind. f9.30; Id. Tr. Molling f8.82; Id. A. Kruize f8.03; Id. A. Drenth f13.62; Id. A. Bodewits f13.30; Id. F. Vredevoogd f9.03; S. G. Wiersema, Loppersum, coll. gift f10.—; H. Timmer, Niezijl f35.—; H. Witkop, Ter Apel, busjes kl. Meisj. ver. f37.87; Id. saldo zendingsbl. f11.33; S. v. d. Zwaag, den Andel, Schoolbusje f5; M. v. d. Veen, Houwerzijl, Nikkertje f21.70; Id. 60 halve ct. H. Huizinga f0.30; Geref. Kerk, 2e Exl. mond, busje Fred. Ottens f5.62; Id. rest. kalenders f2.47; H. Schuurman, Nw. Ruiren, busjes f25; Ds. N. Postema, Veendam, giften f5;

H. Huizinga, Kommerzijl, Zend. kas f40; B. G. Bolhuis, Garrelsweer, coll. gift f2.50; K. ter Laan, Schildwolde, dankoffer f5; Geref. Kerk, Zevenhuizen f10; A. Visscher, Zijldijk, busje Gr. Kuiper f1.78; J. Knol, Overschild f20; J. Wildvank, Delfzijl, bruil. W. Arbeider en D. Siertsema f6.43.

Prov. Drenthe:

H. L. Smeman, Coevorden, vaste bijdr. f29.28; W. J. Polman, Zweelo, Nikk. School f11; M. Helsloot, Koe-karge, Geref. Meisjesver. f5.50; G. M. Hoogetveen, Appelscha, kind. Chr. School f8.56; J. Post, Nieuwlande, busjes Juli—Aug. f23.75; D. Anholts, Schoonebeek, coll. gift f1.

Prov. Overijssel:

Tj. v. d. Veen, Zend. Comm. Mariërborg f24; S. Malda, Luiten, tweemaand. bijdr. f50; Geref. Kerk, Staphorst, busjes f40.15; Geref. Kerk, Ommen, uit de zend. kas f50; K. Stad, Berghenheide f50; D. de Vries, Steenwijk, 2 giften f5; Id. Mej. R. Otten, stuivertjes f2.50; Id. kasgeld zendingscomm. f55.24; J. Kassies Azn., Vroomshoop, extra coll. gift f10; L. Burger, Enschedé, v. d. Geref. Kerk f500.

Oost-Friesl. en Bentheim:

Per Ds. Lenderink, IJrhoeve, M. 50.— f29; per Ds. Brink, Emden, M. 50.— f28.50; Gebr. J. en H. Bolt, Emden, gift f50.

Pinkstercoll. Groningen:

Mussekanaal f24.72; Oude Pekela f60.08; Nieuw-Buinen f77.10; Schildwolde, nagift f2.50.

Pinkstercoll. Overijssel:

Avereest f40.86; Steenwijk f2.50.

Soembaweken Groningen:

Oldehoeve f141.45; Zevenhuizen f50; Delfzijl f290.80; Kommerzijl f111.80; Nieuwolda f43.13; Midwolda f142.25.

Soembaweken Drenthe:

Sleen, nagift f2.50; Assen, nagift f8.20; Gees f22.75.

Soembaweken Overijssel:

Ommen f228.30; Goor f28.95; Steenwijk f8.20; Wierden f70.56.

Extra collecte Groningen:

Aduard f83.73; Westerlee f43.02.

Extra collecte Drenthe:

Ruinerw. Koekange f59.40; Nieuw-Amsterdam f109.89; Coevorden f38.94; Emmen f48.08; Schoonoord f12.49; Hoogetveen f109.60; Zwartemeer f8.68.

Extra collecte Overijssel:

Wierden f19.14.

Diverse ontvangsten:

Notaris Frankema te Dalfsen, legaat wijlen den Heer Evert Westerkamp f250.

Samen f 3.845.62
1e t/m 7e verantwoording „ 51.986.28

Totaal 8e verantwoording f 55.831.90

Met vriendelijken dank voor de toezending van bovenstaande en de ondervonden medewerking,

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.
Postrekening 138000.

Groningen, 25 Sept. 1934,

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

EN DIT EVANGELIE DES
KONINKRIJKS ZAL IN DE
GEHEELE WERELD GEPRE-
DIKT WORDEN TOT EEN GE-
TUIGENIS ALLEN VOLKEN

Matth. 24 : 14a

REDACTIE-ADRES: Ds. W. Breukelaar, Santpoort.

Het blad verschijnt in het midden van elke maand. Stukken of berichten moeten vóór den 1sten dag van de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

ADRES- EN AANTALSVERANDERINGEN aan de Uitgevers:
Gebr. Zomer & Keuning, Drukkerij „Vada“, Wageningen.

ABONNEMENTSPRIJS per jaar f 0.84 franco per post.
Bij getallen aan een adres boven 3 ex. f 0.72 franco p. p.

INHOUD:

Israëls kracht. — Van Zendingsaangelegenheden: Beginsel en praktijk in onze Zendingsorganisatie; Ds. L. P. Krijger; Het Christelijk Westersch Onderwijs; Afscheid van de familie Krijger te Karoeni. — Zending Noord-Holland: Petronella-Hospitaal, uitbreiding door nieuwe klasse-indeling; De Vereeniging Dr. Scheurers Hospitaal. — Zending Groningen, Drenthe, Overijssel, Bentheim en Oost-Friesland; Soemba: Schetsen uit het Binnenland II en III; De Geref. Kerk te Malang. — Zending Zuid-Holland Zuid: Een overweldigend succes; De Zendingscommissie te Ferwerd; De Hoogere Theologische School te Buitenzorg; Statistieken Schooldienst Westersch Onderwijs. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

ISRAELS KRACHT.

*Uw God heeft uwe sterkte geboden; sterk,
o God, wat Gij aan ons gewrocht hebt.*

Ps. 68 : 29.

De herdenking van de Afscheiding in 1834 ligt weer achter ons. We hebben den heldenmoed van de vaders uit die dagen bewonderd; maar daarin erkend het heerlijke werk Gods, dat Hij gewrocht heeft om Zijn kerk onder ons volk te reformeeren in de éénheid des geloofs en te herstellen in de vrijheid van het leven naar haar aard.

Wat was het, dat de vaders der Afscheiding en de kerken, die tot vrijheid kwamen, bekwaamde om te staan en te volharden tegen het overmachtig geweld van kerkbestuur en overheid, en hun de overwinning deed behalen?

Hun geloof, dat Gods bevel had verstaan en aanvaard. En Gods bevel is het woord van kracht: Hij spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er. Als God spreekt: wees sterk! dan vaart er moed in de ziel van wie luistert, en wordt de zwakke een held.

Daarom is Israël zoo onoverwinnelijk sterk, omdat God zijn sterkte gebiedt. Daarom is ook het geestelijk Israël des Nieuwen Verbonds zoo wonderlijk sterk, dat de wereld het nooit kan vernietigen.

Omdat we door het geloof weten, dat God ons beveelt sterk te zijn en geen vijanden en gevaren te vreezen; daarom bidden we om zijn kracht in ons werk: Sterk, wat Gij aan ons gewrocht hebt!

Dat is het geloofs-gebed van Gods volk: als ze vragen om wat Hij heeft bevolen. Want als Hij onze sterkte gebiedt, dan ligt daaraan ten grondslag de belofte, dat Zijn kracht in onze zwakheid volbracht zal worden.

Want in de bedeeeling van zijn genade-verbond gaat immers altijd Gods belofte aan zijn eisch vooraf, gaat altijd Gods werk aan ons werk vooraf: God wederbaart ons en wij leven; God bekeert ons, opdat wij ons bekeeren; als God werkt het willen en het werken, kunnen wij onze zaligheid werken; als God ons kracht geeft, leeren wij sterk te zijn.

Welnu, het bevel des Heeren is ook tot ons gekomen, dat we het Evangelie der genade van Christus Jezus zullen brengen aan alle volken, en meer bepaald aan de heidenen en Mohammedanen op Java en Soemba.

Maar nu is onze kracht zoo klein; niet alleen omdat wij de harten dier menschen niet kunnen brengen tot het geloof; doch in dezen tijd ook, omdat de maatschappelijke druk onze handen vaak bindt, terwijl het werk zich al meer uitzet.

Hoe zullen wij het volhouden? Door het geloof!

Uw God heeft uwe sterkte geboden! Geloof dat, ook in toepassing op den Zendings-arbeid. God wil het! Ge moogt niet zwak en slap en traag zijn in dit werk. Ge moogt niet moedeloos worden door te zien op uw eigen zwakheid en op de kleinheid der kracht van Gods volk tegenover het overweldigend-groote werk.

Want als God beveelt, dan is zijn sterkte uw kracht: zijn bevel is een belofte. En in geloofsgheoorzaamheid zijn gebod aanvaardend, wordt ons bidden inniger en sterker: Sterk, o God, wat Gij aan ons gewrocht hebt! Vervul Uw belofte, dat Uw kracht volbracht worde in onze zwakheid!

En even verrassend wonderlijk als we na honderd jaren de vrucht zien van de geloofsgheoorzaamheid onzer „afgescheiden” vaders, even heerlijk zal de vrucht van onzen Zendings-arbeid zijn voor wie in het geloof gehoorzaam is geweest. Want al de heidenen zullen komen en buigen voor Christus, onzen Koning!

DUURSEMA.

N. A'dam. 22-10-'34.

Van Zendingaangelegenheden.

Beginsel en praktijk in onze Zendingsorganisatie.

In de geschiedenis van de Zending onzer Kerken heeft de Generale Synode, die in 1896 te Middelburg is gehouden, een uitnemenden naam. Deze Synode staat bekend als de Synode der Zendingbeginnelsen. Om haar voor te lichten in zake de Zending, had zij een commissie benoemd, waarin o.a. zitting hadden Dr. H. Bavinck, Dr. A. Kuijper en Dr. F. L. Rutgers. Deze commissie diende een breedvoerig rapport in, dat de strekking had „de Kerken te verwekken tot eene Zending, waarbij de actie niet in deputaten der Kerken is geconcentreerd, maar van die Kerken zelve uitgaat.”

Voorts zijn in dit nog altoos zeer belangrijke rapport de beginselen uitgesproken, waarvan de Zending heeft uit te gaan en de grondtrekken zijn aangegeven voor de regeling van den Zendingarbeid.

Tot die te Middelburg in 1896 uitgesproken beginselen behoort, dat de Zending moet uitgaan van de plaatselijke Kerk en elke plaatselijke Kerk het recht heeft tot uitzending van een dienaar voor den dienst van het Evangelie onder Heidenen en Mohammedanen en mitsdien daartoe ook geroepen is als zij daarvoor genoegzame kracht bezit.

In overeenstemming met de beginselen en grondlijnen, neergelegd in genoemd rapport, is de Zendingssorde ontworpen, die in 1902 door de Generale Synode te Arnhem is vastgesteld. Het beginsel, dat de Zending moet uitgaan van de plaatselijke Kerk, is in Art. 13 der Zendingssorde aldus vastgelegd: „De

Zendingsarbeid geschiedt door de plaatselijke Kerk, al of niet in samenwerking met andere Kerken. Meer dan dertig jaren lang is dit artikel van kracht. De Zending onzer Kerken heeft zich in die jaren breed ontwikkeld en is bijna tienmaal zoo groot geworden als zij was bij het begin dezer eeuw. Door heel het land heen is de samenwerking der Kerken in den arbeid der zending georganiseerd. Toen de Zendingsorde vastgesteld werd, moest de samenwerking nog bijna overal worden geregeld. Thans heeft die bij alle Kerken haar beslag verkregen.

Elke Kerk is gerechtigd zending te drijven. Maar er is geen enkele Kerk, die finantieel zoo sterk is, dat zij de kosten der uitzending van een dienaar des Woords en der bezetting van een zendingspost geheel en alleen voor haar rekening kan nemen. Zelfs groote Kerken als Amsterdam en Rotterdam kunnen dat niet. Alle Kerken zijn dus aangewezen op samenwerking met andere Kerken.

Die samenwerking behoeft natuurlijk geenszins overal precies op dezelfde wijze te worden geregeld. Dat is ook niet het geval. De organisatie der samenwerking loopt zeer uiteen. En dat hindert ook niet, mits het hoofdbeginsel maar blijft bewaard, dat „**de Zendingsarbeid geschiedt door de plaatselijke Kerk**”.

Het komt ons voor, dat men zich wel eens mag bezinnen of dit beginsel in de praktijk onzer Zendingsorganisatie wel overal tot zijn recht komt.

Een Kerk, die als zendende of beroepende Kerk optreedt, moet niet alleen zendende Kerk heeten, maar ook metterdaad zijn. De zendingsarbeid behoort door haar te geschieden. Het is heel gemakkelijk te begrijpen, dat de Kerken, die in den arbeid der zending met een zendende Kerk samenwerken, ook invloed wenschen te hebben op den gang van het werk. Maar die invloed der medewerkende Kerken mag toch niet zoo geregeld worden, dat ten slotte de zendende Kerk slechts in naam zendende Kerk is, doch feitelijk zoo is gebonden, dat zij slechts mandataris is van de andere Kerken en de zendingsarbeid niet metterdaad door haar geschiedt. Van de zendende Kerk behoort de arbeid uit te gaan; zij heeft den arbeid te leiden en bij haar berust de volle verantwoordelijkheid. De Kerken, die met haar medewerken, mogen haar dit niet ontnemen. Nu hier en daar de regeling der samenwerking weer aan de orde is, mag op dit echt Gereformeerde beginsel in den arbeid der zending nog wel eens weer worden gewezen. Steeds verdient het aanbeveling, dat de praktijk zich naar de beginselen regele.

Ook brengt dit beginsel mede, dat elke Kerk niet slechts gerechtigd is om Zending te drijven, maar daartoe ook geroepen is zoo zij dit kan. Omdat geen enkele Kerk alleen sterk genoeg is, is samenwerking met andere Kerken noodig. Het doel van de samenwerking is dus om een zendende Kerk in staat te stellen een zendingspost behoorlijk te kunnen be-
arbeiden.

Door de breede ontwikkeling, die het zendingswerk onzer Kerken in den loop der jaren heeft verkregen, is de toestand nu zoo geworden, dat, wat Java betreft, op onderscheidene terreinen reeds twee of zelfs drie missionaire dienaren werken, die door dezelfde zendende Kerk zijn uitgezonden, in samenwerking met de met haar medewerkende Kerken.

Rotterdam heeft twee missionaire predikanten, die

op twee afzonderlijke hoofdposten arbeiden.

Delft heeft zelfs drie missionaire dienaren, waarvan twee te Solo en één te Klaten; dus ook twee posten.

Ook Amsterdam heeft twee missionaire predikanten, die echter beide te Djokja zijn gestationeerd.

Heeg heeft twee missionaire dienaren met twee terreinen: Keboemen en Wonosobo, maar Wonosobo verkeert in een uitzonderingspositie en blijft hier buiten beschouwing.

De vraag mag gesteld of de toestand, zooals die thans is, wel geheel ligt in de lijn, die in 1896 te Middelburg is uitgestippeld. We zullen geenszins beweren, dat die toestand in strijd is met de beginselen, waarvan de Zending onzer Kerken uitgaat. Maar wel mag toch eens overwogen of het niet juist ware, dat een terrein met meer dan een hoofdpost, niet door één zendende Kerk met meer dan één dienaar des Woords werd bearbeid, maar dat die bearbeiding geschiedde door twee zendende Kerken, elk met een kring van met haar samenwerkende Kerken. Te meer mag die vraag gesteld, wanneer onder die medewerkende Kerken zeer sterke Kerken zijn, die zeer wel in staat zouden zijn als zendende Kerk op te treden.

We weten natuurlijk wel, dat deze toestanden al-
lengs zoo zijn gegroeid en dat er practisch heel veel voor te zeggen valt om dat historisch zoo geworden maar zoo te laten als het is. Het ligt ook niet in onze bedoeling te zeggen, dat het behoort te worden veranderd. Maar wel mag toch gevraagd of het beginsel, dat in 1896 door de Synode van Middelburg is uitgesproken en in de zendingsorde is vastgelegd, niet beter in de praktijk onzer zendingsorganisatie kon worden toegepast dan thans het geval is.

Hoe meer dat beginsel in de praktijk geëerd wordt, hoe minder ook het gevaar wordt, dat we vervallen tot de fout der z.g. „deputatenzending”. De zending-
belangen kunnen zonder deputaten niet behoorlijk worden behartigd. Elke zendende Kerk moet wel deputaten hebben. Daar is ook niets op tegen als die deputaten slechts deputaten blijven, en slechts doen wat hun opgedragen is. Zij moeten dienen, maar mogen nimmer regeeren.

Naarmate echter de kring der samenwerkende Kerken grooter is, naar die mate is een zendende Kerk genoodzaakt veel over te laten aan het college van deputaten en dreigt min of meer het gevaar van de z.g. deputatenzending.

Het principe van decentralisatie in onze zendings-
organisatie, in 1896 te Middelburg naar voren gebracht, heeft zeldzaam gezegend voor onze zending gewerkt. Dit beginsel is waard, dat het in de praktijk steeds zooveel mogelijk blijve geëerd. Nu bij sommige groepen de regeling der samenwerking weer onderhanden is, kan het zijn nut hebben hieraan nog eens te herinneren.

Ds. L. P. Krijger.

Op de vergadering van de deputaten der Generale Synode voor de Zending, die 24—25 October l.l. te Amsterdam is gehouden, was ook aanwezig Ds. L. P. Krijger, de bekende docent van de Opleidingsschool op Soemba. Nadat hij door den voorzitter hartelijk welkom was geheeten, deed Ds. Krijger eenige mededeelingen over zijn arbeid, dien hij neergelegd

had. De laatste jaren is zijn werk aan de Opleidingsschool zeer gezegend geweest. Hij had 18 leerlingen. Eén van hen kon de studie aan de school niet vol-einden, omdat hij geroepen werd tot het innemen van een hooge positie. Aan het examen namen de overige 17 allen deel, hoewel het vooraf reeds vrij zeker was, dat aan één van hen geen diploma zou kunnen worden verleend. Dat is dan ook niet ge-schied. Maar de andere 16 leerlingen zijn allen ge-slaagd. Bij het examen, dat ten overstaan van een commissie uit de vergadering van de missionaire ar-beiders op Soemba werd afgenomen, kon met alle vrijmoedigheid aan allen het diploma worden uit-geleerd.

Het getal der helpers bij den dienst des Woords op Soemba is dus thans met 16 vermeerderd. Dit is voor Soemba een zeer hoog cijfer.

Het is te verstaan, dat het afscheid van Soemba ditmaal aan Ds. Krijger en zijn gezin zeer zwaar viel. Want voor zoover wij menschen dit kunnen zien, was het een afscheid voor goed. Een verslag van dit af-scheid is elders in dit No. opgenomen. Er blijkt uit dat verslag wat belangrijke plaats Ds. Krijger op Soemba bekleedde en hoe zijn werk gewaardeerd werd.

Thans ontvangt Dr. Krijger ontslag als docent der Opleidingsschool op Soemba. Besloten werd dat dit ontslag zal ingaan met 1 Januari a.s.

Liefst zou Ds. Krijger nog op Soemba zijn gebleven om opnieuw een cursus aan de Opleidingsschool te openen. Zijn gezondheid en kracht zou dit ook wel hebben toegelaten. Ofschoon zijn dienstjaren hem wel recht geven op emeritaat, is hij nog in volle kracht. Maar gelijk we vroeger mededeelden, nood-zaakte de gezondheidstoestand van Mevrouw naar het oordeel van den missionaire arts Dr. Berg, dat zij vertrok naar Holland. En zoo moest Ds. Krijger zijn werk op Soemba neerleggen.

Gaarne zou hij toch in Holland nog in actieven dienst der Zending zijn gebleven. Het spreekt echter van zelf, dat hier in Holland geen positie bestaat, waarin Ds. Krijger in actieven dienst der Zending zou kunnen optreden. Nu hij niet terug kan naar Soemba, zag hij zich dus wel verplicht ontslag te nemen als docent der opleidingsschool.

Natuurlijk zegt dit niet, dat zijn werkzame natuur in het vervolg in ledige rust de dagen zou moeten doorbrengen. Hij kan zich nog wijden aan onder-scheiden arbeid ook in het belang der Zending, zoo-als het schrijven van leerboeken in het Maleisch, waaraan groote behoefte bestaat.

Wie de opvolger van Ds. Krijger zal worden we-ten we nog niet. Het is zeer gewenscht, dat spoedig daarvoor de rechte man moge worden gevonden.

Ook al mogen echter de deputaten spoedig iemand kunnen benoemen tot docent, dan zal het toch nog geruimen tijd duren eer er aan de Opleidingsschool op Soemba, die thans natuurlijk stil staat, weer een cursus kan worden geopend, wijl wie benoemd wordt stellig wel een tijd van voorbereiding zal behoeven, eer hij den arbeid als docent zal kunnen aanvangen. Met groote belangstelling ziet Ds. Krijger — en hij niet alleen — uit naar den man, die hem opvolgen zal.

Van harte hopen we, dat de Heere aan den eersten docent, wiens naam steeds aan Soemba's Opleidings-

school met eere verbonden zal blijven, nog tal van jaren met opgewektheid in ook voor de Zending be-langrijk werk geve te arbeiden. En moge de Heere aan Mevrouw Krijger spoedig de gezondheid herge-ven.

Het Christelijk westersch onderwijs op Midden Java in 1933.

We hebben in dit No. de statistiek opgenomen van het Westersch Onderwijs in 1933 op het Zendings-terrein van Midden Java. Onder deze statistiek zijn gerangschikt alle Christ. Scholen waarin de Holl. taal onderwezen wordt. Hiertoe behooren de Christ. Holl. Javaansche scholen, de Chineesche scholen, de schakelscholen en de M.U.L.O. scholen. Al deze scho-len gaan uit van eene Vereeniging. In strikten zin zijn het dus geen zendingsscholen. Maar toch mogen we ze wel zoo noemen, want ook deze scholen zijn een uitnemend propagandamiddel voor het Evange-lie. Zij hebben reeds veel vrucht voor de Zending gedragen. Vooral deze scholen ondervinden echter zeer den invloed van de drastische bezuinigings-maatregelen der Regeering.

We hebben de statistiek van 1933 eens vergeleken met die van het jaar 1932. En dan blijkt, ofschoon enkele opgaven ontbreken, toch wel, dat er over heel de linie een bedroevende teruggang was. Als de statistieken juist zijn en wij goed geteld hebben daalde het getal scholen van 38 tot 30 en dat der leerlingen van 8785 tot 8188. In 1932 waren er van dit soort scholen 9 die niet gesubsidieerd waren, in 1933 steeg dit getal tot 12.

Maar vooral is de afbraak sterk te zien in het getal der Europeesche leerkrachten, dat aan deze scholen was verbonden. In 1932 werkten er aan de Christ. Holl. scholen op Midden Java nog 106 Europeesche onderwijzers en onderwijzeressen. In 1933 daalde dit getal tot 81.

Omstreeks zeven jaar geleden konden we in Hol-land geen onderwijzers genoeg vinden om de scholen in Indië van voldoende leerkrachten te voorzien. Tel-kens riep men toen: „Zend ons toch onderwijzers.”

Thans is het omgekeerd. Bij getallen komen de on-derwijzers uit Indië terug naar Holland en worden hier op wachtgeld gezet. Zooveel als maar eenigszins mogelijk is tracht de Regeering de duurdere Euro-peesche krachten te vervangen door Inlandsche krachten, die veel lager worden gesalarieerd. Het is wel te begrijpen, dat de Regeering ten gevolge van den nood der tijden deze gedraglijn volgt, maar aan het gehalte van het onderwijs zal het geen voordeel doen. Het is wel droef, dat dit vroeger zoo bloeiend onderwijs, thans zoo afgetakeld wordt.

W. B.

Santpoort, 30 Oct. 1934.

OPLEIDINGSSCHOOL SOEMBA.

Afscheid van de familie Ds. L. P. Krijger te Karoeni.

Donderdag 13 September '34 waren in het gebouw van de vervolgschool te Karoeni van heinde en ver uit West-Soemba Inlandsche Zendingarbeiders sa-mengekomen om, met de gemeente van Karoeni zelve, afscheid te nemen van de familie Ds. L. P. Krijger, die zooveel jaren een plaats van betekenissen heeft in-

genomen in het Zendingswerk op Soemba, en die thans dat werk heeft neergelegd.

In 1911 kwamen Ds. en Mevr. Krijger op Soemba aan. Na een jaar te Pajeti te hebben vertoefd vestigden ze zich definitief te Karoeni, aan de Noordkust van het eiland, om te werken (als pioniers eerst) in West-Soemba, naar welk terrein ze waren uitgezonden door de Kerk van Groningen

inleidend woord op het feit, dat bij het aanstaande afscheid, wel is waar, noch vertrekkenden, noch achterblijvenden in de toekomst kunnen zien, maar ook, (aan de hand van Psalm 121) dat toch voor christenen, ook bij het afscheid, de toekomst niet „duister” is, en dat we dus hier goedsmoeds afscheid van elkander mogen nemen.

Daarna kwamen er vele zendingsarbeiders aan het

Afscheid van de familie Ds. L. P. Krijger te Karoeni.

Na hier een negental jaren te hebben gewerkt, ging de fam. Krijger in 1921 naar het Vaderland. Toen Ds. Krijger in 1923 weer naar Soemba terugkeerde, had hij zijn werk als Missionair Predikant neergelegd om nu verder als docent aan de Opleidingsschool voor Inlandsche helpers bij den Dienst des Woords, de Zending op Soemba te dienen.

Pas verleden jaar vierde Ds. Krijger zijn 25-jarig ambtsjubileum, ter gelegenheid waarvan nadere bijzonderheden uit het leven en werken van deze zendingsarbeiders naar voren werden gebracht, welke ook in ons Zendingsblad werden herdacht, zoodat het herhaling zou zijn, wanneer we thans weer van de vele moeilijkheden, waarmede de fam. Krijger vooral in het begin te worstelen had, zouden gaan vertellen, of ook van den zegen, die kennelijk gerust heeft op den moeizamen arbeid van deze zendingsfamilie. Het is een zaaien op hope geweest, maar de Heere heeft hun ook in niet geringe mate de vruchten van hun arbeid, zoowel van de eerste als van de tweede periode doen aanschouwen.

Op de afscheidssamenkomst verleden Donderdag kwam dit duidelijk uit.

Het was voor velen een aandoenlijke ure.

De leider van deze samenkomst wees in een kort

woord, die door woord en gezang blijk gaven van de dankbaarheid, die er leeft in hunne harten voor de vele stoffelijke en geestelijke weldaden, die ze van de fam. Krijger hebben ontvangen.

Daar was eerst de goeroe van de Volksschool te Karoeni, goeroe Picauria, die in 1914 van Ambon gekomen, de eerste moeilijke jaren met Ds. en Mevr. Krijger te Karoeni heeft doorgebracht. Ontroerd vertelde hij van het vele goede, dat hij in die, ook voor zijn gezin, zoo moeilijke jaren, vooral ook door de liefderijke zorg van Mevr. Krijger had ontvangen.

Verder volgden: Goeroe Wadoe, de oudste goeroe-indjil van West-Soemba, die sprak namens de goeroe's-indjil. Een meisje uit het Internaat van Mej. Zigterman te Karoeni, bood een door de oudste meisjes zelf vervaardigd aandenken aan. Goeroe Hoema sprak namens de pasgeslaagde leerlingen van de Opleidingsschool hun leermeester toe. Goeroe's van verschillende volksscholen, een mantri-ziekenverpleger, de huisjongen van de fam. Krijger: allen spraken ze dankbaar en ontroerd van het vele goede, dat ze in de voorbije jaren van de fam. Krijger ontvingen.

Al die toespraken werden afgewisseld met het gezang van schooljeugd en volwassenen, die vele, door

de goeroe's voor deze gelegenheid gemaakte verzen ten gehoor brachten.

Eindelijk dankte Ds. Krijger bewogen voor de vele goede woorden en wekte de aanwezigen op, om standvastig te blijven bij het Woord der Waarheid.

De goeroe-Indijl van Karoeni, T. T. Billi, zeer bewogen door het feit, dat het volk van Soemba, waartoe ook hij behoort, bij het scheiden van Ds. Krijger, nog zoo weinig door een geheiligd leven beantwoordt aan het door den arbeid van Dr. Krijger gestelde doel, sloot deze afscheidssamenkomst met een kort slotwoord en dankgebed.

Velen drukten bij het uiteengaan Ds. en Mevrouw Krijger de hand... voor het laatst.

Vrijdagavond is de fam. Krijger aan boord gegaan van de K. P. M. stoomer „de Klerk”. Een groote schare was er nog aan het strand te Waikalo om hun een laatst vaarwel toe te roepen.

Om 10 uur 's avonds vertrok de boot, en toen we naar onze woning te Tenggoë teruggekeerd, van daar uit, in de verte de lichten van de boot langzaam zagen verdwijnen in die onmetelijke donkere verte... toen drong het pas goed tot ons door, dat er weer een periode in de Zendingsgeschiedenis van Soemba afgesloten is: de eerste missionair predikant van West-Soemba, de eerste docent aan de Opleidingsschool heeft ons verlaten: die eerste periode is onherroepelijk voorbij.

Moge God de Familie Krijger behouden brengen tot de hunnen in het Vaderland en moge Hij Zijn werk op Soemba gezegend doen voortgaan.

Karoeni, 15 Sept. 1934.

W. VAN DIJK.

Zending Noord-Holland.

PETRONELLA HOSPITAAL.

Uitbreiding door nieuwe klasse-afdeeling.

Op 13 September is de nieuwe klasse-afdeeling van het Petronella-Hospitaal in gebruik genomen.

Door de geheel belangloze hulp van den heer R. J. Hobé werden de plannen en teekeningen en het bestek gemaakt.

Het aantal Gereformeerde ambtenaren bij het departement van de Burgerlijke Openbare Werken in Ned. Indië is betrekkelijk klein. Des te opmerkelijker is het feit dat de zending onder die enkelen vrijwel 100 % toegewijde medewerkers heeft gevonden, die op hun wijze krachtig hebben meegewerkt tot den „opbouw” van het zendingswerk. Dankbaar gedenken de oudere zendingsarbeiders het vele werk dat door onzen broeder W. Polman, thans rustend architect te Laren (Gelderland) gepraesteerd is. Onderscheidene scholen en ziekenhuizen zijn onder diens leiding tot stand gekomen.

De heer Vliegenthart, die betrekkelijk slechts kort op ons zendingsveld heeft gewoond, heeft vooral bij de groote verbouwing van het Petronella-hospitaal in de jaren 1923—1925 zeer belangrijke diensten bewezen.

De heer R. J. Hobé, tot voor kort ambtenaar van de B.O.W. te Djokja, thans leeraar aan de ambachtsschool te Batavia was uit hetzelfde hout gesneden. Nooit was hem eenige moeite te veel en maanden lang heeft hij al zijn vrije tijd en zelfs een deel van

zijn vacantie geheel belangeloos ter beschikking van de zending gesteld.

De bouw van de Javaansche kerk te Wonosarie, de verbouw van de Juliana van Stolbergsschool en nog zoo veel meer kwam onder zijn leiding tot stand. Na

R. J. Hobé.

zijn overplaatsing naar Batavia heeft hij nog de architectuur van dit keurig afgewerkte bouwwerk op zich genomen.

Bij inschrijving werd de bouw voor de som van f 26.800 gegund aan de laagste inschrijvers de firma Sitzen & Lousada te Djokja, die het binnen den bestemden tijd geheel naar tevredenheid van den opdrachtgever hebben opgeleverd.

Het gebouw is verzezen op de hoek van de Bedokweg en Gondoekoesoeman, naast het Petronella-hospitaal.

De ingang is aan de Bedokweg, waar men door de keurige hall het gebouw betreedt. Het gedempte licht vallend door de glas in lood ramen, de warme vloer met roode en zwarte tegels belegd benevens de stijlvolle meubilerie doen aangenaam aan.

Door deze hall, die tevens als wachtkamer dienst doet betreden wij het eigenlijke ziekenhuis. Links de kamers van de 1ste en tweede klas en rechts de derde klasse. Alle kamers hebben vaste waschtafels, electrisch licht en des nachts een zacht stralend groen licht in een nis even boven de vloer. De patient heeft geen hinder van dit licht en het is voor het verplegend personeel voldoende om in de kamer den weg te vinden.

Alle kamers zijn aangesloten op de radio-leiding, waardoor de patienten door middel van een koptelefoon zonder hinder voor de andere patienten kunnen luisteren.

Iedere patient heeft een eigen kamer ook in de derde klasse. Zelfs heeft de derde klasse bij iedere kamer nog een voorgalerij.

Het nieuwe gebouw heeft een apart zusterhuis, waar de verpleegster Zr. Muylwijk met zes Javaansche verpleegsters woont en een op zich zelf staand internaat vormt.

zonder officieel vertoon plaats vinden. Belangstellenden zullen echter in de gelegenheid worden gesteld deze nieuwe aanwinst van het bekende ziekenhuis te bezichtigen.

Op den hoek van Gondokoeseoeman en de Bedokweg is onder architectuur van den heer R. J. Hobe door de firma Sitsen en Lousada een gebouw ongericht,

De nieuwe Klasseafdeeling van het Petronella Hospitaal.

Ook hier doet de roode tegelvloer warm aan.

In de keurig wit betegelde keuken, waar op een electrisch fornuis gekookt wordt en in de spenkamers treft den bezoeker het smaakvolle servies.

Door de vriendelijke en deskundige hulp van Mevr. G. R. G. Loggen, eertijds verpleegster in het zendingsziekenhuis te Djokja en Solo, thans directrice van het hospitaal van de V. U. werd dit servies alsmede de passende wandversiering aangekocht.

Zoo is door samenwerking van velen een rustig geheel ontstaan. Reeds in de eerste week was meer dan de helft van de kamers bezet. Een hoopvol begin.

Omtrent de bedoeling van deze inrichting schreef de Djokjasche correspondent van de „Locomotief” het volgende:

Petronella-Hospitaal.

Uitbreiding door nieuwe klasse-afdeeling.

Een apart gebouw voor de beter gesitueerden.

Onze correspondent te Jogja meldt ons:

Vrijdagmiddag zal de klasse-afdeeling van het Petronella-Hospitaal geopend worden.

Met het oog op de tijdsomstandigheden zal deze

waarin ook beter gesitueerden kunnen worden opgenomen.

Hiermee is de lijn gevolgd van bijna alle zendingsziekenhuizen. Oorspronkelijk waren deze vrijwel uitsluitend bevolkt door de eenvoudigen. Geleidelijkaan werd ook door andere lagen van de Inheemsche maatschappij hier hulp gezocht en ook het Petronella-Hospitaal heeft bij de groote uitbreiding in 1925 speciale afdeelingen opgericht voor de lagere priajistanden.

Het ziekenhuis heeft wel te allen tijde voor een ieder opengestaan ongeacht stand of ras of godsdienst, maar de Europeaan en de op meer Europeeschen voet levenden ontwikkelden Javaan of Chinees voelde zich in dit milieu niet thuis.

Europeanen waren ook eertijds wel onder de patienten te vinden, maar dat waren meestal lieden, die in de kampong leefden en voor wie een bordje rijst met enige toespis de dagelijksche kost was.

De nieuwe uitbreiding zal ook aan den Europeaan en den op Europeeschen voet levenden Javaan en Chinees alles geven wat deze verwacht.

Ook voor de derde klas is voor iedere patiënt een eigen kamer beschikbaar, zoodat de intimiteit met de bezoekende familie en vrienden behouden blijft en dit

anies tegen zeer billijke prijzen. De betere gesitueerde zal in de eerste klasse al het comfort vinden waarvan hij in eigen omgeving gewend is.

Ondanks de slechte tijden hebben de verschillende zendingsinstanties zoowel hier als in Holland besloten tot de oprichting van deze afdeeling over te gaan.

Het Petronella-Hospitaal heeft de laatste jaren zoowel in technische uitlevering als personeel een dergelijke uitbreiding ondergaan dat meer en meer de hulp van de zendingsoortsoort gevraagd wordt. De nieuwe afdeeling staat geheel zelfstandig, maar is door een overdekte gang met het ziekenhuis verbonden, zoodat de geheele technische uitrusting als operatiekamer, laboratorium en Röntgen-afdeeling ten dienste staat van deze patiënten.

De capaciteit van deze inrichting is zeer bescheiden. Er zijn slechts twee eerste klas, vier tweede klas en acht derde klasse kamers totaal 14 patiënten. Het is nog geen 5 % van de capaciteit van het geheele ziekenhuis maar het zal ongetwijfeld voor de betrekkelijk kleine groep, waarvoor het bedoeld is, een in alle opzichten passend milieu bieden.

Wij kunnen hieraan nog toevoegen, dat de inrichting Maandag, Dinsdag en Woensdag a.s. voor belangstellenden te bezichtigen is.

Dr. K. P. GROOT.

De Vereeniging Dr. Scheurders Hospitaal.

Woensdag 17 October heeft de Vereeniging Dr. Scheurders Hospitaal haar negende Algemeene ledenvergadering gehouden in de groote Kerkeraadszaal der Geref. Kerk te Amsterdam, Kerkstraat 109. De zaal was goed bezet. Mevrouw Anema-Gertsen, de presidente der Vereeniging, leidde de vergadering. In haar openingswoord wees zij op de donkere tijden, die wij tegenwoordig beleven en die haar invloed ook laten gelden bij het werk der inzameling van gelden voor den arbeid der zending. Toch is er nog veelszins reden tot dankbaarheid. Ondanks den druk der malaise gaat het werk nog geregeld voort.

De Vereeniging bleef ook het laatste jaar actief in haar werk om bijdragen en giften te verzamelen voor het Petronella-Hospitaal te Djokja, zelfs werden er twee grotere giften ontvangen: één van 300 gulden en één van 125.

Op onderscheidene plaatsen zijn er naaikringen, die werken voor het hospitaal te Djokja. Uit een brief, die van uit Djokja gezonden werd, bleek hoezeer dit werk gewaardeerd wordt en men daar dankbaar is voor de goederen, die worden gezonden.

Namens den Kerkeraad van de Geref. Kerk te Amsterdam betuigde Dr. W. G. Harrenstein aan de Vereeniging hartelijk dank voor al haren arbeid ten behoeve van het medisch werk der zending. De Kerkeraad waardeert ten zeerste den arbeid der Vereeniging en laat het werk der inzameling van gelden voor het Petronella-Hospitaal met alle gerustheid in hare handen, want hij weet dat deze arbeid aan haar ten volle is toebetrouwd.

Daarna hield Dr. L. Onvlee een boeiende toespraak over het zendingswerk op Soemba, waar hij in dienst van het Ned. Bijbelgenootschap als taalgeleerde werkzaam is. Met genot werd naar hem geluisterd.

Het was een welgeslaagde vergadering.

W. B.

Zending Groningen, Drenthe, Overijssel, Bentheim en Oost-Friesland.

SOEMBA.

Schetsen uit 't Binnenland.

II.

De oude man was anders dan gewoonlijk.

Anders kwam hij al uit de verte naar mij toe met uitgestoken hand en blijde oogen. Hij was de eerste van zijn groep, die acht jaar geleden gedoopt werd; en nooit werd hij in de kerk gemist.

Maar nu was 't anders! Hij kwam wel, als gewoonlijk, maar hij keek een anderen kant uit en wilde gaan zitten in 't huis van den goeroe zonder een hand te geven.

„Wel, vader, krijg ik dezen keer geen hand van je?”

„Vooruit, laat ik maar een hand geven!”

En ik kreeg een hand.

Wat scheelt de oude, dat hij zoo koel doet?” dacht ik.

Dat bleek 's middags wel, wat er aan scheelde.

Met eenige oudsten besprak ik de verschillende gemeentezaken en de leden, die eventueel van 't avondmaal moesten afgehouden worden.

De oude man bleek boos te zijn op allen, omdat hij zijn zin niet kreeg. Er was een jonge weduwe in de gemeente, die volgens oude Soembaneesche gewoonte behoorde aan dien ouden man. Hij had vroeger de bruidschat betaald; en hij had haar aan haar, nu gestorven, man gegeven. Maar nu wilde zij hertrouwen met een man, die hem geen toestemming gevraagd had. Alsof hij niets over die weduwe te zeggen had! „Als ik wil, kan ik haar wel trouwen!” zei hij, vergetende, dat hij vroeger als heiden, reeds twee vrouwen getrouwd had, die tezamen met hem gedoopt waren.

En toen hij geroepen werd, en hem duidelijk gemaakt werd, dat de jonge weduwe zelve moest uitmaken met wien zij trouwen wilde, en niet hij, antwoordde hij:

„Ik wil morgen niet bij 't avondmaal zijn en ik wil ook geen Christen meer zijn!”

„Maar, vader, gij zijt toch gedoopt! Jezus is toch voor u ook gestorven: wilt gij Zijn genade nu wegwerpen?”

Niets hielp, hij ging terug naar huis....

Daar liep hij, alleen — de oude man — boos.

Maar 't was een moeilijke tocht, door de bergen naar zijn kampong. Alleen — alleen! Heel de kampong was uitgetrokken naar den Pandita om morgen Avondmaal te vieren, want allen waren Christen.

„En ik” peinsde hij, „ik, die de eerste was, toen allen hier nog heidenen waren, ik ben hier nu alleen! Maar wat heeft die Pandita ook over mij te zeggen! Ik heb haar bruidschat betaald, en ik wil nu met haar ook trouwen!”

Hij wist 't wel, dat een Christen er geen vrouw bij mocht nemen; „maar van ouds deed ieder 't toch”. Al was hij al zoo lang Christen, 't kwam nu uit, dat hij nog vastzat aan oude gewoonten en oude begrippen.

Maar de Pandita had gezegd, dat hij Jezus niet mocht wegwerpen. En — ja, hij had zoovele jaren in blijdschap geleefd, wetende, dat zijn zonden ver-

geven waren. En nu — nu was 't duister geworden. Het licht was uit zijn ziel weg! En dat kwam, omdat hij zelf gaarne die weduwe nog wilde nemen als derde vrouw. Hij was rijk genoeg, en veel vrouwen is een teeken van voornaamheid.

Maar Jezus wegwerpen?

Het werd een zware strijd in zijn ziel tusschen aardsche verlangens en Jezus.

Maar Jezus won!

nade aan den gestorvene bewezen, was het, alsof de Heilige Geest allen verlichtte. De droefheid werd tot dankbaarheid en tot eigen hope op het eeuwige leven.

Buiten goot de volle maan haar heerlijk licht op het woud. Aan alle kanten zag men in de verte de bergen als schaduwen tegen den hemel afsteken.

In de verte klonk zingen en het slaan op de gong. Daar was een heidensch feest in vollen gang, waar de nieuwe oogst aan de afgoden werd ongedragen

De nieuwe Geref. Kerk te Malang door den Heer Rijksen gebouwd.

Toen de Pandita weer kwam, beleed hij zijn schuld met gebogen hoofd — en vroeg of deze groote zonde nog vergeven kon worden.

Jezus neemt een verbijzeld hart aan.

III.

Het regende voortdurend: de tocht langs de glibberige bergpaden was zwaar en gevaarlijk geweest.

Maar de moeite werd beloond.

In het dal was midden in het tropische bosch, dat zich mijlen ver uitstreckte aan allen kant, een stuk opengekapt. Daar had men een eenvoudig schooltje neergezet. Voor 't levensonderhoud van den goeroe zorgde men zelf.

In den stillen avond, toen de regen opgehouden was, verzamelden zich een zestig mensen in het schooltje. De avondgodsdienstoefening werd gehouden. De Pandita las 'n deel van den 68en Psalm en verklaarde dat. En samen vonden wij troost in dat deel van Gods Woord, daar een der Soembaneesche broeders pas gestorven was, ver weg, wel 110 K.M. ver, in 't ziekenhuis. Maar op zijn ziekbed had hij meermalen geuit, dat hij wist, dat Jezus al zijn zonden vergeven had. Wij wisten, dat hij nu in den hemel voor Gods troon juichte:

„Zelfs bij het naadren van den dood,
Volkomen uitkomst geven.”

Het was, alsof het hoe langer hoe lichter werd in het donkere schooltje. En toen de goeroe in het avondgebed de ziel van deze kleine groep Christenen voor God uitstortte, Hem dankend voor de ge-

en den voorouders een maaltijd werd voorgezet.

Daar vierde het heidendom nog zijn triumphen in ditzelfde dal — maar hier was de stille vrede Gods gezonken in de harten.

P. J. LAMBOOIJ.

De Gereformeerde Kerk te Malang.

(Bij de foto).

Deze foto laat ons zien het vriendelijk kerkgebouw van de Hollandsch Gereformeerde Kerk te Malang.

Mevr. de Wed. Zuidema zond ons deze foto voor het Zendingsblad. We zeggen haar daarvoor dank.

Wijlen Br. Zuidema woonde de laatste jaren van zijn leven te Malang, waar hij veel gedaan heeft voor de jeugdige Gereformeerde Kerk. Mevrouw woont er thans nog.

Malang is een snel zich uitbreidende stad op Oost-Java; één van Java's mooiste steden. Bij de laatste volkstelling telde zij 86567 inwoners, waaronder 7530 Europeanen. Het Ned. Zend. Genootschap heeft te Malang een zeer belangrijken Zendingspost.

Het getal Gereformeerden onder de Europeanen is er nog gering. Te Malang zelf bedroeg dit in het begin van het jaar nog slechts 124 zielen, terwijl de Geref. Kerk aldaar nog 175 over onderscheidene plaatsen verstrooide leden telt, zoodat zij in haar geheel 299 leden heeft, de kinderen inbegrepen. Het vorige jaar ontving de nog kleine Kerk te Malang in Ds. F. J. Jonkhof haar eersten dienaar des Woords.

W. B

Zending Zuid-Holland Zuid.

Een overweldigend succes.

Sinds eenige weken is het afgelegen Sidaredja, waarover reeds meerdere malen geschreven is, zooals onze trouwe lezers zich herinneren zullen, per auto bereikbaar. Al een paar jaar werd daarnaar uitgezien, want daardoor is in gevallen van noodzaak een bezoek spoediger te brengen dan tot nu toe het geval was. De afstand is wel enorm groot, niet minder dan 130 K.M., maar het kàn dan toch op één dag heen en terug.

Sidaredja is gelegen in het uiterste Westen, in een oorspronkelijk dun bevolkte, ongezonde streek. De bevolking is daarheen geëmigreerd vanuit andere dichtbevolkte streken. Het Evangelie heeft daar goede kansen, zooals uit den snellen groei der gemeente daar, waarover reeds vaak berichten gezonden zijn, blijken kan.

Nu had Dr. Zwaan reeds langen tijd het voornemen Sidaredja eens te bezoeken. Er is in Sidaredja een vrij krachtige Chineesche bevolkingsgroep. Vooral op uitnodiging van deze zijde wilde hij daar gaarne eens een spreekuur houden en tevens een polikliniek voor de Javaansche bevolking.

Indertijd is dit ook al eens gedaan door Dr. Hoekstra. Maar ondanks vele plannen voor herhaling van de bezoeken is het bij dien éénen maal gebleven.

Medisch mag de beteekenis van zulk een vliegende polikliniek uiterst gering of nihil zijn, de zendingswaarde is groot. Niet alleen is het een uiterst doelmatige propaganda voor den medischen arbeid, maar het is een getuigenis ook van de liefde van den Heiland metterdaad, waardoor de prediking niet anders als gestimuleerd kan worden. En voor een goeroe is zulk een polikliniek een gunstige gelegenheid om contact te vinden met velen, die anders onbereikbaar zijn. Gewoonlijk wordt hem de nazorg van de eenvoudige gevallen opgedragen.

Dit alles verklaart voldoende, wat het bezoek van Dr. Zwaan en mij aan Sidaredja bedoelde.

De dokter is 's morgens aan zijn werk in Poerwokerto gebonden. De nieuwe autoweg maakte het mogelijk Sidaredja in den middag te bezoeken.

Maar toen wij te ongeveer 3 uur na 2½ uur autorijden aankwamen, sloeg de schrik ons om het hart.

Als we niet gesignaleerd waren, hadden wij misschien gevolg gegeven aan de neiging terug te keeren.

Ook succes heeft grenzen!

Die waren in S. overschreden. En dan dreigt mislukking.

Maar wat moesten we?

Het ruime erf van de kerk met goeroe-woning, zag in den letterlijken zin zwart van de menschen. Dat was geen marktpleinbelangstelling. Dat waren wel degelijk zieken. Een enkele blik van den dokter, zelfs van den leek, bij het rondwandelen door die krioelende menschen, was voldoende om daarvan te overtuigen.

Een onbegonnen werk.

Den dag daarvoor was op de vergadering van de dessahoofden door den Assistent-Wedana mededeeling gedaan van de komst van den Zendingdokter. En in drommen waren ze gekomen. Van verre dessa's. Uren hadden ze geloopt. Velen hadden gewacht, zooals geloof ik alleen Javanen wachten kunnen, geduldig, van 7, 8 uur 's morgens tot 3 uur 's middags in de brandende zon.

De goeroe was om 12 uur begonnen de namen op te schrijven. Toen wij aankwamen had hij er 750 genoteerd, maar honderden dromden nog om hem heen in een onontwarbaar kluwen. Op zijn allerminst geschat waren er 1200 menschen aanwezig.

Een onbegonnen werk.

Maar de dokter pakte onmiddellijk aan en heeft tot het donker werd doorgewerkt. Help man; help vrouw!

Maar organisatie was niet mogelijk. Iedereen begreep, dat de meerderheid teleurgesteld naar huis zou moeten gezonden worden. Dan deed hij al zijn best bij de minderheid te hooren.

Het ging alles nog betrekkelijk goed zolang de prijaji's en de Chineezen behandeld werden. Hoewel! Geen behoorlijke ruimte voor onderzoek! Geen tijd genoeg. Maar het ging.

Doch toen de massa.

Tijdens de behandeling van de eerste groep was de deur van de kerk gesloten gebleven. Alleen in de „consistoriekamer” werden enkele toegelaten, onder strenge bewaking van de deur.

Maar toen de kerkdeuren eenmaal open waren, was er geen houden meer aan. De bedoeling was hoogstens 40 à 50 toe te laten. Maar het was een drom. Geen individuen meer.

Ik heb moeten doen, wat ik nog nooit van mijn leven deed met alle kracht als een politieagent mannen, vrouwen, kinderen terugduwen, met geweld, tot het met vereende krachten mogelijk was de deuren weer dicht te krijgen. De dokter met zijn helper werkten zich in het zweet.

De anderen fungeerden als ordebewaarder. Maar het mocht wat! als de deur dicht was, waren de ramen er nog en die konden niet gesloten, want dan was het donker. Als het vóór lukte de menschen buiten te houden, kwamen ze achter bij massa's binnen. Dan maar naar achteren; doch dan golfde het voor weer in zwarte stroomen aan.

Alle geruststellende woorden hielpen niet. Je kon wel zeggen: „Kalm, allemaal krijg je een beurt”, maar niemand geloofde het, die het zei allerminst.

Het was om te schreien zoo zielig. Een oogenblik wenschte ik ook dokter te zijn. Die kon wat doen tenminste. Ik had de onaangename taak tegen te houden alleen. Als ik één enkele vader met een kindje, van top tot teen onder zweren, op de armen, nog eenige aan armen en beenen hangend, door de massa's had gebracht bij den dokter, dan kwamen er onmiddellijk vijf, zes zulke vaders met even afzichtelijke kinderen mij hulp smeeken. Tot ik maar weg ging....

Toen het in de kerk te donker werd, is de behandeling buiten voortgezet.

Jammer, dat wij geen fototoestel hadden.

De laatste injecties werden in het gedrang gegeven. Heele rijen ontbloote „onderruggen” drongen zich op met een uit het oog verliezen van alle bescheidenheid en goede zede tot vlak voor de helpende hand. De dokter had zelfs geen tijd om te lachen.

Tot het donker werd en alle medicijnen op waren. Toen zijn wij haastig heengegaan. Vijf honderd menschen ongeveer hebben eenige hulp ontvangen. Zeven honderd ging weer terug naar hun dessa, zooals zij gekomen waren; een teleurstelling waren zij rijker geworden alleen.

Wat nu?

Dat is de vraag, die ons geen rust laat.

Twee dingen zijn duidelijk geworden.

Daar is te kort aan medische verzorging in deze streken. En er is vertrouwen in de medische hulp van de Zending.

Zulk een bezoek legt verantwoordelijkheid op.

Wij hopen, dat het ons mogelijk zal zijn die te dragen.

De Hoogere Theologische school te Buitenzorg.

Officieele opening op Donderdag 9 Augustus j.l.

Ondanks het eenigszins vroege uur in den morgen waren er op Donderdag den 9den Augustus j.l. toch vele afgevaardigden en vertegenwoordigers van aller-

Het bestuur en de leden van de Zendingencommissie te Ferwerd.

Wij houden ons van Uw steun en biddend medeleven verzekerd.

R.

„Uit Poerbolingo”.

Het Bestuur en de leden der Zendingencommissie te Ferwerd.

(Bij de foto).

De Geref. Kerk te Ferwerd heeft een actieve Zendingencommissie. De Gemeente is in wijken verdeeld en elk lid der commissie bearbeit een wijk. Maandelijks worden de contributie's opgehaald en voor de verspreiding der Zendingenbladen gezorgd. Op deze wijze wordt tot heden het voor de Zending noodige bedrag, dat alleen van den hoofddienst reeds f 650 belooft, ook in dezen moeilijken tijd nog zonder veel moeite bijeengebracht. Ook te Ferwerd ondervindt men, dat, als de arbeid maar goed geregeld is, de gelden voor de Zending er nog wel komen, want voor de Zending is er wel liefde.

Natuurlijk werkt de Zendingencommissie te Ferwerd onder het toezicht van den Kerkeraad.

Op de ons voor het Zendingenblad gezonden foto zitten de leden van het Bestuur in de eerste rij; daar achter staan de leden der Commissie. Samen vormen zij een flink getal, maar vele handen maken licht werk.

W. B.

lei kerken en zendingengenootschappen naar het bekende „Bethanië” in Buitenzorg getrokken om daar de opening van de Hoogere Theologische School bij te wonen.

Z.Exc. de Gouverneur-Generaal, Mevrouw de Jonge en een der freules waren eveneens aanwezig en gaven doordaar van hun hooge belangstelling in deze gebeurtenis blijk. Onder de aanwezigen merkten wij op: de Directeur van het Departement van Onderwijs en Eeredienst, Dr. A. D. de Kat Angelino; Ds. T. J. van Oostrom Soede namens het bestuur van de Protestantische Kerk; Dr. M. B. Schuurman namens het Ned. Zendingengenootschap; de heer H. D. Woortman namens de Nederlandsche Zendingenvereniging; de heer Mandagie namens de kerk in de Minahassa; de heer Rehatta namens de kerk in Ambon; de heer Taboenan namens de kerk in de Bataklanden. Verder was het geheele curatorium der inrichting aanwezig met uitzondering van Dr. N. A. C. Slotemaker de Bruine en Mr. J. E. van Hoogstraten. De Gereformeerde Kerken waren vertegenwoordigd door Ds. J. Ubels en ondergeteekende.

De Voorzitter van het Curatorium, Dr. H. Kraemer, opende deze samenkomst met een redevoering, waarin hij het doel van deze inrichting duidelijk uiteen zette. Men wil door middel van deze school komen tot een opleidingsinstituut voor Inheemsche predikanten van

STATISTIEK 1933

SCHOOLDIENST (Westerseh Onderwijs)

Plaats waar de school gevestigd is	Aantal scholen		Totaal aantal leerlingen				Waervan in Internaat			Aantal leerkrachten																
			op gesubs. sch.			op ongesubs. sch.		dat gesubs. wordt		dat ongesubs. wordt		gesubsidieerd				ongesubsidieerd										
	gesubs.	ongesub.	jongens	meisjes	Totaal	jongens	meisjes	Totaal	jongens	meisjes	Totaal	Europ.		Chin.		Ind.		Europ.		Chin.		Ind.				
	m	vr	m	vr	m	m	vr	m	m	vr	m	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr	m	vr			
Holl. Chin. Scholen																										
H. Chin. Sch., <i>Poebolinggo</i> ..	1	-	167	111	278	-	33	57	90	12	-	12	-	-	-	4	3	-	-	-	1	3	-	-	-	
H. Chin. Sch., <i>Soekartadja</i> ..	-	1	-	105	246	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
H. Chin. Sch., <i>Poerworedjo</i> ..	1	-	141	105	246	-	67	53	120	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	1	2	-	-	
H. Chin. Sch., <i>Keboemen</i> ..	-	1	168	86	254	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	2	1	-	-	-	-	-	-	
H. Chin. Sch., <i>Djokjakarta</i> ..	1	-	170	122	292	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
H. Chin. Sch., <i>Magelang</i> ..	1	-	155	121	276	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
H. Chin. Sch., <i>Wonosobo</i> ..	-	1	-	-	-	113	70	183	218	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	1	1	3	-	-	
H. Chin. Sch., <i>Tembanggoeng</i> ..	-	1	129	118	247	-	-	108	-	-	-	-	-	-	-	2	4	4	-	-	1	1	-	-	-	
16 H. Chin. Sch., <i>Soerakarta</i> ..	1	-	179	90	269	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	3	3	-	-	-	-	-	-	
20 H. Chin. Sch., <i>Soerakarta</i> ..	1	-	41	199	240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	21	21	-	-	-	-	-	-	-	
H. Chin. Sch., <i>Klaten</i>	1	-	68	57	125	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	2	-	-	-	
H. Chin. Sch., <i>Ngawi</i>	-	1	-	-	-	37	45	82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
			9	5	1218	1009	360	333	693	12	-	12	4	21	25	22	24	4	4	3	2	3	10	2	1	-
Schakelscholen																										
Schakelsch., <i>Poetardjo</i>	1	-	119	10	129	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	
<i>Magelang</i>																										
Schakelsch. (P. G. C.)	1	-	85	21	106	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-	
<i>(geen opgave ontvingen)</i>																										
<i>Djokjakarta</i>																										
Schakelsch. (Chr. Jav. School- verg.)	-	1	-	-	-	24	11	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Soerakarta</i>																										
Schakelsch.	1	-	119	18	137	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	2	-	-	-	-	
Schakelsch. (P. G. C.)	-	1	-	-	-	180	26	205	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
			3	2	323	49	372	204	36	240	-	-	-	-	-	3	-	1	1	8	2	-	-	-	4	-

de verschillende in dezen Archipel wonende volkeren. Men zou dus kunnen zeggen, dat de school het zichtbare resultaat is van veel zendingsarbeid: Men krijgt hoe langer hoe meer behoefte aan leiders en voorgangers, die in dit land zelf zijn opgeleid. Menschen, die in de Inheemsche christenwereld een dergelijke plaats kunnen innemen, zijn er; slechts ontbreekt het nog al te veel aan een instituut of aan meerdere instituten, die hun opzettelijke vorming en scholing ter hand nemen. De Gereformeerde kerken bezitten zulk een opleidingsinstituut reeds geruimen tijd in de opleidings-school te Djokja; op Oost-Java was er de opleidings-school in Malang, waaraan Dr. B. M. Schuurman en de heer C. W. Nortier arbeiden. Maar op verschillende andere zendingsterrein en was het met die opleiding nog maar poover gesteld, terwijl men er hoe langer hoe meer behoefte aan begon te krijgen.

Aan deze behoefte zal de in Buitenzorg opgerichte school nu moeten voldoen. Zij staat open voor Inheemsche en Indo-Europeesche jongelieden; thans zijn er zeventien leerlingen, die van alle hoeken van den Archipel naar Buitenzorg zijn gekomen. De oprichting en instandhouding van dit instituut wordt mogelijk gemaakt door den steun van de Indische kerk, van de Rijnsche zending en van de Samenwerkende Zendingscorporaties, die elkander in Oegstgeest hebben gevonden. Veel finantiele steun verleent nog het Depok-comité. Sympathieke woorden wijdde Dr. Kraemer aan de zending van de Gereformeerde Kerken, welke eveneens tot toetreding was uitgenoodigd, maar te kennen had gegeven, dat zij daaraan „voorshands” niet kon medewerken. Hoewel dit betreurende meende spreker toch, dat dit de beste oplossing was, daar de inzichten juist op het stuk van de theologische opleiding nogal ernstig uiteen liepen. Hij sprak den wensch uit, dat er — niettegenstaande het verschil van inzicht — toch een hartelijke samenwerking mocht bestaan tusschen de inrichting te Buitenzorg en te Djokja. Vermeld moge nog worden, dat er van de school in Djokja een telegrafische gelukwensch was binnengekomen.

Na de openingsrede ging Dr. Kraemer voor in gebed, waarbij hij den zegen des Heeren afsmeekte over deze nieuwe inrichting. Vervolgens betrad een der beide docenten het spreekgestoelte om in een kort, maar schoon woord de geestelijke beteekenis van deze school te schetsen.

Dan werd een rondgang door het gebouw gemaakt en werden verschillende vertegenwoordigers aangeboden. De hooge bezoekers en autoriteiten namen vervolgens afscheid, waarna het gezelschap nog geruimen tijd in intieme sfeer bijeen bleef om de wenschen en felicitaties van de vertegenwoordigers van kerken en corporaties aan te hooren. Die wenschen waren zeer vele; vermelden wij hier alleen, dat namens de Protestantsche Kerk het woord werd gevoerd door Ds. T. J. van Oostrom Soede en namens onze Gereformeerde Kerken door Ds. J. Ubels. Laatstgenoemde bedankte den Voorzitter voor zijn hartelijke woorden aan den zendingsarbeid onzer kerken gericht; en sprak den wensch uit, dat allen die uit de waarheid zijn, elkander nog eens in de waarheid vinden mogen. Ook gaf hij de verzekering, dat er van de zijde van onze kerken alles in het werk zou worden gesteld om een goede samenwerking te verkrijgen. In warme bewoordingen dankte Dr. Kraemer den spreker voor diens wenschen.

Het was — voor allen, die de bijeenkomst medemaakten — een goede ochtend. Er ligt iets moois in,

om de afgevaardigden van zooveel verschillende verenigingen, hun blijdschap te hooren uitspreken om een en dezelfde zaak. Temeer, waar die menschen uit de meest verschillende deelen van den Archipel kwamen of die deelen vertegenwoordigden. Hollandsch met Maleisch afgewisseld — daar was een band, die bond! En wij mogen dit verslag wel besluiten door ook namens de redactie van ons kerkblad de bede uit te spreken, dat Gods zegen op den hier aangevangen arbeid moge rusten!

Uit het Ind. Kerkblad.

L. W. KUILMAN.

Korte Berichten.

Ds. L. P. Krijger.

De docent van de Opleidingschool op Soemba Ds. L. P. Krijger is 17 October met zijn gezin in Holland aangekomen. Zijn adres is: Koninginneweg 166boven Amsterdam.

Ds. A. Merkelijn.

Ds. A. Merkelijn, de missionaire predikant van Magelang, die met verlof in Holland is, heeft als zijn adres: Haviklaan 17, Den Haag.

Dr. H. M. v. d. Vegt.

Dr. H. M. v. d. Vegt te Driebergen is benoemd tot tijdelijk missionair arts voor het Friesche zendingsterrein. De missionaire artsen Dr. Vonk, Dr. Peddemors en Dr. Verveen komen D.V. achtereenvolgens met verlof naar Holland. Dr. v. d. Vegt zal dan, naar het plan is, de dienst waarnemen. Hij denkt reeds in Nov. te vertrekken.

Mej. D. Bos.

Mej. D. Bos, die door den Kerkeraad te Amsterdam is benoemd tot hoofdverpleegster voor het Petronella-Hospitaal te Djokja, zal D.V. 7 Dec. a.s. van Genua vertrekken naar Java.

Mevr. T. van Dijk.

Mevrouw van Dijk—v. d. Kouwe is van Soemba naar Nederland gekomen. Zij vertoeft tijdelijk te Zwolle. De heer van Dijk is op Soemba gebleven en zet zijn schoolarbeid daar voort.

Het Zendingblad.

Het Zendingblad zag de laatste maanden zijn oplage stijgen tot 80.000 exemplaren.

Mej. H. C. Muijs.

Naar we vernamen zal Mej. Muijs reeds in December haar verlof beëindigen en terugkeeren naar Keboemen.

Zendingssynode 1934.

De saamroepende Kerk van Arnhem roept de Zendende Kerk van Utrecht met de classes in de provinciën Utrecht en Gelderland samen ter 14de Zendingssynode der Geref. Kerken in Utrecht en Gelderland, te houden Donderdag 29 November 1934 te Arnhem, gebouw Nieuwe Plein 35.

Zendingsstatistiek.

In het jongste nummer van „De Opwekker”, het uitstekende Indische zendingstijdschrift, komt de statistiek voor van de zendingskerken ultimo 1933. Daaruit blijkt, dat in Indië werkzaam waren; 65 Europeesche zendingen met 3430 hulpkrachten. In 1933 werd 58044 inheemsche gedoopt, terwijl het totaal aantal inheemsche Christenen in onzen archipel bedroeg 748743 gedoopten en 324817 belijdende lidmaten, tezamen 1073560 inlandsche Christenen.

De rasquaestie.

Hoe moeilijk de rasquaestie is, teekenen de Bazeler Allgemeine Missions-Nachrichten van October, het woord van een Zuid-Afrikaansch inboorling citeerend, dat aldus luidt: „Wat is de Christelijke religie? Het is de religie van den blanken man. Zij vraagt ons om de leer van een blank man, Jezus Christus te volgen. Ze zeggen, dat de duivel zwart is. Wanneer wij zwarten een godsdienst zullen aanvaarden, dan willen wij een zwarten God aanbidden en wanneer wij den duivel afteekenen, dan zullen wij dien als blank afteekenen”.

„Het zijn niet de slechtste vertegenwoordigers van Zwart Afrika, die het bovenstaande inbrengen”, zeggen de Nachrichten. De zending vindt in deze probleemstelling de ontzaglijke moeilijkheid van het ras.

Een eeuw zending in Zuid-Afrika.

In den Oranje Vrijstaat te Bethanië werd het feit herdacht, dat 100 jaar geleden de Berlijner zending haar werk in Zuid-Afrika begon.

De Berlijner zending heeft thans in Zuid-Afrika gemeenten met samen 80.000 leden, 500 scholen met samen 33.000 leerlingen en 100 blanke zendingskrachten met 1952 inlandsche helpers.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Leestafel.

Aggrey en het Negervraagstuk in Africa en America, door Ph. B. W. G. Gramberg, bij den Alg. Boekh. voor Inw. en Uitw. Zending te den Haag, f 1.10.

In vlotten stijl teekent de schrijver de merkwaardige figuur van den neger Aggrey, en doet hij het negervraagstuk in Africa en America ons zien. Een niet onbelangrijk Zendingsboek.

Het vraagstuk van den Radio-omroep door Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, bij Kok te Kampen, f 1.90.

Wie kijk wil hebben in het zeer urgente en moeilijke vraagstuk van den Radio-omroep kan hier uitstekend terecht. Een voortreffelijke studie.

De blijde boodschap van het Hiernamaals, door Dr. J. Patersen Smyth, voor Nederland bewerkt door W. v. d. Brink, bij N.V. Leidsche Uitgevers Mij., f 1.50.

Een boeiend geschreven, veel verspreid boek, dat

poogt, mede op schriftuurlijke gronden, een geheel andere voorstelling van het „Hiernamaals” te geven dan is neergelegd in onze belijdenisschriften. Wel interessant, maar verre van Gereformeerd.

De Kalenders voor 1935, van Voorhoeve te den Haag.

Voorhoeve heeft zijn kalenders voor 1935 gereed.

1. De geïllustreerde Christelijke Scheurkalender f 1.02. Het goed geslaagde schild stelt voor: De verloren zoon. De blaadjes hebben, zooals te verwachten was, een evangeliseerende strekking.

Hierbij twee premieboeken: Strumpelkenshoef, door W. Schipper, en Het Arendsjong, door Hillis Grave. Beide mooie boeken. Bij den kalender verkrijgbaar voor f 0.35 elk. Zeer billijk.

2. De kalender „Het licht tegemoet”. Een zeer mooi uitgevoerde maandkalender. Elk blad geeft, behalve de dagen, een fijne teekening en een kernspreuk f 0.97.

3. De driebladige Kalender. Bijzonder fijn. Op elk blad enkele schoone dichtregelen. f 0.51.

Hoofdlijnen der zielkunde, door Dr. J. Waterink, bij N.V. Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen. f 2.25, geb. f 2.75.

Met groote belangstelling namen we inzage van dit van breede studie getuigend boek. Het biedt wat het belooft: Grondlijnen der zielkunde. Dr. Waterink schrijft over diepe dingen zoo helder, dat ieder behoorlijk ontwikkeld lezer hem gemakkelijk kan volgen. Er is nog al een en ander in dit boek, dat we vroeger zoo niet hebben gehoord. Onwillekeurig zet men wel eens een vraagteken. Maar een belangrijk boek. De bestudeering zeer waard.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

P. M., Rotterdam f 10. Gift van N.N. Geref. Kerk te Goes f 20. Door Ha. F. E. Smelik, uit het Zendingbusje der Leidsche H. School f 7. Door Ds. F. de Vries 10 % van de ontvangsten in de Cl. Breukelen f 155. Collecte Geref. Kerk te Antwerpen f 15.06. Door Ds. A. Schweitzer 2e helft der 10 % van de ontvangsten in N.-Holland over 1933 f 3000. Door Ds. S. v. Dijken 10 % van de ontvangsten in de Classe Harderwijk f 150.75. W. Hellema te Wijde Wormer f 50.

Santpoort, 18 October 1934.

Giro No. 32806.

W. BREUKELAAR.

Van W. Hellema te Wijde Wormer voor de Zending te Djokja f 50.

W. BREUKELAAR.

Nieuwe moeilijkheden.

Moest een vorige maal mededeeling gedaan worden van een achterstand in de salarissen der zendingen van \pm 2 maanden, thans dreigen weer nieuwe wolken aan den horizon.

Het derde kwartaal bracht aan de Broedergemeente f 17.000 van de benodigde f 29.000, zoodat een nieuw tekort bij het oude moest worden gevoegd groot f 12.000. Maar er is meer: Toen in 1928 Zeist de taak van het Deutsche Herrnhut overnam werd overeengekomen, dat Duitschland voorloopig nog het jonge genootschap met een flink bedrag zou steunen. Geleidelijk zou dit dan verminderen. Door de moeilijkheden bij het Deutsche betalingsverkeer, wordt echter ook aan de Zending groot nadeel berokken. Slechts een zeer gering percentage van het voor Nederland be-

stemde zendingsgeld wordt doorgelaten. Zelfs particuliere brieven voor Zendingsmensen in Holland bestemd worden geopend om te zien of er ook geldswaarde in zit. In de gegeven omstandigheden kan men veilig zeggen, dat heel de Surinamezending thans aangewezen is op 't geen de kleine Broedergemeente van een paar honderd zielen in Zeist bijeen kan brengen. Laten toch — nu ook van de Oegstgeester kant weinig verwacht mag worden — de vele duizenden Gereformeerden in den lande de handen ineen slaan om dit gezegende werk der Herrnhutters voor algeheele ineenzinking te bewaren. En moge de Heer der Zending er Zijn zegen op geven.

Sinds vorige verantwoording ontvangen: Van v. B. te A. f 1.50; v. S. te 's-Gr. 2 maal f 1; B. te H. f 5; Zondagsch. te N. f 4; W. B. te G. f 5; Pers. Chr. Sch. te 's-Gr. f 5; via W. K. van leerl. Ulo te V. f 40; A. te H. f 2.50; D. te A. f 3.50; Z. te L. (gev. in coll.) f 2.50; K. te V. f 12.50; Mej. V. te R. f 10; Via J. N. M. te 's-Gr. 4 giften à f 1 (N.N.) en een à f 2.50; U. te S. 2 maal f 5; fam. v. D. te H. f 16; F. te N. f 0.50; B. te H. f 1; Pers. Chr. Sch. te L. f 4.50; leerl. Chr. Sch. te K. f 3; H. te O. f 2; V. te O. f 1; d. V. te R. f 5; Ger. Ev. ver. te O. f 11.30; Tryfosa te S. f 40; Ger. Zend. Comm. te O. f 10; D. te Z. f 10; Ds. L. te G. f 2; via P. M. v. d. S. te H. 2 maal f 1.25 van v. d. S. en van Pers. Vaarta 2 maal f 4.85 en van N.N. f 1.25; Mej. B. te M. f 25; V. te B. f 5; N.N. te S. f 12.50; Ger. K. te H. f 16.95; ingekomen bij Mej. Pikaar uit Nijkerk contrib. f 39, giften f 24.10, extra gift f 25.

Allen zeer hartelijk dank.

Laren, Postrek. 95494

J. VAN KEULEN,

Vredelaan 10.

P.S. Om plaatsruimte te sparen worden kwartaalkwartjes slechts in Zendbl. verantw. wanneer dit uitdrukkelijk wordt verzocht.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba, 9e verantwoording van 25 Sept.—25 Oct. 1934.

Prov. Groningen:

P. Teune, Onderdendam, coll.gift f 25; id. van Jan en Joh. Doornbos f 0.73; K. H. v. d. Riet, Oldekerk. Rehobothschool f 5.43; Geref. Kerk, Zuidhorn, coll.gift f 10; J. K. Groen, Groningen, 450 halve ct. f 2.25; Maaike de Vries, Baflo, 50 halve ct. f 0.25; Per V. d. Molen, Oldekerk, v. d. kinderen f 4.28; Per Ds. Lamertsmas, Appingedam, 128 halve ct. van een kind f 0.64; Per. Ds. Miedema, Groningen, gev. in een brievenbus f 2.50; id. van E. H. 147 halve ct. f 0.74; Geref. Kerk, Helpman, f 40; D. Smits, Zuidwolde, Gr.gift kl. meisjesveren. f 10; Kl. de Vries, Grijskerk, busjes f 105; K. ter Laan, Schildwolde, Nikk. Chr. School f 12; J. Wildvank, Delfzijl, busjes f 70; E. v. d. Veen, Ulrum, leerl. H. de Cockschool f 20; Lies de Graaff, Winsum, 200 halve ct. f 1; Mej. N. Olijve, Nw. Weerdinge f 100; F. Klaassen, Sappemeer, coll.gift f 1; id. dankoffer in de collecte f 25; E. ten Have, Siddeburen, zend.omm. f 45; K. ter Laan, Schildwolde, van Gebr. Boddeüs f 3.25; H. A. Hulzebos, N. Pekela, busjes f 200; K. ter Laan, Schildwolde, contrib. 1934 f 170; S. Huizinga, Loppersum, busje B. Nieuwenhuis f 11.025, id. busje P. v. d. Molen f 6.905; id. busje Gr. Wiersema f 6.10; id. busje Al. Miske f 8.83; J. Jonkman, Baflo, Zend.comm. f 150; D. A. Koebrugge, Onstwedde, busjes Meisjesver. f 4.72; id. Jongel.ver. f 5.40; id. R. Huiges f 13.07; id. schoolk. R. Friouws f 5.19; Ds. J. Koppe, Wagenborgen, van een lid der gemeente f 200; J. Sterkenburg, Zoutkamp, coll.gift f 5; id. zend.comm. f 35; Aaltje Talsma, Groningen, 76 halve ct. f 0.38.

Prov. Drenthe:

Ds. S. Hania, Schoonoord, busjes: van M. Paas, W. Wesseling, J. Hoozevee, A. Olijven, I. Lambers, J.

Seubring f 40.34; Mej. R. Kuiper, Zuidwolde. Dr. kl. Meisjesver. f 5; Ds. J. W. de Jager, Diever f 2.50; L. Matter, Nijveen, busjes f 20; Mej. J. H. Mulder, Meppel, zendingsbl. f 0.12; id. schoolbusjes f 15; id. coll.gift f 5; id. zendingsbusjes f 37.90; J. de Weerd, Dwingelo, coll.gift f 1; Hendrikje Pool, Berghuizen bij Ruinerwold f 10; G. C. Zevenbergen, Emmen, maandel. bijdr. f 120; L. Wietsma, Nik. School, Gees f 15; H. Wessemius, Emmen, M.ver. Wees een Zegen f 2.50; J. de Weerd Jr., Dwingelo, coll.gift f 5; W. v. Veen, Beilen, coll.gift f 1; L. Hummel, Holveld, busjes Apr.-Oct. f 63.63; Mej. J. H. Mulder, Meppel, Coöp. bakkerij „de Eendracht” f 16.84; Per Ds. D. Drenth: Haulerwijk, Zendingscomm. f 50; id. Oosterwolde, busje M. de W. f 9.03; D. Anholts, Schoonebeek, gift f 10.

Prov. Overijssel:

Ds. R. W. Huizing, Ysselmuiden, f 35; K. Stad, Bergentheim, f 86.20; Ds. J. Vissre, Oldemarkt, coll. gift f 10; H. Munneke, Rijssen, f 50; H. Scholten, De Krim, schoolkinderen f 5; Geref. Kerk, Blokzijl f 35.51; D. de Vries, Steenwijk, busjes, f 77.86; id. busje fam. v. Engen f 9.50; A. v. d. Mei, Deventer, kasgeld f 60; id. gift H. B. f 1.50; J. Odding, Oldenzaal, busjes van de dames: v. Holing en Gerding f 6.94, id. Moes en N. Odding f 8.11; id. Hebels en H. Odding f 9.18; id. zend.bl. Oldenzaal f 7.15; id. zend.ingbl. Ootmarsum f 2.80; J. H. Koelslag, Diepenheim, schoolkinderen 1/3 deel f 2.25; J. Kassies Azn., Vroomshoop, zend.comm. f 75; Ds. J. Visser, Oldemarkt, busje P. Tjerkstra f 10.40; L. J. v. Marle, den Hulst f 10; Ds. H. Veltman, Bruchterveld, bijdr. en busjes f 40; T. Oegema, Dedemsvaart, zend.comm. f 100; id. Meisjesver. D. d. H. f 5.65; id. Knapenver. Obadja f 5.91.

Soembaweken Groningen:

Onderdendam f 197.60; Zuidwolde Gr. f 236.50; Houwerzijl f 189.75; Sappemeer f 88.25.

Soembaweken Overijssel:

Dedemsvaart f 224.85.

Extra Collecte Groningen:

Winsum f 123.41; Sauwerd f 18.87; Sappemeer f 53.14; Siddeburen f 51.62; Ten Boer f 35.93; Uithuizen f 113.76; Helpman f 30.39.

Extra collecte Drente:

Hijken f 8.33; Schoonebeek f 30.62.

Extra collecte Overijssel:

Nijverdal f 112.75; Haaksbergen f 15.12.

Extra collecte Oost.Friessl. en Bentheim:

Emlichheim f 129.07.

Diversen:

P. R. Everaars, Baarn, 1/2 coll. spreekbeurt Dr. Onvlee f 14.55, Totaal f 4.064.02.

1ste t/m. de 8ste verantwoording f 55.831.90.

Totaal tot op heden f 59.895.92.

Ik moge er op wijzen, dat wij met dit bedrag reeds drieduizend gulden blijven beneden den stand van verleden jaar op denzelfden tijd; nog heb ik hoop, dat dit zijn oorzaak vindt, in het wat later binnenkomen van de najaarscollecte en van enkele Soembaweken; in ieder geval zou ik de Kerkeraden, die deze collecte of die de Soembaweken reeds in hun bezit hebben vriendelijk en met aandrang willen verzoeken, mij de gelden zoo spoedig mogelijk te willen zenden. Er was nog juist voldoende geld in kas, om de geldzendingen voor deze maand te kunnen toesturen aan de arbeiders op Soemba. Moge een groote mate van liefde voor de zending en een spontane medewerking van verschillende zijden, het einde des jaars nog goed maken. Hartelijk dank aan broeders en zusters die in deze moeilijke tijden met een extra bijdrage voor de zending hebben willen helpen.

JURRIEN VELDKAMP, Quaestor.

Postrekening 138000.

Groningen, 25 Oct. 1934.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

EN DIT EVANGELIE DES
KONINKRIJKS ZAL IN DE
GEHEELE WERELD GEPRE-
DIKT WORDEN TOT EEN GE-
TUIGENIS ALLEN VOLKEN

Matth. 24 : 14a

REDACTIE-ADRES: Ds. W. Breukelaar, Santpoort.

Het blad verschijnt in het midden van elke maand. Stukken of berichten moeten vóór den 1sten dag van de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

ADRES- EN AANTALSVERANDERINGEN aan de Uitgevers:
Gebr. Zomer & Keuning, Drukkerij „Vada”, Wageningen.

ABONNEMENTSPRIJS per jaar f0.84 franco per post.
Bij getallen aan een adres boven 3 ex. f0.72 franco p. p.

INHOUD: Want gij weet. — Van Zendingsaangelegenheden: Zendings-
zorgen. Ball. Onze Zendingsfilmen. — Zending Noord-Holland: Mej.
D. Bos. — Zending Friesland: Dr. H. M. v. d. Vegt. Wonosobo. — Zen-
ding Zuid-Holland Noord: Mej. C. v. Iperen. — Zending Utrecht en Gel-
derland: Brief van Ds. Keuchenius. — Zending Zuid-Holland Zuid: Drie-
maandelijksch verslag. Vertrek Vermolen. — Zending Groningen c.a.:
Schetsen uit het Binnenland. — Zending Zeeland c.a.: Petronella-Hos-
pitaal. Keucheniuschool. Zending onder de Chineezzen en Oosterlingen
in Nederland. Onderwijs en Zending. De Magelangfilm. Het Christen-
dom in China. Zendingsstudie-Raad. Statistiek. — Korte berichten. —
Leestafel. — Giften.

WANT GIJ WEET

Want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijne armoede zoudt rijk worden.

2 Cor. 8 : 9.

't Is een heerlijk weten, waarvan Paulus hier spreekt. Een weten des geloofs, een weten van Gods genade in Christus geopenbaard. Welk een genade, welk een nederbuigende goedheid van Christus, dat Hij, Die zoo rijk was, om onzentwil is arm geworden, opdat wij door Hem, en dan nog wel door Zijn armoede, zouden rijk worden.

Gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus. De Corinthiërs wisten er van. Zij hadden er van gehoord door het evangelie, dat hun was gebracht. God had Zich ook over hen ontfermd en was met Zijn Woord tot hen gekomen. En zoo hadden ze kennis gekregen van den Christus Gods, van Zijn liefde tot en barmhartigheid over zondaren.

Ook wij bezitten deze wetenschap. Wij kennen de liefde Gods, die zoo groot is, dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Wij weten ook de genade van onzen Heere Jezus Christus, dat Hij arm geworden is om onzentwil, daar Hij rijk was, om ons door Zijn armoede rijk te maken. Wij hebben van die groote genade gehoord van onze jeugd aan. Wij kennen ze van jongsaf. Onze ouders vertelden er ons van, toen we kleine kinderen waren. We hoorden er van op school, ter catechisatie, in de kerk, altijd weer. Zoo weten wij van die genade van onzen Heere Jezus Christus, Die als een kind geboren werd in Bethlehems stal. Die rijk was en arm werd, om zondaren te verlossen. Ook nu weer wordt ons dit alles gepredikt en verteld en alzoo bij vernieuwing in herinnering gebracht. Het Kerstfeest spreekt ons weer van deze heerlijke dingen, van dit groote verlossingswerk Gods.

Maar de heidenen weten het niet. Zij zijn van deze kennis verstoken. Zij kennen niet het evangelie, dat spreekt van de liefde Gods. Zij weten dus ook niet van de genade van onzen Heere Jezus Christus, noch van de gemeenschap des Heiligen Geestes. Maar God wil, dat ook zij er van zullen hooren. Het evangeliewoord moet uitgedragen worden tot aan de einden der aarde. Daarom behooren ook wij er aan mee te arbeiden door het werk der Zending. De liefde van God en de ge-

nade van Christus en de werking van den Heiligen Geest dringen er toe. Het rijke Kerstevangelie noopt ons ook om het aan de arme heidenen te brengen.

Gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus. Hij was rijk. Hij was meer dan schatrijk in Zijn heerlijk voorbestaan. Rijk in heerlijkheid. Hij had heerlijkheid bij den Vader eer de wereld was. Hij was rijk in eere. In den hemel aanbaden Hem de Engelen. Al de serafs zongen Zijn lof. Heilig, heilig, heilig is de Heere der heerscharen. De gansche aarde is Zijner heerlijkheid vol. Hij was rijk in macht. Hij is het beeld des Onzienlijken Gods, de eerstgeborene aller creaturen. Want door Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen. En Hij is voor alle dingen, en alle dingen bestaan te samen door Hem. Hij is het afschijnsel van Gods heerlijkheid en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid, en draagt alle dingen door het woord Zijner kracht. Hij is het Hoofd der schepping, de Heere van alle schepselen.

Hij was rijk in liefde. Hij kon zeggen: De Heere bezat Mij in het beginsel Zijns wegs, voor Zijne werken van toen aan. Toen was Ik een voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks Zijne vermaken, te aller tijd voor Zijn aangezicht spelende. Niemand heeft ooit de liefde Gods zoo ervaren als Hij. Zoo was Hij rijk.

Maar Hij is arm geworden. Zoo arm, dat wij Zijn armoede niet peilen kunnen. Die in de gestaltenis Gods zijnde geen roof geacht heeft Gode even gelijk te zijn; maar heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende en is den menschen gelijk geworden. En in gedaante gevonden als een mensch heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja den dood des kruises.

Uit den hemel kwam Hij op aarde, werd Hij geboren als een kind, nam Hij aan onze menschenlijke natuur, nam Hij op Zich onze zonde en kwam Hij dragen den toorn Gods en den vloek onzer schuld.

En dat om onzentwil! Om door Zijn armoede ons rijk te maken. Wij zijn arm. Door de zonde zoo geworden. We hebben God verloren, Zijn beeld, Zijn gunst, Hem Zelf. Zoo zijn wij gekomen onder de heerschappij des

duivels, in de macht der zonde, onwillig en onmachtig ten goede. Zoo liggen we van nature midden in den dood.

Maar wij weten de genade van onzen Heere Jezus Christus. Dat Hij is arm geworden voor ons. Dat Hij ons rijk wil maken door Zijn armoede. Door Hem worden wij rijk in de gunst van God, die wij weer smaken mogen; in de verzoening onzer zonde, die ons deel mag zijn; in de liefde Gods, die in onze harten wordt uitgestort.

Welk een weten is dat! Welk een zalige wetenschap!

En zouden wij dat verzwijgen voor anderen? Zullen wij het niet zeggen aan de heidenen? Het niet verkondigen aan de mohamedanen en aan de Joden? Ook zij zijn arm. En ook zij kunnen rijk worden, kunnen alleen rijk worden, door Hem.

N.

R. H.

Van Zendingsaangelegenheden.

Zendingszorgen.

Heel de wereld gaat gebukt onder den zwaren druk van den nood der tijden. Het kon niet anders of ook de Zending moest dit ervaren.

Bijna alle zendingen over heel de wereld zagen dit jaar hunne inkomsten onrustbarend dalen. En het is nu eenmaal niet anders. Ook de Zending heeft geld nodig. Zij is een door en door geestelijk werk. Aan geld alleen heeft zij niet genoeg. Voor alle dingen heeft zij noodig uwe belangstelling, liefde en gebod, voorts ook begaafde arbeidskrachten, die zich gaarne geven voor de zaak des Heeren. Maar geen zending kan gedreven zonder geld. Menige Zendingsorganisatie heeft in 1934 moeten worstelen met steeds grooter wordende tekorten en werd genoodzaakt den arbeid in te krimpen en personeel te ontslaan. Dat is wel droef. Het jaar 1934 is in 't algemeen voor de Zending een jaar geweest van zware financiële zorgen.

Ook de Zending onzer Kerken heeft wel wat moeite gehad. Voor zoover we konden nagaan, zijn echter de inkomsten onzer Zending hier te lande nog niet veel gedaald.

Bij ons gaat de Zending uit van de Kerken zelf. Elke kerk werkt mede in de Zending en draagt haar aandeel in de kosten. Vooral thans, in dezen tijd van malaise, blijkt zeer sterk, hoe ook uit een financieel oogpunt onze zendingsorganisatie verre te verkiezen is boven „Genootschapszending”, die niet van kerken uitgaat, maar van daartoe in het leven geroepen vereenigingen.

Onze Kerken zien de zending als haar eigen werk. En gelukkig mag gezegd, dat over het algemeen de bijdragen voor de zending nog op peil zijn gebleven ondanks den druk der tijden, die ook de kerken tot allerlei bezuiniging dringt.

Slechts enkele kerken konden hun bijdrage niet meer geven of moesten die beduidend verminderen. De door sommigen gekoesterde vrees, dat het met onze zending financieel bij onze kerken vastloopen

zou, is gelukkig beschaamd. We hebben ook niet anders verwacht, want de zending heeft gelukkig de liefde en de belangstelling onzer kerken.

Wat de inkomsten van de zending betreft staat het echter in Indië zeer zorgelijk. Vooral de hulpdiensten: de Schooldienst en de Medische dienst ondervinden zeer sterk de gevolgen der malaise, die Indië nog veel meer teistert dan Nederland.

Meermalen is er in ons blad op gewezen, hoe de schooldienst, die voorheen voor het grootste deel dreef op de kurk der Regeeringssubsidie, door de bezuinigingsmaatregelen, die de Regeering moest nemen, geweldig in het gedrang is gekomen. We zullen dit nu niet herhalen. Maar ook voor de Medische dienst wordt het voortdurend moeilijker.

De kosten voor dezen dienst konden vroeger voor het grootste deel gedekt worden door de bijdragen van verschillende ondernemingen, die voor haar Inlandsch personeel gebruik maakten van de hulp onzer artsen en hospitalen, en voorts vooral door de subsidies, die de Regeering verleent. De eerste van deze twee bronnen is vrij wel geheel opgedroogd. Het gaat met die ondernemingen tegenwoordig zeer slecht. Vele ondernemingen hebben hunne zaken stop gezet en tal van fabrieken staan stil. Door het bijna geheel ophouden van de bijdragen dezer ondernemingen zijn de inkomsten van de meeste zendingshospitalen zeer gedaald.

Ook de subsidies, die de Regeering verleent, zijn verband naarmate beneden gegaan.

En met 1 Jan. 1935 zal de Regeering op haar subsidie voor de particuliere ziekenhuizen, waartoe ook de zendingshospitalen behooren, weer gaan bezuinigen.

Tot nu toe betaalde de Regeering $\frac{1}{4}$ der kosten voor uitrusting en overtocht van het Europeesch Medische personeel, dat werd uitgezonden, en eveneens van de overtochtskosten bij verlof. Dit waren zeer beduidende bedragen. Deze subsidie vervalt echter bij het begin van het volgende jaar. Al de kosten voor uitzending en overtocht bij eerste uitzending en bij verlof komen dan voor rekening van de zending. Dat is niet gering.

Ook de subsidie voor medicijnen wordt met 1 Jan. a.s. voor het grootste deel ingehouden. Een Zendingshospitaal heeft natuurlijk veel geneesmiddelen nodig. Deze werden grootendeels door de Regeering verstrekt. Ook deze subsidie wordt nu echter sterk verlaagd. Vermoedelijk zal zij nog niet geheel opgehouden. Maar de aanschaffing van geneesmiddelen zal toch voor het grootste deel voor rekening van de zending komen. Stellig zal dit aan elk hospitaal eenige duizenden kosten. Vanaf 1 Januari a.s. zullen dus de inkomsten in Indië voor den Medischen dienst nogmaals sterk dalen.

Gelukkig staat daar tegenover, dat ook de uitgaven zeer beduidend naar omlaag zijn gegaan.

Al de kortingen op de subsidie voor de salarissen van Europeesch en Inlandsch personeel worden hoofdzakelijk door het personeel zelf gedragen.

En de kosten voor de levensmiddelen zijn op Java ongeveer 50 % gedaald. Dit geeft natuurlijk een grote besparing in de uitgaven. Ook zijn door den invoer van Japansche goederen de prijzen van linnen en lijfgoederen sterk naar beneden gegaan. We hebben, in verband met deze vermindering der exploita-

tiekosten, wel verwachting, dat onze zendingshospitalen hun werk nog wel zullen kunnen voortzetten, zonder dat de kerken in Holland al te zeer worden bezwaard, mits de Regeering niet opnieuw de reeds zoo sterk ingekrompen subsidie verlaagt.

Wij zijn echter niet geheel zonder vrees, dat de benarde toestand van 's Lands kas in Indië de Regeering zal dringen om ook op de subsidies voor de zendingshospitalen nogmaals weër te gaan bezuinigen. En dan zal het de vraag worden, of wel al onze zendingsziekenhuizen in exploitatie kunnen blijven. Moge dit gevaar nog worden afgewend.

Schooldienst en Medische dienst, hoe belangrijk ook, zijn echter in het werk der zending slechts hulpdiensten. De hoofddienst, de rechtstreeksche prediking van het Evangelie, is en blijft de hoofdzaak. Deze dienst wordt dan ook geheel door de kerken zelf bekostigd.

En nu mag het met dank aan den Heere gezegd, dat op vrijwel alle terreinen onzer zending de hoofddienst, ondanks den druk der tijden, die nu reeds enkele jaren duurt, nog steeds zeer gezegend voortgaat. Op geen enkel terrein was men, voorzoover we weten, genoodzaakt den hoofddienst in te krimpen. Integendeel. Op onderscheidene terreinen mocht het werk nog geregeld worden uitgebreid.

Opmerkelijk is daarbij, dat de activiteit der Inlandsche Christenen zich ook in dit jaar over het algemeen allengs meer bleef ontwikkelen.

De armoede der Inlandsche bevolking in de dessa's is ontstellend groot. We kunnen ons haast niet voorstellen hoe arm die bevolking tegenwoordig is ten gevolge van de malaise.

Maar ondanks die armoede dalen op de meeste terreinen de bijdragen nog niet, die men voor het eigen kerkelijk leven en voor de zending bijeenbrengt. En daarbij nemen de Inlandsche Christenen al meer zelf aan den arbeid deel. Die toenemende actie der Inlandsche Christenen geeft onder den zegen des Heeren goede hoop voor de toekomst.

Bali.

Wellicht is er geen enkel eiland in Nederlandsch Insulinde, waarover de laatste jaren zoo veel is geschreven dan over Bali. Daarbij ging het vooral over de vraag of de Zending op Bali moest worden toegelaten of niet. Bali is een bergachtig, vruchtbaar, vulkanisch eiland, van Java slechts door een betrekkelijk smalle zeestraat gescheiden. Het heeft een omvang van 5800 K.M.² en is zeer dicht bevolkt, evenals een groot deel van Java. Bali heeft omstreeks een miljoen inwoners. De bevolking van Bali heeft een eigen, eeuwenoude beschaving, is behoorlijk ontwikkeld en spreekt een eigen taal, die echter veel overeenkomst heeft met het Javaansch. De godsdienst van het Balineesche volk is het Hindoeïsme, dat er vrij zuiver is bewaard.

De voorstelling alsof elke andere godsdienst op Bali geheel vreemd is, is echter niet geheel juist. Het Mohammedanisme is op Bali niet geheel onbekend, ook al heeft het slechts weinig aanhangers gevonden. Ook zijn op Bali reeds enkele kringen van Christenen. Zelfs kan gezegd, dat er zich bij sommige Balineezers belangstelling voor het Christendom openbaart.

In het Noorden van Bali werken drie Christelijke Goeroe's van Oost-Java met een Javaansch colporteur van het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap. Zij komen daar gedurig in aanraking met Balineezers, die gaarne wat van het Christendom willen weten. Die arbeid op Noord-Bali gaat, naar bericht werd, geregeld voort, zonder dat dit eenige onrust onder de bevolking veroorzaakt. Zelfs zijn er in October 38 Balineezers gedoopt, die uit 4 dorpen afkomstig waren. Dit is geschied zonder dat daardoor onder de bevolking beweging ontstond. Natuurlijk wordt deze arbeid met voorzichtig beleid verricht.

Dit kan echter niet gezegd van den arbeid op Zuid Bali. Daar werkten enkele zendelingen van een Amerikaansche zending. Deze heeft wat Indië betreft te Makassar haar hoofdplaats. Omstreeks 300 Balineezers zijn daar door de zendelingen gedoopt. Tusschen deze gedoopte Balineezers en hun dorpsgenooten is er echter hier en daar nog al scherpe verbittering ontstaan, die tot onrust onder de bevolking aanleiding gaf. Het optreden van deze zendelingen kenmerkte zich niet door voorzichtig beleid. Taal en zeden der Balineezers kenden zij niet. In verband met die ontstane onrust heeft de Regeering aan deze zendelingen de verdere toelating naar het bekende Artikel 177 van het Indisch Regeeringsreglement geweigerd. Het is zeer te hopen, dat die Christenen op Zuid Bali spoedig de noodige leiding ontvangen.

Het is nog niet veel, wat er op Bali gebeurt. Maar het licht des Evangelies begint toch ook op dit bijzonder eigenaardige eiland te schemeren.

Onze Zendings-filmen.

Het oog heeft ook zijn rechten. Misschien is dit vroeger wel eens wat te veel vergeten en wordt dit tegenwoordig wel wat overdreven. Eenige jaren geleden dacht er nog bijna niemand over om de zending in beeld te vertoonen. Maar dat is nu geheel anders geworden. De zendingsfilm heeft een verbazenden opgang gemaakt. Eerst was onze waardeering van de film als propagandamiddel voor de zending maar zeer matig. De praktijk heeft echter bewezen, dat een goede film metterdaad zeer dienstig kan zijn om de zending ons dichterbij te brengen en de kennis van en de belangstelling in den arbeid der zending te bevorderen.

Reeds zijn er sinds enkele jaren zeer goede filmen van onze zending: een Java-film en een Soemba-film. Op tal van plaatsen zijn deze filmen reeds vertoond. Nog steeds is het echter zeer de moeite waard om deze filmen te zien, vooral waar zij nog niet zijn vertoond.

Het spreekt van zelf, dat de geestelijke kant van het zendingswerk niet in beeld kon worden gebracht. En de zending is een door en door geestelijk werk. Maar de zending heeft ook een zichtbare zijde. Zij heeft een terrein waar zij arbeidt; zij heeft een volk waaronder zij werkt; zij heeft menschen op het terrein, die haar dienen; zij heeft gebouwen, die zij gebruikt; zij heeft samenkomsten, waarin zij optreedt. Dat alles en zooveel meer kan een goede film ons laten zien, zoodat we een duidelijke voorstelling krijgen hoe onze zendingsmensen daar werken.

Waar men de Java-film of de Soemba-film nog niet heeft gezien, zal men stellig in het belang van de

zending handelen door één van die filmen eens te doen vertoonen.

Bovendien hebben we thans twee geheel nieuwe filmen. Vooreerst één van Magelang, het zendings-terrein van Zeeland, N.-Brabant en Limburg. Dit is een echte zendingsfilm. We hadden het genoegen deze film te zien, althans ten deele. Deze film is bijzonder goed geslaagd. Het is iets moois. Stellig zal deze Magelang-film wel opgang maken. Maandag 26 Nov. l.l. is zij het eerst vertoond te Middelburg. Een ooggetuige schrijft daarover het volgende:

„In zes afdeelingen verdeeld, geeft deze film ons te zien allerlei werkzaamheid, die op het terrein der Zending van de drie Zuidelijke Provinciën wordt verricht. Van het Hospitaal, aan het hoofd waarvan Mej. Dr. Dreckmeier staat, zijn heel aardige kiekjes genomen. We zagen de Directrice ernstig bezig en haar trouwe helpster Zuster v. d. Waal knikte ons vriendelijk toe. Verschillende scholen, door Ds. A. Merkelijn gesticht, zagen wij voor onze oogen, tevens vergaderingen van kerkeraad enz. enz., waarop we Ds. Merkelijn duidelijk zien betoogen.

Het gedeelte, dat ons Blondo te zien geeft, is bijzonder treffend. Blinden en kreupelen, verminkten, welke daar worden onderhouden en nog zelfs nuttigen arbeid verrichten, gaan ons oog voorbij. Daar komt uit, daar is zichtbaar, dat onze Zending beziel is met mededoogen. Daar is een zich nederbuigen tot den ellendige, die geen helper heeft.”

Behalve deze Magelang-film, is er nog een tweede nieuwe film: de Banjoemasfilm. Deze film vertoont de zending van de kerk te Rotterdam en de andere kerken van Zuid-Holland ten Zuiden.

We hadden met het Film-Comité en de Commissie van Bijstand gelegenheid deze film van het begin tot het einde te zien. En het mag gezegd, dat ook deze film uitstekend geslaagd is. Alles is heel duidelijk. Het is alsof men de menschen zoo levend voor zich ziet. Hoofddienst, Schooldienst en Medische dienst ziet men in volle actie. Het is metterdaad de moeite waard dat te zien. Begin Januari zal deze film voor het eerst publiek worden vertoond.

Deze twee nieuwe filmen doen ons de zendings-terreinen zien van de Kerk te Middelburg en te Rotterdam. Maar dat zegt natuurlijk niet, dat zij alleen voor de Kerken in Zeeland c.a. en Zuid-Holland Zuid zijn. Onze kerken leven met elkanders werk mee. Ook elders zal men met genot deze filmen zien. En de zending zal er winst bij hebben.

Wie de voorwaarden wil weten, die voor een vertooning zijn gesteld, kan die vinden in het stuk van het Comité dat in dit No. is opgenomen.

Santpoort, 3 Dec. 1934.

W. B.

Zending Noord-Holland.

Mej. D. Bos Fd.

Toen bekend werd, dat Mej. W. Boorsma wegens voorgenomen huwelijk niet weêr zou teruggaan naar het Petronella-hospitaal te Djokja, was er aanstonds een vrij groot getal bekwame verpleegsters, die hier in Nederland een goede positie hadden, maar gaarne zich wilden geven voor den arbeid der Zending. Natuurlijk kon er slechts één van hen worden benoemd. De keuze viel op Mej. D. Bos Fd., die met

blijdschap en dankbaarheid de benoeming aannam.

Mej. D. Bos is geboren te Halfweg, 1 Maart 1907. Na de lagere school doorloopen te hebben, genoot zij de opleiding eener driejarige H.B.S. Daarna volgde zij een cursus op een huishoudschool. Het werk der ziekenverpleging trok haar aan.

Mejuffrouw D. Bos.

Den 1sten Oct. 1930 kwam zij aan het Juilana-ziekenhuis te Amsterdam, waar zij in April l.l. haar diploma voor ziekenverpleging haalde.

Zij acht het een voorrecht de Zending te mogen dienen. Met dankbare vreugde geeft zij zich voor het moeilijke, maar ook mooie werk, dat te Djokja haar wacht. En hare ouders staan gaarne hare dochter af voor het werk der Zending.

Mej. Bos is 7 Dec. te Genua aan boord gegaan van de Marnix van St. Aldegonde, om te vertrekken naar de plaats harer bestemming.

Hare ouders hebben haar tot Genua vergezeld.

Stelle de Heere ook deze jonge, toegewijde kracht ten rijken zegen in het werk van den medischen dienst.

W. B.

Zending Friesland.

Dr. H. M. v. d. Vegt.

De vorige maand, 14 Nov., is er weer een jong arts, de heer H. M. v. d. Vegt naar Java vertrokken, om daar als missionair arts de zending enkele jaren te dienen.

De heer Hendrik Marinus v. d. Vegt is geboren 4 Dec. 1909 te Bergen op Zoom, waar zijn vader administrateur was van de stichting Vrederust. Na het overlijden van zijn vader ging het gezin v. d. Vegt eerst te Utrecht en daarna te Ermelo wonen.

De jonge v. d. Vegt bezocht het Christelijk Lyceum te Harderwijk. Nadat hij hier het einddiploma haalde studeerde hij te Utrecht aan de Rijks Universiteit in de medicijnen. Reeds op vierentwintig jarige leeftijd deed hij met goed gevolg zijn artsexamen. Zijn speciale vak was de chirurgie. Maar hij kon de gelegenheid niet vinden om in dit vak een speciale opleiding te ontvangen.

Toen enkele maanden geleden de Friesche Zending een arts zocht, die bereid was een tijdelijke benoeming in den dienst der zending aan te nemen, viel de keuze op den heer v. d. Vegt, die gaarne een drietal jaren de zending als missionair arts wilde dienen.

De directeur van het Zendingshospitaal te Keboemen, Dr. H. A. Vonk, komt D.V. reeds deze maand met verlof naar Holland. Als Dr. Vonk weer teruggaat is Dr. W. Peddemors, de 2e arts te Keboemen, aan de beurt om verlof te mogen nemen. En als diens verloftijd voorbij is, is de tijd gekomen, dat de directeur van het hospitaal te Wonosobo recht heeft om met verlof naar Holland te komen. En nu is het doel, dat Dr. v. d. Vegt eerst te Keboemen en later te Wonosobo, tijdens de verloven van genoemde artsen, de noodzakelijke hulp zal bieden. Reeds heeft hij in het midden van November de reis naar Keboemen aangevaard. Tot onze spijt kon hij ons zijn portret niet zenden.

Enkele weken voor zijn vertrek heeft hij zich verloofd met Mej. A. Wessels te Utrecht, een dochter van den bekenden Dr. G. Wessels, vroeger Directeur van „Veldwijk”, thans Inspecteur bij het Staatstoezicht op het krankzinnigenwezen. Het is het voornemen, dat Mej. Wessels haar verloofde spoedig naar Indië zal volgen.

Weer heeft nu een jong, begaafd arts, met een warm hart voor de Zending, plaats genomen onder onze missionaire artsen, zij het dan ook nog slechts in tijdelijken dienst.

Ruste ook op zijn arbeid de zegen des Heeren.

W. B.

Wonosobo.

Het volgende is ontleend aan een schrijven van Ds. K. van Dijk te Wonosobo.

Gisteren is het voor ons zendingsterrein weer een goede dag geweest. We mochten met de Gemeente te Wonosobo het avondmaal vieren. De zaal van het hospitaal, waarin den laatsten tijd de Jav. kerk gehouden wordt, was geheel gevuld. Er waren wel een honderd mensen. Een vijftal volwassenen werden gedoopt, en een viertal in hun jeugd gedoopten, deden openbare belijdenis. Wij verheugden ons samen over de groote goedertierenheid van God, die hooger is dan de hemel, en over Zijn genade, die onze zonden verre van ons weg wil doen.

Het is heerlijk om te zien, hoe er een gestadige (hoewel langzame) groei in de Gemeente is. Ook nu nog zijn er enkele nieuwe mensen, die geregeld het Woord komen hooren, doch nog niet tot openbare belijdenis kwamen.

Ook in het ziekenhuis ontmoeten wij telkens belangstellenden. En al is het, dat deze menschen, als zij in hunne desa's zijn teruggekeerd, door allerlei omstandigheden weerhouden worden om den beslissenden stap te doen, de kennis van het Christendom en van den Naam des Heeren wordt op deze wijze toch steeds verder verbreid, en de weg voor het Evangelie geëffend. Door den arbeid van onzen Bijbelcolporteur komt het Evangelie ook op vele plaatsen en in vele woningen. Hij heeft sedert Mei in 5 maanden 520 exemplaren van Bijbelgedeelten of van den geheelen Bijbel verkocht, in verschillende talen; meest Javaansch en Maleisch, maar ook verscheidene in het Chineesch. Het zijn alle uitgestrooide zaadkorrels, waarvan helaas vele op den weg gevallen zullen zijn, maar die onder Gods zegen toch ook in goede aarde terecht kunnen komen; en harten tot bekeering kunnen brengen.

Zending Zuid-Holland Noord.

Mej. C. van Iperen.

Tijdens haar verlof heeft Mej. C. van Iperen hier in Holland veel mogen genieten. Zij is gesterkt naar lichaam en geest. Toch was zij, hoezeer dankbaar voor wat zij in den tijd van haar verlof in Holland genoot, verblijd terug te mogen gaan naar Indië, om als hoofdverpleegster de zending opnieuw te mogen gaan dienen. Zij acht het zich een voorrecht tot dezen wel vaak moeilijken maar ook zoo heerlijken arbeid te zijn geroepen.

Mejuffrouw C. v. Iperen.

Met dankbaarheid in het hart is zij 6 Dec. j.l. weer vertrokken, om van Genua met de Marnix van St. Aldegonde terug te keeren naar Java en haar arbeid in Dr. Scheurers hospitaal te Klaten weer te hervatten.

Bij haar eerste uitgaan in 1927 heeft het Zendingsblad iets uit haar leven medegedeeld, wat we nu niet zullen herhalen.

Moge de Heere haar in welstand terug brengen te Klaten en haar arbeid opnieuw voor velen ten zegen stellen.

W. B.

Zending Utrecht en Gelderland.

Brief van Ds. Keuchenius.

Zeer Geachte Broeders en Zusters.

Pitoeroeh! Deze naam is ongetwijfeld nieuw voor U. Tenminste veel zal ik er nog niet over hebben geschreven. Het was een groep Sadrach-Christenen van 21 menschen, 8 K.M. ten Z.W. van Koetoardjo.

Eerst begin Juli ontvingen zij in Mas Boenjamin (de Javaansche naam van Benjamin) hun eigen goeroe van de zending na hun aansluiting. Dit was noodig. Ze konden van Koetoardja uit niet naar behooren worden verzorgd en het is altijd de vorige wensch van Mas Boenjamin geweest niet ver van Koetoardjo te mogen arbeiden in het Evangelie in een niet groote gemeente.

En zie, nu is de gemeente bijna verdubbeld. Dat is een wonder van God: een heerlijke vertroosting voor deze trouwe werker in Gods Koninkrijk, die nooit in werkelijk bloeiende gemeenten heeft gestaan.

Voor al de gemeente van Kesingi heeft veel van zijn Christelijk geduld geveerd. Doch voor ons allen is het een heerlijke vertroosting, dat die gemeente zoo groeiende is. Er zijn nu reeds zooveel geregelde mannelijke bezoekers der samenkomsten, dat daar gemakkelijk als het zoover is, ambtsdragers kunnen worden gekozen. Dat is iets zeer moois. En als daar dadelijk op gewerkt wordt, kan dat in betrekkelijk korten tijd gebeuren. Dat is een eisch des tijds.

Want overal zijn de velden wit om te oogsten. En de vijanden zijn zooveel. In zulke tijden zijn goede ouderlingen zeer veel waard. En dan kunnen na verkiezing van goede kerkeradsleden de Evangelisten elders het Evangelie verder brengen waar tot dusver nog niet was gewerkt.

Ik heb tot dat doel ook bepaald, dat de flinkste manslidmaten van Pitoeroeh zooveel mogelijk de kerkeradsvergaderingen in Koetoardja bijwonen ter scholing. Dat is dan ook zoo bepaald voor Semajoe ten opzichte van de Kerkeraad van Koetoardjo. Deze ontvangt ze gelukkig met vreugde. Het is eigenlijk niets nieuws; het is een oude gewoonte die hersteld en iets uitgebreid is.

Vroeger waren reeds alle Zendingsgemeenten ingedeeld onder de aanwezige kerkeraden, waar ze bij moeilijke zaken eerst moeten komen om advies of beslissing. Nu is dat uitgebreid met zooveel mogelijk geregeld bezoek van die Kerkeradsvergaderingen door de oudsten der daar dichtbij gelegen gemeenten als adviseerende leden; nog beter als ter schole gaande a.s. kerkeradsleden. Er zijn hiertegen zeker bezwaren in te brengen, doch in een overgangstijd kan men niet altijd volgens de theorie te werk gaan. Deze

bezwaren zullen in de praktijk wel meevallen denk ik.

Doch nu wilde ik U gaan vertellen over het eerste Avondmaal in Pitoeroeh. Dat was een mooien Zondag. Zaterdagavond om half negen kwam ik aan. In het huis van de Goeroe waren reeds eenige gemeentelieden, die op mij wachten, opdat zij konden worden onderzocht op hun geloofskennis; beter gezegd, zij moesten blijk geven, dat ze rekenschap konden geven van hun geloof. En dat konden ze: deze oude en deze jonge vrouw. Eerst werd de jonge vrouw onderzocht. Hoofdzakelijk door mij. Wat was ze zenuwachtig, maar wat wist ze toch de hoofdzaken en wat bleek duidelijk hoe ze naar den doop verlangde. Deze jonge vrouw had in de laatste weken zoo trouw gecatechiseerd. Voor dien kon er geen eigenlijke catechisatie woden gehouden, omdat er nog geen eigen goeroe was. En ze had steeds meer willen onderwezen worden ook door de vrouw van den Goeroe. Ze had steeds als aan de voeten van den Heiland gezeten om door Zijne dienaren onderwezen te worden. Zij hunkerde naar het heilig sacrament van den doop. Daarom heb ik ze gedoopt met den naam Mariam (de Javaansche vervorming van Maria). Het was werkelijk echt roerend.

En de vorderingen die de oude vrouw had gemaakt, waren buitengewoon. Misschien omdat deze onderzocht werd door den Goeroe miste ze een enkele vraag. Zeer duidelijk en beslist kon ze rekenschap geven van wat ze mocht gelooven en 3 maanden geleden was ze daartoe niet in staat. Misschien was het toen ook voor een groot deel: zenuwen. U kunt zich niet voorstellen hoe de Javaan bij zulke gelegenheden het met de zenuwen te kwaad kan hebben. Den volgenden morgen is de jonge vrouw gedoopt en nu heet ze Maria. De oude vrouw, die reeds gedoopt was in den sadrachstijd, heeft beleden afgelegd. En wij hebben met blijde harten ons geschaard rondom den avondmaalsch en tezamen Christus' dood verkondigd en Gods groote liefde in den Zoon herdacht en... gesmaakt. Dat zijn de berghoogten, waarop wij in ons werk mogen verwijken. Veel is er, dat verdrietig stemt en de blijde boodschap tempert; doch zulke dagen zijn heerlijk. Zij heffen ons op. Zij profeteeren ons... ook voor JAVA den grooten oogst. Dat ze zullen komen de velen ook van Java en met Abraham, Izaak en Jacob aanzitten aan de bruiloft des Lams.

Broeders en zusters, laat ons getrouw om dien dag en zijn vervulling bidden.

Met hartelijke groeten

de Uwe in Christus

A. F. KEUCHENIUS.

Zending Zuid-Holland ten Zuiden.

Driemaandelijksch Verslag van den Zendingsarbeid op het terrein van Zuid-Holland ten Zuiden in de Residentie Banjoemas van 1 Juli tot 30 September 1934.

Kon in het vorig kwartaalverslag gewag worden gemaakt van verblijvende dingen, het is niet minder het geval in deze periode. Wel is er verschil. Toen was het de oogstvreugde, waarvan kon worden verteld. Niet minder dan 80 maal was de H. Doop be-

diend. In de daarop volgende maanden is het de zaaivreugde geweest, die onze harten vervulde.

Het is goed daarop met bijzonderen nadruk te wijzen.

Zoo dikwijls moet in tranen gezaaid worden, ook op de Zendingsvelden, dat wij nu toch wel bijzonder dankbaar mogen zijn, dat wij in blijdschap hebben mogen zaaien.

Wij hebben mooie dagen en weken beleefd.

Het is sinds lange jaren de gewoonte in den drogen tijd, gedurende eenige dagen die streken te bearbeiten, waar het Evangelie nog weinig doordrong. Heel gewichtig werd dat de Zaaimaand genoemd. Maar het duurde nog niet een volle week en een klein gedeelte van het groote ressort werd maar bereikt.

Hoeveel goeds en moois deze zaaimaand hebben mocht, er waren twee redenen waarom naar een andere methode werd uitgezien.

De eerste was wel, dat de vruchten aan den gepresterden arbeid niet evenredig waren; niet in den zin, dat wij ongeduldig waren en niet wachten konden op Gods tijd, maar de kans tot zaaien was betrekkelijk gering. Er werden maar weinig menschen bereikt en weinig nieuwe aanknoopingspunten gelegd.

De tweede reden was, dat het uittrekken van de goeroes twee aan twee zonder behoorlijke gelegenheid tot rust en concentratie al spoedig de kracht verlamde. Zware tochten, teleurstelling op teleurstelling, een moe lichaam! Denk U dat alles in en ge zult begrijpen hoe er toch eigenlijk niet zooveel kracht van dit werk kon uitgaan.

Nu is een nieuwe methode gevolgd. Op één centraal punt in een behoorlijke Inlandsche logeergelegenheid zijn totaal 17 menschen: predikanten, goeroes, verplegers en colporteurs, bij elkaar geweest. Van daar uit is de omgeving bearbeid. Een groot aantal openbare samenkomsten werden gehouden. Vele menschen zijn bereikt. In gezamenlijk gebed werd de werkdag begonnen en geëindigd. Onderling werd de arbeid besproken. Als de 5 groepen van 3 predikers uittrokken, bleven steeds twee achter, die in gebed God kracht vroegen voor de strijders aan het „front”

Dat is zaaien in vreugde geweest.

Een mooie sfeer van blijdschap en gemeenschapszin heerschten daar. Hoe kon het anders! De teleurstelling van den één werd een lichte last door de verblijdende ervaring van den ander. Waar de moed dreigde in te zakken, werd die weer opgeveerd door het enthousiasme van het geheel.

Mooie dagen! En de vruchten?

Diè zijn er. Heel die streek heeft het getuigenis aangaande den Heiland gehoord en heeft iets gevoeld van de kracht daarvan. Dat heeft indruk gemaakt. Een nieuwe golf van enthousiasme is door onze menschen heengegaan. Het initiatief is geprikkeld. Verschillenden gaan nu op eigen aandrang uit en getuigen vrijmoedig.

Dit acht ik van onberekenbare waarde. Toewijding laat zich niet commandeeren. Geestelijke krachtsinspanning moet van binnen uit komen. De groote taak van ons predikanten is toch altijd de helpers te stimuleeren en te bezielen. Controle op de eigenlijke geestelijke zijde van het werk is niet mogelijk. Welnu een samenzijn als dit, een samen arbeiden, is

gebleken een van God gezegend middel te wezen ter bereiking van dit doel.

Eenige weken na dit geconcentreerde Evangelisatiewerk is in Poerbolingo en omgeving een tweede massa-actie gevoerd. Niet minder dan 21 samenkomsten zijn gehouden op één avond. 63 sprekers, in elke samenkomst drie, hebben hieraan mede gewerkt. Vooraf is in de Javaansche Kerk gemeenschappelijk bidstond gehouden. De laatste spreker in elke samenkomst had tot grondslag gelegd het woord uit 1 Tim. 2 : 5, 6: „Want er is één God en er is ook één Middelaar Gods en der menschen, de mensch Jezus Christus, Die zichzelf gegeven heeft tot een rantsoen voor allen, zijnde een getuigenis te zijner tijd”.

Na afloop kwamen allen weer samen. Rapporten werden uitgebracht en de zegen Gods werd gemeenschappelijk ingeroepen.

Niet alleen de Javaansche bevolking, ook de Nederlandsche Kring en de Chineesche zijn dien avond samengekomen.

Ook daar was weer dezelfde verblijdende ervaring over het algemeen genomen althans. Tot diep in den nacht waren wij bijeen om alle rapporten aan te hooren.

Deze actie zal ook reactie verwekken. Maar dat mag ons niet ontmoedigen. Integendeel dat is ook vrucht.

Onverschilligheid en ongevoeligheid zijn de doods-vijanden voor de doorwerking van het Koninkrijk Gods. Dat zijn de meest geliefde wapenen van Satan.

In verschillende gemeenten is een toename van het aantal belangstellenden bij de samenkomsten. Velen zijn in dooponderricht.

In Sidaredja, de gemeente waarover in deze rapporten meerdere malen melding is gemaakt, gaat het nu weer uitstekend. De moeilijkheden is men daar te boven. En het is of aanstonds ook weer nieuwe blijen van Gods zegen de waarheid bevestigen, dat innerlijke verdeeldheid de krachtsontplooiing naar buiten verlamt.

Merkwaardig is ook de ritseling van nieuw leven in Djatilawang. Wij hebben daar alleen maar een school. Er is geen zelfstandige Goeroe-Indjil post. Het hoofd der school kan maar een deel van zijn tijd geven aan de verzorging van de kleine groep Christenen, die daar inwoont. Maar veel kracht ging er niet van uit.

Het is merkwaardig, dat na de bovengenoemde Evangelisatie-actie juist ook in Djatilawang meerdere belangstelling ontwaakt is. Bedoelde actie werd gevoerd in de nabijheid van Djatilawang. Daar is een samenkomst voor prijaji's gehouden, door Dr. Esser en mij. Nu is het zeker niet een direct gevolg daarvan, dat thans meerderen de godsdienstoefening bijwonen. Want die belangstelling komt niet van de zijde van hen, die toen bearbeid zijn. Doch wie zal zeggen, hoe het verband hier ligt? Wie weet, waarheen de zaden gedragen worden? In elk geval daar komt vraag. Het hoofd der school heeft al een paar openbare samenkomsten belegd, die heel goed bezocht waren. En met aandrang is gevraagd die te herhalen. Wat mij nog nimmer overkwam, is thans gebeurd. Van de zijde der menschen zelf kwam de uitnoodiging tot mij voor hen te komen spreken. Gewoonlijk dienen wij onszelf aan en zijn dankbaar als wij vriendelijk ontvangen worden.

Zoo is er alom belofte.

Onze scholen zijn met nieuwe lust het cursusjaar 1934—1935 begonnen. De toeloop van leerlingen is van bevredigend tot goed.

Verschillende mutaties hebben plaats gevonden. De Heer Lobbezoo en Mejuffrouw Zuidema, beide leerkrachten van de Holl. Chineesche School in Poerbolinggo, gingen met verlof. Mejuffrouw Dreckmeier keerde terug en ving haar werk weer aan. Mejuffrouw Esser is als tijdelijke leerkracht aan genoemde school benoemd.

tot de besliste keuze.

Zij verlaten de school als regel vóór de leeftijd, waarop die vallen kon. Het is zoo moeilijk daarna hen te blijven verzorgen, temeer waar gebleken is, dat op die leeftijd zij moeilijk tot het volgen der kerkdiensten te brengen zijn.

Poerwokerto zal in November het goede voorbeeld van Poerbolinggo volgen.

Tenslotte nog een enkele opmerking over de film. U zult daarvan in Holland spoedig wel meer hooren,

Vertrek van den heer Vermolen uit Solo.

Een oogenblik dreigde onze Hollandsch-Inlandsche School in Tjilatjap het groote gevaar van inhouding van subsidie als bezuinigingsmaatregel. Enkele scholen die daar naar de meening van het Departement het meest voor in aanmerking kwamen, werden aangewezen als slachtoffers. Gelukkig heeft de actie van het Schoolbestuur dit gevaar kunnen afwenden, in elk geval tijdelijk, God geve voorgoed.

Van de Ziekenhuizen is op het oogenblik niet veel te vermelden. Dat wil zeggen dat het werk regelmatig zijn gang gaat. Zuster Pel, van Trenggiling, die haar als verpleegster tijdelijk werkzaam was, heeft gemeend met 1 October ons te moeten verlaten en heeft een werkkring in Malang aanvaard. Het doet ons leed, dat wij haar, gewaardeerde kracht als zij was, missen moeten. Maar wij zijn dankbaar voor alles wat zij voor den arbeid op ons terrein heeft gedaan en is geweest.

Ten einde de jeugd met name de leerlingen van onze Hollandsch-Inlandsche en Hollandsche Chineesche Scholen te kunnen vasthouden, ook na den Zondagsschoolleeftijd, is men in Poerbolinggo begonnen Jeugddiensten te houden, die het karakter hebben van een Zondagsschool voor ouderen. Aanvankelijk is de opkomst verblijdend. Verschillende leden van de Hollandsche Kring geven daaraan hun krachten. Wij hopen zeer dat deze jeugddiensten de brug mogen worden van de jonge menschen om te komen

maar het kan geen kwaad daarvan reeds nu iets te zeggen.

Op verzoek van deputaten hebben wij een film laten maken van het Zendingswerk op ons terrein. Het heeft heel wat zorgen gebaard, het is een stukje werk geweest in het afgeloopen kwartaal, waaraan meer tijd en krachten besteed zijn dan men bij het aanschouwen van het resultaat zou vermoeden.

Maar gelukkig, het resultaat is niet beneden onze verwachtingen gebleven. Wij hopen zéér dat Holland er gelijk overdenken zal en dat deze film moge medewerken tot aanwakkering van de liefde en belangstelling voor het werk, bovenal tot verlevendiging van het gebed.

J. A. C. RULLMANN.

Poerwokerto, October 1934.

Vertrek van den heer Vermolen uit Solo.

(Bij de foto).

En weer vertrok een der oudere kringleden uit Solo. Nadat Mevrouw Vermolen enkele maanden vroeger reeds naar Holland was vertrokken, volgde in Augustus het vertrek van den heer W. Vermolen, leeraar aan de bekende Kweekschool te Solo.

Het kiekje is genomen voor het station. De oudste leerlingen brachten hem weg. Natuurlijk was ook de heele kring aanwezig. Wel ging de heer Vermolen

slechts met verlof, maar tevens met de gedachte dat hij wellicht niet meer zal terugkeeren.

Vanaf 1921 aan de Kweekschool was wel dit het meest kenmerkende van zijn arbeid, dat hij de leerlingen met hun familierelaties zoo door en door kende. Dit verleende aan zijn adviezen groote waarde.

Als leiders van het Meisjesinternaat hebben de heer en mevrouw Vermolen met grooten zegen gewerkt, dat bewijst wel de trouw waarvan vele van hun internaatsleerlingen blijk geven.

Moge het verblijf van de fam. Vermolen in Holland hen in alle opzichten sterken.

H. C. B.

Zending Groningen, Drenthe, Overijssel en Duitschland.

Schetsen uit het Binnenland.

IV.

Ja, ook uit 't Binnenland, al wil ik nu iets vertellen over Bali. Want net was de boot geankerd, of een Balinees ging aan wal, naar Pajeti. Rijk was hij niet, dus hij liep maar. Hij had trouwens den tijd, want de boot zou in den namiddag vertrekken.

Wat moest die man van Bali nu doen op Soemba? Niets anders dan werk zoeken. Hij was onderwijzer van zijn vak.

Daarom ging hij naar den Pandita, waarvan hij gehoord had, dat deze verschillende Zendingsscholen bezat.

De Panditi had 't wel druk en dat juist nog op Zaterdag! maar enfin, hij moest maar binnenkomen.

Maar helaas, op Soemba, waar ook verscheidene scholen moeten gesloten worden, bestond geen kans op een plaats. Bovendien had hij een diploma voor Standaardschool, waarvan er maar twee op Soemba zijn. Hij wilde ook wel aan een kleine Volksschool werken; maar ook daarvoor zijn Soembaneesche krachten over, zoodat een vreemdeling heelemaal geen kans had.

Maar ik vroeg hem, hoe het zoo kwam, dat hij, een Balinees, heelemaal op Soemba werk kwam zoeken. Toen vertelde hij zijn geschiedenis:

„Ik was onderwijzer met 12 jaar dienst, maar moest wegens bezuiniging ontslagen worden. Ik ben Christen en ik kwam in aanraking met een pastoor van Flores, die drie maal per jaar een reis op Bali maakt. Deze pastoor bezoekt daar de Roomschen, maar onder Balineezen zijn geen Roomschen. De pastoor nam mij mee naar Flores, om hem Balineesch te leeren; terwijl ik tevens opgeleid zou worden voor Roomsche Goeroe-Indijl. Twee maanden ben ik daar geweest, maar ik kon het daar niet uithouden. Zelfs op mijn Bijbel werd aanmerking gemaakt.

En nu ga ik terug; ik zoek alleen maar werk, welk werk God mij maar geven wil.”

En hoe is het met de Christenen op Bali?” vroeg ik.

Toen vertelde hij mij, dat er in zijn buurt al ongeveer 50 Christenen waren; maar dat hij niet kon begrijpen, dat een Christelijke Regeering geen Zending toeliet, „terwijl Mohammedanen en anderen mogen doen, wat zij willen”. Als de Balineezen gedoopt willen worden, moeten zij naar Java! „En”, vertelde hij verder, „als wij gedoopt zijn, dan wordt

er van Overheidswege een proces tegen ons begonnen, alsof wij een misdaad begaan hebben; en velen onzer worden dan uit de dessa uitgestooten”.

„Bestaat er veel belangstelling voor het Christendom onder de Balineezen?”

„O, ja, mijnheer, zeer veel! Alleen de oude menschen hangen nog aan de lijkverbranding, maar bij duizenden snakken de jonge menschen naar iets anders. Als er een zendeling kwam, zou hij zeer veel aansluiting vinden.”

Na nog een poosje gepraat te hebben, en samen geboden te hebben voor hem, en zijn Balineesche volk, ging hij weer getroost terug naar de boot, die hem weer naar zijn vaderland zou brengen.

Als wij dat hooren uit de mond van een Balinees, is het dan niet verschrikkelijk, dat het Christendom tegengehouden wordt? En moest dan niet héél het Christenvolk in Nederland opstaan, om daar een eind aan te maken?

V.

„Is de kapala (het kamponghoofd) thuis?”

„Ja, mijnheer!” hoorde ik uit het huis roepen. En even later sprong hij naar beneden. Een Soembaneesch huis staat op palen).

„Zoo, kapala, zijn de menschen er voor de doopschool?” (zoo wordt het dooponderricht genoemd. ¹⁾)

De kapala, die zelf graag Christen wilde worden, ging zelf de menschen bij elkaar trommelen, die elke week op de doopschool komen.

Ondertusschen was ik naar boven geklommen, op het gewone plekje, om daar plaats te nemen, van waar af elke week het dooponderricht gegeven wordt. Een tiental menschen, meest vrouwen, komen trouw. Zij zijn ook elken Zondag in de kerk.

Na het gebed, vroeg ik eerst naar wat de vorige week behandeld was. Toen hadden wij het over koning David gehad, en allen hadden na afloop beweerd, dat zij het begrepen hadden.

Maar het was weer om wanhopig te worden! Alleen de kapala en een jongere broer, die beiden op school waren geweest, wisten te antwoorden, maar de anderen wisten er letterlijk niets meer van. Zelfs de naam waren zij vergeten. En toen ik het in het kort opnieuw vertelde en vroeg of zij het zich nu herinnerden, bekenden zij, dat zij... er zich niets van herinnerden.

En zoo gaat het nu week aan week. Hoe lang zij ook op de doopschool gaan, zij weten er nog maar een miniem beetje van.

En toch slaan zij nooit een gelegenheid over om te luisteren.

Waar ligt dat nu aan?

Aan mijn onvoldoende kennis van de taal? Maar ik vraag het telkens, of zij het begrepen hebben, en dan bekennen zij van ja. Misschien uit beleefdheid?

Daarom vraag ik het telkens aan het kamponghoofd, of mijn taal wel duidelijk genoeg is. En hij verzekert mij in vertrouwen (ik ken hem al tien jaar!) dat het heusch wel voldoende is, maar dat de menschen te dom zijn. Zij hebben nooit geleerd hun gedachten te verplaatsen naar een andere omgeving.

Daarom klaagde ik mijn nood op de vergadering van de Goeroe's Indijl, en bekende, dat het m.i. weinig uitmaakte of ik daar nu geregeld naar toe ging

of niet. Ik zag het donker in, om die menschen iets bij te brengen van de grootheid van God en de genade in Jezus Christus.

Maar zekere troost was het, toen de goeroe's erkenden, dat zij altijd diezelfde ervaringen hadden, en er soms ook wanhopig onder werden. Alleen onder oud-leerlingen der scholen had men begrip van wat er geleerd wordt. Deze troost was echter een zeer magere troost!

En toch zijn er zoovelen, die niet op school geweest zijn, en die het toch weten! riep ik uit. „Bij het dooponderzoek sta ik soms versteld over het vele, dat zij weten. Hoe doen jullie dat toch!”

„Ja maar, mijnheer, u doet het ook niet goed”, zei een oude, vertrouwde goeroe, „vroeger deed ik net als u, en met hetzelfde resultaat, of liever haast zonder resultaat. Maar nu neem ik, als ik de kampong inga, altijd een boek mee met Bijbelsche plaatjes. Dan laat ik het plaatje zien, en daarbij vertel ik. En dan weten zij het wel! Als ik dan de volgende week kom, en ik vraag, zoo maar, dan weten ze het niet. Maar zoo gauw ik het plaatje laat zien, weten ze alles.”

Dat middel hielp. Ik stond werkelijk versteld over de resultaten.

Het bleek wel, dat zij iets nodig hebben om hun gedachten aan op te hangen, een beeld, dat reeds voor hen staat. Woorden alleen zijn te abstract. Aanschouwelijk onderwijs, ook voor de Bijbelsche Geschiedenis blijkt hier van zeer groote beteekenis.

VI.

Hij was een oud-schooljongen, en wist dus van het bestaan van God, en hij kende Gods gebod: „Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben”.

Hij was getrouwd met een oud-schoolmeisje, dat dus ook de Bijbelsche Geschiedenis geleerd had.

Lapoe en Ipa Hoi, zoo waren hun namen, hadden een kind. Maar dat kind werd zwaar ziek.

Een oude oom kwam op bezoek, toen hij hoorde van de ziekte van dat kind. Hij slachtte een kip, en uit de darmen maakte hij op, dat het kind over vier dagen sterven zou.

Men kan zich de ontsteltenis van den vader en de moeder voorstellen! Hun lieve kind, over vier dagen weggenomen! In hun radeloosheid liepen zij naar een anderen priester. Deze wichelde, en mat zijn handen af op zijn arm... en kwam tot dezelfde conclusie... over vier dagen is het kind dood.

Het kind werd met den dag minder. Er bestond weinig hoop meer.

Daarop liepen zij nog naar een derde priester om hulp. Misschien hadden de anderen zich vergist!

Maar ook deze zeide, dat het kind sterven moest. En terwijl zij daar bij elkaar zaten, en allen een poosje hadden gezweigen, verklaarde hij zijn gedachten verder: „misschien is de Menschenmaker wel boos op jullie. Want op school hebben jullie toch geleerd, dat men niet tot den Marapoe bidden mag, en dat hebben jullie toch gedaan. Ja, misschien is de Menschenmaker wel vertoornd. Gij zijt toch schoolkinderen geweest.”

Den volgenden morgen, het was de derde dag al, en het kind was al telkens bewusteloos, kwam een andere op bezoek, die vroeger ook op school geweest

was, en vertelde, dat hij dien nacht gedroomd had. Hij had buiten het huis een groot gerucht gehoord, alsof er een groote vogel kwam, en die vogel had gezegd, dat het kind van z'n vriend zoo ziek was, omdat hij weer tot den Marapoe gebeden had en God had vergeten.”

Dien middag kreeg de vader een nummer van „Pemimpin” in handen. Pemimpin is het maandelijksche blaadje, dat aan de oud-leerlingen uitgedeeld wordt. En daarin werd hij opnieuw er aan herinnerd, dat alleen God de Almachtige was.

Samen met zijn vrouw heeft Lapoe toen zijn hart uitgestort voor God, en om vergeving gebeden, dat zij Hem vergeten hadden; en samen hebben zij om hulp voor hun kind gesmeekt.

Den volgenden morgen was het kind genezen, en is nadien gezond gebleven.

Lapoe en zijn vrouw zijn nu al een half jaar lang de trouwste bezoekers van de koempoelan (kerk).

P. J. LAMBOOIJ.

Zending Zeeland, N.Brabant en Limburg.

Den Haag, 28 November 1934.

Amice,

Nu ik met verlof ben en reeds een paar maanden heerlijk van dat verlof genoten heb, wil ik deze rustige tijd ook aangrijpen om eens enkele brieven over het Zendingswerk in Magelang te schrijven. Ik begin nu maar met U iets van de stad Magelang te vertellen en kan dit het best doen door het woord te geven aan den Burgemeester van Magelang, die zich in ondervolgend stukje uitgesloofd heeft al de heerlijkheden van Magelang te vertellen. Deze burgemeester, Ir. R. C. A. F. Nessel van Sissa schrijft onder het hoofd „de Bergstad van Midden-Java” het volgende:

„Wanneer ik nu maar aanstonds met de deur in huis val en U geachte(n) lezer(es) toeroep: „Vestig U te Magelang”, wel, dan glimlacht gij, denkend dat mijn raad uit chauvinisme voortvloeit. En toch....! Mag ik U eens iets naders over ons vriendelijk bergstadje vertellen? Wellicht stemt het tot nadenken....

Het is niet algemeen bekend, dat Magelang zich in de laatste decennia krachtig ontwikkeld heeft. Was de stad omstreeks 20 jaar geleden nog slechts een dorp met ongeveer 25.000 inwoners, welke men zelfs in de Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië (van 1918) nauwelijks beschreven vindt — een paar regeltjes ervoor vond men destijds voldoende —, in 1920 had zij reeds 36.000 inwoners, terwijl zij thans is uitgegroeid tot een stad van 58.000 inwoners, waarvan ruim 4200 Europeanen. Men denke niet dat dit hoofdzakelijk militairen zijn; deze vormen slechts een betrekkelijk klein onderdeel er van.

Hoewel Magelang als centrum iets te dicht bij Jogja ligt — de afstand bedraagt slechts 42 K.M. —, is de afstand naar de meest nabije centra in de andere richtingen b.v. (Semarang 75 K.M.) eerder grooter dan normaal voor Java, terwijl de grens tusschen Vorstlandsch- en Gouvernementsgebied, welke tusschen Magelang en Jogja loopt, in vele opzichten zoo belangrijk is, dat zij elkaars functies niet kunnen overnemen.

Is deze eigenlijke grondslag van het bestaan der stad dus gezond en stabiel, zoo brengt zij een zekere gestadige uitbreiding mee, voortvloeiende — behalve uit de algemeene bevolkingstoename — ook uit den sterkeren groei van alle Java-steden in vergelijking met het omringende land. In Indië, een agrarisch land met groeiende industrie en kleinbedrijf is dit een algemeen verschijnsel. De zeer groote bevolkingsdichtheid van het gewest Kedoe — men weet dat Kedoe behoort tot de dichtstbevolkte streken van Java en ook van de wereld — verhoogt de kans, dat deze groei eerder grooter dan kleiner zal zijn dan bij andere plaatselijke centra.

Bijzondere beteekenis voor den stadsgroei heeft voorts het gunstige klimaat. Op 400 M. hoogte gelegen (1200 voet), heeft de stad een koel klimaat, zonder de scherpe overgangen bij avond tot vochtige koude, zooals Bandoeng en andere hooger gelegen plaatsen hebben.

Het klimaat is er aangenaam: niet te warm overdag, niet te koud bij nacht. Het zou van veel belang zijn voor de gemeenten en de provincie, hen, die vrij zijn in de keuze hunner woonplaats, dus vooral gepensionneerden, en daartoe een aardige stad met gunstig klimaat zoeken, hier te kunnen houden en hen niet naar West- of Oost-Java te laten wegtrekken. Daartoe is Magelang wel de plaats, die almee de meeste aantrekkelijkheid biedt. Op te merken is, dat deze aantrekkingskracht niet alleen werkt op Europeanen, doch — blijkens de ervaring — ook op andere bevolkingsgroepen.

De voornoemde omstandigheden, met andere zijn oorzaak, dat Magelang een groot militair centrum is, doch tevens een vestigingsplaats voor diverse instellingen, wat de beteekenis der stad verhoogt.

Door de aanwezigheid van goede en goedkope bouwmaterialen en door de lage arbeidsloonen, kan men te Magelang bouwen tot ongelooflijk lagen prijs. Men ziet dan ook in den laatsten tijd zeer veel bouwen, vooral aardige kleine woningen in modernen trant. Het door de Gemeente daartoe gegeven voorbeeld heeft stimuleerend gewerkt op de bouwers. De stad beschikt nu ook over meerdere architecten en aannemers, die met een bescheiden winstmarge heel goed werk verrichten en met hun tijd meegaan.

Prima bouwgrond is er te Magelang nog ruimschoots te krijgen, waaronder voor elke beurs. De Dienst van Gemeentewerken wijst belanghebbenden daartoe gaarne den weg.

Ook voor industrie-vestiging leent de stad zich in vele opzichten. De tabaksindustrie b.v. heeft dat al lang ontdekt en er haar voordeel mee gedaan.

Belangrijke en uitgebreide kampongverbeteringen en rioleeringswerken bevorderen de algemeene hygiëne ten zeerste. Hiermede wordt, ondanks de malaise, voortgegaan. Daarnaast bestrijdt de Gemeente systematisch malaria, mijnworm, etc. Besmettelijke ziekten, zooals typhus, pest en hondsdoelheid komen tegenwoordig in deze stad zeldzaam voor. Van malaria hoort men er niet veel meer, in tegenstelling met vroegere jaren. Strengere controle wordt van gemeentewege uitgeoefend op verschillende levensmiddelen, zooals vleesch, melk, brood, tahoe, e.a., alsmede op de hygiëne in hotels, koffiehuisen, ijs- en limonade-fabrieken, e.d. De gemeentelijke drinkwaterleiding betreft haar zuiver bronwater van eerste kwaliteit uit de helling van den Soembing en ver-

strekt dit tegen matige tarieven tot zelfs diep in de kampongs.

Wie ondanks dit alles ernstig ziek mocht worden, vindt ter plaatse een groot militair hospitaal, een zendingsziekenhuis, een particuliere kliniek, en meerdere poliklinieken, benevens een heele schaar van doktoren (vanwege het militair hospitaal) waaronder verscheidene specialisten. Het militair hospitaal te Magelang is één der 2 of 3 hospitalen 1ste klasse, die beschikken over een volledigen staf van specialisten, volledig instrumentarium, enz.

Ondanks al deze goede zorgen van overheidswege, zijn de belastingen laag gehouden, lager dan in de meeste andere gemeenten in Indië. De gemeente heft slechts: 8 opcenten op de Inkomstenbelasting, 10 opcenten op de Verponding, f 1.— 's jaars voor een fiets, f 2.50 's jaars voor een hond, en 20 % vermakelijkheidsbelasting. Dat is niet veel, gelijk men ziet. De Gemeente heft géén opcenten op de personeele belasting, géén straatbelasting, géén grondbelasting, géén baatbelasting, enz.

Het Gemeentebestuur voelt er heel weinig voor om gevolg te geven aan den wenk der Regeering om het belastingterrein uit te putten. Slechts bij uiterste noodzaak zou men daartoe besluiten.

Hierdoor, alsmede door de lage bediendenlonen en koelieloonen, de lage vervoerkosten en de lage huurprijzen (er is momenteel een teveel aan grootere woningen) is de levensstandaard te Magelang dan ook zeer goedkoop. Electricisch licht en allerlei andere nuttige zaken dienen er de bewoners, zooals groote pasars, goede winkels, 2 moderne bioscopen, hotels, pensions, banken, sociëteiten, apotheek, enz. Noemen wij verder nog de aanwezigheid van een residentiekantoor, raadhuys, landgerecht, landraad, notaris, advocaten en procureurs, veeartsen, landbouwconsulent, houtvester, tandarts e.a., dan ziet men, dat Magelang niet het eerste-beste dorp is.

Ook op geestelijk gebied behoeft men er geen nood te lijden. Er zijn vele kerken: Roomsche-Katholieke, Protestantische Gemeente, Gereformeerde Kerk, Misisig, Pinkster Gemeente, Hersteld Apostolische Gemeente, Ambonsche Kerk, Maconnieke Loge, Leger des Heils e.a. Een 25-tal scholen van allerlei soort zoowel openbare- als confessioneele-, waaronder uitstekende Europeesche lagere scholen, 2 Mulo's, een Algemeene Ontwikkelingscursus voor meisjes, een Huishoudschool voor meisjes, een Ambachtsleergang, H.I.S.'en, Internaten, Fröbelscholen, H.C.S., Standaardsscholen, enz. enz., zorgt voor de opvoeding van het kind. Voorts huisvest Magelang de eenige overgebleven „Mosvia" in Indië.

Voor lichamelijke ontwikkeling kan men de volgende sporten beoefenen: voetbal, hockey, tennis, zwemmen (meerdere zwembaden even in- en buiten de Gemeente), gymnastiek, schermen, wandelsport (bergbeklimmingen), enz. Aan betere voetbalvelden bestaat nochtans groote behoefte; de Gemeente heeft hiervoor plannen gemaakt, die zich in een vergevorderd stadium van voorbereiding bevinden.

Tenslotte moge nog de aandacht gevestigd worden op de prachtige omgeving van Magelang. Men kan er met weinig moeite en kosten prachtige uitstapjes maken, zoowel per auto, autobus of stoomtram, als te voet. Wij noemen slechts: Kopeng op de Merba-boehelling, 1500 M. hoog, met zijn bloemenweelde en heerlijke bosschen, slechts 27 K.M. van Magelang ver-

wijderd; de badplaats Kali-Bening, even buiten de Gemeente; Pager-Goenoeng met zijn waterval, in de buurt van Grabak, Bandoengan bij Ambarawa; de „routes pittoresques" in deze streek (b.v. rondom den Soembing, of naar Wonosobo over den Kleodoeng-pas, e.a.), die behooren tot de mooiste op Java; den Boro-boedoer (veel dichtër bij Magelang dan bij Djocja, toeristen!); e.a.

zakelijke bezuiniging. De Keucheniusschool heeft dus nu nog alleen maar meer een vierde klas.

Van de vier Inlandsche leeraren zijn er nu drie ontslagen. De directeur Br. J. A. Wiggers heeft nog alleen tot zijn hulp de Inl. leeraar Soekarsa.

De geest onder de leerlingen is goed. Gelet op hun zoo zeer verdonkerde uitzichten voor de toekomst, is die geest zelfs zeer goed te noemen. Zorgen voor de

Voorgalerij Klasse afdeeling. Petronella Hospitaal.

U ziet dus hoeveel goeds er van de plaats Magelang te vertellen is en we zijn dan ook dankbaar, dat deze plaats ons aangewezen werd als Centrum van het Zendingswerk.

t. t.

A. MERKELIJN.

De nieuwe klasse-afdeeling van het Petronella-Hospitaal.

(bij de foto).

In het November No. van het Zendingsblad was een stuk opgenomen van Dr. K. P. Groot, de directeur van het Petronella-hospitaal te Djokja aan de nieuwe klasse-afdeeling, die onlangs is geopend.

Het gaat met die afdeeling bij aanvang heel goed. Er wordt veel gebruik van gemaakt, zelfs meer dan men bij het begin daarvan verwachtte.

Natuurlijk is deze afdeeling zoo ingericht, dat zij alles biedt wat betalende patiënten naar billijkheid mogen verwachten.

Bijgaande foto laat ons één der voorgalerijen zien van de eerste klas. Het ziet er alles netjes uit.

Keucheniusschool.

Zooals reeds werd medegedeeld heeft de weleer zoo bloeiende Keucheniusschool van hare vier klassen slechts één klas meer over. In 1932 en 1933 en ook dit jaar zijn geen leerlingen meer aangenomen, De Regeering liet dit niet meer toe met het oog op de nood-

toekomst kennen zij gelukkig nog niet; zij zijn tevreden en blij met hetgeen elke dag opnieuw hen brengt. Op een plaatsing als normalist overeenkomstig hun diploma zal over een maand of acht, als zij hun eind-examen hebben afgelegd, wel geen kans zijn.

Zondag 28 October zijn weer vijf leerlingen der Keucheniusschool na voorafgaande belijdenis des geloofs, in de Javaansche Kerk gedoopt. Een zeer verblijvende vrucht van het onderwijs. Er was ook nog een zesde, maar deze werd door plotselinge krankheid verhinderd.

De 25 leerlingen, die bij het laatste eindexamen zijn geslaagd, hebben op één na allen een plaats gekregen bij het onderwijs, doch niet als „normalist" waartoe hun diploma hun recht geeft, maar als dessa-onderwijzer, waarvoor slechts een veel lager diploma noodig is en ook veel lager salaris genoten wordt. Hun salaris belooft slechts f 10 à f 12.50 per maand. En de meesten zijn blij, dat zij al is het dan maar als volksschoolonderwijzer op een salaris van f 10 een plaats hebben gekregen.

Tegen het eind van Mei a.s. als de laatste leerlingen eindexamen hebben gedaan, wordt de Keucheniusschool gesloten. Wat er dan met de uitnemende gebouwen zal gebeuren, waarin de school is gevestigd, weten we nog niet. Het spreekt van zelf, dat hierover met de Regeering overleg moet worden gepleegd, wijl de bouwkosten voor $\frac{3}{4}$ door subsidie zijn gedekt.

W: B.

Zending onder de Chineezzen en Oosterlingen in Nederland.

De lezers en lezeressen van het Zendingsblad zullen weer verlangend uitzien naar eenig bericht over den arbeid onder de heidenen, die naar Gods bestel in ons land wonen en voor wie wij dus evenzeer, zoo niet meer opdracht van den Heere hebben om hen met het Evangelie bekend te maken.

Een paar kerkboden hebben bericht over de over-eenkomst, die Deputaten getroffen hebben met Ds. Verkuil te Laren.

Wij kunnen dat bericht wel bevestigen, maar wachten verder af tot Ds. V. den arbeid kan beginnen.

Hier moet voorloopig maar niet teveel over geschreven worden, omdat publiciteit den arbeid, die ons zeer moeilijk toe lijkt, zou kunnen schaden.

Wij zijn blij en dankbaar, dat de Heere Ds. V. dezen noodigen arbeid op de ziel heeft gebonden en wij hebben vrouwen, dat hij de man naar Gods wil zal blijken te zijn voor dit noodige, veel te lang vergeten werk.

In de Kerkbode van Rotterdam-Zuid vonden wij een schetsje van Ds. Pieron, den Missionaris onder de Chineezzen, dat wij overnemen in ons blad:

Zending onder de Chineezzen.

'n Landtong midden tusschen de havens, dat is de Chineezenwijk. Grauw en triest.

Rechts de lange grijze loods van de Holland-Amerika Lijn, links de kranen en laadbruggen van Thomson en Van Es. Altijd onder de rook van elevators en schepen.

Zoek hier geen Chineesche romantiek of Oostersch mysterie. 't Is alles zoo wanhopig prozaïsch. Prozaïsch van armoe en vuilheid. Straten met uitgewoonde huizen. Langs 'n uitgesleten trap gaan we naar boven. 'n Wrakke tafel, wat wankelende stoelen. Rondom langs de muren twee rijen houten stellages boven elkaar: de bedden. Wat vuil beddegoed ligt er in hoopjes verspreid. 't Ruikt zoetig onfrisch. Hier en daar ligt lusteloos een Chinees op zijn bed. Wat valt er anders te doen dan maar op je bed te blijven. In een hoek 'n oud fornuis, waarop wat rijst wordt gekookt. In een andere hoek een stapel hutkoffers. Zal 't eerste halfjaar wel niet nodig zijn. Er is geen werk.

's Avonds is heel de wijk half donker. Alleen op de Delistraat een lichtplek. Hel verlichte café's en kroegen.

Daar wachten onzen Chineezzen de zegeningen van onze beschaving: alcohol en prostitutie.

Daar wacht de gezellige drukte van de Chineesche theehuizen, 't geroezemoes van de speelzalen, waar de koperen fiches kletteren en de mannen in spanning rondom de tafels staan.

De eenige lichtplek in Katendrecht, maar valsch licht. 't Licht van een kort vermaak, duur betaald met hun laatste geld of met hun gezondheid.

'n Paar straten verder staat een zaaltje waar 's avonds ook 'n bescheiden licht brandt. De Chineezzen noemen 't Foek-Jam-tong; Blijde Boodschap zaal. Daar staat in Chineesche letters de blijde boodschap op de ramen: Alzoo lief heeft God de wereld gehad. Midden in de ellende van deze wijk lijkt 't een aanfluiting. Katendrecht.... 't schijnt van God verlaten.

Pi.

Ons zaaltje wordt niet meer geschuwd, maar wij zouden durven zeggen, dat het zeer gezocht wordt door de Chineezzen. Grooten en kleinen komen daar iedere week bij tientallen.

Ook in een ander gedeelte van Rotterdam, heeft de jonge Missionaris met den heer Dolen samenkomsten gehad met Chineezzen, die maar even in Rotterdam vertoeven, dan weer voor een poos vertrekken om soms als groep of gedeeltelijk terug te keeren. Het gaat om de goede boodschap.

Dat naar Gods beschikking de Chineezzen in eenige plaatsen van ons land wonen, wil niet zeggen, dat de kerken van die plaatsen er alleen voor moeten zorgen. Wij willen het samen doen. Daarom wekken wij op tot gebed voor den arbeid onder de heidenen in ons land. Maar mogen wij ook eens een bewijs ontvangen in een paar giften? Onze Penningmeester is Ds. H. Popma Rotterdam-Zuid (Katendrecht). Giro nummer 92886. V.

Onderwijs en Zending.

Op de Algemeene Nederlandsche Zendingsconferentie, die van 22 tot 24 October i.l. te Amsterdam is gehouden, heeft de heer Meijerink, oud-directeur van de Christ. Holl. Inl. Kweekschool een belangrijke rede gehouden over Onderwijs en Zending in Indië.

Een korte samenvatting van wat hij sprak, laten wij hieronder volgen.

W. B.

Met waardeerung moet erkend worden, dat de Regeering in de laatste 20 jaren er met kracht naar gestreefd heeft, de school in den dienst der volksontwikkeling te stellen en dat het onderwijs in wijden kring zegen gebracht heeft. Dat zij herhaaldelijk gefaald heeft, is begrijpelijk, nu het schoolsysteem nog het karakter van het experiment draagt.

De ontwikkeling van het Zendingsonderwijs loopt parallel met die van het Openbaar Onderwijs. In dien jongsten ontwikkelingsgang zij 2 fasen te onderskennen; de eerste is de tijd, toen Mr. Creutzberg directeur van Onderwijs was. Hij was een der dragers van de toenmaals heerschende associatiegedachte, welke in de jaren 1918—1923 de geheele Indisch politiek beheerschte. Ze is de uitdrukking van het geloof, dat oosterlingen en westerlingen dicht bij elkaar zullen komen, indien ze slechts hetzelfde onderwijs en een gelijke opvoeding ontvangen. Op dit inzicht is toen het geheele Westersche schoolsysteem gebouwd. De ontgoocheling is groot geweest, de associatiegedachte is dood; het schoolsysteem, hieruit voortgekomen, bestaat nog.

De tweede periode, die een bijzonder karakter draagt, is die van het directeurschap van Prö. Schrieke van 1929—1934. De depressie noodzaakte tot rigoureuze bezuinigen op onderwijsgebied. De genomen maatregelen zijn zonder morren aanvaard, voor zoover ze de bezuiniging bedoelden. Maar algemeen werd gevoeld, dat de bezuiniging aevels gebruikt werd om andere doeleinden na te streven. Het geheele onderwijs werd nog meer gecentraliseerd in de bureau's van het Departement O. & E., zoodat nu de schoolbeheerders niet veel meer zijn dan uitvoerders van de departementale voorschriften. Groote tegenstand werd gewekt door de uniformering en nivelleering van het onderwijs, zonder dat rekening werd gehouden met bijzondere behoeften. Het sub-

jectieve behoeftecriterium moet plaats maken voor het objectieve behoeftecriterium, dat voortaan door het Departement zal worden vastgesteld. Dit laatste geldt ook voor de uitbreiding van het onderwijs. Tegen deze rationalisatie van het onderwijs is in den Volksraad en in de onderwijskringen krachtig verzet gekomen, dat echter zonder resultaat is gebleven.

Een diepgaand principieel verschil is er tusschen de onderwijspolitiek der Regeering en de inzichten

synthetisch. Zij hebben de maatschappij uiteen gedacht in individuen; zij leven meer in de groep en ervaren die als een tastbare eenheid. Het belang van de groep wordt in bepaalde levensgebieden als van hooger orde beleefd dan dat van den enkeling.

Door die andere denkvorm zou de school er geheel anders gaan uitzien en meer den volksaard weerspiegelen, indien de invloed van de ouders op de school niet geheel uitgeschakeld was. Bij de reorganisatie

De Zendings-administratie met hare collectantjes te Schiermonnikoog.

van de Zending en het Christelijk onderwijs. Meent het Departement zelf de objectieve normen voor het onderwijs te kunnen bepalen, de Zending is van oordeel, dat in het bijzonder ook rekening moet gehouden worden met de geestesgesteldheid, het onderwijspeil, met de in het maatschappelijk leven werkende factoren en met de subjectieve behoeften der bevolking. Indië kent alleen de openbare school en de naar dat model geuniformeerde bijzondere school. De Staatsschool en ook de bijzondere kenmerken zich door een sterke relatie tusschen de school en den Staat, terwijl de relatie tusschen de school en de ouders nauwelijks of in 't geheel niet merkbaar is.

De Indische Regeering acht, dat alle onderwijs staatszaak is, terwijl de Zending en het Christelijk onderwijs de onderwijsvoorziening in de eerste plaats zien als een maatschappelijke taak. Versterking van de relatie tusschen de school en de ouders verdient de volle aandacht van de Zending en de Christelijke schoolbesturen, want ook zij zijn niet uit het eigen volksleven opgekomen organen.

Deelname van de bevolking aan de onderwijstaak zal van groote waarde zijn om de zelfwerkzaamheid der gemeenten te bevorderen, maar van grootere betekenis nog is, dat het karakter der school meer in overeenstemming kan komen met de geestesgesteldheid der bevolking. De denkvorm van de Inheemschen is anders dan de onze. Wij beginnen na de waarneming steeds met de analyse, zij denken meer direct

van het onderwijs mag de invloed van de ouders wel de volle aandacht hebben, opdat de school mee kan werken de volken in Indië te beschermen tegen het individualisme van het Westen.

Nu geen openbare of gesubsidieerde scholen meer worden opgericht, is er een goede gelegenheid de Chr. gemeenten zelf in de verdere behoeften aan onderwijs te laten voorzien. Op meerdere plaatsen heeft men deze taak reeds met blijden moed aanvaard en getoond, dat men ook bereid is voor dit doel offers te brengen. Dit nieuwe werk verdient onze bijzondere sympathie en steun. Het is niet onmogelijk, dat deze werkzaamheden van de inheemsche Christenen het begin vormen van een actie voor de vrije school, die voor Indië van even rijken zegen kan worden als zij het voor Holland geweest is.

H. MEYERINK.

De Zendings-administratrice met hare collectantjes te Schiermonnikoog.

(bij de foto).

Schiermonnikoog is een wel wat afgelegen eiland, althans in den winter. En de Geref. Kerk op Schiermonnikoog is maar klein. Zij telt slechts 175 zielen. Maar die kleine kerk leeft mede — ook in het werk der Zending. De zuster, die de gelden administreert en hare collectantjes doen hun best om de bijdrage voor de Zending bijeen te brengen. En als men zich flink inspant, dan gelukt dit ook.

Bijgaande foto laat ons het gezelschapje zien en biedt tevens een kijkje op de gesteldheid van dit eiland.

W. B.

De Magelang-Film.

Teneinde zooveel mogelijk alle kerken in de gelegenheid te stellen een Zendingsavond met vertooning van de Magelang-film te organiseeren, hebben we ons de navolgende regeling voorgesteld:

1. Vanaf 26 November tot 15 Januari a.s. is de Magelang-film beschikbaar voor de kerken in de provincie Zeeland. Vanaf 15 Januari tot 15 Februari voor de provinciën Noord-Brabant en Limburg. Vanaf 15 Februari tot 1 April voor de overige provinciën.

2. Van het batig saldo eener Filmvertooning komt 50 % ten goede aan de Zendingskas ter plaatse, zodat de plaatselijke Zendingscommissie slechts 50 % van bedoeld saldo aan het Comité afdraagt. Wegens de geringe kosten is het mogelijk deze nieuwe regeling in te voeren, welke door de Zendingscommissies ongetwijfeld op prijs zal worden gesteld. De zoozeer gewaardeerde medewerking van de verschillende commissies vindt op deze wijze duidelijker dan tot dusver, hare belooning in de grootere inkomsten van de plaatselijke Zendingskas.

Nog zij opgemerkt, dat voormelde 50 % voor het Comité na aftrek van de gemaakte kosten en van de noodige afschrijvingen, eveneens bestemd is voor de Zending.

3. De prijs van de kinderkaarten — men organiseere zooveel mogelijk aparte kindervoorstellingen! — wordt zoo laag mogelijk gesteld, n.l. op slechts 10 cent; 3 kinderen uit één gezin samen 25 cent.

Voor volwassenen worden kaarten uitgegeven in prijzen van f0.25, f0.40, f0.60 en f1.—. Hierbij gelde: wie een duurdere kaart kan koopen, neme niet een goedkoopere!

Het is een offer voor de Zending.

Voor broeders en zusters (ook voor kinderen), voor wie het koopen van een kaart van 25 cent nog te bezwaarlijk is, worden door het Comité vrijkaarten disponibel gesteld. In bijzondere gevallen kan van deze regeling worden afgeweken.

4. Bizonder aandacht worde besteed aan het Tekstboekje. De tekst van dit keurig uitgevoerd boekje is geschreven door Ds. A. Merkelijn. De prijs, n.l. 15 cent, is zoo laag mogelijk gehouden, teneinde het onder het bereik van een ieder te stellen.

5. Het Comité voorziet de Zendingscommissies gratis van entree-kaarten.

6. Het garanderen van een bepaalde opbrengst wordt niet gevraagd. Het Comité draagt alle risico's; het heeft slechts twee voorwaarden: ten eerste, dat de plaatselijke Zendingscommissie voor haar rekening neme de zorg van een gebouw, waarin de filmvoorstelling kan plaats vinden. In verreweg de meeste gevallen zal dit de kerk zijn; doch ook wanneer dit niet mogelijk is moet de plaatselijke commissie gratis een localiteit beschikbaar stellen. De tweede voorwaarde is, dat aan den operateur gratis logies worde verschaft telkens gedurende één nacht na de voorstelling.

Ten slotte verzoeken wij U beleefd aan het bovenstaande de noodige aandacht te willen schenken en Uwe aanvraag zoo spoedig mogelijk in te dienen aan het Secretariaat: Verlengde Lodewijkstraat 6a, Gro-

ningen. Het zal een vlotte regeling ten goede komen!

De Commissie van Bijstand:

Ds. J. J. Miedema, Groningen.

Ds. G. M. van Rennes, Heeg.

Ds. A. Brouwer Jzn., Zwartsluis.

Ds. L. Adriaanse, Zeist.

Dr. W. G. Harrenstein, A'dam.

Ds. W. Breukelaar, (Secretaris), Santpoort.

Ds. E. H. Broekstra, Rijnsburg.

Ds. W. J. J. Velders, Rotterdam.

Ds. A. C. Hey, Koudekerke.

Het Comité Java-Soemba-Film:

Ds. D. Pol, Voorzitter, Rijsoord.

Mr. J. E. Mulder, Secr., Groningen.

W. B. de Bruin, Penningm., Groningen.

S. van der Veen, Groningen.

Ingezonden.

Het Christendom in China.

Het stukje in Uw Zendingsblad van September onder bovenstaand motto zou wel den indruk kunnen geven alsof op zendingsgebied in China alles „in orde” is. Toch is dit minder dan ooit het geval. Ik had volop gelegenheid mij daarvan te overtuigen tijdens mijn verblijf in dat land waar ik een geruim aantal jaren werkzaam was.

De werkelijkheid aangaande China is, dat de zending voor minstens 60 % hyper-modern is, dat Oostersche Boodschappers, zooals zij zich noemen en op den voorgrond tredend in persoonlijkeden als Stanley Jones, Andrews, Kagawa c.s. aan die tien duizenden Chinezen, waarvan het stuk gewaagt dat zij als predikanten, colporteurs enz. werkzaam zijn, niet anders gebracht hebben dan een nieuwe wereldcultuur, met een Christelijk tintje als noodhulp, als gevolg waarvan het grootste gedeelte van die tien duizenden niet anders optreden dan als verspreiders van een nieuw bewind, dat de geheele wereld moet omvatten, en waarvan zeer zeker Jezus Christus niet de stichter, noch het fundament is, waarop die nieuwe cultuur steunt.

Ik heb het eenige jaren geleden in Peking medegemaakt, dat een groot gedeelte der verschillende Kerkgenootschappen in China (te spreken van een Chineesche kerk is minder juist, beter is: Christelijke Gemeente of Kerk in China) afgevaardigden zonden om, namens één der wereldgodsdiensten, in casu de Chr. Godsdienst, hulde te betuigen aan den nieuw verschenen levenden Boeddha, die optrad als hoofd van een anderen wereldgodsdienst, n.l. de Boeddhistische.

In datzelfde Peking heb ik het medegemaakt, dat de Y. M. C. A. (Christelijke Jongemannen-vereeniging, in Amerika gesticht en over de geheele Engelsch sprekende wereld verspreid) de lokalen, in den voorgevel van haar op een paleis gelijkend verenigingsgebouw (geschenk van een overleden oprecht Christelijken Amerikaan, die wel nooit gedacht kan hebben, dat zijn stichting zoo slecht zou worden gebruikt!) verhuurd heeft aan een Bioscoop-onderneming, die er liederlijke films laat afdraaien.

Zoo is de toestand der Zending in China, en alleen het percentage behoudende Zendelingen uit de verschillende Kerkgenootschappen, die zich als Fundamentalisten verenigd hebben, doen hun best den stroom van Modernisme in het ongelukkige China te

keeren. Laten wij vurig bidden, dat God Zijn zegen aan hun streven niet onthouden zal.

Met dank voor de plaatsing.

Uw dw.

D. KRIJGER.

Ermelo, 3 November 1934.

Zendingsstudie-Raad 1909 — 29 October — 1934.

Na vijf en twintig jaar voorlichtingsarbeid.

De Zendingsstudie-Raad had den 29sten October i.l. het voorrecht te herdenken, hoe zijn arbeid voor 25 jaar begon.

Naar buiten heeft die herdenking zich **uitsluitend** bepaald tot het leggen van een palmtak op het graf van den eersten secretaris en mede-oprichter van den Z.S.R., Ir. Jan Willem Gunning.

Van elke verdere openlijke gedachtenisviering werd in verband met de huidige tijdsomstandigheden afgezien.

Dit neemt niet weg, dat zij, die **thans** aan het werk leiding mogen geven, met groote dankbaarheid op de afgelopen 25 jaar terugzien.

God heeft door zwakke menschen heen veel zegen gegeven. De Zendingsstudie-beweging, geleidelijk uitgegroeid tot één veel vertakten arbeid, met een wel toegerust bureau en een groote up to date zendingsbibliotheek als middelpunt, heeft mee een stempel mogen zetten op het zendingsleven in ons land en zijn koloniën. En dat niet alleen als vrucht van de 66 conferenties, welke van den Z.S.R. zijn uitgegaan en waardoor de naam „Lunteren” alom een goeden en gaven klank heeft gekregen, maar ook door veelzijdige voorlichting o.a. door tal van publicaties en door het werk van zijn afzonderlijke commissies, zijn Hulpraden en Correspondenten.

Juist in deze herdenkingsdagen verscheen onder de auspiciën van den Z.S.R. het eerste van twee omvangrijke deelen, waarin de heele Zending in Oost en West, door in de zending leiding gevende mannen en vrouwen, naar de laatste gegevens en de beste bronnenstudie, beschreven wordt. Het is tevens een daad van piëteit aan de nagedachtenis van Ir. Jan Willem Gunning, den eersten Secretaris van den Z.S.R., wiens naam onverbrekelijk aan den arbeid verbonden zal blijven en die juist 25 jaar geleden de eerste stap deed op den weg, door de publicatie van zijn „Hedendaagsche Zending in onze Oost”.

Het nieuwe boek laat zeer treffend zien, hoe de arbeid der Zending in de kwart eeuw, welke sedert verliep, is uitgegroeid.

Maar het is tevens een levendig beeld van de gegroeide verantwoordelijkheid der zendende gemeente tegenover zooveel vermeerdering van zegen. En een aansporing te meer voor den Z.S.R. in het nieuwbegonnen tijdvak met onverminderde toewijding zich te geven aan het werk van de voorlichting en bewustmaking van hen, die achter de Zending behooren te staan.

Op de Zendingsvelden: open deuren, grootere arbeidsmogelijkheden, oogst op den trouwen toegewijden dienst van al die mannen en vrouwen, die namens de Gemeente op het zendingsterrein arbeiden. Helaas ook toegenomen economische nood, waartegenover het werk ginds vrijwel machteloos staat. Nu moet blijken, of de Gemeente hier op de hoogte staat van haar roeping en of zij weet wat „offer” is. Nie-

mand mag thans achterblijven. Het gaat om het heerlijkste en beste, dat de Gemeente zich verzekeren kan: het bewust opgenomen zijn in het plan Gods met deze wereld. Waar Gods werk is, daar is eeuwigheid. Daar houdt al het relatieve op; daar is enkel blijvende overwinning en doorbrekende almacht Gods. De Zending heeft menschen noodig, die in de overwinning Gods gelooven, die willen en durven, wat de wijze „men” onmogelijk acht op wellicht heel „verstandige” gronden. Wij hebben groote gedachten noodig en heldere vergezichten. Maar bovenal trouw, overgave, niet te breken geloofs zekerheid. Wie Christus heeft — en de Gemeente noemt zich toch naar Hem — heeft den waren moed. Die weet, dat hij meewerken mag voor een gewonnen zaak, alle malaise op financieel of geestelijk gebied ten spijt. Om de wereld te doordringen met Christus, moet men eerst zelf van Christus doordrongen zijn. Alleen wie die kracht in zich draagt, heeft de ware aanvalskracht en een onweerstaanbare overwinningsmacht. Die verhindert en belemmert het zendingswerk niet, door traagheid of kleinmoedigheid of eigengerechtigheid of gemis aan offervaardigheid. Die maakt er ook geen zaak van met een wereldschen inslag naar uit de aarde aardsche motieven. Die heeft een lust in zwakheden en smaadheden, in nooden en vervolgingen en benauwdheden, **om Christus' wil** (2 Cor. 12 : 10). Want hij weet, dat dit alles de voorwaarde is voor een overwinning, die van God is en die daarom door niets of door niemand te niet gedaan kan worden. Die is zich ook bewust van de absolute noodzakelijkheid, zich zonder het stellen van voorwaarden, met **al** zijn mogelijkheden aan Gods werk over te geven.

De Zendingsstudie-Raad wil ook in het nieuwe tijdperk, dat aangevangen is, zich in dienende houding geven aan de schoone taak van het wekken en levendigen van zendingsbelangstelling, van zendingskennis en zendingsliefde, in den meest omvattenden zin, die daaraan gegeven kan worden.

Hij roept op tot nieuwen dienst. Zal het goed zijn, dan moeten wij allen, als door Christus verlorene menschen, met God door dezen verwarden en verwarrenden tijd heenbreken, met Zijn overwinningsheerlijkheid.

Staan wij daarnaast, dan hebben we geen toekomst; noch voor ons zelf, noch voor ons werk. Het werk van den Koning gaat wel voort, maar wij zijn er niet bij.

Laten wij allen tezamen verstaan, welke zeer bijzondere kansen God ons thans geeft. Dan zullen al de teleurstellingen, welke het zendingswerk zoo belemmeren en remmen, **opgeheven in de sfeer Gods**, niet alleen wegvallen, maar omgezet worden in nieuwe daadkracht en in nieuw vermogen een zegen te zijn en een zegen te ontvangen.

Het dagelijksch Bestuur van den
Zendingsstudie-Raad:

L. J. van Wijk, Eere-voorzitter.

Dr C. W. Th. Baron van Boetzelaer van Dubbeldam, Voorzitter.

Ds J. Krüger, Vice-voorzitter.

Ds H. D. J. Boissevain, Secretaris.

Jhr Mr K. J. M. Huydecoper, Penningmeester.

A. J. C. van Seters.

Mevrouw C. Gunning—de Wijs.

STATISTIEK 1933 SCHOOLDIENST

Plaats waar de school gevestigd is:	Aantal scholen		Totaal aantal leerlingen					
			Op gesubs. scholen			Op ongesubs. scholen		
	gesubs.	ongesb.	jongens	meisjes	Totaal	jongens	meisjes	Totaal
Maleisch Chin. Scholen								
<i>Poerbolinggo</i> (Geref. Kerk van Rotterdam)	1	—	94	92	186	—	—	—
<i>Keboemen</i> (Geref. Kerk van Heeg, Friesland).	—	2	—	—	—	75	47	122
<i>Djokjakarta</i> (Geref. Kerk van Amsterdam)	1	—	74	71	145	—	—	—
<i>Magelang</i> (Geref. Kerk van Middelburg)	1	—	81	55	136	—	—	—
<i>Soerakarta</i> (Geref. Kerk van Solo)	1	—	60	64	124	—	—	—
	4	2	309	282	591	75	47	122

HUISHOUDSCHOLEN.

Naam en Plaats der Scholen	Aantal		Aantal Leerkrachten		Aantal Leerlingen	In Inter-naten	Gemidd. Schoolg. per leerl. p. maand
	Gesubs.	Onges.	Europ.	Inl.			
Juliana van Stolbergschool, Jogja	1	—	3	1	41	41	f 3.81
Mevr. Groot-school, Solo	—	1	2	2	47	26	f 6.50
Chr. Huishoudschool, Magelang	—	1	4	—	75	13	f 5.62
„ „ „ Poerworedjo	—	1	3	—	17	—	f 3.50
Mardi Kenja, Poerbolinggo	—	1	1	3	26	23	f 5.—
	1	4	13	6	206	103	—

Korte berichten.

Dr. A. H. Vonk.

Naar we vernemen komt D.V. reeds deze maand de directeur van het Zendingshospitaal te Keboemen, Dr. A. H. Vonk, met verlof naar Nederland.

Dr. J. Offringa.

Het hoofd van den dienst der Volksgezondheid te Batavia, Dr. J. Offringa, vroeger directeur van het Petronella-Hospitaal, is na het ondergaan van een ernstige operatie voorspoedig hersteld. Het is, naar we hoorden, zijn voornemen, met zijn gezin den 25 Febr. a.s. met verlof naar Nederland te gaan.

Mej. W. C. Rinck.

Mej. W. C. Rinck die tijdens het verlof van Mej. Vellinga in het Zendingshospitaal te Waikaboebak Soemba hulp heeft verleend, is te Wonosobo teruggekeerd. Zij is daar nu werkzaam met Mej. Hangelbroek.

Het land der verschrikkingen.

De te Parijs verschenen „Geschiedenis van de Gepeoe” van de hand van Essad Bey geeft de lijst van de in Rusland ter dood gebrachten van 1917—1923. In deze 6 jaar werden gedood: 25 bisschoppen, 12.15 geestelijken, 6575 onderwijskrachten, 8800 artsen, 54.850 officieren, 260.000 soldaten, 49.500 politiemannen, 19.850 bambten, 344.250 intellectueelen, 815.000 boeren, 192.000 arbeiders.

Sinsdien zijn er nog elf jaar van verschrikking bijgekomen. De groote moordcijfers dezer elf jaren zijn hooger, doordat men sinds 1923 af ging zien van het vonnissen der individuen en in massa de veroordeelden naar de ijswoestijnen van het Noorden zond om daar dwangarbeid te verrichten. Daar stierven massa's weg, welker getal aan geen mensch bekend is.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage. Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

- a. Zendingsknikkertjes (z.g.n. Javaantjes) ad f5.— per stuk.
- b. Zendingsbusjes met deksel, per stuk f0.60; 5 stuks f2.25; 10 stuks f4.—; elk busje méér f0.40.
- c. Spaarbusjes met gleuf (zonder sluiting) per stuk f0.25; 5 stuks f1.—; 10 stuks f1.55; elk busje méér f0.15.
- d. cartonnen busjes: per stuk f0.10.

Strooken, om deze busjes — na opening — weder te sluiten f0.30 per 100 stuks.

(Toezending van de busjes sub. d. heeft alleen plaats, indien minstens 10 stuks tegelijk besteld worden, tenzij voor portokosten f0.25 extra gezonden wordt).

Levering alleen bij vooruitbetaling. Men kan het goedkoopst en gemakkelijkst bestellen en betalen per Giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der zendkosten. De catalogus is verkrijgbaar tegen f 0.15 (afgehaald) of f0.20 (per post).

C. Zendingtentoonstelling.

De voorwaarden, waarop het Tentoonstellingsmateriaal wordt uitgeleend, worden — op aanvraag — gaarne toegezonden.

B. Informatiedienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk, — gratis verstrekt. Men gelieve echter steeds postzegel voor antwoord in te sluiten.

Het bureau is dagelijks geopend van 9—12 uur, (behalve des Zaterdags). Des Maandags bovendien ook van 2—4 uur.

Spreekuur van den Directeur: Maandags van 11—12.30 en van 2—4 uur.

Informatiebureau.

Het adres van het informatiebureau van het Christelijk Comité voor Indië is: J. J. Kraan, Loosduinsche kade 111, Den Haag.

Java Soemba Film.

Het adres van de Java Soemba Film is Verlengde Lodewijkstraat 6a, Groningen.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Leestafel.

De Tien Geboden, bij D. A. Daamens Uitg. Mij. N.V., den Haag. f 4.90, geb. f 5.90.

Een zeer bijzonder boek. In den vorm van tien boeiende novellen, waarvoor de tien geboden in volgorde het gegeven bieden, schilderen tien zeer gevierde Christelijke schijvers en schrijfsters ons de betekenis der geboden. Bij elke novelle geeft de kunstschilder Roeland Koning een tekening.

Stellig zal dit boek opgang maken. Het is iets moois.

Zending en Werkelijkheid, door P. M. Le-gêne, bij Zendingsgen. der Ev. Br. Gemeente te Zeist, tweede druk. f 1.—.

De tweede druk van dit mooie Zendingsboek is beduidend herzien en uitgebreid. De pen van dezen schrijver is in orde. Men leest wat hij biedt met smaak.

De Bijbel voor de rechtbank der critiek, door Dr. James Orr, vertaald door Ds. J. Visser, bij Kok te Kampen. f 2.25, geb. f 2.90.

James Orr was ongetwijfeld een alleszins bekwaam schrijver. Maar het werk waarvan dit boek ons de vertaling biedt, is reeds bijna 30 jaar geleden geschreven en is dus niet meer geheel bij. Dit neemt echter niet weg, dat het nog zeer lezenswaardig is.

De Brieven van den Apostel Paulus aan de Gemeente te Thessalonica, door L. Lindeboom, bij Kok te Kampen. f 2.40, geb. f3.—.

Dit boek biedt ons de collegedictaten van wijlen Prof. Lindeboom over de brieven aan de Gemeente te Thessalonica. Het is dus alleen geschikt voor wie het Grieksch eenigszins kent. Maar stellig zullen tal van predikanten en studenten Ds. C. Lindeboom dankbaar zijn, dat hij dit studiewerk van zijn hooggeachten Vader ter perse gelegd heeft.

Meister Albert en zijne zonen, door Ds. J. Kok, bij Kok te Kampen. f 1.50, geb. f2.25.

Dit boek, dat zijn tweeden druk beleeft, teekent ons het Gereformeerd kerkelijk leven in Drenthe in de jaren 1834—1854. Onder de literatuur, die over Af-scheiding dit jaar verscheen, mag dit werk met eere genoemd. Gaarne bevelen we het aan.

Evangelisatie-Bibliotheek

Voorhoeve, den Haag, zond ons het derde pakket van den loopenden jaargang van zijn Evangelisatie-bibliotheek. Het behelst:

Tweeërlei Liefde, door Hilles Grane. Uit het Zweedsch vertaald, f 1.75. Een mooi verhaal.

Het Negerjochie, door P. de Zeeuw, f0.25. Een heel goed, boeiend boekje voor de jeugd.

Weekkalender voor 1935, f 0.36. Heel aardig.

Tien traktaten van twee bladzijden per 100 ex. f 0.55.

Alles geschikte Evangelisatielectuur.

Maranatha-Kalender 1935, bij Kok te Kampen.

Alles best in orde. Schild en inhoud mooi. Ook een degelijk premieboek: *Tot arbeid geroepen*, door M. v. d. Staal, Tweede druk.

Sursum Corda, door C. V. bij N.V. Hermes te Eindhoven. f 0.15.

Met scherpe, niet altoos geheel billijke critiek op den loop der dingen, voert de schrijver een warm pleidooi voor de invoering der doodstraf, een nieuwe Zondagswet, rechtsgelijkheid van het Onderwijs en meer Christelijke Koloniale politiek.

Menigerlei Genade. Wekelijksche predikanten onder Redactie van Dr. K. Dijk en Dr. B. Wielenga, met medewerking van vele Geref. predikanten, bij Kok te Kampen.

Gaarne vestigen we nog eens de aandacht op deze meestal zeer voortreffelijke preeken, waarin ook de zendingsgedachte niet vergeten wordt.

Tom Welders, door C. Th. Jongejan-de Groot, bij N.V. Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen.

Een modelboek voor onze jongens. Het pakt zooals het moet en spant van het begin tot het eind.

Gaarne warm aanbevolen.

Taman Pemandangan. Een Maleisch Christelijk maandblad onder redactie van Hatu Kamu, f 1.50 per jaar. Administratie: Roerstraat 31, Amsterdam-Zuid.

We kennen geen Maleisch en kunnen dus over den inhoud niet oordeelen. Het doel van het blad is uitnemend. Moge het opgang maken.

Geïllustreerde Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië. Onder redactie van G. F. E. Gonggryp, oud-gouverneur van Sumatra's Westkust en oud-lid van den Volksraad.

Onder bovengenoemden titel zal bij de Leidsche Uitgeversmaatschappij te Leiden dit jaar verschijnen een practisch handboek, dat in ongeveer 800 bladzijden met 150 platen een beeld geeft van Nederlandsch-Indië in dezen tijd.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Uit het busje van Jongeh. J. Schalkwijk te Santpoort f 4.85. H. Boersma-Schettens $\frac{1}{2}$ centen f 1.—. Door B. H. Bulten uit de Zend.kas v. h. Instituut Oranje Nassau f 15.—. Door Ds. A. Schweitzer uit de Onderlinge Verzekering voor het dragen van den pensioenlast f 762.82. Van Mevr. St. te Santpoort f 1.—. Door Ds M. van Alphen te Voorst 10 pCt. der ontvangsten in de Classe Apeldoorn 2e helft 1934 f 250.87. Door Ds. F. de Vries te Mijdrecht 10 pCt. der ontvangsten in de Classe Breukelen 2e helft 1934 f 155.—. Van N.N. een aandeel van f 100.— leening 4½ pCt. Onisiferusbank.

W. BREUKELAAR.

Santpoort 20 Nov. 1934. Giro No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Collecte Geref. Kerk Maasdijk f 15.60. Idem Beetgum f 31.98. Idem Brussel f 9.08. Giro No. 32806.

W. BREUKELAAR.

Verantwoording van het geld voor de Christelijke Huishoudschool te Poerworedjo (Oct. en Nov.).

Er kwam wel weer wat in voor de school. Gelukkig ook een reeds in Juni toegezegde *contributie* en wel van de Zend.krans M. M. te D. En dan een contributie van den heer R. te H. a f 2.—. Wil de Zend.krans in Driebergen en de Geref. Kerk v. Renswoude mij de toegezegde contributie in Dec. sturen en mij meteen opgeven in welke maand 't in volgende jaren mij zal gestuurd worden?

Aan *giften* ontving ik: een coll. v. d. Meisjesver. te E. —2.14, v. d. Geref. Kerk te D. f 1.—, v. G. de K. te Z. f 1.—, Mevr. O. te H. f 2.50, C. P. M. K. te E. f 1.50, R. v. R. te E. f 1.—, H. G. V. te E. f 0.50, G. K. H. te E. f 0.50, H. J. M. te E. f 0.50, W. v. V. te E. f 0.50, Fam. v. d. Z. te E. f 0.50, Geref. Kerk te L. f 5.—, idem te Z. f 5.—, Mej. A. E. E. te E. f 1.50, C. D. C. te Z. 1 gift a f 2.50, 1 gift a f 1.—.

Vanuit Indië is er een circulaire gezonden aan alle Geref. Kerkeraden, alle Chr. Scholen, alle Geref. Meisjesvereen. en aan alle naaikransen. Ik vraag me af: waarom krijg ik niet méér? We zouden toch met de kleine middelen, waarover we tegenwoordig beschikken, nog wel wat kunnen bereiken, wanneer die kerkeraden,

die naaikransen, die meisjesvereen. en de leerlingen der Chr. scholen, allen jaarlijks *iets* gaven.

Ik dacht, dan was het voortbestaan van de school wel gewaarborgd, met wat er in Indië voor wordt gegeven.

Het kan zijn, dat het onderschrift van het Verslag v. d. Med. Dienst het 'm gedaan heeft. Daar staat, dat „het bestuur van die vereen. onze actie niet kan steunen, of anderen tot steun kan opwekken.”

Nietwaar? Dat klinkt dreigend, waarschuwend. Ik heb er nog over gedacht, om daar nadere verklaring van te vragen, maar daar heb ik eigenlijk geen tijd voor en geen postzegels of reisgeld voor over. Die kunnen we beter voor de school gebruiken. Ik vat 't zóo op: die vereen. is er om de Med. Dienst tot hulp te zijn; wat ze op zeer verdienstelijke wijze doet, als zoodanig is ze niet gehouden de huishoudschool te steunen. Dat bestuur bestaat echter uit dames, die niet alleen bestuursleden van die vereen. zijn, maar ook gewoon Geref. menschen, die allerlei Chr. actie steunen. Als *zoodanig* is bij hen hulp gevraagd. Men zal bij hen toch ook niet vergeefs aankloppen voor de Russen, de V.U., de Suri-namezending, en zoo kunnen ze ook *persoonlijk* steunen onze pogingen om de huishoudschool te doen blijven bestaan. En ik twijfel er niet aan, of ze doen dat ook.

„Anderen tot steun opwekken”, dat kunnen ze niet; dat vind ik wel raadselachtig, maar laat ik dat dan maar doen. De vrouwen van onze dokters in Poerworedjo met anderen zijn de school begonnen, dus die steunen de zaak en wekken mij en U allen tot steun op. Daar houd ik mij maar aan. Zij kunnen 't weten of 't bestaan van die school wenschelijk is. Van meer nabij weet ik, wat de waarde van de Chr. meisjesscholen is. Bij de meisjes gaat het waarschijnlijk wel meestal om het onderwijs, maar zij hebben nog veel méér noodig van Jezus te hooren. Ik zou U ontroerende verhalen kunnen doen van meisjes van onze Chr. scholen; van de school van Mej. Wellensiek in Djokja, van de huishoudschool van Mej. v. Schelven, ook in Djokja, van de gewone lagere scholen, die door de school tot Jezus kwamen.

Hollandsche meisjes! werk toch voor de Javaansche meisjes; er zijn martelaressen onder; ze zijn absoluut rechtloos; er bestaat voor hen geen meerderjarigheidsleeftijd, zoodat ze over hun eigen leven niet kunnen beslissen. Ze zijn overgeleverd aan de willekeur van het oudste mannelijk familielid. Worden ze Christen, dan halen ze zich de haat van hun geheele familie op den hals. 't Is ongelooftelijk, wat hen dan soms wordt aangedaan. En toch willen wij hun Christus brengen.

Voor het *onderwijs* kunnen ze ook op Roomsche of Mahomedaansche scholen terecht.

Eens in de maand een collecte op de meisjesverenigingen, zou dat kunnen?

Al levert 't geen schatten op, als alle vereen. 't doen, dan *doen* jullie in alle geval wat je kunt; dan zal 't wel meevallen, wat 't oplevert en dan hebben ze in Indië regelde bijdragen. Denk er eens over.

De kerkeraden willen de zaak ook nog wel eens aanbevelen aan hun Zendingscommissies?

Mevr. NETELENBOS—Chevallier.

Gr. Florislaan 21, Hilversum. Giro 166605.

Met vriendelijken dank ontvangen uit de busjes van: Jans, Bets en Andries Brunekreef f 3.19; Sipke Korfmaker f 1.92½; Gé en Gerda Wiegers f 8.60; Simon en Grietje Bloemendaal f 4.20; Nellie en Trijntje Burggraaf f 7.42½; Willy van Roemburg en Adri, Map en Egbert de Lugt f 4.39; Nellie Doedens f 3.04; Dirkje Haneveld f 0.68; Jan Vlaanderen f 1.46; Hanny, Gerard en Lucas Reeskamp f 6.64½; Albert en Jan Bijkerk f 1.95; Willy en Leni Schaftenaar f 7.83; André Berend en Gerke Schmidt f 5.50; Ida Schmidt f 3.63. Samen f 60.36.

Namens de Kinder-Zendings-Vereen.

Mej. M. VAN NORREN.

Gooiberg, Bussum.

Noodkreten.

Naarmate het jaar ten einde spoed, begint het met de Surinamezending steeds meer te spannen. Van alle kanten stijgen de noodkreten op. We citeren er slechts enkele. Uit een schrijven: „Op de bijdragen uit Hamburg kan met het oog op den politieke toestand niet gerekend worden” — „Het Z.Z.B. ziet zich genoodzaakt, onder de tegenwoordige omstandigheden van de opleiding van Surinaamsche broeders in Europa te moeten afzien” — „In Nieuw Nickine is de toestand van het schoolgebouw zoo onhoudbaar, dat het dak letterlijk dreigt in te zakken.”

Uit een particulieren brief: „Haast boven het mogelijke is bezuinigd. Voor Br. Weiss is hier niemand aangesteld, voor Br. Steinberg niemand, een vrouwelijke hulpkracht is bezuinigd, een andere op halve dagen. In Suriname zijn den laatsten tijd meer dan de helft der Europeesche krachten bezuinigd. De overgebleven zendelingen staan voor een haast onmogelijke taak. Ook verschillende Inlandsche Broeders zijn ontslagen. Voor degenen, die uitvallen worden zelden nieuwe krachten aangesteld. Salarissen zijn reeds een en andermaal gekort, voor het nieuwe jaar wordt een nieuwe korting voorgesteld. Ruim twee maanden is er nu achterstand in de salarissen. — De Duitsche regeering staat niet meer toe dat wij een loopende rekening hebben. De subsidie vandaar heeft dus opgehouden. — De bijdragen uit Denemarken zijn, doordat de kroon daalde van 66 op 32 cent, met meer dan de helft teruggelopen.

Ten slotte nog iets uit „Ons Suriname”: Het jaar snelt henen. Nog maar 2 maanden, dan Wij weten wel, dat wij niet moeten vreezen, maar alleenlijk gelooven. Wij smeeken den Heere, dat wij die kunst mogen leeren. Maar wij hebben op 't oogenblik een achterstand van f 26.000 over dit jaar. Gevoegd bij het oude tekort is dit f 137.000. Vrienden, helpt ons met uw ernstig gebed onze nood voor Gods troon te brengen.”

Van harte sluiten wij ons bij die laatste opwekking aan, met de dringende bede: ook de daad aan het offer, bij het gebed te willen voegen.

Sinds vorige verantw. ontvangen: van W. te H. f5; van K. Ver. te B. f0.50; v. d. W. te V. f5; v. S. te S. f5; M. te V. f1; K. te A. f1; B. te B. f5; D. te V. f1; W. K. te V. f10.50; P. te 's-Gr. f1; Pers. Chr. Sch. te K. f27.50; Dr. v. D. te R. f1; H. te U. f3; P. te A. f5; de W. te A. f1; d. G. te S. f1; P. te K. f2; K. te A. f2.50; S. en K. te F. f1; v. d. B. te A. f2; Zend.-Comm. G. K. te D. f15; A. te 's-Gr. f5; G. v. L. te K. f10; F. te N. f0.50; Mej. v. S. te Z. f2.50; D. te G. f2; Via Ds. O. te H. f5; Geref. Z. C. te V. f46; Mej. R. te A. f5; Mej. B. te Gr. f1.50; N.N. te H. f1; busje Coligny'sche te 's-Gr. f11.43; W. te B. f10; Mej. v. B. te H. f7; Sch. v. L.O. en M.L.O. op G.G. te A. f10; Pers. Chr. Sch. v. L. en U.L.O. te 's-Gr. f5; Via Ds. v. d. W. te B. f1; de W. te I.J. f2; Via v. E. te Z. f7.50; Fam. v. d. S. te W. f12.35; V. te O. f2; Mej. K. te 's-Gr. f15; v. H. te N. f3; Via Wed. N. te L. f0.80 postz. en f2 van Wed. N.; K. te V. f2; H. te W. f10; B. te E. f2; Wed. R. te B. f5.

Allen zeer hartelijk dank.

J. VAN KEULEN, Vredelaan 10.
Laren N.-H. Postrek. 95494.

Comité tot steun der Rijsche Zending in de Bataklanden.

22e Verantwoording van 22 Sept.—22 Nov. 1934.

In de afgelopen maanden ontvingen wij met hartelijken dank de volgende giften: Wed. C. N. P. te 's-Gr. (jaarl.) f1.—, J. K. v. D. te 's-Gr. (jaarl.) f2.50, Mej. v. V. te 's-Gr. (jaarl.) f5.—, J. K. B. te H. f5.—, P. A. V. te B. f5.—, P. K. te L. f2.50, G. F. T. te A. (jaarl.) f2.50, C. V. Jr. te H. f1.—, Prof. Mr. de S. L. te U. (jaarl.) f5.—, A. H. te A. (jaarl.) f2.50, A. v. te G.

(jaarl.) f2.—, Ds. G. B. te R. (jaarl.) f2.—, leerl. Pr. Wil. Sch. te 's-Gr. f5.—, H. C. H. te A. (mnd.) f0.50, door onzen voorz. v. W. te W. f1.—, Mevr. T. A. te 's-Gr. f10.—, J. C. A. te 's-Gr. K. T. te W. (jaarl.) f2.50, Dr. H. C. te 's-Gr. (jaarl.) f10.—, H. W. te W. f10.—, Geref. Jong.ver. te L. f2.75, G. K. te B. f2.50, J. D. te G. f2.—, G. D. te Z. f10.—, Mej. T. te 's-Gr. f1.—, J. G. H. te A. (mnd.) f0.50, door onzen voorz. (v. Mej. C. T. te Z. f50.— coll. Geref. Kerk te T. f17.50, coll. te L. f17.50). Tezamen f183.75. Totaal met vorige verantwoording f5336.93.

Ons steuncomité, dat nu 2 jaar heeft gewerkt zou zoo gaarne meer willen doen om den nood der Rijsche Zending, die zoo geweldig groot is, eenigszins te helpen lenigen, de wegen daarvoor zijn zeer velen, doch de medewerking van anderen, die daarvoor onmisbaar is, is zeer gering. Gaarne zou het comité op meerdere plaatsen spreekbeurten vervullen, doch er zijn maar weinig plaatsen in ons land die antwoorden op onze oproep. Ook zijn er nog steeds groote plaatsen die geen of weinig contribuanten of gevers bevatten. Uit Amsterdam komt den laatsten tijd zeer weinig. Uit Haarlem mochten wij tot nu toe slechts 2 giften ontvangen en de pogingen door ons gedaan om daar meer contact te krijgen hebben nog niet heel veel succes gehad, toch zijn wij dankbaar voor degene die zich in die plaats den laatsten tijd daarvoor geeft, het zaad dat daar gestrooid wordt zal toch zeker wel eens ontkiemen.

Namens het Steuncomité,

J. N. MUNNIK, Penningm.

Den Haag, Galileistraat 139. Postgiro 6104.

Prov. Groningen:

Mej. G. Haan, Groningen, Kinderzendver. Sept.—Oct. f320; Mej. H. Lubberts, Zuidbroek, 550 halve ct. van G. M. f2.75; Per Ds. D. van Dijk, Groningen, halve st. en halve ct. f1.50; Chr. School, Oldekerk, busje kinderen f4.24½; E. v. Krüm, Roodeschol, v. d. Zendingver. f52; Geref. Kerk, 2e Exlmond, busje St. Baas f9.98; id. busje Lam. Barelds f9.96; Ds. M. Stadig, Ezinge, Zendingver. f125; G. Bos, Houwerzijl, v. d. Zend.ver. f70; Per A. v. d. Veen, Ten Post f30; D. Smits, Zuidwold Gr. bruiloft Stuurwold-Grimmuis f4.40; Geref. Kerk, Gerkeskl. Stroobos, busjes kerkgebouw f39.44; Ds. D. Veenhuizen, Valthermond, Zendingbusjes f40.85; J. Jonkman, Baflo, Zendingcomm. f100; Geref. Kerk, Gerkeskl.-Stroobos, busjes kinderen langs de huizen f40; Geref. Kerk, Oldehove, halfj. contrib. f51; M. Antoons, Hoogkerk, busjes f50; id. verlovng C. Ant. f3.41; id. bruiloft-busjes: Wildeboer-Eilander f7.90, Donkerbroek-Heemstra f2.68½; Boerema-de Weerd f3.00½, T. de Vries f5.66; Per Ds. J. Koppe, Wagenborgen, bijdrage f100; D. Smits, Zuidwold, Gr. busjes f26.71½; W. Wubs, Mussel, busjes f34; Ds. J. Gispén, Groningen, Catech. bus f43.18; H. Blaak, Marum f75; Geref. Kerk, 2e Exlmond, Lammie Gnodde f11.44, Alb. Tees f8.76½, Lena Waris f20.54½; Per A. Boot, Groningen, halve ct. en zilverpapier f4.20.

Prov. Drenthe:

J. Helsloot, Geref. Jongel.ver. „Tychus”, Koekange f11; Geref. Kerk, Hoogeveen, gift f10; Ds. A. J. Noordewier, Westerbork, v. d. Geref. Jong.ver. f13; Ds. N. Duursema, N. Amsterdam, van G. H. B. f9.80; P. v. Rotterdam, Klazinaveen, busjes kinderen f20; H. L. Smeman, Coevorden, vaste bijdr. f17.14; Ds. N. v. Haeringen, Zweelo, coll. gift f2.50; Per Ds. Drenth: Z. E. te Zuidklaren f2.11; id. busjes Zuidklaren f119.40; J. Post, Nieuwlande, busjes f23; id. bruil. v. d. Vinne f12.98; Alb. Santinge, Nieuweroord, zend.comm. f48.50; Ds. G. W. v. Houte, Nijeveen, busje Knapenver. f7; Per Ds. Drenth: busjes Borger f55; D. Anholts, Schoonebeek, coll. gift f10.

Prov. Overijssel:

R. Wiersema, Borne, busjes f24.50; J. Koning, Vrienzenvveen, busjes schoolkinderen f50; W. F. Eugster, Hengelo, bijdr. 3e kwart. f44; id. 5 busjes f15.56; id. busje Chr. N. Onderw. f8.73; id. gift N. N. f1.25; Geref. Kerk, Heemse, bijdr. f134; id. catech. bus f11; R. v. Dieren, Wilsum, busje f50.80; H. J. Kuiper, Zwartsluis, v. d. Zend.comm. f170; A. v. d. Mei, Deventer, spreekb. Dr. Onvlee f10; D. Ysma, den Ham, busjes f150; Ds. A. Quack, Genemuiden f50; S. Malda, Lutten, tweemaandel. bijdr. Sept.—Oct. f50; A. A. de Croes, Goor, busje f5.72; R. Buwalda, Zwolle, bijdr. Geref. Kerk f300; Mej. H. Bakker, Lutten, 100 halve ct. f0.50.

Oost-Friësl. en Bentheim:

Per S. Sweers, Neermoor f4.69; Per Ds. Lenderink, Ithrove f5.87.

Pinkstercollecten Oost-Friësl. en Bentheim: Per S. rs, Neermoor: Uelsen f31.05, Campen f19.14, diecht f3.75.

Soembaweken Groningen:

Middelstum f213.33; Hornhuizen—Kloosterburen f65.90; Delfzijl, nagift f4; Woldendorp f12.34; Munnekezijl f121.55; De Wilp f49.40; Westeremden f151.75.

Soembaweken Drenthe:

Emmererfch.veen f48.50; Schoonebeek f112; Een f11.99.

2e Algemeene collecte Groningen:

Nieuw Weerdinge f17.50; Zuidbroek f20.44; Roodeschool f47.02; Zuidwolde Gr. f95.13½; idem nagift f1; Overschild f17.12; Loppersum f100.

2e Algemeene coll. Drenthe:

Beilen f24.76; Westerbork f37.56; Vries f11.58; Een f8.69.

Zendingsdagen:

Per Ds. Drenth, Zuidlaren f43.75.

Totaal 10e verantwoording f 4014.93½
1e tot en met de 9e verantwoording „ 59895.92

Totaal tot op heden f 63910.85½

Ik moge, ook langs dezen weg, verzoeken om een spoedige toezending van de 2 algemeene collecte voor Soemba. De kas is leeg. Verleden jaar omstreeks dezen tijd hadden reeds een groot aantal kerken deze collecte gezonden. Nu nog slechts enkele kerken. Ik hoop zeer, dat de Kerkeraden om stagnatie te voorkomen, bedoelde collecte spoedig zullen houden en voor spoedige toezending zullen willen zorgen; overeenkomstig het besluit van de Particuliere Synodes in ieder geval vóór 1 Januari a.s. Bij voorbaat dank voor de medewerking ook in dit opzicht.

Met aanbeveling,

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.
Postrekening 138000.

Groningen, 24 Nov. 1934.

Het Zendingsbad in 1934.**REGISTER.****Meditaties.**

Januari. *Versterk hetgeen Gij gewrocht hebt.* Ps. 68 : 24 door Ds. H. Hangelbroek.

Februari. *Menschen vangen.* Luc. 5 : 10 door Ds. J. Krüger.

Maart. *Gepredikt Gelooft.* 1 Timotheus 3 : 16 door Ds. M. Meijering.

April. *Kruiswetenschap.* 1 Cor. 2 : 2 door Ds. A. H. van Minnen.

Mei. *Zaad zien.* Jesaja 53 : 10 door Ds. D. Pol.

Juni. *Huisgenooten Gods.* Efeze 2 : 19 door Ds. G. M. van Rennes.

Juli. *Torenbouw en Kostenberekening.* Lucas 14 : 28 door Ds. F. de Vries.

Augustus. *Geven en ontvangen.* Lucas 6 : 28 door Ds. J. de Vries.

September. *Ik ben met ulieden.* Mattheus 28 : 20 door Ds. Mas Soeponohardjo.

October. *Met Jezus in den storm.* Marcus 4 : 35, 37—40 door Ds. W. Breukelaar.

November. *Israëls kracht.* Ps. 68 : 29 door Ds. N. Duursema.

December. *Want gij weet.* 2 Cor. 8 : 9 door Ds. R. Hamming.

Foto's.

Dr. H. S. Pruijs, blz. 3.

Dr. C. L. Zwaan en gezin, blz. 6.

Dr. Zwaan met de mantri's van de Operatiekamer te Djokja, blz. 7.

D. H. Krijger en gezin, blz. 8.

Meisjesinternaat Kweekschool Solo, blz. 11.

Dr. F. L. Bakker en Ds. A. Pos, blz. 13.

Ds. J. D. v. d. Munnik †, blz. 19.

Mej. J. Bijl, blz. 22.

H. C. Beekman en Mevr. Beekman—de Heer, blz. 25.

Dra. Hörchner met Zuster Gort en Javaansche verpleegsters, blz. 26.

Dra. Hörchner met 5 pasgeslaagde vroedvrouwen, blz. 27.

De heer en Mevr. Bosman met gezin, blz. 40.

De Kegel van den vulkaan Merapi, blz. 43.

Dr. Henry Beets, blz. 45.

Ds. L. P. Krijger, blz. 53.

Opening „Mardi Kinja" te Poerwokerto, blz. 55—56.

Opening van drie poliklinieken van het Petronella-Hospitaal, blz. 61.

De heer en Mevr. Streefkerk—Röhmer, blz. 68.

Voor den ingang der Kerk te Bloeloehan, blz. 77.

Zangvereniging Mardi Poedji te Bloeloehan, blz. 78.

Vernieuwing der Kerk te Bloeloehan, blz. 79.

Opening kliniek te Temon, blz. 81.

Polikliniekgebouw te Sentolo, blz. 82.

Mevrouw van Leersum Wiersema †, blz. 91.

Zendingsziekenhuis Wonosobo, blz. 98.

Kerkgebouw Goentoergeni, blz. 99.

Kweekschool te Solo, blz. 101.

De Siddeburensche Collectantjes, blz. 103.

Dr. J. H. Bavinck en gezin, blz. 111.

Continental Zendingsconferentie te Rome, blz. 117.

Opening Huishoudschool, Poerworedjo, blz. 118.

Een kijkje in het Hospitaal te Solo, blz. 121.

Afscheid van den Heer en Mevrouw In 't Veld, blz. 123.

Zendingscommissie met de collectanten te Kampen, blz. 124.

De Keucheniuschool, blz. 131.

Een kookles in de Huishoudschool te Poerworedjo, blz. 138.

Ds. Sybesma en gezin, blz. 139.

Kinderzendingsvereniging te Hoozeveen, blz. 142.

De Javaansche Gemeente te Medan, blz. 149.

Zij-aanzicht Kerkje Bloeloehan, blz. 151.

Opleidingsschool Djokja, blz. 154.

Een groep bekende zendingsvrienden op de 2e Conferentie te Lunteren, blz. 158.

Groep collectanten te Britsum, blz. 163.

Ds. en Mevrouw Pieron Bronkhorst, blz. 172.

Mej. J. A. Vellinga, blz. 177.

Goeroe Samuel en eenige leden van de Javaansche Gemeente te Medan, blz. 180.

Cursuskring van Dr. L. Onvlee, blz. 183.

De collectantjes van de Geref. Kerk te Roodeschool, blz. 186.

Mej. D. Bos F.d., blz. 213.

Mej. C. v. Iperen, blz. 214.

Vertrek van den heer Vermolen uit Solo, blz. 217.

Nieuwe Klasseafdeeling Djokja, blz. 221.

Zendingscollectantjes te Schiermonnikoog, blz. 233.

A.

Alg. Ned. Zendingsconferentie, blz. 46, 188.
 Allaart, Ds. D. J. B., blz. 58, 178.,
 Apostel der Bataks, blz. 69.
 Andel—Rutgers, Mevr., blz. 79.
 Andel, Dr. H. A. v., blz. 85.
 Annokolang, blz. 113.
 Arbeid onder de Hollandsch sprekenden in Indië, blz. 124.
 Antheunisse, A., blz. 184.
 Aantal Christenen in Ned.-Indië, blz. 188.
 Afscheid Ds. L. P. Krijger, blz. 196.

B.

Bijl, Mej. J., blz. 13.
 Beekman, H. C., blz. 26.
 Bavinck, Dr. J. H., blz. 26, 86, 110, 172.
 Bosman, D. J., blz. 26, 39.
 Bijbelgenootschap, Ned., blz. 29.
 Beets, Dr. H., blz. 45, 166.
 Bronkhorst, blz. 45.
 Bceloehan, blz. 77, 151.
 Boetoek, blz. 80.
 Brief van Dr. H. A. v. Andel, blz. 85, 119.
 Brief uit China, blz. 85.
 Bergema, Ds. H., blz. 95.
 Boorsma, Mej. W., blz. 103, 166.
 Bolobokat, blz. 113.
 Beklag van Ds. K. v. Dijk, blz. 133.
 Berekening Indische dienstjaren, blz. 148.
 Bakker, Dr. F. L., blz. 154.
 Bos, Mej. D., blz. 188, 206, 213.
 Bali, blz. 189, 212.
 Britsch- en buitenlandsch bijbelgenootschap, blz. 189.
 Beginsel en praktijk in onze Zendingsorganisatie, blz. 194.

C.

Celebes, blz. 29.
 Christelijke Persarbeid in Indië, blz. 51, 160.
 Crisis en de Med. dienst, blz. 75.
 Continentale Zendingsconferentie, blz. 116.
 Christendom in China, blz. 163, 224.
 Christ. Maandblad voor blinden in Indië, blz. 162.
 Christ. Westersch onderwijs op Midden Java, blz. 196.

D.

Dijk, Ds. W. v., blz. 8, 113.
 Dijk, Ds. K. v., blz. 21, 65, 103.
 Deutsche Zending, blz. 29.
 Dijk—v. d. Kouwe, Mevr., blz. 86.
 Dreigend gevaar voor den Med. dienst, blz. 92.
 Duinen, Ds. G. v., blz. 103, 125.
 Diana, blz. 116.
 Dreckmeier, Mej. Dr. G. J., blz. 142.
 Dijk—v. d. Kouwe, Mevr. T., blz. 106.

E.

Eijk, Ds. P. H., blz. 69, 103.
 Eervolle ontslagen, blz. 75.
 Esser, Dr. B. J., blz. 151.
 El-Ashar Universiteit, blz. 188.
 Een eeuw Zending in Zuid-Afrika, blz. 207.

F.

Frouws—Pruys, Mevr. de Wed. †, blz. 75.
 Flach—de Walle, Mevr., blz. 99.
 Flach, Dr. J. C., blz. 103.

G.

Groeierende kracht, blz. 11.
 Gort, Mej. G., blz. 26.

Generale Kas, blz. 36.
 Gereformeerde Opleiding, blz. 84.
 Goentoegegeni, blz. 99.
 Goeroe Samuel, blz. 180.
 Groot, Dr. K. P., blz. 198.
 Geref. Kerk, Malang, blz. 201.

H.

Hörchner, Mej. Dr. J. G., blz. 26.
 Huishoudschool, Poerwokerto, blz. 55.
 Huizinga, Dr. Lee, blz. 85.
 Huishoudschool Poerworedjo, blz. 99, 118, 137.
 Hoogere Theol. School, blz. 125.
 Hobe, R. J., blz. 198.

I.

Intendance, blz. 19, 35.
 Iperen, Mej. J., blz. 125, 214.
 Institueering Mal. Chin. Gemeente te Djokja, blz. 166.
 Jeugdwerk Solo, blz. 28.
 Jaarverslag Zending Noord-Holland, blz. 58.
 Jaarverslag Petronella Hospitaal, blz. 61.
 Jaarverslag Wonosobo, blz. 64.
 Jaarverslag Zending Soemba, blz. 93, 111.
 Jaarverslag Keboemen, blz. 96, 115, 136.
 Javaansche Synode, blz. 156, 165.

K.

Krijger, D. H., blz. 7.
 Kweekschool Solo, blz. 11, 21, 29, 38, 100, 107, 123, 159.
 Keucheniuschool, blz. 37, 130, 221.
 Krijger, Ds. L. P., blz. 53, 16, 142, 195, 206.
 Keuchenius, Ds. A. F., blz. 84.
 Korangdjasa, blz. 84.
 Kambaniroe, blz. 94.
 Karita, blz. 95.
 Kanda Mora, blz. 95.
 Kawangoe, blz. 95.
 Karanganjor, blz. 96, 115.
 Korang Gadoeng, blz. 96, 115, 116.
 Kroeskamp, Dr., blz. 100.
 Kagawa, blz. 103, 139.
 Kalimbo Komi, blz. 115.
 Krakal, blz. 115.
 Kedoeng Tringa, blz. 116.

L.

Linden, J. v. d., blz. 69.
 Luyendijk, Ds. P. J., blz. 83, 174.
 Leersum—Wiersema, Mevr. †, blz. 91.
 Lambooy, Ds. P. J., 93, 111.
 Langaliroe, blz. 113.
 Lange, H. de, blz. 125.
 Leersum, Dr. C. P., blz. 166, 188.
 Land der verschrikking, blz. 227.

M.

Medema, Mej. Dra. G. J., blz. 13, 26.
 Munnik, Ds. D. J. v. d., blz. 18.
 Magelang, blz. 24.
 Mekka, blz. 29.
 Meyerink, H., blz. 46, 75, 142, 188.
 Mardi Kinja, blz. 55.
 Mobach, T., blz. 86.
 Muis, Mej. H. C., blz. 103, 206.
 Macht van het Kleine, blz. 110.
 Mette Molo, blz. 115.
 Merkelijn, Ds. A., blz. 125, 142, 183, 206.
 Medan, blz. 149, 180.

Maandblad voor Blinden, blz.
Magelang-film; blz. 224.

N.

Ned. Bijb. Genootschap, blz. 29
Ned. Zendingssamenleving, blz.
Nola Kamu, blz. 46.
Netelenbos, Ds. L., blz. 153.
Nimpoeno, Rad. S., blz. 188.

O.

Opleidingsschool Djokja, blz. 38
Opleidingsschool Soemba, blz. 5
Opening drie klinieken, blz. 80.
Onvlee, Dr. L., blz. 86, 125, 16
Oordeel over „Zendingssynode”
Opening Klasse-afdeeling Petro
Overweldigend succes, blz. 202
Onderwijs en Zending, blz. 222.
Offringa, Dr. J., blz. 227.

P.

Prujjs, Dr. H. S., blz. 3.
Petronella-Hospitaal, blz. 6.
Palembang, blz. 69.
Polikliniek-auto's, blz. 86.
Pajeti, blz. 94.
Parai Paha, blz. 95.
Prewa Tana, blz. 113.
Popma, Ds. H., blz. 122.
Pieron, Ds. A. F. J., blz. 122, 1
Pos, Ds. A., blz. 154.
Pennings, G. J., blz. 162.
Pel, Mej., blz. 217.

R.

Reenen, Ds. G. J. v., blz. 28, 43, 79.
Russisch Zendingssamenleving, blz. 69.
Roha Waloe, blz. 95.
Rora, blz. 114.
Rewa, blz. 115.
Regeling Ind. dienstjaren, blz. 148.
Rullman, Ds. J. A. C., blz. 188.
Rasquaestie, blz. 207.
Rinck, Mej. W. C., blz. 227.

S.

Stanley, Jones, blz. 29.
Soenoesno, blz. 46.
Statistiek Banjoemas, blz. 57.
Statistiek Djokjakarta, blz. 60.
Streefkerk, J. C., blz. 67.
Sentolo, blz. 80.
Sybesma, Ds. G. J., blz. 125, 138.
Statistiek Midden-Java Hoofddienst, blz. 140.
Statistiek Midden-Java Med. dienst, blz. 160.
Synode Javaansche Kerken Midden-Java, blz. 156, 165.
Statistiek Midden-Java Schooldienst, blz. 174, 187, 226.
Schetsen uit het binnenland, blz. 177, 200, 218.
Sadhoe Soendar Singh, blz. 189.
Statistiek Christ. Westersch onderwijs, blz. 203.

T.

Temon, blz. 80.
Tambran, blz. 179.
Tjilatjap, blz. 182.

U.

Utrechtsche Zendingssamenleving, blz. 46.
Uitbreiding Petronella-Hospitaal, blz. 199.

Temporarily circulated from
Pacific School of Religion

V.

d, blz. 4.
45, 86, 177.
persarbeid in Indië, blz. 51.
a, blz. 69.

21.

147.
blz. 149.
227.

f. Zending tot de „Samenwer-
ties”, blz. 173.
Hospitaal, blz. 180, 200.
4.
206, 213.

W.

4.
155.
sdiensten, blz. 29.

blz. 121.

Z.

blz. 3.
76.

GAYLORD

PRINTED IN U.S.A.

Zending Noord-Holland, blz. 5, 22, 43, 58, 79, 80, 99, 178, 198.
Zending Groningen, Drenthe, Overijssel en Duitschland, blz. 7, 41, 82, 93, 111, 113, 114, 155, 174, 177, 200, 218.
Zending Zuid-Holland-Zuid, blz. 11, 29, 53, 57, 109, 121, 151, 182, 202, 214.
Zending Friesland, blz. 20, 22, 42, 63, 96, 115, 136, 150, 184.
Zending Zuid-Holland-Noord, blz. 11, 25, 77, 119.
Zending onder Oosterlingen en Chineezers in Nederland, blz. 13, 91, 122, 222.
Zending Utrecht en Gelderland, blz. 23, 42, 57, 84, 99, 118, 137, 153, 181.
Zending Zeeland, N.-Brabant en Limburg, blz. 24, 44, 183, 219.
Zendingbibliotheek, blz. 27.
Zendingdagen, blz. 28.
Zendingfeest, Chr. Nat., blz. 29.
Zending Celebes, blz. 29.
Zendingswerk van de Christ. Geref. Kerk in N.-America, blz. 44.
Zending in Britsch-Indië, blz. 46.
Zendingssynode, blz. 52.
Zendingskalender, blz. 52, 109, 146.
Zeister Zendingssamenleving, blz. 69.
Zendingconferentie te Lunteren, blz. 70, 102.
Zendingstatistiek, blz. 86.
Zending in China, blz. 103.
Zendingfilmen, blz. 109, 164, 212.
Zaaijer, de, blz. 125.
Zendingssamenleving Midden-Java, blz. 133.
Zendingstentoonstelling, blz. 159.
Zendingssamenleving Studenten V. U., blz. 159.
Zendingssynode Friesland, blz. 184.
Zendingssynode Utrecht, blz. 206.
Zendingssamenleving Indië, blz. 207.
Zendingssamenleving, blz. 211.
Zending Studie Raad, blz. 225.

343225

Gereformeerde Kerken in
Nederland.

Het zendingsblad

1934

CBPac

1934

343225

GRADUATE THEOLOGICAL UNION LIBRARY

BERKELEY, CA 94709

GTU Library

3 2400 00291 1133

